

ព្រះ
ច្រកបិណ្ឌកណ្ឌី

និង

សេចក្តីប្រែប្រាស់ខ្មែរ

សុត្តន្តបិណ្ឌ

ឱបនិកាយ បឋមភាគ

សីលក្ខន្ធចក្ខុ

១៤

ព្រហ្មជានសូត្រ សាមញ្ញជលសូត្រ
អម្ពដ្ឋសូត្រ និង សោណាទណ្ឌសូត្រ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

រ.ស ២៩០២

សុត្តន្តបិណ្ឌ

ឱបនិកាយ បឋមភាគ

សីលក្ខន្ធចក្ខុ

១៤

ព្រហ្មជានសូត្រ សាមញ្ញជលសូត្រ

អម្ពដ្ឋសូត្រ និង សោណាទណ្ឌសូត្រ

រ. ស. ២៩០២

សុត្តនិបិដក ទ័យនិកាយស្ស

បឋមោ ភាគោ

សីលកូណិគោ

ឧបោ នស្ស កតវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

ព្រហ្មជាលសុត្តិ បឋមំ

(១) ឯវុទ្ធេ សុត្តំ ។ ឯកំ សមយំ កតវា អន្តរា
 ឆ រាជគហំ អន្តរា ឆ ធាន្យន្តំ អន្តានមគ្គប្បដិបទ្ធោ
 ហោតិ មហតា ភិក្ខុសង្ឃេន សន្និ ចញ្ចមត្តេហិ
 ភិក្ខុសតេហិ ។ សុប្បិយោបិ ទោ បរិច្ឆាជសោ អន្តរា
 ឆ រាជគហំ អន្តរា ឆ ធាន្យន្តំ អន្តានមគ្គប្បដិបទ្ធោ
 ហោតិ សន្និ អន្តរាសិទា ព្រហ្មនត្តេន មាលាវេន ។
 តត្រ សុនំ សុប្បិយោ បរិច្ឆាជសោ អនេកាបរិយាយេន

សុត្តនិបិដក ទ័យនិកាយ

បឋមភាគ

សីលកូណិគ

សូមមេត្តា ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ

ជាគហេនសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ។

ព្រហ្មជាលសុត្តិ ទី ១

(១) (សូត្រនៈ^(១)) ខំបាទស្តាប់មកយ៉ាងនេះ^(២) ។ សម័យមួយ
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់តុល្យដំណើរទៅកាន់ផ្លូវត្បាយ ក្នុងចន្លោះវែនក្រុងករដ៍
 គ្រឹះនឹងចន្លោះវែននាឡន្តត្រាម ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើន ចំនួន៥០០រូប ។
 ចំណែកខាងសុប្បិយបរិច្ឆាជក ក៏បាទដំណើរទៅកាន់ផ្លូវត្បាយ ក្នុងចន្លោះវែន
 ក្រុងករដ៍គ្រឹះនឹងចន្លោះវែននាឡន្តត្រាម ជាមួយនឹងព្រហ្មទុក្ខមាលាតដែល
 ជាកូនសិស្សដែរ ។ បាទពួកថា ក្នុងផ្លូវត្បាយនោះ សុប្បិយបរិច្ឆាជក

* សត្វដែលប្រែថា សូត្រនេះនោះ បិមាណេនចាលីទេ តែអង្គកថាព្រហ្មន្យលំដាប់នាវា
 ចក្ខុសមកប្រែ ដើម្បីសង្ខេបសេចក្តីឲ្យងាយស្តាប់ ពោធិ៍ក៏ជាមួយសព្វនេះមកដាក់ខាងដើម
 សូត្រទាំង ៤ ដែលមានក្នុងសៀវភៅសុត្តនិបិដកបឋមភាគនេះ ដល់ទៅសៀវភៅខាងមុខ ។
 ទៀត មិនយប់ជាប់សត្វក៏ចេញមកប្រែទៀតឡើយ និព្វេត្រឡើយសំបុត្រនោះ ។ ២ ធាពាឡ
 ព្រះអាទន្ធ ព្រះព្រះសូត្រក្នុងសុត្តនិបិដកទាំងមូលនេះ សុទ្ធតែជាសូត្រដែលព្រះអាទន្ធផ្ទេរ
 បានស្តាប់មក ដូចមានចាលីព្រះការខ្លះរបស់លោកក្នុងខាងដើមនៃសូត្រទាំងនោះថា ធាប្ប
 សុតំ ។ ដូច្នោះ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយស្ស សីលក្កន្ធកោ

តុទ្ធស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ ធម្មស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ
 សង្ឃស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ ។ សុប្បិយស្ស បទ
 បរិព្វាជកស្ស អន្តោវសី ប្រហូទត្តោ មាលារោ អនេ-
 កបរិយាយេន តុទ្ធស្ស វណ្ណំ ភាសតិ ធម្មស្ស វណ្ណំ
 ភាសតិ សង្ឃស្ស វណ្ណំ ភាសតិ ។ នតិហ តេ
 ឧកោ អាចរិយន្តោវសី អញ្ញាមញ្ញាស្ស ឧទ្ធិវិបទ្ធនិកវាណ
 កកវុំ បិដ្ឋិកា បិដ្ឋិតោ អនុពទ្ធា^(១) ហោត្តិ ភិក្ខុសង្ឃ-
 ព្វ ។ អថ ទោ កកវា អម្ពលដ្ឋិកាយំ វជាតារកេ
 ឯកាត្តិវសី ឧបកត្ថំ^(២) សន្និ ភិក្ខុសង្ឃេន ។ សុប្បិ-
 យោមិ ទោ បរិព្វាជកោ អម្ពលដ្ឋិកាយំ វជាតារកេ
 ឯកាត្តិវសី ឧបកត្ថំ^(៣) សន្និ អន្តោវសីតា ប្រហូទត្តេន
 មាលារោ ។ តត្រថិ សុនំ សុប្បិយោ បរិព្វាជកោ
 អនេកបរិយាយេន តុទ្ធស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ ធម្មស្ស
 អវណ្ណំ ភាសតិ សង្ឃស្ស អវណ្ណំ ភាសតិ ។ សុប្បិ-
 យស្ស បទ បរិព្វាជកស្ស អន្តោវសី ប្រហូទត្តោ
 មាលារោ អនេកបរិយាយេន តុទ្ធស្ស វណ្ណំ ភាសតិ
 ធម្មស្ស វណ្ណំ ភាសតិ សង្ឃស្ស វណ្ណំ ភាសតិ ។

១-២ អនុពទ្ធា ។ ២-៣ ឧបកត្ថំ ឃាយ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ សីលក្កន្ធកោ

ពោលគំរដៀលព្រះពុទ្ធ ពោលគំរដៀលព្រះធម៌ ពោលគំរដៀលព្រះ
 សង្ឃ ដោយអនេកបរិយាយ ។ ឯព្រហ្មទត្តមាណពវផលជាកូនសិស្ស
 របស់សុប្បិយបរិព្វាជក គឺពោលសរសើរគុណព្រះពុទ្ធ ពោលសរសើរ
 គុណព្រះធម៌ ពោលសរសើរគុណព្រះសង្ឃ ដោយអនេកបរិយាយ
 វិញ ។ គ្រោះហេតុយ៉ាងនេះ បានជាបរិព្វាជកទាំងពីរទាក់ គឺអាចារ្យ
 និងកូនសិស្សនោះ ពោលភក្សជាសិកស្សទៅទៅរកគ្នានឹងគ្នាដោយគ្រង់
 (ឥតមានបញ្ជីសរសេរ) ហើយដើរដាច់តាមគ្រោយ ។ ព្រះហង្គព្រះ
 ភាគនិងភិក្ខុសង្ឃទៅ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចចូល
 ទៅគង់នៅក្នុងរាជវាំងណាស់ ក្នុងស្នូនឈ្មោះអម្ពលដ្ឋិកា នៅអស់មួយក្រិ
 ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ ។ ឯសុប្បិយបរិព្វាជក ក៏បានចូលទៅនៅក្នុងរាជ
 វាំងណាស់ ក្នុងស្នូនឈ្មោះអម្ពលដ្ឋិកា នៅអស់មួយក្រិជាមួយនឹងព្រហ្មទត្ត-
 មាណពវផលជាកូនសិស្សដែរ ។ ក្នុងរឿងនោះ បានឮថា សុប្បិយបរិព្វាជក
 ពោលគំរដៀលព្រះពុទ្ធ ពោលគំរដៀលព្រះធម៌ ពោលគំរដៀលព្រះ
 សង្ឃ ដោយអនេកបរិយាយ ។ ឯព្រហ្មទត្តមាណពជាកូនសិស្ស របស់
 សុប្បិយបរិព្វាជក គឺពោលសរសើរគុណព្រះពុទ្ធ ពោលសរសើរគុណ
 ព្រះធម៌ ពោលសរសើរគុណព្រះសង្ឃ ដោយអនេកបរិយាយវិញ ។

ព្រហ្មវិស្សន្ត សុត្តនិកាយ

ឥតិហ តេ ឧកោ អាចរិយន្តោភសិ អញ្ញមញ្ញស្ស ឧដ្ឋិ-
 បទ្ធនិកាវាណ ភកវន្តំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុត្តរា ហោត្តិ
 ភិក្ខុសង្ឃកា ។ អដិទោ សម្មហុណាមិ ភិក្ខុមំ វត្តិយា
 បទ្ធសសមយំ បទ្ធនិកាមិ មណ្ឌលហិទ្យេ សន្តិសិទ្ធាមិ
 សន្តិបតិកាមិ អយំ សន្តិយធម្មោ^(១) ឧទចាមិ អន្តរិយំ
 អាវុសោ អត្តតំ^(២) អាវុសោ យាវត្ថុមិ តេន ភកវតា
 ជាទតា បស្សតា អរហតា សង្កសម្ពុទ្ធន វស្តាមិ
 ធាតាមិមុត្តិកតា សុបដិវិទិតា^(៣) អយំ ហិ សុប្បិយោ
 បរិញ្ញាជនោ អនេកបរិយាយេន ពុទ្ធស្ស អវណ្ណិ ភាសតិ
 ធម្មស្ស អវណ្ណិ ភាសតិ សង្ឃស្ស អវណ្ណិ ភាសតិ
 សុប្បិយស្ស បទ បរិញ្ញាជនស្ស អន្តោភសិ ព្រហ្មទតោ
 មាណវោ អនេកបរិយាយេន ពុទ្ធស្ស វណ្ណិ ភាសតិ
 ធម្មស្ស វណ្ណិ ភាសតិ សង្ឃស្ស វណ្ណិ ភាសតិ ឥតិហ
 ឥមេ ឧកោ^(៤) អាចរិយន្តោភសិ អញ្ញមញ្ញស្ស ឧដ្ឋិ-
 បទ្ធនិកាវាណ ភកវន្តំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុត្តរា ហោត្តិ

១ សន្តិយធម្មានិច្ច បាលី ។ ២ អត្តតំ ។ ៣ សុប្បិយនិកាយិ បាលី វិទានេន
 យុទ្ធនោ ។ ៤ ឥតិហ តេ ឥមេ ឧកោនិ បាលី ។ ១. ២. ឥតិហ តេ ។

ព្រហ្មវិស្សន្ត សុត្តនិកាយ

ព្រោះហេតុយ៉ាងនេះ បានជាបរិញ្ញាជនតាំង ២ រូប គឺភាពារ្យនិកកូនសិស្ស
 នោះ ពោលពាក្យជាសិកស្សត្រូវ ទៅរកគ្នានឹងគ្នាដោយត្រង់ ដើរដាច់តាម
 ក្រោយ ។ ព្រះមានព្រះភាគនឹងភិក្ខុសង្ឃទៅ ។ គ្រោះមានឯង ភិក្ខុតាំងខ្យល
 ច្រើនរូបក្រោកឡើង ក្នុងបទ្ធសសមយំខែកត្រី ហើយអង្គុយប្រជុំគ្នា
 ក្នុងរោងសម្រាប់សម្រាកកាយ បានផ្ដើមពាក្យស្នើទានឡើងថា ម្ចាស់
 អាវុសោ តាំងខ្យល អស្តវ្យណាស់ភើប្ដាំ ម្ចាស់អាវុសោ តាំងខ្យល ហេតុ
 នេះមិនប្ដាប់កើត បែរជាភើតឡើងបាន ព្រះមានព្រះភាគ អង្គុយនោះ ជា
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ជ្រាប ទ្រង់ឃើញច្បាស់ ទ្រង់ជ្រាបចំពោះនូវ
 ការខែសត្វតាំងខ្យល ដែលមានអន្សាស្រយះផ្សេង ។ គ្នាដោយភិក្ខុប្រា-
 កដ ព្រោះថា សុប្បិយបរិញ្ញាជននេះ ពោលគឺដៀលព្រះពុទ្ធ ពោលគឺ
 ដៀលព្រះធម៌ ពោលគឺដៀលព្រះសង្ឃ ដោយអនេកបរិយាយ ចំណែក
 ភាវិត្រហ្មខត្តមាណេត ជាមូលសិស្ស របស់សុប្បិយបរិញ្ញាជន ពោលសរ-
 សើរុណព្រះពុទ្ធ ពោលសសើរុណព្រះធម៌ ពោលសសើរុណព្រះ
 សង្ឃ ដោយអនេកបរិយាយវិញ ព្រោះហេតុយ៉ាងនេះ បានជាបរិញ្ញា-
 ជនតាំងពីរនាក់ គឺភាពារ្យនិកកូនសិស្សនេះ ពោលពាក្យជាសិកស្សត្រូវ
 ទៅរកគ្នានឹងគ្នាដោយត្រង់ ដើរដាច់តាមក្រោយ ។ ខែព្រះមានព្រះភាគ

កិក្ខុសង្ឃញ្ញាតិ ។ អថទោ កកវំ តេសិ កិក្ខុចំ ឥមិ
 សង្ខិយទម្មំ វិធិត្វា យេន មណ្ឌលមាឡោ តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញាត្តោ អាសនេ ចិសីទិ ។ ចិសដ្ឋ ទោ
 កកវំ កិក្ខុ អាមន្តេសិ កាយ ទុក្ខ កិក្ខុវេ ឯតវហិ
 តតាយ សង្ខិសិញ្ញា សង្ខិបតិសា កា ច បទ វេ
 អន្តរ តតា វិប្បតតាតិ ។ ឯវំ វុត្ត តេ កិក្ខុ កតវង្គិ ឯត-
 ទេវេទំ ឥន កន្តេ អញ្ញតំ វត្តិយា បទ្ធសសមយិ បទ្ធន្តិ-
 តាទិ មណ្ឌលមាឡោ សង្ខិសិញ្ញាទិ សង្ខិបតិសាទិ អយំ
 សង្ខិយទម្មោ ឧទទាមិ អញ្ញិយំ អាវុសោ អន្តតិ អាវុសោ
 យាវត្ថំទិ តេន កកវតា ជាទតា បស្សតា អរហតា
 សម្មាសម្ពុទ្ធន សត្តាទិ ខាណិមុត្តិកតា សុច្ឆរិវិធិតា
 អយំ ហិ សុច្ឆរិយោ បរិព្វាជកោ អនេកបរិយាយេន
 ពុទ្ធស្ស អវណ្ណំ កាសតិ ធម្មស្ស អវណ្ណំ កាសតិ

ធិនិក្ខុសង្ឃវេ ។ ត្រាពោះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ខ្លាច
 ពាក្យស្តីចេះរបស់កិក្ខុទាំងឡាយនោះ ហើយទ្រង់យាងចូលទៅក្នុងរោង
 សម្រាប់សម្រាកកាយ លុះយាងទៅដល់ហើយ ទ្រង់គន់លើកាសនៈ
 ដែលនៅឯតាំងថ្នោយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគគន់ហើយ ក៏ទ្រង់
 គ្រាស់ហៅកិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមក
 អង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងទីនេះ ទិយាយពីរឿងកិស្តម្តេច ចុះពាក្យដាច់ទ្វារទេ^(១)
 ដូចម្តេច ដែលអ្នកទាំងឡាយទិយាយមិនទាន់ចប់ ។ កាលព្រះមានព្រះ
 ភាគទ្រង់ស្រាយរំលឹកហើយ កិក្ខុទាំងឡាយក៏បានក្រាបបង្គំចូលសេចក្តីខ្លះ
 ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលទុំព្រះអង្គទាំង
 ឡាយក្រោកឡើងក្នុងបច្ចុសសម័យខែកម្រិត ហើយអង្គុយប្រជុំគ្នាក្នុងរោង
 សម្រាប់សម្រាកកាយនេះ បានផ្តើមពាក្យស្តីចេះឡើងថា ម្ចាស់
 ការសោទាំងឡាយ អស្ចារ្យណាស់តើហ្ន៎ ម្ចាស់ការសោទាំងឡាយ
 ហេតុនេះ ទំនងគ្នាបំភើប ក៏បែរជាភើបឡើងបាន ព្រះមានព្រះភាគអង្គុយនោះ
 ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ជ្រាបឃើញច្បាស់ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់លាស់
 ខ្លាចការខែសត្វទាំងឡាយ ដែលមានអធ្យាស្រ័យផ្សេង ។ គ្នា ដោយភិត
 ប្រាកដ ព្រោះថាសុខ្យាយបរិព្វាជនេះ ពោលភិរដៀលព្រះក្នុង ពោល
 ភិរដៀលព្រះចម្រើន ពោលភិរដៀលព្រះសង្ឃ ដោយអនេកបរិយាយ

១ អន្តរា ឬ ពាក្យដាច់ទ្វារគឺពុទ្ធសាសនា មានធម្មញ្ញិយមសិក្សាទាំងបីគឺធម្មញ្ញិយម ធម្មញ្ញិយម ធម្មញ្ញិយម

សង្ឃស្ស អវណ្ណំ កាសតំ សុប្បិយស្ស មន បរិព្វាជ-
 កាស្ស អន្តេវាសី ព្រហ្មទន្តោ មាណវោ អនេតបរិ-
 យាយេន ពុទ្ធស្ស វណ្ណំ កាសតំ ធម្មស្ស វណ្ណំ កាសតំ
 សង្ឃស្ស វណ្ណំ កាសតំ ឥតិហ ឥមេ ឧកោ អាចរិយន្តេ-
 វាសី អញ្ញមញ្ញស្ស ឧជុវិយទ្ធនិកវាទា កកវន្តំ បិដ្ឋិតោ
 បិដ្ឋិតោ អនុតត្វា ហោន្តំ កិក្កុសង្ឃត្វាតិ អយំ ទោ យោ
 កន្តេ អន្តរ កតិវិប្បកតា អថ កកវា អនុប្បត្តោតិ ។
 មមំ វា កិក្កុវេ បរេ អវណ្ណំ កាសេយ្យំ ធម្មស្ស វា
 អវណ្ណំ កាសេយ្យំ សង្ឃស្ស វា អវណ្ណំ កាសេយ្យំ
 តត្រ តុម្ពេហំ ន អយានោ ន អមន្តយោ ន ចេត-
 សោ អនតិវន្តំ កាណិយា ។ មមំ វា កិក្កុវេ បរេ
 អវណ្ណំ កាសេយ្យំ ធម្មស្ស វា អវណ្ណំ កាសេយ្យំ សង្ឃ-
 ស្ស វា អវណ្ណំ កាសេយ្យំ តត្រ ចេ តុម្ពេ អស្សថ
 តុប័តា វា អនត្តមនា វា តុម្ពញ្ញាស្ស^(១) តេន អន្ត-
 រាយោ ។ មមំ វា កិក្កុវេ បរេ អវណ្ណំ កាសេយ្យំ

• ១. ឧ. ឧ. ឧ. យេវិស្ស ។

ឯព្រហ្មទន្តោណាតវិជេវជាតូនសិស្ស លេសសុប្បិយបរិព្វាជក កំពាល
 សរសើរុណាព្រះពុទ្ធ ពោលសរសើរុណាព្រះធម៌ ពោលសរសើរុណា
 ព្រះសង្ឃ ដោយអនេតបរិយាយវិញ ព្រោះហេតុយ៉ាងនេះ បានជា
 បរិព្វាជកទាំង ២ នាក់ គឺអាចារ្យនិងកូនសិស្សនោះ ពោលពាក្យជាសិក
 សត្រូវទៅរកគ្នានិងគ្នាដោយគ្រង ដើរដំបំតាមគ្រោយ ។ នៃព្រះមានព្រះ
 ភាគនិងភិក្ខុសង្ឃទៅ បង្ខំព្រះអង្គដំបំរើន ពាក្យជាចន្លោះនេះឯង ដែល
 បង្ខំព្រះអង្គទាំងឡាយ និយាយមិនបានចប់នៅឡើយ ទទួលព្រះមានព្រះ
 ភាគស្តេចមកដល់ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 រោះបីពួកសត្វដទៃ ពោលគឺរដៀលគថាគតក្តី ពោលគឺរដៀលព្រះធម៌
 ក្តី ពោលគឺរដៀលព្រះសង្ឃក្តី អ្នកទាំងឡាយមិនគួរធ្វើគំនុំ មិនគួរធ្វើ
 សេចក្តីមិនគ្រេកអរ មិនគួរធ្វើសេចក្តីអាក់អន់ចិត្ត ចំពោះពួកសត្វទាំងនោះ
 ឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ រោះបីពួកសត្វដទៃ ពោលគឺរដៀល
 គថាគតក្តី ពោលគឺរដៀលព្រះធម៌ក្តី ពោលគឺរដៀលព្រះសង្ឃក្តី បើ
 អ្នកទាំងឡាយគ្រោធ ឬអាក់អន់ចិត្តចំពោះពួកសត្វទាំងនោះហើយ បុទ
 ជាសេចក្តីអន្តរាយ (នៃគុណទាំងឡាយមានបឋមជ្ឈានជាដើម) នឹងរឹករ
 បានប្រាកដដល់អ្នកទាំងឡាយ ដោយសេចក្តីគ្រោធនឹងសេចក្តីអាក់អន់ចិត្ត
 នោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ រោះបីពួកសត្វដទៃពោលគឺរដៀលគថាគតក្តី

ធម្មស្ស វា អវណ្ណំ កាសេយ្យំ សង្ឃស្ស វា អវណ្ណំ
 កាសេយ្យំ តត្រ ចេ តុម្ពេ អស្សថ តុម្ពេតា វា អធិត្ត-
 មនា វា អមិទុ តុម្ពេ បរេសំ សុភាសិតំ វា មុត្តាសតំ
 វា អាជានេយ្យជាតិ ។ នោ ហេតំ កន្តេ ។ មមំ វា
 កិត្តុវេ បរេ អវណ្ណំ កាសេយ្យំ ធម្មស្ស វា អវណ្ណំ
 កាសេយ្យំ សង្ឃស្ស វា អវណ្ណំ កាសេយ្យំ តត្រ
 តុម្ពេហិ អក្ខតំ អក្ខតតោ ធិត្រេថេត្វិ ឥតិយេតំ(១)
 អក្ខតំ ឥតិយេតំ អក្ខតំ ធិត្រេថេត្វិ អម្ពេសុ ទ ច បាទតំ
 អម្ពេសុ សំវិជ្ជតំ ។ មមំ វា កិត្តុវេ បរេ វណ្ណំ
 កាសេយ្យំ ធម្មស្ស វា វណ្ណំ កាសេយ្យំ សង្ឃស្ស វា
 វណ្ណំ កាសេយ្យំ តត្រ តុម្ពេហិ ទ អាទន្ទោ ទ សោម-
 ទស្សំ ទ ទេតសោ ឧត្ថុលាវតត្តំ តារណិយំ ។ មមំ វា
 កិត្តុវេ បរេ វណ្ណំ កាសេយ្យំ ធម្មស្ស វា វណ្ណំ កាសេ-
 យ្យំ សង្ឃស្ស វា វណ្ណំ កាសេយ្យំ តត្រ ចេ តុម្ពេ
 កិត្តុវេ អស្សថ អាទន្ទិយោ សុមនា ឧត្ថុលាវតត្តា

១ ១, អតិបិ ៦៦ ។

ពោលគឺដៀលព្រះធម៌ក្តី ពោលគឺដៀលព្រះសង្ឃក្តី បើអ្នកចាំនិទ្ទាយ
 គ្រោធបូ អាក់អង់ចិត្តចំពោះពួកសត្វចាំនិទ្ទាយហើយ អ្នកចាំនិទ្ទាយនឹង
 បានដឹងច្បាស់ខ្លះសេចក្តីនៃពាក្យពិភេប្បពាក្យអក្រតំ របស់ពួកសត្វដទៃ
 ដែរឬ ។ ពួកគេត្រូវបង្កើតទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន យើងខ្ញុំ
 មិនអាចដឹងច្បាស់ ខ្លះសេចក្តីនៃពាក្យពោះទេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ស្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ទាយ ទោះបីពួកសត្វដទៃ ពោលគឺ
 ដៀលគថាគតក្តី ពោលគឺដៀលព្រះធម៌ក្តី ពោលគឺដៀលព្រះសង្ឃ
 ក្តី អ្នកចាំនិទ្ទាយធម៌យោគពាក្យមិនពិត ដោយពាក្យមិនពិត ចំពោះ
 ពួកសត្វចាំនិទ្ទាយថា ពាក្យនេះមិនពិត ដោយហេតុនេះ ពាក្យនេះមិន
 ប្រាកដដោយហេតុនេះ ហេតុនេះគេមានក្នុងពួកយើង មួយវិញទៀត
 ពាក្យនេះមិនបានក្នុងពួកយើងទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ទាយ ទោះបីពួក
 សត្វដទៃ ពោលសរសើរគុណគថាគតក្តី ពោលសរសើរគុណព្រះធម៌ក្តី
 ពោលសរសើរគុណព្រះសង្ឃក្តី អ្នកចាំនិទ្ទាយមិនគួរធ្វើសេចក្តីរីករាយ
 មិនគួរធ្វើសោមនស្ស មិនគួរធ្វើសេចក្តីច្រើលចិត្ត ចំពោះពួកសត្វចាំនិ
 ទ្ទាយឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ទាយ ទោះបីពួកសត្វដទៃ ពោលសរសើរ
 គុណគថាគតក្តី ពោលសរសើរគុណព្រះធម៌ក្តី ពោលសរសើរគុណព្រះ
 សង្ឃក្តី ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ទាយ បើអ្នកចាំនិទ្ទាយមានចិត្តរីករាយ ក្រេកអរ

ព្រហ្មទានសុត្ត ប្បសីល

តុម្ហោវស្ស តេន អន្តរាយោ ។ មមំ វំ កិក្ខុវេ បរេ
 វណ្ណំ កាសេយ្យំ ធម្មស្ស វំ វណ្ណំ កាសេយ្យំ សង្ឃ-
 ស្ស វំ វណ្ណំ កាសេយ្យំ តត្រ តុទ្កេហិ ភូតិ ភូតតោ
 បដិជាធិនត្ថំ វតំបេតំ ភូតំ វតំបេតំ តទ្ធិ អត្ថំបេតំ
 អម្ព័សុ សិវិជ្ជតិ ច បទេតំ អម្ព័ស្វតិ ។

(២) អប្បមត្តកំ ខោ បទេតំ កិក្ខុវេ ឱមត្តកំ
 សីលមត្តកំ យេន បុត្តដ្ឋោ តថាគតស្ស វណ្ណំ វេ-
 ណោ វទេយ្យ ។ តតមកោតំ^(៤) កិក្ខុវេ អប្បមត្តកំ
 ឱមត្តកំ សីលមត្តកំ យេន បុត្តដ្ឋោ តថាគតស្ស
 វណ្ណំ វេណោ វទេយ្យ ។

១ ខ. ម. កធម្ម ៧ ។

ព្រហ្មទានសុត្ត ប្បសីល

ត្រើលចិត្ត ចំពោះពួកសត្វទាំងនោះហើយ សេចក្តីអន្តរាយ នៃគុណទាំង
 ខ្យាយមានបឋមជ្ឈានជាដើម) នឹងកើតមានប្រាកដ ដល់អ្នកទាំងខ្យាយ
 ព្រោះសេចក្តីត្រេកអរនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងខ្យាយ ចោរបីពួកសត្វ
 ដទៃ ពោលសរសើរគុណនាមនៃភិក្ខុ ពោលសរសើរគុណព្រះធម៌ភិក្ខុ
 ពោលសរសើរគុណព្រះសង្ឃភិក្ខុ អ្នកទាំងខ្យាយត្រូវចៀសវាងពាក្យពិតតាម
 ពាក្យពិត ចំពោះពួកសត្វទាំងនោះថា ពាក្យនេះពិតដោយហេតុនេះវែម
 ពាក្យនេះប្រាកដដោយហេតុនេះវែម ពាក្យនេះក៏មាន ក្នុងពួកយើង
 វែម មួយវិញទៀត ពាក្យនេះ វែមក៏បាន ក្នុងពួកយើងវែម ។

(២) ម្នាលភិក្ខុទាំងខ្យាយ បុត្តដ្ឋាន កាលបើពោលសរសើរគុណ
 របស់នាមនាម ក្នុងសរសើរដោយគុណជាគណា គុណជាគុំខ្លះមានប្រ-
 មាណនិច មានប្រមាណស្នូចស្នើនីបានត្រឹមតែសីលប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងខ្យាយ បុត្តដ្ឋាន កាលបើពោលសរសើរគុណរបស់នាមនាម ដោយ
 គុណជាគណា គុណជាគុំខ្លះមានប្រមាណនិច មានប្រមាណស្នូចស្នើនី
 បានត្រឹមតែសីលប៉ុណ្ណោះ តើដូចម្តេច ។

[១] ចាណាភិចារិ មហាយ ចាណាភិចារិ
 បដិវិគោ សមណោ តោតមោ ធិបាតដណ្ណោ ធិបាត-
 សន្តោ លដ្ឋី ធរណបដ្ឋោ សត្វប្បាណាភូតហិតា ទុក្ខាម្បិ
 វិហារតីតិ ។ ឥតិ វា ហិ ភិក្ខុវេ បុប្ផដ្ឋោ ធាតុតតស្ស
 វណ្ណំ វធមារោ វធរយ្យ ។ អនិច្ឆាធានិ មហាយ អនិច្ឆា-
 ធានា បដិវិគោ សមណោ តោតមោ ធិប្បាធាយិ ធិប្បា-
 ធិតាម្បិ អថេនេន សុចិត្តតេន អត្តោ វិហារតីតិ ។ ឥតិ វា
 ហិ ភិក្ខុវេ បុប្ផដ្ឋោ ធាតុតតស្ស វណ្ណំ វធមារោ
 វធរយ្យ ។ អត្រហ្មចរិយិ មហាយ ត្រហ្មចារី សមណោ
 តោតមោ អារាជារី វិគោ មេដុនា តាមទម្មាតិ ។ ឥតិ
 វា ហិ ភិក្ខុវេ បុប្ផដ្ឋោ ធាតុតតស្ស វណ្ណំ វធមារោ
 វធរយ្យ ។

[២] មុសាភិធិ មហាយ មុសាភិធា បដិវិគោ សម-
 ណោ តោតមោ សត្វភិដិ សត្វសន្តោ ថេតោ មច្ចុយិកោ

[១] (បុប្ផដ្ឋន តែងពោលសរសើរថា) ព្រះសមណគោតម លះបង់
 បាណាភិចារិហើយ វៀស្រឡះចាកបាណាភិចារិហើយ មានជំបង
 ដាក់ចុះហើយ មានគ្រឿងសស្រ្តាដាក់ចុះហើយ មានសេចក្តីខ្មាសបាប
 ដល់នូវសេចក្តីអាណិតអាសូរ មានសេចក្តីអនុគ្រោះ ដោយប្រយោជន៍
 ដល់សត្វសត្វ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុប្ផដ្ឋន កាលពោលសរសើរគុណ
 របស់គាត់ តែងពោលដូច្នេះក៏មាន ។ ថា ព្រះសមណគោតម លះបង់
 នូវអទិដ្ឋាទានហើយ វៀស្រឡះចាកអទិដ្ឋាទានហើយ ព្រះអង្គកាន់យក
 តែរបស់ដែលគេឲ្យ ប្រាថ្នាតែរបស់ដែលគេឲ្យ មានអក្ខរាតជាអ្នកមិន
 ល្ងង មានសភាពដ៏ស្អាត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុប្ផដ្ឋន កាលពោល
 សរសើរគុណរបស់គាត់ តែងពោលដូច្នេះក៏មាន ។ ថា ព្រះសមណ-
 គោតម លះបង់អត្រហ្មចរិយៈហើយ ជាអ្នកប្រច្រើននូវធម៌ដ៏ប្រសើរ ព្រះ
 អង្គចៀសវាង (អំពីអត្រហ្មចរិយៈ) វៀរចាកមេដុនធម្ម ជាធម៌របស់អ្នក
 ស្រុកហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុប្ផដ្ឋន កាលពោលសរសើរ
 គុណរបស់គាត់ តែងពោលដូច្នេះក៏មាន ។

[២] (បុប្ផដ្ឋន តែងពោលសរសើរថា) ព្រះសមណគោតម លះ
 បង់មុសាភិធាហើយ វៀស្រឡះចាកមុសាភិធាហើយ ព្រះអង្គពោលតែ
 ពាក្យពិត គណក្សពិត មានវចនាប្បប្បដ្ឋន គួរអ្នកផងជឿបាន មិនពោល

អវិសំវាទនោ លោកស្សាតំ ។ ឥតំ វា ហិ កិច្ចាវ
 បុប្ផដ្ឋោ ឥតាតតស្ស វណ្ណំ វនោនោ វធម្យ ។
 មិសុណំ វចំ មហាយ មិសុណាយ វតាយ មជិវិតោ
 សមណោ តោតោ ឥតោ សុត្វា ន អមុត្រ អត្វាតា
 ឥមេសំ កេតាយ អមុត្រ វា សុត្វា ន ឥមេសំ អត្វាតា
 អម្បសំ កេតាយ ។ ឥតំ កិច្ចាជំ វា សុត្វាតា សហិតា
 ជំ វា អនុប្បនាតា សមត្តារោ សមត្តារោ សមត្តុន្ទិ
 សមត្តុករណី វចំ កាសិតាតំ ។ ឥតំ វា ហិ កិច្ចាវ
 បុប្ផដ្ឋោ ឥតាតតស្ស វណ្ណំ វនោនោ វធម្យ ។ ឥសំ
 វចំ មហាយ ឥសាយ វតាយ មជិវិតោ សមណោ
 តោតោ យា សា វតា ធម្មោ កណ្ណសុទា មេមទិយា
 ហធម្មន្តមា ចោវី តហុជនកត្តា តហុជនមតា
 តហុជំ វចំ កាសិតាតំ ។ ឥតំ វា ហិ កិច្ចាវ
 បុប្ផដ្ឋោ ឥតាតតស្ស វណ្ណំ វនោនោ វធម្យ ។

បំភ្លាត់សត្វលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុប្ផដ្ឋន កាលពោលសរសើរ
 កុណាលេសំភោគ តែងពោលដូច្នោះក៏មាន ។ ថា ព្រះសមណោតាម ព្រះ
 អង្គលរបង់បិសុណាកថាហើយ វៀរស្រឡូចោកបិសុណាកថាហើយ ព្រះ
 អង្គព្វតាក្យក្កសំណាក់ខែក្នុងដនឯណោះហើយ មិនទាយកទៅប្រាប់ដល់
 ក្នុងដនឯណោះ ដើម្បីបំបែកក្នុងដនោះឡើយ ឬព្វតាក្យក្កសំណាក់ខែ
 ក្នុងដនឯណោះហើយ មិនទាយកទៅប្រាប់ដល់ក្នុងដនោះ ដើម្បីបំបែក
 ក្នុងដនឯណោះឡើយ ។ ព្រះអង្គជាអ្នកជូរជូនក្នុងដន ដែលបែកគ្នា
 ហើយផង ជាអ្នកបន្ថែមកំឡុងដនក្នុងដន ដែលព្រមព្រៀងគ្នាហើយ
 ផង ព្រះអង្គមានសេចក្តីព្រមព្រៀងជាទីត្រេកអរ ត្រេកអរក្នុងសេចក្តីព្រម
 ព្រៀង កែរយក្នុងការព្រមព្រៀង ទ្រង់ពោលកថាដែលធ្វើឲ្យព្រមព្រៀង
 គ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុប្ផដ្ឋន កាលពោលសរសើរកុណាលេសំភោ-
 គ តែងពោលដូច្នោះក៏មាន ។ ថា ព្រះសមណោតាម ទ្រង់លរបង់ឲ្យវេទនា-
 កថាហើយ វៀរស្រឡូចោកវេទនាកថាហើយ ក៏វាចាណាដែលជាសំដីឥត
 មានទោស ជាសុខដល់គ្រូចៀក គួរឲ្យអ្នកផងស្រឡាញ់ពេញហឫទ័យ
 ជាសំដីរបស់អ្នកសប្បុរស ជាទីត្រេកអរខែដនច្រើនទាក់ ពេញចិត្តខែ
 ដនច្រើនទាក់ ទ្រង់ពោលកថាបែបនោះផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុប្ផដ្ឋន កាលពោលសរសើរកុណាលេសំភោគ តែងពោលដូច្នោះក៏មាន ។

សម្មប្បណារិ បហាយ សម្មប្បណាថា ចដំរិកោ សម-
 ណោ តោតមោ កាលវាទី ក្ខតវាទី អត្តវាទី ឧច្ឆវាទី
 វិធមវាទី វិណាទតិ វាទី កាសិកា កាលេទ សាម-
 ទេសិ បរិយទ្តវតិ អត្តសញ្ញាតន្តិ ។ ឥតិ វា ហិ ភិក្ខុវេ
 បុដ្ឋជ្ជោ តថាតតស្ស វណ្ណំ វនោយោ វនេយ្យ ។

(៥) តីដតាមក្ខតតាមសមាវត្តា ចដំរិកោ សមណោ

តោតមោតិ ។ ឥតិ វា ហិ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។

(៦) ឯកកត្តិកោ សមណោ តោតមោ វត្ថុបរតោ

រិកោ វិកាលភោជនា ។ ឧត្តតិកវាទីតវិស្សកទស្សនា
 ចដំរិកោ សមណោ តោតមោ ។ មាលាតន្តវិលេចន-
 បារណាមណ្ឌលវិក្ខុសឧដ្ឋានា ចដំរិកោ សមណោ តោ-

ថា ព្រះសមណតោតម ត្រង់លេងនូវសម្មប្បណាបះហើយ វៀរស្រឡះ
 ចាកសម្មប្បណាបះហើយ ព្រះអង្គពោលពាក្យក្នុងកាលនូវ ពោលតែពាក្យ
 ពិតប្រាកដ ពោលតែពាក្យដែលជាអត្ត ពោលតែពាក្យដែលជាធម៌
 ពោលតែពាក្យដែលជាវិន័យ ពោលតែពាក្យមានឧទាសជាទីដកល់ទុក
 ក្នុងហឫទ័យ ប្រកបដោយគ្រឿងអានិមានគ្រឿងកំណត់ ប្រកបដោយ
 ប្រយោជន៍ ដោយកាលដ៏គួរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គជ្ជន កាល
 ពោលសរសើរគុណរបស់ថាគត តែងពោលដូច្នោះក៏មាន ។

(៥) ថា ព្រះសមណតោតម វៀរស្រឡះចាកការធ្វើពិជគាមនីដ
 ក្ខតតាម^(១) ឱវិទាសហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូច្នោះក៏មាន ។ បេ ។

(៦) ថា ព្រះសមណតោតម ព្រះអង្គបរិភោគកត្តតៃ ១ ពេល
 វៀរលេងបរិភោគក្នុងក្រី វៀរលេងបរិភោគក្នុងកាលខុស ។ ព្រះសម-
 ណតោតម វៀរស្រឡះចាកកិរិយាមើលទូរពុំ ទឹងការស្តាប់នូវចម្រៀង
 នឹងភ្លេងប្រគុំ ដែលជាសង្រួមដល់កុសលធម៌ ។ ព្រះសមណតោតម វៀរ
 ស្រឡះចាកកិរិយាទ្រទ្រង់ ប្រដាប់ស្មិតស្មានិភវិកាយ ដោយផ្អាកប្រង

១ វត្ថុដែលមានទូរឡើងលាង តែមិនដុះជាប់នឹងទីនីមី មានប្រាប់ឈើជាដើម ហៅថា
 ពិជគាម, ឈើស្នាជាដើម ដែលដុះជាប់នឹងទីនីមី ហៅថា ក្ខតតាម ។

តោ ។ ឧបាសយនមហាសយនា បដិវិតោ សមណោ តោតោ ។ ជាតុបវេនប្បដិក្កហណា បដិវិតោ សមណោ តោតោ ។

[៧] អាមកកម្មប្បដិក្កហណា បដិវិតោ សមណោ តោតោ ។ អាមកម៌សប្បដិក្កហណា បដិវិតោ សមណោ តោតោ ។ ឥត្តិកុមារិកប្បដិក្កហណា បដិវិតោ សមណោ តោតោ ។ ធាសីជាសប្បដិក្កហណា បដិវិតោ សមណោ តោតោ ។ អដឡកប្បដិក្កហណា បដិវិតោ សមណោ តោតោ ។ កុក្កុដសុក្កប្បដិក្កហណា បដិវិតោ សមណោ តោតោ ។ ហត្ថុកវស្សវឡាវបដិក្កហណា បដិវិតោ សមណោ តោតោ ។ ខេត្តវត្តប្បដិក្កហណា បដិវិតោ សមណោ តោតោ ។

[៨] ធូត្រយ្យបហំណាគមនាទុយាតា បដិវិតោ សមណោ តោតោ ។ កាយវិក្កយា បដិវិតោ សមណោ តោតោ ។ គុណក្កដកំសក្កដមាធក្កដា បដិវិតោ

នឹងត្រៀងត្រកូបនឹងត្រៀងលាហផ្សង ។ ព្រះសមណគោតម វៀរស្រឡះចាកទីដេកទីអង្គុយដ៏ខ្ពស់ នឹងទីដេកទីអង្គុយដ៏ប្រសើរ ។ ព្រះសមណគោតម វៀរស្រឡះចាកកិរិយាទទួលមាសនឹងប្រាក់ ។

[៧] ថា ព្រះសមណគោតម វៀរស្រឡះចាកកិរិយាទទួលធាតុដេក ទៅ ។ ព្រះសមណគោតម វៀរស្រឡះចាកកិរិយាទទួលសាច់ទៅ ។ ព្រះសមណគោតម វៀរស្រឡះចាកកិរិយាទទួលស្រីនឹងក្មេងស្រី ។ ព្រះសមណគោតម វៀរស្រឡះចាកកិរិយាទទួលទុំស្រីនឹងទុំប្រុស ។ ព្រះសមណគោតម វៀរស្រឡះចាកកិរិយាទទួលព័រពនឹងចៀម ។ ព្រះសមណគោតម វៀរស្រឡះចាកកិរិយាទទួលមាត់នឹងជ្រូក ។ ព្រះសមណគោតម វៀរស្រឡះចាកកិរិយាទទួលអីរ តោ សេះ ល្បាយញី ។ ព្រះសមណគោតម វៀរស្រឡះចាកកិរិយាទទួលស្រីនឹងចំការ ។

[៨] ព្រះសមណគោតម វៀរស្រឡះចាកកិរិយាប្រកបនូវទូតកម្ម គឺនាំសំបុត្រប្តូរពាក្យបណ្តាំដល់គ្រហស្ថ នឹងទៅដោយគេបញ្ជូន អំពីផ្ទះទៅផ្ទះទ ។ ព្រះសមណគោតម វៀរស្រឡះចាកការទិញនឹងការលក់ ។ ព្រះសមណគោតម វៀរស្រឡះចាកការទៅពុកប្តូរបង្គំដោយជញ្ជីង នឹង

តោ សមណោ តោតមោ ។ ឧត្តោជនវញ្ញននិកាតិ-

សាវិយោតា បដិវិរោតា សមណោ តោតមោ ។ ទេនន-

វនពទ្ធនវិមជ្ជកោស អណោមស ហសាតារា បដិវិរោតា

សមណោ តោតមោតិ ។ ឥតិ វា ហិ ភិក្ខុវេ បុប្ផដ្ឋ-

លោ តថាភតស្ស វណ្ណំ វនមោលោ វននេវេ ។

បុប្ផសីលំ និព្វិតំ ។

នេបុកដោយតាដនំមាស នេបុកដោយត្រាស់វិហារី^(១) ។ ព្រះសមណោតាម វៀស្រឡះបាតកិរិយាប្រកបខ្លាំងដើរៀច នីការបន្តស្របកាន់បញ្ជាក់បុកប្រាស បន្តដោយរបស់បូម ។ ព្រះសមណោតាម វៀស្រឡះបាតកិរិយាគត់(ឡូអវៈយវៈមានដៃដាដើម) នឹងការស្ទាបចង ធ្វើមនុស្សឱ្យវង្វេងផ្លូវ ប្តូរអ្នកស្រុក កំហែងយកទ្រព្យ ។ បុប្ផដ្ឋន កាលកោលសសើរុណា របស់តថាភត កែងកោលដូច្នោះក៏មាន ។

ចប់ បុប្ផសីល ។

១ ការចោកឱ្យចង្អុលដោយជញ្ជីងមាន ៤ យ៉ាង គឺចង្អុលដោយរូប ១ ចង្អុលដោយអវយវៈ ១ ចង្អុលដោយការកាន់យក ១ ចង្អុលដោយការបិទបាំង ១ ។ គឺចង្អុល បុគ្គលធ្វើជញ្ជីងពីរមានបូកុំនាផ្តុំគ្នាដែលស្រាលដាងគ្នា វេលាទិញប្រើជញ្ជីងពុំ វេលាសក់ប្រើជញ្ជីងស្រាល ហៅថា ចង្អុលដោយរូបធម្មវិជញ្ជីង ។ វេលាទិញ ថ្មីរបស់យកដែលស្អិតជញ្ជីងពីរក្រោយ វេលាសក់យកដែលស្អិតជញ្ជីងពីរក្នុងខ្លួនហៅថា ចង្អុលដោយអវយវៈពីរដៃ ។ វេលាទិញ ថ្មីរបស់កាន់ខ្សែជញ្ជីងកាន់ត្រង់ វេលាសក់ កាន់ខ្សែកាន់ក្នុង ហៅថា ចង្អុលដោយការកាន់យក ។ ធ្វើជញ្ជីងជញ្ជីងឱ្យមានប្រយោងកាន់ក្នុង ហើយត្រូវកែទៅដិតក្នុងប្រយោងនោះ វេលាទិញ ធ្វើឱ្យដៃករងមកកាន់ក្រោយ វេលាសក់ ធ្វើឱ្យដៃករងមកកាន់ក្នុង ហៅថា ចង្អុលដោយការបិទបាំង ។ ធ្វើកង់ដោយមាសឧទ្ធរ ១ ហើយធ្វើកង់ព្រៃដាច់ច្រើន ឱ្យមានពណ៌ប្រហែលគ្នាហើយលាក់យកថ្លៃស្មើគ្នានឹងមាស ហៅថា ចង្អុលដោយមាស ។ វេលាទិញ ត្រូវភ្ជាស់ដំ វេលាសក់ ត្រូវភ្ជាស់តូច ហៅថា ចង្អុលដោយភ្ជាស់ ។ វេលាបានសំណូក វាស់ដីស្រែចម្ការធំឱ្យទៅដាច់ វេលាបិទបាំងសំណូកវាស់ដីតូចឱ្យទៅដាច់ ដើម្បីឱ្យចំរើនតូច ឬស្លុយហៅថាចង្អុលដោយភ្ជាស់ ។

ព្រហ្មជាលសុត្តេ មជ្ឈិមសិលី ពិជិដមក្កតកាមសមាម្ពាវិ

[៧] យថា វា បរទេកេ កោត្តោ សមណាត្រាហ្មណា សន្តានុយ្យាចិ ភោជនាចិ កុញ្ញត្វា តេ ឯវុបិ ពិជិសាមក្កតកាមសមាម្ពាវិ អនុយ្យត្តា វិហារន្តិ ។ សេយ្យេ ខិដិ ។ ម្មលតិដិ មន្តតិដិ ធលតិដិ អក្កតិដិ ពិជិពិជមេវ បញ្ចមិ ឥតិ វា ។ ឥតិ ឯវុចា ពិជិសាមក្កតកាមសមាម្ពាវិ បដិវិគោ សមណោ តោតមោតិ ។ ឥតិ វា ហិ កិក្កុវេ បុថុជ្ជោ តថាគតស្ស វណ្ណំ វធមាថោ វធម្យ ។

[៨០] យថា វា បរទេកេ កោត្តោ សមណាត្រាហ្មណា សន្តានុយ្យាចិ ភោជនាចិ កុញ្ញត្វា តេ ឯវុបិ សន្និធិការបរិកោតិ^(១) អនុយ្យត្តា វិហារន្តិ ។ សេយ្យេ ខិដិ ។ អនុសន្និធិ^(២) មានសន្និធិ វត្ថុសន្និធិ យានសន្និធិ សយនសន្និធិ វិលេបនសន្និធិ កន្ទសន្និធិ អាមិសសន្និធិ ឥតិ វា ។ ឥតិ ឯវុចា សន្និធិការតបរិកោតា បដិវិគោ សមណោ តោតមោតិ ។ ឥតិ វា ហិ កិក្កុវេ បុថុជ្ជោ តថាគតស្ស វណ្ណំ វធមាថោ វធម្យ ។

១ សន្និធិការបរិកោតិ បា. ៣ ។ ២ អនុសន្និធិ អនុសន្និធិ តិស្សតិ ។

ព្រហ្មជាលសុត្តេ មជ្ឈិមសិលី ការព្រឹតិជិតាននិក្កតកាមសុរិកាសាដើម

[៧] ដូចជាសមណាត្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដ៏ចំរើនពួកមួយ បរិកោត

ភោជនដែលគេឱ្យដោយសទ្ធាហើយ តែសមណាត្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែងប្រកបរឿយ ។ នូវកិរិយាធ្វើពិជិសាមន័យក្នុងកាមឱ្យវិនាស ។ ពិជិសាមន័យក្នុងកាមនោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺ ពូជគិរិមី ឬបុស ១ ពូជគិរិមី ១ ពូជគិរិវ៉ាន់ ១ ពូជគិរិល្លី ឬគ្រួយ ១ ពូជគិរិល្លី ១ ដាត់បេ ៥ ។ ព្រះសមណោតាម ទ្រង់វៀរស្រឡះចាកកិរិយាធ្វើពិជិសាមន័យក្នុងកាមឱ្យវិនាស មានសភាពដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលពោលសរសើរគុណរបស់គេថាគត តែងពោលដូច្នោះក៏មាន ។

[១០] ដូចជាសមណាត្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដ៏ចំរើនពួកមួយ បរិកោតភោជនដែលគេឱ្យដោយសទ្ធាហើយ តែសមណាត្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែងប្រកបរឿយ ។ នូវការបរិកោតវត្ថុ ដែលសន្សំទុក មានសភាពយ៉ាងនេះ ។ ការសន្សំទុកនោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺ ការសន្សំគ្រឿងស៊ីខ្លះ សន្សំទឹកផឹកខ្លះ សន្សំសំពត់ខ្លះ សន្សំឃានខ្លះ សន្សំទ័រដេកខ្លះ សន្សំគ្រឿងលាបខ្លះ សន្សំគ្រឿងត្រអូបខ្លះ សន្សំអាមិសខ្លះ ។ ព្រះសមណោតាម ទ្រង់វៀរស្រឡះចាកការបរិកោតវត្ថុដែលសន្សំទុក មានសភាពដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលពោលសរសើរគុណ របស់គេថាគត តែងពោលដូច្នោះក៏មាន ។

[១០] យថា វា មនោគោ កោនោ សមណាត្រាហ្មណា សន្ទានេយ្យំ ភោជនាមិ កុញ្ញត្វា តេ ឯវុបំ វិស្វកុណស្សំ អនុយុត្តា វិហារន្តិ ។ សេយ្យេដីទំ ។ នច្ចំ ឥតំ វាទំតំ មេកុំ អក្កាមំ មាណិស្សំ វេតាន្យំ កុម្មុ- ដ្ឋំ លោកនគរកំ^(១) ចណ្ណាលំ វិសំ លោវិទំ ហត្ថិយុទ្ធិ អស្សយុទ្ធិ មហិសយុទ្ធិ ឧសភយុទ្ធិ អជយុទ្ធិ មេណ្ហ- យុទ្ធិ កុក្កដយុទ្ធិ វដ្តកយុទ្ធិ ទណ្ហយុទ្ធិ មុដ្ឋិយុទ្ធិ ឯព្វុទ្ធិ ឧយ្យោជិតិ ពលកំ សេពាព្វហំ អនិកុណស្សំ ឥតំ វា ។ ឥតិ ឯវុបា វិស្វកុណស្សំ បដិវិគោ ស- មណោ តោតមោតិ ។ ឥតំ វា ហិ កិក្កាវេ បុដ្ឋិដ្ឋោ តថាតតស្សំ វណ្ណំ វេហា វេហេ វេយ្យ ។

១ លោកនគរកំ លោកនគរកំ លោកនគរកំ លោកនគរកំ ធារិកំ ។

[១១] ដូចជាសមណាត្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដ៏ចំរើនក្នុងមួយ បរិ- ភោគភោជនដែលគេឱ្យដោយសព្វហើយ តែសមណាត្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែងប្រកបរឿយ ។ ខ្លាភោស្តាប់នឹងការមើលខ្លាវិល្យង ដែលជាសត្រូវដែល កុសលធម៌ មានសភាពយ៉ាងនេះ ។ ឯវិល្យងដែលជាសត្រូវដែលកុសលធម៌ នោះគេដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺវិល្យងកំខ្លះ ច្រៀងខ្លះ ប្រកំខ្លះ មហោស្រពខ្លះ ចម្បាំងស្តេចការឆន្ទិព្រហមជារដើមខ្លះ គន្ទខ្លះ រោងខ្លះ ស្តេចម្រុដ ៤ ខ្លះ ប្រគំខ្លះ វិល្យងដុំដៃខ្លះ វិល្យងកំខ្លះ វិល្យងលាងឆ្អឹងខ្លះ ដី ជល់ខ្លះ សេះប្រមាណខ្លះ ក្របីជល់ខ្លះ ភោជល់ខ្លះ ពវេជល់ ខ្លះ កែវជល់ខ្លះ មាត់ជល់ខ្លះ ចាបជល់ខ្លះ វិល្យងកុណ ជ័យខ្លះ ប្រដាល់ខ្លះ ចំបាប់ខ្លះ ទ័សម្រាប់ច្បាំងខ្លះ ទ័សម្រាប់រៀប ពលខ្លះ លំនៅកន្លែងខ្លះ ទីមើលសមាប្រកបដោយអង្គ ៤ ខ្លះ^(១) ។ ឯ ព្រះសមណមគោតម ច្រង់រៀនស្រឡះចាកកិរិយាស្តាប់នឹងការមើលវិល្យង ដែលជាសត្រូវដែលកុសលធម៌ មានសភាពដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង ឡាយ បុគ្គល ពាលពោលសរសើរគុណរបស់តថាគត តែងពោល ដូច្នោះក៏មាន ។

១ សេនាដី ១ សេនាលេះ ១ សេនាវេទ ១ សេនាថ្មើរដើង ១ ។

ព្រហ្មជាលសូត្រ ចង្ហើមសំ ដ្ឋានព្យាខន្ធានុយោគ

[១២] យថា វា បរេនេក គោត្តោ សមណៈ

ព្រាហ្មណ៍ សន្តាធម្យាធំ គោដលាធំ កុដ្ឋិត្វា តេ
ឯវុចំ ដ្ឋតប្បមាធន្តាបាធិយោគមនុយុត្តា វិហារន្តិ ។
សេយ្យដំធំ ។ អដ្ឋបដំ ធនបដំ ភាគាសំ បរិហារបដំ
សន្តិកំ ទលំកំ^(១) យដំកំ សណាគហន្តំ អន្តំ បដ្ឋិចំ
វដ្ឋកំ ហេតុធំកំ ចំដ្ឋលំកំ^(២) បន្តាធិកំ វេតកំ ធនុកំ
អក្ខលំកំ មនេសំកំ^(៣) យថាវដ្ឋិ ឥតិ វា ។ ឥតិ
ឯវុចា ដ្ឋតប្បមាធន្តាបាធិយោគា បដិវតោ សមណោ
គោតមោតិ ។ ឥតិ វា ហិ វិក្ខុប បុដ្ឋិដ្ឋិចោ គថាគ-
កស្ស វដ្ឋិ វធមោធា វធម្យ ។

១ ពលំ ។ ២ បដ្ឋលំ ។ ៣ មនេសំ ។

ព្រហ្មជាលសូត្រ ចង្ហើមសំ កប្បាបល្បែងហត្ថជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ

[១២] ដូចជាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដ៏ចំរើនពួកមួយ ហិ-
គោតមោតនដែលគេឱ្យដោយសព្វហើយ តែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
តែងប្រកហរឿយ ។ ទូរល្បែងបាស្ត ដែលជាហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រ-
មាទ ។ ល្បែងបាស្តនោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបាស្តមានក្រឡា ៨ ខ្លះ
បាស្តមានក្រឡា ១០ ខ្លះ បាស្តដែលលេងព្វដីភាគាសខ្លះ ល្បែងវង់ដូរ
ដែលគួរវង់ខ្លះ ល្បែងផ្កាត់គ្រាប់មានគ្រាប់ក្រួសជាដើមខ្លះ លេងបាស្ត
ក្នុងទីលានសម្រាប់លេងខ្លះ ល្បែងហ្នឹង ឬកូនគោលខ្លះ ល្បែងរលាស់
ទឹកលាក់ឱ្យទាយប្រខ្លះ ល្បែងអង្គញ់ខ្លះ ល្បែងប៉ុស្តិ៍ខ្លះ ល្បែងនង្គិល
កូនខ្លះ ល្បែងដាំដូងខ្លះ ល្បែងកង្កែបខ្លះ ល្បែងរលំដីខ្សាច់ (បាយឡុក
បាយឡូ)ខ្លះ ល្បែងរថកូនខ្លះ ល្បែងធុកូនខ្លះ ល្បែងសរសេរអក្សរខ្សាច់
ឱ្យទាយខ្លះ ល្បែងទាយចិត្ត(ស្តេចចង់)ខ្លះ ល្បែងកំប្លែងគ្រាប់គេខ្លះ ។
ឯព្រះសមណៈនាគម ទ្រង់រៀនស្រឡះចាតកិរិយាប្រកបរឿយ ។ ទូរល្បែង
បាស្ត ដែលជាហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ មានសភាពដូច្នោះឯង ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល កាលពោលសរសើរគុណ របស់ភថាគត
តែងពោលដូច្នោះក៏មាន ។

[១៣] យថា ភិ បទេកេ ភោគោ ភោគោ សមណាប្រាហ្មណ៍-

ណា សន្តារេយ្យចំ ភោជនាចំ កុត្តិត្វា ភេ ឯកុច្ឆិ

ឧប្បាសយេនមហាសយទំ អនុយុត្តា វិហារន្តំ ។ សេយ្យ-

ថំនំ ។ អាសន្តំ បល្ល័ង្កំ ភោណកំ ចំត្តកំ បដិកំ

បដិសំកំ គូសំកំ វិគតិកំ ឧទ្ធុលោមី^(១) ឯកុទ្ធុលោមី

កាដ្ឋិស្សី^(២) កោសយ្យំ កុត្តកំ^(៣) ហត្ថត្ថំ អស្សត្ថំ

[១៣] ដូចជាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដឹងរឿងតាម បរិ-
ភោគភោជនដែលគេឱ្យ ដោយសង្ខារហើយ តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំង
នោះ តែងប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំឧប្បាសយេនមហាសយនៈ (ទិវេកទិវេក្កយ
ដ៏ខ្ពស់នឹងទិវេកទិវេក្កយដ៏ប្រសើរ) មានសភាពយ៉ាងនេះ ។ ឧប្បាសយេន-
មហាសយនៈនោះគឺដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺ អាសនៈដែលខ្ពស់ហួសប្រមាណ
ខ្លះ ត្រូវដែលមានជំងឺចិត្រដោយរូបសក្ខសាហារខ្លះ ត្រូវដែលមានរោមវែង
ជាន់បួនឆ្នាប់ខ្លះ កម្រាលដែលគេធ្វើដោយរោមវិចិត្រ ដោយរូបសក្ខសា-
ហារខ្លះ កម្រាលមានពណ៌សដែលគេធ្វើដោយរោមសក្ខខ្លះ កម្រាលដែល
ធ្វើដោយរោមសក្ខមានផ្កាដេរដេសខ្លះ កម្រាលដែលញាត់ដោយសំឡីជា
ប្រក្រតីខ្លះ កម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសក្ខ វិចិត្រដោយរូបសក្ខសាហារ
(មានសីហៈនឹងខ្លាច់ជាដើម)ខ្លះ កម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសក្ខមានរោម
ច្រាងឡើងតែម្ខាងខ្លះ កម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសក្ខ មានរោមច្រាង
ឡើងទាំងសងខាងខ្លះ កម្រាលដែលធ្វើដោយឱនវ័ទ្ធស្រយមាស ទឹកស្រូត
ចាក់ស្រះដោយរកនវត្ថុ មានមាសជាដើមខ្លះ កម្រាលដែលធ្វើដោយ
សរសៃស្រូត ចាក់ស្រះដោយរកនខ្លះ កម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសក្ខ
ល្មមចុះក្នុងស្រីប៉ុន្មាន ១៦ ដាក់ឈរកំប៉ានខ្លះ កម្រាលសម្រាប់ក្រាលលើ
ខ្នងដំរីខ្លះ កម្រាលសម្រាប់ក្រាលលើខ្នងសេះខ្លះ កម្រាលសម្រាប់ក្រាល

១. ឧទ្ធុលោមី ។ ២. កុដ្ឋិស្សី ។ ៣. កុត្តិត ។

ព្រហ្មជាយស្សត្រ មជ្ឈិមសិល ចល្លាមវិបសន្នាសាទុយោគោ

រថត្តរ្យំ^(១) អដិទប្បវណី កាណមិខិកបវប្បក្កត្តរណី ៧-
ឧត្តរន្ទំ ឧកតោលោហិតក្រមណំ ឥតិ វ ។ ឥតិ វ ។
ព្រា ឧត្តាសយនមហាសយនា មនិវេតោ សមណោ
តោតមោតិ ។ ឥតិ វ ហិ ភិក្ខុវេ បុត្តជ្ជោ តថា.
កកស្ស វណ្ណំ វនោចោ វនេយ្យ ។

[១៤] យថា វ មនោត ភោន្តោ សមណាព្រាហ្ម-
ណា សន្តានេយ្យនំ ភោជនានំ កុញ្ញត្វា តេ វវរុបំ
មណ្ឌានិក្ខុស នដ្ឋានាទុយោគី អនុវេត្តា វិហារន្តំ ។ សេយ្យ-
ដំនំ ។ ឧត្តានំ វរមន្តំ មហាមនំ សន្តាហនំ អាណាសំ
អញ្ជនំ ហាលា វិលេបនំ មុទុទុណ្ណតិ មុទាលេបំ^(២)
ហត្ថតន្តំ សិទ្ធាតន្តំ ធន្នំ យលីតិ អសី ទត្តំ ធន្តំ

១ - ហត្ថន្តរណំ កកស្សវណ្ណំ វរុន្តរណំ ។ ២ ទ. ម. មុទាលេបនំ ។

ព្រហ្មជាយស្សត្រ មជ្ឈិមសិល ការព្រកន្តវត្ថុតាទីតាំងនៃការស្លៀកស្លាងកាយ
លើរថខ្លះ កម្រាលវែងលក់ដើរដោយវិស្សកខ្លះខ្លះ កម្រាលដីក្នុងដែល
គេដើរដោយវិស្សកសក្កុយសខ្លះ ទីដែលមានពិភានក្រហមពិភានលើ
ខ្លះ ឆ្នើមមានពណ៌ក្រហមពិភាន គឺឆ្នើមក្បាលនឹងឆ្នើមដើមព្រម
ពាំងពិភានមានពណ៌ក្រហមខ្លះ ។ ឯព្រះសមណោគម ទ្រង់រៀនស្រឡះ
ចាកទុក្ខសយនមហាសយនៈ មានសភាពដូច្នោះឯង ។ ម្នាលកុំតាំងឱ្យយ
បុគ្គជ្ជម កាលពោលសរសើរគុណរបស់តថាគត តែងពោលផ្ទុះផ្ទុះក៏មាន ។

[១៤] ដូចជាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដំបើរើខត្តកម្ម ហិ.
ភោគភោជនវែងលក់ដើរដោយសខ្លាហើយ តែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
តែងប្រកបរឿយៗ នូវវត្ថុជាទីតាំងនៃការប្រដាប់ស្លឹកស្លាងកាយ មាន
សភាពយ៉ាងនេះ ។ វត្ថុជាទីតាំងនៃការប្រដាប់ស្លឹកស្លាងកាយនោះគឺ
ដូចម្តេច ។ គឺការដុសខាត់បំបាត់ក្នុងកាត្រក់^(១)ខ្លះ ការប្របាច់រឹត^(២)ខ្លះ
ការផ្លុកទឹកខ្លះ ការគក់ច្របាច់^(៣)ខ្លះ កញ្ចក់ខ្លះ វត្ថុសម្រាប់លាបគ្រឿង
ប្រដាប់ខ្លះ ផ្កាកម្រងខ្លះ គ្រឿងលាបខ្លះ គ្រឿងលំអិតសម្រាប់ប្រស
មុខខ្លះ វត្ថុសម្រាប់លាបមុខខ្លះ គ្រឿងប្រដាប់វែងខ្លះ ចំណងជួសសក់
ខ្លះ ដំបងខ្លះ បំពង់ថ្នាំខ្លះ ដាវខ្លះ ព្រះខាត់ខ្លះ ឆក្រខ្លះ វិស្សកដើង

១ អធិកថាថា ផលខាតប្រសព្រំដោយវត្ថុ មានគ្រឿងក្របីបំបាត់ដំបើរើ ដើម្បីបញ្ចុ-
បង់សុវត្ថិភាពក្នុងសារីរៈ ។ ២ ដូចយ៉ាងទារកដែលមានមុស្ស គេយកមកផ្តោតលើភ្នែក
លាបប្រដាប់ប្រព្រឹត្តិ ដើម្បីធ្វើទ្រង់ទ្រាយនៃអវិយៈមានតែដើងដំបើរើ ឱ្យសមរម្យល្អ ។
៣ ការវាយដំដើងដោយវត្ថុមានអក្ខន្តដំបើរើ ធ្វើឱ្យដំបើងដំបើរើម្តេច ដូចជាអ្នកបំបាត់ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគយស្ស សិលក្ខន្ធា

ចិត្តតាហោ ឧស្ម័និ សិ មណី វាលវិជនី ឧទានានិ វត្តានិ
និយមណានិ ឥតិ វា ។ ឥតិ ឯវុត្តា មណ្ឌនវិក្ខុសនដ្ឋា-
នានុយោកា បដិវិរោតា សមណោ តោតោតិ ។ ឥតិ
វា ហិ ភិក្ខុវេ បុព្វជ្ឈោ កថាភក្ខស្ស វណ្ណិ វណ្ណោ
វនេយ្យ ។

(១៥) យថា វា បាលេក កោត្តោ សមណព្រាហ្ម-
ណា សន្តានេយ្យា កោជនានិ កុត្តិកា តេ ឯវុត្តិ
តិរន្តានកថំ អទុយុត្តា វិហារន្តំ ។ សេយ្យដីធំ ។ វណ្ណកថំ
លោកកថំ មហាមត្តកកថំ សេនាកកថំ កយកកថំ យុដ្ឋកកថំ
អន្តកកថំ ចានកកថំ វត្តកកថំ សយនកកថំ មាលាកកថំ
កន្ទកកថំ ញាតិកកថំ យានកកថំ តាមកកថំ ឯកមកកថំ
នករកកថំ ជនបនកកថំ ឥត្តិកកថំ បុរិសកកថំ សុរកកថំ

សុត្តន្តបិដក វិយាគយ សិលក្ខន្ធា

ដីវិចិត្រខ្លះ មកុដបុគ្គលិមុខខ្លះ (ស្ងៀតសក់) កែវមណ្ឌិខ្លះ ផ្ចិតធ្វើពីរោម
កន្ទុយសត្វខ្លះ សំពត់ស្ទុះ សំពត់មានជ័យវៃនិខ្លះ ។ ឯព្រះសណមគោតម
ទ្រង់រៀនស្រឡះចាកការប្រកបរឿយ ។ ទូរវត្តជាវិភាសនៃការប្រដាប់ស្និត
ស្នាឯកងាយ មានសភាពដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុព្វជ្ឈន
កាលពោលសរសើរគុណរបស់គេជាគត តែងពោលដូច្នោះក៏មាន ។

(១៥) ដូចជាសុមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដ៏ចម្រើនពូកមួយ បរិភោគ
តោជនវ័ជលេត្យដោយសព្វហើយ តែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែង
ប្រកបរឿយ ។ ទូរវត្តបានកថា (ពាក្យនិយាយទទឹងផ្លូវស្និត នឹងផ្លូវព្រះ
និរ្ពាន) មានសភាពយ៉ាងនេះ ។ គិរិបានកថា ទោះតិដូចម្តេច ។ គី និ-
យាយអំពីស្តុចខ្លះ និយាយអំពីចារខ្លះ និយាយអំពីអាមាត្រធំខ្លះ និ-
យាយអំពីសេនាទាហានខ្លះ និយាយអំពីភិយខ្លះ និយាយអំពីចម្បាំងខ្លះ
និយាយអំពីបាយម្ហូមចំណីខ្លះ និយាយអំពីទឹកដីកខ្លះ និយាយអំពីសំពត់ខ្លះ
និយាយអំពីទីផេកខ្លះ និយាយអំពីផ្កាកម្រងខ្លះ និយាយអំពីគ្រឿងក្រអូប
ខ្លះ និយាយអំពីញាតិខ្លះ និយាយអំពីយានខ្លះ និយាយអំពីស្រុកខ្លះ
និយាយអំពីនិគមខ្លះ និយាយអំពីនគរខ្លះ និយាយអំពីជនបទខ្លះ និយាយ
អំពីស្រ្តីខ្លះ និយាយអំពីបុរសខ្លះ និយាយអំពីរយោជនវ័ជលេត្យវិភាស(១)ខ្លះ

១ ក្នុងនិយាយ សុរកកថំ និយាយអំពីសុរ ទូរវត្ត ។

វិសិទ្ធាកថំ កុម្មុជ្ជាទកថំ ពុទ្ធស្សេតកថំ ធានត្តកថំ
 លោកត្តាយំកំ សមុទ្ធត្តាយំកំ ឥតំ ភវាភវកថំ ឥតំ
 វា ។ ឥតំ ឯវុទ្ធាយ តិក្ខណកថាយ បដិវិកោ
 សមណោ ភោគមោតិ ។ ឥតំ វា ហំ ភិក្ខុវេ បុថុជ្ជោ
 តថាគតស្ស វណ្ណំ វេទនាចោ វេទយ ។

[១៦] យថា វា បទេតេ ភោគោ សមណាព្រាហ្មណា

សទ្ធាទេយ្យាជំ ភោជនាជំ កុញ្ញិត្តា តេ ឯវុទ្ធវិ វិត្តាហិតា-
 កថំ អនុយុត្តា វិហារធំ ។ សេយ្យដីធំ ។ ទ ធំ ឥមិ
 ធម្មវិទយំ អាជានាសំ អហំ ឥមិ ធម្មវិទយំ អាជានាមំ ។

និយាយអំពីប្រកម្ភវិទ្ធាៈ និយាយអំពីកំណត់វិក្កវិទ្ធាៈ និយាយអំពីញាតិវិសេស
 បែកខាងទៅកាន់បរិលោកហើយខ្លះ និយាយអំពីពាក្យដែលឥតប្រយោជន៍
 មានសភាពផ្សេងៗ ខ្លះ និយាយអំពីលោក^(១)ខ្លះ និយាយអំពីរឿងជីក
 សមុទ្រ^(២)ខ្លះ និយាយអំពីសេចក្តីចំរើននឹងមិនចំរើន^(៣)ខ្លះ ដែលជា
 ហេតុឥតប្រយោជន៍ដូច្នោះខ្លះ ដូច្នោះខ្លះ ។ ឯព្រះសមណភោគម គ្រងរឿរ
 ស្រឡះចាកភិក្ខុខកថា មានសភាពដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុថុជ្ជន កាលពោលសរសើរគុណរបស់គាត់គេ តែងពោលដូច្នោះក៏មាន ។

[១៦] ដូចជាសមណាព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដំចំរើនពួកមួយ
 ចំរើនភោគភោជន៍ដែលគេឲ្យដោយសទ្ធាហើយ តែសមណាព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ តែងប្រកបរឿយ ។ ដូចពាក្យប្រណាំងប្រជែង មានសភាពយ៉ាង
 នេះ ។ ពាក្យប្រណាំងប្រជែងនោះ គឺដូចម្តេច ។ គឺនិយាយថា អ្នក
 មិនមែនចេះដឹងធម៌នឹងវិន័យនេះទេ ខ្ញុំទើបចុះចេះដឹងធម៌នឹងវិន័យនេះ ។

១ អត្ថកថាថា និយាយប្រាថ្នាអំពីលោកថា លោកនេះអ្នកណាគាត់តែង អ្នកឯណោះគាត់
 តែង ឬយទៀតក្លែងស ។ គឺនិយាយ ព្រោះភ្នំភិស ពុករោលព្រហម ។ គឺនិយាយ ព្រោះឈាម
 វាព្រហម ដូច្នោះជាដើម ។ ២ និយាយថា សមុទ្រហេតុអ្វីបានហៅថាសមណ ធានគាហោ
 ត្ថិច្ឆោះ ព្រោះសាធារណៈបានដឹង ជាដើម ។ ៣ មើលនយសច្ចុណៈសិក្ខាបទ ១ នៃរាជវិញ្ញា

ក៏ ភ្នំ សមី ធម្មវិធម៌ អាជាជិស្សសិ មិច្ឆាបដិបទ្ធោ
 ភូមសិ អហមស្មំ សម្មាបដិបទ្ធោ ។ សហំតំ មេ
 អសហំតន្តោ ។ បុរេ វចនីយំ បច្ឆា អវច ។ បច្ឆា
 វចនីយំ បុរេ អវច ។ អជំចំណ្ហាន្ត វិបវាវត្តំ ។
 អាហេមិភោ ភេ វាភោ ។ ឯត្តហិភោ ភូមសិ ។ ចរ
 វាធម្មរោត្តាយ ចំទ្វេដហិ វា សចេ បរោសាសិតំ ។
 សតិ វិវុចាយ វិក្កាហិកកថាយ បដិវិភា សមណោ
 ភោតាមាតិ ។ សតិ វា ហិ ភិក្ខុវេ បុតុដ្ឋានោ ភថាភ.
 ភស្ស វណ្ណំ វធមាបោ វធមយ្យ ។

[១៧] យថា វា បរោតេ ភោតោ សមណាត្រាហ្ម-
 ណា សទ្ធាធម្មាចិ ភោជនាចិ កុញ្ញត្វា ភេ វិវុចិ
 ទ្ធាធម្មរូបហំ ណាភមតាទុយោកំ អទុយុត្តា វិហារន្តិ ។

អ្នកនឹងបានឃ្លោះថា ចេះដឹងធម៌វិន័យនេះដូចម្តេចបាន អ្នកជាអ្នកប្រតិ-
 បត្តិខុស ខ្ញុំទើបជាអ្នកប្រតិបត្តិប្រឹមត្រូវ ។ ពាក្យរបស់ខ្ញុំទើបប្រកបដោយ
 ប្រយោជន៍ ពាក្យរបស់អ្នកមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ទេ ។ សំដីដែល
 គេត្រូវនិយាយមុន អ្នកយកមកនិយាយក្រោយវិញ ។ សំដីដែលគេត្រូវ
 និយាយក្រោយ អ្នកយកមកនិយាយមុនវិញ ។ ពាក្យផ្ទុយអ្នកប្រព្រឹត្តមក
 ដោយអវិជ្ជាហើយ^(១) ។ ពោសក្កន៍សំដីរបស់អ្នក ខ្ញុំបានលើកឡើង
 ហើយ ។ អ្នកជាមនុស្ស ត្រូវខ្ញុំសន្តិសន្តិបានហើយ ។ អ្នកចូលទៅសិក្សា
 ដើម្បីដោះស្រាយខ្លួនពោសក្កន៍សំដី ឬបើអ្នកអាច ចូរអ្នកដោះស្រាយឱ្យរួច
 ពោសចុះ ។ ឯព្រះសមណភាគម ទ្រង់រៀនសូត្រចេះហើយ ចាតពាក្យ
 ពោលប្រណាំងប្រជែង មានសភាពដូច្នោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចូរផ្តន្ទ កាលពោលសរសើរគុណរបស់គេជាគត តែងពោលដូច្នោះក៏មាន។

[១៧] ដូចជាសមណាត្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដឹងរំលឹកមួយ បរិ-
 ភោគភោជន៍ដែលគេឱ្យដោយសទ្ធាហើយ តែសមណាត្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 រមែងប្រកបរឿយៗ ខ្លួនខ្លួនក្នុង គឺទាំងស្រុង ឬពាក្យបណ្តាំនៃគ្រូបាស្ត
 ឬទៅដោយគេបញ្ជូនអំពីផ្ទះមួយទៅផ្ទះមួយ មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

• គន្លងថា ពាក្យណាដែលស្តាប់ឮដោយអ្នកប្រព្រឹត្តមកជាមួយគ្នា ពាក្យនោះរួម
 ទាំងផ្ទុយនឹងពាក្យយ៉ាងនេះហាក់ ឬក៏បំផ្លាញរឿយ ។

ព្រហ្មដាលសុត្ត មជ្ឈិមនិកាយ ពុហលបទ

សេយ្យដំណឹង ។ កញ្ចំ ភជមហាមត្តានំ ខត្តិយោនិ ព្រាហ្មណានំ គហបតីកានំ កុមារានំ វេជ កច្ច អមុត្រ តច្ច វេជំ ហរ អមុត្រ វេជំ អាហារាតិ ។ វេជំ វិវុទា ទូតេយ្យបហំណាមមនាទុយោតា បដិវិភោ សមណោ តោតមោតិ ។ វេជំ វា ហិ ភិក្ខុវេ បុត្តដ្ឋោ តថាគតស្ស វណ្ណំ វនោ វោ វទេយ្យ ។

[១៨] យថា វា បទេតេ កោត្តោ សមណាព្រាហ្មណសន្តានេយ្យានំ កោជនានំ កុញ្ញត្វា តេ កុមារា ច ហោត្តំ លបតា ច ទេមិត្តិកា ច ជំប្បសិកា ច លាភេន ច លាភំ ជំដ្ឋិតិសិទ្ធាហេ ។ វេជំ វិវុទា កុមារលបនា បដិវិភោ សមណោ តោតមោតិ ។ វេជំ វា ហិ ភិក្ខុវេ បុត្តដ្ឋោ តថាគតស្ស វណ្ណំ វនោ វោ វទេយ្យ ។

មជ្ឈិមនិកាយ វគ្គំ ។

ព្រហ្មដាលសុត្ត មជ្ឈិមនិកាយ ពុហលបទ ទំណាញ់ពេលកំចាត់ដំណើរ ពួកម្នុះនោះគឺដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺទៅដោយពាក្យប្រើរបស់ពួកស្តេច ពួកអាមាត្រចំនែស្តេច ពួកស្រ្តីយ័ ពួកព្រាហ្មណ៍ ពួកគហបតីពួកកុមារ ថា លោកចូរទៅក្នុងទីនេះ លោកចូរទៅក្នុងទីឯណោះ លោកចូរនាំយករបស់នេះទៅ លោកចូរនាំយករបស់នេះ គឺទីឯណោះមក ។ ឯព្រះសមណោតាម ទ្រង់រៀនស្រឡះហើយចាកការប្រកបនូវទូកម្ម គឺនាំសំបុត្រ ឬពាក្យបណ្តាំនៃគ្រូហស្ថ ឬទៅដោយគេបញ្ជូនអំពីផ្ទះមួយទៅផ្ទះមួយ មានសភាពដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុត្តដ្ឋន កាលពោលសរសើរតុណ្ណរបស់តថាគត តែងពោលដូច្នោះក៏មាន ។

[១៨] ដូចជាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដឹងពីនិក្ខម្ហយ បរិភោគ កោជន ដែលគេឱ្យដោយសទ្ធាហើយ តែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ជាអ្នកកុហក គឺញ៉ាំងគេឱ្យកាន់ច្រឡំ (ឱ្យជ្រុះថ្លាដោយការប្រើប្រាស់ បច្ច័យជាដើម) ខ្លះ ជាអ្នកពោលពាក្យកំចាត់ (ទីនៃគ្រូហស្ថ) ខ្លះ ជាអ្នកធ្វើមិត្ត គឺពោលបញ្ជូនបញ្ជីខ្លះ ជាអ្នកដេរប្រទេចខ្លះ ជាអ្នកស្វែងរកលាភដោយលាភខ្លះ ។ ឯព្រះសមណោតាម ទ្រង់រៀនស្រឡះ ហើយចាកការកុហក ទីនៃពាក្យកំចាត់ មានសភាពដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុត្តដ្ឋន កាលពោលសរសើរតុណ្ណ របស់តថាគត តែងពោលដូច្នោះក៏មាន ។

ចប់ មជ្ឈិមនិកាយ ។

[១៧] យថា វា មាណសោ កោត្តោ សមណាប្រាហ្ម-

ណា សុទ្ធានេយ្យានំ កោដហានំ កុញ្ញិកា ភេ ឃរុចាយ

តិវត្តាវវិជ្ជាយ មិច្ឆាបិដេន ជិវិកំ^(១) កាឃ្យន្តំ ។ សេយ្យជិ-

នំ ។ អន្តិ ជិមិវត្តំ ធម្មានំ សុបិដំ លក្ខណំ ម្ភសិក្ខន្តិ

អក្កិហោមិ ធម្មិហោមិ ធម្មិហោមិ កណិហោមិ កណ្ត-

លហោមិ សឃ្យិហោមិ ភេលហោមិ មុទហោមិ លា-

ហិកហោមិ អន្តិវិជ្ជា វគ្គិវិជ្ជា ទេត្តិវិជ្ជា សិវិជ្ជា ក្ខតិវិជ្ជា

ក្ខរិវិជ្ជា អហិវិជ្ជា វិសិវិជ្ជា វិច្ឆិកាវិជ្ជា ម្ភសិកាវិជ្ជា

១ ជិវិកំ ធម្មិ ធម្មិ ទិស្សិ ។

[១៧] ដូចជាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដ៏ចម្រើនកម្ពុយ បរិ-

ភោគភោជនដែលគេឱ្យដោយសច្ចាហើយ តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

ចំពោះជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិវត្តាវវិជ្ជា មានសភាពយ៉ាងនេះ ។

តិវត្តាវវិជ្ជានោះគឺដូចម្តេច ។ គឺការងាយអវយវៈខ្លះ ងាយនិមិត្ត (ហេតុ)

ខ្លះ ងាយធម្មត គឺគ្រាន់ចុះខែហេតុធំ ។ មានខ្លះបាញ់ផ្កាដើមខ្លះ ងាយ

យល់សម្តែងខ្លះ ងាយលក្ខណៈខ្លះ ងាយវត្តមានសំពត់ដាសើម ដែលកណ្តុរ

កាត់ខ្លះ និងាយអំពីការបូជាដោយភ្នំនិខ្លះ និងាយអំពីការបូជាដោយ

វៃក^(១)ខ្លះ និងាយអំពីការបូជាដោយអង្គីមខ្លះ និងាយអំពីការបូជាដោយ

កុណ្ណកខ្លះ និងាយអំពីការបូជាដោយអង្គីខ្លះ និងាយអំពីការបូជាដោយ

ទឹកដោះរាវខ្លះ និងាយអំពីការបូជាដោយប្រេងខ្លះ និងាយអំពីការបូជា

ដោយមាត់^(២)ខ្លះ និងាយអំពីការបូជាដោយឈាមខ្លះ វិជ្ជាសម្រាប់ងាយ

អវយវៈខ្លះ វិជ្ជាសម្រាប់ងាយទឹកម៉ឺងម៉ាត (ជាឱ្យខ្លះឱ្យសុខ) ខ្លះ វិជ្ជា

សម្រាប់ងាយទីស្រែចម្ការខ្លះ វិជ្ជាស្តារលំប្រែខ្លោច^(៣)ខ្លះ វិជ្ជាចាប់ខ្លោច

ខ្លះ វិជ្ជាសម្រាប់ការពារក្បែរក្នុងផ្ទះខ្លះ វិជ្ជាស្តារទស^(៤)ខ្លះ វិជ្ជាក្បែរ

ពិសខ្លះ វិជ្ជាស្តារទ្រុយទិចខ្លះ វិជ្ជាស្តារកណ្តុររាំខ្លះ វិជ្ជាសម្រាប់ងាយ

១ ប្រែជា ចង្កូលពិសព័រាស ។ ២ អង្គីគឺថា យកមាត់ភ្នំមានប្រយោជន៍ដើមយកទៅ
ដាក់ក្នុងភ្នំ ឬ ក្បែរប្រាសាទដោយមាត់ ។ ៣ វិជ្ជាសម្រាប់ចាប់ខ្លោចដែលចូលទៅក្នុងព្រៃ
ស្នូលសំបាយចេញមកវិញ ។ ៤ វិជ្ជាមើលសត្វដែលពស់កំប្លែងមកហៅពស់ ។

សកុណវិញ្ញា វាយសវិញ្ញា បត្តិជ្ឈនំ សមេវិត្តានំ មិគ.
ចក្កំ ឥតិ វា ។ ឥតិ ឯវុចាយ តិច្ឆាវិញ្ញាយ មិច្ឆាជីវា
បដិវតោ សមណោ តោតោតំ ។ ឥតិ វា ហិ
កិក្កុវេ បុដ្ឋជ្ឈោ តតាតតស្ស វណ្ណំ វនោលោ វនេយ្យ ។

(២០) យថា វា បទេតេ កោន្តា សមណាប្រាហ្ម-
ណា សន្តានេយ្យនិ កោជនាមិ កុត្តិកា តេ ឯវុចាយ
តិច្ឆាវិញ្ញាយ មិច្ឆាជីវន ជីវកំ កុរ្យេន្តំ ។ សេ យ្យដីនី ។
មណិលក្ខណំ ឧណ្ណលក្ខណំ វត្ថុលក្ខណំ សត្ថុលក្ខ-
ណំ^(១) អសិលក្ខណំ ឧស្សលក្ខណំ ធនុលក្ខណំ អាវុ-
ចលក្ខណំ ឥត្ថុលក្ខណំ បុរិសលក្ខណំ កុមារលក្ខ-
ណំ កុមារីលក្ខណំ ធាសលក្ខណំ ធាសីលក្ខ-
ណំ ហត្ថុលក្ខណំ អស្សលក្ខណំ មហិសលក្ខណំ

១ ឧ. សត្ថុលក្ខណំ និវ ម ទិស្សនំ ។

សម្រេកសត្ថស្វាបា^១ វិញ្ញាសម្រាប់តាយសម្រេកត្ថុក្ខន្ធ វិញ្ញាសម្រាប់
តាយអាយុក្ខន្ធ វិញ្ញាសម្រាប់វាវនសក្ខន្ធ វិញ្ញាសម្រាប់មើលឆ្ងល់ស្វាមជើង
ម្រឹគតិសត្ថជើង ២ តាំងអស់ខ្លះ ។ ឯព្រះសមណោគោតម ទ្រង់រៀបស្រឡះ
ហើយចាកមិច្ឆាជីវៈព្រោះតិច្ឆាវិញ្ញា មានសភាពផ្ទះចុង ។ ម្នាលភិក្ខុ
តាំងឡាយ បុដ្ឋជ្ឈន កាលពោលសរសើរគុណរបស់តថាគត តែងពោល
ដូច្នោះក៏មាន ។

(២០) ដូចជាសមណាប្រាហ្មណ៍តាំងឡាយដ៏ចម្រើនក្នុងមួយ បរិភោគ
ភោជនដែលគេឱ្យហើយសព្វហើយ តែសមណាប្រាហ្មណ៍តាំងនោះចិញ្ចឹម
ជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិច្ឆាវិញ្ញាមានសភាពយ៉ាងនេះ ។ តិច្ឆាវិញ្ញា
នោះគឺដូចម្តេច ។ គឺ តាយលក្ខណៈវែងមណីខ្លះ តាយលក្ខណៈដំបង
ចូរឈ្មៃប្រក់ខ្លះ តាយលក្ខណៈសំគង់ខ្លះ តាយលក្ខណៈសស្រ្តាខ្លះ តាយ
លក្ខណៈងាវខ្លះ តាយលក្ខណៈសរខ្លះ តាយលក្ខណៈធូរខ្លះ តាយលក្ខណៈ
អាវុតខ្លះ តាយលក្ខណៈស្រីខ្លះ តាយលក្ខណៈប្រុសខ្លះ តាយលក្ខណៈ
ក្មេងប្រុសខ្លះ តាយលក្ខណៈក្មេងស្រីខ្លះ តាយលក្ខណៈខ្ញុំប្រុសខ្លះ តាយ
លក្ខណៈខ្ញុំស្រីខ្លះ តាយលក្ខណៈដីខ្លះ តាយលក្ខណៈវសខ្លះ តាយ

១ វិញ្ញាសម្រាប់តាយសម្រេកត្ថុក្ខន្ធដែជាជើង របស់សត្វស្វាប ចូលចូលគណៈនៃសត្វ
ជើង ២ ជើង ៤ ។

ឧសកលក្កណំ កោលក្កណំ អធិលក្កណំ បេណ្ណា-
 លក្កណំ កុក្កុក្កណំ ជលក្កណំ វដ្តកលក្កណំ កោណាលក្ក-
 ណំ កណ្តិកលក្កណំ កេត្តបលក្កណំ មិគលក្កណំ
 ឥតិ ក ។ ឥតិ វិក្កុចាយ តិរច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវ
 បដិវិភា សមណោ ភោគមោតិ ។ ឥតិ វា ហិ កិក្កុវ
 បុដ្ឋជ្ជោ តថាគតស្ស វណ្ណំ វនមាថោ វនេយ្យ ។

[២០] យថា វា បនេតេ កោន្តោ សមណាប្រាហ្ម-
 ណោ សទ្ធានេយ្យមិ កោជនាមំ កុក្កុក្កា តេ វិក្កុចាយ
 តិរច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវន ជីវិតំ កេយ្យន្តិ ។ សេយ្យ-
 ជីវំ ។ វត្ថំ ជិយ្យាមំ កវិស្សតិ ។ វត្ថំ អនិយ្យាមំ
 កវិស្សតិ ។ អន្តន្តនិមំ វត្ថំ ឧបយាមំ កវិស្សតិ ។ ពាហិ-
 កមំ វត្ថំ អបយាមំ កវិស្សតិ ។ ពាហិកមំ វត្ថំ ឧបយាមំ
 កវិស្សតិ ។ អន្តន្តនិមំ វត្ថំ អបយាមំ កវិស្សតិ ។

លក្កណៈត្របិទ្ធាៈ ទាយលក្កណៈតោទសភទ្ធាៈ ទាយលក្កណៈតោទ្ធាៈ ទាយ
 លក្កណៈតវិតទ្ធាៈ ទាយលក្កណៈតកេទ្ធាៈ ទាយលក្កណៈមាទ្ធាៈ ទាយ
 លក្កណៈចាបប្បត្រច្ឆទ្ធាៈ ទាយលក្កណៈទទ្យង្ក(១)ទ្ធាៈ ទាយលក្កណៈគ្រឿង
 ប្រដាប់ប្បកំតូលដ្ឋ(២)ទ្ធាៈ ទាយលក្កណៈអណ្តើក(៣)ទ្ធាៈ ទាយលក្កណៈ
 ប្រឹក្សទ្ធាៈ ។ ឯព្រះសមណោភាគម ច្រង់វៀស្រឡះចាកមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះ
 តិរច្ឆានវិជ្ជាមានសភាពដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គជ្ជន កាល
 ពោលសរសើរគុណរបស់ឥធានត តែងពោលដូច្នោះតិរច្ឆាន ។

[២១] ដូចជាសមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដំបូងនិព្វានមួយ បរិភោគ
 ភោជនដែលគេឱ្យដោយសទ្ធាហើយ តែសមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយចិញ្ចឹម
 ជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជាមានសភាពយ៉ាងនេះ ។ តិរច្ឆាន-
 វិជ្ជាគោរពដូចម្តេច ។ គឺតាមការលើកទំពង់ ព្រះរាជា គួរស្តេចចេញទៅ
 (ក្នុងវិជ្ជាទោះ) ។ ព្រះរាជា គួរស្តេចចូលមកវិញ (ក្នុងវិជ្ជាទោះ) ។ ព្រះរាជា
 ខាងក្នុងទំពង់រកទទួលទៅ ។ ព្រះរាជាខាងក្រៅទំពង់វាយចេញទៅ ។ ព្រះ
 រាជាខាងក្រៅទំពង់រកទទួលមក ។ ព្រះរាជាខាងក្នុងទំពង់វាយចេញទៅ ។

១ អន្តកថា ថា វិជ្ជាស្តុលំសក្កណៈប្រតិទ្ធានំឯគ្រឿងប្រដាប់ដំបូង ដែលធ្វើឱ្យប្រឡង ។
 ២ ប្រដាប់ ទាយលក្កណៈតែសត្វកមួយ ដែលហៅថាអណ្តើកកំរង ។ ៣ វិជ្ជាស្តុលំសក្កណៈ
 ប្រតិទ្ធានំគឺគ្រឿងប្រដាប់ដំបូង ដែលធ្វើឱ្យប្រឡង ។

ព្រហ្មញ្ញសមុទ្រ មហាសីល ជំនួញវិជ្ជា

អត្តន្តរាជំ រត្នំ ជយោ កវិស្សតិ ។ តាហិរាជំ រត្នំ
មរាជយោ កវិស្សតិ ។ តាហិរាជំ រត្នំ ជយោ កវិស្សតិ ។
អត្តន្តរាជំ រត្នំ មរាជយោ កវិស្សតិ ។ ឥតិ ឥមស្ស
ជយោ កវិស្សតិ ឥមស្ស មរាជយោ កវិស្សតិ ឥតិ
វ ។ ឥតិ វិវុចាយ តិរច្ឆាវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេ មជិវិភោ
សមណោ កោតមោតិ ។ ឥតិ វ ហិ ភិក្ខុវេ ចុដ្ឋជ្ជោ
តថាភក្កស្ស វណ្ណំ វធមាថោ វធម្យ ។

[២២] យថា វ មរោក កោតោ សមណព្រាហ្ម-
ណា សម្មាទេយ្យាជំ កោដតាជំ កុញ្ញត្វា តេ វិវុចាយ
តិរច្ឆាវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាច្យុត្តិ ។ សេយ្យ-
ដីនិ ។ ធនុត្តាយោ កវិស្សតិ ។ សុរិយត្តាយោ កវិស្សតិ ។
ធនុត្តាយោ កវិស្សតិ ។ ធនុមសុរិយានិ បដកមនំ
កវិស្សតិ ។ ធនុមសុរិយានិ ឧប្បដកមនំ កវិស្សតិ ។
ធនុត្តានំ បដកមនំ កវិស្សតិ ។ ធនុត្តានំ ឧប្បដកមនំ
កវិស្សតិ ។ ឧត្តាទាតោ កវិស្សតិ ។ ជិសានាយោ
កវិស្សតិ ។ ក្ខមិចាលោ កវិស្សតិ ។ ទេវទុទ្ធាតិ កវិស្សតិ ។

ព្រហ្មញ្ញសមុទ្រ មហាសីល ជំនួញវិជ្ជា

ព្រះរាជាទានក្នុងនឹងមានជ័យជំនះ ។ ព្រះរាជាទានក្រៅនឹងបរាជ័យ ។
ព្រះរាជាទានក្រៅនឹងមានជ័យជំនះ ។ ព្រះរាជាទានក្នុងនឹងបរាជ័យ ។
ព្រះរាជាអង្គុននឹងមានជ័យជំនះ ឯព្រះរាជាអង្គុននឹងបរាជ័យ ។ ឯ
ព្រះសមណគោតម ទ្រង់វៀរស្រឡះចាកមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆាវិជ្ជា មាន
សភាពដូច្នោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គដ្ឋន កាលពោលសរសើរ
គុណរបស់គាត់ តែងពោលដូច្នោះក៏មាន ។

[២២] ដូចជាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដ៏ចម្រើនក្នុងមួយ
បរិភោគកោដន៍វេលាត្រូវដោយសង្ហាហើយ តែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
នោះ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆាវិជ្ជា មានសភាពយ៉ាងនេះ ។
តិរច្ឆាវិជ្ជាមានតើដូចម្តេច ។ គិការទាយថា (ក្នុងវិច្ឆិដេណោះ) នឹងមាន
ចន្ទ្រត្រាវ ។ នឹងមានសូរ្យត្រាវ ។ នឹងមានខុត្រត្រាវ គឺដោយព្រះ
ត្រាវដើររួមចូលគ្នា ឬដើរវិលនិព្រះអាទិត្យព្រះចន្ទ ឬដោយណាមួយ ។
ព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យនឹងដើរតាមផ្លូវត្រូវគ្នា ។ ព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យនឹងដើរ
ទុសផ្លូវគ្នា ។ ផ្កាយទាំងឡាយនឹងដើរតាមផ្លូវត្រូវគ្នា ។ ផ្កាយទាំងឡាយ
នឹងដើរទុសផ្លូវគ្នា ។ នឹងមានទុក្ខបាត^(១) ។ នឹងកើតមានកំរាជក្នុង
ទិស ។ នឹងមានកម្រើកវែងជីវៈ នឹងមានផ្លូវលាមក (ឥតមានភ្លៀង) ។

១ ទុក្ខបាតនោះ ព្រៃថា ព្រៃកន្លែងបំប្លែង លេចផ្លូវថា កាលបើអាកាសមានរៀលខ្លាំង
ផ្កាទាំងកើតមានគន្លឹះស្រួចជាគន្លឹះប្រទេសព្រះបុរាណកំណាស ពាមលោកវិហារ ហៅថា
ទុក្ខបាត ។ (លិង្គប្រាសាទនិក) ។ បុរាណ ហៅថា កេតុតិដ្ឋល សំស្រ្កឹតថា ព្រោះថា ។

ចង្កូមសុរិយេនត្តត្តានំ ឧត្តមនំ ឱត្តមនំ សំគិលេសំ វេ-
 ណំ កវិស្សតំ ។ ឃិវិចារោ ចត្តត្តាយោ កវិស្សតំ ។
 ឃិវិចារោ សុរិយត្តាយោ កវិស្សតំ ។ ឃិវិចារោ
 ចត្តត្តាយោ កវិស្សតំ ។ ឃិវិចារកំ ចង្កូមសុរិយានំ
 បថកមនំ កវិស្សតំ ។ ឃិវិចារកំ ចង្កូមសុរិយានំ ឧប្បថ-
 កមនំ កវិស្សតំ ។ ឃិវិចារកំ ចត្តត្តានំ បថកមនំ
 កវិស្សតំ ។ ឃិវិចារកំ ចត្តត្តានំ ឧប្បថកមនំ កវិស្សតំ ។
 ឃិវិចារោ ឧត្តាយោ កវិស្សតំ ។ ឃិវិចារោ ជិសា-
 វាយោ កវិស្សតំ ។ ឃិវិចារោ ក្លមិចាលោ កវិស្សតំ ។
 ឃិវិចារោ ទេវទុក្ខកំ កវិស្សតំ ។ ឃិវិចារកំ ចង្កូមសុ-
 រិយេនត្តត្តានំ ឧត្តមនំ ឱត្តមនំ សំគិលេសំ វេណំ
 កវិស្សតំ វតំ វា ។ វតំ ឃិវិចារាយ វិញ្ញាណវិជ្ជាយ
 មិច្ឆាជីវា បដិវិភោ សមណោ ភោតមោតិ ។ វតំ វា ហិ
 កិក្កវេ វុធិដ្ឋោ គតាភតស្ស វណ្ណំ វេមាថោ វេយ្យ ។

ព្រះចន្ទ្រ ព្រះអាទិត្យ ផ្កាយនិរទេវ្យនំ ឬអស្កន្តិកទៅវិញ និរទេវហ្មត្ត
 ឬផ្លូវផង ។ ចន្ទ្រព្រះ និរទេវហ្មត្តលទ្ធិមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ (ដល់សត្វ
 លោក) ។ សូរ្យព្រះនិរទេវហ្មត្តលទ្ធិមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។ ឧក្យត្រព្រះ
 និរទេវហ្មត្តលទ្ធិមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។ ព្រះចន្ទ្រនិរទេវហ្មត្ត ដើរតាម
 ផ្លូវត្រូវគ្នា និរទេវហ្មត្តលទ្ធិមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។ ព្រះចន្ទ្រនិរទេវហ្មត្ត
 ដើរទុស្សវគ្គ និរទេវហ្មត្តលទ្ធិមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។ ពួកផ្កាយ ដើរ
 តាមផ្លូវត្រូវគ្នា និរទេវហ្មត្តលទ្ធិមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។ ពួកផ្កាយដើរទុស្ស
 វគ្គ និរទេវហ្មត្តលទ្ធិមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។ ទុក្ខបាត និរទេវហ្មត្តលទ្ធិ
 មានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។ កំដៅក្នុងទំលេង និរទេវហ្មត្តលទ្ធិមានសុខទុក្ខយ៉ាង
 នេះ ។ ការកម្រិតផែនដី និរទេវហ្មត្តលទ្ធិមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។ ផ្ការាង
 (វតមានភ្លៀង) និរទេវហ្មត្តលទ្ធិមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។ ព្រះចន្ទ្រព្រះ
 អាទិត្យនិរទេវហ្មត្ត ឬអស្កន្តិកទៅវិញ នេសាហ្មត្តឬផ្លូវផង និរទេវហ្មត្ត
 លទ្ធិមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។ ឯព្រះសមណគោកម ទ្រង់វៀស្រឡះចាក
 មិច្ឆាជីវៈ ព្រោះគិច្ចានិវិជ្ជាមានសភាពដូច្នោះឯង ។ ហ្មត្តភិក្ខុចាំទ្រាយ
 ឬប្រជុំ កាលពោលសរសើរគុណរបស់វតមាន តែងពោលដូច្នោះក៏មាន ។

[២៣] យថា វា បរេនេ កោត្តោ សមណាប្រាហ្មណា សន្តានេយ្យោ ភិកោជនាមំ កុត្តិត្តា តេ វិវុទ្ធាយ តិវច្ឆាធិវិជ្ជាយ មិច្ឆាធិវេទ ធីវិកំ កាយ្យន្តំ ។ សេយ្យមិ-
 ធំ ។ សុវ្កិណា^(១) ភវិស្សតិ ។ ទុត្តិកា ភវិស្សតិ ។ សុភិក្ខុំ ភវិស្សតិ ។ ទុក្ខិក្ខុំ ភវិស្សតិ ។ ទេមំ ភវិស្សតិ ។ ភយំ ភវិស្សតិ ។ រោតោ ភវិស្សតិ ។ អាណេក្យំ ភវិស្សតិ ។ មុត្តា ភណាថា សំខាមំ កាវេយ្យំ លោកាយតំ ឥតិ វា ។ ឥតិ វិវុទ្ធាយ តិវច្ឆាធិវិជ្ជាយ មិច្ឆាធិវា បដិវិគោ សមណោ តោតមោតិ ។ ឥតិ វា ហិ ភិស្តុវេ មុត្តិវោ តថាគតស្ស វណ្ណំ វធមាថោ វធម្យ ។

[២៤] យថា វា បរេនេ កោត្តោ សមណាប្រាហ្មណា សន្តានេយ្យោ ភិកោជនាមំ កុត្តិត្តា តេ វិវុទ្ធាយ តិវច្ឆាធិវិជ្ជាយ មិច្ឆាធិវេទ ធីវិកំ កាយ្យន្តំ ។ សេយ្យមិ-

១ ឧ. ប. សុត្តនិក ។

[២៣] ដូចជាសមណប្រាហ្មណ៍ ទាំងឡាយដ៏ចំរើនត្រូវមួយ បរិ-
 ភោគភោជនវេទនាឱ្យដោយសង្ខារហើយ តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ចិត្តមិជ្ឈិកដោយមិច្ឆាធីវៈ ព្រោះតិវច្ឆាធិវិជ្ជាមានសភាពយ៉ាងនេះ ។ តិ-
 ច្ឆាធិវិជ្ជាមានភិវុទ្ធម្ត ។ គឺការងារថា (ក្នុងគ្នានេះ) ភ្លៀងស្រួល ។
 ទឹកមានភ្លៀងភ្លាក់មិនស្រួល ។ ទឹកមានបាយសម្បូណ៍ ។ ទឹកមាន
 បាយក្រ ។ ទឹកមានសេចក្តីរក្សមក្សាន្ត ។ ទឹកមានភ័យ ។ ទឹកមាន
 រោគ ។ ទឹកមិនមានរោគ ។ ការរាប់ដោយវេទនា ការរាប់ដោយវិចិត្រន្ត
 រាប់បូក^(១) កាព្យប្បោតិ គម្ពីរលោកាយគៈ^(២) ។ ឯព្រះសមណភោគម
 ទ្រង់រៀនសូត្រចាកមិច្ឆាធីវៈព្រោះតិវច្ឆាធិវិជ្ជា មានសភាពដូច្នោះឯង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គដ្ឋន កាលពោលសរសើរគុណ របស់គាត់គេ
 តែងពោលដូច្នោះក៏មាន ។

[២៤] ដូចជាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដ៏ចំរើនត្រូវមួយ បរិ-
 ភោគភោជនវេទនាឱ្យដោយសង្ខារហើយ តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ចិត្តមិជ្ឈិកដោយមិច្ឆាធីវៈព្រោះតិវច្ឆាធិវិជ្ជា មានសភាពយ៉ាងនេះ ។ តិវច្ឆា-

១ អង្គថា ថា ការរាប់នោះ បើស្តីពីទិលកុស្តលណា កុស្តលនោះពោលចើយើងមើលឃើញ
 អាចទំងន់ថា ឈើនេះមានស្លឹកចំណុះរៀនច្រើនបាន ។ ២ អង្គខ្លះយាយថា លោកនេះអ្នកណា
 សាង អ្នកណាសាង យានជាហើម ព្រួសព្រោះផ្ទៀងវិល បានជាហើមថា ពុកព្រហមព្រោះ
 លាមកព្រហម ក្នុងព្រះជាសើម ។

ទំ ។ អាភិហានំ វិភហានំ សំវននំ វិវននំ សន្តិកាណំ វិកា-

រណំ សុភកករណំ ទុក្កកករណំ វុទ្ធកក្កករណំ ជិក្ខុ-

ទំតទ្ធនំ ហនុសំហននំ ហត្តាភិជច្យនំ កណ្ណាជច្យនំ

អាណាសបញ្ញំ កុមារបញ្ញំ ទេវបញ្ញំ អាទិច្ចបដ្ឋានំ មហា-

តុបដ្ឋានំ អក្កន្ធលនំ សិវិក្ខយនំ ឥតិ វិ ។ ឥតិ វិវុចាយ

តំរដ្ឋានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវិ បដិវិកោ សមណោ កោត-

ោតិ ។ ឥតិ វិ ហិ ភិក្ខុវេ បុថុជ្ជោ តថាភត្តស្ស

វណ្ណំ វិនោយោ វធម្មេ ។

វិជ្ជាខោរតិដូចម្តេច ។ គិរិជំរៀបភាវហមន្តលន្ទ្រះ^(១) វិជំរៀបវិភហមន្តល
ន្ទ្រះ^(២) វិជំធ្វើឲ្យព្រមព្រៀងគ្នា (ស្មោះ) ខ្លះ វិជំធ្វើឲ្យប្រាក់ប្រាសគ្នា
(បង់ចំណែក) ខ្លះ វិជំប្រមូលទ្រព្យខ្លះ វិជំប្រកបដំនួញខ្លះ វិជំធ្វើឲ្យចូល
ចិត្តស្រឡាញ់គ្នា ឬធ្វើឲ្យមានសិរិះខ្លះ វិជំធ្វើឲ្យស្អប់គ្នាខ្លះ វិជំធ្វើឥតដែល
ប៉ុន្តែនឹងវិនាសមិនឲ្យវិនាសខ្លះ វិជំចង់អណ្តាតឲ្យរឹងដោយមន្តខ្លះ វិជំចង់
ចង្កាឲ្យរឹងខ្លះ វិជំសូត្ររបៀនដើម្បីផ្លាស់ប្តូរដៃខ្លះ វិជំសូត្ររបៀនដើម្បី
មិនឲ្យពូសំឡេងដោយគ្រាចៀកខ្លះ^(៣) ប្រស្នាកត្តកំ គឺមន្តរបាយកាទ-
វិភាឲ្យមកនៅនឹងកត្តកំ ហើយសូប្រស្នាខ្លះ ប្រស្នាកុមារី គឺមន្តបញ្ចូល
ទៅភាក្នុងសិរិះនៃកុមារីហើយសូប្រស្នាខ្លះ ប្រស្នាទៅភា គឺមន្តបញ្ចូល
ទៅភាក្នុងសិរិះនៃទាសិ ហើយសូប្រស្នាខ្លះ វិជំបម្រើប្រារព្ធចិត្យខ្លះ វិជំ
បម្រើមហាព្រហ្មខ្លះ វិជំបរោត្តាភ្នំនឹងអំពាត់ដោយមន្តខ្លះ វិជំហៅសិរិឲ្យ
មកបិតក្នុងសិរិះខ្លះ ។ ឯព្រះសមណោគោតម ទ្រង់រៀបស្រឡះចាកមិច្ឆាជីវិ
ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា មានសភាពដូច្នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ ពុទ្ធសាសនា បុថុជ្ជនិ
កាលពោលសរសើរគុណរបស់ភថាភត តែនិពោលដូច្នោះក៏មាន ។

១ អង្គកថា ថា មហាបិពាក្យប្រុសនាំយកនាងទារិកាភិក្ខុសនិទ្ធិប្រកបដោយទិដ្ឋភាពដ៏ល្អ
ខ្លះ ហៅថាហេហន្តល ។ ២ មហាបិពាក្យស្រ្តីរៀបចំចក្ខុឲ្យស្រ្តីខ្លះឲ្យទៅកាន់ច្រកល្អ
ហៅថាវិភហមន្តល ។ មានន័យផ្សេងទៀតថា បើស្រ្តីមកកាន់ដូច្នោះ ហៅថា អាភិហេ បើ
ប្រុស ទៅកាន់ដូច្នោះ ហៅថា វិភហេ ។ ៣ កុល្លសស្សច្រវៀងនោះក្នុងសាលាភ្នំ ចង់ចំណាយ
ពាក្យលាក់និយាយពាក្យនោះទៅ ឬក៏ធ្វើម្តាយស្តាប់មិនឮ ក៏មិនអាចនឹងនិយាយឱ្យឮបាន។

(២៥) យថា វា ចរោកោ កោន្តោ សមណាប្រាហ្មណា សទ្ធាធម្មោ កោជនាមិ កុញ្ញត្វា តេ ឯវុចាយ តិរច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវកំ កហ្វេន្តិ ។ សេយ្យ-
 មិទំ ។ សន្តិកម្មំ បណាជិកម្មំ ភូតិកម្មំ^(១) ភ្នំកម្មំ វស្សកម្មំ វេស្សកម្មំ វត្ថុកម្មំ វត្ថុបរិការណំ អាចមទំ ឧហាចទំ ដូហទំ វមទំ វិវេទទំ ឧទ្ធាវេទទំ អនោវិវេទទំ សំសវេទទំ កណ្ណាតេសំ ធន្តប្បាទំ ឧត្តកម្មំ អញ្ចទំ បច្ចត្តាទំ សាលាកិយំ សល្លកត្តិយំ ធារកតិកត្តា ម្ភលកេសដ្ឋាទំ អនុប្បដាទំ ឱសធិទំ បដិមោឆោ ឥតិ វា ។ ឥតិ ឯវុចាយ តិរច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវា បដិវិភោ សមណោ កោតមោតិ ។ ឥតិ វា ហិ ភិក្ខុវេ បុថុជ្ជោ

១ ១. ភូតិកម្មំ ជំនុំ ធានី ។

(២៥) ដូចជាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដឹងរឺធិកម្មមួយ បរិ ភោគភោជន ដែលគេឱ្យដោយសទ្ធាហើយ តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំង ទោះចិត្តមិនដឹងដោយបំណងរឺវិះ ព្រោះតែវាទានវិជ្ជា មានសភាពយ៉ាងនេះ ។ តិរច្ឆានវិជ្ជាទោះ តើដូចម្តេច ។ គឺការបង់ស្រន់ខ្លះ លាបំណងខ្លះ ធ្វើមន្ត សម្រាប់ការការបរិសោចខ្លះ ធ្វើមន្តសម្រាប់ការការផ្ទះខ្លះ ធ្វើទ្វីយឱ្យដូចជា ប្រុសខ្លះ ធ្វើប្រុសឱ្យដូចជាទ្វីយ^(២) គឺគ្រឿងខ្លះ ធ្វើពិធីសង្កឹមខ្លះលើទីដី ដែលមិនធ្លាប់បានធ្វើខ្លះ ធ្វើពាលិកម្មទៅទីដីសង្កឹមខ្លះ ដំរេមុខឱ្យស្អាត ដោយទឹកឱ្យគេខ្លះ ប្រោចទឹកបង្កក់ប្រសិទ្ធិឱ្យគេខ្លះ ឬដាំភ្នំឱ្យគេខ្លះ ផ្សំថ្នាំសម្រាប់ឱ្យគេខ្លះ ផ្សំថ្នាំបញ្ចុះខ្លះ ផ្សំថ្នាំកំចាត់បង្កឱ្យទោសទានលើ ខ្លះ ផ្សំថ្នាំកំចាត់បង្កឱ្យទោសទានក្រោមខ្លះ ផ្សំថ្នាំកំចាត់បង្កឱ្យទោសក្នុង ក្បាលខ្លះ សូប្រេងសម្រាប់បង្កក់គ្រឿងខ្លះ សូប្រេងសម្រាប់ស្ត្រីក្នុងខ្លះ ផ្សំថ្នាំសម្រាប់ហែកខ្លះ ផ្សំថ្នាំសម្រាប់លាបបង្កាត់ខ្លះ ផ្សំថ្នាំគ្រជាក់សម្រាប់ លាបស្រលាបខ្លះ ធ្វើវេជ្ជកម្មក្បែកខ្លះ ធ្វើកម្មរបស់គេខ្លះ ធ្វើ គេខ្យល់ក្បែរក្នុងខ្លះ ដាក់ថ្នាំក្រោយឱ្យផ្ទុយកំឡុងថ្នាំមុខខ្លះ លាងថ្នាំ ដើមចេញ^(៣)ខ្លះ ។ ឯព្រះសមណភោគម ច្រង់វៀរស្រឡះចាកមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា មានសភាពផ្សំច្នៃឯង ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ បុថុជ្ជន

១ កន្លែងថា ថា ធ្វើដូច្នោះដើម្បីមិនឱ្យស្រីស្រឡាញ់ពួលចិត្ត មិនមែនធ្វើឱ្យរោចកាយទេ ។
 ២ កម្មវាថា ថា ពាលលើមាតិកា ពាក់ថ្នាំមេធាវិជ្ជាដើម្បីដើម្បីចៀសចាក ពាលលើមេធាវិជ្ជា

គថាភក្កស្ស វណ្ណំ វណ្ណោ នា វណ្ណោ ។ ននី ទោ និ
ភិក្ខុវេ អប្បមត្តតំ ខុមត្តតំ សីលមត្តតំ យេន
ពុដ្ឋដ្ឋោ គថាភក្កស្ស វណ្ណំ វណ្ណោ នា វណ្ណោ ។

មហាសីល ធម្មំ ។

[២៦] អន្តិ ភិក្ខុវេ អញ្ញា វ ធម្មា កម្ពីរា ធុធុសា
ធុរុធុវោនា សញ្ញា បណីតា អតត្តារាចរា ធិបុណា
មណ្ឌិតវេននីយា យេ គថាភក្កា សយំ អភិញ្ញា សន្និ-
តត្វា បវេនេតិ យេហំ គថាភក្កស្ស យថា កុត្តំ វណ្ណំ
សញ្ញា វណ្ណោ នា វណ្ណោ ។ តតមេ ច(១) នេ ភិក្ខុវេ
ធម្មា កម្ពីរា ធុធុសា ធុរុធុវោនា សញ្ញា បណីតា
អតត្តារាចរា ធិបុណា មណ្ឌិតវេននីយា យេ គថាភក្កា
សយំ អភិញ្ញា សន្និតត្វា បវេនេតិ យេហំ គថាភ-
ក្កស្ស យថា កុត្តំ វណ្ណំ សញ្ញា វណ្ណោ នា វណ្ណោ ។

១១.៥ ០០៥ ។

កាលោសសរសើរុណា របស់គថាភក្ក វេនិកោលដ្ឋូច្នះកំហាន ។ ម្ហូល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុព្វដ្ឋន កាលោសសរសើរុណា របស់គថាភក្ក វេនិ-
កោលសរសើរ ដោយគុណជាគណ គុណជាតន្ត្រី មានប្រមាណតិច
មានប្រមាណស្អូចស្អើង បានត្រឹមតែសីលប៉ុណ្ណោះ ។

ចម្រើនមហាសីល ។

[២៦] ម្ហូលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាភក្កធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញា
ដ៏ទុក្ខដោយខ្លួនឯង ហើយភាចសំដែងបានឲ្យធម៌ទាំងឡាយណា ពួក
ដទៃកាលនិយាយសរសើរុណា របស់គថាភក្កតាមសេចក្តីពិត ដោយធម៌
ទាំងឡាយណា ធម៌ទាំងឡាយនោះ ជាធម៌ជ្រាលជ្រៅដ៏ទៃកំភីសីល
ទាំងឡាយនោះ បុគ្គលឃើញបានដោយលំបាក ត្រាស់ដឹងបានដោយកម្រ
ជាធម៌ស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដ៏វៃវៃ មិនជាទីស្និទ្ធប្រមើលដោយសេចក្តីត្រិះរិះ
ជាធម៌ដ៏ល្អិត មានតែអ្នកប្រាជ្ញទើបដឹងបាន ។ ម្ហូលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាភក្ក
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខ ដោយខ្លួនឯង ហើយភាចសំដែង
បានឲ្យធម៌ទាំងឡាយណា ពួកដទៃកាលនិយាយសរសើរុណា របស់
គថាភក្កតាមសេចក្តីពិត ដោយធម៌ទាំងឡាយណា ធម៌ទាំងឡាយនោះ
ជាធម៌ជ្រាលជ្រៅ បុគ្គលឃើញបានដោយលំបាក ត្រាស់ដឹងបានដោយ
កម្រ ជាធម៌ស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដ៏វៃវៃ មិនជាទីស្និទ្ធប្រមើលដោយសេចក្តី
ត្រិះរិះ ជាធម៌ដ៏ល្អិត មានតែអ្នកប្រាជ្ញទើបដឹងបាន កើដូចម្តេចខ្លះ ។

ប្រាសាទសុត្ត បុគ្គលប្បិក បុព្វនិវាសនសុត្តិ

(២៧) សន្តំ ភិក្ខុវេ ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា បុព្វ-
 ត្ថកប្បិកា បុព្វត្ថានុទិដ្ឋិយោ បុព្វន្តំ អាវុត្តំ អនេកវហិ-
 តានិ អនិម្ពុត្តិបទានិ(១) អភិវទន្តិ អដ្ឋារសហិ(២) វត្ថុ-
 ហិ ។ តេ ច កោត្តោ សមណាប្រាហ្មណា កំមាគម្ម
 កំមារត្តំ បុព្វត្ថកប្បិកា បុព្វត្ថានុទិដ្ឋិយោ បុព្វន្តំ អាវុត្តំ
 អនេកវហិតានិ អនិម្ពុត្តិបទានិ អភិវទន្តិ អដ្ឋារសហិ
 វត្ថុហិ ។ សន្តំ ភិក្ខុវេ ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា សស្សៈ-
 តវាណា សស្សៈតំ អត្តាទត្តុ លោកត្តុ បញ្ញាបេន្តិ(៣)
 ចត្វហិ វត្ថុហិ ។ តេ ច កោត្តោ សមណាប្រាហ្មណា
 កំមាគម្ម កំមារត្តំ សស្សៈតវាណា សស្សៈតំ អត្តាទត្តុ
 លោកត្តុ បញ្ញាបេន្តិ ចត្វហិ វត្ថុហិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ឯកេតោ សមណោ វា ប្រាហ្មណោ វា អាគប្ប-
 មន្ទាយ បទានមន្ទាយ អនុយោគមន្ទាយ អប្បនាទម-
 ន្ទាយ សង្គមនសិការមន្ទាយ ធាតុវិបំ ចេតោសមាធិ

១. ភិក្ខុវិបទានិ ១ ២. អដ្ឋារសហិ ១ ៣. បញ្ញាបេន្តិ ១

ប្រាសាទសុត្ត ការព័ណតន្តវចំណែកនៃខន្ធខានដើម បុព្វនិវាសនសុត្តិ

(២៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយពួក
 មួយ ជាអ្នកកំណត់នូវចំណែកនៃខន្ធខានដើម មានសេចក្តីឃើញរឿយៗ
 នូវចំណែកនៃខន្ធខានដើម ប្រាហ្មណ៍នូវចំណែកនៃខន្ធខានដើម ហើយ
 ពោលនូវចំណែកនៃទិដ្ឋិទាំងឡាយច្រើនបែប ដោយហេតុ ១៨ ។ ចុះពួក
 សមណប្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនទាំងនោះ ដែលជាអ្នកកំណត់នូវចំណែកនៃខន្ធខានដើម
 មានសេចក្តីឃើញរឿយៗនូវចំណែកនៃខន្ធខានដើម ប្រាហ្មណ៍
 នូវចំណែកនៃខន្ធខានដើម ហើយពោលនូវចំណែកនៃទិដ្ឋិទាំងឡាយច្រើន
 បែប ដោយហេតុ ១៨ ព្រោះការស្រ័យនូវអ្វី ព្រោះប្រាហ្មណ៍អ្វី ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយពួកមួយ ជាសស្សៈតវាណា(អ្នក
 ពោលប្រការថាទៀន) តែងបញ្ជាក់នូវខន្ធនិវាលភាព ទៀន ដោយហេតុ
 ៤ យ៉ាង ។ ចុះពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនទាំងនោះ ជាសស្សៈតវាណា បញ្ជាក់
 នូវខន្ធនិវាលភាព ទៀន ដោយហេតុ ៤ យ៉ាង តើព្រោះការស្រ័យអ្វី
 ព្រោះប្រាហ្មណ៍អ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជា
 សមណប្រាហ្មណ៍ កាស្រ័យនូវការព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំរើតិលេស
 កាស្រ័យនូវការព្យាយាមជាគ្រឿងកំលប់មាត់ កាស្រ័យនូវការព្យាយាមជា
 គ្រឿងប្រកបរឿយៗ កាស្រ័យនូវការមិនធ្វេសប្រហែស កាស្រ័យនូវការ
 យកចិត្តទុកដាក់ដោយល្អ ហើយបាននូវពរកាសមាធិ តាមវិបស្សនា

ដុសតិ យេដុ សមាហិកេ ចិត្តេ (បរិសុទ្ធផ្លូវយោធាគេ
អនុដ្ឋានោ វិកត្តបញ្ញិលេសេ) អនេកវិហិតំ បុត្រេនិវាសំ
អនុស្សាតិ ។ សេយ្យមីទំ ។ ឯកម្យំ ជាតិ ទ្រូមិ
ជាតិយោ តិស្សោមិ ជាតិយោ ចតស្សោមិ ជាតិយោ
តិសម្យំ ជាតិយោ ធនមិ ជាតិយោ វិសម្យំ^(១) ជាតិយោ
បញ្ចមិ ជាតិយោ ចន្តាឡិសម្យំ^(២) ជាតិយោ បញ្ចា
សម្យំ ជាតិយោ ជាតិសតម្យំ ជាតិសហស្សម្យំ ជា
តិសតសហស្សម្យំ អនេកានិមិ ជាតិសតានិ អនេកា
និមិ ជាតិសហស្សានិ អនេកានិមិ ជាតិសតស
ហស្សានិ អនុត្រាសី ឯវំនាមោ ឯវំកោត្តា ឯវំវណ្ណា
ឯវំមាហាភោ ឯវំសុខុត្តម្យនិសិវេនិ ឯវំមាយុបរិយេន្តា
សោ តតោ ចុតោ អនុត្រ ឧទទានិ^(៣) តត្រាចាសី
ឯវំនាមោ ឯវំកោត្តា ឯវំវណ្ណា ឯវំមាហាភោ ឯវំសុខ
ុត្តម្យនិសិវេនិ ឯវំមាយុបរិយេន្តា សោ តតោ ចុតោ
ឥន្ទបបញ្ញាតិ ។ ឥតិ សាការិ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ
បុត្រេនិវាសំ អនុស្សាតិ ។ សោ ឯវំមាហា សស្សតោ

១ ឧ. វិសត្តម្យំ ។ ២ ឧ. បញ្ចវិសម្យំ ។ ៣ ឧ. ខុត្តិ ។

(នៃចិត្តរបស់ព្រះយោគី) កាលលើចិត្តនាំទិសនៅភ្ជាប់ខ្លួន (បរិសុទ្ធផ្លូវផងមិន
មានទិដ្ឋិល ពោលគឺកិលេស ព្រាសចាកឧបកិលេស) ហើយ គឺលើកបាន
នូវខន្តិដែលភ្ជាប់គ្រប់យ៉ាងនៅក្នុងកាលមុនជាច្រើន ។ ការលើកបាននោះ
ដូចម្តេច ។ គឺលើកបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិ
ខ្លះ ៥ ជាតិខ្លះ ១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិ
ខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ ១០០ ជាតិខ្លះ ១ ពាន់ជាតិខ្លះ ១ វិសនជាតិខ្លះ
លើកបានច្រើនយេជាតិខ្លះ ច្រើនពាន់ជាតិខ្លះ ច្រើនវិសនជាតិខ្លះ ដូច្នេះ
ជា ភាគអន្តរាគមន៍ក្នុងកាលនោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រ
យ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានភាហារយ៉ាងនេះ បានទទួល
សុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុក្រីមប៉ុណ្ណោះ លុះច្បុកចាកអន្តរាគ
មនោះហើយបានទៅកើតក្នុងភពឯណោះ ដែលទៅកើតក្នុងភពនោះ ភាគ
អញ្ចក្រមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ
មានភាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុក្រីម
ប៉ុណ្ណោះ លុះច្បុកចាកអន្តរាគមនោះហើយ ទើបបានមកកើតក្នុងភពនេះ ។
លើកបាននូវខន្តិ ដែលភ្ជាប់គ្រប់យ៉ាងនៅ ក្នុងកាលមុនជាច្រើន ព្រម
ទាំងភាព ព្រមទាំងទទួលដូច្នោះឯង ។ បុគ្គលនោះពោលយ៉ាងនេះជា

ប្រាជ្ញាសម្មាសម្ពុទ្ធ បុព្វគុណវ្យាម បុព្វដំណាលសុទ្ធិ

អត្តា ច លោកោ ច វោស្តោ ក្កុដាដ្ឋា ឯសីកត្តាយិ
 វិរោតា^(១) ភេ ច សត្តា សញ្ញាវន្តិ សំសារន្តិ ចវន្តិ
 ឧបមជ្ឈន្តិ អន្តុត្រេវ សស្សតិសមំ ។ តំ ភីស្សុ ហេតុ។
 អហំ ហំ អាតម្បមង្វាយ មដានមង្វាយ អនុយោគមង្វា-
 យ អម្បហនមង្វាយ សង្ហាមនសិការមង្វាយ គថា-
 រូមំ មោតាសមាធិ ធុសាមិ យថា សមាហិតេ ចិត្តេ
 អនេកាវិហិតំ បុព្វេនំវាសំ អនុស្សាមិ ។ វេយ្យបីដិ។
 ឯកម្យំ ជាតិ ទ្វេមិ ជាតិយោ តិស្សន្តមិ ជាតិយោ
 ចនស្សន្តមិ ជាតិយោ មក្កមិ ជាតិយោ ផសមិ ជាតិយោ
 វិសម្យំ ជាតិយោ តិសម្យំ ជាតិយោ ចត្តាឡិសម្យំ
 ជាតិយោ ចត្តាសម្យំ ជាតិយោ ជាតិសតម្យំ ជាតិស-
 ហស្សម្យំ ជាតិសតសហស្សម្យំ អនេកានិមំ ជាតិស-
 កានិ អនេកានិមំ ជាតិសហស្សនិ អនេកានិមំ
 ជាតិសតសហស្សនិ អមុត្រាសី វិរិយាហោ វិរិកោត្តោ

១ ឯកម្យដំណើរ ។

ប្រាជ្ញាសម្មាសម្មាសម្ពុទ្ធ តំណត់សំណេរខ្មែរក្រហម ឬព្រះបាទសុទ្ធិ

ខ្លួននឹងលោកជាសភាវៈទៀងទាត់ ជាសភាវៈផុតកូដ មិនឲ្យផលជាតូដ
 ភេរេ^(១) តា តាំងនៅនឹងថ្នល់ដូចជាកំលូលភ្នំ ឬតាំងនៅនឹងថ្នល់ដូចជា
 សសរគោល ឯសត្វតាំងនៅនឹងអន្លាចលទៅ តែគ្រាន់តែរត់ទៅមក
 តែងច្បុក តែងកើតវិញ ធម្មជាតិដែលទៀងស្មើនឹងសស្សតិវត្ថុ^(២) ក៏មាន
 ជាប្រាកដ ។ រឿងនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ។ ព្រោះថា អត្តាអញ
 អាស្រ័យនូវការព្យាយាមជាគ្រឿងផុតកំរងកំរលេស អាស្រ័យនូវការព្យា-
 យាមជាគ្រឿងកំរល់ហំ អាស្រ័យនូវការព្យាយាមជាគ្រឿងប្រកបរឿយ ។
 អាស្រ័យនូវសេចក្តីមិនឆ្ងល់សប្បុរស អាស្រ័យនូវការយកចិត្តទុកដាក់
 ដោយល្អហើយបាននូវចរិតសមាធិ តាមលក្ខណៈនៃវិនិច្ឆ័យសម្មាសម្ពុទ្ធ
 កាលបើចិត្តតាំងនៅឱ្យបង្អួនហើយ កំរលឹកបាននូវខ្លួនដែលធ្លាប់អាស្រ័យ
 នៅក្នុងកាលមុនជាច្រើន ។ ការលឹកខ្លួនបាននោះដូចម្តេច ។ កំរលឹកបាន
 ១ ជាតិ ២ ជាតិ ៣ ជាតិ ៤ ជាតិ ៥ ជាតិ ៦ ជាតិ ៧ ជាតិ ៨ ជាតិ ៩ ជាតិ ១០ ជាតិ ១១
 ជាតិ ១២ ជាតិ ១៣ ជាតិ ១៤ ជាតិ ១៥ ជាតិ ១៦ ជាតិ ១៧ ជាតិ ១៨ ជាតិ ១៩
 ជាតិ ២០ ជាតិ ២១ ជាតិ ២២ ជាតិ ២៣ ជាតិ ២៤ ជាតិ ២៥ ជាតិ ២៦ ជាតិ ២៧
 ជាតិ ២៨ ជាតិ ២៩ ជាតិ ៣០ ជាតិ ៣១ ជាតិ ៣២ ជាតិ ៣៣ ជាតិ ៣៤ ជាតិ ៣៥
 ជាតិ ៣៦ ជាតិ ៣៧ ជាតិ ៣៨ ជាតិ ៣៩ ជាតិ ៤០ ជាតិ ៤១ ជាតិ ៤២ ជាតិ ៤៣
 ជាតិ ៤៤ ជាតិ ៤៥ ជាតិ ៤៦ ជាតិ ៤៧ ជាតិ ៤៨ ជាតិ ៤៩ ជាតិ ៥០ ជាតិ ៥១
 ជាតិ ៥២ ជាតិ ៥៣ ជាតិ ៥៤ ជាតិ ៥៥ ជាតិ ៥៦ ជាតិ ៥៧ ជាតិ ៥៨ ជាតិ ៥៩ ជាតិ ៦០

១ អន្តិកថា ថា ពុទ្ធសាសនាពេលបរិវេណនៃពុទ្ធជាសម្រេចនាពេលនោះនឹង ដែលញាតិសត្វ
 ឲ្យទៅកើតក្នុងពិសោធកម្មតាំងពីដំបូង ថា មិនមានប្រាជ្ញាឡើយ តែជាមិនមានពិសោធកម្មទៅ
 គ្រៀមទូលសព្វដំណើរដែលអាចនាំទុក ឬដើមពោតដែលមានប្រាជ្ញាឡើយ ។ ២ នៃដំណើរ
 សិរីទេវ ព្រះពុទ្ធនិងព្រះអរិយ្យ ហៅថា សស្សតិវត្ថុ ព្រោះ វត្តទៀង ។

ឃុំវិស្ណុកា ឃុំវិហារាណេ ឃុំវិសុខទុក្ខត្បដិសំវេដិ ឃុំវិហារ-
 យុវយន្តោ សោ តតោ តុតោ អម្បត្រ ទុទតាធី
 តត្រាចាសិ ឃុំវិហារោ ឃុំវិសោត្តា ឃុំវិស្ណុកា ឃុំវិហារាណេ
 ឃុំវិសុខទុក្ខត្បដិសំវេដិ ឃុំវិហារយុវយន្តោ សោ តតោ
 តុតោ វេទ្ធិបបន្តោតិ ។ ឥតិ សាការិ សទុទ្ទសិ
 អនេកវិហិតិ មុទ្ធចិវិសំ អនុស្សាមិ ។ ឥមិធាមហិ
 ឃិតំ ជាធាមិ យថា សស្សតោ វត្តា ច លោតោ
 ច វញ្ញោ ក្បដិដ្ឋា ឃិសិកដ្ឋាយិ វិសោ តេ ត
 សត្តា សញ្ញាវន្តំ សិសាវន្តំ ចវន្តំ ទុបបដ្ឋន្តំ អត្ថុត្រេវ
 សស្សតិសមន្តំ ។ វេទិ កិក្ខុវេ បវេមិ ហិធី យំ អាតម្ម
 យំ អាត្ត ឃិកោ សមណាត្រាហ្មណា សស្សតវនា
 សស្សតិ អត្តានញ លោកញ បញ្ញាបេន្តំ ។

មានសម្បយ៉ាងនេះ មានភាហាយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ
 បានកំណត់តាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ បានទៅ
 កើតក្នុងភពឯណោះ ដែលទៅកើតក្នុងភពនោះ អាត្មាអញគឺមានឈ្មោះ
 យ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បយ៉ាងនេះ មានភាហាយ៉ាង
 នេះ បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ បានកំណត់តាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះ
 ច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ ទើបបានមកកើតក្នុងភពនេះ ។ អាត្មាអញ
 លើកបានខ្លះខ្លះដែលធ្លាប់កាស្រីយទៅ ក្នុងកាលមុនជាច្រើន ព្រមទាំង
 ភាព ព្រមទាំងទុក្ខសង្ឃឹមឯង ។ ព្រោះគុណវិសេសនេះ អាត្មាអញ
 ក៏បានដឹងខ្លះខ្លះដែលធ្លាប់កាស្រីយទៅ ក្នុងកាលមុនខ្លះ ខ្លួននឹងលោកជា
 សភាវៈទៀងទាត់ ជាសភាវៈផុតពូជ មិនមានផលជាពូជទេ (ក) ភាំង
 ទៅនឹងផ្តល់ដូចជាកំពូលភ្នំ ឬភាំងនៅនឹងផ្តល់ដូចជាសសរគោល ឯសត្វ
 ទាំងនោះ តែងអន្ទាលទៅ តែងគ្រាប់ភ្លើត់ទៅមក តែងច្យុត តែង
 កើតវិញ ធម្មជាតិដែលទៀងស្មើនឹងសស្សតិកុំមានជាប្រាកដ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុទី ១ ដែលសមណាត្រាហ្មណ៍ ពួកមួយ
 ជាសស្សតវនា កាស្រីយប្រាណ ទើបបានខ្លះខ្លះនឹងលោកជាទៀង ។

(២៥) ធុតិយេ ច កោត្តោ សមណាប្រាហ្មណា
 កំមាភម្ម កំមាភត្ត សស្សតវាណា សស្សតំ អត្តាទត្ត
 លោកត្តា បញ្ញាយន្តំ ។ ឥធិ កិក្ខុវេ ឯកោត្តោ សមណា
 វា ប្រាហ្មណា វា អាតប្បមន្តាយ បដានមន្តាយ
 អនុយោគមន្តាយ អប្បមន្តមន្តាយ សន្មាមនសិការ
 មន្តាយ តថាវុបំ ចេតោសមាធិ ធុសតំ យថា សមា
 ហំតេ ធិត្តេ អនេកាវហិតំ បុព្វនិទានំ អនុស្សតំ ។
 សេយ្យធីទំ ។ ឯកម្យំ សំវដ្តវិដ្តំ ទ្វេបំ សំវដ្តវិដ្តានិ
 តិណិបំ សំវដ្តវិដ្តានិ ចត្តារិបំ សំវដ្តវិដ្តានិ បញ្ចរិបំ
 សំវដ្តវិដ្តានិ ធិសបំ សំវដ្តវិដ្តានិ អមុត្រាសី វិវិដាមោ
 វិវិតោត្តោ វិវិល្លោកា វិវិមាហារោ វិវិសុខទុក្ខប្បដិ
 សិវដិ វិវិមាយុចរិយន្តោ លោ តោតោ ធុតោ អមុត្រ
 ធុតោធិ តត្រាតាសី វិវិដាមោ វិវិតោត្តោ វិវិល្លោកា

(២៨) ក្នុងហេតុទី២១] គឺថា សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដំបូង
 ជាសស្សតវាណ បញ្ញាកម្មទូទាំងលោកថា ទៀង តើព្រោះអោយអ្វី
 ព្រោះប្រាណាអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជា
 សមណៈ ឬប្រាហ្មណ៍ អោយនូវការព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅតិលេស
 អោយនូវការព្យាយាមជាគ្រឿងកំលាំង អោយនូវការព្យាយាមជា
 គ្រឿងប្រកបរឿយៗ អោយនូវសេចក្តីមិនធ្វេសប្រហែស អោយនូវការ
 យកចិត្តទុកដាក់ដោយល្អ ហើយបាននូវចេតោសមាធិ តាមរបបវេទនា
 (ចិត្តវេទនា) កាលបើចិត្តតាំងនៅទប់ទល់ហើយ ក៏លើកបាននូវទុខ
 ដែលធ្លាប់អោយនៅក្នុងកាលមុនជាច្រើន ។ ការលើកទុខបាននោះដូច
 ម្តេច ។ គឺលើកបាន ១ សំវដ្តវិដ្តកប្បទុះ ២ សំវដ្តវិដ្តកប្បទុះ ៣ សំវដ្តវិ
 ដ្តកប្បទុះ ៤ សំវដ្តវិដ្តកប្បទុះ ៥ សំវដ្តវិដ្តកប្បទុះ ៦ សំវដ្តវិដ្តកប្បទុះ
 ដូច្នោះថា អត្តាអញបានកើតក្នុងកាលនោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មាន
 គោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួល
 សុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះច្បែកពាកអត្តភាពនោះ
 ហើយ បានទៅកើតក្នុងកាលនោះ ដែលទៅកើតក្នុងកាលនោះ អត្តា
 អញក៏មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ

• ក្សត្រិយសិវាស ហៅថា សំវដ្តកប្ប ក្សត្រិយតាំងឡើង ហៅថា វេទកប្ប ។

ឯវិមាហារោ ឯវិសុទ្ធកុម្មជិសំវេទិ ឯវិមាយុបរិយន្តោ
 សោ តតោ ធុតោ ឥន្ទបបន្នោតិ ។ ឥតិ សាការិ
 សទុន្ទសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេវាសំ អនុស្សវតិ ។
 សោ ឯវិមាហា សស្សាតា អត្តា ច លោកោ ច
 វិពោ កុដន្នោ ឯសំកដ្ឋាយិ បិតោ តេ ច សត្តា
 សន្តវន្តិ សំសវន្តិ ចវន្តិ ទុបបជ្ជន្តិ អត្តិភូវ សស្ស
 តិសមំ ។ តិ តិស្ស ហេតុ ។ អហត្តិ អាតប្ប
 មន្ទាយ បដានមន្ទាយ អនុយោកមន្ទាយ អប្បមាណ
 មន្ទាយ សម្មាមនសិការមន្ទាយ តថាវបំ ចេតោសមាធិ
 ដុសមិ យថា សមាហិតេ ចិត្តេ អនេកវិហិតំ បុព្វេធិ
 កសំ អនុស្សវាមំ ។ សេយ្យថីធំ ។ ឯកម្យិ សិវដ្ឋវិ
 វដ្ឋិ ទ្រេមិ សិវដ្ឋវិដ្ឋានិ តិណិបំ សិវដ្ឋវិដ្ឋានិ ចត្តារិបំ
 សិវដ្ឋវិដ្ឋានិ បក្ខបិ សិវដ្ឋវិដ្ឋានិ ទសមិ សិវដ្ឋវិដ្ឋានិ

មានភាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់តាម
 គ្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះច្បុកច្បាតអត្តភាពនោះហើយ ទើបបានមកកើតក្នុងភព
 នេះ ។ បុគ្គលនោះលើកបាននូវទុក្ខ ដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន
 ជាច្រើន ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងទុក្ខសដ្ឋច្នេះឯង ។ បុគ្គលនោះ
 ពោលយ៉ាងនេះថា ខ្លួននឹងលោកជាសភាវៈទៀងទាត់ ជាសភាវៈផុតពូជ
 មិនមានផលជាពូជកថៅ (អា) តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចកំពូលភ្នំ ឬតាំងនៅ
 នឹងថ្កល់ដូចសសរគោល ឯសត្វទាំងនោះ តែងអន្ទោលទៅ តែងព្រាប
 ឆ្កែក់ទៅមក តែងច្បុក តែងកើតវិញ ធម្មជាតិដែលទៀងស្មើនឹង
 សស្សតិវត្ត ក៏មានប្រាកដ ។ រឿងនោះព្រោះហេតុដូចម្តេច ។ ព្រោះថា
 កាក្ខអញអាស្រ័យនូវការព្យាយាម ជាគ្រឿងផុតកំដៅកិលេស អាស្រ័យ
 នូវការព្យាយាមជាគ្រឿងកំលប់មាំ អាស្រ័យនូវការព្យាយាម ជាគ្រឿង
 ប្រកបរឿយៗ អាស្រ័យនូវសេចក្តីមិនធ្វេសប្រហែស អាស្រ័យនូវការយក
 ចិត្តទុកដាក់ដោយល្អ ហើយបាននូវចេតោសមាធិតាមវិបសិទ្ធ (នៃចិត្ត
 លេសព្រះយោគី) កាលបើចិត្តតាំងនៅខ្ជាប់ខ្ជួនហើយ លើកបាននូវទុក្ខដែល
 ធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនជាច្រើនប្រការ ។ ការលើកទុក្ខបាននោះដូច
 ម្តេច ។ ក៏លើកបាន ១ សំវដ្តវិដ្ឋកប្បន្ទៈ ២ សំវដ្តវិដ្ឋកប្បន្ទៈ ៣ សំវដ្ត
 វិដ្ឋកប្បន្ទៈ ៤ សំវដ្តវិដ្ឋកប្បន្ទៈ ៥ សំវដ្តវិដ្ឋកប្បន្ទៈ ៦ សំវដ្តវិដ្ឋកប្បន្ទៈ

អម្បត្រាសី ឯវិបាសោ ឯវិភោត្តោ ឯវិវណ្ណោ ឯវិមហារោ
ឯវិសុទ្ធកុប្បជិសំវេទី ឯវិមាយុបរិយន្តោ សោ គតោ
តុតោ អម្បត្រ ឧទទាទី តត្រាទាសី ឯវិបាសោ ឯវិភោត្តោ
ឯវិវណ្ណោ ឯវិមហារោ ឯវិសុទ្ធកុប្បជិសំវេទី ឯវិមាយុ
បរិយន្តោ សោ គតោ តុតោ ឥន្ទបបន្ទាតិ ។ ឥតិ
សាគារំ សុទ្ធនេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសិ អនុស្ស-
រមិ ។ ឥមិធាមហំ ឯតំ ជាធាមិ យថា សស្សតោ
អត្តា ច លោកោ ច វិញ្ញា ក្ខដដ្ឋោ ឯសិកដ្ឋាយិ
ថិតោ តេ ច សត្តា សទ្ធាវន្តិ សីសវន្តិ ចវន្តិ ឧបបដ្ឋន្តិ
អត្ថេត្រេ សស្សិតិសមន្តិ ។ ឥទី តិកុវេ ធុតយំ ហំចំ យិ
អាតម្ម យំ អាវត្ត ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា សស្សត-
វាធា សស្សិតំ អត្តាចត្ថ លោកត្ថ បញ្ចមេន្តិ ។

ដូច្នេះថា អាក្ខរក្សាបានកើតក្នុងកាលនោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មាន
តោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានកហរយ៉ាងនេះ បានទទួល
សុទ្ធកុប្បជិសំវេទី មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះច្បាប់អក្ខរក្សា
នោះហើយ បានទៅកើតក្នុងកាលនោះ ដែលទៅកើតក្នុងកាលនោះ អត្តា
អញ្ចកំមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានតោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ
មានកហរយ៉ាងនេះ បានទទួលសុទ្ធកុប្បជិសំវេទី មានកំណត់អាយុត្រឹម
ប៉ុណ្ណោះ លុះច្បាប់អក្ខរក្សានោះហើយ ទើបបានមកកើតក្នុងកាលនោះ ។
អាក្ខរក្សាលើកបាននូវខ្លួន ដែលធ្លាប់អស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនជាច្រើន
ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងទទួលដូច្នោះឯង ។ ព្រោះគុណវិសេសនេះ
អាក្ខរក្សាក៏បានដឹងខ្លួន ដែលធ្លាប់អស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនខ្លះ ខ្លួន
នឹងលោកជាសភាវៈទៀងទាត់ ជាសភាវៈផុតពូជ មិនមានផលជាពូជទៅ
កាន់នៅនឹងថ្កល់ ដូចកំលូលភ្នំ ឬកាន់នៅនឹងថ្កល់ ដូចសសរគោល
ឯសត្វទាំងនោះ តែងអន្ទាលទៅ តែងក្រាបរំលោភទៅមក តែងច្យុត តែង
កើតវិញ ធម្មជាតិដែលទៀងស្មើនឹងសស្សិតិកុ ក៏មានប្រាកដ ។ ម្ចាស់
កិត្យុទាំងឡាយ នេះជាហេតុទី ២ ដែលសមណប្រាហ្មណ៍ពួកមួយជា
សស្សតវិទ អស្រ័យប្រាណ ទើបបញ្ចក្ខន្ធនូវខ្លួននឹងលោកជាទៀង ។

(២៧) ភតិយេ ច កោត្តោ សមណព្រាហ្មណា
 កិហាគម្ម កិហារក្ក សស្សតវនា សស្សនំ អត្តាទញ្ច
 លោកញ្ច បញ្ញាមេត្តិ ។ វេទ ភិក្ខុវេ វេតតោ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា អាគប្បមន្ទាយ មជាទមន្ទាយ អនុ-
 យោកមន្ទាយ អប្បមាទមន្ទាយ សម្មាសមសំការមន្ទាយ
 តដារូមំ ទេតោសមាទិំ ធុសតិយថា សមាហិតេ ចិត្ត
 អនេកវិហិតិ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សាតិ ។ សេយ្យដីធំ ។
 ទសថំ សិវដ្ឋវិដ្ឋាធំ វិសម្សិំ សិវដ្ឋវិដ្ឋាធំ តិសម្សិំ សិ-
 វដ្ឋវិដ្ឋាធំ ចត្តាធិសម្សិំ សិវដ្ឋវិដ្ឋាធំ អមុត្រាសិំ វិវិ-
 បាមោ វិវិកោត្តោ វិវិវណ្ណោ វិវិវហារោ វា វិវិសុទ្ធសុត្តប្ប-
 ដិសិវេធំ វិវិវាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ធុនោ អមុត្រ
 ឧទចាធំ តត្រាចាសិំ វិវិវាមោ វិវិវកោត្តោ វិវិវណ្ណោ
 វិវិវហារោ វិវិវសុទ្ធសុត្តប្បដិសិវេធំ វិវិវាយុបរិយន្តោ

(២៧) ភតិយេត្ថ ព ទៀតថា សមណព្រាហ្មណំ ពំរងឡាយដំ
 ចំរើន ជាសស្សតវនំ បញ្ញាទន្ធវិទ្ធិនិវេសនាទៀត កើតព្រះអាស្រ័យ
 អ្វី ព្រោះប្រាណេអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពំរងឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះក៏និវេសនា នេះ ជា
 សមណៈបុព្វាហ្មណំ អាស្រ័យទូកាព្យាយាមជាគ្រឿងផុតកំរើតិលស
 អាស្រ័យទូកាព្យាយាមជាគ្រឿងតំកល់មាំ អាស្រ័យទូកាព្យាយាម ជា
 គ្រឿងប្រកបរឿយ ។ អាស្រ័យទូកាសេចក្តីមិនទូសប្រវេស អាស្រ័យទូ
 ការយកចិត្តទុកដាក់ដោយល្អ ហើយបានទូរចេតោសមាទិ តាមវិបបរិវេទ
 (វិទចិត្តបេសំព្រះយោនី) កាលបើចិត្តតាំងនៅទប់ទួនហើយ លើកបានទូ
 ទន្ធវិសេសទប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនជាច្រើន ។ ការលើកទូរទន្ធនោះ
 ដូចម្តេច ។ ឆិរលើកបាន ១០ សិវដ្ឋវិវដ្ឋកប្បទ្ធា ២០ សិវដ្ឋវិវដ្ឋកប្បទ្ធា
 ៣០ សិវដ្ឋវិវដ្ឋកប្បទ្ធា ៤០ សិវដ្ឋវិវដ្ឋកប្បទ្ធា ដូច្នោះថា អាត្មាអញបានកើត
 ក្នុងភពឯណោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានភោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរ
 យ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់
 អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះច្បូតចាកអត្តភាពនោះហើយ បានទៅកើតក្នុងភព
 ឯណោះ កាលដែលទៅកើតក្នុងភពនោះ អាត្មាអញមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ
 មានភោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បាន
 ទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មាអញ

សោ គតោ តុតោ វេទ្ធិយេន្ទ្រាតិ ។ វេទិ សា កាវ ស-
 ឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សាតិ ។ សោ
 វិហាហា សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច វញ្ញោ
 ក្សដេដ្ឋា វិសិកដ្ឋាយិ វិហិតោ តេ ច សត្តា សន្ធាវន្តិ
 សំសារន្តិ ចវន្តិ ឧបបដ្ឋន្តិ អត្តិទ្រៅ សស្សនិសមិ ។
 តំ តិស្ស ហេតុ ។ អហត្តិ អាតច្បមដ្ឋាយ បដាទ-
 មដ្ឋាយ អនុយោតមដ្ឋាយ អប្បមាទមដ្ឋាយ សន្តមទ-
 សិការមដ្ឋាយ ឧត្តរមិ ចេតោសមាទិ ដុសាមិ យថា
 សមាហិត ចិត្ត អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សា-
 មិ ។ សេយ្យថំទំ ។ នសមិ សិវដ្ឋវិដ្ឋានំ វិសម្បិ
 សិវដ្ឋវិដ្ឋានំ តិសម្បិ សិវដ្ឋវិដ្ឋានំ ចត្តាធិសម្បិ សំ-
 វដ្ឋវិដ្ឋានំ អប្បត្រាសិ វិហាហោ វិហិតោ វិហិតោ វិហិតោ

ច្បុកចាកអត្តភាពនោះហើយ ទើបបានមកកើតក្នុងភពនេះ ។ បុគ្គលនោះ
 លើកបានខ្លួន ដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនជាច្រើន ព្រមទាំង
 អាការព្រមទាំងទទួលផ្ទះចុង ។ បុគ្គលនោះក៏ពោលយ៉ាងនេះថា ខ្លួន
 នឹងលោកជាសភាវៈទៀនភាគ ជាសភាវៈផុតពូជ មិនមានផលជាពូជ
 តទៅ កាំងនៅនឹងថ្កល់ ដូចកំពូលភ្នំ ឬកាំងនៅនឹងថ្កល់ ដូចសសរគោល
 ឯសត្វទាំងនោះ តែងអន្ទោលទៅ តែងត្រាច់ឆ្កាត់ទៅមក តែងច្បុក តែង
 កើតវិញ ធម្មជាតិដែលទៀនស្មើនឹងសស្សកិក្ខុ ក៏មានព្រាកដ ។ រឿងនោះ
 ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា អត្តាអញ អាស្រ័យនូវការព្យាយាមជាគ្រឿង
 ដុតកំដៅកិលេស អាស្រ័យនូវការព្យាយាមជាគ្រឿងកំលាំង អាស្រ័យនូវ
 ការព្យាយាមជាគ្រឿងប្រកបរឿយ អាស្រ័យនូវសេចក្តីមិនទទួលប្រហែស
 អាស្រ័យនូវការយកចិត្តទុកដាក់ដោយល្អ ហើយបានខ្លួនចោលសមាធិតាម
 បែបវែង (នៃចិត្តរបស់យោគី) កាលចើងចិត្តកាំងនៅខ្ទប់ខ្ទួន ហើយលើក
 បានខ្លួន ដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនជាច្រើន ។ ការលើកខ្លួន
 បាននោះដូចម្តេច ។ គឺលើកបាន ១០ សិវដ្ឋវិដ្ឋកប្បន្ទៈ ២០ សិវដ្ឋវិដ្ឋកប្បន្ទៈ
 ៣០ សិវដ្ឋវិដ្ឋកប្បន្ទៈ ៤០ សិវដ្ឋវិដ្ឋកប្បន្ទៈ ដូច្នោះ អត្តាអញបានកើត
 ក្នុងភពឯណោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរ

ឯវេណា ៣ ឯវិសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវេណាយុបរិយដោ
 សោ ភតោ ធុតោ អម្បត្ត ឧទនាទី តត្រាចាសី
 ឯវិណាមោ ឯវិណេត្តោ ឯវិវណ្ណោ ឯវេណា ៣ ឯវិសុខ-
 ទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវេណាយុបរិយដោ សោ ភតោ ធុតោ
 ឥន្ទបបដ្ឋោតិ ។ ឥតិ សាភារំ សឧម្មេសិ អនេកវិហិតិ
 ធុត្វេទិវាសំ អនុស្សាមិ ។ ឥមិធាមហិ ឯតំ ដាធាមិ
 យថា សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច វញ្ញោ ក្ខណ្ឌោ
 ឯសិកាដ្ឋាយិ វិសោ តេ ច សត្តា សទ្ធាវដ្ឋិ សីសវដ្ឋិ
 ចវដ្ឋិ ឧបបដ្ឋដ្ឋិ អត្ថិច្ឆវ សស្សតិសមដ្ឋិ ។ ឥទំ កំត្វេវ
 តតិយំ ហំទំ យំ អាតម្ម យំ អាភុ ឯតោ សមណ-
 ព្រាហ្មណា សស្សតវាណា សស្សតំ អត្តាទព្វ លោ-
 កញ្ច បញ្ចបេដ្ឋិ ។

យ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់
 កាយុគ្រឹមប្តីណ្ណះ លុះច្បុកចាកអត្តភាពនោះហើយ បានទៅកើតក្នុងភព
 ឯណោះ កាលដែលកើតក្នុងភពនោះ ភាគអញមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មាន
 គោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បូរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួល
 សុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់កាយុគ្រឹមប្តីណ្ណះ លុះច្បុកចាកអត្តភាព
 នោះហើយ ទើបបានមកកើតក្នុងភពនេះ ។ ភាគអញលើកបាននូវខ្លួន
 ដែលភ្ជាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនជាច្រើន ព្រមទាំងភាព ព្រមទាំង
 ទុក្ខសង្ឃឹមឯង ។ ព្រោះគុណវិសេសនេះ ភាគអញក៏បានដឹងនូវខ្លួន
 ដែលភ្ជាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនមុនៗ ខ្លួននឹងលោកជាសភាវៈទៀង ជា
 សភាវៈផុតក្នុង មិនមានផលជាល្អដូចទៅ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចកំពូល
 ក្តី ឬតាំងនៅនឹងថ្កល់ដូច សសរគោល ឯសត្វទាំងនោះ តែងអន្ទាលទៅ
 តែងគ្រាប់រង្គិកទៅមក តែងច្បុក តែងកើតវិញ ធម្មជាតិដែលទៀងស្មើ
 នឹងសស្សតិវក្ក ក៏មានប្រាកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុទី៣
 ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាសស្សនក៍ អាស្រ័យប្រាជ្ញ ទើប
 បញ្ជាក់នូវខ្លួននឹងលោកជាទៀង ។

[៣១] ចតុត្ថ ច កោដ្ឋោ សមណាប្រាហ្មណា កិ-
ហាកម្ម កិមារត្ត សស្សតវនា សស្សតិ អត្តាទត្ថ លោ-
កត្ត បញ្ញបេន្នំ ។ ឥទ កិក្កុវេ ឯកោត្ថា សមណោ វា
ប្រាហ្មណោ វា តត្តិ ហោតិ វិមំសិ គោ តត្តិ បរិយាហាតិ
វិមំសាទុចរិតំ សយំ ចាតិកាណំ ឯវមាហ សស្សកោ
អត្តា ច លោកោ ច វញ្ញោ ក្ខដដ្ឋា ឯសិកដ្ឋាយិ
មិគោ តេ ច សត្តា សទ្ធាវុទ្ធិ សំសាទ្ធិ ចវុទ្ធិ ឧបបដ្ឋន្តិ
អត្តិក្កវ សស្សតិសមន្តំ ។ ឥទំ កិក្កុវេ ចតុត្តំ ហំនំ យំ
អាតម្ម យំ អាត្ត ឯកោ សមណាប្រាហ្មណា សស្សន-
វនា សស្សតិ អត្តាទត្ថ លោកត្ត បញ្ញបេន្នំ ។ ឥមេ-
ហំ ខោ តេ កិក្កុវេ សមណាប្រាហ្មណា សស្សតវនា
សស្សតិ អត្តាទត្ថ លោកត្ត បញ្ញបេន្នំ ឧត្តហិ
វត្តហិ ។ យេ ហំ តោចំ កិក្កុវេ សមណាប្រាហ្មណា
សស្សតវនា សស្សតិ អត្តាទត្ថ លោកត្ត បញ្ញបេន្នំ

[៣១] ក្នុងហេតុ ៤ ទៀតថា សមណាប្រាហ្មណំ ចំនីឡាយ ដ៏
ចំរើន ជាសស្សតវនា បញ្ញាបេន្នំ ខ្លួននឹងលោកថាទៀង ព្រោះអាស្រ័យអ្វី
ព្រោះប្រាជ្ញាអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុចំនីឡាយ បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជា
សមណៈប្រាហ្មណំ ជាអ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះពិចារណា ជាប្រាជ្ញា បុគ្គល
នោះ ពោលនូវពាក្យដែលខ្លួនស្រាវជ្រាវ បានមកដោយសេចក្តីត្រិះរិះ
ដែលខ្លួនស្តាប់ស្តង់ដោយការពិចារណា ជាពាក្យកើតមាន ដោយប្រាជ្ញា
របស់ខ្លួនយ៉ាងនេះថា ខ្លួននឹងលោកជាសភាវៈទៀង ជាសភាវៈផុតពូជ មិន
មានផលជាពូជទៅ តាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចកំពូលក្នុង ឬតាំងនៅនឹងថ្កល់ដូច
សសរគោល ឯសត្វចំនីនោះវិញនឹងអន្តរាយទៅ តែងត្រាច់ភ្លេចរំលោភ
តែងច្យុត តែងកើតវិញ ធម្មជាតិដែលទៀងស្មើនឹងសស្សតវក្ក ក៏មាន
ប្រាកដ ។ ម្នាលភិក្ខុចំនីឡាយ នេះហេតុ ៤ ដែលសមណា-
ប្រាហ្មណំ ចំនីឡាយពួកមួយ ជាសស្សតវនា អាស្រ័យប្រាជ្ញា ទើបបញ្ញា
នូវខ្លួននឹងលោកថាទៀង ។ ម្នាលភិក្ខុចំនីឡាយ សមណាប្រាហ្មណំ ចំនី
នោះជាសស្សតវនា បញ្ញាបេន្នំ ខ្លួននឹងលោកថាទៀង ដោយហេតុ ៤ ប្រការ
នេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុចំនីឡាយ សេចក្តីពិតថា សមណាប្រាហ្មណំ
ចំនីឡាយឯណាមួយ ជាសស្សតវនា បញ្ញាបេន្នំ ខ្លួននឹងលោកថាទៀង

សទ្ធិ គេ ឥមេហោ ចត្តហិ វត្តហិ ឯកសំ វា
 អញ្ញាតមន ឧត្តំ ឥតោ ពហិទ្ធា ។ កយំទំ ភិក្ខុវេ តថា.
 គតោ បជាបាតិ ឥមេ ទិដ្ឋិដ្ឋាបា ឯវិកហំតា ឯវិបរាមដ្ឋា
 ឯវិកតិកា អវន្តិ ឯវិអតិសម្បរាយាតិ ។ តព្វ តថាគតោ
 បជាបាតិ គតោ ច ឧត្តវតិ បជាបាតិ តព្វ បជា ទទំ^(១)
 ឧ បរាមសតិ ។ អបរាមសតោ ចស្ស បទ្ធក្កញ្ញោ ទិព្វតំ
 វិទិតា វេទបាទំ សមុទយព្វ អត្តន្តមព្វ អស្សាទព្វ
 អាទិទវព្វ ធិស្សរណព្វ យថាក្កតំ វិទិត្វ ។ អទុបាបា
 វិទុត្តោ ភិក្ខុវេ តថាគតោ ។ ឥមេ ទោ គេ ភិក្ខុវេ

១ នាខំ ។

សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ វេមនិបញ្ញាករដោយហេតុទាំង ៤ នេះឯង
 ពួកបណ្តាហេតុទាំង ៤ នោះ ដោយហេតុណាមួយ មិនមែនមានហេតុ
 ដទៃក្រៅពីហេតុទាំង ៤ នេះទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះគថាគតដឹង
 ច្បាស់នូវហេតុទាំង ៤ ប្រការនោះ ដូច្នោះថា ហេតុនៃទិដ្ឋិទាំងឡាយនេះ
 ដែលបុគ្គលកាន់យកយ៉ាងនេះ ដែលបុគ្គលប្រកាន់ទុសយ៉ាងនេះ វេមនិមាន
 គតិយ៉ាងនេះ មានការប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងបរលោកយ៉ាងនេះ ។ ព្រះគថាគត
 ដឹងច្បាស់នូវទិដ្ឋិនោះផង ដឹងច្បាស់ (នូវសីលសមាធិនិងសព្វញ្ញកញ្ញាណ)
 ជាគុណជាគលើសលុបដាច់នោះទៅទៀតផង កាលបើដឹងច្បាស់នូវគុណ-
 វិសេសនោះហើយ ។ ក៏មិនបានប្រកាន់ទុសឡើយ ។ មួយទៀតកាលបើ
 ព្រះគថាគតមិនបានប្រកាន់ទុសហើយ ក៏ដឹងនូវព្រះនិព្វានជាគ្រឿងលេង
 នៃបរាមសក្តិលេសដោយខ្លួនឯង ទាំងដឹងច្បាស់នូវហេតុដែលទាំឱ្យកើត
 ឡើងនៃវេទនាផង នូវសេចក្តីអស់ទៅនៃវេទនាផង នូវសេចក្តីត្លាញ់ពីសា-
 របស់វេទនាផង នូវទោសរបស់វេទនាផង នូវកិរិយារលាស់ចោល នូវ
 វេទនាផង ដោយគូតាមពិត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះគថាគតដុត
 ស្រឡះហើយចាកពីលេស ព្រោះមិនប្រកាន់ (នូវធម៌ណាមួយមានខ្លួនជា
 ដើម) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះគថាគតធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ដោយបញ្ញា

ធម្មា កម្ពីរា ធុន្ទសា ធុរុត្តោតា សត្តា បណីតា
អតត្តាវចនា ធិប្បណា បណ្ឌិតវេទនិយា យេ តថាគតោ
សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្វា បវេទនិ យេហិ តថា-
គតស្ស យថាកុត្តំ វណ្ណំ សញ្ញា វទនាតា វទេយ្យំ ។

បឋមកាលាវ ។

(៣១) សង្ខំ កិក្ខុវេ ឋតោ សមណាព្រាហ្មណា

ឋកត្តសស្សតិកា ឋកត្តអសស្សតិកា ឋកត្តំ សស្ស-
តំ ឋកត្តំ អសស្សតំ អត្តាទញ្ច លោកញ្ច បញ្ញាបេន្នំ
ទត្តហិ វត្តហិ ។ តេ ច គោត្តោ សមណាព្រាហ្មណា
កំមាភម្ម កំមាវត្ត ឋកត្តសស្សតិកា ឋកត្តអសស្ស-
តិកា ឋកត្តំ សស្សតំ ឋកត្តំ អសស្សតំ អត្តាទញ្ច
លោកញ្ច បញ្ញាបេន្នំ ទត្តហិ វត្តហិ ។ ហោតិ
ទោ សោ កិក្ខុវេ សមយោ យំ កតាចិ កាហាចិ
ធិយស្ស អនុតោ អនុយេទ អយំ លោកោ សិវុដ្ឋតិ។

ដំក្តម ដោយខ្លួនឯង ហើយភាពនឹងសំដែងបាន ខ្លួនមិនទាំងឡាយណា
មួយវិញទៀត ពួកជន កាលនិយាយសរសើរគុណរបស់គេក៏ ភាម
សេចក្តីពិត ដោយធម៌ទាំងឡាយណា ធម៌ទាំងឡាយនោះឯង ជាធម៌
គ្រាលជ្រៅ ដែលបុគ្គលឃើញបានដោយលំបាក គ្រាសំដែងបានដោយ
កម្រ ជាធម៌ស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដ៏ថ្លៃថ្នូរ មិនជាទីស្នើប្រមើលដោយសេចក្តី
ត្រង់រិះ ជាធម៌ដ៏ល្អិត មានតែអ្នកប្រាជ្ញ ទើបដឹងបាន ។

ចប់ បឋមកាលាវ ។

(៣១) ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ សមណាព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ពួក
មួយ ជាអ្នកប្រកបដោយឯកចូសស្សតឯកចូសស្សតទិដ្ឋិ គឺ យល់ថា
លោកពួកខ្លះទៀត លោកពួកខ្លះមិនទៀត បញ្ញាក្នុងខ្លួននឹងលោកថា ទៀត
ខ្លះ ថា មិនទៀតខ្លះ ដោយហេតុ៤ យ៉ាង ។ ចុះ ពួកសមណាព្រាហ្មណ៍
ដឹងរើនោះ ជាអ្នកប្រកបដោយឯកចូសស្សតឯកចូសស្សតទិដ្ឋិ ហើយ
បញ្ញាក្នុងខ្លួននឹងលោកថា ទៀតខ្លះ ថា មិនទៀតខ្លះ ដោយហេតុ៤ យ៉ាងតើ
ព្រោះអស្រ័យអ្វី ព្រោះប្រាណ្ឌិអ្វី ។ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ មានសម័យ
ដែលលោកនេះ វិនាសទៅម្តង ។ ដោយអំណើរនៃកាលជាអ្វីផ្សេងទៅ ។

សំវដ្តមាន លោកេ យេកុយ្យេន សត្តា អាភស្សរសី-
 វត្តនិកា ហោន្តិ ។ តេ ភត្ត ហោន្តិ មនោមយា បីតិកក្កា
 សយម្បកា អន្តលំក្ខណេ សុភដ្ឋាយិ ចរំ ធីយ-
 មន្ទានំ តិដ្ឋន្តិ ។ ហោតិ ទោ សោ ភិក្ខុវេ សមយោ យំ
 កតាចិ ករហាចិ ធីយស្ស អន្តរោ អន្ធយេន អយំ
 លោកោ វិវដ្តនិ ។ វិវដ្តមាន លោកេ សុត្តំ ព្រហ្មវិហានំ
 ចាតុកវតិ ។ អថ អញ្ញតរោ សត្តោ អាយុក្ខយា វា
 បុញ្ញក្ខយា វា អាភស្សកាយា ចរិត្តា សុត្តំ ព្រហ្មវិ-
 ហានំ ឧបបដ្ឋនិ ។ សោមិ ភត្ត ហោតិ មនោមយោ
 បីតិកក្កា សយម្បកា អន្តលំក្ខណេ សុភដ្ឋាយិ ចរំ
 ធីយមន្ទានំ តិដ្ឋនិ ។ ភត្ត ភស្ស ឯកស្ស ធីយវត្ត
 លំវសិត្តា អនកវតិ បរិភស្សនា ឧប្បដ្ឋនិ អហោ វត
 អញ្ញេបិ សត្តា វត្តនំ អាភច្ចយ្យន្តិ ។ អថញ្ញេបិ សត្តា
 អាយុក្ខយា វា បុញ្ញក្ខយា វា អាភស្សកាយា ចរិត្តា
 ព្រហ្មវិហានំ ឧបបដ្ឋនិ ភស្ស សត្តស្ស សហឡតិ ។

កាលដែលលោកវិហារទៅ ពួកសត្វច្រើនទៅកើតក្នុងអាភស្សព្រហ្ម ។
 ពួកសត្វដែលទៅកើតក្នុងអាភស្សព្រហ្មនោះ ជាសត្វកើតដោយឈានចិត្ត
 មានបីតិជាអាហារ មានស្មើគ្នាខ្លាំង គ្រាប់ទៅក្នុងអាកាសបាន បិតនៅ
 ក្នុងទីដីល្អ តាំងនៅយូរអស់កាលជាអវិជ្ជន៍(*) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទ្រាយ មាន
 សម័យដែលលោកទៅកើតឡើងវិញម្តង ។ ដោយអំណើវៃកាលជា
 អវិជ្ជន៍ទៅ ។ កាលដែលលោកកើតឡើង វិមានវៃព្រហ្មដែលសូន្យគ្មាន
 សត្វក៏កើតប្រាកដឡើងដែរ ។ គ្រោះនោះ មានសត្វម្នាក់ច្យុតចាកពួកអា-
 ភស្សព្រហ្ម ព្រោះអស់អាយុ ឬអស់បុណ្យ ហើយទៅកើតក្នុងវិមានវៃ
 ព្រហ្មដែលទំនេរនោះ ។ លុះសត្វនោះបានកើតក្នុងវិមាននោះ ក៏ជាសត្វ
 កើតដោយឈានចិត្ត មានបីតិជាអាហារ មានស្មើគ្នាខ្លាំង គ្រាប់ទៅក្នុង
 អាកាសបាន បិតនៅក្នុងទីដីល្អ តាំងនៅយូរអស់កាលជាអវិជ្ជន៍(២) ដែល
 សត្វម្នាក់នោះដែលទៅកើតក្នុងវិមាននោះ ព្រោះទៅអស់កាលយូរអវិជ្ជន៍
 ក៏មានសេចក្តីអង្វរ អន្ទេរទៅកើតឡើង ជាដូចម្តេចហ្ន៎ មិនបានសត្វ
 ចាំទ្រាយឯទៀត មកកាន់អង្គភាព ជាព្រហ្មបឋមនេះផង ។ លំដាប់នោះ
 សត្វចាំទ្រាយឯទៀត ច្យុតចាកពួកអាភស្សព្រហ្ម ព្រោះអស់អាយុ
 ឬអស់បុណ្យ ហើយមកកើតក្នុងព្រហ្មវិមាន ជាមួយគ្នាមិនសត្វនោះ ។

* ក្នុងអង្គបិដកព្រហ្មចារ អស់ ៨ កថ្យយិដ្ឋប្រើន ។ ២ អង្គបិដកព្រហ្មចារ បិដកសីល
 • កថ្យ ឬ កថ្យកេច្ច ។

នេមំ តត្ថុ ហោត្តិ មនោមយា មិគំភក្កា សយម្យកា
 អន្តលំត្តាធរា សុតដ្ឋាយំលោ ចំរំ ធិយមត្តាធំ តិដ្ឋង្គិ ។
 តត្រ ភិក្ខុវេយោ សោ សត្តោ បវេមំ ឧបបន្នោ តស្ស ឃំរំ
 ហោតំ អហមស្មំ ព្រហ្មា មហាព្រហ្មា អតំក្ខ អធាតំក្ខតោ
 អញ្ញាធិត្តនសោ វសវត្តំ ឥស្សរោ កត្តា ធិម្មតា^(១) សេដ្ឋោ
 សដ្ឋិតា^(២) វសំ មិគា ក្ខតតព្យាធំ មយា ឥមេ សត្តា
 ធិម្មតា ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ មមិ ហំ បុព្វេ ឯតនហោ .
 សំ អហោ វត អញ្ញាបិ សត្តា ឥត្តនំ អាគរោយ្យង្គិ ។

១. ឧ. ធិត្តន ។ ២. ឧ. សញ្ញា ។

ឯសត្តចំនំនោះ លុះកើតក្នុងព្រហ្មវិមាននោះហើយ ក៏ជាសត្វកើតដោយ
 ឈានចិត្ត មានបីគឺជាអាហារ មានស្មើគ្នាខ្លួនឯង គ្រាចំទៅក្នុងភាសាស
 បាន បំភាន់ក្នុងទីដ៏ល្អ កំរិតទៅយូរ អស់កាលជាអំឡុង ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុចំនំខ្សោយ បណ្តាសត្វចំនំនោះ សត្វណា បានទៅកើតជាដំបូង
 សត្វនោះ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា អត្តាអញជាព្រហ្ម ជាមហា
 ព្រហ្ម គ្របសន្តិកំលើព្រហ្មឯទៀតៗ ព្រហ្មឯទៀត អំនកចគ្របសន្តិកំ
 លើអត្តាអញបាន អត្តាអញជាអ្នកឃើញហេតុសព្វគ្រប់ ជាអ្នកធ្វើដំន
 ចំនំគ្នា ឲ្យលុះនៅក្នុងអំណាចខ្លួនជាធំ (ក្នុងលោក) ជាអ្នកសាងលោក
 ភាគកំរិតលោក ជាចំបងជាងសត្វលោក ជាអ្នកបញ្ជាសត្វលោក^(១) ជាអ្នក
 ស្តារដំបាញ ជាបិតាខែត្តកក្កតនឹងត្តកក្កតៗ^(២) សត្វចំនំនេះ សុទ្ធតែ
 អត្តាអញ ពាក់កំរិតហើយ ។ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះ
 ថា អត្តាអញមានសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងកាលពីដើមមក ដូច្នេះថា ធ្វើដូច
 ម្តេចហ្ន៎ បានត្រូវសត្វឯទៀតមកកាន់អត្តភាព ជាព្រហ្មវិបបអញនេះផង ។

១ អ្នកស្រឡាសត្វលោកថា ព្យាជ្រ័យ៍ ត្រាត្រណំ វេស្សៈ សុទ្ធៈ ត្រហស្ថ ចត្តនិកាយដើម ។
 ២ អនិកាយថា អណ្តាសត្វចំនំដំណាច់សត្វ ដែលនៅក្នុងស្រែធម៌ស្មុំ ឬស្រែធម៌ ហៅថា
 ភព្យៈ ដែលកើតចេញមកហើយហៅថា ក្ខត ។ ចំណែកសំសេទនិសត្វ ដែលកើតក្នុងខណ្ឌចិត្ត
 ជាបឋមហៅថា ភព្យៈ កាន់ដំណែកបិណ្ឌជាធំបំរើទៅ ហៅថា ក្ខត ។ ឯចេតនាចិត្តវិញ
 ដែលកើតក្នុងដំណែកបឋម ហៅថា ភព្យៈ កាន់ដំណែកបិណ្ឌជាធំបំរើទៅ ហៅថា ក្ខត ។

ឥតិ មមំ ច មលោបណំធិ ឥមេ ច សត្តា ឥត្តត្តំ អាគតា-
 តំ ។ យេ បិ តេ សត្តា បច្ឆា ឧបបច្ឆា តេសម្បំ ឯវំ ហោតិ
 អយំ ទោ កវំ ព្រហ្មា មហាព្រហ្មា អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ
 អតាធន្តទសោ វសវត្តំ ឥស្សរោ កត្តា ធិម្មតា សេដ្ឋោ
 សដ្ឋិតា វសិ បិតា ក្ខតកត្យាធិ ឥមិចា មយំ កោតា
 ព្រហ្មចា ធិម្មតា ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។ ឥមញ្ញំ មយំ(១)
 អន្តសាម ឥច បវមិ ឧបបច្ឆំ មយំ បទម្ហា បច្ឆា ឧប-
 បច្ឆាតិ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យោ សោ សត្តោ បវមិ
 ឧបបច្ឆា សោ ធិយាយុកតរោ ច ហោតិ វណ្ណវន្តករោ
 ច មហោសត្តករោ ច ។ យេ បទ តេ សត្តា បច្ឆា
 ឧបបច្ឆា តេ អប្បាយុកតរោ ច ហោតិ ឧទ្ធិណ្ឌាតរោ
 ច អប្បេសក្កតរោ ច ។ ហំ ទោ បទេតិ ភិក្ខុវេ
 វិជ្ជតិ យំ អញ្ញករោ សត្តោ ត្រហ្មា តាយា ចវិទ្ធា

១៩ អំ មយំ ហំ ។

កំពូកសត្វទាំងនោះ មកតាំងអង្គការជាព្រហ្ម ត្រូវតាមសេចក្តីប្រាថ្នាបេស
 ភត្តាអញ្ញដូច្នោះឯង ។ សត្វទាំងឡាយណា ដែលមកកើតជាខាងក្រោយ
 សត្វទាំងនោះឯង ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ព្រហ្មដ៏ចំរើននេះ ជា
 បហាព្រហ្ម គ្របសង្កត់លើព្រហ្មឯទៀត ព្រហ្មឯទៀត មិនអាចទឹងគ្រប
 សង្កត់លើបាន ជាអ្នកឃើញហេតុសព្វគ្រប់ ជាអ្នកធ្វើផែនទាំងពួង ឲ្យលុះ
 នៅក្នុងអំណាចខ្លួន ជាឥស្សរក្នុងលោក ជាអ្នកសាងលោក ភាគីគង់លោក
 ជាចំបងជាងសត្វលោក ជាអ្នកបញ្ជាសត្វលោក ជាអ្នកស្តាប់ដំនាញ ជាបិតា
 ខែត្តក្ខត្តនិងពួកកត្យៈ យើងទាំងឡាយ ដែលព្រហ្មដ៏ចំរើននេះបានភាគ
 តែឯហើយ ។ សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា យើងទាំងឡាយ
 បានឃើញព្រហ្មនេះ មកកើតក្នុងទីនេះមុន ឯយើងទាំងឡាយមកកើតខាង
 ក្រោយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាសត្វទាំងនោះ សត្វណាបានទៅ
 កើតមុនគេ សត្វនោះឯងមានអាយុវែងជាងគេផង មានសម្បុរល្អជាងគេផង
 មានយសសក្តិជាងគេផង ។ ចំណែកខាងសត្វទាំងឡាយណា ដែល
 ទៅកើតខាងក្រោយគេ សត្វទាំងនោះមានអាយុតិចជាងគេផង មានសម្បុរ
 អន់ជាងគេផង មានយសសក្តិតិចជាងគេផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុ
 អ្វីមានជាប្រាកដ ត្រង់តាមៗថា សត្វណាមួយ ច្យុតចាកពួកព្រហ្មនោះ

ឥន្ទ្រិ អាគច្ឆតិ ឥន្ទ្រិ អាគតោ សមាណោ អតារស្មា
អនតារិយំ បព្វជតិ អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជតោ ស-
មាណោ អាគច្ឆមម្បាយ បណ្ឌមម្បាយ អនុយោកមម្បាយ
អប្បមាទមម្បាយ សម្មាមនសិការមម្បាយ ភតារុចិ
ទោតោសមាធិ ធុសតំ យេវា សមាហិតេ ចំត្តេ តំ បុត្រោ
ធិវសំ អនុស្សាវតំ ភតោ បរិប្បាទុស្សាវតិ^(១) ។ សោ វរ-
មាហា យោ ទោ សោ ភវិ ព្រហ្មា មហាព្រហ្មា អភិក្ខុ អ-
នភិក្ខុតោ អញ្ញនុត្តនសោ វសវត្តំ វស្សរោ កត្តា ធិម្មតា
សេដ្ឋោ សដ្ឋិតា វសិ ចំតា ក្ខតកត្យាធិ យេន ចយំ
កោតា ព្រហ្មា ធិម្មតា សោ ធិត្រោ ធុរោ សស្សតោ
អវិបរិណាមនោ សស្សតំសមី តថេវ វស្សតិ ។ យេ
បន មយំ អហុញ្ញ តេន កោតា ព្រហ្មា ធិម្មតា

១. វ. ពំ ៣១ស្សនិ ។

ហើយបកកាន់អត្តភាពជាបទុស្ស លុះបានមកកាន់អត្តភាពជាបទុស្សនេះ
ហើយ ក៏ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ លុះបានចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់
ផ្ទះហើយ កាស្រីយន្តការព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស កាស្រីយ
ន្តការព្យាយាម ជាគ្រឿងដកលំអំ កាស្រីយន្តការព្យាយាម ជាគ្រឿង
ប្រកបរឿយៗ កាស្រីយន្តការសេចក្តីមិនឆ្ងល់ប្រហែស កាស្រីយន្តការយក
ចិត្តទុកដាក់ដោយល្អ ហើយបាននូវចរិតសមាធិ ភាមិបេសិដន (នៃចិត្ត
របស់យោគី) កាលបើចិត្តកាំងនៅខ្ជាប់ខ្ជួនហើយ ក៏លើកបាននូវខន្តដែល
ភ្ជាប់កាស្រីយនៅក្នុងកាលមុន កំណត់គ្រឹមតែអត្តភាពជាព្រហ្មនោះមិនអាច
លើកបាន នូវទទួលសម្តីនោះទៅទៀតឡើយ ។ សត្វនោះឯងនិយាយ
យ៉ាងនេះថា ព្រហ្មដ៏ចំរើនណា ជាមហាព្រហ្ម គ្របសន្តិកំ (លើព្រហ្ម
ឯទៀត) ព្រហ្មឯទៀត មិនអាចគ្របសន្តិកំលើបាន ជាអ្នកឃើញហេតុ
សព្វគ្រប់ ជាអ្នកធ្វើដន់ទាំងពួង ឲ្យលុះក្នុងតំណាចខ្លួន ជាវស្សរៈ (ក្នុង
លោក) ជាអ្នកសាងលោក ភាគតែងលោក ជាចំបង (ជាវសត្វលោក)
ជាអ្នកបញ្ចេញលោក ជាអ្នកស្តាប់ដំនាញ ជាបិតាពួកគូកនីតិពួកគព្យៈយើង
ទាំងឡាយ ដែលព្រហ្មដ៏ចំរើនណា បានភាគតែងហើយ ព្រហ្មនោះឯង
ជាអ្នកទៀងទាត់ បិតាចៅ មានសភាពមិនប្រែប្រួលទាំងបិតាចៅស្មើដោយ
សស្សតិក្ខុ ។ ឯពួកយើងដែលព្រហ្មដ៏ចំរើននោះ បានភាគតែងហើយ

នេ មយំ អបិជ្ជា អនុវា អប្បយុត្តា ចរិទេន្ទា ឥត្តន្តិ
អាគតាតិ ។ ឥន្តំ ភិក្ខុវេ បវេមិ ហេនិ យេ អាគម្ម យំ
អាត្តំ ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា ឯកត្ថសស្សនិកា
ឯកត្ថអសស្សនិកា ឯកត្ថំ សស្សនិ ឯកត្ថំ
អសស្សនិ អត្តាទញ្ច លោកញ្ច បញ្ញាបេដ្ឋិ ។

[៣២] ទុតិយេ ច កោត្តា សមណាប្រាហ្មណា កំមា-
គម្ម តំមារត្តំ ឯកត្ថសស្សនិកា ឯកត្ថអសស្សនិកា
ឯកត្ថំ សស្សនិ ឯកត្ថំ អសស្សនិ អត្តាទញ្ច លោកញ្ច
បញ្ញាបេដ្ឋិ ។ សន្តិ ភិក្ខុវេ ទំន្តាបដោសិកា ធាម ទេវា ។
តេ អតំវេលំ ហស្សទំន្តារតិទម្មសមាបដ្ឋានំ វិហារេដ្ឋិ ។ តេ បិ
អតំវេលំ ហស្សទំន្តារតិទម្មសមាបដ្ឋានំ វិហារតំ សតិ
បម្មស្សនិ^(១) ។ សតិយា សម្មោសា តេ ទេវា តម្ហា កា-
យា ចរិទ្ធំ ។ ហេនិ ខោ បទេតំ ភិក្ខុវេ វិជ្ជតិ យេ អកាតរោ
សុត្តា តម្ហា កាយា ចរិទ្ធំ ឥត្តន្តិ អាគតាតិ ឥត្តន្តិ អាគ-
តោ សមាទោ អតោស្មា អទតាវិយំ បព្វទតិ អតោស្មា

១ លុត្តស្សនិ ។

យេនិទាំងនោះជាអ្នកមិនទៀងទាត់ទេ មានកាយុទ្ធិ មានកិរិយាច្បតិទៅវិញ
ជាធម្មតា ទើបបានមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះជាហេតុទី ១ ដែលសមណប្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាអ្នកប្រកបដោយ
ឯកត្ថសស្សនឯកត្ថអសស្សនទិដ្ឋិ អាស្រ័យ ប្រាណេ ទើបបញ្ជាត្តទូន្មន្តិ
លោកថា ទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ។

[៣៦] ក្នុងហេតុទី ២ ទៀតថា សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ
ដំបើង ជាអ្នកប្រកបដោយឯកត្ថសស្សនឯកត្ថអសស្សនទិដ្ឋិ បញ្ជាត្តទូ
ន្មន្តិលោកថា ទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ នោះតើព្រោះអាស្រ័យអ្វី ព្រោះ
ប្រាណេអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទៅកាលោះទិដ្ឋាបទោសិកា (អ្នក
វិចារទូន្មន្តិព្រះវិល្លាស) ក៏មាន ។ ទៅតាទាំងនោះឯង ជាអ្នកទូលំទូយ
ក្នុងវិល្លាសលេងសើច ក្រេកក្រេកាលជាធម្មតាហួសវេលា ។ កាលបើទៅតា
ទាំងនោះ កំពុងតែទូលំទូយ ក្នុងវិល្លាសលេងសើច ក្រេកក្រេកាលហួស
វេលាហើយ ស្មារតីក៏ភ្លេចវង្វេងទៅ(ខានបរិភោគអាហារ) ។ ទៅតាទាំង
នោះ ក៏ច្បុកចាតពួកទៅតាខាង ព្រោះភ្លេចស្មារតី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ហេតុខ្លះមានពិតប្រាកដ ត្រង់ពាក្យថា សត្វណាមួយ ច្បុកចាតពួកទៅតា
នោះ ហើយមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ លុះបានមកកាន់អត្តភាព
ជាមនុស្សនេះហើយ ក៏ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ លុះចេញចាកផ្ទះ

អនករិយំ បទ្ធិដំតោ សមាធា អាតច្យ្យមន្ទាយ បដាទ.
 មន្ទាយ អនុយោគមន្ទាយ អប្បមាទមន្ទាយ សន្តមទ.
 សំការមន្ទាយ ភព្យុំ ទេតោសមាធិ ឌុសតិ យថា
 សមាហំតេ ចិត្តេ តំ បុទ្ធិដំរសំ អនុស្សាតិ គតោ
 បរាជ្ជានុស្សាតិ ។ សោ វិរាមាហ យេ ទោ តេ គោត្តោ
 ទេវា ន ទំត្តាបដោសិកា តេ ន អតិវេលំ ហស្សទិដ្ឋា-
 រតំទម្មសមាបដ្ឋា វិហារន្តំ ។ តេសំ ន អតិវេលំ ហស្ស-
 ទំត្តារតំទម្មសមាបដ្ឋានំ វិហារតំ សតិ ន បដ្ឋុស្សាតិ ។
 សតិយា អសម្មោសា តេ ទេវា តត្តា កាយា ន ចរន្តិ
 ចិត្តា ដុវា សស្សតា អវិបរិណាមទន្ទា សស្សតិសមំ
 តថេវ វស្សន្តំ ។ យេ បទ មយំ អហ្មត្តា ទំត្តាបដោ-

ចូលទៅកាន់ផ្នួសហើយ គឺអស្រ័យនូវការព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ
 កិលេស អស្រ័យនូវការព្យាយាមជាគ្រឿងដំកល់មាំ អស្រ័យនូវការព្យា-
 យាមជាគ្រឿងប្រកបរឿយៗ អស្រ័យនូវសេចក្តីមិនធ្វេសប្រហែស កា-
 ស្រ័យនូវការយកចិត្តទុកដាក់ដោយល្អ ហើយបាននូវចេតោសមាធិ តាម
 វិចចរផែន(វិចចិត្តរូបសំយោគ) កាលបើចិត្តតាំងនៅខ្ជាប់ខ្ជួនហើយ កំលើក
 បាននូវខ្លួនដែលធ្លាប់អស្រ័យទៅ ក្នុងកាលមុន កំណត់ត្រឹមអត្តភាពជា
 ទៅតាមនោះ មិនអាចនឹងកើតនូវខ្លួនឱ្យហួសអំពីកំណត់នោះ ទៅទៀតបាន
 ឡើយ ។ សក្កានោះឯង កំណាលពាក្យយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏
 ចំរើន ពួកទៅកាលណា មិនវិនិច្ឆ័យនូវព្រះវិល្លាស ពួកទៅតាមនោះ ជាអ្នកមិន
 មានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយក្នុងវិល្លាសលេងសើច គ្រេកគ្រេកកាលជាធម្មតា ហួស
 វេលាឡើយ។ កាលបើពួកទៅតាមនោះ មិនមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយក្នុងវិល្លាស
 លេងសើច គ្រេកគ្រេកកាលជាធម្មតា ហួសវេលាហើយ ស្មារតីមិនរក្ខតវិល្លាស
 ឡើយ។ ទៅតាមនោះ មិនច្បុកចាតពួកទៅតាមនោះ ព្រោះមិនរក្ខតស្មារ-
 តីជាអ្នកទៀងទាត់ បិតថេរ មានសភាពមិនប្រែប្រួល ទាំងបិតនៅដោយ
 សស្សតិវត្ថុ ។ ឯយើងទាំងឡាយណា ជាអ្នកវិនិច្ឆ័យនូវព្រះវិល្លាស

សំភារ ភេ មយំ អតំវេលំ ហស្សទិញ្ចាវតិធម្មសមណបញ្ញា
 វិណិវត្តំ ។ ភេសេនោ អតំវេលំ ហស្សទិញ្ចាវតិធម្មសមណ-
 បញ្ញាមំ វិហារតំ សតំ បម្មស្សតំ ។ សតំយោ សនោសា
 វំ មយំ កត្ត កាយា ទុកា អនិច្ចា អនុភិ អប្បាយុ-
 កា ចវេទធម្មា វត្ថុត្ថំ អាគតាតិ ។ វតិ កំកុវេ ទុតិយំ
 ហំ យំ អាគម្ម យំ អាត្ត ឯតេ សមណាប្រាហ្មណា
 ឯកកុសស្សតិកា ឯកកុអសស្សតិកា ឯកកុំ សស្ស-
 តំ ឯកកុំ អសស្សតំ អត្តាទត្យ លោកត្យ បញ្ញបេន្តិ ។

[៣៣] តតិយេ ច ភោត្តា សមណាប្រាហ្មណា
 កំអាគម្ម កំហរត្ត ឯកកុសស្សតិកា ឯកកុអស-
 ស្សតិកា ឯកកុំ សស្សតំ ឯកកុំ អសស្សតំ អត្តា-
 ទត្យ លោកត្យ បញ្ញបេន្តិ ។ សត្តិ កំកុវេ មហេប-
 ណេសិកា ទាម ទេវំ ។ ភេ អតំវេលំ អញ្ញមញ្ញំ ឧប-
 ទំជ្ឈយន្តិ ។ ភេ អតំវេលំ អញ្ញមញ្ញំ ឧបទំជ្ឈយន្តា
 អញ្ញមញ្ញំ ទំត្តាមំ បណេសេន្តិ ។ ភេ អញ្ញមញ្ញំ

យេនិទំនិទារ ជាអ្នកមានសេចក្តីខ្លាចខ្លាច ក្នុងវិល្យនិលេនិសីច ក្រេក
 ក្រអាលជាធម្មតា ហួសវេលា ។ កាលបើយេនិទំនិទារ មាន
 សេចក្តីខ្លាចខ្លាចក្នុងវិល្យនិលេនិសីច ក្រេកក្រអាលជាធម្មតា ហួសវេលា
 ហើយ ស្មារតីកំភ្លេចវង្វេងទៅ ។ ព្រោះតែភ្លេចស្មារតីយ៉ាងនេះឯង យេនិ
 ទំនិទារដែលច្យុតចាកពួកទៅតារោះយ៉ាងនេះ ព្រោះធ្វើស្មារតី ជា
 អ្នកមិនទៀងទាត់ មានអាយុកុំ មានកិរិយាច្យុតជាធម្មតា ទើបបានមក
 កាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុទី ២
 ដែលសមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយពួកមួយ ជាអ្នកប្រកបដោយឯកចូស-
 ស្សតឯកចូសស្សតទិដ្ឋិ អាស្រ័យ ប្រាណ ទើបបញ្ញាកុស្តវគ្គខ្លឹមនិរលោក
 ថា ទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ។

[៣៣] ក្នុងហេតុទី ៣ ទៀតថា សមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដ៏
 ចំរើន ជាអ្នកប្រកបដោយឯកចូសស្សតឯកចូសស្សតទិដ្ឋិ បញ្ញាកុស្តវគ្គ
 ខ្លឹមនិរលោកថាទៀងខ្លះ ថាមិនទៀងខ្លះ តើព្រោះអាស្រ័យអ្វី ព្រោះប្រាណ
 អ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានពួកទៅតារោះយ៉ាងនេះទាបទាបសិកា (ព្រោះ
 ចិត្តប្រទូស្ត) ។ ពួកទៅតារោះសំឡឹងវិច (ភេទាស) ភ្នំនិវត្តា ហួស
 វេលា ។ កាលពួកទៅតារោះសំឡឹងវិច (ភេទាស) ភ្នំនិវត្តា ហួស
 វេលា ក៏ធ្វើចិត្តប្រទូស្តផលភ្នំនិវត្តាទៀត ។ ពួកទៅតារោះ លុះមាន

ប្រញាប់សុត្តន្ត បញ្ចកប្បិក ច្បាប់ រដ្ឋ

បទុដ្ឋង្គិកា ភិលទ្គកាយោ ភិលទ្គង្គិកា ។ តេ ទេវា
 តម្កា កាយា ចរិទ្ធំ ។ មាណសោ បរិទ្ធំ ភិក្ខុវេ វិជ្ជិតិ
 យំ អញ្ញតោ សត្តោ តម្កា កាយា ចរិទ្ធំ វិជ្ជិតិ
 អាកច្ឆតំ វិជ្ជិតិ អាកតោ សមាទោ អតារស្មា អទតា-
 វិយំ បទ្ធជតិ អតារស្មា អទតាវិយំ បទ្ធជតោ សមា-
 ទោ អតប្បមន្ទាយ បទាទមន្ទាយ អទុយោកមន្ទាយ
 អប្បមន្ទាយ សម្មមន្ទាយ អនុយោកមន្ទាយ អនុយោកមន្ទាយ
 ចេតាសមាទិ ដុសតំ យថា សមាទិ ចិត្តំ ភិ
 បុព្វង្គិកាសំ អទុស្សតិ តតោ បរិទ្ធិស្សតិ ។ សោ
 វិវាហោ យេ ទោ តេ កោត្តោ ទេវា ន មនោបនោ-
 សិកា តេ ចាតិវេលំ អញ្ញមញ្ញំ ឧបទិដ្ឋាយន្តិ ។
 តេ ចាតិវេលំ អញ្ញមញ្ញំ ឧបទិដ្ឋាយន្តា អញ្ញមញ្ញំ
 ចិត្តាទិ ឧប្បទុស្សន្តិ ។ តេ អញ្ញមញ្ញំ អប្បទុដ្ឋ-
 ង្គិកា អភិលទ្គកាយោ អភិលទ្គង្គិកា ។ តេ ទេវា

ប្រញាប់សុត្តន្ត ការតំណត់រូបិណ្ឌនៃវត្ថុខាងលើម ហេតុ ២ យ៉ាង

ចិត្តប្រទូស្តវល្លាទិវិគ្គាហើយ ក៏លំបាកកាយ លំបាកចិត្ត ។ ទៅតាមទាំង
 នោះក៏ច្រៀតចាកពួកទៅតាមនោះមក ។ ម្ចាស់ក៏កុំទាំងឡាយ ហេតុនេះមាន
 ពិតប្រាកដ គ្រងពាក្យថា សត្វណាមួយ ច្រៀតចាកពួកទៅតាមនោះមកកាន់
 អត្តភាពជាមនុស្សនេះ លុះមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះហើយ បានចេញ
 ចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ លុះចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះហើយ ក-
 ស្រីយន្តការព្យាយាម ជាគ្រឿងជុំគំរើកិលេស អាស្រ័យនូវការព្យ-
 ាយាមជាគ្រឿងជុំគំរើកិលេស អាស្រ័យនូវការព្យាយាម ជាគ្រឿងប្រកបរឿយៗ
 អាស្រ័យ នូវសច្ចកិមិទ្ធសម្រេហស អាស្រ័យ នូវការយកចិត្តទុកដាក់
 ដោយល្អហើយបាននូវលោភាសមាទិ តាមបែបវិជ្ជា (នៃចិត្តបេសំយោគី)
 កាលបើចិត្តតាំងនៅខ្លាំងហើយ ក៏លើកបាននូវវិជ្ជាដែលចាប់អាស្រ័យ
 នៅក្នុងកាលមុន កំណត់ត្រឹមអត្តភាពជាទៅតាមនោះ មិនអាចនឹងលើកឲ្យ
 ហួសអំពីកំណត់នោះទៅទៀតបានឡើយ ។ សត្វនោះក៏រាលពាក្យយ៉ាង
 នេះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ពួកទៅតាមនោះ មិនបានវិភាស ព្រោះ
 ចិត្តប្រទូស្ត ពួកទៅតាមនោះ មិនសំឡឹងវិភាសវិញវិញវិញវិញវិញវិញ ។ កាល
 បើពួកទៅតាមនោះ មិនសំឡឹងវិភាសវិញវិញវិញវិញវិញវិញ ក៏មិនធ្វើ
 ចិត្តឲ្យប្រទូស្តឡើយ ។ លុះពួកទៅតាមនោះ មានចិត្តមិនប្រទូស្ត
 ទាំងឡាយ ក៏មិនលំបាកកាយមិនលំបាកចិត្តឡើយ ។ ទៅតាមទៅនោះ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយយស្ស សីលទូតវគ្គោ

តត្តា កាយា ន ចរិត្តំ ទិច្ចា ទុក្ខំ សស្សតា អវិបវណា-
 មទន្ទា សស្សតំសមំ តថេវ វេស្សន្តំ ។ យេ បទ មយំ
 អហុត្តា មនោបទោសិតា តេ មយំ អតិវេលំ អញ្ញមតំ
 ឧបទិដ្ឋយំត្តា ។ តេ មយំ អតិវេលំ អញ្ញមតំ ឧប-
 ទិដ្ឋយំត្តា អញ្ញមត្តំ ចិត្តាចំ បទោសិតំ ។ តេ
 មយំ អញ្ញមតំ បទុដ្ឋតិគ្គា កំលទ្ធកាយា កំលទ្ធុ-
 ចិត្តា ។ ឃី មយំ តត្តា កាយា ទុក្ខា អទិច្ចា អទុក្ខំ
 អប្បយុកា ចរិត្តំ ឧបទុក្ខំ អាកតាតិ ។ ឥទំ កិក្ខុវេ
 តតិយំ ហិទំ យំ អាកម្ម យំ អារត្ត ឯកេ សមណ-
 ប្រាហ្មណា ឯកេទុសស្សតិកា ឯកេទុអសស្សតិកា
 ឯកេទុំ សស្សតំ ឯកេទុំ អសស្សតំ អត្តាទត្ត លោ-
 កត្ត បញ្ញបេន្តំ ។

[៣២] ចតុត្ថេ ច កោន្តោ សមណប្រាហ្មណា
 កំអាកម្ម កំហារត្ត ឯកេទុសស្សតិកា ឯកេទុអសស្ស-
 តិកា ឯកេទុំ សស្សតំ ឯកេទុំ អសស្សតំ អត្តាទត្ត
 លោកត្ត បញ្ញបេន្តំ ។ ឥទ កិក្ខុវេ ឯកេទុស សមណោ
 កំ ប្រាហ្មណោ កំ តត្តំ ហោតិ វិមំសិ ។ សា តត្តាប-

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយយ សីលទូតវគ្គោ

មិនបានច្យុតចាកត្ថកទៅតាមនោះទេ ជាអ្នកទៀងទាត់ បិតថេរ មាន
 សភាពមិនប្រែប្រួលឡើយ នឹងបិតទៅស្មើដោយសស្សតិកុ ។ ចំណែក
 ខាងយើងដែលជាអ្នកវិនិច្ឆ័យច្រើនប្រទេស យើងទាំងនោះសំឡឹង
 វិញត្នានឹងត្នាហួសវេលា ។ យើងទាំងឡាយនោះ កាលសំឡឹងវិញខ្ញុំ
 ត្នានឹងត្នាហួសវេលាហើយ ក៏ធ្វើចិត្តប្រទូស្តត្នានឹងត្នា ។ លុះយើងទាំង
 ឡាយនោះ មានចិត្តប្រទូស្តត្នានឹងត្នាហើយ ក៏លំបាកកាយ លំបាកចិត្ត ។
 យើងទាំងឡាយដែលច្យុតចាកត្ថកទៅតាមនោះយើងនេះហើយ ជាអ្នកមិន
 ទៀងទាត់ មានអាយុខ្លី មានកិរិយាច្យុតជាធម្មតា ទើបបានមកកាន់អត្ត-
 ភាពជាមនុស្សនេះ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុទី ៣ ដែល
 សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយត្រូវប្រកប ដោយឯកចិត្តសស្សត-
 ឯកចិត្តអសស្សតទិដ្ឋិ អស្រ័យ ប្រាជ្ញា ទើបបញ្ចក្ខន្ធនឹងលោកថា
 ទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ។

[៣៤] ក្នុងហេតុទី២ ទៀតថា សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដំបើង
 ជាអ្នកប្រកប ដោយឯកចិត្តសស្សតឯកចិត្តអសស្សតទិដ្ឋិ បញ្ចក្ខន្ធនឹង
 លោកថា ទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ តើព្រោះអស្រ័យអ្វី ព្រោះប្រាជ្ញាអ្វី ។
 ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលត្រូវប្រកបដោយលោកនេះ ជាសមណៈប្រាហ្មណ៍
 មានសេចក្តីត្រិះរិះ ពិចារណាជាប្រក្រតី ។ បុគ្គលនោះតើជាលទ្ធិពាក្យ

ព្រហ្មទណ្ឌសូត្រ បុព្វនិទ្ទេស ចន្ទា វគ្គ

វិយោហាតំ វិមិសាទុច្ឆរិតំ សយំ ចាដិកាលំ^(១) វិវាហាយំ
 ខេ ឥទំ វុច្ឆតិ ចតុន្តិមំ សោតន្តិមំ យាទន្តិមំ ជិត្តនិមំ
 កាយោតិមំ អយំ អត្តា អធិប្បា អនុវេ អសស្សតោ
 វិបរិណាមទធម្មោ ។ យេ ខេ ឥទំ វុច្ឆតិ ចិត្តន្តិ វា
 មរោតិ វា វិញ្ញាណន្តិ វា អយំ អត្តា ធិប្បា បុរោ
 សស្សតោ អវិបរិណាមទធម្មោ សស្សតិសមំ តថេវ វស្ស
 តិ ។ ឥទំ ភិក្ខុវេ ចតុន្តិ ហិ ធិ យំ អាតម្ម យំ អាត្ម
 ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯកទ្ធសស្សតិកា ឯកទ្ធអ-
 សស្សតិកា ឯកទ្ធិ សស្សតិ ឯកទ្ធិ អសស្សតិ អត្តា-
 ទត្ថ លោកត្ថ បញ្ញាបេន្តិ ។ ឥមេហំ ខេ តេ ភិក្ខុវេ
 សមណាព្រាហ្មណា ឯកទ្ធសស្សតិកា ឯកទ្ធអសស្ស-
 តិកា ឯកទ្ធិ សស្សតិ ឯកទ្ធិ អសស្សតិ អត្តាទត្ថ
 លោកត្ថ បញ្ញាបេន្តិ ចត្វហិ វត្ថុហិ ។ យេ ហិ កេច
 ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឯកទ្ធសស្សតិកា
 ឯកទ្ធអសស្សតិកា ឯកទ្ធិ សស្សតិ ឯកទ្ធិ អសស្សតិ
 អត្តាទត្ថ លោកត្ថ បញ្ញាបេន្តិ សព្វេ តេ ឥមេហេវ
 ចត្វហិ វត្ថុហិ ឯកេសិ វា អញ្ញតេវ ទន្តិ ឥតោ ពហិប្បា ។

១. សយំ បដិការំ ។

ព្រហ្មទណ្ឌសូត្រ កាលំ ទន្ធិវិណិយោកិយោ វេទន្តា ធម្ម ហេតុ ៤ ធាន

ដែលខ្លួនស្រាវជ្រាវបានមកដោយសេចក្តីគ្រិះរិះ ដែលខ្លួនស្តាប់ស្តង់ដារដោយ
 ការវិចារណា ជាពាក្យកើតមានដោយព្រាហ្មរបស់ខ្លួនយ៉ាងនេះថា ធម្ម-
 ជាគណាដែលហៅថា ភ្នែកខ្លះ ត្រចៀកខ្លះ ច្រមុះខ្លះ អណ្តាខ្លះ កាយខ្លះ
 (ធម្មជាតិទាំងនោះ) ឥឡូវនេះឯង ជាសភាវៈមិនទៀងទាត់ មិនបីគេថេរ តែង
 ប្រែប្រួលជាធម្មតា ។ មួយវិញទៀត ធម្មជាគណាដែលគេហៅថា ចិត្ត
 មនោគី វិញ្ញាណគី (ធម្មជាតិទាំងនោះ) ឥឡូវនេះឯង ជាសភាវៈទៀងទាត់
 បីគេថេរ មិនប្រែប្រួលជាធម្មតា ទើបដឹងនៅស្មើដោយសស្សតិវត្ថុ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុទី៤ ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ
 ត្រូវមួយ ជាអ្នកប្រកបដោយឯកទ្ធសស្សតិឯកទ្ធអសស្សតិទិដ្ឋិ ពាស្រ័យ
 ព្រាហ្ម ទើបបញ្ជាក់ខ្លួននឹងលោកថា ទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រកបដោយឯកទ្ធសស្សតិឯកទ្ធអស-
 ស្សតិទិដ្ឋិទាំងនោះ វេទន្តាខ្លួននឹងលោកថា ទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ដោយ
 ហេតុ ៤ ប្រការនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវសមណៈប្រាហ្មណ៍
 ណាមួយ ជាអ្នកប្រកបដោយឯកទ្ធសស្សតិឯកទ្ធអសស្សតិទិដ្ឋិ បញ្ជាក់
 ខ្លួននឹងលោកថា ទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ សមណៈប្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ
 (វេទន្តាខ្លួន) ដោយហេតុទាំង ៤ នេះឯង បូកសមណៈហេតុទាំង ៤ នោះ
 ដោយហេតុណាមួយ មិនមានហេតុដទៃក្រៅពីហេតុទាំង ៤ នេះឡើយ ។

តយំទំ ភិក្ខុវេ ភតាភតោ បដាទាតិ ឥ ម ធិដ្ឋិដ្ឋាថា
 ឯវិភហំតា ឯវិបរាមដ្ឋា ឯវិភតិកា ភរណ្ណិ^(១) ឯវិអភិសម្ម-
 រាយាតិ ។ ភត្ត ភតាភតោ បដាទាតិ ភតោ ច
 ទុក្ខិកា បដាទាតិ ភត្ត បដាទាតិ ច បរាមសតិ ។
 អបរាមសតោ ចស្ស បក្កត្តាញ្ញំ ធិត្តុតំ វិធិតា វេទនាធិ
 សម្មុទយេត្ត អត្តម្ពំមេត្ត អស្សាទេត្ត អាធិជវេត្ត ធិស្ស-
 រណេត្ត យថាភ្នតំ វិធិតា ។ អទុបាទា វិមុត្តោ ភិក្ខុវេ
 ភតាភតោ ។ ឥមេ ទោ ភិក្ខុវេ ធម្មា ភម្ពិកា ទុក្ខសា

១ ទ. ភិស្សុ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះភតាភតដ៏ដ្ឋិត្យស្តីទៅហេតុទាំង ៤ នោះថា ហេតុ
 នៃទំដ្ឋិត្យនេះ ដែលបុគ្គលកាន់យកយ៉ាងនេះ ប្រកាន់ខ្ពស់យ៉ាងនេះ
 រឺមិនមានភក្តីយ៉ាងនេះ មានការប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងលោកខាងមុខយ៉ាងនេះ ។
 ព្រះភតាភតដ៏ដ្ឋិត្យស្តីទំដ្ឋិត្យនោះផង ដ៏ដ្ឋិត្យស្តី (ឲ្យសីលសមាធិនឹងសព្វ-
 ពាក្យណា) ដែលជាគុណជាតិលើសលុបជាងនោះទៅទៀតផង កាល
 លើដ្ឋិត្យស្តីទុក្ខណាវិសុសនោះហើយ ក៏មិនបានប្រកាន់ខ្ពស់ឡើយ ។
 មួយទៀត កាលលើព្រះភតាភត មិនបានប្រកាន់ខ្ពស់ហើយ ក៏ដ្ឋិត្យស្តីព្រះ
 ទំព្រានជាគ្រឿងលេចទៅនៃបរាមសតិលេស ដោយខ្លួនឯង ទាំងដ្ឋិត្យស្តី
 ឲ្យហេតុដែលនាំឲ្យកើតឡើងនៃវេទនាផង ឲ្យសេចក្តីអស់ទៅនៃវេទនាផង
 ឲ្យសេចក្តីធូល្យភិសារបស់វេទនាផង ឲ្យពោសរបស់វេទនាផង ឲ្យកិរិយា
 លោស់ចោលឲ្យវេទនាផង ដោយសូតាមពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រះភតាភតផុតស្រឡះហើយ (ចាកគិលេស) ព្រោះមិនប្រកាន់ (ឲ្យធម៌
 ណាមួយមានទង្គជាដើម) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះភតាភតធ្វើឲ្យ
 ជាតំច្បាស់ដោយបញ្ញដ៏ទុក្ខដោយខ្លួនឯង ហើយអាចនឹងសំដែងបានឲ្យ
 ធម៌ទាំងឡាយណា (មួយទៀត) ពួកផនកាលនិយាយសរសើរគុណ
 របស់ព្រះភតាភតតាមសេចក្តីពិត ដោយធម៌ទាំងឡាយណា ធម៌ទាំង
 ឡាយនេះឯង ជាធម៌ជ្រាលជ្រៅ ដែលបុគ្គលឃើញបានដោយសំបុក

ព្រហ្មជាតិសុខុម បុព្វត្ថវិកា ច្បាប់ រដ្ឋ

ធុរ្យុត្តោតា សន្តា បណ៌តា អនត្តាវចក ធិប្បណា បណ្ឌិត-
តវេនធិមោ យេ ភយាតតោ សយំ អភិញ្ញា សន្តិកត្តា
បវេនតំ យេហំ ភយាតតស្ស យេហំកុដ្ឋំ វណ្ណំ សន្តា
វនមាណ វេយ្យំ ។

(៣៥) សន្តិ កំត្តវេ ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា
អន្តាន្តិកា អន្តាន្តិ លោកស្ស បញ្ញាបេន្តិ ចត្វហិ
វត្ថហិ ។ តេ ច កោត្តា សមណាព្រាហ្មណា កំមាគម្ម
កំមាវត្ត អន្តាន្តិកា អន្តាន្តិ លោកស្ស បញ្ញាបេន្តិ
ចត្វហិ វត្ថហិ ។ វេន កំត្តវេ ឯកេត្តា សមណា វ
ព្រាហ្មណោ វ អាតប្បមន្ទាយ បណានមន្ទាយ អនុយោ-
កមន្ទាយ អប្បមាណមន្ទាយ សន្តមនសិការមន្ទាយ
តថាវុចំ ចេតោសមាធិ ដុសតិ យេហំ សមាហិតេ ធិន្ត
អន្តសញ្ញំ លោកាស្មី វិហារតិ ។ សោ ឯវមាហា អន្តវ
អយំ លោកោ បវេដុមោ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ អហំ
ហំ អាតប្បមន្ទាយ បណានមន្ទាយ អនុយោកមន្ទាយ

ព្រហ្មជាតិសុខុម ការកំណត់ទុវចំណែកនៃវត្ថុនានាដើម ពេកុ ៤ យ៉ាង

គ្រាស់ដឹងបានដោយកម្រ ជាធម៌ស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ថ្លៃថា មិនជាទីស្និទ្ធ
ប្រមើលដោយសេចក្តីគ្រោះ ជាធម៌ដ៏ល្អិត មានតែអ្នកប្រាជ្ញទើបដឹងបាន ។

(៣៥) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ប្រកប
ដោយអន្តាន្តិដ៏ បញ្ញត្តិថា លោកមានទីបំផុតខ្លះ មិនមានទីបំផុតខ្លះ
ដោយហេតុ៤យ៉ាង ។ ចុះសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនទាំងនោះ ជាអ្នកប្រកប
ដោយអន្តាន្តិដ៏ បញ្ញត្តិថា លោកមានទីបំផុតខ្លះ មិនមានទីបំផុតខ្លះ ដោយ
ហេតុ ៤យ៉ាង(នោះ) គឺព្រោះអាស្រ័យអ្វី ព្រោះប្រាព្វអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយ បុគ្គលពួកមួយ គង់លោកនេះ ជាសមណៈប្តូព្រាហ្មណ៍ អាស្រ័យ
នូវការព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស អាស្រ័យនូវការព្យាយាមជាទី
កាំងមាំ អាស្រ័យនូវការព្យាយាមជាគ្រឿងប្រកបរឿយ ។ អាស្រ័យនូវ
សេចក្តីមិនប្រមាទ អាស្រ័យនូវការយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រវត្ត ហើយបាន
នូវចេតាសមាធិ តាមបែបវេទនៃចិត្តរបស់យោគីកាលបើចិត្តភាំងនៅ
ខ្ជាប់ខ្ជួនហើយ មានសេចក្តីសំគាល់ថាលោកមានទីបំផុត ។ បុគ្គលនោះក៏និ-
យាយពាក្យយ៉ាងនេះថា លោកនេះមានទីបំផុត មានផ្លូវជុំវិញ គឺចូលជុំវិញ
ការនិយាយផ្ទុំបោះ គឺព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះហេតុថា ពន្លាអញអាស្រ័យ
នូវការព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស អាស្រ័យនូវការព្យាយាម
ជាទីកាំងមាំ អាស្រ័យនូវការព្យាយាមជាគ្រឿងប្រកបរឿយ ។ អាស្រ័យនូវ

អប្បមាធមន្ទាយ សម្មាសមសិការមន្ទាយ តថាវុមិ
 ចេតោសមាធិ ធុសាមិ យថា សមាហិតេ ចិន្តេ អន្ត-
 សញ្ញិ លោកស្សី វិហារមិ ។ វមិចាមហំ ឯតំ ជាតាមិ
 យថា អន្តវា អយំ លោកោ បរិវុទ្ធិមោតិ ។ វេទំ ភិក្ខុវេ
 មវមិ ហំ ធិ យំ អាតម្ម យំ អាវុត្ត ឯកោ សមណាប្រាហ្ម-
 ណា អន្តាធម្មិកា អន្តាធម្មំ លោកស្ស បញ្ញាបេន្នំ ។

[៣៦] ធុតិយេ ច កោត្តោ សមណាប្រាហ្មណា
 កំណកម្ម កំណារត្ត អន្តាធម្មិកា អន្តាធម្មំ លោកស្ស
 បញ្ញាបេន្នំ ។ វេទំ ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ សមណោ វា ប្រាហ្ម-
 ណោ វា អាតម្មមន្ទាយ បដាមន្ទាយ អនុយោគមន្ទា-
 យ អប្បមាធមន្ទាយ សម្មាសមសិការមន្ទាយ តថាវុមិ
 ចេតោសមាធិ ធុសាមិ យថា សមាហិតេ ចិន្តេ អន្ត-

សេចក្តីមិនប្រមាទ អាស្រ័យនូវការយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃ ហើយ
 បាននូវចេតោសមាធិ ភាវប្រយោជន៍ (វិនិច្ឆ័យសេវាយោតិ) កាលបើចិត្ត
 តាំងនៅភ្ជាប់ខ្លួនហើយ ក៏មានសេចក្តីសំគាល់ថា លោកមានវិបស្សនា ។
 លោកនេះមានវិបស្សនា មានផ្លូវដុំវិញយ៉ាងណា ពាក្យអញ្ជើញនូវលោក
 នេះ (យ៉ាងនោះ) ព្រោះគុណវិសេសនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះជាហេតុទី ១ ដែលសមណប្រាហ្មណ៍គួរឬយ ជាអ្នកប្រកបដោយ
 អន្តានន្តិមិ អាស្រ័យ ប្រាណ ទើបបញ្ជាក់ថា លោកមានវិបស្សនា
 មិនមានវិបស្សនា ។

[៣៦] ក្នុងហេតុទី ២ ទៀតថា គួរសមណប្រាហ្មណ៍ដំបើង
 ជាអ្នកប្រកបដោយអន្តានន្តិមិ បញ្ជាក់ថា លោកមានវិបស្សនា មិនមាន
 វិបស្សនា គឺព្រោះអាស្រ័យអ្វី ព្រោះប្រាណអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលគួរឬយ ក្នុងលោកនេះ ជាសមណៈឬប្រាហ្មណ៍ អាស្រ័យនូវការ
 ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅកិលេស អាស្រ័យនូវការព្យាយាមជាទីតាំង
 អាស្រ័យនូវការព្យាយាមជាគ្រឿងប្រកបរឿយ ។ អាស្រ័យនូវសេចក្តីមិន
 ប្រមាទ អាស្រ័យនូវការយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃ ហើយបាននូវចេតោ-
 សមាធិ ភាវប្រយោជន៍ (វិនិច្ឆ័យសេវាយោតិ) កាលបើចិត្តតាំងនៅ ភ្ជាប់ខ្លួន

ព្រហ្មជាតិសុត្តន្ត បុព្វនិទ្ទក ច្បង វគ្គិ

សញ្ញា លោកស្មី វិហារតិ ។ សោ ឋវមាហា អនន្តោ អយំ
 លោកោ អបរិយន្តោ យេ តេ សមណព្រាហ្មណា
 ឋវមាហាសុ អន្តរា អយំ លោកោ បរិវដ្តិហេតិ ។ តេសំ
 មុសា ។ អនន្តោ អយំ លោកោ អបរិយន្តោ ។ តំ
 កំស្ស ហេតុ ។ អហំ ហិ អាគម្មមន្ទាយ បដាទ-
 មន្ទាយ អនុយោគមន្ទាយ អប្បមាទមន្ទាយ សម្មាម-
 ទសិការមន្ទាយ ភត្តរូបំ ចេតោសមាទិ ធុសាមំ យថា
 សមាហិតេ ចិន្តេ អនន្តសញ្ញា លោកស្មី វិហារតិ ។
 ឥមំនាមហំ ឋតំ ជាតាមំ យថា អនន្តោ អយំ លោកោ
 អបរិយន្តោតិ ។ ឥមំ ភិក្ខុវេ ធុតំយំ ហំនំ យំ អាគម្ម
 យំ អារត្ត ឋិតេ សមណព្រាហ្មណា អន្តោចន្តិកា អន្តោ-
 ចន្តំ លោកស្ស បញ្ចមេន្តំ ។

ព្រហ្មជាតិសុត្តន្ត ពារណីយនិទ្ទកនិទ្ទកនិទ្ទកនិទ្ទក ហេតុ ៤ យ៉ាតិ

ហើយ ក៏មានសេចក្តីសំគាល់ថា លោកមិនមានទីបំផុត ។ ច្បងនោះឯង
 ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា លោកនេះមិនមានទីបំផុត ឥតមានកំណត់ ពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ណា និយាយយ៉ាងនេះថា លោកនេះមានទីបំផុត មាន
 អ្វីជុំវិញផ្ទះ ។ ពាក្យរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះឯង ជាពាក្យ
 មុសាទេ ។ ឯលោកនេះ ប្រាកដជាមិនមានទីបំផុត ឥតមានកំណត់ ។
 ការដែលពោលដូច្នោះ គឺព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះហេតុថា ភក្ខាអញ
 អាស្រ័យនូវការព្យាយាមជាគ្រឿងផុតកំដៅកិលេស អាស្រ័យនូវការព្យា-
 យាមជាទីតាំងរាំ អាស្រ័យនូវការព្យាយាមជាគ្រឿងប្រកបរឿយ ។ អា-
 ស្រ័យនូវសេចក្តីមិនប្រមាទ អាស្រ័យនូវការយេកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃ
 ហើយបាននូវចៅតាសមាទិ តាមវិបស្សនា (វិចិត្តរបស់យោតិ) កាលបើ
 ចិត្តតាំងនៅច្បាប់ខ្លួនហើយ ក៏មានសេចក្តីសំគាល់ថា លោកមិនមានទី
 បំផុត ។ លោកនេះមិនមានទីបំផុត ឥតកំណត់យ៉ាងណា ភក្ខាអញដឹង
 ច្បាស់នូវលោកនេះ (យ៉ាងនោះ) ព្រោះគុណវិសេសនោះឯង ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុទី ២ ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយពួក
 មួយ ជាអ្នកប្រកបដោយអន្តោចន្តិយ្យ អាស្រ័យ ប្រាថ្នា ទើបបញ្ញត្តថា
 លោកមានទីបំផុតនូវ មិនមានទីបំផុតនូវ ។

[៣៧] ភតិយេ ច កោន្តោ សមណាប្រាហ្មណា
 កំមាគម្ម កំមារត្ត អន្តានិទ្ធិកា អន្តានិទ្ធិ លោ-
 កាស្ស បញ្ចមេន្តិ ។ ឥធម៌ កិក្ខុវេ ឯកោតោ សមណា វា
 ប្រាហ្មណា វា អាគម្មមន្ទាយ បធានមន្ទាយ អនុយោ-
 គមន្ទាយ អប្បមាណមន្ទាយ សង្គមនសំការមន្ទាយ
 តថាវុបិ ចេតោសមាធិ ធុសតិ យថា សមាហិតេ ចិត្ត
 ឧទ្ធមនោ អន្តសញ្ញី លោកស្មី វិហារតិ តិវិយំ អន្ត-
 សញ្ញី ។ សោ ឯវមាហ អន្តវា ច អយំ លោកោ
 អនន្តោ ច យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា ឯវមាហំសុ
 អន្តវា អយំ លោកោ បរិវដ្តោតិ ។ តេសំ មុសា ។
 យេបិ តេ សមណាប្រាហ្មណា ឯវមាហំសុ អនន្តោ អយំ
 លោកោ អបរិយន្តោតិ ។ តេសំបិ មុសា ។ អន្តវា
 ច អយំ លោកោ អនន្តោ ច ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។

[៣៧] ក្នុងហេតុទី ៣ ទៀតថា ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន ជា
 អ្នកប្រកបដោយអន្តានន្តិទិដ្ឋិ បញ្ញត្តថា លោកមានទីបំផុតខ្លះ មិនមានទីបំផុត
 ខ្លះ តើព្រោះអស្រ័យអ្វី ព្រោះប្រាណអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួក
 មួយ ក្នុងលោកនេះ ជាសមណៈប្រាហ្មណ៍ អស្រ័យនូវការព្យាយាមជា
 គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស អស្រ័យនូវការព្យាយាមជាទីកំរើមាំ អស្រ័យនូវ
 ការព្យាយាមជាគ្រឿងប្រកបរឿយ ។ អស្រ័យនូវសេចក្តីមិនប្រហេទ អ-
 ស្រ័យនូវការយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រវែង ហើយបាននូវចេតោសមាធិតាម
 វិបស្សនៈ(វិនិច្ឆ័យរបស់ព្រះយោគី) កាលបើចិត្តកំរើននៅខាងខ្លួនហើយ ក៏មាន
 សេចក្តីសំគាល់ថា លោកមានទីបំផុត ក្នុងទិសខាងលើនិងទិសខាងក្រោម
 មានសេចក្តីសំគាល់ថា លោកមិនមានទីបំផុត ក្នុងវិសេសទីដី(ទិសទាំង៨) ។
 បុគ្គលនោះឯង គឺពោលយ៉ាងនេះថា លោកនេះមានទីបំផុតខ្លះ មិនមាន
 ទីបំផុតខ្លះ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា និយាយយ៉ាងនេះថា លោកនេះ
 មានទីបំផុត មានផ្លូវដ៏វិញ្ញដូច្នោះ ។ ពាក្យរបស់ពួកសមណប្រាហ្មណ៍នោះ
 ជាពាក្យមុសាទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា និយាយយ៉ាង
 នេះថា លោកនេះមិនមានទីបំផុត វតមានកំណត់ទេ ។ ពាក្យរបស់ពួក
 សមណប្រាហ្មណ៍នោះឯង ក៏ជាពាក្យមុសាវិដេ ។ ឯលោកនេះប្រាកដជា
 មានទីបំផុតខ្លះ មិនមានទីបំផុតខ្លះ ។ ការនិយាយដូច្នោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។

អហំ ហំ អាតច្យមន្ទាយ មជាធមន្ទាយ អនុយោគ-
មន្ទាយ អប្បមាធមន្ទាយ សង្គមនសិការមន្ទាយ ត-
ដារូមំ ចេតោសមាធិ ធុសាមិ យថា សមាហិតេ ចិត្តេ
ឧទ្ធមចោ អន្តសញ្ញំ លោកស្សី វិហារមិ តំវយំ អន្ត-
សញ្ញំ ។ ឥមំនាមហំ ឯតំ ជាតាមិ យថា អន្តវា ច
អយំ លោកោ អនន្តោ ចាតំ ។ ឥទំ ភិក្ខុវេ តតិយំ
ហំទំ យំ អាតថ យំ អាត្ត ឯតោ សមណាប្រាហ្មណា
អន្តានន្តិកា អន្តានន្តិ លោកស្សី មញ្ញមេន្តិ ។

[៣៨] ចតុត្ថ ច ភោត្តោ សមណាប្រាហ្មណា
តំមាតថ តំមារត្ត អន្តានន្តិកា អន្តានន្តិ លោកស្សី
មញ្ញមេន្តិ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ឯកត្ថោ សមណោ វា
ប្រាហ្មណោ វា តត្តិ ហោតិ វិមំសី ។ សោ តត្តម-

ព្រោះហេតុថា ភាគាមញ្ញអាស្រ័យនូវការព្យាយាមជាគ្រឿងផុតកំដៅភិ-
លេស អាស្រ័យនូវការព្យាយាមជាទីតាំងមាំ អាស្រ័យនូវការព្យាយាមជា
គ្រឿងប្រកបរឿយៗ អាស្រ័យនូវសេចក្តីមិនប្រមាទ អាស្រ័យនូវការយក
ចិត្តទុកដាក់វាយប្រៃ ហើយបាននូវចេតោសមាធិតាមវិបស័ន (វិនិច្ឆ-
លេសវេយាតិ) កាលបើចិត្តតាំងនៅឆ្ងប់ខ្លួនហើយ ក៏មានសេចក្តីសំគាល់ថា
លោកមានទីបំផុត ក្នុងទិសខាងលើនឹងទិសខាងក្រោម មានសេចក្តីសំ-
គាល់ថា លោកមិនមានទីបំផុតក្នុងទិសទាំង ៗ លោកនេះមានទីបំផុតខ្លះ
មិនមានទីបំផុតខ្លះយ៉ាងណា ភាគាមញ្ញដឹងច្បាស់នូវលោកនេះ (យ៉ាង
នោះ) ព្រោះគុណវិសេសនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុ
ទី៣ ដែលសមណប្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាអ្នកប្រកបដោយអន្តានន្តិដ៏
អាស្រ័យ ប្រាថ្នា ទើបបញ្ជាក់ថា លោកមានទីបំផុតខ្លះ មិនមានទីបំផុតខ្លះ។

[៣៩] ក្នុងហេតុទី៤ ទៀតថា ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើន ជាអ្នក
ប្រកបដោយអន្តានន្តិដ៏ បញ្ជាក់ថា លោកមានទីបំផុតខ្លះ មិនមានទីបំផុតខ្លះ
តើព្រោះអាស្រ័យអ្វី ព្រោះប្រាថ្នាអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួក
មួយ ក្នុងលោកនេះ ជាសមណៈប្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះ
វិចារណាជាប្រក្រតី ។ បុគ្គលនោះក៏និយាយពាក្យដែលខ្លួនស្រាវជ្រាវ

វិយោហតិ វិមំសានុចរិតំ សយំ ចាដិកាលំ ឯវាមាហ
 លេវយំ លោកោ អន្តវា ន មណទន្តោ យេ តេ សម-
 ណាត្រាហ្មណា ឯវាមាហំសុ អន្តវា អយំ លោកោ បរិ-
 ដុមោតិ ។ តេសម្បំ មុសា ។ យេបិ តេ សមណាត្រាហ្ម-
 ណា ឯវាមាហំសុ អន្តវា អយំ លោកោ អបរិយន្តោតិ ។
 តេសម្បំ មុសា ។ យេបិ តេ សមណាត្រាហ្មណា
 ឯវាមាហំសុ អន្តវា ច អយំ លោកោ អន្តវា
 ចាតិ ។ តេសម្បំ មុសា ។ លេវយំ លោកោ អន្តវា ន
 មណទន្តោតិ ។ ឥទំ កំកុវេ ចតុត្ថំ ហំទំ យំ អាគម្ម
 យំ អារក្ខំ ឯតោ សមណាត្រាហ្មណា អន្តាទន្តិកា
 អន្តាទន្តិ លោកស្ស បញ្ញាមេន្តិ ។ ឥមេ ហំ ទោ តេ
 កំកុវេ សមណាត្រាហ្មណា អន្តាទន្តិកា អន្តាទន្តិ លោ-
 កស្ស បញ្ញាមេន្តិ ចត្វហំ វត្ថុហំ ។ យេ ហំ កេតិ
 កំកុវេ សមណា វា ប្រាហ្មណា វា អន្តាទន្តិកា

បានមកដោយសេចក្តីគ្រិន៖ ដែលខ្លួនស្តាប់ស្តង់ដារដោយការពិចារណា ជា
 ពាក្យដែលកើតមាន ដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួនយ៉ាងនេះថា លោកនេះមានទី
 បំផុត ក៏មិនមែន មិនមានទីបំផុត ក៏មិនមែន ពួកសមណាត្រាហ្មណ៍ណា
 និយាយយ៉ាងនេះថា លោកនេះមានទីបំផុត មានផ្លូវដ៏វិញ្ញូផ្លូវច្នះ ។ ពាក្យ
 របស់ពួកសមណាត្រាហ្មណ៍នោះ ជាពាក្យមុសាទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពួក
 សមណាត្រាហ្មណ៍ណា និយាយយ៉ាងនេះថា លោកនេះមិនមានទីបំផុត
 អ្វីមានកំណត់ផ្សេងៗ ។ ពាក្យរបស់ពួកសមណាត្រាហ្មណ៍នោះ ក៏ជា
 ពាក្យមុសាដែរ ។ មួយទៀត ពួកសមណាត្រាហ្មណ៍ណា និយាយយ៉ាង
 នេះថា លោកនេះមានទីបំផុតខ្លះ មិនមានទីបំផុតខ្លះផ្សេងៗ ។ ពាក្យរបស់
 ពួកសមណាត្រាហ្មណ៍នោះសោត ក៏ជាពាក្យមុសាដែរ ។ ឯលោកនេះ
 ប្រាកដជាមានទីបំផុត ក៏មិនមែន មិនមានទីបំផុត ក៏មិនមែនដែរ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុទី ២ ដែលសមណាត្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាអ្នក
 ប្រកបដោយអន្តានន្តទិដ្ឋិ ពង្រឹងប្រាជ្ញា ទើបបញ្ជាក់ថាលោកមានទីបំផុត
 ខ្លះ មិនមានទីបំផុតខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណាត្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ ជាអ្នកប្រកបដោយអន្តានន្តទិដ្ឋិ បញ្ជាក់ថាលោកមានទីបំផុតខ្លះ មិន
 មានទីបំផុតខ្លះ ដោយហេតុ ២ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ឯពួកសមណាៈ ឬត្រាហ្មណ៍ឯណាទីមួយ ជាអ្នកប្រកបដោយអន្តានន្តទិដ្ឋិ

អង្គ ១១ លោកស្ស បញ្ញាបណ្ឌិត សុខ ភេ សម្រេច ចតុ-
ហិ រត្នហិ ឯតសំ វា អញ្ញតរេន ធីតុ សតោ ពហិទ្ធា ។
តយំ ភិក្ខុវេ តថាគតោ បជាធាតិ សមេ ធីដ្ឋិដ្ឋា-
នា ឯវិភហិតា ឯវិបរាមដ្ឋា ឯវិភតិកា កវន្តិ ឯវិអភិ-
សម្បកយាតិ ។ តព្វ តថាគតោ បជាធាតិ តតោ
ធី ឧត្តរតំ បជាធាតិ តព្វ បជាធី ធី បរាមសតិ ។
អបរាមសតោ ធីស្ស បព្វត្ថញ្ញាវ ធីតុតំ វិធីតា វេទនា-
ធី សមុទយព្វ អត្តន្តមព្វ អស្សនព្វ អាធិនវព្វ
ធីស្សរណព្វ យថាភូតំ វិធីតា ។ អនុបាទា វិមុត្តោ
ភិក្ខុវេ តថាគតោ ។ សមេ ទោ ភេ ភិក្ខុវេ ធីដ្ឋា

បញ្ញាតថា លោកមានទំហំផុតខ្លះ មិនមានទំហំផុតខ្លះ ពួកសមណប្រាជ្ញាណ៍
ទាំងអស់នោះ វែមនិបញ្ញត្តិដោយហេតុ ៤ យ៉ាងនេះឯង ឬក៏បណ្តាហេតុ
ទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ដោយហេតុណាមួយ មិនមានហេតុដទៃ ក្រៅពីហេតុ
៤ យ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះគម្ពីរដ៏ធូលីស្រស់ស្អាត
នៃទិដ្ឋិប្រការនោះថា ហេតុនៃទិដ្ឋិទាំងនេះ ដែលបុគ្គលកាន់យកយ៉ាងនេះ
ដែលបុគ្គលប្រកាន់ខុសយ៉ាងនេះ វែមនិបញ្ញត្តិយ៉ាងនេះ មានការប្រព្រឹត្តិ
នៅក្នុងបរលោកយ៉ាងនេះ។ ព្រះគម្ពីរដ៏ធូលីស្រស់ស្អាតនៃទិដ្ឋិនោះផង ដ៏ធូលីស្រស់
(ឡូសីលសមាធិនិវេសន្តញ្ញាណ) ដែលជាកុណាជាគោលសម្របជាង
នោះទៅទៀតផង កាលបើដ៏ធូលីស្រស់ស្អាតនៃវិសេសនោះហើយ ក៏មិនបាន
ប្រកាន់ខុសឡើយ ។ មួយទៀត កាលបើព្រះគម្ពីរនោះ មិនបានប្រកាន់
ខុសហើយ ក៏ដ៏ធូលីស្រស់ស្អាតនៃព្រះនិព្វានជាគ្រឿងរលត់ទៅនៃ (បរាមសតិលេស)
ដោយខ្លួនឯង ទាំងដ៏ធូលីស្រស់ស្អាត ដែលនាំឱ្យកើតឡើងនៃវេទនាផង
ឱ្យសេចក្តីអស់ទៅនៃវេទនាផង ឱ្យសេចក្តីត្រូវពិសា របស់វេទនាផង ឱ្យ
ពោសរបស់វេទនាផង ឱ្យកិរិយារលាស់ចោលឱ្យវេទនាផង ដោយគួរតាម
ពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះគម្ពីរដ៏ធូលីស្រស់ស្អាតនៃវិសេស
ប្រាជ្ញាបណ្ឌិតឱ្យដឹងណាមួយមានខ្លះដើម ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស សីលប្បទាន

កុត្តិក ធុត្តសា ធុរុត្តោតា សន្តា បណ៌តា អនក្កាវណ
ធិបុណា បណ្ឌិតវេទមីយា យេ តថាគតោ សយំ
អភិញ្ញា សង្ខតត្វា បរិទេតិ យេហិ តថាគតស្ស
យថាកុត្តំ វណ្ណំ សន្តា វេទមាតា វេទយ្យំ ។

(៣៧) សង្ខំ ភិក្ខុវេ ឯកេ សមណាប្រាហ្ម-
ណា អមរវិក្ខេបិកា តត្ថ តត្ថ បញ្ញំ បុដ្ឋា
សមាតា វាចាវិក្ខេបំ អាបជ្ជង្គំ អមរវិក្ខេបំ ចត្វហិ
វត្ថុហិ ។ តេ ធិ កោត្តោ សមណាប្រាហ្មណា កំមាគម្ម
កំមាវត្ថ អមរវិក្ខេបិកា តត្ថ តត្ថ បញ្ញំ បុដ្ឋា
សមាតា វាចាវិក្ខេបំ អាបជ្ជង្គំ អមរវិក្ខេបំ ចត្វហិ
វត្ថុហិ ។ ឥធ ភិក្ខុវេ ឯកេត្វា សមណោ វា
ប្រាហ្មណោ វា ឥធំ កុសលង្គំ យថាក្ខតំ ឧប្បជា-
នាតិ ឥធំ អកុសលង្គំ យថាក្ខតំ ឧប្បជានាតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ សីលប្បទាន

ព្រះគថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខម ដោយខ្លួនឯងហើយ
អាចនឹងសំដែងបានខ្លួនចម្រើនច្បាយណា ពួកជនកាលនិយាយសរសើរ
គុណរបស់ព្រះគថាគត ភាមសេចក្តីពិត ដោយចម្រើនច្បាយណា ធម៌
ទាំងឡាយនេះឯង ជាធម៌គ្រួលគ្រើ ដែលបុគ្គលឃើញបានដោយលំបាក
គ្រាសំដែងបានដោយកម្រ ជាធម៌ស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដ៏វៃវៃវា មិនជាទីស្នង់
ប្រមើលដោយសេចក្តីត្រិះរិះ ជាធម៌ដ៏ល្អិត មានវិភង្គក្រាម្មទើបដឹងបាន ។

(៣៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានសមណប្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាអ្នក
ប្រកបដោយអមរវិក្ខេបទ័ដ្ឋិ^(១) កាលបើមានអ្នកណាមួយ សាកសួរប្រស្នា
ក្នុងកុសលនឹងអកុសលនោះ ។ ក៏ដល់ខ្លួនការបោះវិចារបោះសំដីមិនឲ្យស្ងប់
ពាក្យ ដោយហេតុ ៤ យ៉ាង ។ ចុះពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើននោះ ជា
អ្នកប្រកបដោយអមរវិក្ខេបទ័ដ្ឋិ កាលបើមានអ្នកណាមួយ សួរប្រស្នាក្នុង
កុសលនឹងអកុសលនោះ ។ ហើយ ក៏ដល់ខ្លួនការបោះវិចារបោះសំដី មិនឲ្យ
ស្ងប់ពាក្យដោយហេតុ ៤ ប្រការ តើព្រោះគាស្រ័យអ្វី ព្រោះប្រាណិយ្យ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះ ជាសមណប្បប្រាហ្មណ៍
មិនដឹងតាមពិតថា នេះជាកុសល មិនដឹងតាមពិតថា នេះជាអកុសល ។

១ អន្តិកថា ជា អ្នកប្រកាន់និយាយបោះសំដី មិនឲ្យស្ងប់ពាក្យ ។ វិយក្ខយទៀតថា អ្នក
និយាយបោះសំដីប្រព្រឹត្តប្រឡូងមិនឲ្យគេចាប់ពាក្យបាន ឆ្ងល់ត្រឡប់បែបល្បោះ ប្រើអសព
និលស្តេស្តស្តេស្ត ភ្នែកចុះភ្នែកចុះ មិនឲ្យគេចាប់ខ្លួនបាន ។

ប្រាជ្ញាបិណ្ឌសុត្តន្ត ពុទ្ធសូត្តនិក អថវារ្យបិណ្ឌ

តស្ស ឃី យោតិ អហំ ទោ ឥទំ កុសលន្តិ យថាភូតំ
 ធម្មជាតាមិ ឥទំ អកុសលន្តិ យថាភូតំ ធម្មជាតាមិ
 អហត្ថេ ទោ(១) ចធន ឥទំ កុសលន្តិ យថាភូតំ
 អច្ឆជាធន្តោ ឥទំ អកុសលន្តិ យថាភូតំ អច្ឆជា-
 ធន្តោ ឥទំ កុសលន្តិ វា ព្យាករេយ្យំ ឥទំ អកុសលន្តិ
 វា ព្យាករេយ្យំ តំ មមស្ស មុសា យំ មមស្ស មុសា
 សោ មមស្ស វិយាតោ យោ មមស្ស វិយាតោ សោ
 មមស្ស អន្តរយោតិ ។ ឥតិ សោ មុសាវាធភយា
 មុសាវាធភវិជេតុន្តា ទេវិទំ កុសលន្តិ ព្យាករោតិ ធន
 បមិទំ អកុសលន្តិ ព្យាករោតិ តតុ តតុ មញ្ញំ មុដ្ឋោ
 សមាទោ វាវារិក្ខេបំ អាចជ្ជតិ អមវារិក្ខេបំ ឃីវន្តិមិ មេ
 ទោ ។ តថាតិមិ មេ ទោ ។ អញ្ញាជាតិមិ មេ ទោ ។

១ ឃ. អហត្ថេ ទោ ។

ប្រាជ្ញាបិណ្ឌសុត្តន្ត ករណីន្តរិយិណ្ឌនៃទុក្ខខាងដើម ប្រកបដោយអមវារ្យបិណ្ឌ

បុគ្គលនោះគឺគឺមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាក្ខាអញមិនដឹងតាមពិតថា
 នេះជាកុសល មិនដឹងតាមពិតថា នេះជាអកុសលទេ កាលបើអាក្ខាអញ
 មិនដឹងតាមពិតថា នេះជាកុសល មិនដឹងតាមពិតថា នេះជាអកុសលទេ
 មិនអះអាងថា នេះជាកុសលក្តី មិនអះអាងថា នេះជាអកុសលក្តី ពាក្យ
 នៃអាក្ខាអញនោះ មិនជាមុសា ពាក្យនៃអាក្ខាអញណា ជាមុសា ពាក្យ
 នោះ មិនជាសេចក្តីចង្អៀតចង្អៀននៃអាក្ខាអញ សេចក្តីចង្អៀតចង្អៀនណាបេស
 អាក្ខាអញ សេចក្តីចង្អៀតចង្អៀននោះ មិនជាអន្តរយនៃអាក្ខាអញ ។ ព្រោះតែ
 សេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ បានជាបុគ្គលនោះមិនអះអាងថា នេះជាកុសលមិន
 អះអាងថា នេះជាអកុសលឡើយ ព្រោះខ្លាចមុសាវាទ ព្រោះខ្លើមមុសាវាទ
 កាលបើមានអ្នកណាមួយ សាកសួរប្រស្នាក្នុងកុសលនឹងអកុសលនោះ ។
 ក៏ដល់ខ្ញុំការបោះពុម្ពនេះសំដី មិនឱ្យស្លាប់ពាក្យថា សេចក្តីយល់ឃើញ
 របស់ខ្ញុំថាយ៉ាងនេះគឺមិនមែន(១)។ សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថា យ៉ាងនោះ
 គឺមិនមែន(២) ។ សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថាយ៉ាងដទៃគឺមិនមែន(៣) ។

១ អង្គកថា ថា ត្រង់ពាក្យដែលថា យ៉ាងនេះគឺមិនមែន ជាពាក្យយោងអាក្ខាអញណា ។
 ដែលមិនមានទឹកចិត្ត ។ ២ ត្រង់ពាក្យថា យ៉ាងនេះគឺមិនមែន ជាពាក្យយោងសុត្តនិក ។ ឃី
 ពាក្យពាលថា លោកទៀង(ពព្វៈ ២៧, ២៨, ២៩, ៣០) ។ ៣ ត្រង់ពាក្យថាយ៉ាង
 ដទៃគឺមិនមែន ជាពាក្យយោងពុទ្ធសម្មាសម្ពុទ្ធសុត្តនិក ។ ឃីពាក្យថា លោកទៀងខ្លះ មិន
 ទៀងខ្លះ(ពព្វៈ ៣១, ៣២, ៣៣, ៣៤) ។

នោភិមិ មេ ចោ ។ ចោ នោភិមិ មេ នោភិ ។ ឥដំ
 ភិក្កុវេ បថមំ ហំទំ យំ អាភម្ម យំ អាវត្ត ឯកោ
 សមណាប្រាហ្មណា អមរាវិក្ខេបិកា ភត្ត ភត្ត បញ្ញំ
 បុត្តា សមាទា វាចារិក្ខេបិ អាបជ្ជន្តិ អមរាវិក្ខេបិ ។

[៤០] ធុតិយេ ច កោត្តោ សមណាប្រាហ្មណា

ភិមាភម្ម ភិមាវត្ត អមរាវិក្ខេបិកា ភត្ត ភត្ត បញ្ញំ
 បុត្តា សមាទា វាចារិក្ខេបិ អាបជ្ជន្តិ អមរាវិក្ខេបិ ។

ឥធុ ភិក្កុវេ ឯកោត្តោ សមណោ វា ប្រាហ្មណោ វា
 ឥដំ កុសលន្តិ យជាភូតិ ធម្មជាតាតិ ឥដំ អកុស
 លន្តិ យជាភូតិ ធម្មជាតាតិ ។ កស្ស ឯវិ ហោតិ
 អហំ ចោ ឥដំ កុសលន្តិ យជាភូតិ ធម្មជាតាមិ

សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថា មិនមែនភិទេ(១) ។ សេចក្តីយល់ឃើញ
 របស់ខ្ញុំថា មិនមែនភិទេ ក៏មិនមែនវដេ(២) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះជាហេតុទី ១ ដែលសមណប្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាអ្នកប្រកបដោយ
 អមរាវិក្ខេបទិដ្ឋិ អាស្រ័យ ប្រាជ្ញា កាលបើមានអ្នកណាមួយ សាកសួរ
 ប្រស្នាក្នុងកុសលនឹងអកុសលនោះ ។ ក៏ដល់នូវការបោះវាចាបោះសំដី មិន
 ឲ្យស្លាប់ពាក្យ ។

[៤០] ក្នុងហេតុទី ២ ទៀតថា ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដំបំរើន ជាអ្នក

ប្រកបដោយអមរាវិក្ខេបទិដ្ឋិ កាលបើមានអ្នកណាមួយសាកសួរប្រស្នាក្នុង
 កុសលនឹងអកុសលនោះ ។ ក៏ដល់នូវការបោះវាចាបោះសំដី មិនឲ្យស្លាប់
 ពាក្យ ភិព្រោះអាស្រ័យអ្វី ព្រោះប្រាជ្ញាអ្វី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 ពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ ជាសមណៈឬប្រាហ្មណ៍ មិនដឹងភាមពិតថា នេះ
 ជាកុសល មិនដឹងភាមពិតថា នេះជាអកុសលទេ ។ បុគ្គលនោះដែល
 មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនដឹងភាមពិតថា នេះជាកុសល

• ត្រង់ពាក្យថា សុត្តន្តបិដកវិមទិកាយយានៈប្លេតវា ពិពាក្យថា សុត្តន្តបិដកសុត្តន្ត
 កិច្ចទៀត ។ ២ ត្រង់ពាក្យថា មិនសូវទៀតមិនមែន ជាពាក្យយានៈព្រឹក្សិវ ពិពាក្យថា សុត្តន្តបិដក
 ពេ មិនមែនជាមាន មិនមែនជាមាន ។

ប្រយុទ្ធជាសុទ្ធ បុព្វត្រាញាតិ អមរាវិក្ខេបិក

ឥន្ទ អកុសលន្តិ យថាភូតំ ធម្មជាតិមិ អមាញោ
 ទោ(១) បទ ឥន្ទ កុសលន្តិ យថាភូតំ អប្បជាតោ
 ឥន្ទ អកុសលន្តិ យថាភូតំ អប្បជាតោ ឥន្ទ
 កុសលន្តិ វា ព្យាគមយេ ឥន្ទ អកុសលន្តិ វា ព្យា-
 គមយេ តត្ថ មេ អស្ស ធម្មោ វា វាគោ វា គោសោ វា
 បដិយោ វា យត្ថ មេ អស្ស ធម្មោ វា វាគោ វា គោសោ
 វា បដិយោ វា តំ មមស្ស ឧបាទានំ យិ មមស្ស ឧ-
 បាទានំ សោ មមស្ស វិយាតោ យោ មមស្ស វិយាតោ
 សោ មមស្ស អន្តរាយោតិ ។ ឥន្ទ សោ ឧបាទានំ កយា
 ឧបាទានំ បរិដេតុត្ថា ធម្មំ កុសលន្តិ ព្យាគរោតិ
 ធម្មំ ឥន្ទ អកុសលន្តិ ព្យាគរោតិ តត្ថ តត្ថ បញ្ញំ
 បុដ្ឋោ សមាចោ វា ចារិក្ខេបិ អាបដ្ឋតំ អមរាវិក្ខេបិ
 ឯវន្តិបិ(២) មេ ទោ ។ តថាតិបិ មេ ទោ ។ អត្ថាជាតិ-
 បិ មេ ទោ ។ ទោតិបិ មេ ទោ ។ ទោ ទោតិបិ មេ

១ ឧ. អមរាវិ ទោ ។ ២ ឧ. ឯវន្តិ ។

ប្រយុទ្ធជាសុទ្ធ កាតំណតំនូវចំណែកនៃទន្ធាងទើប ព្រាមយោយអមរាវិក្ខេបិ

មិនដឹងតាមភិកថា នេះជាកុសល កាលបើភាគាមញ្ញមិនដឹងតាមភិកថា នេះ
 ជាកុសល មិនដឹងតាមភិកថា នេះជាកុសលយ៉ាងនេះហើយ ទីនេះអាន
 ថា នេះជាកុសល ឬទីនេះអានថា នេះជាកុសល ធន្ទ្រិក្ខិ កត្រិ ទោសៈ
 ក្តិ បដិយៈ(១) ក្តិ នៃភាគាមញ្ញមិនមានក្នុងរឿងកំណា ធន្ទ្រិក្ខិ កត្រិ ទោសៈ
 ក្តិ បដិយៈក្តិ នៃភាគាមញ្ញមិនមានក្នុងរឿងកំណែ នេះ ធម្មជាតិមានធន្ទ្រៈ
 ជាដើមនោះ ជាឧបាទានរបស់ភាគាមញ្ញ ធម្មណាជាឧបាទាននៃភាគាមញ្ញ
 ធម្មនោះ ទីនេះសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ នៃភាគាមញ្ញ ធម្មណាជាសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់របស់ភាគាមញ្ញ ធម្មនោះទីនេះជាអន្តរាយ នៃភាគាមញ្ញ ។
 ព្រោះសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ បានជាបុគ្គលនោះ មិនអានភិកថា នេះជាកុសល
 មិនអានភិកថា នេះជាកុសលឡើយ ព្រោះខ្លាចឧបាទាន ព្រោះខ្លឹមឧបា-
 ទាន កាលបើមានអ្នកណាមួយ សូមប្រស្នាក្នុងកុសលនិងអកុសលនោះ ។
 ក៏ដល់ខ្លាចការបោះវាយបោសដី មិនឱ្យស្លាប់តាមរយៈ សេចក្តីយល់ឃើញ
 នៃខ្ញុំថា យ៉ាងនេះ ក៏មិនមែន ។ សេចក្តីយល់ឃើញនៃខ្ញុំថាយ៉ាងនោះ
 ក៏មិនមែន ។ សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថា យ៉ាងដទៃ ក៏មិនមែន ។
 សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថាមិនមែនក៏ទេ ។ សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំ

១ អង្គថាថា សេចក្តីត្រាមនាតកំឡុងវិជយ ហៅ ធន្ទ្រៈ សេចក្តីត្រាមនាតកំឡុងវិជយ
 ហៅ កត្រិ សេចក្តីត្រាមនាតកំឡុងវិជយ ហៅ ទោសៈ សេចក្តីត្រាមនាតកំឡុងវិជយ
 ហៅ បដិយៈ ។

សុត្តន្តបិដក ទំយន្តិកាយ សិលកុស្តវគ្គ

យោគី ។ ឥទំ ភិក្ខុវេ ធីតិយំ ហិច្ចំ យំ អាគម្ម យំ អាភត្ត
ឯកោ សមណាប្រាហ្មណា អមរាវិក្ខេបិណា ឥន្ទ ឥន្ទ
បញ្ញំ បុដ្ឋា សមាទា វាចារិក្ខេបំ អាបជ្ជន្តំ អមរាវិក្ខេបំ ។

[៤០] ឥតិយេ ច កោដ្ឋោ សមណាប្រាហ្មណា
តំអាគម្ម តំអាភត្ត អមរាវិក្ខេបិណា ឥន្ទ ឥន្ទ បញ្ញំ
បុដ្ឋា សមាទា វាចារិក្ខេបំ អាបជ្ជន្តំ អមរាវិក្ខេបំ ។
ឥទំ ភិក្ខុវេ ឯកោ សមណា វា ប្រាហ្មណា វា ឥទំ
កុសលន្តំ យថាភូតំ ឧប្បជាទាតិ ឥទំ អកុសលន្តំ
យថាភូតំ ឧប្បជាទាតិ ។ ឥស្ស ឯវំ ហោតិ អហំ ទោ
ឥទំ កុសលន្តំ យថាភូតំ ឧប្បជាទាតិ ឥទំ អកុស-
លន្តំ យថាភូតំ ឧប្បជាទាតិ អហោតេ ទោ^(១) បទ ឥទំ
កុសលន្តំ យថាភូតំ អប្បជាទាតោ ឥទំ អកុសលន្តំ
យថាភូតំ អប្បជាទាតោ ឥទំ កុសលន្តំ វា ព្យាក-
រយេ ឥទំ អកុសលន្តំ វា ព្យាករយេ សន្តំ ហិ ទោ
សមណាប្រាហ្មណា បណ្ឌិតា ធិបុណា កាតមាប្បវាទា
វាលវេជ្ជរូទា ភេ^(២) ភិទ្ធក្ខា មញ្ញោ ចរន្តំ បញ្ញាតភេទ

១ ទ. អហោតេ ទោ ។ ២ ទ. វា ។

សុត្តន្តបិដក ទំយន្តិកាយ សិលកុស្តវគ្គ

ថា មិនមែនក៏ទេ ក៏មិនមែនដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុ
ទី ២ ដែលសមណប្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាអ្នកប្រកបដោយអមរាវិក្ខេបទិដ្ឋិ
អាស្រ័យ ប្រាជ្ញា កាលបើមានអ្នកណាមួយ សាកសួរប្រស្នាក្នុងកុសលន្តំ
អកុសលនោះហើយ ក៏ដល់ខ្ញុំការបោះវាចាបោះសំដីមិនឲ្យស្ងប់ពាក្យ។

[៤១] ក្នុងហេតុទី ៣ ទៀតថា ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនជា
អ្នកប្រកបដោយអមរាវិក្ខេបទិដ្ឋិ កាលបើមានអ្នកណាមួយ សាកសួរប្រស្នា
ក្នុងកុសលន្តំអកុសលនោះហើយ ក៏ដល់ខ្ញុំការបោះវាចា បោះសំដី
មិនឲ្យស្ងប់ពាក្យ តើព្រោះអាស្រ័យអ្វី ព្រោះប្រាជ្ញាអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះ ជាសមណៈឬប្រាហ្មណ៍ មិនដឹងតាម
ពិតថា នេះជាកុសល មិនដឹងតាមពិតថា នេះជាអកុសលទេ ។ បុគ្គលនោះ
វែងមានសេចក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ភាគាអញមិនដឹងតាមពិតថា នេះជា
កុសល មិនដឹងតាមពិតថានេះជាអកុសលឡើយ កាលបើភាគាអញមិនដឹង
តាមពិតថា នេះជាកុសល មិនដឹងតាមពិតថា នេះជាអកុសលដូច្នោះហើយ
នឹងអះអាងថា នេះជាកុសលក្តី នឹងអះអាងថា នេះជាអកុសលក្តី គ្រែង
មានសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយជាបណ្ឌិត មានប្រាជ្ញាដ៏ល្អក៏ដឹងច្បាស់
នូវវាចារបស់អ្នកដទៃ អាចទំលាយខ្ញុំទិដ្ឋិ របស់បុគ្គលដទៃបាន ដោយ
កំច្បាំងប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន មានសភាពដូចជាខ្លាទំនួតជាអ្នកប្រាញ់កេមប្រាយ^(១)

១ លទ្ធិនេះ ព្រៃពិ មានសភាពដូចខ្លាទំនួត ជាអ្នកប្រាញ់កេមប្រាយសត្វ ដូច្នោះក៏បាន ។

ទំដ្ឋិតតាទំ តេ មំ តត្ថុ សមទុយុញ្ញយ្យំ សមទុត្តា-
 ហេយ្យំ សមទុកាសេយ្យំ យេ មំ តត្ថុ សមទុយុញ្ញ-
 យ្យំ សមទុត្តាហេយ្យំ សមទុកាសេយ្យំ តេសាហំ
 ទ សម្មាឃេយ្យំ^(១) យញ្ញាហំ^(២) ទ សម្មាឃេយ្យំ
 សោ មមស្ស វិឃាតោ យោ មមស្ស វិឃាតោ សោ
 មមស្ស អន្តរាយោតិ ។ ឥតិ សោ អនុយោកក-
 យា អនុយោកបរិជេត្តន្តា លេវិទំ កុសលន្តំ ព្យាក-
 រោតិ ទ បទិទំ អកុសលន្តំ ព្យាករោតិ តត្ថុ តត្ថុ
 បញ្ញំ បុដ្ឋោ សមាចោ វាចាវិក្ខេបំ អាបជ្ជតិ អមរវិក្ខេបំ
 វិវុទ្ធិបំ មេ ឆោ ។ តថាតិបំ មេ ឆោ ។ អញ្ញជាតិបំ មេ
 ឆោ ។ ចោតិបំ មេ ឆោ ។ ឆោ ចោតិបំ មេ ឆោតិ ។

១ សម្មាហេយ្យំ សម្មាឃេយ្យំ សម្មាឃេយ្យំ សម្មាឃេយ្យំ ។ ២ ១. យេសាហំ ។

សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ គប្បីសាកសួរ គប្បីជជែកសួរ គប្បីសួរដេញ
 ដោល ចំពោះអាក្ខាអញ ក្នុងកុសលនិងអកុសលនោះ (បើ) សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ណា គប្បីសាកសួរ គប្បីជជែកសួរ គប្បីសួរដេញដោល
 ចំពោះអាក្ខាអញ ក្នុងកុសលនិងអកុសលនោះ អាក្ខាអញបូជាទាំងមិនកាច
 ដោះស្រាយ ខ្ញុំប្រសូរបស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះបានទេ បើអាក្ខា
 អញ មិនកាចនឹងដោះស្រាយ ខ្ញុំប្រសូរដោយហេតុណាហើយ ហេតុនោះ
 នឹងជាសេចក្តីចង្អៀតចិត្ត នៃអាក្ខាអញ ធម៌ណាជាសេចក្តីចង្អៀតចិត្ត
 របស់អាក្ខាអញ ធម៌នោះនឹងជាអន្តរាយ នៃអាក្ខាអញ ។ ព្រោះសេចក្តី
 ត្រិះរិះយ៉ាងនេះ បានជាបុគ្គលនោះ មិនអះអាងថា នេះជាកុសល មិនអះ
 អាងថា នេះជាអកុសល ព្រោះខ្លួនពាក្យសួរដេញដោល ព្រោះចុញបំប៉
 នឹងពាក្យសួរដេញដោល កាលបើមានអ្នកណាមួយ សាកសួរប្រសូរក្នុង
 កុសលនិងអកុសលនោះ ។ ហើយ ក៏ដល់ខ្ញុំកាលបានវាចា បោះសំដី មិន
 ឱ្យស្លាប់ពាក្យថា សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថា យ៉ាងនេះ ក៏មិនមែន ។
 សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថា យ៉ាងនោះ ក៏មិនមែន ។ សេចក្តីយល់ឃើញ
 របស់ខ្ញុំថា យ៉ាងដទៃ ក៏មិនមែន ។ សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថា មិន
 មែនក៏ទេ ។ សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថា មិនមែនក៏ទេ ក៏មិនមែនដែរ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ សិសុត្តនិទ្ទេ

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ សិសុត្តនិទ្ទេ

ឥទ្ធិ ភិក្ខុវេ ឥតិយំ ហំ យំ អាគម្ម យំ កោត្ត ឯកេ
សមណាប្រាហ្មណា អមរវិក្ខេបិកា ឥត្ត ឥត្ត បញ្ញំ
បុដ្ឋា សមាទា វាចារិក្ខេបំ អាបជ្ជន្តំ អមរវិក្ខេបំ ។

ម្នាលភិក្ខុចំនៀង ទេវតាហេតុទី ៣ ដែលសមណប្រាហ្មណ៍ត្រូវកម្ម
ជាអ្នកប្រកបដោយអមរវិក្ខេបទីដ្ឋី អាស្រ័យ ប្រាជ្ញា កាលបើមានអ្នកណា
មួយ សាកសួរប្រស្នាក្នុងកុសលនឹងអកុសលនោះៗ ហើយ ក៏ដល់ឱ្យការ
បោះវេទ បោះសំដី មិនឱ្យស្លាប់ពាក្យ ។

(២២) ធនុត្ត ច កោត្តោ សមណាប្រាហ្មណា

(២២) ក្នុងហេតុទី២ទៀតថា ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ទីចំរើន ជា

តិណាគម្ម តំហរត្ត អមរវិក្ខេបិកា ឥត្ត ឥត្ត បញ្ញំ បុដ្ឋា
សមាទា វាចារិក្ខេបំ អាបជ្ជន្តំ អមរវិក្ខេបំ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
ឯកេត្តោ សមណោ វា ប្រាហ្មណោ វា មត្តោ ហោតិ
មោម្បហោ ។ សោ មន្តត្តា មោម្បហត្តា ឥត្ត ឥត្ត បញ្ញំ
បុដ្ឋា សមាទោ វាចារិក្ខេបំ អាបជ្ជន្តិ អមរវិក្ខេបំ អត្ត
ចារា លោកោតិ ឥតិ ចេ មិ បុច្ឆសិ អត្តិ បរោ លោកោតិ
ឥតិ ចេ មេ អស្ស អត្តិ បរោ លោកោតិ ឥតិ តេ ធិ ។
ព្យាគរយ្យំ ឯវន្តិមិ មេ ទោ ។ ឥដានិមិ មេ ទោ ។

អ្នកប្រកបដោយអមរវិក្ខេបទីដ្ឋី កាលបើមានអ្នកណាមួយ សាកសួរប្រស្នា
ក្នុងកុសលនឹងអកុសលនោះៗ ហើយ ក៏ដល់ឱ្យការបោះវេទ បោះសំដី
មិនឱ្យស្លាប់ពាក្យ ក៏ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ព្រោះប្រាជ្ញាអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុ
ចំនៀង បុគ្គលត្រូវកម្ម ក្នុងលោកនេះ ជាសមណៈប្រាហ្មណ៍ ជា
មនុស្សមានប្រាជ្ញាទំនំ ជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅ ។ បុគ្គលនោះឯងហេតុតមាន
ប្រាជ្ញាទំនំ ហេតុតល្ងង់ខ្លៅ កាលបើមានអ្នកណាមួយ សាកសួរប្រស្នា
ក្នុងកុសលនឹងអកុសលនោះៗហើយ ក៏ដល់ឱ្យការបោះវេទ បោះសំដី មិន
ឱ្យស្លាប់ពាក្យថា បើអ្នកសួរខ្ញុំថា លោកខាងមុខមានឬទេ បើសេចក្តីយល់
ឃើញរបស់ខ្ញុំយ៉ាងនេះថា លោកខាងមុខមាន ខ្ញុំនឹងមិនអះអាងដល់អ្នក
ថា លោកខាងមុខមាន (ម្តេចបាន) សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថា យ៉ាងនេះ
ក៏មិនមែន ។ សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថា យ៉ាងនោះ ក៏មិនមែន ។

• ឧ. ម. ៣៩ ។

ព្រហ្មជាតិសុត្តន្ត បុព្វសុត្តនិក ឧបាសម្ពិក

អពាជាតិបំ មេ ឆោ ។ ឆោតិបំ មេ ឆោ ។ ឆោ ឆោតិបំ
 មេ ឆោ ។ ឆត្ថំ បរោ លោកោ ។ មេ ។ អត្ថំ ច ឆត្ថំ ច
 បរោ លោកោ ។ ឆេវត្ថំ ច ឆត្ថំ បរោ លោកោ ។ អត្ថំ
 សត្តា ឱបចាតិកា ។ ឆត្ថំ សត្តា ឱបចាតិកា ។ អត្ថំ
 ច ឆត្ថំ ច សត្តា ឱបចាតិកា ។ ឆេវត្ថំ ច ឆត្ថំ សត្តា
 ឱបចាតិកា ។ អត្ថំ សុកដទុក្ខដាចំ កម្មាចំ ផលំ
 វិចារោ ។ ឆត្ថំ សុកដទុក្ខដាចំ កម្មាចំ ផលំ វិចា-
 រោ ។ អត្ថំ ច ឆត្ថំ ច សុកដទុក្ខដាចំ កម្មាចំ ផលំ
 វិចារោ ។ ឆេវត្ថំ ច ឆត្ថំ សុកដទុក្ខដាចំ កម្មាចំ ផលំ
 វិចារោ ។ ហោតិ តថាគោ បរម្មណា ។ ឆ ហោតិ ត-
 ថាគោ បរម្មណា ។ ហោតិ ច ឆ ច ហោតិ តថាគោ
 បរម្មណា ។ ឆេវ ហោតិ ច ឆ ហោតិ តថាគោ

ព្រហ្មជាតិសុត្តន្ត ពិណ្ឌន្តវិបិណ្ឌកនៃខុទ្ទកនិទ្ទេស ប្រធានដោយកថាវិចិត្រ

សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថា យ៉ាងដទៃ ក៏មិនមែន ។ សេចក្តីយល់ឃើញ
 របស់ខ្ញុំថា មិនមែនក៏ទេ ។ សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថា មិនមែនក៏ទេ ក៏មិន
 មែនដែរ ។ បើអ្នកសួរខ្ញុំថា លោកខាងមុខមិនមានឬ ។ បេ ។ លោកខាង
 មុខមានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ លោកខាងមុខមានក៏មិនមែន មិនមានក៏មិន
 មែនឬ ។ សត្វចាំនិទ្សាយ ដែលមានកំណើតជាឧបបាតិកៈមានឬ ។ សត្វ
 ចាំនិទ្សាយ ដែលជាឧបបាតិកៈមិនមានឬ ។ សត្វចាំនិទ្សាយ ដែលជាឧប-
 បាតិកៈមានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ សត្វចាំនិទ្សាយ ដែលជាឧបបាតិកៈមានក៏
 មិនមែន មិនមានក៏មិនមែនឬ ។ ផលវិបាករបស់កម្មចាំនិទ្សាយ ដែលសត្វ
 ធ្វើល្អនឹងកាត្រក់មានឬ ។ ផលវិបាករបស់កម្មចាំនិទ្សាយ ដែលសត្វ
 ធ្វើល្អនឹងកាត្រក់មិនមានឬ ។ ផលវិបាករបស់កម្មចាំនិទ្សាយ ដែលសត្វ
 ធ្វើល្អនឹងធ្វើកាត្រក់មានខ្លះ មិនមានខ្លះឬ ។ ផលវិបាករបស់កម្មចាំនិទ្សាយ
 ដែលសត្វធ្វើល្អនឹងធ្វើកាត្រក់ មានក៏មិនមែន មិនមានក៏មិនមែនឬ ។
 សត្វលុបរំលាងខ្លួនទៅ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ កើតទៀតឬ ។ សត្វ
 លុបរំលាងខ្លួនទៅ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ មិនកើតទៀតឬ ។ សត្វលុប-
 រំលាងខ្លួនទៅ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះឬ ។
 សត្វលុបរំលាងខ្លួនទៅ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ កើតទៀត ក៏មិនមែន

បរម្មណាតិ ឥតិ ទេ បំ បុត្តសំ ។ ទេវ ហោតិ ទ ទ
 ហោតិ គដាគតោ បរម្មណាតិ ឥតិ ទេ មេ អស្ស ទេវ
 ហោតិ ទ ទ ហោតិ គដាគតោ បរម្មណាតិ ឥតិ តេ
 ទ^(១) ក្សាតបយ្យំ វិវុត្តិបំ មេ ទោ ។ គដាតិបំ មេ ទោ ។
 អក្ខាដាតិបំ មេ ទោ ។ ទោតិបំ មេ ទោ ។ ទោ ទោតិបំ
 មេ ទោតិ ។ ឥទិ កំត្វវេ ចតុត្ថំ ហំទំ យំ អាភម្ម យំ
 អាភុ ឯតោ សមណាប្រាហ្មណា អមរវិក្ខេបំតោ តត្ថ
 តត្ថ បញ្ញំ បុដ្ឋា សមាទា វាចាវិក្ខេបំ អាបជ្ឈន្តិ អមរ-
 វិក្ខេបំ ។ ឥមេហំ ទោ តេ កំត្វវេ សមណាប្រាហ្មណា
 អមរវិក្ខេបំតោ តត្ថ តត្ថ បញ្ញំ បុដ្ឋា សមាទា វាចា-
 វិក្ខេបំ អាបជ្ឈន្តិ អមរវិក្ខេបំ ចតុត្ថំ វត្ថុហំ ។
 យេ ហំ កោទំ កំត្វវេ សមណា វា ប្រាហ្មណា វា
 អមរវិក្ខេបំតោ តត្ថ តត្ថ បញ្ញំ បុដ្ឋា សមាទា

១ ទេ ទត្ថិបំ ទេ ទាតិបំ ទោ ។

មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬ ។ បើសេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំនឹងមានដូច្នេះថា
 សត្វលុះវាលាងទន្ធទៅ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ កើតទៀតក៏មិនមែន មិន
 កើតទៀតក៏មិនមែន ខ្ញុំនឹងមិនអះអាងដល់អ្នកថា សត្វលុះវាលាងទន្ធទៅ
 ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
 (ម្តេចបាន) សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថា យ៉ាងនេះ ក៏មិនមែន ។ សេចក្តី
 យល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថា យ៉ាងនោះ ក៏មិនមែន ។ សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំ
 ថា យ៉ាងដទៃ ក៏មិនមែន ។ សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថា មិនមែនក៏ទេ ។
 សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្ញុំថា មិនមែនទេ ក៏មិនមែនដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ចាំឯងឲ្យយល់ថា ហេតុទី ៤ ដែលសមណាប្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាអ្នកប្រកប
 ដោយអមរវិក្ខេបទិដ្ឋិ កាស្រីយ ប្រាជ្ញ កាលបើមានអ្នកណាមួយ សាក
 សួរប្រស្នា ក្នុងកុសលនឹងអកុសលនោះ ។ ហើយ ក៏ដល់នូវការបោះវាចា
 បោះសំដីមិនឲ្យស្លាប់ពាក្យ ។ ម្នាលភិក្ខុ ចាំឯងឲ្យយល់ ពួកសមណាប្រាហ្មណ៍
 ចាំឯងនោះឯង ជាអ្នកប្រកបដោយអមរវិក្ខេបទិដ្ឋិ កាលបើមានអ្នកណាមួយ
 សាកសួរប្រស្នា ក្នុងកុសលនឹងអកុសលនោះ ។ ក៏ដល់នូវការបោះវាចា
 បោះសំដីមិនឲ្យស្លាប់ពាក្យ ដោយហេតុ ៤ ប្រការនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ ចាំឯង
 ឲ្យយល់ សមណាប្រាហ្មណ៍ណាមួយ ជាអ្នកប្រកបដោយអមរវិក្ខេប-
 ទិដ្ឋិ កាលបើមានអ្នកណាមួយ សាកសួរប្រស្នា ក្នុងកុសលនឹងអកុសល

ព្រហ្មជាលសុទ្ធ អធិច្ចសមុប្បន្និកា

វាចារិក្ខេបំ អាបជ្ឈន្តំ អមវារិក្ខេបំ សត្វេ តេ ឥមេហោវ
ធន្តហិ វត្តហិ ឯតេសំ វា អញ្ញតមន ធន្តំ ឥតោ
តហិដ្ឋា ។ មេ ។ យេហិ តថាគតស្ស យេដាកុច្ចំ វណ្ណំ
សម្មា វនេហោ វនេយ្យំ ។

[៤៣] សន្តិ កំក្ការេ ឯតេ សមណាព្រាហ្មណា អ-
ធិច្ចសមុប្បន្និកា អធិច្ចសមុប្បន្និ អត្តាធន្ត លោកតត្ថ
បញ្ញមេន្តំ ទ្ធិហិ វត្តហិ ។ តេ ច កោត្តោ សមណាព្រាហ្ម-
ណា កំមាគម្ម កំមារត្ត អធិច្ចសមុប្បន្និកា អធិច្ចស-
មុប្បន្និ អត្តាធន្ត លោកតត្ថ បញ្ញមេន្តំ ទ្ធិហិ វត្តហិ ។
សន្តិ កំក្ការេ អសញ្ញិសត្តា^(១) ធាម ទេវ សញ្ញាប្បិទា
ច បន តេ ទេវ តត្តា កាយា ចវន្តំ ។ ហំឯ ទោ
បទេតំ កំក្ការេ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញតរេ សត្តោ តត្តា កាយា
ចវិកា ឥត្តត្តំ អាត្មត្តិ ឥត្តត្តំ អាតតោ សមាដោ អតា-
រស្មា អនោវាយំ បទ្ធវជិតិ អតារស្មា អនោវាយំ បទ្ធវជិតោ

១ ១. អសញ្ញសត្តា ។

ព្រហ្មជាលសុទ្ធ ព្រាតតោយអធិច្ចសមុប្បន្និកា

នោះវ ហើយ ក៏ដល់នូវការបោះពុម្ពបោះសំដីមិនឲ្យស្លាប់ពាក្យ សមណៈ
ឬព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ វមិនដល់នូវការបោះពុម្ព បោះសំដី មិនឲ្យ
ស្លាប់ពាក្យ ដោយហេតុ៤ យ៉ាងនេះឯង ឬក៏បណ្តហេតុទាំង៤យ៉ាងនោះ
ដោយហេតុណាមួយ មិនមានហេតុដទៃទៀតនេះឡើយ ។ មេ ។ ពួក
ជនកាលនិយាយសរសើរគុណ របស់ព្រះតថាគត តាមសេចក្តីជិត
ដោយធម៌ទាំងឡាយណា ។

[៤៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជា
អ្នកប្រកបដោយអធិច្ចសមុប្បន្និកា គឺអ្នកបញ្ជាក់នូវខ្លួននឹងលោកថា កើត
ឡើងដោយឥតហេតុ ដោយហេតុ៦ យ៉ាង ។ ចុះពួកសមណព្រាហ្មណ៍
ដឹងដំនែរនោះ ដែលជាអ្នកប្រកបដោយអធិច្ចសមុប្បន្និកា ពោកនូវខ្លួននឹង
លោកថា កើតឡើងដោយឥតហេតុ ដោយហេតុ៦យ៉ាង គឺព្រោះការ-
ស្រ័យអ្វី ព្រោះប្រាណ្ឌវ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានពួកទៅតារាណ្ឌវេ
អសញ្ញិសត្ត គឺសត្វមិនមានសញ្ញា ទៅតាទាំងនោះ លុះមានសញ្ញាកើត
ឡើងហើយ ក៏ឲ្យគេចាកពួកទៅតានោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុនេះ
មានប្រាកដត្រង់សេចក្តីថា សត្វណាមួយឲ្យគេចាកពួកទៅតានោះ មកកាន់
អត្តភាពជាមនុស្សនេះ កាលដែលមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះហើយ ក៏
ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ លុះចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះហើយ

សមាធា អាគប្បមន្ទាយ ចបានមន្ទាយ អនុយោគមន្ទាយ
 អប្បមន្ទាយ សម្មាមនសិការមន្ទាយ តថាវ្យំ
 ចោតាសមាទិំ ធុសតិ យថា សមាហិតេ ចិត្តេ សញ្ញាប្បា-
 ទិំ អនុស្សវតិ តាតា ចរិ ធានុស្សវតិ ។ សោ វិវាហា
 អទិច្ចសមុប្បវ្មោ អត្តា ច លោកោ ច ។ តំ តិស្ស
 ហេតុ ។ អហិ ហិ ចុរា ធាហោសិ សោម្ពំ វិសាហិ
 អហុតា សន្តតាយ បរិណាតាតិ ។ ឥទិ ភិក្ខុវេ បវេមិ
 ហំនំ យំ អាគម្ម យំ អាវត្ត វិកេ សមណាប្រាហ្មណា
 អទិច្ចសមុប្បវ្មោ អទិច្ចសមុប្បវ្មោ អត្តា ធាតុ លោ-
 កត្វ បញ្ញាបេដ្ឋំ ។

[៤៤] ធុតិយេ ច កោត្តោ សមណាប្រាហ្មណា
 តិវេណេ កិហារត្តំ អទិច្ចសមុប្បវ្មោ អទិច្ចសមុប្បវ្មោ
 អត្តា ធាតុ លោកត្វ បញ្ញាបេដ្ឋំ ។ ឥទ ភិក្ខុវេ វិកេត្តោ

កស្រីយន្តការព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅតិលេស កស្រីយន្តការ
 ព្យាយាមជាទីគាំទ្រ កស្រីយន្តការព្យាយាម ជាគ្រឿងប្រកបរឿយ ។
 កស្រីយន្តការសេចក្តីមិនប្រហុ កស្រីយន្តការយកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃ
 ហើយបាននូវចេតនាសមាទិ តាមវិបស័ន(វិនិច្ឆ័យសេវាយោនី)កាលបើចិត្ត
 តាំងនៅឆាប់ៗហើយ ក៏រលឹកបានកំណត់ត្រឹមកាលដែលខ្លួនមានសញ្ញា
 កើតឡើង មិនបានរលឹកហួសអំពីកំណត់នោះឡើយ ។ បុគ្គលនោះពោល
 យ៉ាងនេះថា ខ្លួននឹងលោកកើតឡើងដោយឥតហេតុ ។ ការពោលដូច្នោះ
 តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា កត្តាអញ ក្នុងកាលពីមុន ក៏មិនបានកើត
 ទេ កើតឥតក្នុងកាលឥឡូវនេះ គេទៅមុខទៀត ក៏មិនបានកើតដែរ ព្រោះ
 បញ្ជីនិច្ចតេ ដើម្បីជាអត្តសម្បវ្មោហ្មំហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ជាហេតុទី១ ដែលសមណប្រាហ្មណ៍ចូកមួយ ជាអ្នកប្រកបដោយអទិច្ច-
 សមុប្បវ្មោ កស្រីយ ប្រាណ ទើបបញ្ជីនិច្ចតេនឹងលោកថា កើត
 ឡើងដោយឥតហេតុ ។

[៤៤] ក្នុងហេតុទី២ទៀតថា ក្នុងសមណប្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើន ជាអ្នក
 ប្រកបដោយអទិច្ចសមុប្បវ្មោ បញ្ជីនិច្ចតេនឹងលោកថា កើតឡើងដោយ
 ឥតហេតុ ព្រោះកស្រីយអ្វី ប្រាណអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល

ព្រហ្មជាលសុត្តេ អធិទូសមុប្បន្និកា

សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា គក្កិ ហោតិ វិមំសី ។ សោ
 គក្កិ បរិយា ហតិ វិមំសា ទុច្ឆរិតំ សយំ ចាដិកាលំ ឯវមា-
 ហ អធិទូសមុប្បន្នោ អត្តា ច លោកោ ចាតិ ។ ឥទិ
 ភិក្ខុវេ ទុតិយំ ហិមំ យំ អាគម្ម យំ អាវត្ត ឯកោ
 សមណា ព្រាហ្មណា អធិទូសមុប្បន្និកា អធិទូសមុប្បន្និ
 អត្តា ទត្ថ លោកត្ថ បញ្ញា ចេន្និ ។ ឥមេហិ ទោ ភេ
 ភិក្ខុវេ សមណា ព្រាហ្មណា អធិទូសមុប្បន្និកា អធិទូ-
 សមុប្បន្និ អត្តា ទត្ថ លោកត្ថ បញ្ញា ចេន្និ ទ្ធិហិ វត្ថុហិ ។
 យេ ហិ កោចិ ភិក្ខុវេ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា
 អធិទូសមុប្បន្និកា អធិទូសមុប្បន្និ អត្តា ទត្ថ លោកត្ថ
 បញ្ញា ចេន្និ សទ្ធិ ភេ ឥមេហោវ ទ្ធិហិ វត្ថុហិ ឯតេសិ
 វា អញ្ញា ភេ ទត្ថ ឥតោ ទហិ ទ្ធា ។ ថេ ។ យេហិ
 តថា ភតស្ស យថា កុច្ចំ វណ្ណំ សម្មា វទេ មោ
 វទេ យ្យំ ។ ឥមេហិ ទោ ភេ ភិក្ខុវេ សមណា ព្រាហ្មណោ

ព្រហ្មជាលសុត្តេ ព្រាហ្មចោយអធិទូសមុប្បន្និ

ពួកមួយក្នុងលោកនេះ ជាសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ពិចារណាជាប្រច្រតិ ។ ចុកលនោះ ក៏មិនយោយពាក្យ ដែលខ្លួនស្រាវ
 ស្រាវបានមកដោយសេចក្តីត្រិះរិះ ដែលខ្លួនស្តាប់ស្តង់ដារដោយការពិចារណា
 ជាពាក្យកើតមានដោយបញ្ញា របស់ខ្លួនយ៉ាងនេះថា ខ្លួននឹងលោកភ័ក
 ឡើងដោយឥតហេតុ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះជាហេតុទី ២
 ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាអ្នកប្រកបដោយអធិទូសមុប្បន្និ
 កស្រីយ ប្រាណ ទើបបញ្ជាក់ខ្លួននឹងលោកថា កើតឡើងដោយឥត
 ហេតុ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ជាអ្នកប្រកប
 ដោយអធិទូសមុប្បន្និទាំងនោះ តែងបញ្ជាក់ខ្លួននឹងលោកថា កើត
 ឡើងដោយឥតហេតុ ដោយហេតុ ២ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯណាមួយ ជាអ្នកប្រកបដោយអធិទូស-
 មុប្បន្និ បញ្ជាក់ខ្លួននឹងលោកថា កើតឡើងដោយឥតហេតុ សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ វែងបញ្ជាក់ដោយហេតុ ២ យ៉ាងនេះឯង
 បូកបញ្ជាក់ហេតុទាំងពីរនោះ ដោយហេតុណាមួយ មិនមានហេតុដទៃ
 ក្រៅពីហេតុទាំង ២ យ៉ាងនេះឡើយ ។ បេ ។ ពួកដទៃកាលពោល
 សរសើរគុណ របស់ព្រះគម្ពីរគត តាមសេចក្តីពិត ដោយធម៌ទាំងឡាយ
 ណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះជាអ្នកប្រកប

បុព្វទ្តកប្បវិកា បុព្វដ្ឋានុទិដ្ឋិទោ បុព្វន្តំ អារត្តំ អនេក-
 វិហិតានិ អនិមុត្តិបទានិ អភិវទ្ធន្តិ អដ្ឋារសហិ វត្តហិ ។
 យេ ហិ ភេតិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
 បុព្វទ្តកប្បវិកា បុព្វដ្ឋានុទិដ្ឋិទោ បុព្វន្តំ អារត្តំ អនេក-
 វិហិតានិ អនិមុត្តិបទានិ អភិវទ្ធន្តិ សទ្ធិ ភេ ឥមេហេវ
 អដ្ឋារសហិ វត្តហិ ឯតេសិ វា អញ្ញាភយេ ទត្តិ ឥតោ
 តហិទ្ធា ។ តយំទិ ភិក្ខុវេ ឥដាភតោ បដាទានិ ឥមេ
 ទិដ្ឋិដ្ឋាទា ឯវិកហិតា ឯវិបរាមដ្ឋា ឯវិកតិកា កវន្តិ
 ឯវិអភិសម្បកយាតិ ។ តព្វ ឥដាភតោ បដាទានិ
 តតោ ច ឧត្តវតិ បដាទានិ តព្វ បដាទានិ ទ ចរាម-
 សតិ ។ អបរាមសតោ ចស្ស បព្វត្ថញ្ញាវ ឯព្វតិ វិទិតា

ដោយបុព្វទ្តកប្បវិកា ជាអ្នកមានសេចក្តីយល់ឃើញរឿយ ។ ខ្លួនចំ-
 ណែកនៃខន្ធខាតិដើម ព្រាហ្មណ៍ខន្ធខាតិដើម សំដែងខ្លួន
 ចំណែកនៃទិដ្ឋិច្រើនប្រការ ដោយហេតុទាំង ១៨ នេះឯង ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈប្រាហ្មណ៍ឯណានិមួយ ជាអ្នកប្រកបដោយ
 បុព្វទ្តកប្បវិកា ជាអ្នកមានសេចក្តីយល់ឃើញរឿយ ។ ខ្លួនចំណែកនៃខន្ធខាតិដើម
 ព្រាហ្មណ៍ខន្ធខាតិដើម សំដែងខ្លួនចំណែកនៃទិដ្ឋិ
 ច្រើនប្រការ សមណៈព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ រមែងសំដែងដោយហេតុ
 ទាំង ១៨ នេះឯង ។ បូកចំណុះហេតុទាំង ១៨ នេះ ដោយហេតុណាមួយ
 មិនមានហេតុដទៃក្រៅពីហេតុទាំង ១៨ នេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រាហ្មណ៍ឯណាដែលច្បាស់ខ្លួនហេតុនៃទិដ្ឋិនោះដូច្នោះថា ហេតុនៃទិដ្ឋិទាំងឡាយ
 នេះ ដែលបុគ្គលកាន់យកយ៉ាងនេះ ប្រកាន់ខ្ជុសយ៉ាងនេះ រមែងមាន
 គតិយ៉ាងនេះ មានការប្រព្រឹត្តិទៅ ក្នុងលោកខាងមុខយ៉ាងនេះ ។ ព្រះ
 គោតម ដឹងច្បាស់ខ្លួនហេតុនៃទិដ្ឋិនោះផង ដឹងច្បាស់ (ខ្លួនសីលសមាទិដ្ឋិ
 សព្វញ្ញាតញ្ញាត) ដែលជាគុណជាត លើសលុបគ្រប់លំដាប់នោះទៅ
 ទៀតផង ។ កាលបើដឹងច្បាស់ខ្លួនគុណវិសេសនោះហើយ ក៏មិនបានប្រ-
 កាន់ខ្ជុសឡើយ ។ មួយទៀត កាលបើព្រះគោតមមិនបានប្រកាន់ខ្ជុស
 ហើយ ក៏ដឹងខ្លួនព្រះចិត្តជាច្រៀងរលត់ទៅ (នៃបុគ្គលសក្តិលេស)

វេទនាចំ សមុទយេត្ត អក្កន្តមេត្ត អស្សាទេត្ត អាទិច-
វេត្ត ឯស្សាលោត្ត យថាភ្នំ វិទិត្តា ។ អនុបាទា វិមុត្តា
កិក្ខុវេ ភថាគតោ ។ វេម ខោ តេ កិក្ខុវេ ធម្មា
កម្ពីក ធុន្តសា ធុន្តតោ យា សន្តា បណ្ឌិតា អតត្តាវចន
ឯបុណា បណ្ឌិតវេទិយា យេ ភថាគតោ សយំ
អភិញ្ញា សន្តិកត្តា បវេទនិ យេហិ ភថាគតស្ស
យថាភ្នំ វិណ្ឌិ សន្តា វេទនា វេទយ្យំ ។

[២៩] សន្តិ កិក្ខុវេ វិកោ សមណាប្រាហ្មណា អ-
បរន្តកប្បិកា អបរន្តទុដ្ឋិខោ អបរន្តំ អាវុត្ត អទេត្ត-
វិហិតាចំ អធិមុត្តិបទាចំ អភិវេទន្តំ ចតុត្តត្តាធឿសាយ
វត្ថុហិ ។ តេ ច កោត្តោ សមណាប្រាហ្មណា កិមាគម្ម

ដោយខ្លួនឯង ទាំងដឹងច្បាស់ខ្លួនចេតុដែលនាំឱ្យកើតឡើង ខែវេទនាផង
ខ្លួនសេចក្តីអស់ទៅ ខែវេទនាផង ខ្លួនសេចក្តីត្រូវពិសា របស់វេទនាផង
ខ្លួនខោសរបស់វេទនាផង ខ្លួនកិរិយាលោសំចោលខ្លួនវេទនាផង ដោយគ្មា
តាមពិត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះភថាគត ដុតស្រឡះហើយចាក
កំលេសព្រោះមិនប្រកាន់ (ខ្លួនមិនណាមួយ មានខ្លួនជាដើម) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ព្រះភថាគតបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខមរដោយ
ខ្លួនឯងហើយ អាចនឹងសំដែងបានខ្លួនធម៌ទាំងឡាយណា ពួកជនកាល
ពោលសរសើរគុណ របស់ព្រះភថាគត តាមសេចក្តីពិត ដោយធម៌ទាំង
ឡាយណា ធម៌ទាំងឡាយនេះឯង ជាធម៌ដ៏ជ្រាលជ្រៅ ដែលច្បាស់
ឃើញបានដោយលំបាក គ្រាសំដឹងបានដោយកម្រ ជាធម៌ស្ងប់រម្ងាប់
ជាធម៌ថ្លថ្លា មិនជាទីស្តីប្រមើលដោយសេចក្តីគ្រិះរិះបាន ជាធម៌ដ៏ល្អិត
មានវត្តអាក្រក់ ទើបដឹងបាន ។

[២៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មានសមណាប្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាអ្នក
ប្រកបដោយអបរន្តប្បវិថី ជាអ្នកមានសេចក្តីយល់ឃើញរឿយ ។ ខ្លួនខ្លួន
ជាចំណែកខាងមុខ (អនាគត) ប្រាព្វខ្លួនជាចំណែកខាងមុខ ហើយសំដែង
ខ្លួនចំណែកខាងចំនុះច្រើនប្រការ ដោយហេតុ២២ ។ ចុះពួកសមណាប្រាហ្មណ៍

កំណាត្ត អបរទ្តកប្បិកា អបរទ្តាទុដ្ឋិលោ អបរទ្តិ
អាវុត្ត អនេកវិហិតានិ អនិមុត្តិបទានិ អភិវទ្ធិ ចតុ-
ទ្ធាន្តិសាយ វត្ថុហិ ។

[៤៦] សន្តិ ភិក្ខុវេ វិកេ សមណព្រាហ្មណ ទុទ្ធ-
មាយននិកា សញ្ញវិកា ទុទ្ធមាយននា សញ្ញមត្តានិ^(១)
បញ្ញបេន្តិ សោឡសហិ វត្ថុហិ ។ តេ ច កោត្តា
សមណព្រាហ្មណ កំណាត្ត កំណាត្ត ទុទ្ធមាយននិកា
សញ្ញវិកា ទុទ្ធមាយននា សញ្ញមត្តានិ បញ្ញបេន្តិ
សោឡសហិ វត្ថុហិ ។ រូមិ អត្តា ហោតិ អរោតោ បរិ
មណា សញ្ញតិ និ បញ្ញបេន្តិ ។ អរូមិ អត្តា ហោតិ
អរោតោ បរិ មណា សញ្ញតិ និ បញ្ញបេន្តិ ។ រូមិ ច
អរូមិ ច អត្តា ហោតិ ។ បេ ។ ទេវរូមិ ទារូមិ អត្តា
ហោតិ ។ អន្តវា អត្តា ហោតិ ។ អនន្តវា អត្តា
ហោតិ ។ អន្តវា ច អនន្តវា ច អត្តា ហោតិ ។
ទេវន្តវា ទានន្តវា អត្តា ហោតិ ។ វិកេត្តសញ្ញា អត្តា

១ ធម៌ ទុទ្ធមាយននិកា សញ្ញវិកា ទុទ្ធមាយននិកា-សញ្ញា អត្តានិ ។ ២. សញ្ញា អត្តានិ ។

ដំបំរើន ជាអ្នកប្រកបដោយអបរទ្តកប្បិកា ជាអ្នកមានសេចក្តីយល់
ឃើញរឿយ ។ ខ្ញុំទទួលបានចំណែកខាងមុខ ប្រាញខ្លួនចំណែកខាងមុខ
ហើយសំដែងខ្លួនចំណែក ខែទង្វើច្រើនប្រការ ដោយហេតុ៤៤ គឺព្រោះ
កាស្រ័យអ្វី ព្រោះប្រាញអ្វី ។

[៤៦] ខ្ញាលកិកុំចំណុយ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាអ្នក
ប្រកបដោយទុទ្ធមាយននិកា ជាសញ្ញវិកា (ប្រការនៃខ្លួនថា កាលស្លាប់ទៅ
មានសញ្ញា) បញ្ញាខ្លួនថា មានសញ្ញាខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ដោយ
ហេតុ១៦យ៉ាង ។ ចុះពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដំបំរើនោះ ជាអ្នកប្រកប
ដោយទុទ្ធមាយននិកា ជាសញ្ញវិកា បញ្ញាខ្លួនថាមានសញ្ញា ខាងមុខអំពី
សេចក្តីស្លាប់ ដោយហេតុ១៦ យ៉ាង គឺព្រោះកាស្រ័យអ្វី ព្រោះប្រាញអ្វី ។
សមណព្រាហ្មណ៍ពួកនោះ បញ្ញាខ្លួននោះថា ខ្លួនមានរូប តែមិនមាន
រោគ គឺទៀង មានសញ្ញាខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ។ បញ្ញាខ្លួននោះថា
ខ្លួនមិនមានរូប ទាំងមិនមានរោគ មានសញ្ញាខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ។
បញ្ញាខ្លួននោះថា ខ្លួនមានរូបខ្លះ មិនមានរូបខ្លះក៏មាន ។ បេ ។ ខ្លួនមាន
ប្រកិបិទមែន មិនមានរូបក៏មិនមែនក៏មាន ។ ខ្លួនមានទីបំផុតក៏មាន ។ ខ្លួន
មិនមានទីបំផុតក៏មាន ។ ខ្លួនមានទីបំផុតខ្លះ មិនមានទីបំផុតខ្លះក៏មាន ។ ខ្លួន
មានទីបំផុតក៏មិនមែន មិនមានទីបំផុតក៏មិនមែនក៏មាន ។ ខ្លួនមានសញ្ញា

ព្រហ្មទិវលស្សត្ត ទុទ្ធមាយននិកា អសញ្ញវិភា

ហោតិ ។ ពាទន្តសញ្ញា អត្តា ហោតិ ។ បរិន្តសញ្ញា អត្តា
 ហោតិ ។ អប្បមាណសញ្ញា អត្តា ហោតិ ។ ឯកទ្គ-
 សុទ្ធិ អត្តា ហោតិ ។ ឯកទ្គនុក្ខិ អត្តា ហោតិ ។ សុទ្ធ-
 នុក្ខិ អត្តា ហោតិ ។ អនុក្ខមសុទ្ធិ អត្តា ហោតិ
 អរោតោ បរិ មរណា សញ្ញានិ ធិ បញ្ញាបេន្និ ។ ឥមេហិ
 ទោ តេ កិក្ខុវេ សមណាប្រាហ្មណា ទុទ្ធមាយននិកា
 សញ្ញាវិភា ទុទ្ធមាយននា សញ្ញាមត្តានិ បញ្ញាបេន្និ
 សោឡសហិ វត្ថុហិ ។ យេ ហិ កេនិ កិក្ខុវេ សម-
 ណា វា ប្រាហ្មណា វា ទុទ្ធមាយននិកា សញ្ញាវិភា
 ទុទ្ធមាយននា សញ្ញាមត្តានិ បញ្ញាបេន្និ សទ្ធិ តេ ឥមេ-
 ហាវ សោឡសហិ វត្ថុហិ ឯតេសិ វា អញ្ញាតវេទ នត្ថ
 ឥតោ តហិទ្ធា ។ បេ ។ យេហិ តតាតតស្ស យថា-
 កុដ្ឋំ វណ្ណំ សម្មា វនេសា វនេយ្យំ ។

(៤៧) សន្និ កិក្ខុវេ ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា
 ទុទ្ធមាយននិកា អសញ្ញវិភា ទុទ្ធមាយននា អសញ្ញ-
 មត្តានិ បញ្ញាបេន្និ អដ្ឋហិ វត្ថុហិ ។ តេ ច កោតោ

ព្រហ្មទិវលស្សត្ត ប្រាចរោយទុទ្ធមាយននិកា អសញ្ញវិភា

ប្តូនភាគីមាន ។ ខ្លួនមានសញ្ញាផ្សេងភាគីមាន ។ ខ្លួនមានសញ្ញាយ៉ាង
 ភិចក៏មាន ។ ខ្លួនមានសញ្ញានឹងប្រមាណមិនបានក៏មាន ។ ខ្លួនមាន
 សេចក្តីសុខវត្ថុប្បវិទ្ធិក៏មាន ។ ខ្លួនមានទុក្ខវត្ថុប្បវិទ្ធិក៏មាន ។ ខ្លួនមានសុខ
 នឹងទុក្ខប្រឡំភាគីមាន ។ ខ្លួនមិនមានទុក្ខមិនមានសុខទាំងមិនមានរោគ
 មានសញ្ញា ភាគីមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ក៏មាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សម-
 ណាប្រាហ្មទាំងនោះ ជាអ្នកប្រកបដោយទុទ្ធមាយននិកា ជាសញ្ញាវិភា
 បញ្ញាវិភាខ្លួនថា មានសញ្ញាភាគីមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ដោយហេតុ១៦យ៉ាង
 នេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈប្រាហ្មណ៍ឯណាមួយជា
 អ្នកប្រកបដោយទុទ្ធមាយននិកា ជាសញ្ញាវិភា បញ្ញាវិភាខ្លួនថា មានសញ្ញា
 ភាគីមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ តែងបញ្ញា
 ដោយហេតុ ១៦ យ៉ាងនេះឯង ឬក៏បញ្ញាហេតុ ១៦ នោះ ដោយហេតុ
 ណាមួយ មិនមានហេតុដទៃក្រៅពីនេះឡើយ ។ បេ ។ ពួកជនកាល
 និយាយសរសើរគុណ របស់ព្រះតថាគតតាមសេចក្តីពិត ដោយធម៌ទាំង
 ឡាយណា ។

(៤៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មានសមណប្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជា
 អ្នកប្រកបដោយទុទ្ធមាយននិកា ជាសញ្ញាវិភា បញ្ញាវិភាខ្លួនថាមិនមាន
 សញ្ញាភាគីមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ដោយហេតុ ៨ យ៉ាង ។ ចុះពួកសមណ-

សមណក្រាហ្មណា កំមាគម្ម កំមារត្ត ឧទ្ធកាយ-
 តនិកា អសញ្ញាវិទា ឧទ្ធកាយតនា អសញ្ញាមត្តានិ
 បញ្ញាបេន្នំ អដ្ឋហំ វត្ថុហំ ។ រូបំ អត្តា ហោតិ អរោតោ
 ហំ មរណា អសញ្ញាវិទំ បញ្ញាបេន្នំ ។ អរូបំ អត្តា ហោតិ
 អរោតោ ហំ មរណា អសញ្ញាវិទំ បញ្ញាបេន្នំ ។ រូបំ ច អរូបំ
 ច អត្តា ហោតិ ។ យេ ។ ខេវរូបំ ធារូបំ អត្តា ហោតិ ។
 អន្តរំ អត្តា ហោតិ ។ អន្តរំ អត្តា ហោតិ ។
 អន្តរំ ច អន្តរំ ច អត្តា ហោតិ ។ ខេវរន្តរំ ធាន្តរំ
 អត្តា ហោតិ អរោតោ ហំ មរណា អសញ្ញាវិទំ
 បញ្ញាបេន្នំ ។ ឥមហំ ទោ តេ ភិក្ខុវេ សមណក្រាហ្ម-
 ណា ឧទ្ធកាយតនិកា អសញ្ញាវិទា ឧទ្ធកាយតនា
 អសញ្ញាមត្តានិ បញ្ញាបេន្នំ អដ្ឋហំ វត្ថុហំ ។ យេ ហិ
 កេច ភិក្ខុវេ សមណា វា ក្រាហ្មណា វា ឧទ្ធកាយ-
 តនិកា អសញ្ញាវិទា ឧទ្ធកាយតនា អសញ្ញាមត្តានិ
 បញ្ញាបេន្នំ សទ្ធិ តេ ឥមេហេវ អដ្ឋហំ វត្ថុហំ វិរតសិ

ក្រាហ្មណំជីវិតំនៃទាំងនោះ ជាអ្នកប្រកបដោយទុទ្ធកាយតនាជំងឺ ជាអ-
 សញ្ញាវិទូ បញ្ញាបេន្នំ មិនមានសញ្ញាវិទូអំពីសេចក្តីស្លាប់ ដោយ
 ហេតុ ៨ យ៉ាង កើតចេញពីស្រ័យក្តី ច្រោះប្រាណាជីវិតំ ។ សមណក្រាហ្មណំ
 ទាំងនោះ បញ្ញាបេន្នំ មិនមានរូប តែមិនមានរោគ មិនមាន
 សញ្ញាវិទូអំពីសេចក្តីស្លាប់ ។ បញ្ញាបេន្នំ មិនមានរូប
 ទាំងមិនមានរោគ មិនមានសញ្ញាវិទូអំពីសេចក្តីស្លាប់ ។ បញ្ញាបេន្នំ
 ខ្លួននោះថា ខ្លួនមានរូបខ្លះ មិនមានរូបខ្លះក៏មាន ។ យេ ។ ខ្លួនមានរូប
 ក៏មិនមែន មិនមានរូបក៏មិនមែនក៏មាន ។ ខ្លួនមានទីបំផុតក៏មាន ។ ខ្លួន
 មិនមានទីបំផុតក៏មាន ។ ខ្លួនមានទីបំផុតខ្លះ មិនមានទីបំផុតខ្លះក៏មាន ។
 ខ្លួនមានទីបំផុតក៏មិនមែន មិនមានទីបំផុតក៏មិនមែន តែមិនមានរោគ មិន
 មានសញ្ញាវិទូអំពីសេចក្តីស្លាប់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈក្រាហ្មណ៍
 ក្រាហ្មណំទាំងនោះ ជាអ្នកប្រកបដោយទុទ្ធកាយតនាជំងឺ ជាអសញ្ញាវិទូ
 បញ្ញាបេន្នំ មិនមានសញ្ញាវិទូអំពីសេចក្តីស្លាប់ ដោយហេតុ ៨
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈក្រាហ្មណ៍ឯណាគឺមួយ
 ជាអ្នកប្រកបដោយទុទ្ធកាយតនាជំងឺ ជាអសញ្ញាវិទូ បញ្ញាបេន្នំ មិន
 មានសញ្ញាវិទូអំពីសេចក្តីស្លាប់ ពួកសមណក្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ
 រើមតិបញ្ញាក្តីដោយហេតុ ៨ យ៉ាងនេះឯង ពួកសមណៈក្រាហ្មណ៍ ៨ យ៉ាងនេះ

ព្រហ្មជាលសូត្រ ទុទ្ធាយតនិកា ទេវសញ្ញាសញ្ញាវិវាទ

វា អញ្ចតរោ ធន្តិ ឥតោ តហំនា ។ បេ ។ យេហិ
តថាតតស្ស យថាភុទ្ធី វិណ្ណំ សន្តា វេណាថា វេធយ្យំ ។

(៤៨) សន្តិ កំត្រុវ ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា
ទុទ្ធាយតនិកា ទេវសញ្ញាសញ្ញាវិវាទ ទុទ្ធាយតនា
ទេវសញ្ញាសញ្ញាវិវាទំ(១) បញ្ចាបេន្តិ អដ្ឋហិ វត្ថុហិ ។
តេ ច កោន្តោ សមណាព្រាហ្មណា កំណាត្ត កំណាត្ត
ទុទ្ធាយតនិកា ទេវសញ្ញាសញ្ញាវិវាទ ទុទ្ធាយតនា
ទេវសញ្ញាសញ្ញាវិវាទំ បញ្ចាបេន្តិ អដ្ឋហិ វត្ថុហិ ។
វុមី អត្តា ហោតិ អរោតោ បរិ មរណា ទេវសញ្ញា-
សញ្ញាវិវាទំ បញ្ចាបេន្តិ ។ អរុមី អត្តា ហោតិ ។ បេ ។ វុមី
ច អរុមី ច អត្តា ហោតិ ។ ទេវុមី ទារុមី អត្តា
ហោតិ ។ អន្តវា អត្តា ហោតិ ។ អន្តវា អត្តា
ហោតិ ។ អន្តវា ច អន្តវា ច អត្តា ហោតិ ។

១ ទ. ទេវសញ្ញា សញ្ញាវិវាទំ កត្តាវិវាទំ ។ ខ. ទេវសញ្ញាសញ្ញាវិវាទំ កត្តាវិវាទំ ។

ព្រហ្មជាលសូត្រ ព្រាហ្មជាលសូត្រ ទុទ្ធាយតនិកា ទេវសញ្ញាសញ្ញាវិវាទ

ដោយហេតុណាមួយ មិនមានហេតុផល ក្រៅពីនេះឡើយ ។ បេ ។
ភូតផលកាលនិយាយសរសើរគុណ បេសព្រះភោជន តាមសេចក្តីពិត
ដោយធម៌ពំនីឡាយណា ។

(៤៨) ម្ចាស់ភិក្ខុពំនីឡាយ មានសមណព្រាហ្មណ៍ភូតមួយ ជាអ្នក
ប្រកបដោយទុទ្ធាយតនិកា ជាទេវសញ្ញាសញ្ញាវិវាទ បញ្ចកន្តវិទូនបំរោន
សញ្ញាវិវាទំ មិនមែន មិនមានសញ្ញាវិវាទំ មែន (មានសញ្ញាវិវាទំ គ្មានសញ្ញា
វិវាទំ មានសញ្ញាវិវាទំ) ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្តាប់ ដោយហេតុ ៨ យ៉ាង ។
ចុះភូតសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើននោះ ជាអ្នកប្រកបដោយទុទ្ធាយតនិកា
ជាទេវសញ្ញាសញ្ញាវិវាទ បញ្ចកន្តវិទូនបំរោន មានសញ្ញាវិវាទំ មិនមែន
សញ្ញាវិវាទំ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្តាប់ ដោយហេតុ ៨ យ៉ាង តើព្រោះ
កាស្រ័យអ្វី ព្រោះប្រាណាអ្វី ។ សមណព្រាហ្មណ៍ភូតនោះ បញ្ចកន្តវិទូន
រោរវា ខ្លួនមានរូប តែមិនមានរោគ មានសញ្ញាវិវាទំ មិនមានសញ្ញា
វិវាទំ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្តាប់ ។ បញ្ចកន្តវិទូននោះជា ខ្លួនមិនមាន
ប្រកិមាទ ។ បេ ។ ខ្លួនមានរូបខ្លះ មិនមានរូបខ្លះក៏មាន ។ ខ្លួនមានរូបក៏
មិនមែន មិនមានរូបក៏មិនមែនក៏មាន ។ ខ្លួនមានទ័បដុកក៏មាន ។ ខ្លួន
មិនមានទ័បដុកក៏មាន ។ ខ្លួនមានទ័បដុកខ្លះ មិនមានទ័បដុកខ្លះក៏មាន ។

ទេវេន្តរា ទានេន្តរា អន្តា ហោតិ អរោតោ បាម្មរណា
 ទេវេសញ្ញាវាសញ្ញាវា ទិ បញ្ញាបេន្តិ ។ ឥមេហិ ទោ តេ
 ភិក្ខុវេ សមណាប្រាហ្មណា ឧទ្ធិមាយតនិកា ទេវេសញ្ញា-
 វាសញ្ញាវា ឧទ្ធិមាយតនា ទេវេសញ្ញាវាសញ្ញាវា មត្តា ទិ
 បញ្ញាបេន្តិ អដ្ឋហិ វត្ថុហិ ។ យេ ហិ កេនិ ភិក្ខុវេ
 សមណា វា ប្រាហ្មណា វា ឧទ្ធិមាយតនិកា ទេវេសញ្ញា-
 វាសញ្ញាវា ឧទ្ធិមាយតនា ទេវេសញ្ញាវាសញ្ញាវា មត្តា-
 ទិ បញ្ញាបេន្តិ សទ្ធិ តេ ឥមេហេ? អដ្ឋហិ វត្ថុហិ
 ឯតេសិ វា អញ្ញាតវេន ទត្ថិ ឥតោ ពហិទ្ធា ។ មេ ។
 យេហិ តថាភិក្ខុស្ស យថាភិក្ខុ វណ្ណិ សម្មា វទេហនា
 វទេយ្យំ ។

[៤៧] សង្ឃិ ភិក្ខុវេ ឯតេ សមណាប្រាហ្មណា
 ឧទ្ធិមាយតនា សតោ(១) សត្តស្ស ឧទ្ធិមិ វិចាសិ វិករិ
 បញ្ញាបេន្តិ សត្តហិ វត្ថុហិ ។ តេ ច កោតោ សមណ-
 ប្រាហ្មណា កិមាធម្ម កំណាត្ត ឧទ្ធិមាយតនា សតោ
 សត្តស្ស ឧទ្ធិមិ វិចាសិ វិករិ បញ្ញាបេន្តិ សត្តហិ

១ ឧ សតោនិ ឧ ទិស្សនិ ។

ខ្លួនមានច័ប្បជុតក៏មិនមែន មិនមានច័ប្បជុតក៏មិនមែន តែមិនមានពេត មាន
 សញ្ញាភិក្ខុមិនមែន មិនមានសញ្ញាភិក្ខុមិនមែន ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ជាអ្នកប្រកបដោយ
 ទុក្ខមាយតនា ជាទេវេសញ្ញាវាសញ្ញាវា បញ្ញាបេន្តិ មានសញ្ញាភិក្ខុ
 មែន មិនមានសញ្ញាភិក្ខុមិនមែន ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ដោយហេតុ
 យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈប្រាហ្មណ៍ឯណាខ្លះ
 មួយ ជាអ្នកប្រកបដោយទុក្ខមាយតនា ជាទេវេសញ្ញាវាសញ្ញាវា បញ្ញា
 បេន្តិ ខ្លះ មានសញ្ញាភិក្ខុមិនមែន មិនមានសញ្ញាភិក្ខុមិនមែន ខាងមុខអំពីសេច-
 ក្តីស្លាប់ សមណៈប្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ រមែងបញ្ញត្តិដោយហេតុ ៨
 យ៉ាងនេះឯង បូកបណ្តោះហេតុ ៨ យ៉ាងនេះ ដោយហេតុណាមួយ មិន
 មានហេតុដទៃទៀតនោះឡើយ ។ មេ ។ ពួកជនកាលនិយាយសរសើរ
 គ្នា របស់គ្រូគេថាគតភាមសេចក្តីពិត ដោយធម៌ទាំងឡាយណា ។

[៤៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានសមណប្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាទុច្ច-
 រណ៍ (អ្នកពាលជាដាច់ស្មោះ) បញ្ញត្តិការដាច់ស្មោះ ឱវាសន៍ភិក្ខុវាស
 វាសេចក្តីមិនកើតទៀត ខែសត្វដែលមាននៅ ដោយហេតុ៧យ៉ាង ។ ចុះ
 ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដទៃនោះជាទុច្ចរណ៍ បញ្ញត្តិការដាច់ស្មោះ ឱវា
 សេចក្តីវាស ឱវាសេចក្តីមិនកើតទៀត ខែសត្វដែលមាននៅដោយហេតុ៧

វត្ថុហិ ។ ឥន កិច្ចវេ ឯកតោ សមណា វា
 ព្រាហ្មណោ វា ឯវិវាទំ ហោតិ ឯវិទិដ្ឋំ យតោ ទោ
 កោ អយំ អត្តា រូបិ ធាតុធម្មញ្ញត្ថតោ មាតាបេត្តិក-
 សត្តរោ កាយស្ស កេតា ទុច្ឆិដ្ឋតិ វិទស្សតិ ឧ ហោតិ
 បរម្មណោ ឯត្តាវតា ទោ កោ អយំ អត្តា សម្មា
 សមុច្ឆិដ្ឋោ ហោតិ ។ ឥត្តេតេ សតោ សត្តស្ស
 ទុច្ឆិដ្ឋំ វិទាសំ វិភិ បញ្ចបេត្តិ ។ តមញ្ញោ^(១) ឯវាមា
 អត្ថំ ទោ កោ ឯសោ អត្តា យំ ភ្នំ វិទសំ ខេសោ ធម្មតិ
 វធាមិ ខោ ច ទោ កោ អយំ អត្តា ឯត្តាវតា សម្មា
 សមុច្ឆិដ្ឋោ ហោតិ អត្ថំ ទោ កោ អញ្ញោ អត្តា ទិញ្ញា រូបិ
 កាវាវចរោ កវឡិដ្ឋិកហារកត្តោ^(២) តំ ភ្នំ ធា ធាសិ
 ឧ បស្សសិ តមហំ ជាតមិ បស្សមិ សោ ទោ
 កោ អត្តា យតោ កាយស្ស កេតា ទុច្ឆិដ្ឋតិ វិទស្សតិ

១ ឧ. តំ អញ្ញោ ។ ២ ឧ. កវឡិដ្ឋិកហារកត្តោ ។ ឧ. កវឡិកហារកត្តោ

យ៉ាង គេព្រោះកស្រីយអ្វី ព្រោះប្រាជ្ញាអ្វី ។ ម្ចាស់កិត្យុតាំងឡាយ បុគ្គល
 ពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ ជាសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ ជាអ្នកមានពាក្យយ៉ាង
 នេះ មានសេចក្តីយល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ខែអ្នកដំបំរើន ខ្លួននេះបានរួប
 ប្រកបដោយមហាកម្មរូបឯក្រីក្រអំពីមាតាបិតា លុះកាយបែកក្លាយទៅកាល
 ណា វែមងងាប់សូន្យ វែមងវិនាស ខាងមុខនិងសេចក្តីស្លាប់ទៅ វែមងមិន
 មាន ខែអ្នកដំបំរើន ព្រោះហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ រើបង្គុននោះឯង
 រេញរេងដាច់សូន្យជាប្រាកដ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ បញ្ញត្តខ្លួន
 កាដាច់សូន្យ ខ្លួនសេចក្តីវិនាស ខ្លួនសេចក្តីមិនកើតទៀត ខែសត្វវិសេ
 មាទៅ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ មានបុគ្គលដទៃទៀតអំពីបុគ្គលពួកនោះ
 និយាយយ៉ាងនេះថា ខែអ្នកដំបំរើន អ្នកនិយាយថាខ្លួនមានខ្លះ ក៏មានវែមង
 ឯមុំមិននិយាយថា ខ្លួនខ្លះមិនមានទេ ខែអ្នកដំបំរើន តែថាខ្លួននេះមិនវែមង
 ជាសភាវៈដាច់សូន្យដោយពិត ព្រោះហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះឡើយ
 ខែអ្នកដំបំរើន មានខ្លួនដទៃទៀត មានរូបជាទិព្វ ជាភាវាវចរទៅក(គ្រាច់
 ទៅក្នុងកាមភព) មានកវឡិដ្ឋិកហារដាច់ណា អ្នកមិនដឹងមិនឃើញខ្លួន
 កោរឡើយ ឯចុំរើបដឹងរើបឃើញខ្លួននោះ ខែអ្នកដំបំរើន ខ្លួននោះឯង
 លុះបានកាយបែកក្លាយទៅកាលណា វែមងដាច់សូន្យ វែមងវិនាសខាងមុខ

ឧ ហោតិ បរិ មរណា ឯត្តាវតា ទោ ភោ អយំ អត្តា
 សម្មា សមុច្ឆិន្ទោ ហោតីតិ ។ នត្តោតេ សតោ សត្តស្ស
 ឧច្ឆេទិ វិបាសំ វិករំ បញ្ចាបេន្តិ ។ តមញ្ញោ ឯវាមា
 អត្តំ ទោ ភោ ឯសោ អត្តា យំ ភំ វនេសំ ទោសោ
 ឧត្តតិ វនាមិ ទោ ឧ ទោ ភោ អយំ អត្តា ឯត្តាវតា
 សម្មា សមុច្ឆិន្ទោ ហោតិ អត្តំ ទោ ភោ អញ្ញោ អត្តា
 ធិញ្ញោ រូមំ មនោមយោ សត្តន្តប្បវត្តន្តិ អហិ ធិត្រៃយោ តំ ភំ
 ឧ ជាបាសំ ឧ បស្សសំ តមហំ ជាបាមិ បស្សាមិ សោ
 ទោ ភោ អត្តា យតោ កាយស្ស ភេតា ឧច្ឆេទិ វិទស្សតិ
 ឧ ហោតិ បរមរណា ឯត្តាវតា ទោ ភោ អយំ អត្តា
 សម្មា សមុច្ឆិន្ទោ ហោតីតិ ។ នត្តោតេ សតោ សត្តស្ស
 ឧច្ឆេទិ វិបាសំ វិករំ បញ្ចាបេន្តិ ។ តមញ្ញោ ឯវាមា អត្តំ
 ទោ ភោ ឯសោ អត្តា យំ ភំ វនេសំ ទោសោ ឧត្តតិ

អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ មិនកើតទៀតទេ នៃអ្នកដំបើង ព្រោះហេតុមានប្រមាណ
 ប៉ុណ្ណោះ ទើបខ្លួននេះឈ្លោះថាជាសភាវៈដាច់ស្រឡាដោយពិត ។ សមណ-
 ណាព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ បញ្ញាកម្មវិការដាច់ស្រឡា ឡូវសេចក្តីវិចារស ឡូវសេចក្តី
 មិនកើតទៀត នៃសត្វដែលមាននៅ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ មានបុគ្គល
 ដទៃក្រៅអំពីបុគ្គលពួកនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា នៃអ្នកដំបើង អ្នកនិយាយ
 ថាខ្លួនមានន្ទុះ ក៏មានមុន ឯខ្ញុំមិននិយាយថាខ្លួនខ្ញុំមិនមានទេ នៃអ្នកដំបើង
 រឺ តែថាខ្លួននេះមិនមែនជាសភាវៈដាច់ស្រឡាដោយពិត ព្រោះហេតុមាន
 ប្រមាណប៉ុណ្ណោះឡើយ នៃអ្នកដំបើង មានខ្លួនដទៃទៀត មានរូបជាទិព្វ
 សម្រេចដោយឈានចិត្ត មានអវយវៈធំកូចគ្រប់សព្វ មានវត្ថុនិយមិនថោក
 ទាប គឺមានវត្ថុនិយមពញាលេញ អ្នកមិនដឹង មិនឃើញខ្លួននោះឡើយ
 ឯខ្ញុំទើបដឹង ទើបឃើញខ្លួននោះ នៃអ្នកដំបើង ខ្លួននោះឯង សុះកាយ
 បែកបាក់ទៅកាលណា វែមដាច់ស្រឡា វែមវិចារស ខាងមុខអំពីសេចក្តី
 ស្តាប់ទៅ មិនកើតទៀតទេ នៃអ្នកដំបើង ព្រោះហេតុមានប្រមាណ
 ប៉ុណ្ណោះ ទើបខ្លួននេះឈ្លោះថាជាសភាវៈដាច់ស្រឡាដោយពិត ។ សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ បញ្ញាកម្មវិការដាច់ស្រឡា ឡូវសេចក្តីវិចារស ឡូវសេចក្តីមិន
 កើតទៀត នៃសត្វដែលមាននៅ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ មានបុគ្គលដទៃ
 ក្រៅអំពីបុគ្គលពួកនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា នៃអ្នកដំបើង អ្នកនិយាយថា

វិទាមិ ខេ ច ខេ ភោ អយំ អត្តា វិញ្ញាណំ សម្មា
 សមុដ្ឋិតោ ហោតិ អត្ថំ ខេ ភោ អត្តោ អត្តា សត្វសោ
 រូបសញ្ញាធំ សមតិក្កមា បដិយសញ្ញាធំ អត្ថុដ្ឋមា
 ពានត្តសញ្ញាធំ អមនសិកាវា អនត្តោ អាត្មាសោតំ^(១)
 អាត្មាសាណញ្ញយតទ្ធកោ យំ^(២) ភ្នំ ធន ជាតាសិ ធន
 ចស្សសិ តមហិ ជាតមិ បស្សមិ សោ ខេ ភោ អត្តា
 យតោ កាយស្ស ភេតា ឧត្តន្តតិ វិទស្សតិ ធន ហោតិ
 បរាណា វិញ្ញាណំ ខេ ភោ អយំ អត្តា សម្មា សមុដ្ឋិតោ
 ហោតិ វ វត្តោតោ សតោ សត្តស្ស ឧត្តធំ វិទាសិ
 វិភវិ បញ្ញាបេតិ វ តមាញ្ញា វិវោយា អត្ថំ ខេ ភោ វិសោ
 អត្តា យំ ភ្នំ វិទសិ ខេសោ ធនតិ វិទាមិ ខេ ច ខេ
 ភោ អយំ អត្តា វិញ្ញាណំ សម្មា សមុដ្ឋិតោ ហោតិ អត្ថំ

• ១. ឧកសោនី ១ ២ ១. ១. ៧ ។

ខ្លួនមានខ្លះក៏មានមែន ឯទ្រង់មិនមែន ខ្លួនខ្លះមិនមានទេ ខ្លួនមិនមែន
 តែថា ខ្លួននេះមិនមែនជាសភាវៈដាច់ស្រឡាដោយពិត ព្រោះហេតុមានប្រ-
 មាណប៉ុណ្ណោះឡើយ ខ្លួនមិនមែន មានខ្លួនដទៃដែលចូលទៅកាន់អាត្មា-
 សាណញ្ញយតទ្ធកត មានអារម្មណ៍ជាភាសាសម្រាប់មិនមានទីបំផុតដូច្នោះ ព្រោះ
 កន្លងរូបសញ្ញា គឺសេចក្តីសំគាល់ក្នុងរូប ព្រោះអស់ទៅនៃបដិយសញ្ញា
 គឺសេចក្តីសំគាល់ ក្នុងអារម្មណ៍ដែលជាទីផ្តាច់ខ្លួនចិត្ត ព្រោះមិនធ្វើទុកក្នុង
 ចិត្តដល់មានក្តីសញ្ញា គឺសេចក្តីសំគាល់ក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេង ៗ ដោយសព្វ
 គ្រប់ អ្នកមិនដឹង មិនឃើញនូវខ្លួនណា ចុះទីបំផុត រឿបឃើញនូវខ្លួន
 នោះ ខ្លួននោះឯង លុះកាយបែកបាយទៅកាលណា
 វែមដាច់ស្រឡា វែមវិវាស វាងមុខដំបៅសេចក្តីស្លាប់ទៅ មិនកើតទៀត
 ទេ ខ្លួនមិនមែន ព្រោះហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ទើបខ្លួននេះឈ្មោះ
 ថាជាសភាវៈដាច់ស្រឡាដោយពិត ។ សមណព្រាហ្មណ៍ ពួកមួយបញ្ជាក់នូវ
 ការដាច់ស្រឡា នូវសេចក្តីវិវាស នូវសេចក្តីមិនកើតទៀត ខ្លួនដែល
 មាននៅ ដោយប្រការផ្សេងៗ មានបុគ្គលដទៃគ្រប់អំពីបុគ្គលគួរតែនោះ
 មិនយោយយ៉ាងនេះថា ខ្លួនមិនមែន អ្នកនិយាយថាខ្លួនមានខ្លះ ក៏មានមែន
 ឯទ្រង់មិនមែន ខ្លួនមិនមែនមានទេ ខ្លួនមិនមែន តែថាខ្លួននេះ មិនមែន
 ជាសភាវៈដាច់ស្រឡាដោយពិត ព្រោះហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះឡើយ

ទោ ភោ អញ្ញោ អត្តា សត្វសោ អាណាសាណញាយតទំ
 សមតិក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណន្តំ វិញ្ញាណញាយតទុបកោ
 យំ ភ្នំ ន ជាបាសំ ន បស្សសិ តមហំ ជាបាមិ
 ចស្សាមិ សោ ទោ ភោ អត្តា យតោ កាយស្ស ភេតា
 ឡង្គិដ្ឋតិ វិនិស្សតិ ន ហោតិ បរម្មណោ ឯត្តាវតា ទោ
 ភោ អយំ អត្តា សត្វា សមុច្ឆិន្ទោ ហោតិ ភិ វិនិស្ស-
 តោ សតោ សត្តស្ស ឡង្គិដ្ឋតិ វិនិស្សតិ វិហរំ បញ្ញាបេន្តំ វ
 តមញ្ញោ ឯវមាហា អត្តំ ទោ ភោ ឯសោ អត្តា យំ ភ្នំ
 វិនិស្សតិ វេសោ នត្តិ វិនិស្សតិ យោ ច ទោ ភោ អយំ
 អត្តា ឯត្តាវតា សត្វា សមុច្ឆិន្ទោ ហោតិ អត្តំ ទោ ភោ
 អញ្ញោ អត្តា សត្វសោ វិញ្ញាណញាយតទំ សមតិក្កម្ម
 នត្តំ កិញ្ញតិ អាណិត្តញាយតទុបកោ យំ ភ្នំ ន ជាបាសំ
 ន បស្សសិ តមហំ ជាបាមិ ចស្សាមិ សោ ទោ
 ភោ អត្តា យតោ កាយស្ស ភេតា ឡង្គិដ្ឋតិ វិនិស្សតិ

នៃអ្នកដ៏ចំរើន មានខ្លួនដទៃ ដែលកខ្វល់បង្កឱ្យភាពសាមញ្ញញាយតទុបកោ
 ដោយសព្វគ្រប់ ហើយចូលទៅកាន់វិញ្ញាណញាយតទុបកោ មានការម្ម-
 ណ៍ថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុតដូច្នោះ អ្នកមិនដឹង មិនឃើញខ្លួនណា
 រូបទីបំផុត ទើបឃើញខ្លួនខ្លះខាង នៃអ្នកដ៏ចំរើន ខ្លួនខាងឯង លុះកាយ
 បែកបាយទៅកាលណា វាមិនដាច់សូន្យ វាមិនវិនាស វាមិនប្រកាស
 សេចក្តីស្ងប់ទៅ មិនទាក់ទាញឡើយ នៃអ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុមាន
 ប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ទើបខ្លួនខ្លះខាងនោះជាសភាវៈដាច់សូន្យដោយពិត ។
 សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ បញ្ចក្ខ ខ្លួនខ្លះខាងនោះ ខ្លួនសេចក្តីវិនាស
 ខ្លួនសេចក្តីមិនកើតទៀតនៃសត្វដែលមានទៅ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។
 មានបុគ្គលដទៃស្រាវជ្រាវបុគ្គលពួកនោះ មិនយាយយ៉ាងនេះថា នៃអ្នកដ៏ចំរើន
 អ្នកនិយាយថា ខ្លួនមានន្ទុះក៏មានមែន ឯខ្ញុំមិននិយាយថា ខ្លួនន្ទុះមិនមានទេ
 នៃអ្នកដ៏ចំរើន តែថា ខ្លួននេះមិនមែន ជាសភាវៈដាច់សូន្យ ព្រោះហេតុ
 មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះឡើយ នៃអ្នកដ៏ចំរើន មានខ្លួនដទៃដែលកខ្វល់បង្កឱ្យ
 វិញ្ញាណញាយតទុបកោដោយសព្វគ្រប់ ហើយចូលទៅកាន់ពាក់ព័ន្ធនាយតទុ-
 បកោ មានការម្មណ៍ថា អ្វីក៏ចក្ខុចក្ខុមិនមានដូច្នោះ អ្នកមិនដឹង មិនឃើញ
 ខ្លួនណា ឯខ្ញុំទើបដឹង ទើបឃើញខ្លួនខ្លះខាង នៃអ្នកដ៏ចំរើន ខ្លួនខាង
 ឯង លុះកាយបែកបាយទៅកាលណា វាមិនដាច់សូន្យ វាមិនវិនាស

ព្រហ្មណសមុទ្រ រឿងទី១

១ ហោតិ បរម្មណា ឯត្តាវតា ទោ ភោ អយំ អត្តា សម្មា
 សម្មុច្ឆិន្ទោ ហោតិ ។ ឥត្តោកេ សវេតា សត្តស្ស ឧច្ឆន្តិ
 វិទាសំ វិកវំ បញ្ចមេន្តិ ។ តថាញោ ឯវេណា អត្តិ ទោ
 ភោ ឯសោ អត្តា យំ ត្រំ វេសិ ទេសោ ឧត្តិ វេណមិ
 ទោ ៥ ទោ ភោ អយំ អត្តា ឯត្តាវតា សម្មា សម្មុច្ឆិ-
 ញោ ហោតិ អត្តិ ទោ ភោ អញោ អត្តា សទ្ធសោ អា-
 កំព្វញាយតនំ សមត្តកម្ម សន្តមេតិ បណីតមេតន្តិ
 ទេវសញ្ញាយសញ្ញាយតន្តមតោ យំ ត្រំ ១ ជាតាសិ ១
 បស្សសិ តមហំ ជាតាមិ បស្សមិ សោ ទោ ភោ
 អយំ^(១) អត្តា យតោ កាយស្ស ភេតា ឧច្ឆន្តិ វិទ-
 ស្សតិ ១ ហោតិ បរម្មណា ឯត្តាវតា ទោ ភោ អយំ
 អត្តា សម្មា សម្មុច្ឆិន្ទោ ហោតិ ។ ឥត្តោកេ ស-
 តោ សត្តស្ស ឧច្ឆន្តិ វិទាសំ វិកវំ បញ្ចមេន្តិ ។

១ ខ. អយន្តំ ពយំ ១ វិស្សតិ ។

ព្រហ្មណសមុទ្រ រឿងទី១

ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ មិនកើតទៀតឡើយ ខែអ្នកដំបើង ខ្លួននេះ
 ឈ្មោះថាជាសភាវៈដាច់ស្តុន្យដោយពិត ព្រោះហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ
 ឯង។ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ បញ្ញត្តនូវការដាច់ស្តុន្យ នូវសេចក្តីវិទាស
 នូវសេចក្តីមិនកើតទៀត ខែសត្វដែលមាននៅ ដោយប្រការផ្សេងៗ
 មានបុគ្គលដទៃ ក្រៅអំពីបុគ្គលពួកនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នក
 ដំបើង អ្នកនិយាយថា ខ្លួនមានខ្ញុំក៏មានមែន ឯខ្ញុំមិននិយាយថា ខ្លួនខ្ញុំ
 មិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដំបើង តែថា ខ្លួននេះមិនមែន ជាសភាវៈដាច់
 ស្តុន្យដោយពិត ព្រោះហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះឡើយ ម្ចាស់អ្នកដំបើង
 មានខ្លួនដទៃ ដែលកន្លងបង្កើតនូវអាត្មញ្ញាយតន្តជំនួន ដោយសព្វគ្រប់
 ហើយចូលទៅកាន់ទេវសញ្ញាសញ្ញាយតន្តកត មានការយល់ថា នេះ
 ជាធម្មជាតិ ស្ងប់ នេះជាធម្មជាតិ ទុក្ខម អ្នកមិនដឹង មិនឃើញនូវខ្លួន
 ណា ឯខ្ញុំទើបដឹង ទើបឃើញនូវខ្លួននោះ ខែអ្នកដំបើង ខ្លួននេះ
 ឯង លុះកាយបែកគ្នាយទៅកាលណា វែមន៍ដាច់ស្តុន្យ វែមន៍វិទាស ខាង
 មុខអំពីសេចក្តីស្តាប់ មិនកើតទៀតឡើយ ខែអ្នកដំបើង ខ្លួននេះឈ្មោះ
 ថាជាសភាវៈដាច់ស្តុន្យដោយពិត ព្រោះហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះឯង ។
 សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ បញ្ញត្តនូវការដាច់ស្តុន្យ នូវសេចក្តីវិទាស
 នូវសេចក្តីមិនកើតទៀតនៃសត្វដែលមាននៅ ដោយប្រការផ្សេងៗ ។

ឥមេហិ ។ តេ ភិក្ខុវេ សមណាប្រាហ្មណា ឧទ្ទេនវនិ
 សរោ សត្តស្ស ឧទ្ទេនំ វិបាសំ វិកវំ បញ្ញាបេន្នំ សត្តហិ
 វត្ថុហិ ។ យេ ហិ តេនំ ភិក្ខុវេ សមណា វា ប្រាហ្មណា
 វា ឧទ្ទេនវនិ សរោ សត្តស្ស ឧទ្ទេនំ វិបាសំ វិកវំ
 បញ្ញាបេន្នំ សព្វ តេ ឥមេហេវ សត្តហិ វត្ថុហិ ។ បេ ។
 យេហិ តថាភក្កស្ស យថាកុច្ចំ វណ្ណំ សង្កា វនិមាតា
 វនិយ្យំ ។

[៥០] សន្នំ ភិក្ខុវេ ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា
 ជិដ្ឋនម្មនិព្វានវនិ សរោ សត្តស្ស បមេជិដ្ឋនម្មនិព្វានំ
 បញ្ញាបេន្នំ បញ្ញាហិ វត្ថុហិ ។ តេ ច តោត្តោ សមណា-
 ប្រាហ្មណា កំមាភម្ម កំមាវត្ត ជិដ្ឋនម្មនិព្វានវនិ
 សរោ សត្តស្ស បមេជិដ្ឋនម្មនិព្វានំ បញ្ញាបេន្នំ បញ្ញាហិ
 វត្ថុហិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកេត្តោ សមណា វា ប្រាហ្ម-
 ណា វា ឯវិវាទំ ហោភំ ឯវិជិដ្ឋំ យេតោ ទោ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ជាឧទ្ទេនវនិ វេមនិ
 បញ្ញាភូមិការងារសូម្បី ឡូសេចក្តីវិនាស ឡូសេចក្តីមិនកើតទៀតនៃសត្វ
 ដែលមាននៅ ដោយហេតុ ៧ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកសមណៈប្រាហ្មណ៍ឯណាខ្លះមួយ ជាឧទ្ទេនវនិ បញ្ញាភូមិការងារ
 សូម្បី ឡូសេចក្តីវិនាស ឡូសេចក្តីមិនកើតទៀត នៃសត្វដែលមាននៅ ពួក
 សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ វេមនិបញ្ញាភូមិការងារហេតុ ៧ យ៉ាងនេះឯង
 ។ បេ ។ ពួកជន កាលនិយាយសរសើរគុណ របស់ព្រះតថាគត តាម
 សេចក្តីពិត ដោយធម៌ទាំងឡាយណា ។

[៥០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានសមណប្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាជិដ្ឋ-
 នម្មនិព្វានវនិ (អ្នកពោលនូវនិព្វានគឺសេចក្តីលក់ទុកក្នុងបច្ចុប្បន្ន) បញ្ញា
 ព្រះនិព្វាន ក្នុងបច្ចុប្បន្នថាជាគុណជាត យ៉ាងក្រៃលែងរបស់សត្វ ដែល
 មាននៅដោយហេតុ ៧ យ៉ាង ។ ចុះពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនទាំងនោះ
 ជាជិដ្ឋនម្មនិព្វានវនិ បញ្ញាព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្នថាជាគុណយ៉ាងក្រៃលែង
 របស់សត្វដែលមាននៅ ដោយហេតុ ៧ យ៉ាង តើព្រោះអស្រ័យអ្វី ព្រោះ
 ប្រាណីអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពួកមួយក្នុងលោកនេះ ជាសម-
 ណៈប្រាហ្មណ៍មានពាក្យយ៉ាងនេះ មានសេចក្តីយល់ឃើញយ៉ាងនេះថា

កោ អយំ អត្តា មញ្ចហិ តាមតុណោហិ សមច្យតោ
 សមត្ថិក្ខតោ បរិចារេតិ ឯត្តាវតា ទោ កោ អយំ អត្តា
 បរមទិដ្ឋង្គម្មំព្វានច្យតោ^(១) យោតិទិ ។ វត្ថុកេ សតោ
 សត្តស្ស បរមទិដ្ឋង្គម្មំព្វានិ មញ្ចមេត្តំ ។ តមពោ
 ឯវិហារា អត្ថិ ទោ កោ ឯសោ អត្តា យំ ត្ថិ
 វនេសំ ឯសោ ទត្ថិទំ វនាមំ ចោ ម ទោ កោ
 អយំ អត្តា ឯត្តាវតា បរមទិដ្ឋង្គម្មំព្វានច្យតោ
 យោតិ តំ តិស្ស ហេតុ កាមា ហិ កោ អទិច្ឆា
 ទុក្ខា វិបរិណាមធម្មា តេសំ វិបរិណាមញ្ញជាតាវា
 ទុប្បជ្ឈំ សោ កា បរិទេវទុក្ខោមនស្សចាយាសា យតោ
 ទោ កោ អយំ អត្តា វិទ្ធោវ តាមេហិ វិទ្ធក អតុស-
 លេហិ ធម្មេហិ សវត្តក្កំ សវតាវំ វិវេកដិ បិទិសុទ្ធំ
 មមេមំ ឈានំ ទុបសម្បជ្ឈំ វិហារតិ ឯត្តាវតា ទោ កោ

• បរមទិដ្ឋង្គម្មំព្វានំ បត្តានិ បាយោ ។

នៃអ្នកដ៏ចំរើន កាលណាវិទ្ធករនេះដ្ឋកស្តប់ស្តប់ ឲ្យគេបម្រើដោយតាម-
 តុណ ៥ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះឯង ទើបខ្លួន
 នេះឈ្មោះថាជាអត្តភាពដល់ទូព្រះនិព្វាន ក្នុងបច្ចុប្បន្នថាជាតុណជាត
 យ៉ាងត្រូវលែង។ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ បញ្ជូនទូព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 ថាជាតុណជាតយ៉ាងត្រូវលែង របស់សត្វដែលមាននៅ ដោយប្រការដូច្នោះ
 ឯង ។ មានបុគ្គលដ៏ទូក្រៅអំពីបុគ្គលពួកនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា នៃអ្នក
 ដ៏ចំរើន អ្នកនិយាយថាខ្លួនមានទុំ ក៏មានមែន ឯទុំមិននិយាយថាខ្លួនមានមែន
 មានទេ នៃអ្នកដ៏ចំរើន តែចំខ្លួននេះមិនមែនដល់ទូព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 ថាជាតុណជាត យ៉ាងត្រូវលែង ព្រោះហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះទេ
 ពាក្យដែលទុំថាដូច្នោះគឺព្រោះហេតុអ្វី ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុថា តាម
 ទាំងឡាយមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា មានសេចក្តី
 ស្តាយប្រណេយសក្តិទ្រឹត្យល លេចក្តីលំបាកកាយ លេចក្តីលំបាកចិត្ត
 លេចក្តីចង្អៀតចង្អៀតចិត្ត វេទនាភិក្ខុឡើង ព្រោះតាមទាំងនោះ ប្រែប្រួល
 ទៅប្រព្រឹត្តទៅដោយប្រការដទៃ នៃអ្នកដ៏ចំរើន ខ្លួននេះឯង កាលណា បាន
 ស្ងប់ស្ងាត់ចាកតាមទាំងឡាយហើយ បានស្ងប់ស្ងាត់ចាកអតុសលធម៌ទាំង
 ឡាយហើយ បានដល់បឋមជ្ឈានប្រកបដោយវិតក្កុវិចារៈមានបិទិខីនិស្សទៈ
 កើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយស្ស សីលបុព្វវិញ្ញា

អយំ អត្តា បរមនិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ហោនីតំ ។

ឥន្ទ្រេកេ សនោ សត្តស្ស បរមនិដ្ឋធម្មនិព្វានំ បញ្ច-
 បេន្តិ ។ តមញ្ញោ វិវាហោ អត្ថំ ទោ កោ វិសោ
 អត្តា យំ ត្ថំ វិនិស្សំ ទោសា ធម្មតំ វិទាមិ ទោ ច ទោ
 កោ អយំ អត្តា វិនិស្សំ បរមនិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ
 ហោតំ តំ តិស្ស ហេតុ យទេវ តត្ថ វិភត្តិកំ វិទាវិកំ
 វិទេន វិនំ ទុន្យាវិកំ អក្កាយតំ យនោ ទោ ហោ អយំ
 អត្តា វិភត្តិកំ វិទាវិកំ វិបសមា អជ្ឈត្តិ សម្មសាទនំ
 ចេតសោ វិភោទិការំ អវិភត្តិ អវិទាវិ សមាទិដិ
 បីតិសុទ្ធំ ធម្មតិយំ ឈានំ ធម្មសម្មជ្ជំ វិហារតំ វិនិស្សំ ទោ
 ហោ អយំ អត្តា បរមនិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ហោនីតំ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ សីលបុព្វវិញ្ញា

ទើបខ្លួននេះឈ្មោះថា បានផលនៃព្រះនិព្វាន ក្នុងបច្ចុប្បន្នថាជាគុណ-
 ជាគយ៉ាងក្រៃលែង ។ សមណប្រាហ្មណ៍ពួកមួយ បញ្ជាក់នូវព្រះនិព្វាន
 ក្នុងបច្ចុប្បន្នថាជាគុណជាគយ៉ាងក្រៃលែង របស់សក្ខីដែលមាននៅ ដោយ
 ប្រការដូច្នោះឯង ។ មានបុគ្គលដទៃក្រៅអំពីបុគ្គលពួកនោះ និយាយយ៉ាង
 នេះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកនិយាយថា ខ្លួនមានទុះ ក៏មានមែន ឯទុំ
 មិននិយាយថា ខ្លួនទុំមិនមានទេ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន តែថា ខ្លួននេះមិន
 មែនផលនៃព្រះនិព្វាន ក្នុងបច្ចុប្បន្នថាជាគុណជាគ យ៉ាងក្រៃលែង ព្រោះ
 ហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះឡើយ ពាក្យដែលថាដូច្នោះ តើព្រោះហេតុអ្វី
 ព្រោះហេតុថា ចិត្តដែលប្រកបដោយវិភក្តៈនិងវិចារៈមាននៅក្នុងបឋមជ្ឈាន
 នោះ បឋមជ្ឈាននេះនៅប្រាកដ ជាឈានត្រេកត្រាត ព្រោះមានវិភក្តៈនិង
 វិចារៈនេះឡើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន កាលណាបើខ្លួននេះបានរៀបវិភក្តៈ
 និងវិចារៈអស់ហើយ ក៏បានផលនៃព្រះនិព្វាន ជាធម្មជាតិច្បាស់ប្រាកដ
 ក្នុងខ្លួន មានសេចក្តីជ្រះថ្លាស្រស់ថ្លា ជាសភាពនៃចិត្តដ៏ខ្ពស់ឯក មិនមាន
 វិភក្តៈ មិនមានវិចារៈ មានតែបីតិវិសុទ្ធាតុតែម្តងសមាទិ តឺបឋមជ្ឈាន
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ទើបខ្លួននេះឈ្មោះ
 ថាបានផលនៃព្រះនិព្វាន ក្នុងបច្ចុប្បន្នថាជាគុណជាគ យ៉ាងក្រៃលែង ។

ឥន្ទ្រោតេ សុតោ សត្តស្ស បរមនិដ្ឋធម្មនិព្វាណំ បញ្ញា-
 បេន្នំ ។ តមញ្ញោ វិវាហោ អន្តិ ទោ កោ ឋានោ
 អត្តា យំ ភំ វិទេសំ ទេសោ ទត្តិវំ វិទាមិ ទោ ច
 ទោ កោ អយំ អត្តា វិញ្ញាណំ បរមនិដ្ឋធម្មនិព្វានោ
 ហោតិ ភំ កំស្ស ហេតុ យទេវ តត្ថ បីតិកតិ
 ចេតសោ ឧត្តិលាវិតត្តិ^(១) វិនិយោគំ ឧទ្ធហិកំ អត្តាយតិ
 យតោ ទោ កោ អយំ អត្តា បីតិយា ច វិហា
 ឧបត្ថានោ ច វិហាវំ សុតោ ច សុឡាបោ សុទត្ថា
 កាយេន បដសំវេទិត យន្តំ អរិយា អាទិត្តន្តំ ឧ-
 បេត្តោតោ សនិមា សុទវិហារីតំ តតិយំ ឈានំ ឧប-
 សឡដ្ឋំ វិហារេន វិញ្ញាណំ ទោ កោ អយំ អត្តា
 បរមនិដ្ឋធម្មនិព្វានោ ហោតិ ភំ ។ ឥន្ទ្រោតេ សុតោ
 សត្តស្ស បរមនិដ្ឋធម្មនិព្វាណំ បញ្ញាបេន្នំ ។ តមញ្ញោ

១. វិញ្ញាណំ ។ ២. ឧទ្ធហិកំ ។

សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ បញ្ជូននូវព្រះនិព្វាន ក្នុងបច្ចុប្បន្នថាជាគុណ-
 ជាតយ៉ាងក្រៃលែង របស់សក្ខីដែលបាននៅ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។
 មានបុគ្គលដទៃក្រៅអំពីបុគ្គលពួកនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកដំ
 បំរើ អ្នកនិយាយថា ខ្លួនមាននិព្វាន ក៏មានមែន ខ្ញុំមិននិយាយថា ខ្លួននិព្វាន
 មានទេ ម្ចាស់អ្នកដំបំរើ ភែង ខ្លួននេះមិនមែន បានដល់នូវព្រះនិព្វាន
 ក្នុងបច្ចុប្បន្នថាជាគុណជាត យ៉ាងក្រៃលែង ព្រោះហេតុមានប្រមាណ
 ប៉ុណ្ណោះឡើយ ពាក្យដែលខ្ញុំថាជាដំនោះ គឺព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះហេតុថា
 បីតិជាទីកើតឡើងនៃចិត្តមានក្នុងទុក្ខយជ្ឈាននិព្វាន នៅព្រាហ្មណ៍ជាឈានគ្រោត
 គ្រោត ព្រោះមានបីតិនិព្វានឡើយ ម្ចាស់អ្នកដំបំរើ កាលណាបើ
 ខ្លួននេះប្រកបដោយឧបេក្ខាជន មានស្មារតីជីវិតខ្លួនជន រមែងបានទទួល
 សុខដោយនាមកាយជន ព្រោះអស់ទៅនៃបីតិ ក៏បានដល់នូវភិក្ខុយជ្ឈាន
 ដែលព្រះអរិយៈទាំងឡាយប្រាប់ថា លោកអ្នកបានភិក្ខុយជ្ឈាននោះប្រកប
 ដោយឧបេក្ខា មានស្មារតីនៅជាសុខដូច្នោះ ម្ចាស់អ្នកដំបំរើ ព្រោះ
 ហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ទើបខ្លួននេះឈ្មោះថា បានដល់នូវព្រះនិព្វាន
 ក្នុងបច្ចុប្បន្នថាជាគុណជាត យ៉ាងក្រៃលែង ។ សមណព្រាហ្មណ៍
 ពួកមួយ បញ្ជូននូវព្រះនិព្វាន ក្នុងបច្ចុប្បន្នថាជាគុណជាត យ៉ាងក្រៃលែង
 របស់សក្ខីដែលបាននៅ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ មានបុគ្គលដទៃ

ឯវេទនា អត្ថំ ទោ ភោ ឯសោ អត្តា យំ ភំ វេទនំ
 ឯសោ ធម្មំ វេទនំ ទោ ច ទោ ភោ អយំ អត្តា
 ឯត្តាវតា បរមនិដ្ឋធម្មនិព្វានម្បត្តោ ហោតិ តំ តិស្ស
 ហេតុ យទេវ ភត្ត សុខនិគិ ទេតសោ អាភោតា
 ឯតេននំ ឱឡារិកំ អក្កាយតំ យេតា ទោ ភោ
 អយំ អត្តា សុខស្ស ច បហានា ធុក្កស្ស ច បហានា
 បុត្រ វ សោមនស្សនោមនស្សានំ អត្ថន្តមា អធុក្កមសុខំ
 ឧបេត្តាសតិចារិសុទ្ធិ ចក្កុត្តំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារិ
 ឯត្តាវតា ទោ ភោ អយំ អត្តា បរមនិដ្ឋធម្មនិព្វា-
 នម្បត្តោ ហោតិ តំ ។ ឥន្ទ្រេតេ សតោ សត្តស្ស បរមនិដ្ឋ-
 ធម្មនិព្វានំ បញ្ញាបេន្តំ ។ ឥមេហិ ទោ ភោ ភិក្ខុវេ
 សមណក្រាហ្មណា និដ្ឋធម្មនិព្វាននកំ ទោ សតោ សត្តស្ស
 បរមនិដ្ឋធម្មនិព្វានំ បញ្ញាបេន្តំ បញ្ញាហិ វត្ថុហិ ។

ក្រៅអំពីបុគ្គលពួកនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នកនិយាយ
 ថា ខ្លួនមានខ្លះ ក៏មានមែន ឯខ្ញុំមិននិយាយថា ខ្លួនម្ល៉េះមិនមានទេ ម្ចាស់អ្នក
 ដ៏ចំរើន តែថា ខ្លួននេះមិនមែនបានដល់នូវព្រះនិព្វាន ក្នុងបច្ចុប្បន្នថា
 កុណាជាគយ៉ាងវិក្រលែង ព្រោះហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះឡើយ ពាក្យ
 ដែលខ្ញុំថា យ៉ាងនោះ គឺព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះហេតុថា សេចក្តីអំពើ
 ឬសេចក្តីក្នុងការនៃចិត្តថាសុខដូច្នោះ វាមិនមានក្នុងនិយមន្តនោះ គភ៌
 យជ្ឈន្តនេះនៅប្រាកដ ជាឈានត្រួតត្រា ព្រោះមានសុខនៅឡើយ
 ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន កាលណាបើខ្លួននេះបានលះបង់សុខផង លះបង់ខ្លួនផង
 មានសោមនស្សនឹងទោមនស្សអស់ហើយក្នុងកាលមុន ហើយបានដល់នូវ
 ចក្កុត្តជ្ឈាន មានការម្នាក់មិនមែនជាខ្ពុត មិនមែនជាសុខ គឺជាឧបេត្តា មាន
 សតិដ៏បរិសុទ្ធត្រឹមត្រូវឧបេត្តាវេទនា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន ព្រោះហេតុមានប្រ-
 មាណប៉ុណ្ណោះឯង ទើបខ្លួននេះឈ្មោះថា បានដល់នូវព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 ថាជាគុណជាគយ៉ាងវិក្រលែង ។ សមណក្រាហ្មណ៍ពួកមួយបញ្ចក្កនូវ
 ព្រះនិព្វាន ក្នុងបច្ចុប្បន្នថាជាគុណជាគ យ៉ាងវិក្រលែងរបស់សត្វដែលមាន
 ទៅ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុប៉ាន់ខ្សោយ ពួកសមណក្រាហ្មណ៍
 នោះ ជាដ៏ដ្ឋធម្មនិព្វានវិទ បញ្ចក្កនូវព្រះនិព្វាន ក្នុងបច្ចុប្បន្នថាជាគុណ-
 ជាគយ៉ាងវិក្រលែង របស់សត្វដែលមានទៅ ដោយហេតុថា យ៉ាងនោះឯង ។

យេ ហិ កេចិ កិក្កុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា
 វា ទិដ្ឋិធម្មនិព្វាននិកា សតោ សត្តស្ស បរមទិដ្ឋិធម្ម-
 និព្វានំ បញ្ញាបេន្នំ សទ្ធូ ភេ ឥមេហេវ បញ្ចហិ
 វត្ថុហិ ។ បេ ។ យេហិ ភថាភគស្ស យថាកុច្ឆិ វណ្ណិ
 សង្កា វនមាថា វនេយ្យំ ។ ឥមេហិ ទោ ភេ កិក្កុវេ
 សមណាព្រាហ្មណា អបរន្តកប្បិកា អបរន្តនុទិដ្ឋិទោ
 អបរន្នំ អាត្ត អនេកវិហិតាមិ អនិម្មត្តិបទាមិ អភិ-
 វនន្នំ ចតុត្ថាន្យិសាយ វត្ថុហិ ។ យេ ហិ កេចិ
 កិក្កុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា អបរន្តកប្បិកា
 អបរន្តនុទិដ្ឋិទោ អបរន្នំ អាត្ត អនេកវិហិតាមិ
 អនិម្មត្តិបទាមិ អភិវនន្នំ សទ្ធូ ភេ ឥមេហេវ ចតុ-
 ត្ថាន្យិសាយ វត្ថុហិ ។ បេ ។ យេហិ ភថាភគស្ស
 យថាកុច្ឆិ វណ្ណិ សង្កា វនមាថា វនេយ្យំ ។ ឥមេហិ
 ទោ ភេ កិក្កុវេ សមណាព្រាហ្មណា អបរន្តកប្បិកា
 ច អបរន្តកប្បិកា ច អបរន្តកប្បិកា ច

ហួសភិក្កុតាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯណាទីមួយ ជាទិដ្ឋិធម្ម-
 និព្វាននិកា បញ្ញាកម្មវិប្រានិព្វាន ក្នុងបច្ចុប្បន្នថាជាគុណជាភយ៉ាងវិក្រលែង
 របស់សត្វដែលមាននៅ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍តាំងអស់នោះ វេមនិបពាត
 ដោយហេតុ៥យ៉ាងនេះឯង ។ បេ ។ ពួកជនកាលនិយាយសរសើរគុណ
 របស់ព្រះភថាភគ ភាមសចក្កិពិត ដោយធម៌ទាំងឡាយណា ។ ម្នាល
 ភិក្កុតាំងឡាយ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះ ជាអ្នកប្រកបដោយបរន្ត-
 កប្បិកា ជាអ្នកមានសេចក្តីយល់ឃើញរឿយ ។ ឡូទន្ធជាចំណែកទានិមុខ
 ព្រាហ្មន្តជាចំណែកទានិមុខ តែងសិដែងឡូចំណែកនៃទិដ្ឋិ ច្រើនប្រការ
 ដោយហេតុតាំង៤៤នេះឯង ។ ម្នាលភិក្កុតាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្ម-
 ណ៍ឯណាទីមួយ ជាអ្នកប្រកបដោយបរន្តកប្បិកា ជាអ្នកមានសេចក្តី
 យល់ឃើញឡូទន្ធជាចំណែកទានិមុខ ព្រាហ្មន្តជាចំណែកទានិមុខ សិ-
 ដែងឡូចំណែកនៃទិដ្ឋិច្រើនប្រការ សមណព្រាហ្មណ៍តាំងអស់នោះ វេមនិ
 បញ្ញាកម្មវិប្រានិព្វាន ដោយហេតុតាំង៤៤នេះឯង ។ បេ ។ ពួកជនកាលនិយាយសរសើរ
 គុណរបស់ព្រះភថាភគ ភាមសចក្កិពិត ដោយធម៌ទាំងឡាយណា ។ ម្នាល
 ភិក្កុតាំងឡាយ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះ ជាអ្នកប្រកបដោយបុព្វន្តកប្ប-
 ិកា ប្រកបដោយបរន្តកប្បិកា ប្រកបដោយបុព្វន្តកប្បិកា

បុព្វត្ថាបរាណុទិដ្ឋិដោ បុព្វត្ថាបរាណុ អាភិ អនេកវិហិតានិ
 អនិម្ពត្តិបទានិ អភិវទន្តិ ទ្វាសដ្ឋិយោ វត្ថុហិ ។ យេ
 ហិ តោចិ កិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
 បុព្វត្ថកម្យិកា វា អបរាណកម្យិកា វា បុព្វត្ថាបរាណុ-
 កម្យិកា វា បុព្វត្ថាបរាណុទិដ្ឋិដោ បុព្វត្ថាបរាណុ អាភិ
 អនេកវិហិតានិ អនិម្ពត្តិបទានិ អភិវទន្តិ សព្វេ ភេ
 សមេហោវ ទ្វាសដ្ឋិយោ វត្ថុហិ ឯតេសី វា អញ្ញតេវេន ទត្ថិ
 សតោ ពហំផ្លា ។ តយំទិ កិក្ខុវេ តថាគតោ បជាណតិ
 សមេ ទិដ្ឋិដ្ឋាណា ឯវិភហិតា ឯវិបកមដ្ឋា ឯវិភតិកា កវន្តិ
 ឯវិ អភិសម្បរាយាតិ ។ តព្វ តថាគតោ បជាណតិ
 តតោ ច ទុត្តវិកវំ បជាណតិ តព្វ បជាណតិ ទ បកមសតិ

ជាអ្នកមានសេចក្តីយល់ឃើញរឿយៗ ខ្ញុំខ្លួនជាចំណែកទាំងដើម ទីនៃខ្លួន
 ជាចំណែកទាំងមុខ ប្រាព្វខ្លួនជាចំណែកទាំងដើម ទីនៃខ្លួនជាចំណែក
 ទាំងមុខ ហើយសំដែងនូវចំណែក នៃសេចក្តីយល់ឃើញ ច្រើនប្រការ
 ដោយហេតុទាំងឯងនេះឯង។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍
 ឯណាមួយ ជាអ្នកប្រកបដោយបុព្វត្ថកម្មទិដ្ឋិក្តិ ប្រកបដោយអបរាណកម្ម-
 ទិដ្ឋិក្តិ ប្រកបដោយបុព្វត្ថាបរាណកម្មទិដ្ឋិក្តិ ជាអ្នកមានសេចក្តីយល់ឃើញ
 រឿយៗខ្ញុំខ្លួនជាចំណែកទាំងដើម ទីនៃខ្លួនជាចំណែកទាំងមុខ ប្រាព្វខ្លួនជា
 ចំណែកទាំងដើម ទីនៃខ្លួនជាចំណែកទាំងមុខ សំដែងនូវចំណែកនៃសេចក្តី
 យល់ឃើញ ច្រើនប្រការ ពួកសមណៈព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ វាមក
 សំដែងដោយហេតុទាំង ឯង នេះឯង ឬក៏បណ្តាហេតុទាំង ឯង នេះ ដោយ
 ហេតុណាមួយ មិនមានហេតុដទៃទៀតនេះឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រមទាំងគង្វល់នូវហេតុនៃទិដ្ឋិដ្ឋានដូច្នោះថា ហេតុនៃទិដ្ឋិទាំងឡាយ
 នេះ ដែលបុគ្គលកាន់យកយ៉ាងនេះ ប្រកាន់ទុកយ៉ាងនេះ មានភកិយ៉ាង
 នេះ មានការប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងទាំងមុខ យ៉ាងនេះ ។ ព្រះភកិយកង្វល់
 នូវហេតុនៃទិដ្ឋិដ្ឋានដ៏ដ្ឋានដ៏ដ្ឋាន (នូវសីល សមាធិ ទីនៃសុត្តន្តកញ្ញាណ)
 ដែលជាគុណជាគុណសីលសុប្បត្រៃលន៍ ជាងនោះទៅទៀតផង កាលបើ
 ដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេសនោះហើយ ក៏មិនបានប្រកាន់ទុកឡើយ មួយ

អបរាមសតោ ចស្ស បទ្កកញ្ញា^(៤) ធិត្ថតិ វិធិតា
 វេទនាចំ សមុទយេត្ត អនុត្តមេត្ត អស្សាទេត្ត អាជីវេត្ត
 ធិស្សវណាត្ត យេថាភ្នតិ វិធិតា ។ អនុបាធា វិមុត្តោ
 ភិក្ខុវេ ភតិកតោ ។ ឆមេ ខោ តេ ភិក្ខុវេ ធម្មា
 កម្ពីក ទុដ្ឋសា ទុវុទ្ធាណា សន្តា បណ្ឌិតា អតក្កាវចេក
 ធិបុណា បណ្ឌិតវេទនិយា យេ ភតិកតោ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា ចវេទេតិ យេហិ ភតិកតស្ស
 យេថាភ្នតិ វណ្ណំ សន្តា វេទនា វេទយ្យំ ។

(៥០) គគ្រ ភិក្ខុវេ យេ ភេ សមណាប្រាហ្មណា

សស្សតវាធា សស្សតំ អត្តាទេត្ត លោកេត្ត បញ្ញាបច្ឆិ

១. ចក្កន្តយេ ។

ទៀត កាលបើព្រះគង្គតមិនបានប្រកាន់ខ្ពស់ហើយ ក៏ដឹងឲ្យព្រះខ្ញុំបាន
 ជាគ្រឿងលេងទៅ (ខែបរាមសក្ការេស) ដោយខ្លួនឯង ទាំងដឹងច្បាស់
 ឲ្យហេតុដែលនាំឲ្យកើតឡើងវិទេវទោសន ឲ្យសេចក្តីអស់ទៅវិទេវទោសន
 ឲ្យសេចក្តីត្រូវសាលសេវវិទេវទោសន ឲ្យទោសរបស់វិទេវទោសន ឲ្យកិរិយា
 លោស្គាលតឲ្យវិទេវទោសន ដោយគួរតាមពិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រះគង្គតមិន ផុតស្រឡះហើយ (ចាកភិលេស) ព្រោះមិនបានប្រកាន់
 (ឲ្យធម៌ណាមួយមានខ្លួនជាដើម) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះគង្គតមិន
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខដោយខ្លួនឯង ហើយអាចសំដែង
 ឲ្យធម៌ទាំងឡាយបាន ពួកជន កាលពោលសរសើរគុណ របស់ព្រះគង្គត-
 មិន តាមសេចក្តីពិត ដោយធម៌ទាំងឡាយណា ធម៌ទាំងនេះឯង ជាធម៌
 ដ៏ជ្រាលជ្រៅ ដែលបុគ្គលកម្រឃើញបាន គ្រាន់ដឹងបានដោយកម្រ
 ជាធម៌ស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ថ្លៃថ្លា មិនជាទិស្តង្គំប្រមើលដោយសេចក្តីត្រិះរិះ
 បាន ជាធម៌ដ៏ល្អិត មានភ្នែកក្រប្បដ្ឋ ទើបអាចដឹងបាន ។

(៥១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ទាំង
 ទោ ពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ណា ជាសស្សតវាទ បញ្ញាខ្លួននឹងលោក

សុត្តន្តបិដក ខ័យនិកាយស្ស សីលទូតវិញ្ញា

ចត្វាហិ វត្ថុហិ តទមិ តេសិ កវតិ សមណាប្រាហ្មណាមិ
អជាទតិ អបស្សតិ វេទយេតិ តណ្ហាកតាមិ បរិវត្តស្សតិ
វិប្បច្ឆិតមេវ(១) ។

[៥២] តត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
ឯកទ្ធិសស្សតិកា ឯកទ្ធិអសស្សតិកា ឯកទ្ធិ សស្សតិ
ឯកទ្ធិ អសស្សតិ អត្តាទត្វ លោកស្ស បញ្ញាបេន្តិ
ចត្វាហិ វត្ថុហិ តទមិ តេសិ កវតិ សមណាប្រាហ្ម-
ណាមិ អជាទតិ អបស្សតិ វេទយេតិ តណ្ហាកតាមិ
បរិវត្តស្សតិ វិប្បច្ឆិតមេវ ។

[៥៣] តត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
អត្តាទត្តិកា អត្តាទត្តិ លោកស្ស បញ្ញាបេន្តិ ចត្វាហិ
វត្ថុហិ តទមិ តេសិ កវតិ សមណាប្រាហ្មណាមិ អជា-
ទតិ អបស្សតិ វេទយេតិ តណ្ហាកតាមិ បរិវត្តស្សតិ
វិប្បច្ឆិតមេវ ។

១ ខ. ប. ច្រើនស្រដៀងគ្នា ។

សុត្តន្តបិដក ខ័យនិកាយ សីលទូតវិញ្ញា

ពេ ខៀនិដោយវត្ថុ យំនិ ឯអាម្មណំ (ក្នុងទិដ្ឋិ) ខោះ ដែលពួកសមណ-
ប្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនទាំងនោះ ជាអ្នកមិនដឹង មិនឃើញ (តាមសភាវធម៌ដែល
ពិត) ទទួលដឹងហើយ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដែលលុះក្នុងអំណាចកណ្តា
ក៏ត្រឡប់ទៅជាគក់ស្អុត អន្ទះអវិទ្ធីវិញ ។

[៥៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកប ដោយឯកទ្ធិសស្សតិឯកទ្ធិអស-
ស្សតិទិដ្ឋិ បញ្ញាទទួលដឹងលោកថា ខៀនិខ្លះ មិនខៀនិខ្លះ ដោយវត្ថុ យំនិ ឯអាម្មណំ
(ក្នុងទិដ្ឋិ) ខោះ ដែលពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន
ទាំងនោះ ជាអ្នកមិនដឹង មិនឃើញ (តាមសភាវធម៌ដែលពិត) ទទួលដឹង
ហើយ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដែលលុះក្នុងអំណាចកណ្តា ក៏ត្រឡប់ទៅ
ជាគក់ស្អុត អន្ទះអវិទ្ធីវិញ ។

[៥៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកប ដោយអត្តាទត្តិទិដ្ឋិ បញ្ញា
លោកថា មានទីបំផុតខ្លះ មិនមានទីបំផុតខ្លះ ដោយវត្ថុ យំនិ ឯអាម្មណំ
(ក្នុងទិដ្ឋិ) ខោះ ដែលពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនទាំងនោះ ជាអ្នកមិនដឹង
មិនឃើញ (តាមសភាវធម៌ដែលពិត) ទទួលដឹងហើយ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍
ដែលលុះក្នុងអំណាចកណ្តា ក៏ត្រឡប់ទៅជាគក់ស្អុត អន្ទះអវិទ្ធីវិញ ។

[៥៤] គម្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
 អមរវិទ្យាបិដកា ភត្ត ភត្ត បញ្ញំ បុដ្ឋា បមាហា វាចា-
 វិទ្យាបិ អាចជ្ជន្តំ អមរវិទ្យាបិ ចត្វាហិ វត្ថុហិ តទបិ
 តេសំ ភវនំ សមណាប្រាហ្មណាមំ អដានតំ អបស្សតិ
 វេទយេតំ តណ្ហាភតានំ បរិត្តស្សិតំ វិប្បន្តិកមេវ ។

[៥៥] គម្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
 អនិច្ចសមុប្បន្តិកា អនិច្ចសមុប្បន្តិ អត្តានញ លោកញ
 មញ្ញាបេន្តំ ដ្ឋីហិ វត្ថុហិ តទបិ តេសំ ភវនំ សមណា-
 ប្រាហ្មណាមំ អដានតំ អបស្សតិ វេទយេតំ តណ្ហាភតានំ
 បរិត្តស្សិតំ វិប្បន្តិកមេវ ។

[៥៤] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណ៍ចាំនិ
 ទោ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកប ដោយអមរវិទ្យាបិដក
 កាលបើមានអ្នកផង សាគស្សប្រសា ក្នុងកុសលនឹងអកុសលនោះ ហើយ
 ក៏ដល់ខ្លះការបោះវាចា បោះសំដី មិនឲ្យស្តាប់ពាក្យ ដោយវត្ថុ ៤ យ៉ាង
 ឯការម្នាក់ (ក្នុងទិដ្ឋិ) នោះ ដែលពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដឹងចំរើនចាំនិទោ ជា
 អ្នកមិនដឹង មិនឃើញ (តាមសភាវធម៌ដែលពិត) ទទួលដឹងហើយ
 ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដែលលុះក្នុងអំណាចគណ្តា ក៏ត្រឡប់ទៅជាកំសុគ
 អនុអវៃទ្ធីវិញ ។

[៥៥] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណ៍ចាំនិ
 ទោ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកបដោយអនិច្ចសមុប្បន្តិ
 បញ្ញាខ្លះនឹងលោកថា កើតឡើងដោយឥតហេតុ ដោយវត្ថុ ៤ យ៉ាង ឯការ
 ម្នាក់ (ក្នុងទិដ្ឋិ) នោះដែលពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដឹងចំរើនចាំនិទោ ជា
 អ្នកមិនដឹង មិនឃើញ (តាមសភាវធម៌ដែលពិត) ទទួលដឹងហើយ ពួក
 សមណប្រាហ្មណ៍ ដែលលុះក្នុងអំណាចគណ្តា ក៏ត្រឡប់ទៅជាកំសុគ
 អនុអវៃទ្ធីវិញ ។

[៤៦] តត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា

បុព្វន្តកប្បិកា បុព្វន្តាទុដ្ឋិទោ បុព្វន្តំ អារត្តំ អនេក-
វិហិតានំ អធិមុត្តិបនាមំ^(១) អភិវេន្តំ អជ្ជាវសហំ វត្ថុហំ
តនបំ តេសំ ភវតំ សមណាប្រាហ្មណាមំ អជាទតំ អ-
បស្សតំ វេទយេតំ តណ្ហាតតានំ បរិក្ខុស្សិតំ វិប្បន្តិកមេវ ។

[៤៧] តត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា

ឧដ្ឋបាយតនិកា សញ្ញិកា ឧដ្ឋបាយតនា សញ្ញាមត្តាមំ
បញ្ចមេន្តំ សោឡសហំ វត្ថុហំ តនបំ តេសំ ភវតំ
សមណាប្រាហ្មណាមំ អជាទតំ អបស្សតំ វេទយេតំ
តណ្ហាតតានំ បរិក្ខុស្សិតំ វិប្បន្តិកមេវ ។

១. អរិវិច្ឆិកាមំ ។

[៤៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណ៍ទាំង
ហោ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកបដោយបុព្វន្តកប្បិកា ជា
អ្នកមានសេចក្តីយល់ឃើញរឿយ ។ ខ្ញុំទទួលបានចំណែកខាងដើម ប្រាកដ
ខ្ញុំទទួលបានចំណែកខាងដើម សំដែងខ្ញុំចំណែកនៃសេចក្តីយល់ឃើញ ច្រើន
ប្រការ ដោយវត្ថុ ទសយ៉ាង ឯការម្នាក់ (ក្នុងចំនួន) នោះ ដែលពួកសម-
ណប្រាហ្មណ៍ដំបើងនោះ ជាអ្នកមិនដឹង មិនឃើញ (តាមសភាវណ៍
ដែលពិត) ខ្សោយដឹងហើយ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដែលលុះក្នុងអំណាច
តណ្ហា ក៏ត្រឡប់ទៅជាកត់ស្តុក អន្តរវេន្តិកា ។

[៤៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណ៍ទាំង
ហោ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកប ដោយឧដ្ឋបាយតនាចំនួន
ជាសញ្ញាមត្តាមំ បញ្ចមេន្តិយ មានសញ្ញា ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្តាប់ ដោយវត្ថុ
ទសយ៉ាង ឯការម្នាក់ (ក្នុងចំនួន) នោះ ដែលពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដំបើង
ទាំងនោះ ជាអ្នកមិនដឹង មិនឃើញ (តាមសភាវណ៍ដែលពិត) ខ្សោយដឹង
ហើយ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដែលលុះក្នុងអំណាចតណ្ហា ក៏ត្រឡប់ទៅ
ជាកត់ស្តុក អន្តរវេន្តិកា ។

(៥៥) គម្រ ភិក្ខុវេ យេ នេ សមណាប្រាហ្មណា

ខុទ្ទកនិកាយ អសញ្ញិកា ខុទ្ទកនិកាយ អសញ្ញិ-
មត្តាបំ បញ្ញាបេន្តិ អដ្ឋហំ វគ្គហំ តទបិ នេសំ ភវតិ
សមណាប្រាហ្មណាមំ អដាទតំ អបស្សតំ វេទយេតិ
តណ្ហាកតាមំ បរិន្ទស្សតំ វិប្បន្តិកមេវ ។

(៥៥) គម្រ ភិក្ខុវេ យេ នេ សមណាប្រាហ្មណា

ខុទ្ទកនិកាយ នេសញ្ញិកាសញ្ញិកា ខុទ្ទកនិកាយ
នេសញ្ញិកាសញ្ញិមត្តាបំ បញ្ញាបេន្តិ អដ្ឋហំ វគ្គហំ តទបិ
នេសំ ភវតិ សមណាប្រាហ្មណាមំ អដាទតំ អបស្សតិ
វេទយេតិ តណ្ហាកតាមំ បរិន្ទស្សតំ វិប្បន្តិកមេវ ។

(៦០) គម្រ ភិក្ខុវេ យេ នេ សមណាប្រាហ្មណា

ខុទ្ទកនិកាយ សុតោ សត្តស្ស ខុទ្ទកនិកាយ សំ វិភវំ

(៥៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកប ដោយខុទ្ទកនិកាយ ជា
អសញ្ញិកា បញ្ញាខុទ្ទកនិកាយ មិនមានសញ្ញា ទាំងមុខអំពីសេចក្តីស្តាប់ ដោយ
វគ្គ ៨ យ៉ាង ឯការម្នាក់ (ក្នុងខ្លឹម) នោះ ដែលពួកសមណប្រាហ្មណ៍
ដឹងរើនាំនោះ ជាអ្នកមិនដឹង មិនឃើញ (តាមសភាវធម៌ដែលពិត)
ទទួលដឹងហើយ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដែលលុះ ក្នុងអំណាចតណ្ហា ក៏
ត្រឡប់ទៅជាគត់ស្ងួត អន្ទះអវិនិច្ឆ័យ ។

(៥៩) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកប ដោយខុទ្ទកនិកាយ ជា
នេសញ្ញិកាសញ្ញិកា បញ្ញាខុទ្ទកនិកាយ មិនមែន មិនមានសញ្ញា
មិនមែន ទាំងមុខអំពីសេចក្តីស្តាប់ ដោយវគ្គ ៨ យ៉ាង ឯការម្នាក់ (ក្នុងខ្លឹម)
នោះ ដែលពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដឹងរើនាំនោះ ជាអ្នកមិនដឹង មិន
ឃើញ (តាមសភាវធម៌ដែលពិត) ទទួលដឹងហើយ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍
ដែលលុះក្នុងអំណាចតណ្ហា ក៏ត្រឡប់ទៅជាគត់ស្ងួត អន្ទះអវិនិច្ឆ័យ ។

(៦០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណ៍ទាំង
នោះ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ជាខុទ្ទកនិកាយ បញ្ញាខុទ្ទកនិកាយ
សុខ្យ ទូរសេចក្តីវិទាស ទូរសេចក្តីមិនកើតទៀត វិនិច្ឆ័យដែលមាននៅ

បញ្ចមេន្តំ សត្តហំ វត្ថុហំ ឥន្ទបិ ភេសំ កវតំ សមណ-
ប្រាហ្មណាទំ អជាធាតំ អបស្សតំ វេទយេតិ តណ្ហា-
កតាទំ បរិក្កស្សិតំ វិច្ឆន្តិគមេវ ។

(៦១) តត្រ ភិក្ខុវេ យេ ភេ សមណប្រាហ្មណា
ទំដ្ឋង្គម្មិញ្ចាណំនា សភោ សត្តស្ស បរមទំដ្ឋង្គម្មិញ្ចាទំ
បញ្ចមេន្តំ បញ្ចហំ វត្ថុហំ ឥន្ទបិ ភេសំ កវតំ សមណ-
ប្រាហ្មណាទំ អជាធាតំ អបស្សតំ វេទយេតិ តណ្ហាកតាទំ
បរិក្កស្សិតំ វិច្ឆន្តិគមេវ ។

(៦២) តត្រ ភិក្ខុវេ យេ ភេ សមណប្រាហ្មណា
អបរាទ្តកប្បិកា អបរាទ្តាទុទំដ្ឋិទោ អបរាទ្តំ អារត្ត អនេ-
កវិហិតាទំ អទិមុត្តិបទាទំ អភិវទន្តិ ធម្មត្តត្តាឡិសា-
យ វត្ថុហំ ឥន្ទបិ ភេសំ កវតំ សមណប្រាហ្មណាទំ

ដោយវត្ថុ ៧ យ៉ាង ឯការម្នាក់(ក្នុងទំដ្ឋិ)នោះ ដែលពួកសមណប្រាហ្មណ៍
ដឹចំរើនទាំងនោះ ជាអ្នកមិនដឹង មិនឃើញ (ភាមសភាវធម៌ដែលពិត)
ទទួលដឹងហើយ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដែលជាអ្នកលុះក្នុងអំណាចតណ្ហា
ក៏ត្រឡប់ទៅជាកក់ស្លុត អន្ទះអវិនិច្ឆ័យ ។

(៦១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ជាទំដ្ឋង្គម្មិញ្ចាណំទ បញ្ចក្កន្តវិច្ឆន្តិញ្ញាទ
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ជាដាច់ដាច់យ៉ាងក្រៃលែង របស់សត្វដែលមាននៅ
ដោយវត្ថុ ៧ យ៉ាង ឯការម្នាក់(ក្នុងទំដ្ឋិ)នោះ ដែលពួកសមណប្រាហ្មណ៍
ដឹចំរើនទាំងនោះ ជាអ្នកមិនដឹង មិនឃើញ (ភាមសភាវធម៌ដែលពិត)
ទទួលដឹងហើយ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ដែលជាអ្នកលុះក្នុងអំណាចតណ្ហា
ក៏ត្រឡប់ទៅជាកក់ស្លុត អន្ទះអវិនិច្ឆ័យ ។

(៦២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកប ដោយអបរាទ្តកប្បវិដ្ឋិ មាន
សេចក្តីយល់ឃើញរឿយ ។ នូវទន្ធដាច់ណែនខាងមុខ ប្រាណូនូវទន្ធដា
ច់ណែនខាងមុខ សំដែងនូវចំណែកនៃសេចក្តីយល់ឃើញ ច្រើនប្រការ
ដោយវត្ថុ ៧ យ៉ាង ឯការម្នាក់(ក្នុងទំដ្ឋិ)នោះដែលពួកសមណប្រាហ្មណ៍

អជាទតំ អមស្សតំ វេទយេតំ គណ្ណាភតានំ បរិក្ខស្សិតំ
វិច្ឆិទ្ធិតមេវ ។

[៦៣] តត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
បុព្វន្តកប្បិកា ច អបរន្តកប្បិកា ច បុព្វន្តាបរន្តកប្បិ-
កា ច បុព្វន្តាបរន្តាទុទ្ធិដោ បុព្វន្តាបរន្តំ ការត្ត អនេក-
វិហារានំ អធិប្បត្តិបទានំ អភិវទ្ធិ ទ្វាសដ្ឋិយា វត្ថុហិ
ភធម៌ តេសំ ភវតំ សមណាប្រាហ្មណានំ អជាទតំ អប-
ស្សតំ វេទយេតំ គណ្ណាភតានំ បរិក្ខស្សិតំ វិច្ឆិទ្ធិតមេវ ។

[៦៤] តត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
សស្សតវាទា សស្សតំ អត្តាទញ្ច លោកញ្ច បញ្ញបេដ្ឋិ
ចត្វុហិ វត្ថុហិ ភធម៌ ជស្សប្បច្ចយា ។

ដំបំរើទតាំងនោះ ជាអ្នកមិនដឹង មិនឃើញ (ភាមសភាវធម៌ដែលពិត)
ទទួលដឹងហើយ ពួកសមណប្រាហ្មណដែលជាអ្នកល្អក្នុងអំណាចគណ្ណ
ក៏ត្រឡប់ទៅជាភក់ស្អុត អន្ទះអវិនិច្ឆ័យ ។

[៦៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណទាំង
នោះ ពួកសមណប្រាហ្មណ ជាអ្នកប្រកប ដោយបុព្វន្តកប្បិដ្ឋិ ផង
ប្រកបដោយអបរន្តកប្បិដ្ឋិផង ប្រកបដោយបុព្វន្តាបរន្តកប្បិដ្ឋិផង មាន
សេចក្តីយល់ឃើញរឿយៗ ខ្លះខ្លះជាចំណែកខាងដើម ខ្លះខ្លះជាចំណែក
ខាងមុខ ប្រាព្វខ្លះជាចំណែកខាងដើម ខ្លះខ្លះជាចំណែកខាងមុខ សំ-
ដែងខ្លះចំណែកនៃសេចក្តីយល់ឃើញច្រើនប្រការ ដោយវត្ថុ ៦៦ យ៉ាង
ឯការម្នាក់ (ក្នុងទ្រឹស្តី)នោះ ដែលពួកសមណប្រាហ្មណដំបំរើទតាំងនោះ
ជាអ្នកមិនដឹង មិនឃើញ (ភាមសភាវធម៌ដែលពិត) ទទួលដឹងហើយ ពួក
សមណប្រាហ្មណដែលជាអ្នកល្អក្នុងអំណាចគណ្ណ ក៏ត្រឡប់ទៅជាភក់
ស្អុត អន្ទះអវិនិច្ឆ័យ ។

[៦៤] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណទាំងនោះ
ពួកសមណប្រាហ្មណដែលជាសស្សតវាទ បញ្ញក្ខន្ធនិវលោកថា ទៀង
ដោយវត្ថុ ៦ យ៉ាង ឯការម្នាក់នៃទ្រឹស្តីនោះ ព្រោះហេតុសស្សជាបច្ច័យ ។

(៦៥) ឥត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
ឯកទ្ធសស្សតិកា ឯកទ្ធអសស្សតិកា ឯកទ្ធិ សស្ស-
តិ ឯកទ្ធិ អសស្សតិ អត្តានត្ថ លោកត្ថ បញ្ញាបេន្តិ
ចត្វហិ វត្ថុហិ តទបិ ជស្សប្បក្ខយា ។

(៦៦) ឥត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
អត្តាន្តិកា អត្តាន្តិ លោកស្ស បញ្ញាបេន្តិ ចត្វហិ
វត្ថុហិ តទបិ ជស្សប្បក្ខយា ។

(៦៧) ឥត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
អមរវិក្កេបិកា តត្ថ តត្ថ បញ្ញា បុដ្ឋា សមាទា វាចា-
វិក្កេបិ អាមជ្ឈន្តិ អមរវិក្កេបិ ចត្វហិ វត្ថុហិ តទបិ
ជស្សប្បក្ខយា ។

(៦៨) ឥត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
អធិទ្ធសមុប្បន្តិកា អធិទ្ធសមុប្បន្តិ អត្តានត្ថ លោកត្ថ
បញ្ញាបេន្តិ ម្លិហិ វត្ថុហិ តទបិ ជស្សប្បក្ខយា ។

(៦៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ ដែលជាអ្នកប្រកប ដោយឯកទ្ធសស្សតិកាឯកទ្ធអ-
សស្សតិកា ឯកទ្ធិ បញ្ញា ក្នុងនឹងលោកថា ទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ដោយវត្ថុ ៤
យ៉ាង ឯការម្នាក់នៃទិដ្ឋិនោះ ព្រោះមានផស្សៈជាបច្ច័យ ។

(៦៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ ដែលជាអ្នកប្រកបដោយអត្តាន្តិកា បញ្ញាលោក
ថា មានទីបំផុតខ្លះ មិនមានទីបំផុតខ្លះ ដោយវត្ថុ ៤ យ៉ាង ឯការម្នាក់
នៃទិដ្ឋិនោះ ព្រោះមានផស្សៈជាបច្ច័យ ។

(៦៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ ដែលជាអ្នកប្រកបដោយអមរវិក្កេបិកា កាលបើ
មានអ្នកផង សាកសួរប្រស្នាក្នុងកុសលនឹងអកុសលនោះ ហើយ ក៏ដល់
ឲ្យការបោះវាចា បោះសេចក្តីមិនឲ្យស្តាប់ពាក្យ ដោយវត្ថុ ៤ យ៉ាង ឯការម្នាក់
នៃទិដ្ឋិនោះ ព្រោះមានផស្សៈជាបច្ច័យ ។

(៦៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ ដែលជាអ្នកប្រកបដោយអធិទ្ធសមុប្បន្តិកា បញ្ញា
ក្នុងនឹងលោកថា កើតឡើងដោយឥតហេតុ ដោយវត្ថុ ៤ យ៉ាង ឯការម្នាក់
នៃទិដ្ឋិនោះ ព្រោះមានផស្សៈជាបច្ច័យ ។

ព្រហ្មជាតិសុត្តន្ត បុព្វនិទ្ទេសបិដក

[៦៧] គត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា
បុព្វនិទ្ទេសបិដក បុព្វនិទ្ទេសបិដក បុព្វនិទ្ទេស អារត្ត អនេក-
វិហិតានិ អនិម្មត្តិមទានិ អភិវេទន្តិ អដ្ឋាវសហំ វត្ថុហំ
តទមិ ផស្សប្បព្វយា ។

[៧០] គត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា
ឧទ្ធិមាយតនិកា សញ្ញិវិទា ឧទ្ធិមាយតនា សញ្ញិមន្តានិ
មញ្ញិមេន្តិ សោធិសហំ វត្ថុហំ តទមិ ផស្សប្បព្វយា ។

[៧១] គត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា
ឧទ្ធិមាយតនិកា អសញ្ញិវិទា ឧទ្ធិមាយតនា អសញ្ញិ-
មន្តានិ មញ្ញិមេន្តិ អដ្ឋហំ វត្ថុហំ តទមិ ផស្សប្បព្វយា ។

[៧២] គត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា
ឧទ្ធិមាយតនិកា នេវសញ្ញិវិទាសញ្ញិវិទា ឧទ្ធិមាយតនា

ព្រហ្មជាតិសុត្តន្ត ប្រកថោយបុព្វនិទ្ទេសបិដក

[៦៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ដែលជាអ្នកប្រកបដោយបុព្វនិទ្ទេស មាន
សេចក្តីយល់ឃើញរឿយ ។ នូវខ្លួនជាចំណែកខាងដើម ប្រាសនូវខ្លួន ជា
ចំណែកខាងដើម ហើយសំដែងនូវចំណែកនៃសេចក្តីយល់ឃើញ ជា
ច្រើនប្រការដោយវត្ថុ១៧ យ៉ាង ឯការម្នាក់នៃទិដ្ឋិនោះ ព្រោះមានផស្សៈ
ជាបច្ច័យ ។

[៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ដែលជាអ្នកប្រកបដោយឧទ្ធិមាយតនាទិដ្ឋិ ជាសញ្ញិ-
វិទា បញ្ចក្ខន្ធជា មានសញ្ញា ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្ងប់ ដោយវត្ថុ១៦
យ៉ាង ឯការម្នាក់នៃទិដ្ឋិនោះ ព្រោះមានផស្សៈជាបច្ច័យ ។

[៧១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ដែលជាអ្នកប្រកបដោយឧទ្ធិមាយតនាទិដ្ឋិ ជាស-
ញ្ញិវិទា បញ្ចក្ខន្ធជា មិនមានសញ្ញា ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្ងប់ ដោយ
វត្ថុ ៧ យ៉ាង ឯការម្នាក់នៃទិដ្ឋិនោះ ព្រោះមានផស្សៈជាបច្ច័យ ។

[៧២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ដែលជាអ្នកប្រកបដោយឧទ្ធិមាយតនាទិដ្ឋិ
ជា នេវសញ្ញិវិទាសញ្ញិវិទា បញ្ចក្ខន្ធជា មានសញ្ញា ក៏មិនមែន មិនមាន

នេវសញ្ញាសញ្ញាមញ្ញាមញ្ញំ បញ្ញាបេន្នំ អដ្ឋហិ វត្ថុហិ ភនបិ
ដស្សប្បទូយា ។

[៧៧] គត្រ ភិក្ខុវេ យេ ភេ សមណាព្រាហ្មណា
ឧច្ឆេនវាណា សតោ សត្តស្ស ឧច្ឆេនំ វិណសំ វិករំ បញ្ញា-
បេន្នំ សត្តហិ វត្ថុហិ ភនបិ ដស្សប្បទូយា ។

[៧៨] គត្រ ភិក្ខុវេ យេ ភេ សមណាព្រាហ្មណា
និដ្ឋធម្មនិព្វានវាណា សតោ សត្តស្ស បរមនិដ្ឋធម្មនិព្វានំ
បញ្ញាបេន្នំ បញ្ញាហិ វត្ថុហិ ភនបិ ដស្សប្បទូយា ។

[៧៩] គត្រ ភិក្ខុវេ យេ ភេ សមណាព្រាហ្មណា
អបរទ្តកប្បិកា អបរទ្តានុនិដ្ឋិយោ អបរទ្តំ អារត្ត អនេ-
កវិហិតានំ អនិមុត្តិបទានំ អភិវធន្នំ ចតុត្តត្តានិស្សាយ
វត្ថុហិ ភនបិ ដស្សប្បទូយា ។

សញ្ញាភិមិន្ទមិម ខានមុខអភិសេចក្តិស្លាចំ ដោយវត្ថុ ៨ យ៉ាង ឯការម្នាក់
នៃទិដ្ឋិនោះ ព្រោះមានផស្សៈជាបច្ច័យ ។

[៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណាព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណាព្រាហ្មណ៍ ដែលជាឧច្ឆេនវាណា បញ្ញាត្តនូវការដាច់សូន្យ នូវ
សេចក្តីនាស នូវសេចក្តីមិនកើតទៀត នៃសត្វដែលមាននៅ ដោយ
វត្ថុ ៧ យ៉ាង ឯការម្នាក់នៃទិដ្ឋិនោះ ព្រោះមានផស្សៈជាបច្ច័យ ។

[៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណាព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណាព្រាហ្មណ៍ ដែលជាទិដ្ឋធម្មនិព្វានវាណា បញ្ញាត្តព្រះនិព្វានក្នុង
បច្ចុប្បន្នជាគុណជាគុណយ៉ាងក្រៃលែង របស់សត្វដែលមាននៅ ដោយ
វត្ថុ ៨ យ៉ាង ឯការម្នាក់នៃទិដ្ឋិនោះ ព្រោះមានផស្សៈជាបច្ច័យ ។

[៧៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណាព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណាព្រាហ្មណ៍ ដែលជាអ្នកប្រកបដោយអបរទ្តកប្បទិដ្ឋិខានសេចក្តី
យល់ឃើញរឿយ ។ នូវទន្ធដាច់វិណកខានមុខ ព្រោះត្រូវទន្ធដាច់វិណក
ខានមុខ សំដែងនូវចំណែកនៃសេចក្តីយល់ឃើញ ជាច្រើនប្រការ
ដោយវត្ថុ ៨ យ៉ាង ឯការម្នាក់នៃទិដ្ឋិនោះ ព្រោះមានផស្សៈជាបច្ច័យ ។

ព្រហ្មទណ្ឌសូត្រ បុព្វនិទ្ទេស

ព្រហ្មទណ្ឌសូត្រ ព្រាមណេនៈបុព្វនិទ្ទេស

[១៦] គត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា
បុព្វនិទ្ទេសិកា ច អបរាជ្ជកម្មិកា ច បុព្វនិទ្ទេស-
កម្មិកា ច បុព្វនិទ្ទេសាទុដ្ឋិដ្ឋោ បុព្វនិទ្ទេសាបរាជ្ជំ ការត្ត
អនេកវិហិតានិ អដ្ឋមត្តិមទានិ អភិវេន្នំ ម្ចាសដ្ឋិយា
វត្ថុហំ ឥទ្ធិ ជស្សប្បក្ខយា ។

[១៧] គត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា
សស្សតវាសា សស្សតំ អត្តាទេព្វ លោកត្វា បញ្ញាបេន្និ
ចត្វុហំ វត្ថុហំ តេ វត អញ្ញត្រ ជស្សា បដិសំវេទិស្សន្និគិ
ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។

[១៨] គត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា
ឯកច្ចុសស្សតិកា ឯកច្ចុអសស្សតិកា ឯកច្ចុ សស្ស-
តំ ឯកច្ចុ អសស្សតំ អត្តាទេព្វ លោកត្វា បញ្ញាបេន្និ
ចត្វុហំ វត្ថុហំ តេ វត អញ្ញត្រ ជស្សា បដិសំវេទិស្សន្និគិ
ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។

[៧៦] ម្ចាសភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ដែលជាអ្នកប្រកបដោយបុព្វនិទ្ទេស
ប្រកបដោយអបរាជ្ជកម្មទាំងអស់ ប្រកបដោយបុព្វនិទ្ទេស មាន
សេចក្តីយល់ឃើញរឿយ ។ ខ្ញុំខ្ញុំដាច់វិណាករាជិម ព្រាមណេនៈ ជា
ចំណែករាជិម ទាំងខ្ញុំដាច់វិណាករាជិម ។ សំដែងខ្ញុំចំណែកខែសេចក្តី
យល់ឃើញច្រើនប្រការ ដោយវត្ថុ ៦២ យ៉ាង ឯការម្នាក់ទៀតនោះ
ព្រោះមានផស្សៈជាបច្ច័យ ។

[៧៧] ម្ចាសភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាសស្សតវាសា បញ្ញាទូទាំងលោក
ថា ទៀតដោយវត្ថុ ៦ យ៉ាង ឯពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះឯង រៀបចំ
ផស្សៈចេញហើយ ទាំងទទួលដឹង (ខ្ញុំការម្នាក់ទៀត) ពាក្យដូច្នោះ មិន
សមហេតុទេ គឺជាច្រើនចែកផស្សៈ មិនអាចទទួលការម្នាក់ទៀតឡើយ ។

[៧៨] ម្ចាសភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកបដោយឯកច្ចុសស្សត-
ឯកច្ចុអសស្សតិកា បញ្ញាទូទាំងលោកថា ទៀតដោយ មិនទៀតដោយ
វត្ថុ ៦ យ៉ាង ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះឯង រៀបចំផស្សៈចេញហើយ
ទាំងទទួលដឹង (ខ្ញុំការម្នាក់ទៀត) ពាក្យដូច្នោះ មិនសមហេតុទេ ។

[៧៩] គត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
 អន្តានន្តិកា អន្តានន្តិ លោកស្ស បញ្ញាបេន្តិ ចត្វហិ
 វត្ថុហិ តេ វត អញ្ញត្រ ធម្មា បដិសំវេទិស្សន្តិកំ ធនំ
 ហំនំ វិជ្ជតិ ។

[៨០] គត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
 អមរវិក្ខេបិកា តត្ថ តត្ថ បញ្ញំ បុដ្ឋា សមាធា វតា-
 វិក្ខេបិ អាបជ្ឈន្តិ អមរវិក្ខេបិ ចត្វហិ វត្ថុហិ តេ វត
 អញ្ញត្រ ធម្មា បដិសំវេទិស្សន្តិកំ ធនំ ហំនំ វិជ្ជតិ ។

[៨១] គត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
 អធិច្ចុសមុប្បន្តិកា អធិច្ចុសមុប្បន្តិ អន្តានក្ស លោ-
 កក្ស បញ្ញាបេន្តិ ដ្ឋិហិ វត្ថុហិ តេ វត អញ្ញត្រ ធម្មា
 បដិសំវេទិស្សន្តិកំ ធនំ ហំនំ វិជ្ជតិ ។

[៧៩] ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ដែលជាអ្នកប្រកបដោយអន្តានន្តិដ្ឋិ បញ្ញា
 លោកថា មានទីបំផុតខ្លះ មិនមានទីបំផុតខ្លះ ដោយវត្ថុ ៤ យ៉ាង ពួក
 សមណប្រាហ្មណ៍នោះឯង វៀរចាកផស្សៈចេញហើយ នឹងទទួលដឹង
 (នូវការម្នាក់ទៀត) ពាក្យដូច្នោះ មិនសមហេតុទេ ។

[៨០] ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកបដោយអមរវិក្ខេបដ្ឋិ កាលបើ
 មានអ្នកផង សាកសួរប្រស្នាកសុខនឹងអកុសលនោះៗហើយ ក៏ដល់
 នូវការព្រោះវត្ថុនោះសំដីមិនឱ្យស្លាប់ពាក្យ ដោយវត្ថុ ៤ យ៉ាង ពួក
 សមណប្រាហ្មណ៍នោះឯង វៀរចាកផស្សៈចេញហើយ នឹងទទួលដឹង
 (នូវការម្នាក់ទៀត) ពាក្យដូច្នោះ មិនសមហេតុទេ ។

[៨១] ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកបដោយអធិច្ចុសមុប្បន្តិដ្ឋិ បញ្ញា
 ខ្លួននឹងលោកថា កើតឡើងដោយវត្ថុហេតុ ដោយវត្ថុ ៤ យ៉ាង ពួកសម-
 ណប្រាហ្មណ៍នោះឯង វៀរចាកផស្សៈចេញហើយ នឹងទទួលដឹង
 (នូវការម្នាក់ទៀត) ពាក្យដូច្នោះ មិនសមហេតុទេ ។

(៥២) តត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
 បុព្វនិទ្ទេសបិដកា បុព្វនិទ្ទេសបិដកោ បុព្វនិទ្ទេស អារាម អនេក-
 វិហារានិ អនិមន្តិមនានិ អភិវឌ្ឍន្តិ អដ្ឋាសហិ វត្ថុហិ
 តេ វត អញ្ញាត្រ ជស្សា បដិសំវេនិស្សន្តិភិ ទេតិ
 ហំនំ វិជ្ជតិ ។

(៥៣) តត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
 ឧទ្ធិមាយភនិកា សញ្ញាវនា ឧទ្ធិមាយភនា សញ្ញា-
 ក្កានំ បញ្ញាបេន្តិ ហេត្យសហិ វត្ថុហិ តេ វត អញ្ញាត្រ
 ជស្សា បដិសំវេនិស្សន្តិភិ ទេតិ ហំនំ វិជ្ជតិ ។

(៥៤) តត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
 ឧទ្ធិមាយភនិកា អសញ្ញាវនា ឧទ្ធិមាយភនា អសញ្ញា-
 មក្កានំ បញ្ញាបេន្តិ អដ្ឋហិ វត្ថុហិ តេ វត អញ្ញាត្រ
 ជស្សា បដិសំវេនិស្សន្តិភិ ទេតិ ហំនំ វិជ្ជតិ ។

(៥២) ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកបដោយបុព្វនិទ្ទេសបិដក មានសេចក្តី
 យល់ឃើញរឿយ ។ ខ្លះខ្លះចំណែកខាងដើម ប្រាសាទខ្លះ ជា
 ចំណែកខាងដើម សំវែនខ្លះចំណែកខាងសេចក្តីយល់ឃើញ ច្រើនប្រការ
 ដោយវត្ថុ ១៨ យ៉ាង ពួកសមណប្រាហ្មណ៍នោះ វៀរចាកផស្សៈចេញ
 ហើយ នឹងទទួលជីវិត (ខ្លះការម្នាក់បាន) ពាក្យដូច្នោះ មិនសម
 ហេតុទេ ។

(៥៣) ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកបដោយឧទ្ធិមាយភនិកា ជាសញ្ញា-
 វនា បញ្ញាខ្លះ មានសញ្ញាខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ដោយវត្ថុ ៦
 យ៉ាងពួកសមណប្រាហ្មណ៍នោះនឹង វៀរចាកផស្សៈចេញហើយ នឹង
 ទទួលជីវិត (ខ្លះការម្នាក់បាន) ពាក្យដូច្នោះ មិនសមហេតុទេ ។

(៥៤) ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកបដោយឧទ្ធិមាយភនិកា ជាអ-
 សញ្ញាវនា បញ្ញាខ្លះ មានសញ្ញា ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ដោយ
 វត្ថុ ៨ យ៉ាង ពួកសមណប្រាហ្មណ៍នោះ វៀរចាកផស្សៈចេញហើយ
 នឹងទទួលជីវិត (ខ្លះការម្នាក់បាន) ពាក្យដូច្នោះ មិនសមហេតុទេ ។

[៨៥] តត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
ឧទ្ធិមាយតចំកា ទេវសញ្ញិយាសញ្ញិកំណា ឧទ្ធិមាយតថា
ទេវសញ្ញិយាសញ្ញិមត្តានំ បញ្ញាបេន្តំ អដ្ឋហិ វត្ថុហិ តេ
វត អញ្ញាត្រ ជស្សា បដិសំវេទិស្សន្តិកំ ទេតំ ហំនិ
វិជ្ជតិ ។

[៨៦] តត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
ឧច្ឆេនវំណា សតោ សត្តស្ស ឧច្ឆេនំ វិទាសំ វិកំ បញ្ញា-
បេន្តំ សត្តហិ វត្ថុហិ តេ វត អញ្ញាត្រ ជស្សា បដិសំវេ-
ទិស្សន្តិកំ ទេតំ ហំនិ វិជ្ជតិ ។

[៨៧] តត្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
និដ្ឋធម្មចំញាណំណា សតោ សត្តស្ស បរមនិដ្ឋធម្ម-
ចំញាណំ បញ្ញាបេន្តំ បញ្ញាហិ វត្ថុហិ តេ វត អញ្ញាត្រ
ជស្សា បដិសំវេទិស្សន្តិកំ ទេតំ ហំនិ វិជ្ជតិ ។

[៨៥] ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកបដោយឧទ្ធិមាយតទិដ្ឋិ ជាទេវ-
សញ្ញិយាសញ្ញិកំ បញ្ញាបេន្តំ អដ្ឋហិ វត្ថុហិ តេ វត អញ្ញាត្រ ជស្សា
បដិសំវេទិស្សន្តិកំ ទេតំ ហំនិ វិជ្ជតិ ។

[៨៦] ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ណា ជាឧច្ឆេនវំណា សតោ សត្តស្ស ឧច្ឆេនំ វិទាសំ
វិកំ បញ្ញាបេន្តំ សត្តហិ វត្ថុហិ តេ វត អញ្ញាត្រ ជស្សា បដិសំវេ-
ទិស្សន្តិកំ ទេតំ ហំនិ វិជ្ជតិ ។

[៨៧] ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
ពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ណា ជាទិដ្ឋធម្មចំញាណំណា បញ្ញាបេន្តំ បញ្ញាហិ
វត្ថុហិ តេ វត អញ្ញាត្រ ជស្សា បដិសំវេទិស្សន្តិកំ ទេតំ ហំនិ វិជ្ជតិ ។

[៨៨] គម្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាត្រាហ្មណា
 អបរាជកថាខណ្ឌ អបរាជកថាខណ្ឌ អបរាជ អាវុត្ត អនេ-
 កាវហិតានិ អនិម្ពុត្តិបទានិ អភិវន្តិ ចតុត្តន្តាដ្ឋិសាយ
 វត្ថុហិ តេ វត អញ្ញត្រ ជស្សា បដិសំវេទិស្សន្តិភិ ទេតិ
 ហំ វិជ្ជតិ ។

[៨៩] គម្រ ភិក្ខុវេ យេ តេ សមណាត្រាហ្មណា
 បុព្វត្ថកថាខណ្ឌ ច អបរាជកថាខណ្ឌ ច បុព្វត្ថាបរាជ-
 កថាខណ្ឌ ច បុព្វត្ថាបរាជកថាខណ្ឌ បុព្វត្ថាបរាជ អាវុត្ត
 អនេកាវហិតានិ អនិម្ពុត្តិបទានិ អភិវន្តិ ប្រាសដ្ឋិយា
 វត្ថុហិ តេ វត អញ្ញត្រ ជស្សា បដិសំវេទិស្សន្តិភិ
 ទេតិ ហំ វិជ្ជតិ ។

[៨៨] ខ្មោលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណាត្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ពួកសមណាត្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកបដោយអបរាជកថាខណ្ឌ ជាអ្នក
 មានសេចក្តីយល់ឃើញរឿយ ។ ខ្ញុំខ្លួនជាចំណែកខាងមុខ ប្រាណិកខ្ញុំខ្លួន
 ជាចំណែកខាងមុខ សំដែងខ្ញុំចំណែក នៃសេចក្តីយល់ឃើញ ច្រើន
 ប្រការ ដោយវត្ថុ ២២ យ៉ាង ពួកសមណាត្រាហ្មណ៍នោះឯង វៀរចាក
 ជស្សៈចេញហើយ នឹងទទួលដឹង (ខ្ញុំអាម្មណ៍បាទ) ពាក្យដូច្នោះ មិន
 សមហេតុទេ ។

[៨៩] ខ្មោលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកសមណាត្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ពួកសមណាត្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកប្រកបដោយបុព្វត្ថកថាខណ្ឌ ប្រកប
 ដោយអបរាជកថាខណ្ឌ ទាំងប្រកបដោយបុព្វត្ថាបរាជកថាខណ្ឌ ជាអ្នកមាន
 សេចក្តីយល់ឃើញរឿយ ។ ខ្ញុំខ្លួនជាចំណែកខាងដើម នឹងខ្លួនជាចំណែក
 ខាងមុខ ប្រាណិកខ្ញុំខ្លួនជាចំណែកខាងដើម នឹងខ្លួនជាចំណែកខាងមុខ
 សំដែងខ្ញុំចំណែកនៃសេចក្តីយល់ឃើញ ច្រើនប្រការ ដោយវត្ថុ ២២
 យ៉ាង ពួកសមណាត្រាហ្មណ៍នោះឯង វៀរចាកជស្សៈចេញហើយ នឹង
 ទទួលដឹង (ខ្ញុំអាម្មណ៍បាទ) ពាក្យដូច្នោះ មិនសមហេតុទេ ។

[៧០] ភក្ខុវេ យេ តេ សមណាប្រាហ្មណា
 សស្សតវំទា សស្សតំ អត្តាទត្ថ លោកតត្ថ បញ្ញាមេត្តិ
 ចត្វហំ វត្ថុហំ យេមំ តេ សមណាប្រាហ្មណា ឯកត្ត-
 សស្សតិកា ឯកត្តអសស្សតិកា យេមំ តេ សម-
 ណាប្រាហ្មណា អត្តាទត្ថិកា យេមំ តេ សមណាប្រាហ្ម-
 ណា អមរវិក្កេមិកា យេមំ តេ សមណាប្រាហ្ម-
 ណា អនិច្ចសមុប្បន្និកា យេមំ តេ សមណាប្រាហ្ម-
 ណា បុព្វន្តកម្យិកា យេមំ តេ សមណាប្រាហ្មណា
 ឧទ្ធិមាយតទិកា សញ្ញិវំទា យេមំ តេ សមណាប្រាហ្ម-
 ណា ឧទ្ធិមាយតទិកា អសញ្ញិវំទា យេមំ តេ សម-
 ណាប្រាហ្មណា ឧទ្ធិមាយតទិកា ទេវសញ្ញិវំទាសញ្ញិ-
 វំទា យេមំ តេ សមណាប្រាហ្មណា ឧទ្ធិមាយតទិកា យេមំ
 តេ សមណាប្រាហ្មណា ទិដ្ឋទម្មនិព្វានវំទា យេមំ តេ
 សមណាប្រាហ្មណា អបរន្តកម្យិកា^(១) យេមំ តេ ស-
 មណាប្រាហ្មណា បុព្វន្តកម្យិកា ធ អបរន្តកម្យិកា

១ ១. យេមំ តេ សមណាប្រាហ្មណា បុព្វន្តកម្យិកា យេមំ តេ សមណាប្រាហ្មណា
 អបរន្តកម្យិកាវិ ទិស្សន្តិ ។

[៧០] ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធិយ ចណ្ណត្ថសមណាប្រាហ្មណំ ពំនិវោស
 ត្ថសមណាប្រាហ្មណំ ជាសស្សតវំទ បញ្ញត្តន្តនិវេណកថា ទៀន
 ដោយវត្ថុ យំនីក្តី ត្ថសមណាប្រាហ្មណំ ជាអ្នកប្រកបដោយ
 ឯកត្ថសស្សតឯកត្ថអសស្សតទិដ្ឋិក្តី ត្ថសមណាប្រាហ្មណំ ជាអ្នក
 ប្រកបដោយអត្តាទត្ថទិដ្ឋិក្តី ត្ថសមណាប្រាហ្មណំ ជាអ្នកប្រកប
 ដោយអមរវិក្កេមិក្តី ត្ថសមណាប្រាហ្មណំ ជាអ្នកប្រកបដោយ
 អនិច្ចសមុប្បន្នទិដ្ឋិក្តី ត្ថសមណាប្រាហ្មណំ ជាអ្នកប្រកបដោយ
 បុព្វន្តកម្យិក្តី ត្ថសមណាប្រាហ្មណំ ជាអ្នកប្រកបដោយទ្ធិមា-
 យតទិដ្ឋិ ជាសញ្ញិវំទក្តី ត្ថសមណាប្រាហ្មណំ ជាអ្នកប្រកបដោយ
 ទ្ធិមាយតទិដ្ឋិ ជាអសញ្ញិវំទក្តី ត្ថសមណាប្រាហ្មណំ ជាអ្នកប្រកប
 ដោយទ្ធិមាយតទិដ្ឋិ ជាទេវសញ្ញិវំទក្តី ត្ថសមណាប្រាហ្មណំ
 ណា ជាទ្ធិមាយតទិដ្ឋិ ត្ថសមណាប្រាហ្មណំ ណា ជាទិដ្ឋទម្មនិព្វាន-
 វំទក្តី ត្ថសមណាប្រាហ្មណំ ណា ជាអ្នកប្រកបដោយអបរន្តកម្យិក្តី
 ត្ថសមណាប្រាហ្មណំ ណា ជាអ្នកប្រកបដោយបុព្វន្តកម្យិក្តី ប្រកប

ច បុព្វនាមន្តកថា ៤^(១) បុព្វនាមន្តនុដ្ឋៃតោ
 បុព្វនាមន្តំ អាត្តំ អនេកវិហិតានិ អនិមិត្តិបទានិ
 អភិវេទន្តំ ម្យាសដ្ឋិយា វត្តហិ សទ្ធេ តេ ធម៌ា ជស្សា-
 យកធម៌ា ជុស្សា ជុស្សា^(២) បដិសិវេនន្តិ ។ តេសំ
 វេទនាបច្ចយា តណ្ហា តណ្ហាបច្ចយា ឧទានានំ ឧទា-
 នានបច្ចយា ករោ កវប្បច្ចយា ជាតិ ជាតិប្បច្ច-
 យា ជកមរណំ សោកមរណេវុត្តនោមនស្សនាមាសា
 សម្ពុវន្តិ ។ យតោ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ដង្ហំ ជស្សាយ-
 តនានំ សមុទយេត្វ អនុវត្តមេត្វ អស្សានេត្វ អាទិណ-
 វេត្វ វិស្សាណេត្វ យថាភូតំ បជានាតិ ។ អយំ វេ មេ-
 ហិ សទ្ធោហាវ ឧត្តវិតវំ បជានាតិ ។ យេ ហិ កេចិ
 ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា បុព្វនាមន្តកថា វា

១ ខ. ចាតិ ឧ វិស្សតិ ។ ២ ខ. ម. មុស្ស មុស្ស ។ កថាចិ កម្ពុតិ យោន្តកសុប្បិ
 ជ្រៀសលាយេវ ។

ដោយអបរន្តកថា ទាំងប្រកបដោយបុព្វនាមន្តកថា ជាអ្នកមាន
 សេចក្តីយល់ឃើញរឿយ ។ ខ្លះខ្លះជាចំណែកខាងដើម នឹងខ្លះខ្លះជាចំណែក
 ខាងមុខ ព្រោះខ្លះខ្លះជាចំណែកខាងដើម នឹងខ្លះខ្លះជាចំណែកខាងមុខ
 សំដែងខ្លះចំណែក នៃសេចក្តីយល់ឃើញច្រើនប្រការ ដោយវត្ថុ ៦៦ ក្តី
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ ទទួលដឹង (ខ្លះសាម្មណ៍) ព្រោះ
 ប៉ះពាល់ត្រូវដោយកាយនេះ ជាទីកើតនៃវេទនា យ៉ាង ។ តណ្ហារបស់
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ កើតមាន ព្រោះវេទនាជាចម្លើយ ឧទាទាន
 កើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាចម្លើយ កតាកើតមាន ព្រោះឧទាទានជាចម្លើយ
 ជាតិកើតមាន ព្រោះករជាចម្លើយ ជកមរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជា
 ចម្លើយ សេចក្តីសោកស្រណោះ សេចក្តីទ្រុឌទ្រួល សេចក្តីមិនស្រួល
 កាយ សេចក្តីតូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចិត្ត ក៏កើតមាន ព្រោះជាតិជា
 ចម្លើយដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ខ្លះហេតុដែលនាំឱ្យកើត
 ឡើង នឹងសេចក្តីវិចារស នឹងសេចក្តីត្រេកអរ នឹងទោសនឹងឧបាយជា
 គ្រឿងរលាស់ចេញនូវកាយនេះ ជាទីកើតនៃវេទនា ទាំង ៦ តាមសេចក្តី
 ពិតប្រាកដ ក្នុងកាលណា ។ ភិក្ខុនេះវេទនាដឹងច្បាស់ខ្លះផងលើសលុប
 ជាទីចង្អុលទាំងឡាយទាំងពួងនេះ (ក្នុងកាលនោះឯង) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ពួកសមណៈព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ជាអ្នកប្រកបដោយបុព្វនាមន្ត-

អមរុក្ខកម្យិកា វា បុត្តន្តាមរុក្ខកម្យិកា វា បុត្តន្តាម-
 រុក្ខាធុដំដូលោ បុត្តន្តាមរុក្ខ អាភត្ត អនេកវិហិតានំ អធិ-
 អុត្តិយនាមិ អភិវធានំ សព្វេ តេ វមេហោ ទ្វាសដ្ឋយា
 វត្ថុហិ អន្តោជាលិកតា ឯត្ថ សិកា វ ឧប្បជ្ឈមាណ
 ឧប្បជ្ឈន្តំ ឯត្ថ បរិយាបន្នា អន្តោជាលិកតា វ ឧប្បជ្ឈមាណ
 ឧប្បជ្ឈន្តំ សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេទនោ កោវុដ្ឋា វ កោវុដ្ឋន្ត-
 វាសំ វា សុខុមច្ឆន្តុកោ ជាលេន បរិភ័ ឧបេកាហនំ(?)
 ឱន្តរេយ្យ តស្ស ឯវមស្ស យេ ទោ កេចិ វមស្មី ឧន-
 កាហនេ ឱន្តវិកា ពាលា សព្វេមេតេ^(២) អន្តោជាលិ-
 កតា ឯត្ថ សិកា វ ឧប្បជ្ឈមាណ ឧប្បជ្ឈន្តំ ឯត្ថ បរិយាបន្នា
 អន្តោជាលិកតា វ ឧប្បជ្ឈមាណ ឧប្បជ្ឈន្តំ ឯវមេវ ទោ
 ភិក្ខុវេ យេ ហិ កេចិ សមណា វា ប្រាហ្មណា វា

១ ១ ប. អេវេវា ១ ២ ១. ឃ. សព្វេ ១៥ ។

ទំដីក្តិ ប្រកបដោយសប្បន្តកម្មទំដីក្តិ ប្រកបដោយបុព្វន្តាមរុក្ខកម្មទំដីក្តិ ជា
 បុព្វករសេចក្តីយល់ឃើញហើយ ។ នូវខ្លួនដាច់វិណកាវាសិម ទិវខ្លួនដា
 ច់វិណកាវាសិម ។ ប្រាហ្មណ៍ទំដីក្តិវិណកាវាសិមមិនខ្លួនដាច់វិណកាវាសិម
 បុរ ។ សំដីក្តិវិណកាវាសិមសេចក្តីយល់ឃើញច្រើនប្រការ ពួកសមណ-
 ប្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ ដែលនៅ ៦៦ នេះឯង (ក្រុមសង្កត់) ធ្វើឱ្យផ្តុច
 ដៅទៅក្នុងក្នុងសីលាញ់ គឺធម្មទេសនារបស់ព្រះនាមគត ពាស្រ័យទៅក្នុង
 សីលាញ់នេះ កាលចើងឡើង កំរើចឡើង (ក្នុងសីលាញ់នេះ) ដាច់ទៅ
 ក្នុងសីលាញ់នេះ ធ្វើឱ្យផ្តុចដៅទៅក្នុងក្នុងសីលាញ់ គឺធម្មទេសនារបស់
 ព្រះនាមគត កាលចើងឡើង កំរើចឡើង (ក្នុងសីលាញ់នេះ) ច្បាសភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នាយនេសាទបច្ចុជាតិក្តិ កម្មារបស់នាយនេសាទបច្ចុជាតិក្តិ
 ដែលចុះប្រសប់បង្កសីលាញ់ ចាទ្រក្សទ្រង់ធ្វើទៅក្នុងក្នុងទឹកធូរនោះ
 បានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វចិត្តចរណមួយ នៅក្នុងក្នុងទឹក
 នេះ ពួកសត្វចិត្តចរណនោះ មកធ្វើឱ្យទៅក្នុងក្នុងសីលាញ់ ពាស្រ័យ
 ទៅក្នុងសីលាញ់នេះ កាលចើងឡើង កំរើចឡើង (ក្នុងសីលាញ់
 នេះ) ដាច់ចំពាក់ទៅក្នុងសីលាញ់នេះ មកធ្វើឱ្យទៅក្នុងក្នុងសីលាញ់
 កាលចើងឡើង កំរើចឡើង (ក្នុងសីលាញ់) សេចក្តីនេះមាន១១បទ
 ប្តូរច្រើនមិញ ច្បាសភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈប្រាហ្មណ៍ណាមួយ

ព្រហ្មដាលសុត្តន្ត បុព្វន្តកប្បវិកាខណ្ឌ

បុព្វន្តកប្បវិកា វា អបរន្តកប្បវិកា វា បុព្វន្តាប-
 រន្តកប្បវិកា វា បុព្វន្តាបរន្តាទុដ្ឋិដោ បុព្វន្តាបរន្តិ
 ការត្ត អនេតាវិហិតាចិ អនិម្ពុត្តបនាចិ អភិវន្តិ សព្វេ
 តេ ឥមេហេវ ភ្នាសដ្ឋិយា វត្ថុហិ អន្តោជាលំកតា
 វិត្តសិតា វ ឧម្ពុជ្ជមាណា ឧម្ពុជ្ជន្តិ វិត្ត បរិយាមថ្នា អន្តោ-
 ជាលំកតា វ ឧម្ពុជ្ជមាណា ឧម្ពុជ្ជន្តិ ។ ឧជ្ជិជ្ជកវនេត្តិកោ
 ភិក្ខុវេ តថាភកស្ស កាយោ តិដ្ឋតំ យាវស្ស កាយោ
 វស្សតំ តាវ ចិ នក្ខន្តិ^(១) នេវមនុស្សា កាយស្ស
 ភេទា ឧទ្ធិ ជីវិតបរិយាណាណា ន ចិ^(២) នក្ខន្តិ នេវម-
 នុស្សា សេយ្យជាបិ ភិក្ខុវេ អម្ពបិណ្ឌិយា វណ្ណាជ្ជិយាយ
 យាចិ កាណិចិ អម្ពាចិ វណ្ណាច្បជិត្យាចិ^(៣) សព្វាចិ តាចិ

១ ១. វត្ថុ ។ ២ ន. មន្តិ ៣ វិស្សតិ ។ ៣ ១. វណ្ណាជិត្យនាមិ ។

ព្រហ្មដាលសុត្តន្ត ប្រការដោយពុទ្ធកប្បវិទ្ធិផ្កាទេស

ជាអ្នកប្រកបដោយបុព្វន្តកប្បវិទ្ធិក្តី ប្រកបដោយអបរន្តកប្បវិទ្ធិក្តី ប្រកប
 ដោយបុព្វន្តាបរន្តកប្បវិទ្ធិក្តី ជាអ្នកឃើញរឿយ ។ នូវខន្ធជាចំណែកខាង
 ដើមនិងខន្ធជាចំណែកខាងមុខ ប្រាញម្លូវខន្ធជាចំណែកខាងដើម និងខន្ធជា
 ចំណែកខាងមុខ សំដែងនូវចំណែកនៃសេចក្តីយល់ឃើញ ច្រើនប្រការ
 ក្នុងសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ ដែលវត្ថុ ៦៦ នេះឯង (គ្របសណ្ឋិត)
 ធ្វើឲ្យដូចជាទៅក្នុងក្នុងនៃសំណាញ់ និងម្មទេសនារបស់ភកថាភក អាស្រ័យ
 នៅក្នុងសំណាញ់នេះ កាលនើបឡើងក៏នើបឡើង (ក្នុងសំណាញ់នេះ)
 ជាប់នៅក្នុងសំណាញ់នេះ ធ្វើឲ្យដូចជាទៅក្នុងសំណាញ់ និងម្មទេសនា
 របស់ព្រះភកថាភក កាលនើបឡើងក៏នើបឡើង (ក្នុងសំណាញ់នេះ) មាន
 មេឃយដូច្នោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាយរបស់ព្រះភកថាភកមាន
 តណ្ហាទាំងនៅកាន់ភកថាភក ជាចំអស់ហើយ តែកាយបិកាទៅ (កាយ
 របស់ព្រះភកថាភកនេះ) បិកាទៅ ត្រឹមណា ទៅតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ
 ក៏នឹងឃើញកាយនោះត្រឹមណោះ សុខទំលាយខន្ធខាងមុខអតីតិយាអស់
 ទៅនៃជីវិត ទើបក្នុងទៅតានឹងមនុស្ស លែងឃើញកាយនោះ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលនើបឡើងវត្ថុស្វាយ ដែលមានទងដាច់ហើយ វត្ថុ
 ស្វាយណាមួយដែលជាប់នៅក្នុងទង (ជាមួយគ្នា) វត្ថុស្វាយទាំងអស់នោះ

សុត្តន្តបិដក ទំយនិកាយ សីលបុគ្គល

សុត្តន្តបិដក ទំយនិកាយ សីលបុគ្គល

តទទ្ធយោ ឯ កាវុដ្ឋិ ឯវិមេវ ទោ ភិក្ខុវេ ឧច្ឆិទ្ធកវេ ឧត្តិកោ
 តថាភកស្ស កាយោ និដ្ឋតិ យាវស្ស កាយោ វស្សតិ
 តាវ ឯ ឧត្តុដ្ឋិ ទោមនុស្សា កាយស្ស កេតា ឧត្ថិ
 ដិវិគហំយា នាថា ន ឯ ឧត្តុដ្ឋិ ទោមនុស្សតិ ។ ឯវិ
 វុត្តោ កាយស្សា អាទេត្ថោ កកាវុដ្ឋិ ឯតទកេច អច្ឆរិយំ
 កន្តោ អក្ខតំ កន្តោ កោតាមោ អយំ កន្តោ ធម្មចរិ-
 យាយោតិ ។ តស្មានិហា ភិ អាទទ្ធិ ឥមំ ធម្មចរិយាយំ
 អត្តដាលន្តិមំ ឯ តារហំ ធម្មដាលន្តិ ឯ តារហំ
 ព្រហ្មដាលន្តិមំ ឯ តារហំ ឥន្ទ្រិដាលន្តិមំ ឯ តារហំ

វិមេវ(ដាច់ជ្រុះ)ទៅតាមគ្នាដែរ សេចក្តីនេះមាន១២មាដូចម្តេចមិញ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កាយរបស់ព្រះគម្ពីរគត មានកណ្តាដែលទំលាក់កប់ថ្ម
 ទៀតដាច់អស់ហើយ (តែកាយនេះ) ប៉កទៅ កាយរបស់ព្រះគម្ពីរគតនេះ
 ប៉កទៅ ត្រឹមណា ទៅតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ នឹងឃើញកាយនោះ ត្រឹម
 ណោះ លុះកាយបែកគ្នាយាទៅ ទាត់មុខអំពីភិរិយាអស់ទៅនៃជីវិត ទើប
 ភ្នាក់ទៅតានឹងមនុស្សលើកបានឃើញកាយ របស់ព្រះគម្ពីរគតនោះ ក៏មាន
 ១២មេឃ្យដូច្នោះឯង ។ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ គ្រាន់សំដែងយ៉ាង
 នេះហើយ ព្រះមានខ្លួនមានអាយុ ក៏គ្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីនេះជាអស្ចារ្យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីនេះ
 មិនប្តាប់មានមកទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម្មចរិយាយនេះឈ្មោះដូច
 ម្តេច ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភានុខ្លួន ហេតុនោះ អ្នកចូរ
 ចាំទុកនូវធម្មចរិយាយនេះ ក្នុងសាសនានេះថា អត្តដាលៈ (មានអត្តដូចជា
 បណ្តាញ) ដូច្នោះក៏បាន ចូរចាំទុកនូវធម្មចរិយាយនោះថា ធម្មដាលៈ (មាន
 ធម្មដូចជាបណ្តាញ) ដូច្នោះក៏បាន ចូរចាំទុកនូវធម្មចរិយាយនោះថា ព្រហ្ម-
 ដាលៈ (មានធម្មដ៏ប្រសើរដូចជាបណ្តាញ) ដូច្នោះក៏បាន ចូរចាំទុកនូវធម្ម-
 ចរិយាយនោះថា ឥន្ទ្រិដាលៈ (មានឥន្ទ្រិដូចជាបណ្តាញ) ដូច្នោះក៏បាន

ព្រហ្មជាតិសុទ្ធ ភវវោ ភសិតំ អភិន្នំ

អនុត្តរោ សង្កាមវិជយោតិបិ ធិ ជាហេតិ ។ ឥធម៌វោច
កតវំ ។ អត្តមទា តេ ភិក្ខុ កតវតោ ភសិតំ
អភិន្នំ ។ ឥមស្មី ច ចន វេយ្យាករណស្មី
កត្តាមាទេ ធិសសហស្សំ លោកតាតុ អកម្យត្តាតិ ។

ព្រហ្មជាតិសុទ្ធ ចបមំ ធិធិតិ ។

ព្រហ្មជាតិសុទ្ធ ការប្រតិបត្តិចំពោះព្រះមានព្រះភាគ

ចូរចាំទុកទូទៅដោយនោះថា សង្គមវិជយៈ(មានជ័យជំនះភូមិសង្គ្រាម)
ដ៏ប្រសើរឡើងក៏បាន ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សំដែងព្រះ
សូត្រនេះហើយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះ
ភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ បាន
ត្រាស់សំដែងព្រះសូត្រនេះ ជាភាស្យវេយ្យាករណ៍(ចប់)ហើយ លោក-
តាតុទាំងមួយហ៊ុន ក៏កម្រើកញាប់ញ័រ ។

ចប់ ព្រហ្មជាតិសុទ្ធ ទំ ១ ។

សាមញ្ញវិលស្តុតិ ទុតិយំ

[៧០] ឯវង្សេ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ ពកវា វាជ-
កហេ វិហរតំ ជីវិតស្ស កោណារក្ខស្ស អម្ពវេទ មហាតា
កិក្ខុស្ស ជ្ឈេន សម្មិ អឡុតេឡុសេហំ កិក្ខុស្សតេហំ ។
តេន វោ មទ សមយេន វាជា មាគាណា អជាតសត្ត
វេទេហិបុត្តោ ឥនធិបុត្តោសេ មណ្ឌសេ កោមុនិយា
ចាតុញ្ញសំចិយា បុណ្ណាយ បុណ្ណាយ រត្តិយា វាជា-
មក្ខបវុតោ ឧបវិចារាណវតោ វិសំនោ ហោតំ ។
អជំទា វាជា មាគាណា អជាតសត្ត វេទេហិបុត្តោ
ឧនាជំ ឧនាទេសិ វមណីយា វត កោ ធាសិចា រត្តិ
អគិរុចា វត កោ ធាសិចា រត្តិ ទស្សនិយោ វត កោ
ធាសិចា រត្តិ ចាសាជីតា វត កោ ធាសិចា រត្តិ
លត្តញ្ញា វត កោ ធាសិចា រត្តិ តំ ទុ ទ្ធវ វសម-
ណំ វា ព្រាហ្មណំ វា មយិវុចាសេយ្យម យន្តោ

សាមញ្ញវិលស្តុត្រ ទី ២

(៧១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមោទព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តអង្គរវិទ (វិទ្រស្វាយ) ជាបេសជីវកោតាភារក្ស ទៀប
ក្រុងរាជគ្រឹះ មួយកន្លែងនឹងកិក្ខុសត្វច្រើន ចំនួនមួយពាន់ពីររយហាសិប
រូប ។ សម័យនោះឯង ព្រះបាទអជាតសត្តវេទេហិបុត្ត (ជាព្រះរាជបុត្រ
របស់ព្រះរាជទេវី ទ្រង់ព្រះនាមវេទេហិ) ជាឯក្នុងដែនមគធៈ មានរាជ-
កាមាស្សបាមរាម ទ្រង់គង់ប្រថាប់លើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ក្នុងក្រីមាម
ព្រះចន្ទពញាវង្ស ជាព្រះមាមដ្ឋវិក្រៀង គ្រប់គ្រាន់ហើយ ជាទីបំផុត
នៃវិទ្យ ជាភាសាមានក្នុងមុខវិក ជាវិជ្ជាបុរាសថទី ១៧ គឺពញាបូណិមី
វៃកត្តិក ។ គ្រានោះឯង ព្រះបាទអជាតសត្តវេទេហិបុត្ត ជាឯក្នុងដែន
មគធៈ ទ្រង់បន្តិទ្ធានវិចាថា វាត្រីប្រាសចាភោទាស (ស្វាងវង្សវៀង)
គួរជាទីត្រេកអរ អ្វីម៉្លេះហ្ន៎ វាត្រីប្រាសចាភោទាស មានភាពល្អ
អ្វីម៉្លេះហ្ន៎ វាត្រីប្រាសចាភោទាស គួរជាទីរមិលរមិល អ្វីម៉្លេះហ្ន៎
វាត្រីប្រាសចាភោទាស ជាទីនាំមកឡូសេចត្តិជ្រះថ្លា អ្វីម៉្លេះហ្ន៎
វាត្រីប្រាសចាភោទាស គួរជាទីកំណត់ដឹង អ្វីម៉្លេះហ្ន៎ ក្នុងវិជ្ជានេះ ភើ
យើងគប្បីចូលទៅរកសមណៈបុត្រាហ្មណំ ណាហ្ន៎ យើងចូលទៅ

ចយំរុតាសតោ ចំត្តំ បសំនេយ្យតិ ។ ឃិ រុត្តេ អញ្ចា-
 តរោ រាជាមទ្ធា រាជាជំ មាគជំ អជាតសត្តំ វេនេហិ-
 ចុត្តំ ឯតនេវេច អយំ នេវ បូរណោ កស្សតោ សង្ឃិ-
 វេវ កណំ ច កណាចរិយោ ច ញាតោ យសស្សិ
 តំត្តុករោ សាទុសម្មតោ ពហុជនស្ស រត្តញ្ច ចំរេប្បត្តិ-
 ជំតោ អទ្ធកតោ វិយោអទ្ធកតោ តំ នេវេ បូរណំ
 កស្សបំ ចយំរុតាសតុ អប្បវតាម នេវស្ស បូរណំ
 កស្សបំ ចយំរុតាសតោ ចំត្តំ បសំនេយ្យតិ ។ ឃិ
 រុត្ត រាជា មាគតោ អជាតសត្តំ វេនេហិចុត្តោ តុណ្ហិ
 អហោសិ ។ អញ្ចតរោចំ ទោ រាជាមទ្ធា រាជាជំ
 មាគជំ អជាតសត្តំ វេនេហិចុត្តំ ឯតនេវេច អយំ នេវ
 មក្កុលំ កោសាលោ សង្ឃិវេវ កណំ ច កណាចរិយោ
 ច ញាតោ យសស្សិ តំត្តុករោ សាទុសម្មតោ
 ពហុជនស្ស រត្តញ្ច ចំរេប្បត្តិជំតោ អទ្ធកតោ

អន្តិយជិតបុគ្គលណា ទើបនឹងមានចិត្តជ្រះថ្លាបាន ។ កាលបើព្រះរាជាមាន
 ព្រះបន្ទូលយ៉ាងនេះហើយ មានរាជអាមាត្យម្នាក់ ក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទ
 អជាតសត្តវេនេហិចុត្ត ជាចំក្នុងដែនមគធៈដូច្នោះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព
 គ្រូឈ្មោះបូរណកស្សបនេះជាអ្នកមានពួកមានគណៈ(ច្រើន)ផងជាអាចារ្យ
 របស់គណៈផង ជាអ្នកមានក្តីរឿង ជាអ្នកមានយស ជាអ្នកធ្វើទូរលទ្ធិ
 មហាជនសន្មតថាសប្បុរស ជាអ្នកដឹងព្រឹត្តិយូរ ឬសយូរជាងផងច្រើន
 កាំងទៅជាយូរអង្វែង (អស់ពីរបីក្បួនហើយ) ដល់ហើយខ្ញុំបច្ច័យ
 សូមព្រះសម្មតិទេពស្តេចចូលទៅគ្រូឈ្មោះបូរណកស្សបនោះចុះ កាល
 បើព្រះសម្មតិទេព ស្តេចចូលទៅគ្រូឈ្មោះបូរណកស្សបហើយ មុនជា
 នឹងមានព្រះរាជហឫទ័យជ្រះថ្លាមិនខាន ។ កាលបើរាជអាមាត្យនោះ ក្រាប
 បង្គំទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះបាទអជាតសត្តវេនេហិចុត្ត ជាចំក្នុងដែនមគធៈ
 ទ្រង់ព្រះតុណ្ហិភាព ។ មានរាជអាមាត្យម្នាក់ទៀត ក្រាបបង្គំទូលព្រះ
 បាទអជាតសត្តវេនេហិចុត្ត ជាចំក្នុងដែនមគធៈដូច្នោះថា បពិត្រព្រះសម្មតិ-
 ទេព គ្រូឈ្មោះមត្តលិកោសាលនេះ ជាអ្នកមានពួកមានគណៈ(ច្រើន)ផង
 ជាអាចារ្យរបស់គណៈផង ជាអ្នកមានក្តីរឿង ជាអ្នកមានយស ជាអ្នក
 ធ្វើទូរលទ្ធិ មហាជនសន្មតថាសប្បុរស ជាអ្នកដឹងព្រឹត្តិយូរ ឬសយូរជាង
 ផងច្រើន កាំងទៅជាយូរអង្វែង (អស់ពីរបីក្បួនហើយ) ដល់ហើយ

វិយាអនុប្បត្តោ តំ ទេវេ មគ្គុលំ ភោសាលំ បយ្យុតា-
 សតុ អប្បវ័យម ទេវស្ស មគ្គុលំ ភោសាលំ បយ្យុតា-
 សតោ ចិន្តំ បសំទេយ្យាតំ ។ ឃី វុត្ត រាជា មាគទោ
 អជាតសត្តុ វេទេហិប្បត្តោ តុណ្ហិ អហោសិ ។ អញ្ញាតរោមិ
 ទោ រាជាមន្ទោ រាជាធំ មាគធំ អជាតសត្តុ វេទេហិប្បត្តំ
 ឯតទរោច អយំ ទេវ អជិតោ ភោសកម្ពុលោ សឃ្មី ចេវ
 គណិ ច គណាចវិយោ ច ញាតោ យសស្សី តិក្កុតារា
 សាទុសម្មតោ ពហុជនស្ស រត្តញ្ញំ ចិប្បទ្ធវិគោ អនុត-
 តោ វិយាអនុប្បត្តោ តំ ទេវេ អជិតំ ភោសកម្ពុលំ
 បយ្យុតាសតុ អប្បវ័យម ទេវស្ស អជិតំ ភោសកម្ពុលំ
 បយ្យុតាសតោ ចិន្តំ បសំទេយ្យាតំ ។ ឃី វុត្ត រាជា
 មាគទោ អជាតសត្តុ វេទេហិប្បត្តោ តុណ្ហិ អហោសិ ។
 អញ្ញាតរោមិ ទោ រាជាមន្ទោ រាជាធំ មាគធំ អជាត-
 សត្តុ វេទេហិប្បត្តំ ឯតទរោច អយំ ទេវ បក្កុទោ

ឡូវច្នៃមួយ សូមព្រះសម្មតិទេព ស្តេចចូលទៅគង់ជិតគ្រូឈ្មោះមគ្គុល-
 ភោសាលនោះចុះ កាលបើ ព្រះសម្មតិទេព ស្តេចចូលទៅគ្រូឈ្មោះ
 មគ្គុលភោសាលហើយ មុខជាទីនឹងមានព្រះរាជហឫទ័យជ្រះថ្លាមិនខាន ។
 កាលបើរាជអាមាត្យនោះ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះបាទអជាតសត្តុ
 វេទេហិប្បត្ត ជាឯក្នុងវ័ជនមគធៈ ក៏ទ្រង់ព្រះតុណ្ហិភាព ។ មានរាជអាមាត្យ
 ម្នាក់ទៀត ក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទអជាតសត្តុវេទេហិប្បត្ត ជាឯក្នុងវ័ជនមគធៈ
 ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព គ្រូឈ្មោះអជិតភោសកម្ពុលនេះ ជាអ្នក
 មានគុតមានគណៈ(ច្រើន)ផង ជាអាចារ្យរបស់គណៈផង ជាអ្នកមានក្មេរ
 ឈ្មោះ ជាអ្នកមានយស ជាអ្នកធ្វើទុវល្លិ មហាជនសន្តតាជាសប្បុរស
 ជាអ្នកដឹងក្រិយ្យ ឬសយ្យាជនជនជាច្រើន តាំងនៅជាយូរអង្វែង (អស់
 ពីបើកជ្រកហើយ) ដល់ហើយឡូវច្នៃមួយ សូមព្រះសម្មតិទេព ស្តេច
 ចូលទៅគ្រូឈ្មោះអជិតភោសកម្ពុលនោះចុះ កាលបើ ព្រះសម្មតិទេព
 ស្តេចចូលទៅគ្រូឈ្មោះអជិតភោសកម្ពុលហើយ មុខជាទីនឹងមានព្រះរាជ-
 ហឫទ័យជ្រះថ្លាមិនខាន។ កាលបើរាជអាមាត្យនោះ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះ
 ហើយ ព្រះបាទអជាតសត្តុវេទេហិប្បត្ត ជាឯក្នុងវ័ជនមគធៈ ទ្រង់ព្រះតុណ្ហិ-
 ភាព ។ មានរាជអាមាត្យម្នាក់ទៀត ក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទអជាតសត្តុវេទេ-
 ហិប្បត្ត ជាឯក្នុងវ័ជនមគធៈដូច្នោះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព គ្រូឈ្មោះបក្កុទ

សមញ្ញវិស្សន្ត អនិច្ចារ្យន្ត

កត្តាយោ សង្ឃី ទេវ គណី ធន គណាចរិយោ ធន
 ញាតោ យសស្សី តិក្កករោ សាទុសម្មតោ ធម្មាជ.
 ធស្ស រត្តញ្ញ ចិរច្យុត្តដិកោ អន្តតតោ វាយាអនុប្បត្តោ
 តំ ទេវេ មកុដំ កត្តាយំ មយេវុចាសតុ អប្បវាម
 ទេវស្ស មកុដំ កត្តាយំ មយេវុចាសតោ ចិត្តំ មសំ.
 ទេយ្យតិ ។ ឃី វុត្តោ វាជា មាតតោ អជាតសត្តុ វេទ.
 ហិមុត្តោ តុណ្ណំ អហោសិ ។ អញ្ញតរោមិ ហោ វាជា.
 មាត្រា វាជា មាតតិ អជាតសត្តុ វេទហិមុត្តំ ឯតទេវេ ធន
 អយំ ទេវ សញ្ញាយោ វេលដ្ឋបុត្តោ សង្ឃី ទេវ គណី ធន
 គណាចរិយោ ធន ញាតោ យសស្សី តិក្កករោ សាទុសម្ម-
 តោ ធម្មាជធស្ស រត្តញ្ញ ចិរច្យុត្តដិកោ អន្តតតោ វាយា-
 អនុប្បត្តោ តំ ទេវេ សញ្ញាយំ វេលដ្ឋបុត្តំ មយេវុចាសតុ
 អប្បវាម ទេវស្ស សញ្ញាយំ វេលដ្ឋបុត្តំ មយេវុចាសតោ

សមញ្ញវិស្សន្ត រឿងព្រះយមគោតសត្ត

កត្តាយនៈ រះ ជាអ្នកមានក្នុងមានគណៈ (ច្រើន) ផង ជាអាចារ្យរបស់
 គណៈផង ជាអ្នកមានក្បួនឈ្មោះ ជាអ្នកមានយស ជាអ្នកធ្វើឲ្យលទ្ធិ
 មហាជនសន្តត ជាសប្បុរស ជាអ្នកជំនីកត្រីយ្យ ចូសយូរជាងជន
 ជាច្រើន តាំងនៅយូរអង្វែង (អស់ពីរច័កជ្យមកហើយ) ដល់ហើយ ឲ្យ
 បច្ច័មវ័យ សូមព្រះសម្មតិទេព ស្តេចចូលទៅកម្រៃឈ្មោះបកុដកត្តាយនៈ
 ទោះចុះ កាលបើ ព្រះសម្មតិទេព ស្តេចចូលទៅកម្រៃឈ្មោះបកុដកត្តា-
 យនៈហើយ មុខជាទំនំមានព្រះរាជហឫទ័យជ្រះថ្លាមិនខាន ។ កាលបើ
 រាជអាមាត្យនោះ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះបាទអជាតសត្តុវេទ-
 ហិមុត្ត ជាឯក្នុងវ័ជនមគតៈ ទ្រង់ព្រះតុណ្ណិភាព ។ មានរាជអាមាត្យម្នាក់ទៀត
 ក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទអជាតសត្តុវេទហិមុត្ត ជាឯក្នុងវ័ជនមគតៈ ដូច្នោះជា
 បតិក្រព្រះសម្មតិទេព ត្រូវឈ្មោះសញ្ញាយវេលដ្ឋបុត្តនេះ ជាអ្នកមានក្នុងមាន
 គណៈ (ច្រើន) ផង ជាអាចារ្យរបស់គណៈផង ជាអ្នកមានក្បួនឈ្មោះ
 ជាអ្នកមានយស ជាអ្នកធ្វើឲ្យលទ្ធិ មហាជនសន្តតជាសប្បុរស ជា
 អ្នកជំនីកត្រីយ្យ ចូសយូរជាងជនជាច្រើន តាំងនៅ យូរអង្វែង
 (អស់ពីរច័កជ្យមកហើយ) ដល់ហើយឲ្យបច្ច័មវ័យ ព្រះសម្មតិទេព
 ស្តេចចូលទៅកម្រៃឈ្មោះសញ្ញាយវេលដ្ឋបុត្តនោះចុះ កាលបើព្រះសម្មតិ-
 ទេព ស្តេចចូលទៅកម្រៃឈ្មោះសញ្ញាយវេលដ្ឋបុត្តហើយ មុខជាទំនំមាន

ចំនុំ បសីទេយ្យាតិ ។ ឃីវ វុត្ត រាជា មាគណោ
 អជាតសត្តុ វេទេហិបុត្តោ តុណ្ហិ អហោសិ ។ អញ្ញាត-
 រោបំ ទោ រាជាមប្បោ រាជាធំ មាគធំ អជាតសត្តុ វេទេ-
 ហិបុត្តំ ឯតទរោច អយំ ទេវ ធិតល្លោ ធាដបុត្តោ^(១)
 សង្ឃិ ទេវ កណិ ច កណាចវិយោ ច ញាតោ យសស្សិ
 តិក្កករោ សាទុសម្មតោ ធម្មាជនស្ស រុត្តញ្ញ ធិប្បត្ត-
 ជិតោ អទុកតោ វិយាអទុប្បត្តោ តំ ទេវោ ធិតល្លា
 ធាដបុត្តំ បយិវុទាសតុ អប្បវិទាម ទេវស្ស ធិតល្លា
 ធាដបុត្តំ បយិវុទាសតោ ចំនុំ បសីទេយ្យាតិ ។ ឃីវ
 វុត្ត រាជា មាគណោ អជាតសត្តុ វេទេហិបុត្តោ តុណ្ហិ
 អហោសិ ។

[៧៦] គេឯ ទោ បទ សមយេន ជីវកោ កោមា-
 កប្បោ វញ្ញោ មាគធស្ស អជាតសត្តុស្ស វេទេហិបុត្តស្ស
 អវិទូវេ តុណ្ហិក្ខតោ ឯសិប្បោ ហោតិ ។ អថ ទោ រាជា
 មាគណោ អជាតសត្តុ វេទេហិបុត្តោ ជីវកំ កោមា-
 កក្ខំ ឯតទរោច តំ បទ សម្ម ជីវក កី តុណ្ហិតិ ។

១ ឧ. ធាប្បត្តោ ។

ព្រះរាជហឫទ័យជ្រះថ្លាមិនទាន់ ។ កាលបើរាជអាមាត្យនោះ ក្រាបបង្គំទូល
 យ៉ាងនេះហើយ ព្រះបាទអជាតសត្តុវេទេហិបុត្ត ជាឯកុក្ខិវដនមគធៈ ទ្រង់
 ព្រះគុណភាព ។ មានរាជអាមាត្យម្នាក់ទៀត ក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទអជាត-
 សត្តុវេទេហិបុត្ត ជាឯកុក្ខិវដនមគធៈដូច្នោះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព គ្រូ
 ឈ្មោះនិគណ្ឌនាដបុត្តនេះ ជាអ្នកមានពួកមានគណៈ(រៀបចំ)ផង ជាពាក្យ
 របស់គណៈផង ជាអ្នកទានភ្នំឈ្មោះ ជាអ្នកមានយេស ជាអ្នកធ្វើវិបុល
 មហាជនសន្តតថាសប្បុរស ជាអ្នកដឹងព្រឹយ្យ បួសយូរជាងផងជា
 រៀបចំ កាំងនៅជាយូរអង្វែង (អស់ពីរបីក្នុងមកហើយ) ដល់ហើយ ខ្ញុំ
 បង្គំមរិយ សូមព្រះសម្មតិទេព ស្តេចចូលទៅក្រសួងនិគណ្ឌនាដបុត្ត
 នោះចុះ កាលបើព្រះសម្មតិទេព ស្តេចចូលទៅក្រសួងនិគណ្ឌនាដបុត្ត
 ហើយ មុខជាទាំងនឹងមានព្រះរាជហឫទ័យជ្រះថ្លាមិនទាន់ ។ កាល បើរាជ-
 អាមាត្យនោះ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះបាទអជាតសត្តុវេទេហិ-
 បុត្ត ជាឯកុក្ខិវដនមគធៈ ទ្រង់ព្រះគុណភាព ។

[៧៦] សមីយានោះឯង ជីវកាកាមាភក្សស្សិយស្សៀម ពិតព្រះបាទ
 អជាតសត្តុវេទេហិបុត្ត ជាឯកុក្ខិវដនមគធៈ ។ គ្រានោះ ព្រះបាទអជាត-
 សត្តុវេទេហិបុត្ត ជាឯកុក្ខិវដនមគធៈ ទ្រង់មានព្រះរាជទ្បិវនីធិវិកាកាមា-
 ភក្សដូច្នោះថា ឯនិវិកៈជាសំឡាញ់ ចុះហេតុអ្វីបានជាអ្នកស្សៀម ។

អយំ នេវ ភក្កវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា អប្រាភំ អម្បវនៃ
 វិហារតិ មហាតា ភិក្ខុសាធិង្គន សន្និ អន្សនេន្សសេហំ
 ភិក្ខុសាធិហំ តំ ទោ បទ ភក្កវន្តិ(១) វិវិ កស្សាលោក
 កិក្ខុសាធា អត្តកតោ ឥតិមំ សោ ភក្កវា អរហំ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណសម្មុទ្ធា សុតតោ លោកវិទូ អនុត្ត-
 រោ បុរិសធម្មសារមិ សត្វា នេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា ភក្កវតិ
 តំ នេវេ ភក្កវន្តិ បយេវុចាសតុ អប្សេវធាម នេវស្ស
 ភក្កវន្តិ បយេវុចាសតោ ធិត្តំ បសិទេយ្យាតិ ។ គេនហិ
 សម្ម ជីវកា ហត្ថិយាធានិ កស្សាបេហិតិ ។ វិវិ
 នេវតិ ទោ ជីវកោ កោមារកតោ រកោ មាក-
 ធស្ស អជាតសត្តស្ស វេនេហិបុត្តស្ស បជិស្សណិក្ខា

១. ម. ម. រាវន្តិ ពោធិបំ ។

ជីវិតោមារកេត្យ ក្រាបបន្តិទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះមានព្រះ
 ភាគនេះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ឥឡូវនេះព្រះអង្គគង់នៅ ក្នុងវត្តអម្បវនៃ
 របស់ព្រះអង្គ មួយអន្លើនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើន ចំនួន ១២៥០ រូប ឯភិក្ខុសិក្ខុ
 ជីវិតោរបស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ពុទ្ធជាយសុសសាយទៅយ៉ាង
 នេះថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះអង្គឆ្ងាយចាកសេចក្តីសៅហ្មង
 គ្រប់យ៉ាងហើយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងទូរញ្ជយ្យធម៌ទាំងពួង ចំពោះព្រះអង្គ
 ដោយប្រពៃ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជាធិតិចរណៈ គឺសេចក្តីចេះដឹង
 នឹងក្រឹត្យដែលបុគ្គលធម៌ប្រព្រឹត្ត ព្រះអង្គមានដំណើរល្អ ទៅកាន់ព្រះ
 ចិញ្ចាង ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ទូរញ្ជយ្យកាលក ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលា-
 ទិកុណាមិនមានបុគ្គលណាមួយស្មើ ព្រះអង្គជាអ្នកទូន្មានទូរបុរសដែលគួរ
 ទូន្មានបាន ព្រះអង្គជាគ្រូទៅទៅកាន់នឹងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គបាន
 ត្រាស់ដឹងទូរវាយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់កិច្ចខៀក
 សូមព្រះសម្មតិទេព ស្តេចចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគនោះចុះ កាលបើ
 ព្រះសម្មតិទេព ស្តេចចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគហើយ មុនជាងនឹង
 មានព្រះរាជហឫទ័យជ្រះថ្លាមិនខាន ។ ព្រះរាជទ្រង់មានព្រះរាជបញ្ជាថា
 នៃជីវិតោសំឡាញ់ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទ្រព្យប្រចំយានដំរីទាំងឡាយចុះ ។
 ជីវិតោមារកេត្យ ទទួលព្រះរាជបញ្ជានៃព្រះបាទអជាតសត្តវេទហិបុត្ត

សុត្តន្តបិដក វិយាសកាយ សិលកុស្តវគ្គ

បញ្ចមត្តានិ ហត្ថិយោសតានិ^(១) កប្បាបេត្វា រញ្ជោ ច
 អាហោណិយំ បាតំ រញ្ជោ មាតទស្ស អជាតសត្តស្ស
 វេទេហិបុត្តស្ស បដិវេទេសំ កប្បតានិ ទោ នេ ទេវ
 ហត្ថិយោនានិ យស្សនានិ កាលំ មត្តាសិទ្ធំ ។
 អដិទោ រាជា មាតទោ អជាតសត្ត វេទេហិបុត្តោ បញ្ច-
 សុ ហត្ថិយោសតេសុ^(២) បាទុកា ឥតិយោ អាហេ-
 បេត្វា អាហោណិយំ បាតំ អកិរុហិត្វា ឧត្តាសុ ជា-
 វិយមាបាសុ រាជកហម្ហា ចិយ្យាសិ មហាទុរាជាទុកាវេទ
 យេន ជីវកស្ស កោមារកទុស្ស អម្ពវនំ ភេន បាយា-
 សំ ។ អដិទោ រញ្ជោ មាតទស្ស អជាតសត្តស្ស វេ-
 ទេហិបុត្តស្ស អវិទ្ធាវ អម្ពវទស្ស អហុទេវ ភយំ អហុ
 ទត្ថិតត្ថំ អហុ លោមហិសោ ។ អដិទោ រាជា មាតទោ
 អជាតសត្ត វេទេហិបុត្តោ កំតោ សិវិត្តោ លោមហដ្ឋ-
 ជាតោ^(៣) ជីវកំ កោមារកទុំ ឯនទរាជ កាត្ថំ មិ
 សម្ម ជីវក ទ វញ្ជាសិ កាត្ថំ មិ សម្ម ជីវក ទ
 បលត្តេសិ កាត្ថំ មិ សម្ម ជីវក ទ បទុត្ថុកានិ ទេសិ

១ ឧ ហត្ថិយោសតានិ ។ ២ ហត្ថិយោសតេសុ កន្លង រញ្ជោ វិស្សនិ ។ ៣ លោ-
 មហិសជាតោ កន្លង រញ្ជោ វិស្សនិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសកាយ សិលកុស្តវគ្គ

ជាតិកុរិវិដនមគធៈ វោយតាគ្យថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ហើយកំឡ
 រៀបចំដំរីញ្ចំទាយចំខ្លួន ៥០០ ផង ឲ្យរៀបចំដំរីឃ្មោលជាព្រះទីនាំង
 របស់ព្រះរាជាផង រួចហើយក៏ចូលទៅគ្រាប់បង្គំទូលព្រះបាទអជាតសត្តវេ-
 ទេហិបុត្ត ជាតិកុរិវិដនមគធៈថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធសោ យានដំរីទំរាយ
 ទំព្រះអង្គបានឲ្យរៀបចំ សម្រាប់ព្រះអង្គជាស្រេចហើយ ឥឡូវនេះ សូម
 ព្រះអង្គកំណត់កាលដំនូរនឹងព្រះរាជដំណើរចុះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទ
 អជាតសត្តវេទេហិបុត្ត ជាតិកុរិវិដនមគធៈ ឲ្យពួកស្រ្តីឡើងជិះដំរីញ្ចំ ១ ខ្នាក់
 គ្រប់ទាំង ៥០០ ហើយទ្រង់ឡើងគង់លើដំរីឃ្មោលជាព្រះទីនាំង មាន
 ពួករាជបុរសកាន់គប់ភ្លើង ហែចេញអំពីគ្រងរាជគ្រឹះ ដោយរាជានុភាព
 ដ៏ប្រសើរ ស្តេចសំដៅទៅគ្រងទីត្តអម្ពវន របស់ដំរីតោមារកត្ស ។ ក្នុង
 កាលវេលាព្រះបាទអជាតសត្តវេទេហិបុត្ត ជាតិកុរិវិដនមគធៈ ទ្រង់ស្តេច
 ទៅដល់ទីជិតនៃត្តអម្ពវន ក៏មានសេចក្តីខ្លាច មានសេចក្តីភ័យស្លុត មាន
 សេចក្តីព្រៃរោមកើតឡើង ។ លុះព្រះបាទអជាតសត្តវេទេហិបុត្ត ជាតិកុរិវិដន
 មគធៈ កើតមានសេចក្តីខ្លាច សេចក្តីភ័យស្លុត ព្រៃរោមកើតឡើងហើយ
 ទើបទ្រង់មានព្រះបន្ទូលនឹងដំរីតោមារកត្សដូច្នោះថា នៃដំរីកៈជាសំឡាញ់
 អ្នកមិនបញ្ជាក់ទុំទេ ទៃដំរីកៈជាសំឡាញ់ អ្នកមិនល្អនិទុំទេ ទៃដំរីកៈ
 ជាសំឡាញ់ អ្នកមិនម៉ាំទុំ (យកមក) ឲ្យដល់ពួកសត្រូវទេ ព្រោះថាភិក្ខុ

កងំ ហិ ធាម តាវមហតោ កិក្កុសធឿស្ស អធិត-
 ធិសាទំ កិក្កុសតាទំ ទេវ ទិប័តសន្តោ កវិស្សតំ
 ឧ ឧត្តាសិកសន្តោ ឧ ឧក្សោសោតិ ។ មា កាយិ
 មហារាជ មា កាយិ មហារាជ ឧ តំ ទេវ វេញមិ
 ឧ តំ ទេវ បលម្ពាមិ ឧ តំ ទេវ បទ្ធក្ខិកាទំ
 ទេមិ អកិក្កម មហារាជ អកិក្កម មហារាជ ឯតេ
 មណ្ឌលមាធឿ បដិទា^(១) ឈាយម្ពិកំ ។ អថទោ
 រាជា មាគនោ អដាតសត្តុ វេទេហិមុត្តោ យាវតិកា
 ធាតស្ស ភ្នមិ ធាកេន ភន្ធិ ធាតា បច្ឆោរោហិត្វា
 បដិកោ វ^(២) យេន មណ្ឌលមាធឿស្ស ឆ្នាំ ភេទុ-
 បស្កមិ ឧបស្កមិក្ខា ដីវកំ កោមារកក្កំ ឯតេ-
 រោច កហំ បទ សម្ម ដីវក កកវាតិ ។ ឯសោ
 មហារាជ កកវា មជ្ឈិមំ ជដ្ឋិ ឯស្សាយ បុត្តា-
 កិមុទោ ឯសិដ្ឋោ បុត្តក្ខតោ កិក្កុសធឿស្សតិ ។
 អថទោ រាជា មាគនោ អដាតសត្តុ វេទេហិមុត្តោ

១ ១ ម វិញ ។ ២ ឧ. ម. បដិកោ ។

សង្ឃក្រុមដែលមាន ១២៥០ រូប ហេតុអ្វីក៏បានសម្រេចកណ្តាល
 សម្រេចក្នុង សម្រេចភិក្ខុកងសាវត្ថុ ។ ដីវកោមាគន្យ ក្រាបបង្គំទូលថា
 ចតិក្រមហារាជ សូមព្រះអង្គកុំខ្លាចឡើយ ចតិក្រមហារាជ សូមព្រះអង្គ កុំ
 ខ្លាចឡើយ ចតិក្រព្រះសម្មតិទេព ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបញ្ជាក់ព្រះអង្គទេ ចតិក្រ
 ព្រះសម្មតិទេព ខ្ញុំព្រះអង្គមិនល្អនិព្រះអង្គទេ ចតិក្រព្រះសម្មតិទេព ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គមិន(នាំយកព្រះអង្គមក)ឱ្យដល់ពួកសត្រូវទេ ចតិក្រមហារាជ សូម
 ព្រះអង្គស្តេចចូលទៅ ចតិក្រមហារាជ សូមព្រះអង្គស្តេចចូលទៅ ខ្ញុំនឹង
 បទិបទាំងឡាយ ដែលរកអុជកាំងនៅក្នុងរោងទានសណ្ឋានមូល^(១) ។ លំ-
 ដាប់នោះ ព្រះបាទអដាតសត្តុវេទេហិមុត្តជាធិក្ខន្ធដែនមគតៈ ទ្រង់ស្តេចទៅ
 ដោយដីវិកណត់គ្រឹមទ័រដែលល្មមបដិទៅបាន ហើយក៏ទ្រង់ចុះពីដីវិ ទ្រង់
 ស្តេចទៅដោយព្រះបាទ ចូលសំដៅទៅត្រង់ទ្វាររោងទានសណ្ឋានមូល
 លុះស្តេចចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់ទានព្រះបទុលដូច្នោះទៅនឹងដីវិកោមាគ-
 ន្យថា វៃដីវិកៈជាសំឡាញ់ ចុះព្រះហឫនព្រះភាគ ទ្រង់គន្ធិក្នុងទីណា ។
 ដីវិកោមាគន្យ ក្រាបបង្គំទូលថា ចតិក្រមហារាជ ខ្ញុំនឹងព្រះហឫនព្រះភាគ
 ទ្រង់គន្ធិផ្នែកនឹងសសរកណ្តាល ឆ្ពោះព្រះក្រព្រះទិសទាំងកើត ខាងមុខ
 កិក្កុសធឿ ។ គ្រានោះ ព្រះបាទអដាតសត្តុវេទេហិមុត្ត ជាធិក្ខន្ធដែនមគតៈ

១ សាលាសម្រាប់អង្គុយ (ឥណ្ឌិកា ត្រង់ទ្រព្យផាលសុត្ត) ។

យេន កកវា ភេទុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ឯកមន្តិ
 អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តិ បិសា ទោ វាជា មាគោ
 អជាតសត្តុ វេទេហិបុត្តោ តុណ្ហិក្កតំ តុណ្ហិក្កតំ កំកុ-
 សង្ឃំ អនុវិលោកេត្វា វហនមិវ វិប្បសន្តិ ឧនាចំ ឧនា-
 ទេសិ ឥមិជា មេ ឧបសមេន ឧទយកន្តោ^(១) កុមារោ
 សមន្តាគតោ ហោតុ យេននហិ ឧបសមេន កំកុ-
 សង្ឃោ សមន្តាគតាតិ ។ អនមា ទោ ភិ មហារាជ
 យជាមេមន្តិ ។ បិយោ មេ កន្ត ឧទយកន្តោ កុមារោ
 ឥមិជា មេ កន្ត ឧបសមេន ឧទយកន្តោ កុមារោ
 សមន្តាគតោ ហោតុ យេននហិ ឧបសមេន កំកុ-
 សង្ឃោ សមន្តាគតាតិ ។

(៧៣) អថទោ វាជា មាគោ អជាតសត្តុ វេទេ-
 ហិបុត្តោ កកវន្តិ អភិវិនេត្វា កំកុសង្ឃស្ស អញ្ញសិ
 ឧបនាមេត្វា^(២) ឯកមន្តិ ចិសិទិ ។ ឯកមន្តិ ចិសិទ្ធា
 ទោ វាជា មាគោ អជាតសត្តុ វេទេហិបុត្តោ កកវន្តិ

១ ខ. វេហិវត្វា ។ ២ ខ. ប. បណមេត្វា ។

ទ្រង់ស្តេចចូលទៅព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ទ្រង់
 បិទនៅក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះបាទអជាតសត្តុវេទេហិបុត្ត ជាឯកក្នុង
 ដែនមគធៈ ទ្រង់បិទនៅក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបទ្រង់ឆ្លៀតព្រះនក្រ
 ក្រឡេកទតទៅកិក្ខុសង្ឃ ដែលអង្គុយនៅស្ងៀមតាំងអស់ ក៏ទ្រង់បន្ទិ
 ដូរទោនវាចារឹកស្តោក ដូចជាអន្លង់ទឹកថា ឥឡូវនេះ កិក្ខុសង្ឃប្រកប
 ដោយសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ណា សូមឱ្យទទេយកទុកុមារ ជាកូនរបស់អញ
 ប្រកបដោយសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់នេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គស្តេចមកដោយជាប់ចិញ្ចឹម មិនសេចក្តីស្រឡាញ់
 ផង ។ ព្រះបាទអជាតសត្តុ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ទទេ-
 យកទុកុមារជាទីស្រឡាញ់របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឥឡូវ
 នេះ កិក្ខុសង្ឃ ប្រកបដោយសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ណា សូមឱ្យទទេយកទុកុ-
 មារជាកូនរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ប្រកបដោយសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់នេះផង ។

(៧៤) លំដាប់នោះ ព្រះបាទអជាតសត្តុវេទេហិបុត្ត ជាឯកក្នុងដែន
 មគធៈ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយប្រណម្យអញ្ញសិ ចំពោះកិក្ខុ-
 សង្ឃរួចហើយក៏គង់ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះបាទអជាតសត្តុវេទេហិបុត្តជាឯ
 កក្នុងដែនមគធៈគង់ក្នុងទីសមគួរហើយ ទ្រង់ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ

សាមញ្ញនិរុទ្ធិស្តុត សន្តិដ្ឋិកសមញ្ញនិរុទ្ធិ

ឯតទ្ធកេត បុច្ឆយ្យមហំ កន្ត កកវន្តំ កក្កំ កេតំ កេតំ កេតំ
 លេសមន្តំ សេ មេ កកវំ ឱកាសំ កកេតិ បញ្ចស្ស
 វេយ្យករណាយាតិ ។ បុច្ឆ មហាកដ យនាកដ្ឋសីតិ ។
 យថា ទុ ទោ ឥមាណំ កន្ត បុដ្ឋសិប្បាយតទាមិ
 សេយ្យដ្ឋី ហត្ថាហោ អស្សាហោ វជីតា ទទុក្កហា
 ចេលតា ចលតា មិណ្ឌាទាយិតា ឱត្តា រាជបុត្តា
 មក្ខិមេ មហាបាតា ស្វរា ធម្មយោជិយោ ធានក-
 បុត្តា អាណិកា កប្បតា ឧហាមតា^(១) ស្វរា មា-
 លាការា វជីតា មេសតារា ឧលតារា កុម្មតារា
 កណតា មុទ្ធិតា យាមិ វា បទន្តានិមិ ឯវិតតាមិ
 បុដ្ឋសិប្បាយតទាមិ តេ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សន្តិដ្ឋិកំ សិប្ប-

១ ហោរិកនិមិ ទិស្សតិ ។

សាមញ្ញនិរុទ្ធិស្តុត ការប្រតិបត្តិសមណញ្ញដ្ឋិ តិណ្ណេយ្យច្បាប់ដោយខ្លួនឯង

ដូច្នេះជា សូមទ្រង់ព្រះមគ្គាទ្រាស មើលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើទោស
 ដើម្បីព្យាបាល (ដោះ) ប្រស្នារបស់ខ្ញុំព្រះអង្គបាន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងតប្បិទ្ធា
 ស្នូរខ្ញុំហេតុមួយ គ្រាន់តែជាលេសត្រៀងតាមព្រះមានព្រះភាគ ។
 ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា បដិក្រមហារាជ មើលទ្រង់ទ្រាប្រាថ្នាខ្ញុំស្នូរខ្ញុំប្រស្នាណា
 សូមទ្រង់សួរមកចុះ ។ ព្រះរាជាទ្រង់សួរថា សូមទ្រង់ព្រះមគ្គាទ្រាស
 ដូចជាសិល្បៈសម្រាប់បង្កើតផល មានប្រមាណច្រើនទាំងនេះ បានដល់
 សិល្បៈរបស់បុគ្គលនោះ ។ គឺសិល្បៈរបស់ពួកបុគ្គលអ្នកកាន់ការទាំងពីរ
 អ្នកកាន់ការទាំងសេះ អ្នកកាន់ការទាំងដៃ ពួកទាំងឡាយ ពួកអ្នកកាន់ទ្រង់ជ័យ
 (មុខ) ពួកអ្នកចាត់ទ័ព ពួកអ្នកចង្ហាន់ស្បៀង ពួកព្រះរាជបុគ្គលពុទ្ធា
 (ចូលសម្រ័តិម) ពួកអ្នកស្តុះចូលទៅ គុណសម្រ័តិម (អ្នកយកមាស) ពួក
 យោធាអ្នកអង្គភាព ពួកសេនាអ្នកភ្ញៀវភ្ជា ពួកយោធាអ្នកពាក់អាវុធាវុធ
 ពួកកូនខែដងជាតាសៈ (ដាំទ្រុឌទ្រុញរបស់ទៅហាយនាយ) ពួកអ្នកធ្វើ
 ចំ ពួកជាន់អ្នកការពារ ពួកអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ពួកអ្នកធ្វើហោរា ពួកជាន់គ្រង
 ផ្កា ពួកជាន់ជ្រលក់ ពួកជាន់តម្បាញ ពួកជាន់គ្រាញផង ពួកជាន់ស្នូនផ្កា
 ពួកអ្នកចេះលេខពន្ធ ពួកអ្នកចេះរាយដោយស្រាប់ដទៃទេ ពុំពោះសោត
 សិល្បៈសម្រាប់បង្កើតផល មានប្រមាណច្រើនណាមួយដទៃទៀត ដែល
 មានបែបយ៉ាងនេះក្តី បុគ្គលទាំងនោះ វេទនិច្ច័យពីរិកតាស្រ័យនូវផល

ដលី ឧបដីវន្តំ ភេ ភេន អត្តានំ សុខេន្តំ បិណ្ឌេន្តំ
 មាតាបិតារេ សុខេន្តំ បិណ្ឌេន្តំ បុត្តនារំ សុខេន្តំ បិណ្ឌេន្តំ
 មិត្តាមរុទ្ធ សុខេន្តំ បិណ្ឌេន្តំ សមណាត្រាហ្មណោសុ ឧទ្ធ-
 ក្កុកំ ធក្កិណំ មត៌ដ្ឋបេន្តំ សោវក្កុកំ សុខវិទាកំ សក្ក-
 សំវក្កុកំ សក្កា ទុ ទោ កន្ថេ វិវរេវេ^(១) ជិដ្ឋេ វ ធម្មេ
 សន្តិដ្ឋកំ សាមញ្ញដលី បញ្ចមេត្តន្តំ ។ អភិជាតាសិ
 ទោ ភ្នំ មហារាជ ឥមំ បញ្ញំ អញ្ចេ បិ សមណាត្រាហ្មណោ
 បុដ្ឋិតាតិ ។ អភិជាតាមហំ កន្ថេ ឥមំ បញ្ញំ អញ្ចេ
 សមណាត្រាហ្មណោ បុដ្ឋិតាតិ ។ យថា កេ ជិ បទ ភេ

១ ឧ. វិវរេវេ ។

របស់សិល្បៈ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឬក្នុងតាំងនោះ
 វេទន៍ធ្វើខ្លួន ឲ្យដល់ឲ្យសេចក្តីសុខ ឲ្យពេញលេញ (ដោយកម្លាំងកាយ
 កម្លាំងច្រាថ្នា) វេទន៍ធ្វើមាតាបិតា ឲ្យដល់ឲ្យសេចក្តីសុខ ឲ្យពេញលេញ
 វេទន៍ធ្វើបុត្រភរិយា ឲ្យដល់ឲ្យសេចក្តីសុខ ឲ្យពេញលេញ វេទន៍ធ្វើ
 មិត្តភាពស្វ ឲ្យដល់ឲ្យសេចក្តីសុខ ឲ្យពេញលេញ វេទន៍ធ្វើទុក្ខិណា-
 ពាន ដែលមានផលខ្ពស់ ជាពានគួរដល់ឲ្យភិយោកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ ជា
 ពាននានាដល់តាមកម្លាំងសេចក្តីសុខ ជាពានពាក់ដៃ^(១) ទាំង ១០ ដ៏ប្រសើរ
 ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយប្តី ឲ្យកម្ពស់ចំពោះសមណៈនឹងត្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ
 ដោយសិល្បៈនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គអាចនឹងបញ្ញត្តិឲ្យដល់
 ខែសមណាច្បងបង្កំ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដូចយ៉ាង
 ផលសិល្បៈនោះបានដែរឬទេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ
 ត្រង់មហារាជ បានសួរប្រស្នានេះ នឹងសមណាត្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដទៃ
 ប្រាប់ច្បាស់ហើយឬ ។ ព្រះរាជាត្រាបបង្គំទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមគ្គា
 ប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គបានសួរប្រស្នានេះនឹងសមណាត្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដទៃ
 ដឹងច្បាស់ហើយ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ ចុះសមណៈ
 នឹងត្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ដោះស្រាយដោយច្រកាវ ដូចម្តេចខ្លះ បើ

១ ឈប់ទាំង ១០ ដៃទុក ៥ ជ្រ ឈរ ៥ ក្នុង រស ឲ្យគ្រប់ អាយុ វិញ្ញៈ សុខ យស រាជបតិ ។

មហាភជ ព្យាគរីសុ សរេ តេ អតុ កាសស្សតិ ។ ឧ
ខេ មេ កន្តេ តុ យតុស្ស កកវា ធិសំប្មោ កកវន្តុខោ
ភតិ ។ តេធិហិ មហាភជ កាសស្សតិ ។

(៧២) ឯកមំទាហំ កន្តេ សមយំ យេន ប្បណោ

កស្សទោ តេធិបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា ប្បណោន កស្ស-
បេន សន្ធិ សម្មោធិ សម្មោធិយំ កធិ សាកណិយំ
វិវិសាវេត្វា ឯកមន្តំ ធិសំធិ ឯកមន្តំ ធិសំប្មោ ខេ
អហិ កន្តេ ប្បណំ កស្សមំ ឯននរោចំ យថា ឧ ខេ
នំមាធិ ភោ កស្សប ឧដុសំប្បាយននាធិ សេយ្យេមិធិ
ហត្ថារោហា អស្សារោហា វជីតា ននុត្តហា ចេលកា
ចលកា មិណ្ឌាទាយិកា ឧត្តា ភជមុត្តា បក្ខុដ្ឋិខោ

មហាភជ មិនទើសទាល់ខេ សូមមហាភជឆ្លើយមក ។ ព្រះរាជក្រាបបង្គំ
ទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ព្រះមានព្រះភាគ ឬបុគ្គលដែល
មានសភាពដូចជាព្រះមានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងទីណា ទីនោះខ្ញុំព្រះអង្គ
មិនមានសេចក្តីទើសទាល់ខេ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា បពិត្រមហាភជ
បើដូច្នោះ សូមមហាភជ ទ្រង់មានព្រះរាជឧត្តរមកចុះ ។

(៧២) ព្រះរាជក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងគ្រង
រាជគ្រឹះនេះ សម័យមួយ ខ្ញុំព្រះអង្គបានចូលទៅគេគ្រូឈ្មោះប្បណាកស្សប
លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គោលពាក្យរកទាក់ទាក់សំណេះសំណាល ជាមួយ
ម្ចីងគ្រូឈ្មោះប្បណាកស្សប លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យ
ដែលគួររលឹក ល្អឱ្យកើតសេចក្តីស្និទ្ធស្នាលហើយ ក៏បានអង្គុយក្នុងទី
សមគួរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លុះខ្ញុំព្រះអង្គអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏
ងើបពាក្យសួរដូច្នោះទៅនឹងគ្រូឈ្មោះប្បណាកស្សបថា បពិត្រលោកកស្សប
ដ៏ចម្រើន ដូចជាសិល្បៈសម្រាប់បង្កើតផលមានប្រទានាច្រើនទាំងនេះ គឺ
សិល្បៈរបស់ពួកបុគ្គលអ្នកជិះដំរី^(១) អ្នកជិះសេះ^(២) អ្នកកាន់ការខាងរថ
ពួកខ្នាត់ដូ ពួកអ្នកកាន់ទង្គិជ័យ (មុខ) ពួកអ្នកចាត់ទ័ព ពួកអ្នកបញ្ជូន
ស្បៀង ពួកព្រះរាជបុគ្គលកុះកោរ (លុកចូលក្នុងសង្រ្គាម) ពួកអ្នកសុះ

១-២ អង្គរថា ថា អ្នកជិះក្នុងដំរីសេះ ចំលប់ចូលក្នុងជនពួកនេះទាំងអស់ ។

មហានិកាយ សុរា ចម្មយោនិយោ នាសកបុត្តា អាឡាវិ-
 កា កប្បកា ធម្មាបកា សុទា មាលាណា រដីកា
 មេសកា ធនកា កុម្មកា កណិកា មុដ្ឋកា
 យោនិ វា បទញ្ញានិបិ វិកតានិ មុជ្ជសិប្បាយននានិ ភេ-
 និដ្ឋ វ ធម្មេ សុដ្ឋិដ្ឋកំ សិប្បផលំ ឧបដ្ឋិដ្ឋំ ភេ ភេន
 អត្តានិ សុទ្ធេដ្ឋំ បិណ្ឌេដ្ឋំ មាតាបិតារេ សុទ្ធេដ្ឋំ បិណ្ឌេដ្ឋំ
 មុត្តនាវិ សុទ្ធេដ្ឋំ បិណ្ឌេដ្ឋំ មិត្តាមរេ សុទ្ធេដ្ឋំ បិណ្ឌេដ្ឋំ
 សមណាប្រាហ្មណេសុ ឧទ្ធកុំកំ ធកុំកំ បតិដ្ឋិដ្ឋំ
 សោភិកំ សុទ្ធវិចារិកំ សក្កសិក្កនិកំ សក្កា ធុ ទោ
 កោ កស្សប វិវេមេ ធុដ្ឋេ វ ធម្មេ សុដ្ឋិដ្ឋកំ សាមពា-

ចូលសម្រុកក្នុងសង្គ្រាម ពួកយោធាអ្នកអង្គភាព ពួកសេនាអ្នកត្រៀម
 ពួកយោធាអ្នកពាក់គ្រឿងគ្រោះ ពួកកូនខែងដេជាសៈ (ជាច្រើនទ្បាញ់
 របស់ចៅហ្វាយនាយ) ពួកអ្នកធ្វើធំ ពួកជាន់អ្នកគោរពភ័ក្តិ ពួកអ្នកផ្អែកទឹក
 ពួកអ្នកធ្វើអាហារ ពួកជាន់ក្រសីដ្ឋា ពួកជាន់ជ្រលក់ ពួកជាន់តម្បាញ
 ពួកជាន់ក្បាញផង ពួកស្នូនដ្ឋាន ពួកអ្នកចេះលេខទន្ធន ពួកអ្នកចេះគិត
 ដោយម្រាមដៃទេ ពុំខោះសោត សិល្បៈសម្រាប់បង្កើតផលមានប្រមាណ
 ច្រើនឯណាមួយដទៃទៀត ដែលមានបែបយ៉ាងនេះ បុគ្គលទាំងនោះ
 វេទនិច្ចំមនិវិកាស្រ័យទូរផលរបស់សិល្បៈ ដែលឃើញច្បាស់ដោយ
 ខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន បុគ្គលទាំងនោះ វេទនិធ្វើខ្លួនទ្បាញ់សេចក្តីសុខ
 ទ្បាញ់លេញ វេទនិធ្វើមាតាបិតា ទ្បាញ់សេចក្តីសុខ ទ្បាញ់លេញ
 វេទនិធ្វើច្រកវិយាទ្បាញ់សេចក្តីសុខ ទ្បាញ់លេញ វេទនិធ្វើមិត្តភា-
 មាទ្បាញ់សេចក្តីសុខ ទ្បាញ់លេញ វេទនិញ្ញាតិទុក្ខិណាទាន់ផល
 បានផលខ្ពស់ ជាទានក្នុងផលកិរិយាភិក្ខុភិក្ខុស្ថានស្ថិតិ ជាទានមានផលធំ
 មកទូរសេចក្តីសុខ ជាទានញ្ញាតិទិវាទិវា ១០ ដ៏ប្រសើរ ទ្បាញ់ត្រូវទៅដោយ
 ល្អ ទ្បាញ់សុខវិភាគសមណៈនឹងប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដោយសិល្បៈនោះ
 បពិត្រលោកកស្សបដ៏ចំរើន លោកអាចនឹងបញ្ចក្ខន្ធផលនៃសមណាប្បដិ-
 បត្តិ^(១) ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដូចយ៉ាងផលសិល្បៈ

១ សាមញ្ញផល ផលនៃសុចរិតសង្ឃវិទ្យាប្បស្ថានសាលា ។

ដល់ បញ្ចមេត្តិ ឯវិវុត្ត កន្លែ ប្បណា កស្សតោ មិ
 ឯតនកេន ករោតោ^(១) តោ មហាកដ កាយតោ ជិទ្ធ-
 តោ ធនាថយតោ មចតោ មថាថយតោ សោធមតោ
 សោថាថយតោ កិលមយតោ កិលមាថយតោ ជទ្ធតោ
 ជទ្ធាថយតោ ចាលាមតិថាថយតោ^(២) អធិដ្ឋំ អាធិយ-
 តោ សទ្ធិ ជិទ្ធតោ ជិល្លាបំ ហរតោ ឯកាភារិកិ ករោ-
 តោ បរិបទ្ក តិដ្ឋតោ បរាវំ កត្តតោ មុសា កណតោ
 ករតោ ន កវិយតិ ចាបិ ទុបវិយទ្កេន ចេបិ ចក្កេន
 យោ ឥមិស្សា បរិវិយា ចាលោ ឯកំ មិសទលំ ឯកិ
 មិសបុញ្ញំ ករយ្យ នត្ថិ តតោធិនាធិ ចាបិ នត្ថិ ចាបស្ស
 អាតមោ នត្ថិណារោបិ កត្តាយ ភិវំ កត្តយ្យ ហនទ្កោ

១ ខ. ករោ ។ ២ ខ. ធនាថយតោ សោធមតោ កិលមយតោ ជិទ្ធតោ ជិទ្ធាថយតោ
 ពាលំ អធិមយតោ ។ ឆ. ចាលាមតិធនាថយតោ ។

នោះបានដើរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គស្នាក់នៅនេះ
 ហើយ ត្រូវឈ្នះប្បណាស្សប ធ្វើយដូច្នោះទ្រង់ខ្ញុំព្រះអង្គថា បពិត្រមហាកដ
 បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃធ្វើ ភាគខ្លួនអស់យោធន៍ដ
 ជាដើម) របស់អ្នកដទៃដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃធ្វើភាគ បៀតបៀនភ
 ដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃធ្វើបៀតបៀន ធ្វើអ្នកដទៃឲ្យសោកសៅដោយ
 ខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃធ្វើឲ្យសោកសៅ ធ្វើអ្នកដទៃឲ្យលំបាកដោយ
 ខ្លួនឯងឬប្រើអ្នកដទៃធ្វើឲ្យគេលំបាក អន្ទះអវុធានដោយខ្លួនឯង ឬធ្វើឲ្យ
 អន្ទះអវុធាន សម្រាប់សត្វដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្រាប់ កាន់យកនូវ
 ទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ភាគនូវទ្រព្យ(នៃផ្ទះ)ឬនូវពួកអ្នកស្រុក ឬនយក
 ទ្រព្យនៃផ្ទះ ទ ឈរចាំវិស្សាដូរ (ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយយកទ្រព្យ) លួចប្រឡងនៃ
 បុគ្គលដទៃ ពោលពាក្យកុហក ឈ្មោះថា មិនបានធ្វើបាបទេ មួយទៀត
 បើបុគ្គលណា ធ្វើខ្លួនសត្វទាំងឡាយលើផែនដីនេះ ឲ្យមានគំនរសាច់តែមួយ
 ឲ្យមានគំនូកខ្លាសាច់តែមួយ ដោយគ្រឿងចក្រមានខ្នងកងដ៏មុតដូចកាំបិត
 កោរ បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុមិនមាន (ដល់បុគ្គលអ្នកធ្វើនោះ) ទេ
 កំពើបាបក៏មិនឲ្យផល (ដល់បុគ្គលនោះឡើយ) នោះបើបុគ្គលធ្វើទៅកាន់
 ត្រើយទាន់ស្តាំនៃទន្លេក្តីហើយឥឡូវសម្រាប់សត្វដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នក

យាតេន្តា ជំនួន្តា ធនាមេន្តា បទេន្តា បទាមេន្តា^(១)
 នត្ថំ តតោនំនាមំ ចាបំ នត្ថំ ចាបស្ស អាគមោ ទុក្ខវញ្ច-
 បំ កង្កាយ ភីរំ តច្ឆេយ្យ ននេន្តា ននាមេន្តា^(២) យដេន្តា
 យជាមេន្តា នត្ថំ តតោនំនាមំ បុញ្ញំ នត្ថំ បុញ្ញស្ស
 អាគមោ នារេន នមេន សីយមេន សច្ចវាចេន^(៣) នត្ថំ
 តតោនំនាមំ បុញ្ញំ នត្ថំ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ នត្ថំ ទោ
 មេ កន្តេ ប្បវណា កស្សនោ សដ្ឋិដ្ឋិតិ សាមញ្ញដលំ
 បុដ្ឋា សមាទោ អភិរិយំ ទ្យាកាសិ សេយ្យនាំបំ កន្តេ
 អម្ពំ វា បុដ្ឋា លតុដំ ទ្យាការេយ្យ លតុដំ វា បុដ្ឋា
 អម្ពំ ទ្យាការេយ្យ ឯវិមេ ទោ មេ កន្តេ ប្បវណា កស្ស-
 នោ សដ្ឋិដ្ឋិតិ សាមញ្ញដលំ បុដ្ឋា សមាទោ អភិរិយំ

១ ខ. ឃចេន្តា ៧ ២ ខ. ឃ. វាឃចេន្តា ៧ ៣ ខ. ឃ. សច្ចវាចេន ៧

ដទៃឲ្យសម្លាប់ កាត់ (នូវអាយុវៈមានវ័យវ័យដើម) ដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នក
 ដទៃឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេ ដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន
 បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុ មិនមាន (ដល់បុគ្គលអ្នកធ្វើនោះ) ទេ អំពើ
 បាបក៏មិនឲ្យផល (ដល់បុគ្គលនោះឡើយ) ទោះបីបុគ្គលច្រើនទៅកាន់ក្រើយ
 ភាវៈឆ្ងល់នៃទទេត្តាហើយឲ្យបានដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យឲ្យ ចូជា
 ដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យចូជា បុណ្យដែលមានអំពើនោះជាហេតុ
 មិនមាន (ដល់បុគ្គលអ្នកធ្វើនោះ) ទេ អំពើបុណ្យមិនឲ្យផល (ដល់បុគ្គល
 នោះឡើយ) បុគ្គលធ្វើកុសលដោយឲ្យបាន ដោយខ្លួនឯងនូវក្រំនិយ ដោយ
 សង្រួមកាយវាចា ដោយពោលពាក្យសច្ចៈ បុណ្យដែលមានអំពើនោះជា
 ហេតុ មិនមាន (ដល់បុគ្គលអ្នកធ្វើនោះ) ទេ អំពើបុណ្យមិនឲ្យផល (ដល់
 បុគ្គលនោះឡើយ) បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រូឈ្មោះបូណ៌កស្សប កាល
 ដែលទុំព្រះអង្គ សួររកផលសមណប្បដិបត្តិដែលឃើញច្បាស់ ដោយខ្លួន
 ឯង ដោយប្រការផ្សេងហើយ ក៏បែរជាដោះស្រាយ ដោយអភិរិយវាទ
 (ពោលយោគអំពើបុណ្យបាប) បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ប្រៀបដូចបុគ្គល
 ដែលគេស្នាក់ដើមស្វាយ បែរជាប្រាប់នូវដើមខ្ពស់ទៅឲ្យ ឬគេស្នាក់
 ដើមខ្ពស់ទៅ បែរជាប្រាប់នូវដើមស្វាយវិញ បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 គ្រូឈ្មោះបូណ៌កស្សប កាលទុំព្រះអង្គសួររកផលនៃសមណប្បដិបត្តិដែល

ឡាតាស កស្ស មឃ្លី កន្ត ឯនណោស កង់ ហំ
 យម មាធិសោ សមណំ វា ក្រហ្មណំ វា វិជិត
 វសន្តិ អបសាទេតទ្ធិ មញ្ញយាតិ សោ ។ មហំ កន្ត
 បូណស្ស កស្សបស្ស កាសិកំ ទេវ អកំធម្មំ ធម្ម-
 ជំក្លោសិ អនកំធម្មំត្វា អប្បជំក្លោសិត្វា អនត្តមថា
 អនត្តមទវំទំ អនិច្ឆារត្វា តទេវ វំទំ អនុក្កណោ
 អនិក្កន្ធាន្តោ ឧដ្ឋាយាសថា បក្កាមី ។

(៧៤) ឯកមំនាហំ កន្ត សមយំ យេន មត្តលិ
 តោសាលោ តេនុបសន្តិមី ឧបសន្តិមិត្វា មត្តលិថា
 តោសាលេន^(១) សន្តិ សន្មោធិ សន្មោធិយំ កាមំ
 សារណាយំ វិភិសារត្វា ឯកមំ ឯសំដី ឯកមំ
 ឯសិទ្ធា ។ មហំ កន្ត មត្តលិ តោសាលំ ឯនណោ
 យថា ធុ ។ វេ ។ កោ តោសាល បុណសិ ច្បាយតនាធិ
 ។ បេ ។ សន្តិ ធុ ។ កោ តោសាល ឯវេវ ធុ ។

១ ៖ មត្តលិ តោសាលេន ។

យើងច្បាស់ដោយខ្លួនឯងហើយ បែរជាដោះស្រាយ ដោយអភិរិយក៍
 ទៅវិញ ក៏ដូច្នោះដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីរីក
 ដួចដូចជា បុគ្គលប្រហែលដូចជាអញ មិនសមបើទៅរាប់មានសមណៈ
 បូព្រាហ្មណំ អ្នកទៅគាស្រ័យក្នុងវ័ង្ស ដែលជាបុគ្គលគួរបៀតបៀន
 សោរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានគ្រេកអរ មិនបានយាត់
 ហាម ខ្ញុំភាសិតរបស់គ្រូឈ្មោះបូណស្សបឡើយ លុះខ្ញុំព្រះអង្គមិន
 បានគ្រេកអរ មិនបានយាត់ហាម មានសេចក្តីតូចចិត្ត តែមិនបានបញ្ចេញ
 វតាសំដែងខ្ញុំសេចក្តីតូចចិត្ត មិនបានកាន់តាម មិនបានយកចិត្តទុកដាក់
 នឹងវតារោងទេ ហើយក៏គ្រោកចាកភាសនៈទៀសទេញទៅ ។

(៧៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងក្រុងជ្រំគ្រឹះនេះ សម័យមួយ ខ្ញុំព្រះ
 អង្គចូលទៅគ្រូឈ្មោះមត្តលិ តោសាល លុះចូលទៅដល់ហើយគឺពោល
 ពាក្យកំទាត់សំណេះសំណាល ជាមួយនឹងគ្រូឈ្មោះមត្តលិ តោសាល លុះ
 បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹក ល្មមឲ្យកើតសេចក្តី
 ស្ម័គ្រស្មាលហើយ ក៏បានអង្គុយក្នុងទីសមគួរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លុះខ្ញុំ
 ព្រះអង្គអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ផ្តើមពាក្យសួរដូច្នោះទៅនឹងគ្រូឈ្មោះ
 មត្តលិ តោសាលថា បពិត្រលោកតោសាលដ៏ចម្រើន ដូចជាសិល្បៈសម្រាប់
 បង្កើតផលមានប្រយោជន៍ច្រើនទាំងនេះ ។ បេ ។ បពិត្រលោកតោសាល

ធម្មេ សុត្តិដ្ឋិតិំ សាមញ្ញដលី បញ្ញាបេតុត្ថិ វិវិ វុត្តេ ករុន្ត

មក្កុលំ កោសាលោ មិ វននរោជ ទត្ថិ មហារាជ ហេតុ

ទត្ថិ បទ្កយោ សត្តាធំ សំគិលសាយ អហេតុ អប្បទ្ក-

យា សត្តា សិគិលស្សត្ថិ ទត្ថិ ហេតុ ទត្ថិ បទ្កយោ

សត្តាធំ វិសុត្ថិយោ អហេតុ អប្បទ្កយោ សត្តា វិសុត្ថិ

ទត្ថិ អត្តការេ ទត្ថិ បរការេ ទត្ថិ បុរិសការេ ទត្ថិ ពលី

ទត្ថិ វិរយំ ទត្ថិ បុរិសជាមោ ទត្ថិ បុរិសបរការោ សព្វេ

ដ៏ចំរើន លោកអាចនឹងបញ្ជាក់ផលនៃសមណប្បវេសន្តិ ដែលឃើញច្បាស់

ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដូចយ៉ាងផលសិល្បៈនោះបានវែងឃ្នក បតិគ្រូព្រះ

អង្គដ៏ចំរើន កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គស្នូយ៉ាងនេះហើយ គ្រូឈ្មោះមក្កុលំគា-

សាល បានពោលពាក្យដូច្នោះមកនឹងខ្ញុំព្រះអង្គថា បតិគ្រូបហារាជ ហេតុ

បច្ច័យនាំឱ្យសៅហ្មង ដល់សត្វទាំងឡាយមិនមានទេ សត្វទាំងឡាយ

រមែងសៅហ្មងដោយឥតហេតុ ឥតបច្ច័យ ហេតុបច្ច័យនាំឱ្យបរិសុទ្ធដល់

សត្វទាំងឡាយមិនមានឡើយ សត្វទាំងឡាយ រមែងបរិសុទ្ធដោយឥត

ហេតុ ឥតបច្ច័យ អំពើរបស់ខ្លួន(១)ក៏មិនមាន អំពើរបស់អ្នកដទៃ(២) ក៏មិន

មាន អំពើរបស់បុរស(៣)ក៏មិនមាន កម្លាំងក៏មិនមាន ព្យាយាមក៏មិន

មាន កម្លាំងរបស់បុរសក៏មិនមាន រសចក្តិសង្ហារបស់បុរស(៤)ក៏មិនមាន

១ អន្តរាថា ជាសត្វទាំងឡាយបានឥន្តរាជាទៅវាគ្គិ ជាមាត្រីជាគ្រូហ្មឺ ជាសារវាភោគី ជាបច្ចេកទេសី ជាសត្វក្រុកក្រាវក្រាវ ដោយកុសលកម្មដែលខ្លួនបានធ្វើ ឈ្មោះថា អំពើរបស់ខ្លួន ។ ២ សត្វទាំងឡាយបានទុក្ខណាមិមានបុណ្យឥន្តរាជាមនុស្សរហូតដល់ព្រះអរហន្ត ជាទីបំផុត តែព្រោះអស្រ័យនឹងពាក្យខ្លួនប្រៀបប្រដៅរបស់អ្នកដទៃឈ្មោះថា អំពើរបស់អ្នកដទៃ ។ ៣ សត្វទាំងឡាយបានសម្បត្តិជំងឺស្រស់ ដោយអំពើនឹងព្យាយាមរបស់បុរស ឈ្មោះថា អំពើរបស់បុរស ។ ៤ ពាក្យទាំង ៤ នេះ ជាពាក្យផ្លាស់ប្តូរគ្នា មានសេចក្តីដូចគ្នាតែខ្សឹត។

សត្តា សទ្ធិ ទាណា សទ្ធិ ភូតា សទ្ធិ ដំណ អវសា
 អគលា អវិយា ធិយតិសន្តិភាវបរិណតា ទស្សន-
 ភិជានិសុ សុទត្ត ទុក្ខត្ត^(១) បដិសំវេទន្តិ ពុទ្ធស
 ទោ បដិណទិ មហាវាណ^(២) យោ ទិក្សមុខសតស-
 ហស្សានិ សដ្ឋិ ទ សតានិ ទ សតានិ^(៣) បញ្ច-
 ច កម្មុយោ សតានិ បញ្ច ច កម្មុយោ ភិណិ ច
 កម្មុយោ កម្មុ ច ទុបទ្បកម្មុ^(៤) ច ទ្ធវដ្ឋិបដិបទា

១ ទ. ធរស្សនិភិជានិសុ សុទ្ធាត្ថំ ។ ២ ទ. ប. មហាវាណិ ធរសេ ទ ទិស្សនិ ។
 ៣ ទ. សន្តិកា សតានិ ច ច សតានិ ។ ៤ ទ. ម. មគ្គកម្មុ ។

សត្វចំណីអស់ (មានសត្វទង្គ គោ លា ជាដើម) បុណៈចំណីអស់^(១) កូត
 ចំណីអស់ (មានសត្វក្រីក្រស្រាមស្រាមជាដើម) ដីវៈតិចតាជាតិចំណីអស់
 វតមានអំណាច វតមានកម្លាំង វតមានព្យាយាម(ក្នុងការធ្វើឱ្យសេចក្តីសុខ
 ចូលសុខ) មានសេចក្តីប្រែប្រួលដោយចំយេតិចិត្តសន្តិ ខឹងសភាវៈ^(២)
 កាំងនៅក្នុងអភិជាតិចំណី ៦ ហើយវេទន៍ទទួលសុខខឹងទុក្ខ បពិត្រមហាវាណ
 ៦ កំណើតដែលជាប្រធាន^(៣) មានចំខ្លួន ១ លាន ៤ វសន ៦ ពាន់ ៦ យេ
 ចំណីនេះក្តី កម្មុចំណី ៥០០ ក្តី កម្មុចំណី ៥ ក្តី កម្មុចំណី ៧ ក្តី កម្មុតិកាយ-
 កម្មុចំណី ៧ កម្មុក្តី កម្មុពាក់កណ្តាល ភិមាទាកម្មុក្តី បដិបទាចំណី ៦២ ក្តី

១ សុខដែលមានន័យ ១ ភិវេទន៍ន័យ បានដល់អសញ្ញតិសត្វ សុខដែលមានន័យ ២
 និរុត្តន្តន័យ ១ លោកិយន័យ ១ បានដល់រូបព្រហ្ម ១២ ដាន់ វៀរលែងសសញ្ញាព្រហ្មពេញ ។ ២
 សេចក្តីចិត្តស្ងប់ចំណីចេញ ប្រៀបប្រដាប់ចំណី ដែលមិនប្រេះបាក់ឈ្លោះថា និយន៍ ។ ការ
 ត្រាច់គ្នាទៅក្នុងអភិជាតិចំណី ៦ ឈ្លោះថា សន្តិ ។ ធម្មតាដែលកើតឡើងដូច ៧ គ្នា ឈ្លោះ
 ថា សភាវៈ ប្រៀបដូចគ្នាដែលស្រួលដឹង ផ្ទៃក្នុងមានសណ្តោះមូលដោយខ្លួនឯង សត្វផ្អែមចង្អុល
 ទាំងពួងមានរូបរាងវិចិត្រស្នេង ៧ ដោយធម្មតាដង យ៉ាងណាមិញ លោកចំណីអស់មានសេចក្តី
 ប្រែប្រួលទៅជាទុក្ខច្រោះ ៧ មិនចាប់គេស្រឡាញ់ឡើយ ប្រៀបដូចគ្នាគាតើម យ៉ាង
 នោះដឹង ឈ្លោះថា សភាវៈ ។ ៣ មានកំណើត មនុស្ស ដំបូង ក្សត្រិយ៍ នឹងប្រាហ្មណ៍
 ជាដើម ។

ទុក្ខន្តរកម្ម ធម្មាភិជាតិយោ អដ្ឋប្បុរសក្ខមិយោ ឯក្ខន្ធ-

បញ្ញាស អាជីវកសតេ ឯក្ខន្ធបញ្ញាស បរិញ្ញាជកសតេ

ឯក្ខន្ធបញ្ញាស ធាតុវិសេសេ(១) វិសេ វស្មិយសតេ តិ-

សេ ជិយសតេ ធន្តិសរោជាតុយោ សត្តសញ្ញាភិក្ខុ ស-

ត្តសញ្ញាភិក្ខុ សត្តនិក្ខណ្ឌិក្ខុ សត្តទេវិ សត្តមនុស្សិ

សត្តបិសាតា(២) សត្តសរា សត្តបុរុសា សត្តបុរុសតាជិ

១ ១ ម. ធាតុវិសេសេ ។ ២ ១. សត្តសេសេ ។

ក្កនេប្ប(១) ពំនិឯក្ខំ អភិជាតិ(២) ពំនិ ៦ បុរិសក្ខមិ(៣) ពំនិ ៨ ពួកកា-
រិវិកៈ ពំនិ ១២៩ ពួកហិក្កាជនពំនិ ១២៩ លំនៅនៃនាគពំនិ ១២៩
វស្មិយពំនិ ១២០ នរកពំនិ ១៣០ ធាតុវិសេសប្រកបដោយគុណី(នាគ
ខ្នងវែងខ្នងជើងជាដើម) ពំនិ ៣៦ ពួក ភតិវិសេសត្ថវិសេសញ្ញា(៤) ពំនិ ៧
ពួកភតិ(វិសេសញ្ញាភតិ) វិសេសញ្ញា(៥) ពំនិ ៧ ពួកភតិវិសេសជាតិវិសេ
ដុះអំពីពំនិ (មានអំពៅជាដើម) ពំនិ ៧ ពួកទេវតាពំនិ ៧ ពួកមនុស្ស
ពំនិ ៧ ពួកបិសាចពំនិ ៧ ប្រុសពំនិ ៧ អោនិក្ខំពំនិ ៧ អោនិក្ខំពំនិ ៧ ០០

១ ធម្មិកា ធាតុវិសេសេ ។ មានអន្តរកម្ម ៦៤ គេត្រូវឈ្មោះអប្បលាភាសមិទ្ធិនិ
ត្ថុខ្លះទេ បានជាមានពំនិ ២ - ២ ឯអភិជាតិពំនិ ៦ នោះ គឺកល្យាណិកាភិ (ជាតិទៅ)
បានដល់ព្រះម្រឹមព្រះមញ្ញជាដើម ១ ឯលោភិកាភិ (ជាតិទៅ) បានដល់វិទូវិសេសក្នុងព្រះ
ពុទ្ធសាសនា ១ លោភិកាភិ (ជាតិប្រយោ) បានដល់ពួកឧត្តរណ៍ ១ ហាលិកាភិ
(ជាតិលឿងដូរទៀត) បានដល់ពួកអរិយសាសនិក ១ លុក្ខិកាភិ (ជាតិស) បានដល់ពួក
អាជីវិក ១ បរមសុក្ខិកាភិ (ជាតិសេវា) បានដល់ជនជាតិខ្មោច ១ ឯវិទូព្រះគ្រូ
ដើម ១ ។ ៣ ឯពុទ្ធសក្ខមិពំនិ ៨ នោះ គឺមនុស្សិ (កាលដែលទៅល្ងង់ទៅ) បានដល់
ការវិសេសទើបច្រឡំតមកបាន ៦ ថ្ងៃទៅល្ងង់ផ្សេង ១ ទិក្ខុកម្មិ (កាលដែលមានវិស្សន្ទ) បាន
ដល់ការវិសេសក្នុងចិត្តចម្រើន ឬការវិសេសក្នុងសុភមិ រលឹកឈឺញាសុភមិហើយ
រស់ឈរយសប្បាយច្រើន ១ បទវិមិសកម្មិ (កាលទើបទៅដើរ) បានដល់ការវិសេស
ទើបចេះរាន់ដៃហាត់បំបាត់ទៅដើរ ១ ឧដ្ឋនកម្មិ (កាលដែលដើរត្រង់បាន) បានដល់ការ
វិសេសចេះអំពីចិត្តហើយ ១ សេត្តកម្មិ (កាលដែលសិក្សាសិល្បៈ) ១ សមណកម្មិ (កាល
ដែលចេញឬស) ១ ជិក្ខុកម្មិ (កាលដែលរៀនសូត្រអំពីសំណាក់អាចារ្យចេះដឹងស្រេចហើយ) ១
ចក្ខុកម្មិ (កាលបូសរលើយក្រាបទៅចិល្បាបាន ឬប្រតិបត្តិធម៌ ឬកាស័ត្រា) ១ ។ ៤ សត្វ
វិសេសសញ្ញា ៦ នោះ គឺធម្មិ ១ គោ ១ លា ១ រាត្រី ១ សត្វចិញ្ចឹម ១ ម្រឹក ១ ប្របិ ១ ។
៥ ធម្មិកាភិ ៦ នោះ គឺស្រូវសាលិ ១ ស្រូវខ្ពង ១ ស្រូវទំលើច ១ ស្រូវនៃ ១ កន្ទុយនិរិ ១

សត្តបទាតា សត្តបទាតសតានិ សត្តសុច្ឆិទា សត្តសុច្ឆិ.
 ទសតានិ ធុណ្ឌសីតិមហាកម្មប្បិទោ^(១) សតសហស្សានិ
 យានិ ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច សញ្ញវត្តា សិសវត្តា
 ទុក្ខស្សន្តិ កាវស្សន្តិ តត្ថ ទត្ថ ឥទិទាហិ សីលេន វា
 វត្តេន វា តចេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា អបរិបត្តិ វា
 កម្មិ បរិទាទេស្សនិ បរិបត្តិ វា កម្មិ ធុស្សា
 ធុស្សា^(២) ត្បន្តិកាវស្សនិ ហេវ ទត្ថ ខោណាមិទេ
 សុទ្ធសុតេ បរិយទ្តកាតេ សីសារេ ទត្ថ ហាទវឡុនេ^(៣)
 ទត្ថ ឧក្កិសាវក្កិសេ សេយ្យដាមិ ទាម សុត្តកុល
 ទិទ្តេ ច ទ្វិបិយមាទមេវ បលេតិ វិវេទេវ ពាលេ ច បណ្ឌិ-
 តេ ច សញ្ញវត្តា សិសវត្តា ទុក្ខស្សន្តិ កាវស្សន្តិ ឥត្ថ

១ ខ. ចុណ្ឌសីមហាកម្ម ១ ២ ខ. ម. ធុស្ស ធុស្ស ១ ៣ ខ. ប. ហាយវឡុនេ ១

ប្រោះធុតាំង វ ប្រោះត្នូចទាំង ៧០០ សុបិទធុតាំង វ សុបិទត្នូចទាំង
 ៧០០ ជនពាលក្កិ ជនជាបណ្ឌិតក្កិ អន្ទោលទៅ គ្រាចំភ្លើតំទៅ (ក្នុងវដ្ត
 សំសារ) អស់កាលចំនួន ៨ លានចុល្លមហាកម្មហើយនឹងធ្វើឲ្យទីបំផុតនៃ
 ទុក្ខបាទ បុគ្គលកំណត់ទុកថា ភាគអញនឹងញ៉ាំងកម្មដែលមិនបានចាស់
 ឲ្យចាស់ផង ភាគអញបានពាល់ត្រូវរឿយ ១ ខ្ញុំកម្មដែលចាស់ស្រាប់
 ហើយ ១ ធ្វើឲ្យអស់ទៅផង ដោយសីលនេះក្កិ ដោយវត្តនេះក្កិ ដោយភបៈ
 នេះក្កិ ដោយព្រហ្មចរិយានេះក្កិ ក្នុងកម្មទាំងឡាយនោះ មិនមានឡើយ
 សេចក្តីសុខទុក្ខដែលធ្វើឲ្យមានទីបំផុត ដូចគេរលំរបស់ (ឲ្យអស់ទៅ)
 ដោយចោលៈ មិនមានក្នុងសំសារវដ្ត ដោយច្រកាយោងនៃឡើយ
 សេចក្តីសាបសូន្យ (នៃសំសាររបស់ជនជាបណ្ឌិត) នឹងសេចក្តីចំរើន (នៃ
 សំសាររបស់ជនពាល) មិនមានឡើយ សេចក្តីលូតលាស់ឡើងនឹងសេចក្តី
 អចរិល មិនមានឡើយ ច្រៀមដូចម្លូរនៃអម្បូរ ដែលគេបោះចោល
 ទៅ ហោយអស់ (ត្រឹមតែកំណត់អម្បូរចុះឆ្នាំនោះ) យ៉ាងណាមិញ ជន
 ពាលក្កិ ជនជាបណ្ឌិតក្កិ ដែលអន្ទោលទៅ គ្រាចំភ្លើតំទៅ (ក្នុងសំសារ)
 (អស់កំណត់នេះហើយ) នឹងធ្វើឲ្យទីបំផុតនៃទុក្ខបាទដូច្នោះឯង បតិក្រ

ទោ មេ កន្ត មត្តលំ កោសាលោ សន្តិដ្ឋកំ សាមញ្ញ-
 ដលំ បុដ្ឋា សមាថោ សំសារសុទ្ធិ ព្យាកាសំ សេយ្យ-
 ថាបំ កន្ត អម្ពំ វា បុដ្ឋា លតុដំ ព្យាការយ្យ លតុដំ
 វា បុដ្ឋា អម្ពំ ព្យាការយ្យ វាមេ ទោ មេ^(១) កន្ត មត្ត-
 លំ កោសាលោ សន្តិដ្ឋកំ សាមញ្ញដលំ បុដ្ឋា សមាថោ
 សំសារសុទ្ធិ ព្យាកាសំ តស្ស មធឿ កន្ត វតទយោសិ
 កាដំ ហិ នាម មាទិសោ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា
 វិជិតេ វសន្តិ អបសានេតត្ធិ មញ្ញេយ្យាតិ សោ ទោ
 អហំ កន្ត មត្តលំស្ស កោសាលស្ស កាសំតំ ទេវ
 អភិទន្ធិ ទប្បដិក្ខាសី អទភិទន្ធិត្វា អប្បដិក្ខាសីត្វា
 អទត្តមោ អទត្តមទវាដំ អទំប្បាបត្វា តមេវ វាចំ
 អទត្តណោ អទិក្កុដ្ឋោ^(២) ឧដ្ឋាយាសថា បត្តាមី ។

១ ១. មេតំ បទំ ១ វិស្សនី ។ ២ ១. អម្ពំវុត្តោ ។ ម. អម្ពំវុត្តោ ។

ព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រូឈ្មោះមត្តលំកោសាល កាលខ្ញុំព្រះអង្គស្នូរកផលនៃ
 សមណប្បដិបត្តិដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ហើយប្រការដូច្នោះហើយ
 ក៏បែរជាដោះស្រាយ ខ្លួនសេចក្តីបរិសុទ្ធិនៃសំសារទៅវិញ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន ប្រៀបដូចបុគ្គលដែលគេស្នូរពីដើមស្វាយ ក៏បែរជាប្រាប់ខ្លួន
 ដើមខ្លួនស្នូរវិញ ឬគេស្នូរពីដើមខ្លួនស្នូរ បែរជាប្រាប់ខ្លួនដើមស្វាយវិញ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រូឈ្មោះមត្តលំកោសាល កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គ
 ស្នូរកផលនៃសមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ហើយបែរ
 ជាដោះស្រាយខ្លួនសេចក្តីបរិសុទ្ធិ នៃសំសារទៅវិញ ដូច្នោះឯង បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីរិះគិត ដូច្នោះថា បុគ្គលប្រហែល
 អញ មិនសមចេះទៅរាប់អានសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ អ្នកនៅតាស្រ័យក្នុង
 ដែន ដែលជាបុគ្គលគួរបៀតបៀនសោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 មិនបានគ្រុកអរ មិនបានយាត់ហាមខ្លួនកាសិក របស់គ្រូឈ្មោះមត្តលំ-
 កោសាលឡើយ លុះខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានគ្រុកអរ មិនបានយាត់ហាម ក៏មាន
 សេចក្តីតូចចិត្ត តែមិនបានបញ្ចេញវាចា សំដែងខ្លួនសេចក្តីតូចចិត្ត មិន
 បានកាន់តាម មិនបានយកចិត្តទុកដាក់នឹងវាចាទេ ហើយក៏ក្រោក
 ចាកកាសិក ទៅស្រេចញាត ។

[៧៦] ឯកមិទាហំ កន្តេ សមយំ យេន អដិកោ
 កេសកម្ពុលេ^(១) តេនុបសន្តមិ ខុបសន្តមិត្វា អដិកេន
 កេសកម្ពុលេន^(២) សន្តិ សម្មោដិ សម្មោនដិយំ កេដិ
 សាកាលីយំ វិភិសាកោ ឯកមន្តិ ចិសីដិ ឯកមន្តិ
 ចិសីដោ ទោ អហំ កន្តេ អដិកំ កេសកម្ពុលំ ឯកន-
 ភេទំ យថា នុ ទោ ឥនាចិ កោ អដិក បុដុសិច្ឆាយ.
 ភនាចិ ។ មេ ។ សន្តា នុ ទោ កោ អដិក ឯកមេ
 ដិដ្ឋេ ។ ធម្មេ សន្តិដ្ឋិកិ សាមញ្ញវិលំ បន្តាប-
 តុន្តិ ឯវំ វុត្តេ កន្តេ អដិកោ កេសកម្ពុលោ មិ
 ឯកនភេទ ធម្មតំ មហារាជ ទិដ្ឋំ ធម្មតំ យំដ្ឋិ ធម្មតំ ហុតិ
 ធម្មតំ សុកដនុក្កដានិ កម្មានិ ដលិ វិហាកោ

១ ១. កេសកម្ពុលំ ។ ២ ១. កេសកម្ពុលំ ។

[៧៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងគ្រូដ៏រាជគ្រឹះនេះ សម័យមួយ ខ្ញុំព្រះ
 អង្គចូលទៅរកត្រៃឈ្មោះអដិកកេសកម្ពុល លុះចូលទៅដល់ហើយ គឺពាល
 ពាក្យកំចាត់សំណេះសំណាល ជាមួយនឹងត្រៃឈ្មោះអដិកកេសកម្ពុល
 លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួរលើកលែងឱ្យកើតសេចក្តី
 ស្និទ្ធស្នាលហើយ ក៏បានអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លុះខ្ញុំ
 ព្រះអង្គអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ត្រូវពាក្យសួរដូច្នោះទៅនឹងត្រៃឈ្មោះ
 អដិកកេសកម្ពុលថា បពិត្រលោកអដិកដ៏ចម្រើន ដូចជាសិល្បៈសម្រាប់
 បង្កើតផលមានប្រមាណច្រើនទាំងនេះ ។ មេ ។ បពិត្រលោកអដិកដ៏ចម្រើន
 លោកម្ចាស់អាចនឹងបញ្ជាក់នូវផលនៃសមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញច្បាស់
 ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដូចយ៉ាងផលសិល្បៈនោះបានដែរឬ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គសួរយ៉ាងនេះហើយ ត្រៃឈ្មោះអដិក-
 កេសកម្ពុល ក៏បានពោលពាក្យដូច្នោះ និងខ្ញុំព្រះអង្គថា បពិត្រមហារាជ
 បានដែលបុគ្គលឱ្យហើយ មិនមានផល ការបូជាចំ មិនមានផល ការ
 បូជាកូច^(១) មិនមានផល ផលនឹងវិបាក^(២) នៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើល្អនឹងធ្វើ

១ អន្តរាគមន៍ ឬ គ្រឿងសង្គ្រោះដែលធ្វើផលផ្សេងគ្នា ។ ២ ផលដែលល្អរកលើសលុបហៅថា
 ផល និងផលប្រហែលនឹងឈឺ ដែលច្បាស់ទៀតហើយ ហៅថា វិបាក ។

ធន្តិ អយំ លោកោ ធន្តិ បរលោកោ^(១) ធន្តិ មាតា
 ធន្តិ បិតា ធន្តិ សត្តា ធន្តិ ឱបចានិកា ធន្តិ លោកេ
 សមណាត្រាហ្មណា សមគ្គកតា^(២) សម្មាសម្ពិបដ្ឋា
 យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា
 សន្តិកត្វា បរេនេន្តិ ធាតុម្មហាក្ខតិកោ អយំ បុរិសា
 យនា កាលំ កាកោតិ បរេវី បរេវិកាយំ អនុបេតិ
 អនុបេតន្តិ អាចា អាចាតាយំ អនុបេតិ អនុបេតន្តិ
 តេដោ តេដោតាយំ អនុបេតិ អនុបេតន្តិ វាយោ
 វាយោតាយំ អនុបេតិ អនុបេតន្តិ អាគាសំ ឥន្ទ្រិ
 យោធិ សិកមម្ពំ អាសន្តិបញ្ចមា បុរិសា តំ^(៣) អាណា
 យេ កន្តន្តិ យាវ អាឡាហនា បណាបិ បញ្ញាយន្តិ^(៤)
 កោចោតកាធិ អដ្ឋិធិ កវន្តិ កស្សន្តា ហុតិយោ

១ ១. បរេ លោកោ ។ ២ ១. សមគ្គកា សមគ្គកាធិ ទេ បរេ ទិស្សន្តិ ។
 ៣ ១. ច. បរេ ។ ៤ ១. អាឡាហនា បណាបិ បញ្ញាយន្តិ ។

កាត្រកំ មិនមានឡើយ លោកេនេ^(១)មិនមាន លោកខានិមុខ^(២)មិនមាន
 ប្រតិបត្តិទុស្សត្រក្រិនមាតា មិនមានផល (បុណ្យបាប) ការប្រតិបត្តិទុស្ស
 ត្រក្រិនបិតា មិនមានផល (បុណ្យបាប) សត្វដទៃបាតិកៈកំណើត មិន
 មាន សមណៈនឹងត្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដែលមានសេចក្តីព្រមព្រៀង
 គ្នា ប្រតិបត្តិដោយប្រពៃ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ព្រោះគ្រាស់ផងដោយខ្លួនឯង
 ហើយសំដែងនូវលោកេនេនឹងលោកខានិមុខ ក៏មិនមានក្នុងលោកឡើយ
 បុរសនេះប្រកបដោយមហាក្ខត្រប ៤ លុះទទួលមរណកាលក្នុងវេលាណា
 បរិវាណក្នុងក្នុង ក៏ទៅជាបរិវាណក្នុងក្រៅ រោចាធាតុខានិក្នុង ក៏ទៅ
 ជាតោចាធាតុខានិក្រៅ តេដោធាតុខានិក្នុង ក៏ទៅជាតេដោធាតុខានិក្រៅ
 វាយោធាតុខានិក្នុង ក៏ទៅជាវាយោធាតុខានិក្រៅ ឥន្ទ្រិយ (ទាំង៦) ក៏សាត់
 រើស្តោតទៅកាន់អាគាស ក្នុងបុរស (ទាំង ៤ ខាត) មានគ្រឿងកំរាប់ ៤
 ដែលយកបុរសដែលស្លាប់ទៅនោះ ស្នាមជើង ភិក្ខុណនឹងទោសក៏ប្រាកដ
 ទៅកំណត់គ្រឹមយាបខ្លួនប៉ុណ្ណោះ សល់ទៅក៏ដូច្នោះ មានសម្បុរ (ប្រេដះ)
 ដូចស្លាប់នៃសត្វគ្រាប ឯគ្រឿងសក្តារបូជាមានផេះជាទីបំផុត ទាននេះក្នុង

១-២ អន្តិកថា ថា លោកេនេមិនមានសីលសត្វដែលបំរើទៅក្នុងលោកខានិមុខ លោក
 ខានិមុខមិនមានសីលសត្វដែលបំរើទៅក្នុងលោកនេះ សត្វទាំងឡាយកើតនៅក្នុងទិវណា លុះ
 បុគ្គលណាមកស្រឡាតែក្នុងទីនោះ មិនកើតទៀងឡើយ ។

ឧត្តបញ្ញត្តិមិទំ ធានំ ភេសំ តុច្ឆំ មុសា វិលាថា យេ
 កេចិ អត្ថុកកាមិ វន្តិ ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច កា-
 យស្ស កេតា ឧច្ឆិដ្ឋិ វិនស្សន្តិ ឧ ហោន្តិ បរិ មរ-
 ណាតំ ឥត្ថំ ទោ មេ កន្តេ អដិកោ កេសកម្ពុលា
 សន្តិដ្ឋិកំ សាមញ្ញដលំ បុដ្ឋោ សមាថោ ឧច្ឆន្តំ ព្យា-
 កាសិ^(១) សេយ្យនាថិ កន្តេ អម្ពំ វា បុដ្ឋោ លតុដិ
 ព្យាកបយ្យ លតុដិ វា បុដ្ឋោ អម្ពំ ព្យាកបយ្យ ឯវ-
 មេ ទោ មេ កន្តេ អដិកោ កេសកម្ពុលា សន្តិដ្ឋិកំ
 សាមញ្ញដលំ បុដ្ឋោ សមាថោ ឧច្ឆន្តំ ព្យាកាសិ
 តស្ស មយ្ហំ កន្តេ ឯតនហោសិ កនិ ហិ បាម មាទិ-
 សោ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា វិជិតេ វសន្តិ អប-
 សានេតត្ថំ មញ្ញយ្យាតំ ហោ ទោ អហំ កន្តេ

១ ១. ឧច្ឆេវាទំ វិយាភសិ ។

មនុស្សពាលកំឡៅបានបញ្ញត្តទុកមកហើយ ជនទាំងឡាយណា ពោល
 ពាក្យថា អំពើមានទានជាដើម មានផល ពាក្យរបស់ជនទាំងនោះ ជា
 ពាក្យកុហកទេ ជនពាលក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី លុះបែកគ្នាយកឯកាយទៅ
 វេទន៍ជាប់សូន្យ បាក់ទៅ មិនកើតទៀត ទានមុខអំពើសេចក្តីស្លាប់ឡើយ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ត្រូវឈ្មោះអដិករកសកម្ពុល កាលបើទុំព្រះអង្គសួរ
 រកផលនៃសមណច្បងិចក្តី ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដោយប្រការ
 ដូច្នោះហើយ ក៏បែរជាដោះស្រាយដោយទុច្ចរិតទេ (ពោលថាសត្វស្លាប់
 ទៅសូន្យ ឥតមានកើតទៀត) ទៅវិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រៀបដូច
 បុគ្គលដែលគេសួរពីដើមស្វាយ ក៏បែរជាប្រាប់ខ្លះដើមខ្ពស់ទៅវិញ ឬ
 គេសួរពីដើមខ្ពស់ ក៏បែរជាប្រាប់ខ្លះដើមស្វាយវិញ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន ត្រូវឈ្មោះអដិករកសកម្ពុល កាលដែលទុំព្រះអង្គសួររកផល
 នៃសមណច្បងិចក្តី ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដោយប្រការដូច្នោះ
 ហើយ ក៏បែរជាដោះស្រាយដោយទុច្ចរិតទៅវិញ ដូច្នោះឯង បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទុំព្រះអង្គមានសេចក្តីរិះគិតយ៉ាងនេះថា បុគ្គលប្រហែល
 អញ មិនសមបើទៅរាប់គោសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ អ្នកនៅគាស្រ័យ
 ក្នុងផែន ដែលជាបុគ្គលក្នុងបៀតបៀនសោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទុំ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស សីលទូត្តវគ្គ

អនិច្ចស្ស កេសកម្ពលស្ស ភាសិតំ ទេវ អភិទង្គិ
នឃ្យដំក្លាសី អនកិទង្គិកា អឃ្យដំក្លាសីកា អនត្តម-
នោ អនត្តមនកំ អនិច្ចាត្រា ភមេវ វាចំ អនុត្ត-
ណាណោ អនិក្កុដ្ឋណោ ឧដ្ឋាយាសនា បញ្ញាមី ។

(៧៧) ឯកមិទាហំ កន្តេ សមយំ យេន បក្សុនា
កត្វាយនោ តេនុបសង្កមី ឧបសង្កមីកា បក្សុនេន
កត្វាយនេន សន្តិ សម្មោទិ សម្មោទនិយំ កមិ សា-
វណិយំ វិតិសារត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ
ទោ អហំ កន្តេ បក្សុនំ កត្វាយនិ ឯកនកេចិ យថា
នុ ទោ ឥនាទិ ភោ កត្វាយន បុប្ផសិទ្ធាយតថានិ
។ បេ ។ សញ្ញា នុ ទោ ភោ កត្វាយន ឯកមេវ ទិដ្ឋេ ។
នម្មេ សន្តិដ្ឋកំ សាមញ្ញដលំ បញ្ញាបេកុន្តំ ឯវំ វុត្តេ កន្តេ
បក្សុនោ កត្វាយនោ មំ ឯកនកេច សន្តិមេ មហាករ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស សីលទូត្តវគ្គ

ព្រះអង្គមិនបានត្រេកអរ មិនបានឃាត់ហាមនូវភាសិតរបស់គ្រូឈ្មោះអ-
ជិតកេសកម្ពលឡើយ លុះខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានត្រេកអរ មិនបានឃាត់ហាម
ក៏មានសេចក្តីក្លចចិត្ត តែមិនបានបញ្ចេញវាចា សំដែងនូវសេចក្តីក្លចចិត្ត
មិនបានកាន់កាប់ មិនបានយកចិត្តទុកដាក់នឹងវាចាទោះទេ ក៏ត្រេកចាក
អាសនៈ ចៀសចេញទៅ ។

(៧៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងក្រុងឯជម្រកនេះ សម័យមួយ ខ្ញុំព្រះ
អង្គចូលទៅកម្រងឈ្មោះបក្សុនកត្វាយនៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពាល
ពាក្យរាក់ទាក់ សំណេះសំណាលជាមួយនឹងគ្រូឈ្មោះបក្សុនកត្វាយនៈ លុះ
បញ្ចប់នូវពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួរលើកល្មមនូវកេសសេចក្តី
ស្ម័គ្រស្មាលហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សបស្បុរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លុះខ្ញុំ
ព្រះអង្គអង្គុយទីដ៏សបស្បុរហើយ ក៏ធ្វើមពាក្យសួរដូច្នោះ ទៅនឹងគ្រូឈ្មោះ
បក្សុនកត្វាយនៈថា បពិត្រលោកកត្វាយនៈដ៏ចម្រើន ដូចជាសិល្បៈសម្រាប់
បង្កើតផលមានប្រមាណច្រើនខ្លាំងនេះ របប បពិត្រលោកកត្វាយនៈដ៏ច-
ម្រើន លោកតាទង់នឹងបញ្ញាកន្លះដែលវិនិច្ឆ័យសមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញច្បាស់
ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដូចយ៉ាងសិល្បៈនោះបានដែរឬ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គ សួរយ៉ាងនេះហើយ គ្រូឈ្មោះបក្សុនកត្វាយនៈ
បានឆ្លើយពាក្យដូច្នោះ បក្សុនដ៏ខ្ញុំព្រះអង្គថា បពិត្រមហាករ តាយ ភិក្ខុក

កាយា អកដា អកដវិជា អនិម្មតា អនិម្មតា វណ្ណា ក្ស-
 ដដ្ឋា វសិកដ្ឋាយិដ្ឋតា^(១) តេ ន វត្ថុន្តំ ន វិបរណមន្តំ
 ន អញ្ញមញ្ញំ ព្យាពារន្តំ បាលំ អញ្ញមញ្ញស្ស សុខាយ
 វា ទុក្ខាយ វា សុខទុក្ខាយ វា កតមេ សត្ត បរិកា-
 យោ អាថោកាយោ តេជោកាយោ វាយោ កាយោ សុខេ
 ទុក្ខេ ដីវេ សត្តមេ^(២) វមេ សត្តកាយោ អកដា អ-
 កដវិជា អនិម្មតា អនិម្មតា វណ្ណា ក្សដដ្ឋា វសិ-
 កដ្ឋាយិដ្ឋតា តេ ន វត្ថុន្តំ ន វិបរណមន្តំ ន អញ្ញមញ្ញំ
 ព្យាពារន្តំ បាលំ អញ្ញមញ្ញស្ស សុខាយ វា ទុក្ខាយ
 វា សុខទុក្ខាយ វា តត្ថ នត្ថំ ហដ្ឋា វា យាតេតា វា
 លោតា វា សាវេតា វា វិញ្ញាតា វា វិញ្ញាបេតា វា លោ-
 ហំ^(៣) តិណ្ណេន សត្តេន សីសំ ទិទ្ធតិ ន កោចិ កត្តិ
 ដីវិតា វា វេយ្យេតិ សត្តន្តិយេវ កាយាទំ អន្តរេន សត្ត-
 មនុបត្តតិវិ^(៤) វត្ថុំ ចោ មេ កន្តេ បកុបោ កត្តាយោ

១ ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋតាសិមិ បាលោ ។ ២ ឧ. វិសន្តមេ ។ ៣ ខ. ម. លោ ចិ ។
 ៤ ច. សត្តន្តំ ត្រេវ កាយាមន្តរេន សត្តំ វិវេយ្យេតិវិ ។ ខ. សត្តវិវេ អនុបត្តតិ ។

តាំង វេនៈ គ្មាននរណាធ្វើកើត គ្មានវិធីធ្វើកើត គ្មាននរណាខំម៉តដោយ
 ឫទ្ធិបាន គ្មាននរណាសាងកើត ជាសភាវៈកា (គ្មានកូដតទៅទៀត) តាំង
 នៅដូចជាកំពូលភ្នំ បិតនៅមាំដូចជាសសរគោល កាយតាំងនោះមិន
 ញាប់ញ័រ មិនប្រែប្រួល មិនបៀតបៀនឡើយ មិនភាចធ្វើគ្នានឹងគ្នា
 គ្នាឲ្យបានសុខ ឬឲ្យបានទុក្ខ ឬតាំងសុខតាំងទុក្ខទេ ឯកាយ គឺពួក
 តាំង ៧ ដូចម្តេចខ្លះ គឺពួកធាតុដី ១ ពួកធាតុទឹក ១ ពួកធាតុភ្លើង ១
 ពួកធាតុខ្យល់ ១ សេចក្តីសុខ ១ សេចក្តីទុក្ខ ១ ជីវិត ១ ជាដំបូង ៧ កាយ
 គឺពួកតាំង ៧ នេះ គ្មាននរណាធ្វើកើត គ្មានវិធីធ្វើកើត គ្មាននរណា
 ខំម៉តដោយឫទ្ធិបាន គ្មាននរណាសាងកើត ជាសភាវៈកា តាំងនៅដូច
 ជាកំពូលភ្នំ បិតនៅមាំដូចជាសសរគោល កាយតាំងនោះមិនញាប់ញ័រ
 មិនប្រែប្រួល មិនបៀតបៀនឡើយ មិនភាចធ្វើគ្នានឹងគ្នាឲ្យបាន
 សុខ ឬឲ្យបានទុក្ខ ឬតាំងសុខតាំងទុក្ខទេ ចុក្ខលសម្រាប់ដោយខ្លួនឯង
 ក្តី ប្រើគេឲ្យសម្រាប់ក្តី ស្តាប់ខ្លួនឯងក្តី ញ៉ាំងគេឲ្យស្តាប់ក្តី ផឹកច្បាស់
 ខ្លួនឯងក្តី ញ៉ាំងអ្នកដទៃឲ្យផឹកច្បាស់ក្តី មិនមានក្នុងកាយតាំងនោះឡើយ
 ទុកជាចុក្ខលនោះកាត់សីសៈដោយសស្រ្តាដ៏មុត ក៏ឈ្មោះថាគ្មានអ្នកណា
 ដាច់ផ្តុំសអ្នកណាចាកជីវិតបាន ឯសស្រ្តាគ្រាន់តែចូលទៅកាមបន្ទោះរំខង
 កាយតាំង ៧ ប៉ុណ្ណោះឯង បតិក្រព្រាអង្គដ៏ចំរើន ក្រឡោះបកុបកុបាយនៈ

សន្តិដ្ឋកំ សាមញ្ញដលី បុដ្ឋា សមាទោ អញ្ញោ
 អញ្ញំ ព្យាភាសិ សេយ្យនាថំ កន្តុ អន្តំ វា បុដ្ឋា
 លតុដំ ព្យាភាយ្យ លតុដំ វា បុដ្ឋា អន្តំ ព្យាភាយ្យ
 ឯវមេវ ទោ មេ កន្តុ បកុដោ កត្វាយទោ សន្តិដ្ឋកំ
 សាមញ្ញដលី បុដ្ឋា សមាទោ អញ្ញោ អញ្ញំ ព្យាភាសិ
 តស្ស មឃ្មំ កន្តុ ឯតទហោសិ កាដំ ហិ នាម មាទិ-
 សោ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា វិជិតេ វសន្តំ អបសា-
 ទេតកំ មញ្ញេយ្យាតិ សោ ទោ អហំ កន្តុ បកុដស្ស
 កត្វាយទស្ស កាសិវតំ ទេវ អភិទន្តិ ទឃ្មដំក្លោសិ
 អទភិទន្តិ អឃ្មដំក្លោសិ ត្វា អទត្តមទោ អទត្តមទវាទំ
 អទិញ្ញាត្វា តមេវ វាទំ អទុក្ខណ្ឌោ អទិក្កដ្ឋោ
 ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមី ។

[៧៨] ឯកមំនាហំ កន្តុ សមយំ យេន ចិត្តល្អា
 នាដបុត្តោ តេនុបសន្តិមី ឧបសន្តិមិត្វា ចិត្តល្អោ

កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គស្នាក់នៅលើសមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយ
 ខ្លួនឯង ដោយប្រការដូច្នោះហើយ ក៏បែរជាដោះស្រាយដោយរឿងដទៃ
 ផ្សេងទៅវិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ប្រៀបដូចបុគ្គលដែលគេស្នាក់ដើម
 ស្វាយ បែរជាប្រាប់នូវដើមទុរសម្បវិញ ឬគេស្នាក់ដើមទុរសម្ប បែរ
 ជាប្រាប់នូវដើមស្វាយវិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ត្រូវឈ្នះបកុដកត្តា-
 យនៈ កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គស្នាក់នៅលើសមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញ
 ច្បាស់ដោយខ្លួនឯងហើយ ក៏បែរជាដោះស្រាយដោយរឿងដទៃផ្សេងទៅ
 វិញ ដូច្នោះឯង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីរតិភយ៉ាងនេះ
 ថា បុគ្គលប្រវែងលាមក មិនសមបើទៅរាប់អានសមណៈឬព្រាហ្មណ៍
 ឬគោរពស្រឡាត្រូវដទៃ ដែលជាបុគ្គលគួរបៀតបៀនសោះ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានក្រេកអរ មិនបានយាត់ហាមនូវភាសិត
 របស់ត្រូវឈ្នះបកុដកត្តាយនៈឡើយ លុះខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានក្រេកអរ មិន
 បានយាត់ហាម ក៏មានសេចក្តីតូចចិត្តដែរ តែមិនបានបញ្ចេញវាចាសំដែង
 ដូរសេចក្តីតូចចិត្ត មិនបានកាន់តាម មិនបានយកចិត្តទុកដាក់នឹងវា
 ឃោរទេ ហើយក្រោកចាកអាសនៈ ចៀសចេញទៅ ។

[៧៩] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក្នុងក្រុងវិជិត្រវេនៈ សម័យមួយ ខ្ញុំព្រះ
 អង្គចូលទៅក្រុងឈ្នះនិក្ខណ្ឌនាដបុគ្គ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពាល

សម្ពោធិសុត្តន្ត ចិន្តណ្តារិកោ

នាដបុត្តន្ត សង្ខី សម្មាទិ សម្មាទិធីយំ កង្កំ សារា-
 ណីយំ វិភិសារត្រា ឯកមន្តំ ធិសីទិ ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធា
 ទោ អហំ កន្ត ធិតណ្ហំ នាដបុត្តំ ឯកទរោចំ យដា
 ទុ ទោ ឥហិទិ កោ អត្តិវេស្សន ចុដុសិច្ចាយតនាធិ
 ។ ប ។ សត្តា ទុ ទោ កោ អត្តិវេស្សន ឯមេវ ធិដ្ឋ
 វ ធាត្ម សង្ខីដ្ឋកំ សាមញ្ញដលំ ចញ្ញមេតុនំ ឯវំ វុត្ត
 កន្ត ធិតណ្ហា នាដបុត្តា មំ ឯកទរោច ឥធម មហា-
 រាជ ធិតណ្ហា នាតុយាមសំវសំវុតោ ហោតិ កង្កំ
 ទោ^(១) មហារាជ ធិតណ្ហា នាតុយាមសំវសំវុតោ
 ហោតិ ឥធម មហារាជ ធិតណ្ហា សទ្ធាវិវិកតោ ច
 ហោតិ សទ្ធាវិយុត្តោ ច សទ្ធាវិទុតោ ច សទ្ធាវិដុ-
 ដោ ច ឯវំ ទោ មហារាជ ធិតណ្ហា នាតុយាមសំ-

១ ១ ម. ១៧១ ៥ វិស្សនិ ។

សម្ពោធិសុត្តន្ត វិទេនចសំគ្រូព្រះធិតណ្ហា

ពាក្យកំចាត់សំណេរសំណាល ជាមួយនឹងគ្រូ ឈ្មោះធិតណ្ហានាដបុត្ត លុះ
 បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួរលើក ល្មមឲ្យកើតសេចក្តីស្និទ្ធ
 ស្នាលហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន លុះទ្រង់អង្គ
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយបានផ្តើមពាក្យសួរដូច្នោះនឹងគ្រូឈ្មោះធិតណ្ហា
 ដបុត្តថា បពិត្រលោកអង្គវេស្សនៈដ៏ចំរើន ដូចជាសិល្បៈសម្រាប់បង្កើតផល
 មានប្រមាណច្រើនទាំងនេះ របេប បពិត្រលោកអង្គវេស្សនៈដ៏ចំរើន លោក
 ព្រស់រាជនឹងបញ្ញត្តិដូច្នោះដែលនៃសមណច្បងិចគ្គិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយ
 ខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដូចយ៉ាងដែលសិល្បៈនេះបានវែងឬ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន កាលបើទ្រង់សួរយ៉ាងនេះហើយ គ្រូឈ្មោះធិតណ្ហានាដបុត្ត
 ឆ្លើយពាក្យដូច្នោះ បកនឹងទ្រង់អង្គថា បពិត្រមហារាជ ក្នុងលោកនេះ
 បិត្រណ្តបានសង្រួមដោយការសង្រួម មាន ៤ ចំណែក បពិត្រមហារាជ
 ធិត្រណ្តដែលបានសង្រួមដោយការសង្រួម មាន ៤ ចំណែក (នោះ)
 កើដូចប្តូចខ្លះ បពិត្រមហារាជ ធិត្រណ្តក្នុងលោកនេះ យាត់ហោមទឹក
 ទាំងពួង^(១) ១ ប្រកបដោយទឹកទាំងពួង^(២) ១ កំចាត់បាយដោយទឹកទាំង
 ពួង^(៣) ១ ព្រោះត្រូវដោយទឹកទាំងពួង^(៤) ១ បពិត្រមហារាជ ធិត្រណ្ត

១ អង្គុយថា បាយយោធិក្រដាក់គ្រប់មុខដោយសំភារៈជា ក្នុងទឹកត្រដាក់មានសត្វ មិន
 ព្រមប្រើប្រាស់ឡើយ ។ ២ ប្រកបដោយការកំចាត់ទឹកទាំងពួង ។ ៣ កំចាត់បាយ ដោយការកំចាត់ទឹកទាំងពួង ។ ៤ ព្រោះត្រូវ
 ដោយការកំចាត់ទឹកទាំងពួង (តាមន័យនៃព្រះបាទឯងដឹក ត្រង់ពាក្យថាទឹក ។ ពួង ១ ទី ២-
 ៣-៤-នោះ គឺការកំចាត់ទាំងពួង ។

វសីវុតោ ហោតិ យតោ ទោ មហារាជ ធិកណ្ណោ
 ឯវី ទានុយាមសិវសីវុតោ ហោតិ អយំ វុទ្ធិតិ មហារាជ
 ធិកណ្ណោ កតត្តោ ច យតត្តោ ច វិគត្តោ ទាតិ ឥន្ទំ ទោ
 មេ កន្ត ធិកណ្ណោ ទាដបុត្តោ សន្និដ្ឋិកំ សាមញ្ញដលំ
 បុដ្ឋោ សមាទោ ទានុយាមសិវំ ព្យាភាសិ សេយ្យ-
 ជាមិ កន្ត អម្ពំ វា បុដ្ឋោ លទុដិ ព្យាភាយ្យ
 លទុដិ វា បុដ្ឋោ អម្ពំ ព្យាភាយ្យ ឯវមេ ទោ
 មេ កន្ត ធិកណ្ណោ ទាដបុត្តោ សន្និដ្ឋិកំ សាមញ្ញ-
 ដលំ បុដ្ឋោ សមាទោ ទានុយាមសិវំ ព្យាភាសិ
 តស្ស មយ្ហំ កន្ត ឯតទយោសិ កន្ថំ ហំ ទាម
 មាទិសោ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា វិជិតេ វសន្តិ
 អបសារទតត្ថំ មញ្ញយ្យាតិ សោ ទោ អហំ កន្ត
 ធិកណ្ណស្ស ទាដបុត្តស្ស ភាសិតំ ទេវ អភិទន្ធិ ទប្ប-

បានសង្ខម ដោយការសង្ខម មាន ៤ ចំណែកយ៉ាងនេះឯង បពិត្រ
 មហារាជ កាលណា ខិត្តណ្តាបានសង្ខម ដោយការសង្ខម ៤ ចំ-
 ណែកយ៉ាងនេះ បពិត្រមហារាជ ខិត្តណ្តានេះ គេហៅថា អ្នកមាន
 ខ្លួនដល់នូវចំបងផុតផង មានខ្លួនសង្ខមហើយផង មានខ្លួនទៅដោយល្អ
 ផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឯគ្រូឈ្មោះធិកណ្ណទាដបុត្ត កាលដែលខ្ញុំ
 ព្រះអង្គស្នូរកផលនៃសមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង
 ដោយប្រការដូច្នោះហើយ ក៏បែរជាដោះស្រាយទៅកេការសង្ខមមាន ៤
 ចំណែកទៅវិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ប្រៀបដូចបុគ្គលដែលគេសួរពី
 ដើមស្វាយ បែរជាប្រាប់នូវដើមទុរសម្បវិញ ឬគេសួរពីដើមទុរសម្ប
 បែរជាប្រាប់នូវដើមស្វាយវិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គ្រូឈ្មោះធិ-
 កណ្ណទាដបុត្ត កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គស្នូរកផលនៃសមណប្បដិបត្តិ ដែល
 ឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ក៏បែរជាដោះស្រាយទៅកេការសង្ខមមាន ៤
 ចំណែកទៅវិញ ដូច្នោះឯង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសចក្តិ
 រិភិក្តដូច្នោះថា បុគ្គលប្រហែលអញ មិនសមបើទៅរាប់តានសមណៈ
 ឬព្រាហ្មណ៍ អ្នកនៅពេលស្រយក្នុងវិជេ ដែលជាបុគ្គលគួរបៀកបៀទ
 សោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានគ្រូគរា មិនបានហាក់
 ហាមនូវភាសិតរបស់គ្រូឈ្មោះធិកណ្ណទាដបុត្តឡើយ លុះខ្ញុំព្រះអង្គមិនបាន

សាមញ្ញនិយមសុត្តន្ត សញ្ញយវិវាទ

ដំក្លោសិ អនកំណង្គត្វា អប្បដំក្លោសិក្វា អនត្តមនោ
អនត្តមនកំចំ អនិច្ឆារត្វា តមេវ វាចំ អនុត្តណ្ណោ
អនិក្ករដ្ឋោ ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមី ។

(៧៧) ឯកមិទារាវិ កន្តេ សមយំ យេន សញ្ញយោ
វេលដ្ឋបុត្តោ តេនុបសន្តមី ឧបសន្តមិត្វា សញ្ញយេន
វេលដ្ឋបុត្តេន សន្ធិ សម្មោទិ សម្មោទិយំ កមិ សាវ-
ណិយំ វិភិសារត្វា ឯកមន្តិ ចំសិទិ ឯកមន្តិ ចំសិទ្ធោ
ទោ អហំ កន្តេ សញ្ញយំ វេលដ្ឋបុត្តំ ឯកនកំចំ យ-
ដា នុ ទោ ឥនាទិ កោ សញ្ញយ បុដ្ឋសិប្បយតនា-
ទិ ។ មេ ។ សញ្ញា នុ ទោ កោ សញ្ញយ ឯវមេវ ទិដ្ឋ
វ ធម្មេ សន្តិដ្ឋិកំ សាមញ្ញនិយមំ បក្កាមេនុទិ ឯវំ វត្ត
កន្តេ សញ្ញយោ វេលដ្ឋបុត្តោ មំ ឯកនកំចំ អនុ បរោ
លោកោតិ ឥតិ ចេ មិ អុត្តសិ អនុ បរោ លោកោតិ
ឥតិ ចេ មេ អស្ស អនុ បរោ លោកោតិ ឥតិ តេ

សាមញ្ញនិយមសុត្តន្ត វិទ្ធិវេទនាសុត្តន្ត

ក្រេតកា មិនបានយាត់ហាម ក៏មានសេចក្តីតូចត្រូវដែរ តែមិនបានបញ្ចេញ
កថា សំដែងនូវសេចក្តីតូចត្រូវ មិនបានកាន់តាម មិនបានយកចិត្តទុកដាក់
នឹងកថានោះទេ ហើយក្រោកចាកអាសនៈ ចៀសចេញទៅ ។

(៧៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងគ្រូនិរត្តន្ត្រីនេះ សម័យមួយ ខ្ញុំព្រះ
អង្គិច្ចលទៅក្រុងឈ្មោះសញ្ញយវេលដ្ឋបុត្ត លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏
ពោលពាក្យរាក់រាក់សំណេះសំណាល នឹងគ្រូឈ្មោះសញ្ញយវេលដ្ឋបុត្ត
លុះបញ្ចប់នូវពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹក ល្មមឲ្យកើត
សេចក្តីសិទ្ធិស្មាលហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
លុះខ្ញុំព្រះអង្គអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានផ្តើមពាក្យសួរដូច្នោះទៅនឹង
គ្រូឈ្មោះសញ្ញយវេលដ្ឋបុត្តថា បពិត្រលោកសញ្ញយដ៏ចម្រើន ដូចជាសិល្បៈ
សម្រាប់បង្កើតផលមានប្រមាណច្រើនទាំងនេះ។ មេ ។ បពិត្រលោកសញ្ញយ
ដ៏ចម្រើន លោកអាចនឹងបញ្ញត្តផលនៃសមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញច្បាស់
ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដូចយ៉ាងផលសិល្បៈនោះបានដែរឬ បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គសួរយ៉ាងនេះហើយ គ្រូឈ្មោះសញ្ញយវេល-
ដ្ឋបុត្ត ឆ្លើយពាក្យដូច្នោះមកនឹងខ្ញុំព្រះអង្គថា បើមហាវេទនាសួរគ្នាថា លោក
ខាងមុខមានដែរឬ បើសេចក្តីយល់ឃើញរបស់អាក្ខាថា លោកខាងមុខ
មាន ពាក្យប្តីថាស្រាយនូវហេតុនោះដល់ព្រះអង្គថាលោកខាងមុខមាន

ដំ(១) ព្យាគារយ្យ ឯវន្តិបំ(២) មេ លោ គដាតំបំ មេ លោ
 អញ្ញាតំបំ មេ លោ លោតំបំ មេ លោ លោ លោតំបំ មេ
 លោ ធន្តិ បរោ លោកោ អត្តិ ច ធន្តិ ច បរោ លោកោ
 លេវ អត្តិ ច ធន្តិ បរោ លោកោ អត្តិ សត្តា ឱបចា-
 តំកា ធន្តិ សត្តា ឱបចាតំកា អត្តិ ច ធន្តិ ច សត្តា
 ឱបចាតំកា លេវ អត្តិ ច ធន្តិ សត្តា ឱបចាតំកា អត្តិ
 សុកដទុក្ខដាចំ កាម្មាចំ ដលំ វិចារកោ ឥតិ ទេ
 មិ បុច្ឆសំ អត្តិ សុកដទុក្ខដាចំ កាម្មាចំ ដលំ វិចារកោ
 ឥតិ ទេ មេ អស្ស អត្តិ សុកដទុក្ខដាចំ កាម្មាចំ
 ដលំ វិចារកោ ឥតិ តេ ចំ ព្យាគារយ្យ ធន្តិ សុ-
 កដទុក្ខដាចំ កាម្មាចំ ដលំ វិចារកោ អត្តិ ច
 ធន្តិ ច សុកដទុក្ខដាចំ កាម្មាចំ ដលំ វិចារកោ

១ គោតំបំ វិស្សតំ ។ ២ វិ. វិស្សំ ។

ឯសេចក្តីយល់ឃើញរបស់ភាគ្នាថា យ៉ាងនេះក៏មិនមែន(១) សេចក្តីយល់
 ឃើញរបស់ភាគ្នាថាយ៉ាងនោះក៏មិនមែន(២) សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ភាគ្នា
 ថាយ៉ាងដទៃក៏មិនមែន(៣) សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ភាគ្នាថាមិនមែនក៏ទេ(៤)
 សេចក្តីយល់ឃើញរបស់ភាគ្នាថា មិនមែនទេ ក៏មិនមែនដែរ(៥) (សេចក្តី
 យល់ឃើញរបស់ភាគ្នាថា) លោកខាងមុខមិនមាន លោកខាងមុខមានខ្លះ
 ប៉ុន្មានខ្លះ លោកខាងមុខមានក៏មិនមែន មិនមានក៏មិនមែន ពួកសត្វជា
 ឧបបាតិកៈមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមិនមាន ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមាន
 ខ្លះប៉ុន្មានខ្លះ ពួកសត្វជាឧបបាតិកៈមានក៏មិនមែន មិនមានក៏មិនមែន
 បើបញ្ហាដស្សរក្សាថា ផលវិបាកនៃកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើល្អនឹងធ្វើត្រូវ
 មានដែរឬ បើសេចក្តីយល់ឃើញរបស់ភាគ្នាថា ផលវិបាកនៃកម្ម ដែល
 បុគ្គលធ្វើល្អនឹងធ្វើត្រូវមាន ភាគ្នាឃ្លីដោះស្រាយខ្លះហេតុនោះ ដល់
 ព្រះអង្គថា ផលវិបាកនៃកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើល្អនឹងធ្វើត្រូវមាន ផល
 វិបាកនៃកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើល្អនឹងធ្វើត្រូវ មិនមាន ផលវិបាកនៃកម្ម

១ គន្ធពិញ ថា ពាក្យថាយ៉ាងនេះក៏មិនមែន ជាពាក្យយាន់ដៃពាក្យល្អលោក ។ ដែលមិនមាន
 វិក័ណ្ណំ ។ ២ ពាក្យថាយ៉ាងនោះក៏មិនមែន ជាពាក្យយាន់ដៃស្សតវិទ គឺពាក្យថា លោក
 ទៀត ។ ៣ ពាក្យថាយ៉ាងដទៃក៏មិនមែន ជាពាក្យយាន់ដៃពាក្យស្សតវិទ គឺ
 ពាក្យថាលោកទៀតខ្លះមិនទៀតខ្លះ ។ ៤ ពាក្យថាមិនមែនក៏ទេ ជាពាក្យយាន់ដៃពាក្យ
 ពាក្យថាសត្វស្លាប់ទៅស្លាប់មិនកើតទៀត ។ ៥ ពាក្យថាមិនមានក៏ទេក៏មិនមែនដែរ ជាពាក្យ
 យាន់ដៃស្សតវិទ គឺពាក្យថា សត្វស្លាប់ទៅមិនមែនជាមានមិនមែនជាគ្មាន ។

ទេវ អន្តិ ធន ធន្តិ សុត្តន្ត ជន្តិ ធន្តិ ធន្តិ ធន្តិ ធន្តិ
 វិចារតោ ហោតិ តថាគតោ បរម្មណោ ធន ហោតិ
 តថាគតោ បរម្មណោ ហោតិ ច ធន ច ហោតិ(១)
 តថាគតោ បរម្មណោ ទេវ ហោតិ ធន ធន ហោតិ
 តថាគតោ បរម្មណោតិ ឥតិ ចេ មិ បុច្ឆសិ ទេវ
 ហោតិ ធន ធន ហោតិ តថាគតោ បរម្មណោតិ ឥតិ
 ចេ មេ អស្ស ទេវ ហោតិ ធន ធន ហោតិ តថាគតោ
 បរម្មណោតិ ឥតិ តេ មំ ព្យាគរយេយ្យំ វិវដ្តិមំ មេ ចោ
 តថាតិមិ មេ ចោ អញ្ញាតិមិ មេ ចោ ចោតិមិ
 មេ ចោ ចោ ចោតិមិ មេ ចោតិ ឥតិ ចោ មេ កន្ត
 សញ្ញយោ វេលដ្ឋបុត្តោ សន្តិដ្ឋកំ សាមញ្ញាវេលំ
 បុដ្ឋោ សមាចោ វិក្កេមំ ព្យាគាសំ សេយ្យដាមំ កន្ត
 អម្ពំ វា បុដ្ឋោ លតុដិ ព្យាគរយេយ្យ លតុដិ វា បុដ្ឋោ

១ ឧ. ម. ៦ ហោតិ ០ ។

ដែលបុគ្គលធ្វើល្អនឹងធ្វើគាត្រក់មានខ្លះមិនមានខ្លះ ផលវិបាកខែកម្ម ដែល
 បុគ្គលធ្វើល្អនឹងធ្វើគាត្រក់ មានក៏មិនមែន មិនមានក៏មិនមែន បើមហាភវ
 ស្មោះភាព ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ សត្វកើតទៀត ខាងមុខអំពីសេចក្តី
 ស្លាប់ សត្វមិនកើតទៀត ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ សត្វកើតទៀតខ្លះ
 មិនកើតទៀតខ្លះ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ សត្វកើតទៀតក៏មិនមែន មិន
 កើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះចូ បើសេចក្តីយល់ឃើញរបស់អាក្រក់ ខាង
 មុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ សត្វកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
 អាក្រក់ប្រក្រតីស្រាយទៅហេតុនោះ ផលព្រះអង្គថា ខាងមុខអំពីសេចក្តី
 ស្លាប់ សត្វកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន សេចក្តីយល់
 ឃើញរបស់អាក្រក់យ៉ាងនេះ ក៏មិនមែន សេចក្តីយល់ឃើញរបស់អាក្រ
 ក់ យ៉ាងនោះក៏មិនមែន សេចក្តីយល់ឃើញរបស់អាក្រក់យ៉ាងដទៃក៏មិន
 មែន សេចក្តីយល់ឃើញរបស់អាក្រក់ មិនមែនក៏ទេ សេចក្តីយល់ឃើញ
 របស់អាក្រក់ មិនមែនទេ ក៏មិនមែនដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន គ្រូ
 ឈ្មោះសញ្ញយវេលដ្ឋបុត្ត កាលបើទ្រព្យព្រះអង្គស្មោះផលខែសមណប្បដិបត្តិ
 ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដោយប្រការដូច្នោះហើយ ក៏បែរដោះដោះ
 ស្រាយបរិទ្ធបន្ទប់ទៅវិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រៀបដូចបុគ្គលដែលគេ
 ស្មារតីដើមស្វាយ បែរជាប្រាប់ខ្លួនដើមខ្លួនសម្លាញ ឬគេស្មារតីដើមខ្លួនសម្លា

អង្គំ ព្យាគយេយ្យ ឯវមេវ ទោ មេ កន្ត ភស្តុយោ
 វេលដ្ឋបុត្តា សន្និដ្ឋកំ សាមញ្ញដលំ បុដ្ឋោ សមាដោ
 វិក្ខេបំ ព្យាគាសំ ភស្តុ មឃ្ហំ កន្ត ឯវនទេហាសំ
 អយេត្ត វមេសំ សមណាប្រាហ្មណានិ សត្វតាលោ
 សត្វមន្តោ កតំ ហំ បាម សន្និដ្ឋកំ សាមញ្ញដលំ
 បុដ្ឋោ សមាដោ វិក្ខេបំ ព្យាគាស្សតិភំ ភស្តុ មឃ្ហំ
 កន្ត ឯវនទេហាសំ កតញ្ញំ បាម មាទិសោ សមណំ
 វា ប្រាហ្មណំ វា វិជិតេ វសន្តិ អបសានេតត្ថំ មញ្ញ-
 យ្យាតិសោ ទោ អហំ កន្ត សត្វយស្ស វេលដ្ឋបុត្តស្ស
 កាសិភំ ខេវ អភិទន្ធិ ទច្យដំត្រោសី អទភិទន្ធា
 អច្យដំត្រោសិទ្ធា អទត្តមទោ អទត្តមទវាទំ អនិច្ឆាបេត្តា
 ភមេវ វាទំ អទត្តណាត្តោ អនិក្ករដ្ឋោ ឧដ្ឋាយាសបា
 មត្តាមី ។

បែរជាប្រាប់ទូរដើមស្វាយវិញ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ត្រូវឈ្មោះសត្វយ-
 វេលដ្ឋបុត្ត កាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គស្នាក់ផល ខែសមណប្បជីបតិ ដែល
 ឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ក៏បែរជាដោះស្រាយបន្ទុកខ្ញុំទៅវិញ ដូច្នោះ
 ឯង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ត្រូវឈ្មោះ
 សត្វយវេលដ្ឋបុត្តខ្លះឯង ល្ងង់ជ្រុល វៃល្ងង់ជ្រុល ជាងសមណៈទ័ត
 ប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយពួកនេះ កាលបើអញស្នាក់ផល ខែសមណប្ប-
 ជីបតិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯងហើយ មិនសមបើទៅដោះស្រាយ
 បន្ទុកខ្ញុំប៉ុន្មោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ
 ថា បុគ្គលប្រហែលអញ មិនសមបើទៅរាប់ការសមណៈឬប្រាហ្មណ៍
 អ្នកនៅអាស្រ័យក្នុងផែន ដែលជាបុគ្គលក្នុងរូបៀនសោះ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានក្រេកអរ មិនបានយាត់ហាមទូរភាសិតរបស់
 ត្រូវឈ្មោះសត្វយវេលដ្ឋបុត្តឡើយ លុះខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានក្រេកអរ មិនបាន
 យាត់ហាម ក៏មានសេចក្តីតូចចិត្តដែរ តែមិនបានបញ្ចេញវិចារសំផែត
 ទូរសេចក្តីតូចចិត្ត មិនបានកាន់តាម មិនបានយកចិត្តទុកដាក់ទ័តវា
 ទោរទេ ហើយក្រោកចាកតាសនៈ ចៀសចេញទៅ ។

សាមញ្ញវិស្សសុត្តន្ត សុត្តន្តិកសាមញ្ញវិស្សសុត្ត

(១១០) សោហំ កន្តេ កកវន្តម្យំ បុត្តាមិ យថា ទុ
 ខោ ឥមាទំ កន្តេ បុត្តុសិប្បាយននាទំ សេយ្យមីទំ ហត្ថា-
 រោហា អស្សារោហា វេទិកា ធនុក្កហា ចេលកា ចល-
 កា បិណ្ឌាធរិយិកា ទុក្ខា រាជបុត្តា បត្តុទ្ធិនោ មហា-
 ធាតា ស្សា ចន្ទយោទិនោ ធាសកម្មត្តា អាឡារិកា
 កម្មកា ធម្មាបកា សុដា មាលាភារា វជកា មេ-
 សការា ធនការា កុម្មការា ភណ្ឌកា មុត្តិកា យាទិ
 វា ចន្ទញាទិបិ វិវិកតាទិ បុត្តុសិប្បាយននាទិ តេ ធិដ្ឋេ វ
 ធន្មេ សន្តិដ្ឋកំ សិប្បដលំ ឧបដិវន្តិ តេ តេន អត្តាទំ
 សុទ្ធន្តិ បិណ្ឌន្តិ មាតាបិតារោ សុទ្ធន្តិ បិណ្ឌន្តិ បុត្តនារិ

សាមញ្ញវិស្សសុត្ត ការស្វែងរកឥរិយាបថនៃសមណប្បដិច្ច ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង

(១០០) បរិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គសូមសួរចំពោះព្រះមាន
 ព្រះភាគ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ដូចជាសិល្បៈសម្រាប់បង្កើតផលមាន
 ប្រមាណច្រើនទាំងនេះ បានដល់សិល្បៈរបស់បុគ្គលនោះៗ គឺសិល្បៈរបស់
 បុគ្គលអ្នកកាន់ការខាងដី អ្នកកាន់ការខាងសេះ អ្នកកាន់ការខាងរថ ពួក
 ខ្លាទំនូ ពួកអ្នកកាន់ទង់ជ័យ (មុខ) ពួកអ្នកចាត់ទឹក ពួកអ្នកបញ្ជូនស្បៀង
 ពួកព្រះរាជបុគ្គលពុទ្ធាចារ្យ (លុកចូលក្នុងសង្រ្គាម) ពួកអ្នកសុទ្ធាចារ្យក្នុង
 សង្រ្គាម (អ្នកយកកាសា) ពួកយោធាអ្នកអង្គភាព ពួកសេនាអ្នកភ្ញៀវក្រៅ
 ពួកយោធាអ្នកពាក់អាវុធាវុធ ពួកកូននៃជនជាតិសាសៈ (ដែលជាទីស្រ-
 ឡាញ់នៃវិញ្ញាណនាយ) ពួកអ្នកធ្វើទំនំ ពួកដង្ហែកកាត់ ពួកអ្នកផ្លុក
 ទឹក ពួកអ្នកធ្វើអាហារ ពួកដង្ហែកក្រណាត់ ពួកដង្ហែកជ្រលក់ ពួកដង្ហែកម្សៅ
 ពួកដង្ហែកក្បាញផែង ពួកស្លូតផ្លាស់ ពួកអ្នកចេរលេខទន្ធន ពួកអ្នកចេររាប
 ដោយគ្រាមដៃទេ ពុំនោះសោត សិល្បៈសម្រាប់បង្កើតផលមានប្រមាណ
 ច្រើនឯណាមួយដទៃទៀត ដែលមានចែបយ៉ាងនេះក្តី បុគ្គលទាំងនោះ
 វេទន៍ចំក្នុងជីវិតកាលស្រ័យឲ្យផលរបស់សិល្បៈ ដែលឃើញច្បាស់ដោយ
 ខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន បុគ្គលទាំងនោះ វេទន៍ធ្វើខ្លួនឲ្យដល់នូវសេចក្តីសុខ
 ឲ្យពេញលេញ (ដោយកម្លាំងកាយកម្លាំងប្រាជ្ញា) វេទន៍ធ្វើមាតាបិតា
 ឲ្យដល់នូវសេចក្តីសុខ ឲ្យពេញលេញ វេទន៍ធ្វើឲ្យកូនទាំងប្រពន្ធឲ្យដល់

សុត្តន្តបិដក វិមលិកាយ សីលក្កដក្ក

សុខេន្ទិ ចិណ្ណេន្ទិ មិត្តាមកេ កុស្តេន្ទិ ចិណ្ណេន្ទិ សមណ-

ប្រាញុណោសុ ឧទ្ធកុំកំ ធកុំលំ មត៌ដ្ឋាមេន្ទំ សោវកុំកំ

សុខវិហារំ សក្កសំវត្ថុនិកំ សក្កា នុ ទោ កេន្ទ ឯវ-

មេវ និដ្ឋេវ ធម្មេ សន្និដ្ឋិកំ សាមញ្ញដលំ មញ្ញមេត្តនំ ។

សក្កា^(១) មហារាជ ភេទហិ មហារាជ តាញាវេត្ត មដិ-

បុដ្ឋិស្សាមិ យថា ភេទមេយ្យ តថា ខំ^(២) ព្យាការយ្យាសិ

តំ កំ មញ្ញសំ មហារាជ វេទ ភេទ អស្ស បុរិសោ ធាសោ

កម្មករោ បុទ្ធជាយី មន្ទាតិ ភិកាវប្បដិស្សាវិ

មនាមនាវិ ចិយវាទិ មុខុល្លោកំភោ ភស្ស ឯវមស្ស

១ ខ. សក្កា ឧ រោ ។ ២ ខ. ខំ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលិកាយ សីលក្កដក្ក

នូវសេចក្តីសុខឱ្យពេញលេញ វេមនិភ្លើមិត្តភាមាគ្យឱ្យដល់នូវសេចក្តីសុខ

ឱ្យពេញលេញ វេមនិញ្ញាណតាម ដែលមានផលដ៏ខ្ពស់ ជាទាន

ក្នុងលោកិយាភិក្ខុសិវាស្មតិ ជាទានមានផលខ្ពស់ក្នុងសេចក្តីសុខ ជា

ទានញ្ញាណចំពោះ ១០ ដ៏ប្រសើរ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយល្អ ឱ្យម្តងទៀត

ក្នុងសមណៈនឹងប្រាញុណំ តាំងឡើយ ដោយសិល្បៈនោះ មតិក្រព្រះអង្គ

ដ៏ចំរើន ព្រះអង្គអាចនឹងបញ្ញត្ត ម្តងផលនៃសមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញ

ច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដូចយ៉ាងផលសិល្បៈនោះបានដែរឬ ។

ព្រះអង្គទ្រង់គ្រាស់ថា មតិក្រមហារាជ ភថាគតភាច (បញ្ញត្តទាន)

មតិក្រមហារាជ មេដ្ឋុច្ឆោះ ភថាគតសូមសូមមហារាជ ក្នុងហេតុនោះវិញ

មហារាជតាមព្រះរាជហឫទ័យយ៉ាងណា គប្បីរោះស្រាយនូវប្រស្នាទោះ

យ៉ាងនោះចុះ ។ មតិក្រមហារាជ ចុះព្រះអង្គសំគាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច

ក្នុងលោកនេះ (ថេ) មហារាជមានចុះសព្វដំបូង អ្នកធ្វើកំណា ជាអ្នក

ក្រោកឡើងមុន^(១)នឹងដេកស្រាយ ជាអ្នកទទួលស្តាប់ក្នុងកិច្ចការណាខ្លះ

១ កម្មករ ថា លុះដំបូងប្រើបានឃើញគ្រាស់ ចង់ធ្វើអោយដឹងគ្រោកស្ងៀមមុន ដើម្បី ទទួលនាំឈរហើយក្រាលអស់នេះទាំងធ្វើកិច្ច ដែលធ្វើមានទឹកសម្រាប់លាងទឹកដើម រួចទើបដេកក្រោយ ។

សាមញ្ញវិសេសុត្ត សុត្តនិកាយសមញ្ញវិសេសុត

អន្តរិយំ វត កោ អន្តតិ វត កោ បុញ្ញាណំ ភតិ បុញ្ញាណំ
 វិហារោ អយំ ហំ ភជា មាគនោ អជាតសត្ត
 វេទេហិបុត្តោ មនុស្សោ អហិមិ មនុស្សោ អយំ ហិ
 ភជា មាគនោ អជាតសត្ត វេទេហិបុត្តោ បញ្ចហិ កា-
 មគុណាហំ សមប្បុតោ សមន្តិកតោ បរិចារេនិ ទេវេ
 មញ្ញោ អហំ បទន្តិស្ស(១) ពាសោ កម្មករោ បុព្វដ្ឋាយិ
 បន្ទាណំ ភិកាវយ្យន្តិស្សរិ មនាបទាវ មិយភនិ
 មុខុល្លោកំកោ(២) សោ វតស្សាហំ បុញ្ញាណំ កមយ្យំ
 យន្តនាហំ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយាណំ វត្តាណំ
 អន្តាទេត្វា អតារស្មា អនការិយំ បទ្ធវេយ្យន្តិ ។
 សោ អបវេន សមយេន កេសមស្សំ ឱហារេត្វា
 កាសាយាណំ វត្តាណំ អន្តាទេត្វា អតារស្មា អនការិយំ
 បទ្ធវេយ្យ ។ សោ ឯវិ បទ្ធវេតោ សមារោ កាយេន
 សិវុតោ វិហារេយ្យ ភនាយ សិវុតោ វិហារេយ្យ មនសា
 សិវុតោ វិហារេយ្យ យាសន្តាទនថាមតាយ សន្តោ
 អភិរតោ បរិវេកេ ។ នក្ខេតេ(៣) បុរិសា ឯវិហារេយ្យ

១ អហំ បទន្តិស្សរិ ពាសោ ។ ២ មុខុល្លោកំកោ ។ ៣ ម ធំ ១០ ១១ ។

សាមញ្ញវិសេសុត្ត ការង្រង់សំដែងនិយមន័យនៃសមណច្បវិចិត្ត ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង
 ថា អើហ្ន៎ ហេតុអស្ការ្យពេកណាស់ អើហ្ន៎ ហេតុចម្លែកពេកណាស់
 នេះជាគតិរបស់បុណ្យ នេះជាវិបាករបស់បុណ្យ ព្រោះថាព្រះបាទអជាត-
 សត្តវេទេហិបុត្តជាធុក្នុងដែនមគន្ធនេះ ក៏ជាមនុស្ស ឯភាគាមញ្ញសោកកំ
 ជាមនុស្សដែរ ប៉ុន្តែព្រះបាទអជាតសត្តវេទេហិបុត្ត ជាធុក្នុងដែនមគន្ធនេះ
 ទ្រង់ត្រូវស្តាប់ស្តាប់ដោយកាមតុណ្ណចាំនិ ៥ មានគេបម្រើហាក់ដូចជាទេ-
 វតា ឯពេត្តាអញជាទុំបម្រើ អ្នកធ្វើរាជការ ជាអ្នកក្រោកឡើងមុន ដេក
 ក្រោយ ជាអ្នកទទួលស្តាប់ ក្នុងកិច្ចការនីមួយ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តទារិរិយជាទី
 គាប់ចិត្ត ជាអ្នកគោរពសូត្រពាក្យជាទីស្រឡាញ់ ជាអ្នកបង្កិញមុខ (ម្ចាស់)
 ភាគាមញ្ញគួរធ្វើបុណ្យ ដូចជាបុណ្យព្រះរាជាទោះ បើដូច្នោះ មានតែភាគា
 មញ្ញកោសកំ ទីនីតុកមាត់ពុកចង្ការចេញ ហើយស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កា-
 សាយៈចាំនិឡាយ ចេញចាកផ្ទះហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ សម័យខាង
 ក្រោយមក បុរសនោះក៏កោសកំទីនីតុកមាត់ពុកចង្ការចេញ ហើយស្ងៀក
 ដណ្តប់សំពត់កាសាយៈចាំនិឡាយចេញចាកផ្ទះហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។
 លុះបុរសនោះ បានបួសយ៉ាងនេះហើយ ក៏សង្រួមកាយ សង្រួមវាចា
 សង្រួមចិត្តគ្រប់វិធានបថ សន្តោសដោយគ្រឿងបរិភោគទីនីត្រឿងស្ងៀក
 ដណ្តប់ផ្ទៃក្នុង ក្រែកអចរោះទីស្ងាត់ ។ មានបុរស ១ ពួកទៀត ក្រាបចូល

យក្ស ទេវ ធានេយ្យសិ យោ ភេ សោ^(១) បុរិសោ
 ធាសោ កម្មករោ បុត្តដ្ឋាយិ បន្ទាធិបាតិ ភិកាវប្ប-
 ដិស្សវិ មនាបចារិ មិយវង្គិ មុខុល្លោកិកោ សោ ទេវ
 កោសមស្សំ ឱហារត្វា កាសាយាធិ វត្តាធិ អន្ទាទេត្វា
 អការស្នា អនការិយំ បទ្ធជិគោ សោ ឃិវំ បទ្ធជិគោ
 សមាទោ កាយេន សំវុតោ វិហារតិ វាទាយ សិវុតោ
 វិហារតិ មនសា សិវុតោ វិហារតិ យាសន្តាទនបរមតាយ
 សន្តដ្ឋោ អភិរតោ បរិវេកតិ ។ អបិទុ ភិវំ វទេយ្យសិ
 ឃតុ មេ ភោ សោ បុរិសោ បុរោទេវ ហោតុ ធាសោ
 កម្មករោ បុត្តដ្ឋាយិ បន្ទាធិបាតិ ភិកាវប្បដិស្សវិ
 មនាបចារិ មិយវង្គិ មុខុល្លោកិកោតិ ។ ខោហោតិ
 ករុន្ត អថទោ មំ មយមេវ អភិវទេយ្យមមិ បទ្ធជិដ្ឋ-

១ ឱ. ប. លោកិ ធាយោ ឧ ទិស្សវិ ។

មហាភជយំនិរនេថា សូមព្រះរាជវេទនៈកម្ពុលំលើក្បួន បពិត្រព្រះសម្មតិ-
 ទេព សូមព្រះអង្គជ្រាប បុរសដែលជាខំបម្រើ អ្នកធ្វើរាជការរបស់ព្រះអង្គ
 ជាអ្នកក្រោកឡើងមុន ជេកក្រោយ ជាអ្នកទទួលស្តាប់ពាក្យ ក្នុងកិច្ចការ
 នីមួយៗ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តិធ្វើខ្លះអំពើជាទំនាប់ចិត្ត ជាអ្នកពោលនូវពាក្យជាទី
 ស្រឡាញ់ ជាអ្នកបង្ហាញមុខ (ម្ចាស់) បពិត្រព្រះសម្មតិទេព បុរសនោះ
 គោរសត់នឹងពុកហត់ ពុកចង្កា ស្ងៀមដល្ហប់សំគត់កាសាយៈទាំងឡាយ
 ចេញឆាកផ្ទះហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស លុះបុរសនោះ បានចូលយំនិរនេ
 ហើយក៏សង្រួមកាយ សង្រួមវាចា សង្រួមចិត្ត គ្រប់វិធានបថ សន្តោស
 ដោយគ្រឿងចរិកោត នឹងគ្រឿងស្ងៀកពាក់ដំទុក្ខម ក្រេកអរចំពោះទី
 ស្ងាត់ ។ ចុះមហាភជយំនិរនេថា អើ បុរសនោះត្រូវចូលមក (ទៅ
 ក្នុងសំណាក់) អញវិញ ត្រូវមកធ្វើជាខំបម្រើអញ អ្នកធ្វើរាជការ ជាអ្នក
 ក្រោកមុន ជេកក្រោយ ជាអ្នកទទួលស្តាប់ពាក្យ ក្នុងកិច្ចការនីមួយៗ ជា
 អ្នកប្រព្រឹត្តិធ្វើខ្លះអំពើជាទំនាប់ចិត្ត ជាអ្នកពោលនូវពាក្យ ជាទីស្រឡាញ់
 ជាអ្នកបង្ហាញមុខ (ម្ចាស់) ដូច្នោះដែរឬ ។ ព្រះរាជាគ្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏បំរើន ហេតុនោះមិនមែនដូច្នោះទេ តាមពិត យើងខ្ញុំទាំងឡាយ
 គួរតែថ្វាយបង្គំបុគ្គលនោះផង គួរតែក្រោកទទួលបុគ្គលនោះផង គួរតែនិមន្ត

សាមញ្ញនិយមសុត្តន្ត សង្ឃិកសាមញ្ញនិយមវគ្គ

យ្យាមបិ អាសនេនបិ ធិមន្តេយ្យាម អភិធិមន្តេយ្យាម-
 បិ ធិ ធិវាបិណ្ណាកាតសេនាសនកិណានប្បទ្ធិយវេសន្ត-
 បិស្ការេហិ ធិម្ពុកិបិស្ស រក្ការវណ្ណុត្តិ សិវិទិហេយ្យា-
 មាតិ ។ តិ កិ មញ្ញសិ មហារាជ យទិ ឃិ ឃិ សន្ត-
 ហោតិ វា សង្កិដ្ឋកំ សាមញ្ញដលំ ឆោ វាតិ ។ អន្ត-
 រោ កន្តេ ឃិ សន្តេ ហោតិ សង្កិដ្ឋកំ សាមញ្ញដលំ ។
 ធិ ទោ តេ មហារាជ មយោ បមមិ ធិដ្ឋេ ។ ឆន្ទ-
 សង្កិដ្ឋកំ សាមញ្ញដលំ ចញ្ញាត្តិ ។

[១០០] សញ្ញា ចន កន្តេ អញ្ញបិ ឃិវេទ ធិដ្ឋេ ។
 ឆន្ទេ សង្កិដ្ឋកំ សាមញ្ញដលំ ចញ្ញាបេត្តិ ។ សញ្ញា
 មហារាជ តេនហិ មហារាជ តញ្ញេវេត្ត បដិប្បនិស្សាមិ
 យថា តេ ទមេយ្យ តថា ធិ ត្យាតិយេយ្យសិ ។

សាមញ្ញនិយមសុត្តន្ត ការប្រុងសំដែងនិយមនៃសមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង
 ដោយភាសនៈផង គួរតែនិមន្តបុគ្គលនោះដោយបីវិបិណ្ណបុគ្គលសេនាសនៈ
 នឹងត្រៀមបរិក្ខារកិច្ចាចារ្យដល់អ្នកមានជម្ងឺផង គួរតែចាត់ចែងនូវការ
 គ្រូការពារគ្រប់គ្រង ដែលប្រកបដោយធម៌ ដល់បុគ្គលនោះផង ។ ព្រះ
 អង្គទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ ចុះមហារាជសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច
 កាលបើហេតុយ៉ាងនោះមានហើយ ផលនៃសមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញ
 ច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ឈ្មោះថាមានដែរ ឬមិនមានទេ ។ ព្រះរាជក្រាប
 បង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនោះ មានហើយ
 ផលនៃសមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ឈ្មោះថាមាន
 ដោយតិច ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ នេះឯងជាផលនៃ
 សមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ជាបឋម
 ដែលគថាគត អាចបញ្ជាក់ដល់មហារាជបាន ។

[១០១] ព្រះរាជទូលសួរទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះព្រះ
 អង្គអាចបញ្ជាក់ផលនៃសមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង
 ក្នុងបច្ចុប្បន្នដទៃទៀត យ៉ាងដូច្នោះ បានដែរឬ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់
 ថា បពិត្រមហារាជ គថាគត (អាចបញ្ជាក់បាន) បពិត្រមហារាជ បើ
 ដូច្នោះ គថាគតសូមសួរមហារាជ ចំពោះប្រស្នាខ្លះវិញ មហារាជតាមព្រះ
 រាជហឫទ័យយ៉ាងណា គប្បីដោះស្រាយនូវប្រស្នានោះយ៉ាងនោះចុះ ។

តំ កំ មញ្ញសំ មហារាជ ឯង តេ អស្ស បុរិសោ កា-
 ស្សតោ គហបតិកោ ការការកោ វាសិវុទ្ធកោ ។
 ភស្ស វិវាស្ស អន្តរិយំ វត កោ អត្តនំ វត កោ
 បុញ្ញានំ ភតិ បុញ្ញានំ វិហាកោ^១ អយំ ហិ វាជា
 មាគលោ អំជាតសត្តុ វេទេហិបុត្តោ មនុស្សោ អហម្យំ
 មនុស្សោ អយំ ហិ វាជា មាគលោ អំជាតសត្តុ វេទេ-
 ហិបុត្តោ មត្តហិ កាមតុណោហិ សមម្យតោ សមន្តិ-
 ក្ខតោ បរិបាវេតិ ទេវេ មត្តោ អហំ បទន្តិស្ស កស្ស-
 តោ គហបតិកោ ការការកោ វាសិវុទ្ធកោ សោ
 វតស្សាហំ បុញ្ញានំ ករយេន្យំ យន្ត្រាហំ កេសមស្សំ
 ឱហាបត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អប្បាទេត្វា អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជេយ្យន្តិ ។ សោ អបវេន សមយេន
 អម្យំ វា ភោគត្តានិ បហាយ មហន្តំ វា ភោគត្តានិ
 បហាយ អម្យំ វា ញាតិបរិដ្ឋំ បហាយ មហន្តំ វា
 ញាតិបរិដ្ឋំ បហាយ កេសមស្សំ ឱហាបត្វា កាសា-
 យានិ វត្តានិ អប្បាទេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្វ-
 ជេយ្យ ។ សោ វិ បព្វជេតោ សមាទោ កាយេន

១ ខ. បុញ្ញានំ ធម៌ បុញ្ញានំ វិយកោតិ បាហា ១ វិស្សានំ ។

បតិក្រមហារាជ ចុះព្រះអង្គសំគាល់ខ្ញុំហេតុនោះដូចម្តេច ក្នុងលោកនេះ
 (បើ) ព្រះអង្គមានបុរសជាអ្នកក្នុងរាស់ ជាគហបតិ ជាអ្នកធ្វើគ្រឿងលិកា
 ជាអ្នកធ្វើគំនរស្រូវឱ្យចំរើន ។ បុរសនោះ ក៏មានសេចក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះ
 ថា អើប្តី ហេតុអស្ចារ្យគេកណាស់ អើប្តី ហេតុចម្រើនរាតកណាស់
 នេះជាគតិរបស់បុណ្យ នេះជាវិបាករបស់បុណ្យ ព្រោះថាព្រះបាទអជា-
 ភស្តុវេទេហិបុត្ត ជាធំក្នុងវិសេសនេះ ក៏ជាមនុស្ស ភាគ្នាអញ្ញសោភក៏
 ជាមនុស្សដែរ ប៉ុន្តែព្រះបាទអជាភស្តុវេទេហិបុត្ត ជាធំក្នុងវិសេសនេះ
 ទ្រង់ឆ្កែតស្តប់ស្តល់ដោយកាមតុណាទាំង ៥ មានគេបម្រើហាក់ដូចជាទៅតា
 ងភាគ្នាអញ្ញជាអ្នកក្នុងរាស់ ជាគហបតិ ជាអ្នកធ្វើគ្រឿងលិកា ជាអ្នក
 ធ្វើគំនរស្រូវឱ្យចំរើនដល់ព្រះរាជាដោយទៅវិញ ភាគ្នាអញ្ញក្នុងធ្វើបុណ្យ
 ឱ្យបានដូចជាបុណ្យព្រះរាជានោះ បើដូច្នោះ មានតែភាគ្នាអញ្ញ កោសេក៏
 ទំនំពុកទាត់ពុកចង្កី ស្ងៀនដណ្តប់សំពត់កាសាយៈទាំងឡាយ ចេញចាក
 ផ្ទះ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួសចុះ ។ សម័យពាណិជ្ជកម្មមក បុរសនោះ
 ក៏លះបង់ខ្ញុំគំនរខែភោគៈភិចក្តិ លះបង់ខ្ញុំគំនរខែភោគៈប្រើចក្តិ លះបង់
 ញាតិវិន្យតិចក្តិ លះបង់ញាតិវិន្យប្រើចក្តិ ពោលចេញ ហើយក៏ការសេក៏
 ទំនំពុកទាត់ពុកចង្កី ស្ងៀនដណ្តប់សំពត់កាសាយៈទាំងឡាយ ចេញចាក
 ផ្ទះ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ លុះបុរសនោះបានបួសយ៉ាងនេះហើយ

សិវុតោ វិហារេយ្យ វាចាយ សិវុតោ វិហារេយ្យ មនសា
 សិវុតោ វិហារេយ្យ យាសន្តាននបរមតាយ សន្តដ្ឋោ
 អភិរតោ បរិវេកេ ។ តញ្ចកេ បុរិសា ឯវហារេយ្យ
 យក្សេ ទេវ ជាធម្មាសិ យោ តេ សោ បុរិសោ
 កស្សកោ កហបតិកោ ការការកោ វសិវុតោ
 សោ ទេវ តេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយាធិ វត្តាធិ
 អន្តរេត្វា អការស្មា អនករិយិ បទ្ធវិគោ សោ ឯវ
 បទ្ធវិគោ សមាទោ កាយេន សិវុតោ វិហារតិ វាចាយ
 សិវុតោ វិហារតិ មនសា សិវុតោ វិហារតិ យាសន្តានន-
 បរមតាយ សន្តដ្ឋោ អភិរតោ បរិវេកេតិ ។ អបិទុ ត្វិ
 ឯវ វធម្មាសិ ឯតុ មេ កោ សោ បុរិសោ បុនទេវ
 យោតុ កស្សកោ កហបតិកោ ការការកោ
 វសិវុតោតិ ។ ហោ ហោតិ កន្តេ អដិទោ ធិ មយ-
 មេវ អភិវាធម្មាមបិ បទ្ធវេយ្យមបិ អាសនេមបិ
 ធិមន្តេយ្យម អភិធិមន្តេយ្យមបិ ធិ ចិវបិណ្ឌុចាតសេ-
 ទាសនតិលាធម្មន្តយកេសន្តិបរិក្ការេហិ ធិដ្ឋិតិបិស្ស

ក៏សង្រួមកាយ សង្រួមវាចា សង្រួមចិត្ត គ្រប់វិហារបឋ សន្តោសដោយ
 ត្រៀមបរិភោគនិងត្រៀមស្ងៀកដណ្តប់ដ៏ឧត្តម ក្រេកអរចំពោះទីស្ងាត់ ។
 មានបុរស ទន្ធករទៀតក្រាបទូលមហារាជយ៉ាងនេះថា សូមព្រះរាជគរ
 ធម្មលំរើក្ស័ន្ត បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គត្រៀមដ្ឋាប បុរស
 ណា ដែលជាអ្នកក្នុងរាសី ជានិហិបតិ ជាអ្នកធ្វើទូរ្យត្រៀមតលិការ ជា
 អ្នកធ្វើគំនរស្រូវឱ្យចំរើន (ផលព្រះអង្គ) បពិត្រព្រះសម្មតិទេព បុរស
 នោះ គោរសកំនឹងពុកពាត់ពុកចង្កី ស្ងៀកដណ្តប់សំរាត់ភាសាយៈទាំង
 ឡាយ ចេញចាកផ្ទះ ហើយចូលទៅកាក់ដួស លុះបុរសនោះបានបួស
 យ៉ាងនេះហើយ ក៏សង្រួមកាយ សង្រួមវាចា សង្រួមចិត្ត គ្រប់វិហារបឋ
 សន្តោសដោយត្រៀមបរិភោគ និងត្រៀមស្ងៀកដណ្តប់ដ៏ឧត្តម ក្រេកអរ
 ចំពោះទីស្ងាត់ ។ ចុះមហារាជគួរពាលយ៉ាងនេះថា អើ បុរសនោះត្រូវ
 ចូលមកវិញ ត្រូវធ្វើជាអ្នកក្នុងរាសីស្រែ ជានិហិបតិ ជាអ្នកធ្វើទូរ្យត្រៀមតលិ-
 ការ ជាអ្នកធ្វើគំនរស្រូវឱ្យចំរើន ផលអញវិញ ដូច្នោះវិញ ។ ព្រះរាជ
 ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ហេតុនោះ មិនមែនដូច្នោះទេ ភាម
 ភិត យើងទុំទាំងឡាយ គួរវត្តយបង្គំបុរសនោះផង គួរវត្តក្រោកទទួល
 បុរសនោះផង គួរវត្តមិនដោយភាសនៈផង គួរវត្តមិនបុរសនោះដោយ
 ចិវ បិណ្ឌុចាត សេនាសនៈនិងត្រៀមបរិក្ការ គឺថាជាបច្ច័យផលអ្នកដទៃផង

វត្តាវណកុត្តិ សំវេហោយ្យោតិ ។ តិ កំ មញ្ញសិ
 មហារាជ យនិ ឯវិ សន្ត ហោតិ វា សន្តិដ្ឋកំ សា-
 មញ្ញសិ យោ វាតិ ។ អន្តា ទោ កន្ត ឯវិ សន្ត
 ហោតិ សន្តិដ្ឋកំ សាមញ្ញសន្តិ ។ វេទំ ទោ តេ
 មហារាជ មហា ធុតំយំ ជិដ្ឋេ ។ ធម្មេ សន្តិដ្ឋកំ
 សាមញ្ញសិ បញ្ញកុត្តិ ។

[១០២] សត្តា បទ កន្ត អញ្ជិចិ ជិដ្ឋេ ។ ធម្មេ
 សន្តិដ្ឋកំ សាមញ្ញសិ បញ្ញបេតិ វេមហិ សន្តិដ្ឋកេ-
 ហិ សាមញ្ញសេហិ អភិក្កន្តនាត្វ បណីតនាញាតិ ។
 សត្តា មហារាជ តេហិ មហារាជ សុណាហិ^(១) សា-
 ធុតំ មទសំតរេហិ កាសិស្សាមីតិ ។ ឯវិ កន្តតិ ទោ
 រាជា មាគោ អជាតសត្ត វេទេហិបុត្តា កតវេតា

១. ឧ. ច សុណេហិ ។

គួរតែចាត់ចែងការក្សេ ការពារគ្រប់គ្រងដ៏ប្រកបដោយធម៌ ដល់បុរស
 នោះផង ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់ទូរ
 ហេតុនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ ដល់នៃសមណ-
 ប្បដិបត្តិដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ឈ្មោះថាមានដែរ ឬមិនមានទេ ។
 ព្រះរាជា ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាង
 នេះមានហើយ ដល់នៃសមណប្បដិបត្តិដែលឃើញច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង
 ឈ្មោះថាមានដោយពិត ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ នេះ
 ឯងជាដល់នៃសមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 ជាតំបើង ដែលភថាគត អាចបញ្ជាក់ដល់មហារាជបាន ។

[១០២] ព្រះរាជាទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះព្រះអង្គ
 អាចនឹងបញ្ជាក់ដល់នៃសមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង
 ក្នុងបច្ចុប្បន្នដែរទៀត ដែលរុករៀងដោយវិសេសផង ដែលថ្ងៃថ្ងាដោយ
 វិសេសផង ជាងដល់នៃសមណប្បដិបត្តិដែលឃើញច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង
 ទាំងអម្បាលនេះបានដែរឬ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ
 ភថាគតអាចបញ្ជាក់បាន បពិត្រមហារាជ បើដូច្នោះ សូមមហារាជ ទ្រង់
 ព្រះសណ្តាប់ ធ្វើទុកក្នុងព្រះទ័យឱ្យប្រពៃចុះ ភថាគតនឹងកោល ។
 ឯព្រះបាទអជាតសត្តវេទេហិបុត្ត ជាតំក្នុងដែនបរមៈ ក៏ទទួលព្រះកុដ្ឋដ៏តា

ចន្ទស្សោសិ ។ កកវា ឯតទេវេច វេច មហារាជ ត-
 ថាកតោ លោតោ ឧប្បជ្ជិតិ អាយិ សន្មាសន្តុន្ទោ វិជ្ជាធា-
 ណាសម្បន្នោ សុតតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសធម្មសា-
 រថេ សត្តា ទេវមនុស្សនិ ពុន្ទោ កកវាតិ^(១) សោ វេទំ លោ-
 កំ សទេវតំ សមារតំ សព្វហ្មកំ សស្សមណាប្រាហ្ម-
 ណិ មជំ សទេវមនុស្សំ សយំ អតិញ្ញា សន្និកត្តា បរិទេ-
 តិ ។ សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិតិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យា-
 ណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាតុំ សព្វញ្ញំ កេវ-
 លបរិច្ឆណំ បរិសុទ្ធិំ ប្រាហ្មចរិយំ បកាសេតិ ។ តំ ធម្មំ
 សុណាតិ តហមតំ វា តហមតិបុត្តោ វា អញ្ញតាស្មី
 វា កុលេ បន្ទា ជាតោ ។ សោ តំ ធម្មំ សុត្តា តថា-

១ ឧ. ម. ពិសេស ៩ ទិស្សនិ ។

នៃព្រះមានព្រះភាគដោយពាក្យថា ព្រះកុណាព្រះអង្គ ។ ទើបព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដ៏កាម្ល៉ៃចេះថា បពិត្រមហារាជ ព្រះភាគអ
 កើតឡើង ក្នុងលោកនេះ ជាបុគ្គលជាយោគសេចក្តីសៅហ្មងគ្រប់យ៉ាង
 ក្រាស់ដឹងខ្លះញាយរួមទាំងពួង ដោយប្រពៃចំពោះព្រះអង្គ បរិច្ចណិ
 ដោយវិជ្ជានឹងបណោះ គឺសេចក្តីចេះដឹងនឹងត្រឹម ដែលបុគ្គលនប្បប្រព្រឹត្ត
 មានជំរឿនវល្ល ប្រាបច្បាស់ខ្លះត្រលោក ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ
 កេបត្តលណាមួយស្មើគ្នា ជាអ្នកខ្លះខ្លះខ្លះបុរស ដែលខ្លះខ្លះខ្លះបាន
 ជាគ្រូខែទៅកាន់នឹងមនុស្សទាំងឡាយ ក្រាស់ដឹងខ្លះវាយសច្ចុធមិ លែង
 លែងត្រូវបំបែកកាន់កាប់ខ្លះ ព្រះភាគនោះបានក្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ដោយព្រះអង្គឯង ហើយញ៉ាំងលោកនេះ ព្រមទាំងទៅលោក
 ហោលោក ប្រាហ្មលោក គត្តកសត្តព្រមទាំងសមណប្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្ស
 ជាសម្មតិទេវតានឹងមនុស្សដ៏សសឲ្យក្រាស់ដឹងផង ។ ព្រះអង្គទ្រង់សំដែង
 ធម៌មានលំអបទដ៏ម លំអបទកណ្តាលនឹងលំអបទចុង ជាធម៌បរិច្ចណិ
 ដោយអត្តនឹងត្បាញនេះ ទ្រង់ប្រកាសខ្លះប្រាហ្មចរិយធម៌ ដ៏បរិសុទ្ធបរិច្ចណិ
 គ្រប់គ្រាន់ទាំងអស់ ។ បុគ្គលជាភហុបកិក្ខុ ជាបុគ្គលនៃភហុបកិក្ខុ បុគ្គលដែល
 មកកើតខាងក្រោយក្នុងត្រកូលឯណាមួយក្តី វេលាស្តាប់ខ្លះចម្រើន ។
 លុបបុគ្គលនោះ បានស្តាប់ខ្លះចម្រើនហើយ វេលាបានចំពោះខ្លះផ្សេងៗ

សុត្តន្តបិដក ទំយនិកាយស្ស សីលប្បទាន្ត

កតេ សន្តំ បដិលកតិ ។ សោ ភេន សន្តាបដិលាភេន
 សមច្ឆានតោ ឥតិ បដិសត្តិកុតិ សម្ពាណ យរាវសោ
 រដិបដោ អត្តាកាសោ បព្វដ្ឋា ធម៌ទំ សុករិ អការិ
 អដ្ឋាវសតា ឯកទ្គបរិបុណ្ណិ ឯកទ្គបរិសុទ្ធិ សំទលិទិតំ
 ព្រហ្មចរិយំ ឆរិកុំ យទ្ធាហំ កោសមស្សំ ឱហារេត្វា
 កាសាយាឯ វត្តាឯ អត្តាធម្មា អតារស្មា អនតារិយំ
 បព្វដេយ្យន្តំ ។ សោ អបរេន សមយេន អប្បំ វិ
 កោកក្កន្តំ បហាយ មហន្តំ វិ កោកក្កន្តំ បហាយ
 អប្បំ វិ ញាតិបរិដ្ឋំ បហាយ មហន្តំ វិ ញាតិបរិដ្ឋំ
 បហាយ កោសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយាឯ វត្តាឯ
 អត្តាធម្មា អតារស្មា អនតារិយំ បព្វដតិ ។ សោ(១) ឯវិ
 បព្វដតោ សមាណោ ឆាតិមោក្ខសិវសំវុតោ វិហារិ អា-
 លាវតោចរសម្បដ្ឋោ អណ្តមត្តេសុ វដ្ឋេសុ កយទស្សវិ
 សមាធមយ សិក្ខតិ សិក្ខាបដេសុ កាយកម្មវដិកម្មន
 សមច្ឆានតោ កុសលេន បរិសុទ្ធាជីវេ សីលសម្បដ្ឋោ
 ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តន្តារោ សតិសម្បជញ្ញាន សមច្ឆា-
 តតោ សន្តដ្ឋា ។

១. ឧ. ឃោតិទស្សបិ ។

សុត្តន្តបិដក ទំយនិកាយ សីលប្បទាន្ត

ព្រះគង្វារក ។ លុះបុគ្គលនោះ ប្រកបដោយភិរិយាបានចំពោះខ្លួនឡើ
 ដូច្នោះហើយ វាមនិតិចារណាថា ការនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ចង្ហើត (គោក
 ណាស់) ជាដូរនៃចុលីភិកភាទិកុលេស (មានវៃ) បញ្ជូនវាទៅមានពលទំនេរ
 ច្រើន ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ បុគ្គលដែលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ មិនងាយនឹងប្រព្រឹត្ត
 ឲ្យបរិបូណ៌គ្រប់គ្រាន់ ឲ្យបរិសុទ្ធស្តុកដូចជាស័ន្ទ ដែលគេខាត់ហើយទេ
 បើដូច្នោះមានវៃភាពពេញ កោសកន៍នឹងពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់
 សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះ ហើយចូលទៅកាន់ផ្ទះ ។ សម័យខាង
 ក្រោយមក បុគ្គលនោះក៏លះបង់ខ្លាំងនៃកោតិចក្កិ លះបង់ខ្លាំងនៃកោតិ
 ច្រើនក្តី លះបង់ខ្លាំងនៃញាតិវដ្ឋិចក្កិ លះបង់ខ្លាំងនៃញាតិវដ្ឋិច្រើនក្តី ហើយកោ
 សកន៍នឹងពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះ
 ហើយចូលទៅកាន់ផ្ទះ ។ លុះបុគ្គលនោះបានចូលយ៉ាងនេះហើយ ក៏ស.
 ត្រឹមតាមបុគ្គលនោះគ្រប់វិយាបថ បរិបូណ៌ដោយភាពរះនឹងគោតិ
 ជាអ្នកឃើញភ័យក្នុងទោសទាំងឡាយត្រឹមវិសម្ពុតិបប្បន្ត សមាទានសិក្សា
 ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ប្រកបដោយកាយកម្មនិងវចិកម្មជាពុសល មាន
 កាដិវដិបរិសុទ្ធ ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសីល រក្សាទុកក្នុងវិទ្ធិទ្រូយទាំងឡាយ
 ប្រកបដោយសតិនឹងសម្បជញ្ញា ជាអ្នកសុខស្រួល ។

សមញ្ញនិសុទ្ធសីលបុគ្គលា ពុទ្ធសីល

[១០៣] ភិក្ខុ មហាភជ ភិក្ខុ សីលសម្បទ្ធោ
 ហោតំ វេទ មហាភជ ភិក្ខុ ចាណាតិចាតំ បហាយ
 ចាណាតិចាតា បដិវេតោ ហោតំ ធិហិតទណ្ណោ ធិហិ-
 តសត្តោ លដ្ឋិ ធិយាមន្តោ សព្វចាណាភូតហិតាទុក្ខម្បី
 វិហារតិ ។ វេទិបិស្ស ហោតំ សីលស្មី ។ អនិច្ចាទានំ
 បហាយ អនិច្ចាទានា បដិវេតោ ហោតំ ទិច្ចាទាយិ
 ទិច្ចាទានំ អថេទេន សុចិក្ខុភេន អត្តនា វិហារតិ ។
 វេទិបិស្ស ហោតំ សីលស្មី ។ អព្រហ្មចរិយំ បហាយ
 ព្រហ្មចរិ ហោតំ អារាចរិ វិវេតោ មេដុចា តាមទន្ធា ។
 វេទិបិស្ស ហោតំ សីលស្មី ។ មុសាវាទំ បហាយ មុ-
 សាវាទា បដិវេតោ ហោតំ សត្វវាទំ សត្វសទ្ធោ វេតោ
 បច្ចយេតោ អវិសំវាទតោ លោកស្ស ។ វេទិបិស្ស
 ហោតំ សីលស្មី ។ បិសុណំ វាទំ បហាយ បិសុណា-
 យ វាទាយ បដិវេតោ ហោតំ វេតោ សុត្វា ន អមុត្រ
 អត្វាតា វេសំ ភេតាយ អមុត្រ វា សុត្វា ន វេសំ
 អត្វាតា អមសំ ភេតាយ វតិ ភិច្ចាទំ វា សត្វាតា

សមញ្ញនិសុទ្ធសីលបុគ្គលា ពុទ្ធសីល

[១០៣] បពិត្រមហាភជ ភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយសីល (នោះ)
 ដូចម្តេចនេះ បពិត្រមហាភជ ភិក្ខុគង្គសាសនានេះ លះបង់បាណាតិចាត
 ជាអ្នករៀនស្រឡះចាតបាណាតិចាត មានដំបងដាក់ចុះហើយ មានគ្រឿង
 សស្ត្រាដាក់ចុះហើយ មានសេចក្តីខ្មាស់បាច បរិបូណ៌ដោយសេចក្តី
 ពេណិត ជាអ្នកអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ ដល់សត្វមានជីវិតទាំងពួង ។
 នេះជាសីលរបស់ភិក្ខុនោះ ។ ភិក្ខុលះបង់អនិច្ចាទាន ជាអ្នករៀនស្រឡះ
 ចាតអនិច្ចាទាន កាន់យកតែតែដែលគេឲ្យ ចង់បានតែតែដែលគេឲ្យ មាន
 ខ្លួនដ៏ស្អាត មិនមែនជាមនុស្សលួច ។ នេះជាសីលរបស់ភិក្ខុនោះ ។ ភិក្ខុ
 លះបង់អព្រហ្មចរិយៈ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តទិដ្ឋិប្រសើរ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តត្រាយ ជា
 អ្នករៀនចោកមេជុំធម្ម ដែលជាធម៌របស់អ្នកស្រុក ។ នេះជាសីលរបស់
 ភិក្ខុនោះ ។ ភិក្ខុលះបង់មុសាវាទ ជាអ្នករៀនស្រឡះចាតមុសាវាទ ពោលវេក
 ពាក្យពិត តន្ត្រីពាក្យពិត ដោយពាក្យពិត ជាអ្នកមានសំជំនំ មានពាក្យ
 ដែលគេបញ្ជីឲ្យ មិនបានពោលបំភ្លាត់សត្វលោក ។ នេះជាសីលរបស់ភិក្ខុ
 នោះ ។ ភិក្ខុលះបង់បិសុណាវាទ ជាអ្នករៀនស្រឡះចាតបិសុណាវាទ ព្រឹត្តិ
 ទីនេះ មិនបានយកទៅប្រាប់ក្នុងទីឯណោះ ដើម្បីបំបែកនូវជនទាំងឡាយ
 នេះ ឬពួកក្នុងទីឯណោះ មិនបានយកមកប្រាប់ដល់ជនទាំងឡាយនេះ
 ដើម្បីបំបែកនូវជនទាំងឡាយឯណោះ ជាអ្នកផ្សះផ្សាជនទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ ឈុយ សិលក្ខន្ធិវគ្គ

សហិតានំ វា អនុប្បធានា សមត្តារោមា សមត្តារោមា
 សមត្តនិទ្ធិ សមត្តករណំ វាចំ កាសិកា ហោតិ ។
 ឥទ្ធិបិស្សុ ហោតិ សីលស្មី ។ ឝុសំ វាចំ ចហាយ
 ឝុសាយ វាចាយ ចដំវិភោ ហោតិ យា សា វាចា ទេលា
 កណ្ណសុទា មេមទីយា ហធនយន្ត្រា ទោវិពហុជនកត្តា
 តហុជនមទាចា តថារូបំ វាចំ កាសិកា ហោតិ ។ ឥទ្ធិ-
 បិស្សុ ហោតិ សីលស្មី ។ សម្មប្បលាបិ មហាយ សម្មប្ប-
 លាចា មដំវិភោ ហោតិ កាលវាទី ភូតវាទី អត្តវាទី
 ទម្មវាទី វិទយវាទី វិទាទវាទី វាចំ កាសិកា ហោតិ កា-
 លេន សាចទេសំ បរិយន្តវាទី អត្តសញ្ញិតំ ។ ឥទ្ធិបិស្សុ
 ហោតិ សីលស្មី ។ ឝិជតាមភូតតាមសមារម្ភា មដំវិភោ
 ហោតិ ។ ឝិកតត្តិកោ ហោតិ រត្តមរោ វិរោ វិកា-
 លភោជនា ។ ទទ្ធិតតវាទីឝិស្សុកទស្សនា មដំវិភោ

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ សិលក្ខន្ធិវគ្គ

ដែលបែកគ្នាហើយ ឬឱ្យកម្លាំងថែមដល់ក្នុងផង ដែលជាទីនឹងគ្នាហើយ
 មានសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នាជាទីគ្រកអរ គ្រកអរតែក្នុងសេចក្តីព្រមព្រៀង
 គ្នា កែរយវត្តក្នុងសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា ជាអ្នកនិយាយតែវាដែល
 ជាព្រៀងធ្វើឱ្យសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា ។ ទេវេសីលរបស់ភិក្ខុនោះ ។
 ភិក្ខុលេបនឹងផុសវាចា ជាអ្នករៀនសូត្រចុះចាកផុសវាចា ក៏វាចារាដែល
 មិនមានទោស ទាំងអង្គសេចក្តីសុខដល់គ្រាចៀក (អ្នកដទៃ) ជាពាក្យគួរ
 ឱ្យកើតសេចក្តីស្រឡាញ់ ជាពាក្យគួរតម្កល់ទុកក្នុងហឫទ័យ ជាសិរីរបស់
 អ្នកគ្រូ ជាពាក្យជាទីគ្រកអរនៃជនច្រើនគ្នា ជាទីគាប់ចិត្តនៃជនច្រើន
 គ្នា តែនិរោលខ្លាចវាចាមានសភាពដូច្នោះ ។ ទេវេសីលរបស់ភិក្ខុនោះ ។
 ភិក្ខុលេបនឹងសម្បប្បលាបៈ ជាអ្នករៀនសូត្រចុះចាកសម្បប្បលាបៈ ជាអ្នក
 ពោលខ្លាចពាក្យក្នុងកាលគួរ ពោលខ្លាចពាក្យពិត ពោលខ្លាចអត្ត ពោលខ្លាច
 ឝមំ ពោលខ្លាចវិទីយ ពោលខ្លាចពាក្យគួរតម្កល់ទុកក្នុងហឫទ័យ ជាពាក្យ
 ប្រកបដោយគ្រឿងភាវី ជាពាក្យមានកំណត់ ជាពាក្យប្រកបដោយច្រ-
 យោជន៍តាមកាលជំនួរ ។ ទេវេសីលរបស់ភិក្ខុនោះ ។ ភិក្ខុរៀនសូត្រចុះ
 ចាកការធ្វើឝិជតាមភូតតាម(១)ឱ្យវិទាស ។ ជាអ្នកបរិភោគកត្តតែ ១
 ពោល រៀបរិភោគកត្តតែត្រី រៀបរិភោគកត្តកាលទុស ។ រៀរចាកការ

១ គេដែលមានទូទងឡើងចាត់ តែមិនជុះជាប់នឹងដៃនឹងមានគ្រាប់ឈើជាដើម ហៅថា
 ឝិជតាម ឈើ ស្តោតាដើម ដែលជុះជាប់នឹងដៃនឹង ហៅថា ភូតតាម ។

ហោតិ ។ មាលាកន្ធាលេមននាវណមណ្ឌលវិក្ខុស ទដ្ឋាជា
 បដិវរតោ ហោតិ ។ ឧប្បាសយនមហាសយនា បដិវរតោ
 ហោតិ ។ ជាតុបរាជដប្បដិក្ខហណា បដិវរតោ ហោតិ ។
 អាមកទត្តាប្បដិក្ខហណា បដិវរតោ ហោតិ ។ អាមក-
 មីសប្បដិក្ខហណា បដិវរតោ ហោតិ ។ ឥត្តិកុមារិ-
 កប្បដិក្ខហណា បដិវរតោ ហោតិ ។ ណាសីតាសប្ប-
 ដិក្ខហណា បដិវរតោ ហោតិ ។ អដេឡកប្បដិក្ខ-
 ហណា បដិវរតោ ហោតិ ។ កុក្កុដស្កកប្បដិក្ខហ-
 ណា បដិវរតោ ហោតិ ។ ហត្ថិកវាស្សវឡាវបដិក្ខហ-
 ណា បដិវរតោ ហោតិ ។ ទេត្តវត្ថុប្បដិក្ខហណា ប-
 ដិវរតោ ហោតិ ។ ឌូតេយ្យប្បហិណាកមជាទុយោតា
 បដិវរតោ ហោតិ ។ កយវិក្កុយា បដិវរតោ ហោតិ ។
 តុលាក្កដកិសត្ថដមាទត្ថជា បដិវរតោ ហោតិ ។
 ឧត្តោដទវត្ថុទទិកតិសារិយោតា បដិវរតោ ហោតិ ។

មើលនូវប្រាំនឹងស្តាប់នូវចម្រៀងនឹងក្នុងប្រតិ ដែលជាសត្រូវដល់កុសល.
 ធម៌ ។ រៀបចំការច្រៀងនឹងការប្រដាប់ស្និតស្នាក់រាងកាយ ដោយផ្តា
 កម្រង គ្រឿងក្រអូប ទឹកគ្រឿងលាបផ្សេងៗ ។ រៀបចំទីដេកទីអង្គុយ
 ដ៏ខ្ពស់នឹងទីដេកទីអង្គុយដ៏ប្រសើរ ។ រៀបចំការទទួលនូវមាសនឹងប្រាក់ ។
 រៀបចំការទទួលនូវធាតុដាច់ដាច់ ។ រៀបចំការទទួលនូវសាច់ដាច់ ។
 រៀបចំការទទួលនូវស្រីនឹងកុមារី ។ រៀបចំការទទួលនូវស្រី និង
 ខ្ញុំប្រុស ។ រៀបចំការទទួល នូវព័ន្ធនឹងចៀម ។ រៀបចំការ
 ទទួលនូវមាត់នឹងប្រូក ។ រៀបចំការទទួលនូវដំរី គោ រសះរណ្តាល
 ញី ។ រៀបចំការទទួលនូវស្រែនឹងចំការ ។ រៀបចំការប្រកបនូវទូត-
 កម្ម គឺទាំងសុត្រ ឬពាក្យបណ្តាំរបស់គ្រូហេតុ និងទៅដោយការប្រើអំពី
 ជួរមួយទៅជួរមួយ ។ រៀបចំការទិញនឹងលក់ ។ រៀបចំការបញ្ជាក់
 ឬបង្ខំដោយជំនាញ និងបញ្ជាក់ដោយការដឹកនាំវិទ្យុមាស (ជាដើម)
 និងបញ្ជាក់ដោយអ្វីលំអ្វីសំ ។ រៀបចំការច្រកប នូវអំពើរៀច
 គឺបង្កប់កាន់(១)នឹងបញ្ជាក់បុកប្រុស និងបង្ខំដោយរបស់វិក្ខុន ។

១ ធានាពេញច្រកសីលណ្ឌនេ ឃើញកាន់ភ្នំរៀច ធ្វើអ្នកបញ្ជាក់ឱ្យទៅតាមរូប គ្នាឈ្នះ
 ឱ្យពេញច្រក ។

ធន ទេវតា ទូទៅបរិមោស អាណាមសមាសាណា បដិ-
វិរតោ ហោតិ ។ នំទិមិស្ស ហោតិ សីលស្មី ។

បុប្ផសីលំ ខំដ្ឋិ ។

(១០៤) យថា វា បទេកេ កោត្តោ សមណាប្រាហ្ម-
ណា សន្តានេយ្យនិ កោដថានិ កុញ្ញត្វា តេ ឯវុប្បិ
ភីជតាមក្ខតតាមសមាវុត្តិ អនុយុត្តា វិហារន្តិ ។ សេយ្យ-
ថំដិ ។ ម្សលភំដិ ទទ្ធពំដិ ដលុភំដិ អត្តភំដិ ភីជតិជទេវ
បញ្ចមំ នតិ វា ។ នតិ ឯវុប្បា ភីជតាមក្ខតតាមសមា-
វុត្តា បដិវិរតោ ហោតិ ។ នំទិមិស្ស ហោតិ សីលស្មី ។

(១០៥) យថា វា បទេកេ កោត្តោ សមណាប្រាហ្ម-
ណា សន្តានេយ្យនិ កោដថានិ កុញ្ញត្វា តេ ឯវុប្បិ
សន្តិទិការបរិកោតិ អនុយុត្តា វិហារន្តិ ។ សេយ្យថំដំ ។

វៀរោកការាភតំ (នូវអវយវៈមានដៃជាដើម) ការសម្លាប់ ការចង ការ
លាក់ខ្លួនក្នុងចាំធ្វើអំពើក្រក់ ទីនីការប្លន់ការកំហែងយកទ្រព្យ ។ នេះ
ជាសីលរបស់ភិក្ខុនោះ ។

ឃប់ ក្ខប្បសីល ។

(១០៤) ម្ហិយវិញ្ញទៀត ដូចជាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដំចំ-
រើនក្នុងមួយ បរិភោគនូវភោជនទាំងឡាយ ដែលទាយកឱ្យដោយសទ្ធា
ហើយ តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ វែមនិប្រកបរឿយ ។ នូវការធ្វើ
ភីជតាមទីនីក្នុងតាមឱ្យវិហារ មានសភាពដូច្នោះ ។ ភីជតាមទីនីក្នុងតាម
នោះ រកដូចម្តេចខ្លះ ។ អិមេម បុប្ផសីល ជាពូជ ១ ដើមជាពូជ ១ ផ្ទាំងជា
ពូជ ១ ចុង ឬគ្រុយជាពូជ ១ គ្រាប់ជាពូជ ១ ជាគំរប់ ៥ ។ ភិក្ខុជាអ្នក
វៀរោកការធ្វើភីជតាមទីនីក្នុងតាមឱ្យវិហារ មានសភាពដូច្នោះឯង ។
នេះជាសីលរបស់ភិក្ខុនោះ ។

(១០៥) ម្ហិយវិញ្ញទៀត ដូចជាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដំចំរើន
ក្នុងមួយ បរិភោគនូវភោជនទាំងឡាយ ដែលទាយកឱ្យដោយសទ្ធាហើយ
តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ វែមនិប្រកបរឿយ ។ នូវការបរិភោគវត្ថុ
ដែលសន្សៀត មានសភាពដូច្នោះ ។ ការសន្សៀត នោះរកដូចម្តេច ។

អន្តរសង្ខតំ^(១) ខាណសង្ខតំ វត្តសង្ខតំ យានសង្ខតំ ស-
យនសង្ខតំ កន្ធសង្ខតំ អាមិសសង្ខតំ ឥតិ វា ។
ឥតិ ឯវុទា សង្ខតិការបរិកោតា បដិវិកោ ហោតិ ។
ឥទិមិស្ស ហោតិ សីលស្មី ។

[១០៦] យថា វា បទេកេ កោន្តោ សមណាប្រាហ្ម-
ណា សន្ធាធម្មេរុចិ កោជនាចិ កុត្តិគា តេ ឯវុទំ
វិស្សតានស្សនំ អនុយុត្តា វិហារន្តំ ។ សេយ្យមីទិ ។
នន្ទំ គីតិ វាទិតំ បេត្តំ អត្តានំ ចាណិស្សិ វេតាន្តិ
កម្មដ្ឋំ សោភនករតំ ធល្ហារលំ វិសិ ទោវនំ ហត្ថិយុទ្ធំ
អស្សយុទ្ធំ មហិសយុទ្ធំ^(២) ឧសគយុទ្ធំ អជយុទ្ធំ មណ្ឌ-
យុទ្ធំ^(៣) កុក្កជយុទ្ធំ វដ្តកយុទ្ធំ ធល្ហាយុទ្ធំ មុដ្ឋយុទ្ធំ
ចិត្តន្តិ ឧយេរុចិកំ លលក្កិ បេចាត្យហិ អចិកានស្សនំ
ឥតិ វា ។ ឥតិ ឯវុទា វិស្សតានស្សនា បដិវិកោ
ហោតិ ។ ឥទិមិស្ស ហោតិ សីលស្មី ។

១ អន្តរសង្ខតិបិ អន្តរសង្ខតិមិ ពាលោ វិស្សនំ ។ ឯវិ សព្វន្ធ ។ ២ ម. មហិសយុទ្ធំ ។
៣ ឧ. ម. មណ្ឌយុទ្ធំ ។

ភិសន្សំបាយទុក ១ សន្សំចិកទុក ១ សន្សំសំពត់ទុក ១ សន្សំយានទុក ១
សន្សំចិដេកទុក ១ សន្សំគ្រឿងក្រអូបទុក ១ សន្សំគ្រឿងអាមិសទុក ១ ។
ភិកុដាអ្នកវៀរចាកការបរិកោតវត្ថុដែលសន្សំទុក មានសភាពដូច្នោះឯង ។
នេះជាសីលរបស់ភិកុដា ។

[១០៦] ម្យាទិទៀត ដូចជាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដំបូង
ពួកមួយ បរិកោតនូវកោដទាំងឡាយ ដែលនាយកច្បងដោយសម្មាហឹយ
នៃសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ រមែងប្រកបរឿយ ។ នូវការមើលការស្តាប់
នូវវិល្លង ដែលជាសក្រូវដល់កុសលធម៌មានសភាពដូច្នោះ ។ វិល្លងជា
សក្រូវដល់កុសលធម៌នោះកើតដូចម្តេច ។ នីវិល្លងក្នុងខ្លះ ត្រៀងខ្លះ ប្រគំខ្លះ
មហាស្រពខ្លះ ចម្បងមហាការនេះនឹងមកក្តីដោះដីខ្លះ គងខ្លះ តាំងខ្លះ
ស្តារមានជ្រុងចួនខ្លះ គូរគំនូររូបចាំខ្លះ វិល្លងដុំដៃខ្លះ វិល្លងកាំខ្លះ
វិល្លងលាន់ផ្តិតខ្លះ ដីដល់គ្នាខ្លះ សេះប្រទាំងគ្នាខ្លះ គ្របដល់គ្នាខ្លះ ភោ
ជល់គ្នាខ្លះ ពនៃដល់គ្នាខ្លះ កែដល់គ្នាខ្លះ មាន់ដល់គ្នាខ្លះ ចាបដល់គ្នាខ្លះ
វិល្លងគុណដំបងខ្លះ ប្រដាល់ខ្លះ ចម្បាប់ខ្លះ ចម្បងខ្លះ ទីរតបតលខ្លះ
ទីលំនៅកងទ័ពខ្លះ ទីមើលពួករសនាដែលប្រកបដោយអង្គ ៤ ខ្លះ ។ ភិកុ
ដាអ្នកវៀរចាកការមើលការស្តាប់នូវវិល្លង ដែលជាសក្រូវដល់កុសល-
ធម៌មានសភាពដូច្នោះឯង ។ នេះជាសីលរបស់ភិកុដា ។

[១១៧] យថា វា បទេកេ កោត្តោ សមណាប្រាហ្ម-
 ណា សទ្ធានេយ្យាធិ ភោជនាធិ កុញ្ញត្វា នេ ឯវុច្ចិ
 ដ្ឋិតប្បមាណដ្ឋានាទុយោកេទុយុត្តា^(១) វិហារន្តិ ។ សេយ្យ-
 មីទំ ។ អដ្ឋបទំ ធនបទំ អាណាសំ បរិហារបទំ សន្តិកំ
 ទសិកំ យដិកំ សលាភហត្ថិ អក្ខំ បន្តិចិ^(២) វន្តិកំ
 មោក្ខចិកំ ជិដ្ឋុលកំ^(៣) បត្តាឡិកំ រដិកំ ធនុកំ
 អក្ខរិកំ មាទេសិកំ^(៤) យថាវដ្ឋិ ឥតិ វា ។ ឥតិ ឯវុច្ចា
 ដ្ឋិតប្បមាណដ្ឋានាទុយោកា បដិវិសោ ហោតិ ។ ឥទំ-
 បិស្ស ហោតិ សីលស្មី ។

១ ឧ. ឧ. បុគ្គលប្បមាណដ្ឋានយោនំ អនុយុត្តា ។ ២ ឧ. ឧ. បន្តិចិ ។ ៣ ឧ. ឧ. បន្តិចិ ។ ៤ មនោសិក្ខិយិ បារហ ។

[១១៧] ម្យ៉ាងទៀត ដូចជាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដ៏ចម្រើន
 ក្នុងមួយ បរិភោគខ្លះកាជនទាំងឡាយ ដែលទាយកឱ្យដោយសព្វហិយ
 តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ វាមិនប្រកបឡើយ ។ ខ្លួនល្បីល្បាញ ដែល
 ជាហេតុជាទីគាំទ្រនៃសេចក្តីប្រមាទ មានសភាពដូច្នោះ ។ ល្បីល្បាញ
 នោះភីដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺបាស្តាមានក្រឡាប្រាំចំ^(១) ខ្លះ បាស្តាមានក្រឡា
 ដប់^(២) ខ្លះ បាស្តាដែលលេងឆ្លងភាគាស^(៣) ខ្លះ ល្បីល្បាញដែលគួររាង^(៤)
 ខ្លះ ល្បីល្បាញគ្រាប់មានគ្រាប់ក្រូសជាដើមខ្លះ លេងបាស្តាក្នុងទីលាន
 សម្រាប់លេងខ្លះ ល្បីល្បាញប្រាំបួនគោលខ្លះ ល្បីល្បាញលាស់ទឹកលាក់ឱ្យ
 ទាយប្រខ្លះ ល្បីល្បាញអង្គញ្ចុះ ល្បីល្បាញម៉ូតុស្លឹកខ្លះ ល្បីល្បាញនង្គ័លក្នុងខ្លះ ល្បីល្បាញ
 ជាដូងខ្លះ ល្បីល្បាញកង្កែបខ្លះ ល្បីល្បាញសម័យទ្រាប់ (បាយឡូកបាយឡ) ខ្លះ
 ល្បីល្បាញរថក្នុងខ្លះ ល្បីល្បាញក្នុងខ្លះ ល្បីល្បាញសរសេរអក្សរខ្យល់ឱ្យទាយខ្លះ
 ល្បីល្បាញទាយចិត្ត (ស្តេចចង) ខ្លះ ល្បីល្បាញកែប្រែគ្រាប់ដេខ្លះ ។ ឯភិក្ខុ
 ជាអ្នកវៀរចាកល្បីល្បាញ ដែលជាហេតុជាទីគាំទ្រ នៃសេចក្តីប្រមាទ
 មានសភាពដូច្នោះឯង ។ នេះជាសីលរបស់ភិក្ខុនោះដែរ ។

១ ប្រាស្តាមានក្រឡា ៨ ។ ២ ប្រាស្តាមានក្រឡា ១០ ឈ្មោះថាឈ្មោះ ។ ៣ ប្រាស្តា
 ធនុយោននៃមាត់ទេវ ។ ៤ គ្រូវិហារជាចិបមុខចិបទ្វេ ។

[១០៨] យថា វា មនោគោ កោត្តា សមណាប្រាហ្ម-

ណា សន្តានេយ្យានិ កោជនានិ កុញ្ញត្វា តេ ឯវុប្បិ

ឧទ្ទាសយនមហាសយនំ អនុយុត្តា វិហារន្តិ ។ សេយ្យ-

នីនំ ។ អាសន្តិ បល្លង្កំ តោណាតំ ជិត្តកំ បដកំ

បដលីកំ គូលីកំ^(១) វិកតិកំ ឧទ្ធាលាមិ ឯកន្តាលាមិ

កដិស្សំ កោសេយ្យំ កុត្តកំ ហត្ថត្ថំ អស្សត្ថំ

[១០៨] មួយវិញខៀវ ដូចជាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដ៏ចំរើនតូចមួយ បរិភោគឲ្យភោជនទាំងឡាយ ដែលទាយកឲ្យដោយសព្វហើយ តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែងប្រកបរឿយៗ ឲ្យទុក្ខសយនមហាសយនៈ (ទ័ដកទ័អន្តិយដ៏ខ្ពស់នឹងទ័ដកទ័អន្តិយដ៏ប្រសើរ) មានសភាពដូច្នោះ ។ ទុក្ខសយនមហាសយនៈនោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺកាសនៈដែលខ្ពស់ហួសប្រមាណខ្លះ ត្រូវដែលមានជើងវិចិត្រ ដោយរូបសក្ខសាហាវខ្លះ ត្រូវដែលមានរោមវែងជាង ៤ ញាប់ខ្លះ កម្រាលដែលធ្វើដោយរោម វិចិត្រដោយរូបសក្ខសាហាវខ្លះ កម្រាលមានពណ៌សដែលធ្វើដោយរោមសក្ខខ្លះ កម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសក្ខមានផ្កាដេរដាសខ្លះ កម្រាលដែលញាត់ដោយសំឡីជាប្រក្រតីខ្លះ កម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសក្ខ វិចិត្រដោយរូបសក្ខសាហាវ មានសីហៈនឹងខ្លាំងជាដើមខ្លះ កម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសក្ខ មានរោមប្រាង្គឡើងវែកម្ខាងខ្លះ កម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសក្ខ មានរោមប្រាង្គឡើងទាំងសងខាងខ្លះ កម្រាលដែលធ្វើដោយខ្នុរឡែងយមាននឹងស្បែក ចាក់ស្រែះដោយរកនវត្ថុ មានមាសជាដើមខ្លះ កម្រាលដែលធ្វើដោយសរសៃស្បែក ចាក់ស្រែះដោយរកនវត្ថុខ្លះ កម្រាលដែលធ្វើដោយរោមសក្ខ ល្មមចុះតួស្រីកុំ ១៦ មាត់ ឈរកំបុកខ្លះ កម្រាលសម្រាប់ក្រាលលើខ្នងដំរីខ្លះ កម្រាលសម្រាប់ក្រាលលើខ្នងសេះខ្លះ

១ ឃ. ឧលីកំ ។

រដ្ឋត្ថំ អដ្ឋិទប្បវេណី កណ្តលំមិគប្បវេប្បត្តត្ថវេណី ស-
 ឧត្តរដ្ឋនំ ឧកតោលោហិតក្កុម្មណិ ឥតិ វា ។ ឥតិ
 ឯវុចា ឧត្តរសយនមហាសយនា បដិវិគោ ហោតិ ។
 ឥទិបិស្ស ហោតិ សីលស្មី ។

[១០៧] យថា វា បទេកេ កោត្តោ សមណាប្រាហ្ម-
 ណា សន្តានេយ្យនំ កោដនានំ កុញ្ញត្វា តេ ឯវុចិ
 មណ្ឌាទវិក្ខុសនដ្ឋានាទុយោកំ អនុយុត្តា វិហារន្តិ ។
 សេយ្យមិទំ ។ ឧត្តរនិ បរិមន្តនំ នហាមនំ សន្តារាជំ
 រាជានំ អញ្ជនំ មាលាកន្ធវិលេបនំ មុខទុណ្ណំ មុខវិលេ-
 បនំ ហត្ថន្ធានំ សិទ្ធាន្ធានំ ទណ្ឌំ ជាលិកំ អសិ ទត្ថំ
 ធន្តំ ចិត្រចាហនិ ឧណ្ហិសំ មណិ វាលវិជិទិ ឧទានានិ
 វត្តានិ ជ័យនសានិ ឥតិ វា ។ ឥតិ ឯវុចា មណ្ឌាទវិក្ខុ-

កម្រាលសម្រាប់គ្រាលលើថ្ម៖ កម្រាលដែលធ្វើដោយស្បែកខ្លាខ្លះ
 កម្រាលដ៏ទុក្ខដែលធ្វើដោយស្បែកសត្វល្អិតខ្លះ ឆ្នើមមានពណ៌ក្រ-
 ហមទាំង២ ខាង គឺឆ្នើមក្បាលនិងឆ្នើមជើង ក្រុមទាំងពីរមានពណ៌
 ក្រហមខ្លះ ។ ភិក្ខុជាអ្នករៀនចេតុទុក្ខសយនមហាសយនៈ មានសភាព
 ដូច្នោះឯង ។ នេះជាសីលរបស់ភិក្ខុនោះ ។

[១០៧] ម្យ៉ាងទៀត ដូចជាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដ៏ចំរើន
 ពួកមួយ បរិភោគខ្សែភាជនទាំងឡាយ ដែលទាយកម្សៅដោយសត្វ
 ហើយ តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែងប្រកបរឿយ ។ ខ្លាវិក្ខុជាទី
 តាំងនៃការប្រដាប់ស្ថិតស្ថានិកាយ មានសភាពដូច្នោះ ។ វិក្ខុជាទីតាំង
 នៃការប្រដាប់ស្ថិតស្ថានិកាយនោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺការដុសខាត់
 បំបាត់ភ្នែកក្រក់(គ្រឿងអប់)ខ្លះ ការប្របាច់វិក្ខុខ្លះ ការដូតទឹកខ្លះ ការកក់
 ប្របាច់ខ្លះ កញ្ចក់ខ្លះ វត្ថុសម្រាប់លាបគ្រឿងប្រដាប់ខ្លះ ផ្កាកម្រង
 គ្រឿងក្រអូបនិងគ្រឿងលាបខ្លះ គ្រឿងលំអិតសម្រាប់ប្រោះមុខខ្លះ វត្ថុ
 សម្រាប់លាបមុខខ្លះ គ្រឿងប្រដាប់ដៃខ្លះ ចំណង់ផ្គុំសក់ខ្លះ ដំបងខ្លះ
 បំពង់ថ្នាំខ្លះ ដាវខ្លះ ព្រះខាងខ្លះ គ្រែខ្លះ ស្បែកជើងដំរិចគ្រែខ្លះ មកុដ
 ឬក្បួនមុខ (ស្បៀតសក់)ខ្លះ កែវមណ្ឌិខ្លះ ផ្នែកធ្វើដោយរោមកន្ទុយសត្វខ្លះ
 សំពត់សខ្លះ សំពត់មានដោយវែងខ្លះ ។ ភិក្ខុជាអ្នករៀនចេតុការប្រកប

សទដ្ឋានាទុយោកា បដិវិភោ ហោតិ ។ វេទិបិស្ស

ហោតិ សីលស្មី ។

[១១០] យដំ កំ ចនេកេ កោន្តោ សមណាប្រាហ្មណា សទ្ធាទេយ្យានិ កោដិចានិ កុញ្ញត្វា តេ ឯកុបិ តិវន្តានកាមិ អនុយុត្តា វិហារន្តិ ។ សេយ្យដិទិ ។ វាជកាមិ លោកាមិ មហាមត្តកាមិ សេនាកាមិ ភយកាមិ យុទ្ធកាមិ អន្តកាមិ ចានកាមិ វត្តកាមិ សយនកាមិ មាលាកាមិ កន្ទកាមិ ញាតិកាមិ យានកាមិ កាមកាមិ ចិកមកាមិ ធរកាមិ ជនបទកាមិ វត្តិកាមិ បុរិសកាមិ ស្វាកាមិ^(១) វិសិទាកាមិ កុម្មដ្ឋានកាមិ បុត្រប្បេតកាមិ

១ ស្វាកាមិ ជនបិ យោគេ វិស្សតិ ។

រឿយ ។ ខ្លឹកតាមទីតាំងនៃការប្រដាប់ស្លឹកស្អាតឯកាយ មានសភាព ដូច្នោះឯង ។ នេះជាសីលរបស់ភិក្ខុនោះ ។

[១១០] មួយទៀត ដូចជាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដ៏ចំរើន ពួកមួយ បរិភោគនូវភោជនទាំងឡាយ ដែលពាយកឲ្យដោយសទ្ធាហើយ តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែងប្រកបរឿយ ។ ខ្លឹកវិញ្ញាណកថា (ពាក្យ និងយាយទទឹងដ្ឋានស្នូតនិងផ្លូវប្រាថ្នា) មានសភាពដូច្នោះ ។ ភិក្ខុនោះ ជាងនោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺការនិយាយអំពីស្តេចខ្លះ និយាយអំពីចារខ្លះ និយាយអំពីភាពក្សត្រខ្លះ និយាយអំពីសេនាទាហានខ្លះ និយាយអំពីភិក្ខុខ្លះ និយាយអំពីប្រធានខ្លះ និយាយអំពីបុរសច្នៃចំណីខ្លះ និយាយអំពីទឹក ផឹកខ្លះ និយាយអំពីសំពត់ខ្លះ និយាយអំពីទីជកខ្លះ និយាយអំពីផ្កា កម្រងខ្លះ និយាយអំពីគ្រឿងក្រអូបខ្លះ និយាយអំពីញាតិខ្លះ និយាយអំពី យានខ្លះ និយាយអំពីស្រុកខ្លះ និយាយអំពីនិគមខ្លះ និយាយអំពីនគរខ្លះ និយាយអំពីជនបទខ្លះ និយាយអំពីស្រីខ្លះ និយាយអំពីបុរសខ្លះ និយាយអំពីយោធាដែលក្រៀវក្រាខ្លះ និយាយអំពីប្រកម្មខ្លះ និយាយអំពី កំពង់ទឹកខ្លះ និយាយអំពីញាតិ (ដែលទៅកាន់បរិវេណកហើយ) ខ្លះ

នា ទត្តកុមារំ លោកត្តាយំកំ សម្មត្តត្តាយំកំ ឥតិ
កវកវកុមារំ ឥតិ វា ។ ឥតិ វិស្វនាយ តិវច្ឆានកាយ
បដិវិភោ ហោតិ ។ ឥដិច្ចស្ស ហោតិ សីលស្មី ។

[១១១] យថា វា បទេកេ កោន្តោ សមណាប្រាហ្មណ៍

ណា សន្តានេយ្យោនិ កោដនានិ ភុត្តាត្តា តេ វិស្វបិ
វិក្កាហិតកុមារំ អនុយុត្តា វិហារន្តំ ។ សេយ្យមីទិ ។
ន ត្វំ ឥមំ ធម្មវិទយំ អាជាតាសិ អហំ ឥមំ ធម្មវិ-
ទយំ អាជាតាមិ កំ ត្វំ ឥមំ ធម្មវិទយំ អាជាចិស្ស-
សិ មិច្ឆាបដិបន្នោ គ្រមសិ អហមស្មី សម្មាបដិបន្នោ
សហំតំ មេ អសហិតន្តេ មុវេ វិទនីយំ បច្ឆា អវិច

និយាយអំពីពាក្យឥតប្រយោជន៍ មានសភាពផ្សេងៗ ខ្លះ និយាយអំពី
លោកខ្លះ និយាយអំពីសម្បទាខ្លះ និយាយអំពីសច្ចកិច្ចវិនិច្ឆ័យមិនចំរើន
ខ្លះ ។ ភិក្ខុជាអ្នករៀនចាត់ចែងកថា មានសភាពដូច្នោះឯង ។ នេះជា
សីលរបស់ភិក្ខុនោះ ។

[១១១] មួយទៀត ដូចជាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដំបើរើន

ពួកមួយ បរិភោគនៅភោជនទាំងឡាយ ដែលទាយកឱ្យដោយសន្តានហិយ
តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែងច្រកហើយៗ ខ្លះពាក្យប្រណាំងច្រ-
វែង មានសភាពដូច្នោះ ។ ពាក្យប្រណាំងច្រវែងនោះ គឺដូចម្តេចខ្លះ ។
គឺពាក្យថា អ្នកមិនមែនចេះដឹងខ្លះមិនដឹងវិទ្យានេះទេ ខ្ញុំចេះដឹងខ្លះមិនដឹង
វិទ្យានេះ អ្នកមិនបានឃើញថាចេះដឹង ខ្លះមិនដឹងវិទ្យានេះដូចម្តេចបាន
អ្នកជាអ្នកប្រតិបត្តិខុស ខ្ញុំទើបជាអ្នកប្រតិបត្តិត្រូវ ពាក្យរបស់ខ្ញុំទើបប្រកប
ដោយប្រយោជន៍ ពាក្យរបស់អ្នកមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ទេ សំដីដែល
គេត្រូវនិយាយមុន អ្នកត្រូវទប់ជាមួយនិយាយក្រោយវិញ សំដីដែលគេត្រូវ

បន្ទា វចនីយំ មុវេ អវច អធិចំណ្ហិ ម្ហោ វិបរាវតំ អាណេបិ-
 តោ តេ វាខោ ធិត្តហិតោសិ មវ វាធម្មហោត្តាយ
 ធិត្រមេហំ វា សធមេ បយោសីតំ ឥតិ វា ។ ឥតិ
 ឯវុទាយ វិត្តាហិតកកថាយ បដិវិតោ ហោតិ ។
 ឥទិមិស្ស ហោតិ សីលស្មី ។

[១០២] យថា វា មនេតេ ភោត្តោ សមណាប្រាហ្ម-
 ណា សន្តានេយ្យាធិ ភោជនាធិ កុញ្ញត្តា តេ ឯវុទិ
 ទ្ធតេយ្យប្បហិណាកមនាទុយោកមទុយុត្តា វិហារន្តិ ។
 សេយ្យធិទិ ។ វត្តំ វាជមហាមត្តាធិ ទត្តិយាធិ ប្រាហ្ម-
 ណាធិ កហបតំការធិ កុមារាធិ ឥធម កច្ច អមុត្រ^(១)
 កច្ច ឥទិ ហវ អមុត្រ ឥទិ អាហារាតិ ឥតិ វា ។ ឥតិ
 ឯវុទា ទ្ធតេយ្យប្បហិណាកមនាទុយោកា បដិវិតោ
 ហោតិ ។ ឥទិមិស្ស ហោតិ សីលស្មី ។

១ ឧ. ម. អមុត្រា ។

និយាយក្រោយ អ្នកត្រូវបំផ្លាញនិយាយមុនវិញ ពាក្យផ្ទុយអ្នកប្រព្រឹត្តមក
 ជាយូរអង្វែងហើយ ទោសក្នុងសីលរបស់អ្នក ទុំបានលើកឡើងហើយ
 អ្នកជាមនុស្សត្រូវខិតខំសន្តិសន្តិបាន អ្នកចូរទៅសិក្សាដើម្បីដោះស្រាយ
 នូវទោសក្នុងសីល ឬបើអ្នកអាច ចូរអ្នកដោះស្រាយឱ្យរួចទោសចុះ ។
 ភិក្ខុជាអ្នកវៀរចាកពាក្យប្រណាំងប្រជែង មានសភាពដូច្នោះឯង ។ នេះ
 ជាសីលរបស់ភិក្ខុនោះ ។

[១១៦] ម្យ៉ាងទៀត ដូចជាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដឹងពីន
 ពួកមួយ បរិភោគខ្ញុំភោជនទាំងឡាយ ដែលទាយកឱ្យដោយសច្ចាហើយ
 តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះតែងប្រកបរឿយៗខ្ញុំទូកម្មភិក្ខុការទាំងសំបុត្រ
 ឬពាក្យបណ្តាំរបស់គ្រូហស្ថ នឹងការទៅដោយគេបញ្ជូនអំពីផ្ទះមួយទៅផ្ទះ
 មួយ មានសភាពដូច្នោះៗ ទូកម្មជាដើមនោះ តើដូចម្តេចខ្លះៗ គឺពាក្យដែល
 ស្តេច មហាមាត្ររបស់ស្តេច ក្សត្រ ប្រាហ្មណ៍ គហបតិ ឬកុមារក្តី បញ្ជូន
 ទៅជា លោកចូរទៅក្នុងទីនេះដូច្នោះក្តី លោកចូរទៅក្នុងទីឯណោះដូច្នោះក្តី
 លោកចូរនាំយករបស់នេះទៅដូច្នោះក្តី លោកចូរនាំយករបស់នេះមកអំពីទី
 ឯណោះមកដូច្នោះក្តី ។ ភិក្ខុជាអ្នកវៀរចាកការប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំទូកម្ម
 ភិក្ខុការទាំងសំបុត្រឬពាក្យបណ្តាំរបស់គ្រូហស្ថ នឹងការទៅដោយគេបញ្ជូនអំពី
 ផ្ទះមួយទៅផ្ទះមួយ មានសភាពដូច្នោះឯង ។ នេះជាសីលរបស់ភិក្ខុនោះ ។

[១១៣] យថា វា បរទេសេ ភោទ្ណោ សមណ-
 ប្រាហ្មណា សទ្ធាធម្យានំ ភោជនានំ កុញ្ញត្វា ភេ-
 ត្យុមាតា ច ហោន្តំ លបតា ច ទេមិគ្គិកា ច
 ធិម្បេវមិកា ច លាភេន ច លាភំ មិដ្ឋីតិសិសារោ សតិ
 វា ។ សតិ វា វត្ថុនា កុហេនលបនា មជិវិតោ ហោតិ ។
 ឥទិមិស្ស ហោតិ សីលស្មី ។

មជ្ឈិមសីលំ ខំដុំ ។

[១១៤] យថា វា បរទេសេ ភោទ្ណោ សមណ-
 ប្រាហ្មណា សទ្ធាធម្យានំ ភោជនានំ កុញ្ញត្វា ភេ-
 វត្ថុនាយ តិវត្តានិវត្តាយ មិច្ឆាជីវេន ជវិតំ ក-
 ប្បេន្តិ ។ សេយ្យមិទំ ។ អន្តំ ធិមិគ្គិ ឧប្បាដំ សុបិទំ

[១១៣] ម្យ៉ាងទៀត ដូចជាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដ៏ចំរើន
 ពួកមួយ បរិភោគនូវភោជនទាំងឡាយ ដែលទាយកឱ្យដោយសង្ខារហើយ
 តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ជាអ្នកកុហកគឺញ៉ាំងសត្វរលាកឱ្យភោគ
 ឱ្យស្លឹប (ឱ្យជ្រះថ្លាដោយការប្រើប្រាស់បច្ច័យជាដើម) ខ្លះ ជាអ្នកទិ-
 យាយពក់ទាក់ (នឹងគ្រហស្ថ) ខ្លះ ជាអ្នកធ្វើទិមិគ្គិការលបញ្ជូនបញ្ចៀង
 ខ្លះ ជាអ្នកដេប្រទេចខ្លះ ជាអ្នកស្វែងរកនូវលាភដោយសំរាកខ្លះ ។ កិក្ខុ
 ជាអ្នករៀបចំការកុហក នឹងការទិយាយពក់ទាក់ មានសភាពដូច្នោះ
 ឯង ។ នេះជាសីលរបស់កិក្ខុនោះ ។

ចប់ មជ្ឈិមសីល ។

[១១៤] ម្យ៉ាងទៀត ដូចជាសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយដ៏ចំរើន
 ពួកមួយ បរិភោគនូវភោជនទាំងឡាយ ដែលទាយកឱ្យដោយសង្ខារហើយ
 តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ គឺចិញ្ចឹមជីវិត
 ខុស ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា មានសភាពដូច្នោះ។ តិរច្ឆានវិជ្ជានោះ កើតដូចម្តេចខ្លះ។
 គឺសាស្ត្រា (ក្បួន) ទិយាយពក់ទាក់ខ្លះ របរទិមិគ្គិហេតុខ្លះ ទស្សន
 គឺការធ្វើកុហករលាកសត្វ ។ មានខ្លះបញ្ចៀងជាដើមខ្លះ ទាយយល់សម្តីខ្លះ

លក្ខណ៍ ម្យសិក្ខា អត្ថិយោមំ ធម្មិយោមំ ដុសយោមំ
 កណ្តាយោមំ តណ្ហាយោមំ សម្មិយោមំ តេលយោមំ
 មុទយោមំ លោហិតយោមំ អង្គវិជ្ជា វត្ថុវិជ្ជា ទេត្តវិជ្ជា
 សិវិជ្ជា ក្ខតិវិជ្ជា ក្ខរិវិជ្ជា អហិវិជ្ជា វិសិវិជ្ជា វិច្ឆិកវិជ្ជា
 ម្យសិក្ខាវិជ្ជា សក្កណវិជ្ជា វាយសិវិជ្ជា បក្កដ្ឋា ធិ
 សាបរិក្ខា ធិ មិកបក្កិ^(១) ឥតិ វ ។ ឥតិ ឯវុចាយ
 តិវុចាយវិជ្ជាយ មិច្ឆាធិវ បដិវិរោត ហោតិ ។ ឥតិ បិស្ស
 ហោតិ សីលស្មី ។

១ ឧ. ម. មិកបក្កិ ។

តាយលក្ខណៈខ្លះ តាយវត្ថុវិជ្ជាវិជ្ជាវិជ្ជា (សំពត់ជាដើម) ខ្លះ ឱយាយ
 អំពីការប្តូរដោយភ្លើងខ្លះ ឱយាយអំពីការប្តូរដោយកែវខ្លះ ឱយាយអំពី
 ការប្តូរដោយអង្គីមខ្លះ ឱយាយអំពីការប្តូរដោយក្រណាតខ្លះ ឱយាយអំពី
 ការប្តូរដោយអង្គីខ្លះ ឱយាយអំពីការប្តូរដោយទឹកដោះរាវខ្លះ ឱយាយ
 អំពីការប្តូរដោយប្រេងខ្លះ ឱយាយអំពីការប្តូរដោយមាត់^(១)ខ្លះ ឱយាយ
 អំពីការប្តូរដោយឈាមខ្លះ វិជ្ជាសម្រាប់តាយខ្លះវិជ្ជាវិជ្ជាវិជ្ជាខ្លះ វិជ្ជាសម្រាប់
 តាយក្នុងដំបូងខ្លះ វិជ្ជាសម្រាប់តាយទីស្រីចិកាខ្លះ វិជ្ជាស្តារព្រៃខ្លះ
 វិជ្ជាចាបខ្លះ វិជ្ជាសម្រាប់ការពារក្បាលក្នុងផ្ទះខ្លះ វិជ្ជាស្តារពេស^(២)ខ្លះ
 វិជ្ជាស្តារពិសខ្លះ វិជ្ជាស្តារខ្នុរខ្លះ វិជ្ជាស្តារពណ្តុរខ្លះ វិជ្ជាសម្រាប់
 តាយសម្រែកសត្វស្វាបខ្លះ វិជ្ជាសម្រាប់តាយសម្រែកក្អកខ្លះ វិជ្ជា
 សម្រាប់តាយតាយខ្លះ វិជ្ជាសម្រាប់កំរិតខ្លះ វិជ្ជាសម្រាប់មើល គូ
 ស្នាមជើងម្រឹកគីសត្វជើង ២ ចាំងអស់ខ្លះ ។ តិក្កុជាអ្នករៀនពាក្យចិកា
 ជីវិតដោយមិច្ឆាធិវ ព្រោះតិវុចាយវិជ្ជា មានសភាពដូច្នោះឯង ។ នេះ
 ជាសីលរបស់កិក្ខុនោះ ។

១ ឧទ្ធិកថា ថា យកមាត់ទៅដុតឱ្យក្រហម យកទៅដាក់ក្នុងភ្លើង ឬស្រូវច្រវៀង
 ឬជាដោយមាត់ ។ ២ វិជ្ជាស្តារពិស ដែលស្តារពិសឱ្យសត្វ ។

[១១៥] យថា វា មរណេ ភោគោ សមណា ព្រាហ្មណា សន្តានេ យ្យចិ ភោជនាចិ កុញ្ញត្វា តេ ឯកុចាយ តំវត្តានិវត្តាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កម្សេត្តំ ។ សេ យ្យ-
 ដីទំ ។ មណីលក្ខណំ វត្តលក្ខណំ ទណ្ឌលក្ខណំ
 សត្តលក្ខណំ អសីលក្ខណំ^(១) ឧសុលក្ខណំ ឆន្ទ-
 លក្ខណំ អវុទ្ធសក្ខណំ ឥត្តិលក្ខណំ បុរិសលក្ខណំ
 កុមារលក្ខណំ កុមារីលក្ខណំ ធាសលក្ខណំ ធា-
 សីលក្ខណំ ហត្ថិលក្ខណំ អស្សលក្ខណំ មហិស-
 លក្ខណំ ឧសកលក្ខណំ កោលក្ខណំ អជលក្ខណំ
 មេណ្ឌលក្ខណំ កុក្កុដលក្ខណំ វដ្តកលក្ខណំ កោ-
 បាលក្ខណំ កណ្ឌិកលក្ខណំ កក្ខបលក្ខណំ មិច្ឆ-
 លក្ខណំ ឥតិ វា ។ ឥតិ ឯកុចាយ តំវត្តានិវត្តាយ
 មិច្ឆាជីវំ មជ្ជិវេតោ ហោតិ ។ ឥទិមំស្ស ហោតិ
 សីលស្មី ។

១ ឧ. មណីលក្ខណំ ទណ្ឌលក្ខណំ វត្តលក្ខណំ អសីលក្ខណំ ។ ម. មណីលក្ខណំ ទណ្ឌលក្ខណំ សត្តលក្ខណំ អសីលក្ខណំ ។

[១១៨] ម្យកំវិទ្យេត ដូចជាសមណា ព្រាហ្មណ៍ ទាំងឡាយ ដ៏ចំរើន
 ពួកមួយ បំរើការគន្លឹះគាត់ទាំងឡាយ ដែលទាយកទ្យុរ ដោយសទ្ធាហើយ
 តែសមណា ព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះ ចំភ្លឺមជ្ឈិវេត ដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិច្ឆានិវត្ត-
 វិជ្ជា មានសភាពដូច្នោះ ។ តិច្ឆានិវត្តានោះ គឺដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិការទាយ
 លក្ខណៈវិកលភ័យខ្លះ ទាយលក្ខណៈសំពត់ខ្លះ ទាយលក្ខណៈដ៏ម្យង
 ឬរឿងប្រក់ខ្លះ ទាយលក្ខណៈត្រៀងស្រ្តាខ្លះ ទាយលក្ខណៈងាវខ្លះ
 ទាយលក្ខណៈសរខ្លះ ទាយលក្ខណៈធូខ្លះ ទាយលក្ខណៈអវុទ្ធកខ្លះ ទាយ
 លក្ខណៈស្រីខ្លះ ទាយលក្ខណៈបុរសខ្លះ ទាយលក្ខណៈក្មេងប្រុសខ្លះ
 ទាយលក្ខណៈក្មេងស្រីខ្លះ ទាយលក្ខណៈខ្ញុំប្រុសខ្លះ ទាយលក្ខណៈខ្ញុំ
 ស្រីខ្លះ ទាយលក្ខណៈដំរីខ្លះ ទាយលក្ខណៈសេះខ្លះ ទាយលក្ខណៈ
 ក្របីខ្លះ ទាយលក្ខណៈគោឧសកខ្លះ ទាយលក្ខណៈគោខ្លះ ទាយលក្ខណៈ
 កណ្តែកខ្លះ ទាយលក្ខណៈកែវខ្លះ ទាយលក្ខណៈមាន់ខ្លះ ទាយលក្ខណៈ
 ចាបប្រក្រួតខ្លះ ទាយលក្ខណៈបូក់ម្លូឬត្រៀងប្រដាប់ធ្វើដោយរូបទន្សន់ខ្លះ
 ទាយលក្ខណៈត្រៀងប្រដាប់បូក់តូលផ្ទះខ្លះ ទាយលក្ខណៈបូក់ម្លូឬត្រៀង
 ប្រដាប់ធ្វើដោយរូបអណ្តើកខ្លះ ទាយលក្ខណៈម្រឹត ភិសត្តរដ៏ឯង ទាំង
 អស់ខ្លះ ។ ភិក្ខុជាអ្នកវៀរចាកមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិច្ឆានិវត្តា មានសភាព
 ដូច្នោះឯង ។ នេះជាសីលរបស់ភិក្ខុនោះ ។

[១០៦] យថា វា បទេកេ កោត្តោ សមណ-
 ប្រាញណា សន្តាទេយ្យានំ កោដលានំ ភុត្តិត្តា ភេ
 ឯវុចាយ តិវច្ឆានិវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាប្បន្តិ ។
 សេយ្យដីទំ ។ រត្តំ ជយោនំ កវិស្សតំ រត្តំ អបយោនំ
 កវិស្សតំ អត្តន្តរាទំ រត្តំ ឧបយោនំ កវិស្សតំ ពាហិរាទំ
 រត្តំ អបយោនំ កវិស្សតំ ពាហិរាទំ រត្តំ ឧបយោនំ
 កវិស្សតំ អត្តន្តរាទំ រត្តំ អបយោនំ កវិស្សតំ អត្តន្តរាទំ
 រត្តំ ជយោ កវិស្សតំ ពាហិរាទំ រត្តំ បរាជយោ ក.
 វិស្សតំ ពាហិរាទំ រត្តំ ជយោ កវិស្សតំ អត្តន្តរាទំ
 រត្តំ បរាជយោ កវិស្សតំ ឥតិ ឥមស្ស ជយោ កវិស្សតំ
 ឥមស្ស បរាជយោ កវិស្សតំ ឥតិ វា ។ ឥតិ ឯវុចាយ
 តិវច្ឆានិវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវា បដិវិកោ ហោតិ ។ ឥទំចិស្ស
 ហោតិ សីលស្មី ។

[១០៧] យថា វា បទេកេ កោត្តោ សមណប្រាញ-
 ណា សន្តាទេយ្យានំ កោដលានំ ភុត្តិត្តា ភេ ឯវុច-
 ាយ តិវច្ឆានិវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាប្បន្តិ ។
 សេយ្យដីទំ ។ ចន្តត្តាហោ កវិស្សតំ សុវិយត្តាហោ

[១០៦] ម្យុតិវុទ្ធិក ដូចជា សមណប្រាញណំ ព័ន្ធខ្យាយ ដ៏ចំរើន
 ពួកមួយ បរិភោគនូវភោជនព័ន្ធខ្យាយ ដែលទាយកឱ្យដោយសង្ខារហើយ
 តែសមណប្រាញណំ ព័ន្ធនោះ ចិត្តមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិវច្ឆាន-
 វិជ្ជា មានសភាពដូច្នោះ ។ តិវច្ឆានវិជ្ជានោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ធីការទាយ
 ពិធីការលើកទ័ពជា ព្រះរាជាគួរស្តេចចេញទៅ (ក្នុងវិជ្ជា) ព្រះរាជា
 គួរស្តេចត្រឡប់មកវិញ (ក្នុងវិជ្ជា) ព្រះរាជាខាងក្នុងនឹងរុករានចូលទៅ
 ព្រះរាជាខាងក្រៅនឹងថយចេញទៅ ព្រះរាជាខាងក្រៅនឹងរុករានចូលមក
 ព្រះរាជាខាងក្នុងនឹងថយចេញទៅ ព្រះរាជាខាងក្នុងនឹងមានជ័យជំនះ ព្រះ
 រាជាខាងក្រៅនឹងបរាជ័យ ព្រះរាជាខាងក្រៅនឹងមានជ័យជំនះ ព្រះរាជា
 ខាងក្នុងនឹងបរាជ័យ ព្រះរាជាអង្គនេះនឹងមានជ័យជំនះ ព្រះរាជាអង្គនេះ
 នឹងបរាជ័យ ។ ភិក្ខុជាអ្នករៀនចាត់មិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិវច្ឆានវិជ្ជា មាន
 សភាពដូច្នោះឯង ។ នេះជាសីលរបស់ភិក្ខុនោះ ។

[១០៧] មួយវិញទៀត ដូចជាសមណប្រាញណំ ព័ន្ធខ្យាយ
 ដ៏ចំរើនពួកមួយ បរិភោគនូវភោជនព័ន្ធខ្យាយ ដែលទាយកឱ្យដោយ
 សង្ខារហើយ តែសមណប្រាញណំ ព័ន្ធនោះ ចិត្តមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ
 ព្រោះតិវច្ឆានវិជ្ជា មានសភាពដូច្នោះ ។ តិវច្ឆានវិជ្ជានោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។
 ធីការទាយ (ក្នុងវិជ្ជា) នឹងមានចន្តត្តា មិនមានស្ស្សត្តា មិន

ភវិស្សតំ ទក្ខត្តាហោ ភវិស្សតំ ទទ្ទិមសុវិយាធំ ប-
 ថតមធំ ភវិស្សតំ ទទ្ទិមសុវិយាធំ ឧប្បថតមធំ ភវិស្ស-
 តំ ទក្ខត្តាធំ បថតមធំ ភវិស្សតំ ទក្ខត្តាធំ ឧប្បថត-
 មធំ ភវិស្សតំ ឧត្តាទាតោ ភវិស្សតំ ជិសាធាហោ
 ភវិស្សតំ ក្វមិចាលោ ភវិស្សតំ ខេទុទុកំ ភវិស្សតិ
 ទទ្ទិមសុវិយទក្ខត្តាធំ ឧត្តមធំ ឧត្តមធំ សង្កិលេសិ
 វេនាធំ ភវិស្សតំ ឯវិវិចាតោ ទទ្ទត្តាហោ ភវិស្សតំ ឯវិ-
 វិចាតោ សុវិយត្តាហោ ភវិស្សតំ ឯវិវិចាតោ ទក្ខត្ត-
 ត្តាហោ ភវិស្សតំ ឯវិវិចាតំ ទទ្ទិមសុវិយាធំ បថតមធំ
 ភវិស្សតំ ឯវិវិចាតំ ទទ្ទិមសុវិយាធំ ឧប្បថតមធំ
 ភវិស្សតំ ឯវិវិចាតំ ទក្ខត្តាធំ បថតមធំ ភវិស្សតំ
 ឯវិវិចាតំ ទក្ខត្តាធំ ឧប្បថតមធំ ភវិស្សតំ ឯវិវិចា-
 តោ ឧត្តាទាតោ ភវិស្សតំ ឯវិវិចាតោ ជិសាធា-
 ហោ ភវិស្សតំ ឯវិវិចាតោ ក្វមិចាលោ ភវិស្សតិ

មានគ្រូគ្រោះ គឺផ្កាយព្រះគ្រោះដើរម្ដងម្កាត់ ឬដើរលន់ព្រះភាវិត្យ
 ព្រះចន្ទ ឬផ្កាយណាមួយ ព្រះចន្ទព្រះភាវិត្យនឹងដើរតាមផ្លូវត្រូវគ្នា ព្រះ
 ចន្ទព្រះភាវិត្យ នឹងដើរទុស្ដវិគ្គា ផ្កាយចាំងច្បាយនឹងដើរតាមផ្លូវត្រូវគ្នា
 ផ្កាយចាំងច្បាយនឹងដើរទុស្ដវិគ្គា នឹងមានទុក្ខបាត(១)នឹងកើតមានកំដៅ
 ក្នុងចំស នឹងមានកម្រិតផែនដី នឹងមានផ្លូវលាង (អ្នកមានភ្លៀង) ព្រះចន្ទ
 ព្រះភាវិត្យផ្កាយនឹងទៀង ឬលិចទៅវិញនឹងសៅហ្មងឬផ្លូវផង ចន្ទគ្រោះ
 នឹងបណ្តាលឲ្យមានសុទ្ធក្នុងនេះ សូរ្យគ្រោះនឹងបណ្តាលឲ្យមានសុទ្ធ
 ក្នុងនេះ ឧត្តគ្រោះនឹងបណ្តាលឲ្យមានសុទ្ធក្នុងនេះ ព្រះ
 ចន្ទនឹងព្រះភាវិត្យដើរតាមផ្លូវត្រូវគ្នា នឹងបណ្តាលឲ្យមានសុទ្ធក្នុងនេះ
 ព្រះចន្ទនឹងព្រះភាវិត្យ ដើរទុស្ដវិគ្គា នឹងបណ្តាលឲ្យមានសុទ្ធក្នុងនេះ
 នេះ ពួកផ្កាយដើរតាមផ្លូវត្រូវគ្នា នឹងបណ្តាលឲ្យមានសុទ្ធក្នុងនេះ
 ពួកផ្កាយដើរទុស្ដវិគ្គា នឹងបណ្តាលឲ្យមានសុទ្ធក្នុងនេះ ទុក្ខបាត
 នឹងបណ្តាលឲ្យមានសុទ្ធក្នុងនេះ កំដៅក្នុងចំសនឹងបណ្តាលឲ្យមាន
 សុទ្ធក្នុងនេះ ការកម្រិតផែនដីនឹងបណ្តាលឲ្យមានសុទ្ធក្នុងនេះ

១ ក្នុងសីលកុម្មុវិញ្ញាសនីកាយ ពាលលើអាពាសមានច្បាប់ទង្គិចគ្នាគ្នា កំពើតមានគំនូរស្នី
 ព្រះចន្ទព្រះភាវិត្យចុះចុះអំពីអាពាស ហេតុនេះ ព្រះចន្ទ ព្រះភាវិត្យ ។

ឯវិវាទោ ធាតុទុក្ខំ កវិស្សតិ ឯវិវាទំ ច្ចុំមស្ស-
វិយនក្ខត្តានំ ឧក្ខមំ ឧក្ខមំ សង្កិលេសំ វេទានំ
កវិស្សតិ ឥតិ វា ។ ឥតិ ឯវិវាទោ ឆិទ្ធានវិជ្ជាយ
ឆិទ្ធានំ មជិវិវោ ហោតិ ។ ឥទ្ធិមិស្ស ហោតិ
សីលស្មី ។

(១១៨) យថា វា មនោកោតោ គោត្តោ សមណាប្រាហ្ម-
ណា សន្តានេយ្យំ គោតោ កុត្តិកា តេ ឯវិវាទោ
ឆិទ្ធានវិជ្ជាយ ឆិទ្ធានំ ឆិទ្ធានំ កុត្តិកា ។ សេយ្យមិ
ទំ ។ សុវិជ្ជិតា កវិស្សតិ ឧត្តមិកា កវិស្សតិ សុភិក្ខុ
កវិស្សតិ ឧត្តមិកំ កវិស្សតិ ទេមំ កវិស្សតិ ភយំ កវិស្សតិ
ពោតោ កវិស្សតិ អាពោក្យំ កវិស្សតិ មុត្តា គណនា
សង្ខារំ កាយេយ្យំ លោកាយនំ(១) ឥតិ វា ។ ឥតិ
ឯវិវាទោ ឆិទ្ធានវិជ្ជាយ ឆិទ្ធានំ មជិវិវោ ហោតិ ។
ឥទ្ធិមិស្ស ហោតិ សីលស្មី ។

១ លោកាយនន្តំ កន្តិ យោកោ ទិស្សតិ ។

ផ្ការោមំ (ឥតមានភ្លៀង) នឹងបណ្តាលឲ្យមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ព្រះពន្ល
ព្រះអាទិត្យនឹងផ្កាយរេឡើងឬលិចទៅវិញ សៅហ្មងឬផ្លូវផងនឹងបណ្តាល
ឲ្យមានសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ ។ ភិក្ខុជាអ្នករៀនច្រើនដ៏ប្រោះភិក្ខុខ្លាច
មានសភាពដូច្នេះឯង ។ នេះជាសីលរបស់ភិក្ខុនោះដែរ ។

(១១៨) មួយវិញទៀត ដូចជា សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដ៏ចំ-
រើនក្នុងមួយ បរិវាគ្គខ្លះខាងទាំងឡាយ ដែលទាយករដោយសត្វ
ហើយ តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះ
ភិក្ខុខ្លាច មានសភាពដូច្នោះ ។ ភិក្ខុខ្លាចនោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺការ
ទាយថា (ក្នុងឆ្នាំនោះ) នឹងមានភ្លៀងធ្លាក់ស្រួល នឹងមានភ្លៀងធ្លាក់ មិន
ស្រួល នឹងមានបាយសម្បូរណ៍ នឹងមានបាយក្រ នឹងមានសេចក្តីក្សេម-
ក្សា នឹងមានភ័យ នឹងមានរោគ នឹងមិនមានរោគ ការរាប់ដោយវិជ្ជា
ការរាប់ដោយវិធីនក្ខន្ធ រាប់បូក(១) ការរាប់ហ្មោត គម្ពីរលោកាយនៈ ។
ភិក្ខុជាអ្នករៀនច្រើនដ៏ប្រោះភិក្ខុខ្លាច មានសភាពដូច្នេះឯង ។
នេះជាសីលរបស់ភិក្ខុនោះដែរ ។

១ អន្តិកា ថា ការរាប់នេះបើស្តាប់ដល់បុគ្គលណា ចូលនោះកាលបើយំញែមើល ក៏
រាជនិទ្ទេសថា ឈឺនេះមានស្លឹកប្រៃ ។ បា. ។

[១១៧] យថា វា បទេកោ កោន្តោ សមណ-
 ប្រាហ្មណា សន្តានេយ្យានំ កោដណំ កុញ្ញត្វា តេ
 ឯវុចាយ តំរាជានិដ្ឋាយ មិន្ទាដិវេទ ជីវិតំ កាប្បន្តំ ។
 សេយ្យដីធំ ។ អាវហំ វិវហំ សំរេធំ វិវេធំ សន្តិ-
 រណំ វិកិរណំ សុតតតារណំ ទុក្ខតតារណំ វិទុក្ខតត-
 តារណំ ធម្មិក្កិក្កន្តំ^(១) ហនុសិហនំ ហត្តាភិជ្ជន្តំ^(២)
 កណ្ណជ្ជន្តំ អាណាសប្បញ្ញំ កុមារិច្ឆន្តំ នេវប្បញ្ញំ
 អាទិច្ឆបដ្ឋានំ មហាភុច្ឆានំ អក្កជ្ជិលនំ សិវិក្កិយនំ ឥតិ
 វា ។ ឥតិ ឯវុចាយ តំរាជានិដ្ឋាយ មិន្ទាដិវា បដិវិកោ
 ហោតិ ។ ឥទ្ធិមិស្ស ហោតិ សីលស្និ ។

• ១. មិញ្ញិក្កន្តំ ។ ២. ម. បន្តន្តំ ហនុសិហន្តំ ពាលេ វិស្សិ ។

(១១៧) មួយវិញ្ញាៗក ដូចជា សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដ៏ចំ-
 រើន្តកមួយ បរិភោគទូរៈកាដនទាំងឡាយ ដែលនាយកឲ្យដោយសព្វ
 ហើយ តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ចំពោះជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះ
 គំរោងវិជ្ជា មានសភាពដូច្នោះ ។ គំរោងវិជ្ជានោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។
 គឺវិជ្ជាប្រភាវហមន្តលខ្លះ វិជ្ជាប្រវិវាហមន្តលខ្លះ វិជ្ជាធ្វើឲ្យគ្រូមព្រៀនភ្នា
 (ស្នេហ៍) ខ្លះ វិជ្ជាធ្វើឲ្យប្រាត់ប្រាសភ្នា (បង់ចំណែក) ខ្លះ វិជ្ជាប្រមូលទ្រព្យ
 ខ្លះ វិជ្ជាប្រកបដំនួញខ្លះ វិជ្ជាធ្វើឲ្យចូលចិត្តស្រឡាញ់ភ្នា ឬធ្វើឲ្យមាន
 សិរិទ្ធិខ្លះ វិជ្ជាធ្វើឲ្យស្អប់ភ្នាខ្លះ វិជ្ជាធ្វើឲ្យកំរើលបំរុងនីតិវិធានមិនឲ្យវិធានខ្លះ
 វិជ្ជាចង់អណ្តាតឲ្យរឹងដោយមន្តខ្លះ វិជ្ជាចង់ចង្កាឲ្យរឹងខ្លះ វិជ្ជាសូត្ររបៀន
 ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរដៃខ្លះ វិជ្ជាសូត្ររបៀនដើម្បីមិនឲ្យពួសម្លេងដោយគ្រាចៀកខ្លះ
 ប្រស្នាកញ្ជក់ គឺមន្តរបាយទៅតាមមនោនិវេទកញ្ជក់ ហើយសូត្រស្នា
 ខ្លះ ប្រស្នាកុមារី គឺមន្តបញ្ចូលទៅតាក្នុងសិរិវិនិកុមារី ហើយសូត្រស្នា
 ខ្លះ ប្រស្នាទៅតា គឺមន្តបញ្ចូលទៅតាក្នុងសិរិវិនិខាសិ ហើយសូត្រស្នា
 ខ្លះ វិជ្ជាបម្រើព្រះអាទិក្សខ្លះ វិជ្ជាបម្រើមហាប្រាហ្មខ្លះ វិជ្ជាបញ្ចេញភ្លើងអំពី
 មាត់ដោយមន្តខ្លះ វិជ្ជាហៅសិរិឲ្យបំភ្លើងសិរិវិនិខ្លះ ។ គឺកុដ្តាអ្នកវិញ្ញា
 បំពាក់ជីវៈ ព្រោះគំរោងវិជ្ជា មានសភាពដូច្នោះឯង ។ នេះជាសីលរបស់
 កុដ្តានោះដែរ ។

សមត្ថកិច្ចសុខាភិបាល សីលធម៌កិច្ចការ មហាសីល

(១២០) យថា វា បទេតេ ភោត្តោ សមណាប្រាហ្មណា សទ្ធាធម្មោ ភោត្តោ ភុត្តា តេ ឯវុហាយ តិរច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កម្មេន្តេ ។ សេយ្យថំ ។ សន្តិកម្មំ បណ្ឌិតកម្មំ ភូតិកម្មំ ភូតិកម្មំ^(១) វស្សកម្មំ វេស្សកម្មំ វត្តកម្មំ វត្តបរិករណំ^(២) អាចមនំ ធម្មាមនំ ជុហនំ វមនំ វេចនំ ឧទ្ធរិវេចនំ អនោវវេចនំ សីសវិវេចនំ កណ្ណាតេសំ ទេត្តប្បាណំ^(៣) ទត្តកម្មំ អញ្ជនំ មច្ឆញ្ជនំ សាលាតិយំ សល្យកម្មំ ធារកតិកម្មំ^(៤) មូលភេសថ្វានំ អនុប្បាណំ ឱសនីនិ បដិមោត្តោ ឥតិ វា ។ ឥតិ ឯវុហាយ តិរច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវា បដិវិភោហោតិ ។ ឥនិមិស្ស ហោតិ សីលស្មី ។

១ ឱ. ភូតិកម្មំ ភូតិកម្មំ ។ ម. ភូតិកម្មំ ភូតិកម្មំ ។ ២ ម. វត្តបរិករណំ ។ ៣ ឱ. ទេត្តប្បាណំ ។ ម. ទេត្តប្បាណំ ។ ៤ ឱ. ម. ធារកតិកម្មំ ។

សមត្ថកិច្ចសុខាភិបាល សីលធម៌កិច្ចការ មហាសីល

(១២០) ម្យ៉ាងទៀត ដូចជា សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដ៏ចំរើន ក្នុងមួយ បរិភោគនូវភោជនទាំងឡាយ ដែលទាយកឱ្យដោយសង្ខារហើយ តែសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆាន វិជ្ជាមានសភាពដូច្នោះ ។ តិរច្ឆានវិជ្ជានោះ គឺដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺការបន់ ស្រន់ខ្លះ ការលាប់ណាខ្លះ ធ្វើមន្តសម្រាប់ការពារបេសាចខ្លះ ធ្វើមន្តសម្រាប់ ការពារផ្ទះខ្លះ ធ្វើទ្រុឌទ្រោមដូចជាបុរសខ្លះ ធ្វើបុរសឱ្យដូចជាទ្រុឌខ្លះ ធ្វើ ពិធីសង់ផ្ទះលើទីដីដែលមិនគ្រប់គ្រាន់ធ្វើខ្លះ ធ្វើពលិកម្មនៅទីដីដែលសង់ផ្ទះ ខ្លះ ដំរើមុខឱ្យស្អាតដោយទឹកឱ្យគេខ្លះ បង្កក់ប្រសិទ្ធិឱ្យគេខ្លះ ឬជាភ្លើង ឱ្យគេខ្លះ ធ្វើថ្នាំសម្រាប់ឱ្យគេខ្លះ ធ្វើថ្នាំបញ្ចុះខ្លះ ធ្វើថ្នាំកំចាត់បង់នូវវោស ខាងលើខ្លះ ធ្វើថ្នាំកំចាត់បង់នូវវោសខាងក្រោមខ្លះ ធ្វើថ្នាំកំចាត់បង់ នូវ វោស ក្នុងក្បាលខ្លះ សូម្រែងសម្រាប់បន្តក់គ្រចៀកខ្លះ ធ្វើថ្នាំសម្រាប់ ស្ម័កខ្លះ ធ្វើថ្នាំសម្រាប់ហិតខ្លះ ធ្វើថ្នាំសម្រាប់លាបបង្កាត់ខ្លះ ធ្វើថ្នាំ គ្រជាក់សម្រាប់ស្រលាបខ្លះ ធ្វើវដ្តកម្មក្បែរក្នុងខ្លះ ធ្វើពេទ្យវះខ្លះ ធ្វើ ពេទ្យក្បែរក្នុងខ្លះ ដាក់ថ្នាំគ្រោយឱ្យជួយកម្លាំងថ្នាំមុខខ្លះ លាងថ្នាំដើម ពេញខ្លះ^(១) ។ តិរច្ឆានវិជ្ជាមានសភាពមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិរច្ឆានវិជ្ជា មានសភាព ដូច្នោះហើយ ។ នេះជាសីលរបស់តិរច្ឆានវិជ្ជា ។

១ អដ្ឋកថា ថា កាលបើមាននិម្មិត្យកំចាត់ មានវិញ្ញាណនិម្មិត្យកំចាត់ កាល បើនិម្មិត្យស្រួលសច្ចៈហើយ ក៏នាំយកថ្នាំនោះចេញ ។

[១២១] ស^(១) ទោ សោ មហាកដ ភិក្ខុ ឯវិ

សីលសម្បទ្ទោ ន កុតោចំ ភយំ សមនុបស្សតិ យេនិទំ
សីលសំវរតោ ។ សេយ្យថាបិ មហាកដ ទត្តិយោ មុត្តា-
វសំត្ថោ ចំហតបច្ចាមំត្ថោ ន កុតោចំ ភយំ សមនុបស្សតិ
យេនិទំ បច្ចុត្តិកតោ ឯវមេវ ទោ មហាកដ ភិក្ខុ ឯវិ
សីលសម្បទ្ទោ ន កុតោចំ ភយំ សមនុបស្សតិ យេនិទំ
សីលសំវរតោ ។ សោ វិបិដា អវិយេន សីលក្កន្តោ
សមន្ទាតតោ អជ្ឈត្តំ អនវិជ្ជសុទ្ធិ បដិសំវរេនតំ ។
ឯវិ ទោ មហាកដ ភិក្ខុ សីលសម្បទ្ទោ ហោតិ ។

មហាសីលំ វិជ្ជិតំ ។

១ សោតិ កន្លង ពៅន្តពោ វិស្សតិ ។

[១២១] បពិត្រមហាកដ ភីយណាវដលគប្បិភើតឡើង ព្រោះ

សេចក្តីសង្រួមកងសីល ភិក្ខុនោះឯងបរិបូណ៌ដោយសីល យ៉ាងនេះហើយ
វែមនិមិទបានឃើញនូវភីយនោះ អំពីទំណាមួយឡើយ ។ បពិត្រមហាកដ
ប្រៀបដូចជាភីយណា ដែលគប្បិភើតឡើងអំពីសត្រូវ ក្សត្រិយ៍ដែលបាន
ប្តូរភិសេក^(១) ហើយកំចាត់បង្ខំនូវក្នុងសត្រូវអស់ហើយ វែមនិមិទបាន
ឃើញភីយនោះ អំពីទំណាមួយឡើយ ដូចម្តេចមិញ បពិត្រមហាកដ
ភីយណា ដែលគប្បិភើតឡើង ព្រោះសេចក្តីសង្រួម កងសីល ភិក្ខុ
អ្នកបរិបូណ៌ដោយសីល យ៉ាងនេះហើយ វែមនិមិទបានឃើញ នូវភីយ
នោះ អំពីទំណាមួយឡើយ ដូច្នោះឯង ។ ភិក្ខុនោះ បើបានប្រកបដោយ
សីលក្កន្តជាបេសព្រះអរិយះនេះហើយ វែមនិមិទនូវសេចក្តីសុខ ដែល
មិនមានទោសកងសត្តានចិត្តនៃខ្លួន ។ បពិត្រមហាកដ ភិក្ខុជាអ្នកបរិបូណ៌
ដោយសីល យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ មហាសីល ។

១ ព្រះរាជានិទិសពោធិសេនាស្រុកដទៃលើព្រះសិរិរាជ, ឡសោយណិវ្យូចហើយ ។

[១២២] កថត្ត មហានិទាន កំត្តា ឥន្ទ្រិយេសុ
 កុត្តនាហេ ហោតិ ។ ឥឧ មហានិទាន កំត្តា ឧត្តនា
 រូបិ ធិស្វា ន ធិមិត្តត្តាហិ ហោតិ ពានុត្យញ្ញនត្តាហិ
 យត្វាធិការណមេធំ ឧត្តន្ទ្រិយេ អសំវុតិ វិហារន្តំ អភិជ្ឈា-
 នោមនស្សា ចាបកា អត្តុសលា ធម្មា អន្តាស្សវេយ្យំ
 តស្ស សំវាយ បដិបដ្ឋតិ រក្ខតិ ឧត្តន្ទ្រិយេ ឧត្តន្ទ្រិយេ
 សិវំ អាបដ្ឋតិ ។ សោតេន សន្តិ សុត្វា ន ធិមិត្តត្តាហិ
 ហោតិ ពានុត្យញ្ញនត្តាហិ យត្វាធិការណមេធំ សោតិព្រ្ម្និ-
 យំ អសំវុតិ វិហារន្តំ អភិជ្ឈានោមនស្សា ចាបកា អត្តុ-
 សលា ធម្មា អន្តាស្សវេយ្យំ តស្ស សំវាយ បដិបដ្ឋតិ
 រក្ខតិ សោតិព្រ្ម្និយេ សោតិព្រ្ម្និយេ សិវំ អាបដ្ឋតិ ។
 យារធន កន្តំ យាសេត្វា ន ធិមិត្តត្តាហិ ហោតិ ពានុត្យញ្ញ-
 នត្តាហិ យត្វាធិការណមេធំ យាធិព្រ្ម្និយេ អសំវុតិ វិហារន្តំ
 អភិជ្ឈានោមនស្សា ចាបកា អត្តុសលា ធម្មា អន្តាស្ស-
 វេយ្យំ តស្ស សំវាយ បដិបដ្ឋតិ រក្ខតិ យាធិព្រ្ម្និយេ

(១២២) បពិត្រមហានិទាន កំត្តាដែលជាបុគ្គល ខ្ញុំទារក្ខន្តិយ្យ
 ព័ន្ធក្រម តើដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រមហានិទាន កំត្តាសាសនានេះ
 បានឃើញរូបដោយចក្ខុហើយ តែមិនកាន់យកទូរិមិត្ត មិនកាន់យក ខ្ញុំ
 អនុត្យញ្ញនៈ ឯអភិជ្ឈានិវេទនស្ស ដែលជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក តែងតែ
 គ្របសង្កត់ខ្ញុំបុគ្គល ដែលមិនបានសង្រួមចក្ខុនិយ្យនេះ ព្រោះហេតុមិនបាន
 សង្រួមខ្ញុំចក្ខុនិយ្យណា ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមខ្ញុំចក្ខុនិយ្យនោះ រក្សា ខ្ញុំ
 ចក្ខុនិយ្យ ដល់ខ្ញុំវេសចក្ខុសង្រួមក្នុងចក្ខុនិយ្យ ។ ធូសម្រួលដោយក្រចៀក
 ហើយ តែមិនកាន់យកទូរិមិត្ត មិនកាន់យកទូរិមិត្យញ្ញនៈ ឯអភិជ្ឈានិវេ-
 ទនស្ស ដែលជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក តែងតែគ្របសង្កត់ខ្ញុំបុគ្គលដែល
 មិនសង្រួមខ្ញុំសោតិព្រ្ម្និយ្យនេះ ព្រោះហេតុមិនបានសង្រួម ខ្ញុំសោតិព្រ្ម្និយ្យ
 ណា ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមខ្ញុំសោតិព្រ្ម្និយ្យនោះ រក្សាខ្ញុំសោតិព្រ្ម្និយ្យ
 ដល់ខ្ញុំវេសចក្ខុសង្រួមក្នុងសោតិព្រ្ម្និយ្យ ។ បានគុំគ្និវដោយច្រមុះហើយ
 តែមិនកាន់យកទូរិមិត្ត មិនកាន់យកទូរិមិត្យញ្ញនៈ ឯអភិជ្ឈានិវេ-
 ទនស្ស ដែលជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក តែងតែគ្របសង្កត់ខ្ញុំបុគ្គលដែល
 មិនបានសង្រួមខ្ញុំយានិព្រ្ម្និយ្យនេះ ព្រោះហេតុមិនបានសង្រួមខ្ញុំយានិព្រ្ម្និយ្យ
 ណា ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមខ្ញុំយានិព្រ្ម្និយ្យនោះ រក្សាខ្ញុំយានិព្រ្ម្និយ្យ ដល់ខ្ញុំ

យាធិត្រ័យេ សំវំ អាបជ្ជតិ ។ ជំព្រៃយ រសំ សាយត្វា
 ន ធិមិត្តត្តាហិ ហោតិ ជាទុក្ខញ្ញនត្តាហិ យត្វាធិការណា-
 មេធំ ជំព្រៃត្រ័យេ អសំវំតំ វិហារន្តំ អភិជ្ឈា ទោមនស្សា ចាបតា
 អកុសលា ធម្មា អទ្ធាស្សវេយ្យំ តស្ស សិវាយ មជ្ជិមជ្ជតិ
 រក្ខតិ ជំព្រៃត្រ័យេ ជំព្រៃត្រ័យេ សំវំ អាបជ្ជតិ ។ ការយេន
 ដោជ្ជតំ ធុសិត្វា ន ធិមិត្តត្តាហិ ហោតិ ជាទុក្ខញ្ញនត្តាហិ
 យត្វាធិការណាមេធំ ការយំត្រ័យេ អសំវំតំ វិហារន្តំ អភិជ្ឈា-
 ទោមនស្សា ចាបតា អកុសលា ធម្មា អទ្ធាស្សវេយ្យំ
 តស្ស សិវាយ មជ្ជិមជ្ជតិ រក្ខតិ ការយំត្រ័យេ ការយំត្រ័យេ
 សំវំ អាបជ្ជតិ ។ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយេ ន ធិមិត្តត្តាហិ
 ហោតិ ជាទុក្ខញ្ញនត្តាហិ យត្វាធិការណាមេធំ មជ្ជិមជ្ជតិ
 អសំវំតំ វិហារន្តំ អភិជ្ឈា ទោមនស្សា ចាបតា អកុសលា
 ធម្មា អទ្ធាស្សវេយ្យំ តស្ស សិវាយ មជ្ជិមជ្ជតិ រក្ខតិ មជ្ជិ-
 ត្រ័យេ មជ្ជិត្រ័យេ សំវំ អាបជ្ជតិ ។ សោ ឥមិទា អរិយេន

សេចក្តីសង្រួមក្នុងយានិទ្ធិនិយម ។ បានជញ្ជក់ជញ្ជាបន្តិកសេដ្ឋកិច្ចអណ្តាត
 ហើយ តែមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត មិនកាន់យកនូវអនុព្យញ្ជនៈ ឯអភិជ្ឈា
 ធីតិទោមនស្ស ដែលជាអកុសលធម៌វិលាមក តែងតែគ្របសង្កត់នូវបុគ្គល
 ដែលមិនបានសង្រួមនូវជំព្រៃត្រ័យេនេះ ព្រោះហេតុមិនបានសង្រួមនូវជំព្រៃត្រ័យេ
 ណា ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមនូវជំព្រៃត្រ័យេនោះ រក្សានូវជំព្រៃត្រ័យេ ដល់នូវ
 សេចក្តីសង្រួមក្នុងជំព្រៃត្រ័យេ ។ បានពាល់ក្រវែលនូវសម្ពុស្សដោយកាយហើយ
 តែមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត មិនកាន់យកនូវអនុព្យញ្ជនៈ ឯអភិជ្ឈាធីតិទោម-
 នស្ស ដែលជាអកុសលធម៌វិលាមក តែងតែគ្របសង្កត់នូវបុគ្គលដែលមិន
 បានសង្រួមនូវកាយិទ្ធិនិយមនេះ ព្រោះហេតុមិនបានសង្រួម នូវកាយិទ្ធិនិយម
 ណា ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួម នូវកាយិទ្ធិនិយមនោះ រក្សានូវកាយិទ្ធិនិយម ដល់
 នូវសេចក្តីសង្រួមក្នុងកាយិទ្ធិនិយម ។ បានដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយ
 ចិត្តហើយ តែមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត មិនកាន់យកនូវអនុព្យញ្ជនៈ ឯអភិជ្ឈា
 ធីតិទោមនស្ស ដែលជាអកុសលធម៌វិលាមក តែងតែគ្របសង្កត់
 នូវបុគ្គល ដែលមិនបានសង្រួម នូវមនិទ្ធិនិយមនេះ ព្រោះហេតុមិនបាន
 សង្រួមនូវមនិទ្ធិនិយមណា ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមនូវមនិទ្ធិនិយមនោះ រក្សា
 នូវមនិទ្ធិនិយម ដល់នូវសេចក្តីសង្រួម ក្នុងមនិទ្ធិនិយម ។ ភិក្ខុនោះ

ឥន្ទ្រិយេសំវេទេ សមញ្ញាគតោ អជ្ឈត្តំ អត្យាសេកសុទ្ធំ
មជ្ជិសំវេទេតិ ។ វិវំ ទោ មហារាជ ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយេសុ
កុត្តន្ទារោ ហោតិ ។

[១២៣] កថត្តា មហារាជ ភិក្ខុ សតិសម្បជញ្ញោ
សមញ្ញាគតោ ហោតិ ។ ឥទ មហារាជ ភិក្ខុ អតិក្កន្តោ
មជ្ជិក្កន្ត សម្បជានការី ហោតិ អាណាគិកេ វិណាគិ-
កេ សម្បជានការី ហោតិ សម្មិត្តិកេ មសារិកេ សម្ប-
ជានការី ហោតិ សឡិដ្ឋិបន្តតិវរាណា សម្បជានការី
ហោតិ អសិកេ បិកេ ខាយិកេ សាយិកេ សម្បជានការី
ហោតិ ឧត្តារមស្សវិកេស្មេ សម្បជានការី ហោតិ កតេ
បិកេ ធិសិទ្ធេ សុត្ត ជាតិកេ កាសិកេ តុល្លិកាវេ
សម្បជានការី ហោតិ ។ វិវំ ទោ មហារាជ ភិក្ខុ
សតិសម្បជញ្ញោ សមញ្ញាគតោ ហោតិ ។

[១២៤] កថត្តា មហារាជ ភិក្ខុ សន្តិដ្ឋោ ហោតិ ។
ឥទ មហារាជ ភិក្ខុ សន្តិដ្ឋោ ហោតិ កាយបរិហារិកេ ឧ
ចិវេន កុដ្ឋិបរិហារិកេ ធិស្លាទាតេន សោ យេន

បានប្រកបគ្របដោយឥន្ទ្រិយេសំវេទេ ដោយសំវេទេនេះហើយ វេមនិទទួល
ចំពោះខ្ញុំសុទ្ធ ដែលមិនច្រឡំច្រឡំដោយកិលេសជាខាងក្នុង ។ បពិត្រ
មហារាជ ភិក្ខុជាអ្នកប្រកបដោយឥន្ទ្រិយេចាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ។

[១២៥] បពិត្រមហារាជ ឯភិក្ខុជាអ្នកប្រកបដោយសតិធិនិសម្បជញ្ញៈ
នោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រមហារាជ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កាលណា
ដើរទៅមុខ ណាមួយក្រោយ ក៏មានសេចក្តីជំងឺខ្លួន កាលត្រឡប់មើល
ទៅមុខ ត្រឡប់មើលទៅទិសផ្សេងៗ ក៏មានសេចក្តីជំងឺខ្លួន កាលបត់លា
(ដៃដើរ) ក៏មានសេចក្តីជំងឺខ្លួន កាលទ្រទ្រង់ម្ល៉ៃសន្សំដំ បាត្រ ចិវេ
ក៏មានសេចក្តីជំងឺខ្លួន កាលបរិភោគជឹក ទំពា ជញ្ជក់ជញ្ជាប ក៏មាន
សេចក្តីជំងឺខ្លួន កាលបន្លោច្នាំរបស្សាវៈ ក៏មានសេចក្តីជំងឺខ្លួន កាល
ដើរ ឈរ អង្គុយ ដេកលក់ គ្រាន់ពីដេក និងាយបូស្សៀម ក៏មានសេចក្តី
ជំងឺខ្លួន ។ បពិត្រមហារាជ ភិក្ខុជាអ្នកប្រកប ដោយសតិធិនិសម្បជញ្ញៈ
ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

[១២៦] បពិត្រមហារាជ ឯភិក្ខុជាអ្នកសន្តោស (គ្រូករវចំពោះ
បច្ច័យតាមមានភាមិបាន) តើដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រមហារាជ ភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ជាអ្នកសន្តោសដោយចិវេ ដែលជាគ្រឿងក្សេមក្សាយ
ដោយចង្កាន់បិណ្ឌបាត ដែលជាគ្រឿងក្សេមក្សាយ ភិក្ខុនោះកាលបើចៀស

សុត្តន្តបិដក ទីបីកាយ សីលក្កដា

យេនេវ មក្កមតិ សមាធាយេវ មក្កមតិ ។ សេយ្យ-
ថាមិ មហារាជ មក្កិ សកុណាយេន យេនេវ ធាតុ
សមត្តកាលេ ។ ធាតុ វិវាមេវ ទោ មហារាជ កិក្កុ
សន្តុដ្ឋា ហោតិ កាយបរិហារិកោន ចិវេន ក្កដ្ឋិបរិហា-
រិកោន ចិណ្ឌាទានេន សោ យេន យេនេវ មក្កមតិ
សមាធាយេវ មក្កមតិ ។ វិវា ទោ មហារាជ កិក្កុ
សន្តុដ្ឋា ហោតិ ។

(១២៥) សោ វសិទា ច អរិយេន សីលក្កន្ទេន
សមញ្ញកតោ វសិទា ច អរិយេន វស្រ្តិយសិវេន សមញ្ញ-
កតោ វសិទា ច អរិយេន សតិសម្បជញ្ញេន សមញ្ញកតោ
វសាយ ច អរិយាយ សន្តុដ្ឋិយា សមញ្ញកតោ វិវិគ្គិ
សេនាសនំ កជតិ អញ្ញំ ក្កម្មលំ បទ្ធាតំ កុណំ កិរិកុហំ
កុសានំ វេនបត្តំ^(១) អញ្ញោកាសំ បណាលបុញ្ញំ ។
សោ មញ្ញកតិ ចិណ្ឌាទានប្បដិក្កន្តោ ចិសិទតិ បណ្ឌំ
អាកុដិក្ខា ឧដ្ឋិ កាយំ បណិទាយ បរិមុទំ សតិ
ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ អភិជ្ឈំ លោកេ មហាយេ វិភតា-
កិជ្ឈេន ចេតសា វិហារតិ អភិជ្ឈាយ ចិគ្គិ បរិសោធនតិ

១ វេសស្កំ វាចិ យេនេវ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបីកាយ សីលក្កដា

ចេញទៅក្នុងទិសណា ។ តែងកាន់យក (នូវបរិក្ខារ) ប៉ុណ្ណោះ ហើយចៀស
ចេញទៅ (ក្នុងទិសនោះៗ) ។ បពិត្រមហារាជ ប្រៀបដូចសត្វសកុណា-
ជាតិ មានស្លាប ចោះហើរទៅក្នុងទិសណា ។ វែមន៍មានស្លាបរបស់
ខ្លួនជាភារៈប៉ុណ្ណោះ ហើរទៅ ដូចម្តេចមិញ បពិត្រមហារាជ ភិក្ខុជាអ្នក
សន្តោស ដោយចីវរ ដែលជាគ្រឿងក្សេមក្សាយ ដោយចង្កឹមចិណ្ឌាបាត
ដែលជាគ្រឿងក្សេមក្សាយ ភិក្ខុនោះ ចោះបិទៀសចេញទៅ ក្នុងទិស
ណា ។ តែងកាន់យក (នូវគ្រឿងបរិក្ខារ) ប៉ុណ្ណោះ ហើយចៀសចេញទៅ
(ក្នុងទិសនោះៗ) ដូច្នោះឯង ។ បពិត្រមហារាជ ភិក្ខុជាអ្នកសន្តោស
ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

(១២៥) ភិក្ខុនោះប្រកបដោយសីលក្កន្ទ ជាបេសព្រះអរិយៈនេះផង
ប្រកបដោយវស្រ្តិយសិវៈ ជាបេសព្រះអរិយៈនេះផង ប្រកបដោយសតិ
នឹងសម្បជញ្ញៈ ជាបេសព្រះអរិយៈនេះផង ប្រកបដោយសេចក្តីសន្តោសជា
បេសព្រះអរិយៈនេះផង ត្រូវការទិសនាសនៈស្ងាត់ គឺព្រៃ ម្លប់ឈើ ភ្នំ
គ្រោះភ្នំ ភ្នំហាតិ ព្រៃស្នាសន ព្រៃស្នាត ទីពេល ទីតំបន់បើង ។ លុះភិក្ខុនោះ
ត្រឡប់មកអំពីចិណ្ឌាបាត ក្នុងវេលាខាងត្រាយកក្ក ក៏ពត់ភ្នែកម្រង់កាយ
ឲ្យត្រង់ ប្រុងស្នាត់ឲ្យមានមុខគ្នា (ទៅរកកម្មដ្ឋាន) ។ ភិក្ខុនោះវែមន៍លះបង់
ឲ្យអភិជ្ឈក្នុងលោកទៅដោយចិត្តគ្មានអភិជ្ឈ ជំរះចិត្តឲ្យស្អាត ចាកអភិជ្ឈ

សាមញ្ញនិស្សន្ទ បញ្ចវគ្គសុត្តន្ត

ព្យាបាទប្បនោសំ មហាយ អព្យាបន្តចំត្រា វិហារតិ
 សព្វបាលាក្កតហិកាទុក្ខម្បិ ព្យាបាទប្បនោសា ចំត្តិ
 បរិសោធនតំ ដ៏ទម្ងន់ មហាយ វិភត្តដ៏ទម្ងន់ វិហារតិ
 អាណាគសញ្ញិ សតោ សម្បជានោ ដ៏ទម្ងន់ ចំត្តិ
 បរិសោធនតំ ទុទ្ធចកុក្កន្តិ មហាយ អទុទ្ធតោ វិហារតិ
 អដ្ឋតិ វុបសន្តចំត្រា ទុទ្ធចកុក្កន្តា ចំត្តិ បរិសោធនតំ
 វិចិត្តិ មហាយ តំណ្ហវិចិត្តិ វិហារតិ អក្កថ្នដ៏
 កុសលេសុ ធម្មេសុ វិចិត្តិ មហាយ ចំត្តិ បរិសោធនតំ ។

[១២៦] សេយ្យជាមិ មហារាជ បុរិសោ សណិ
 អាធាយ កម្មន្ត បយោជេយ្យ តស្ស តេ កម្មន្តា
 សមិជ្ឈេយ្យំ សោ យានិ ច ចោរណានិ សណម្ពលានិ
 តានិ ច ព្យន្តិកេយ្យេ(១) សិយា ចស្ស ទុត្តរំ អវ-
 សិដ្ឋំ ធារករណាយ(២) តស្ស ឯវេស្ស អហំ ទោ
 បុព្វេ សណមាធាយ កម្មន្ត បយោជេសី តស្ស
 មេ តេ កម្មន្តា សមិជ្ឈិសុ សោហិ យានិ ច
 ចោរណានិ សណម្ពលានិ តានិ ច ព្យន្តិកោសិ

១ ម. ព្យន្តិ រមយ្យ ។ ២ ទ. ចារណាយ ។

សាមញ្ញនិស្សន្ទ សេចក្តីទោមនៃចំណែកទី៣៧

វេបនិលះបន់នូវព្យាបាទនឹងសេចក្តីប្រទូស្ត នៅដោយចិត្តមិនមានព្យាបាទ
 ជាអ្នកមានសេចក្តីអនុគ្រោះដោយប្រយោជន៍ ដល់សត្វមានជីវិតទាំងក្នុង
 ជំរេចិត្តឱ្យស្អាតចាកអកុសលធម៌ ជាគ្រឿងប្រទូស្តនៃព្យាបាទ វេបនិលះ
 បន់នូវចីនមិទ្ធុៈ គឺសេចក្តីនិរ្យយោកនិក៍ នៅដោយចិត្តប្រាសចាកចីនមិទ្ធុៈ
 ជាអ្នកមានសេចក្តីសំគាល់នូវពិទ្ធិ មានស្មារតី ដ៏សេចក្តីដឹងខ្លួន ជំរេចិត្ត
 ឱ្យស្អាតចាកចីនមិទ្ធុៈ វេបនិលះបន់ នូវទុទ្ធចកុក្កន្តៈ គឺសេចក្តីរាយមាយ
 សោយចិត្ត នៅដោយចិត្តមិនរាយមាយ ជាអ្នកមានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ទាំងក្នុង
 ជំរេចិត្តឱ្យស្អាតចាកទុទ្ធចកុក្កន្តៈ វេបនិលះបន់នូវវិចិត្តិ គឺសេចក្តីភ្លឺង
 ធូលំ នៅដោយចិត្តធូលំដុកវិចិត្តិ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីសន្ស័យ ក្នុង
 កុសលធម៌ ជំរេចិត្តឱ្យស្អាតចាកវិចិត្តិ ។

[១២៦] បពិត្រមហារាជ ប្រៀបដូចបុរស ដែលយកទ្រព្យជា
 បំណុលទៅប្រគល់ការងារទាំងឡាយ ការងារទាំងនោះរបស់បុរសនោះ
 ក៏សម្រេច បុរសនោះក៏ចាត់ចែងសន្សំទ្រព្យចាស់ ជាបំណុលអស់ទៅ
 ទ្រព្យចំណេញរបស់បុរសនោះ ក៏មានសល់នៅច្រើន ល្មមនឹងចាំប
 នូវកំរៃបាទ បុរសនោះក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា ពត្តាអញ
 កាលពីដើម យកទ្រព្យជាបំណុលទៅប្រគល់ការងារ ។ ទាំងអម្បាល
 នោះ របស់ពត្តាអញ ក៏បានសម្រេចហើយ ពត្តាអញ បានចាត់ចែង
 សន្សំទ្រព្យចាស់ ជាបំណុលដើមរួចអស់ហើយ ទ្រព្យចំណេញរបស់

អត្ថំ ច មេ ទុក្ខំ អវសិដ្ឋំ ធារករណយាតិ ។ សោ
 គតោចំនាចំ លកេដ ចាមោដ្ឋំ អនិកេដ្ឋយ្យ(១) សោ-
 មនស្សំ ។ សេយ្យដាមិ មហារាជ ឫរិសោ អាពា-
 ជិកោ អស្ស ទុក្ខំតោ ពាណ្ណុតិលាចោ កត្តត្ថុស្ស
 ទត្ថាធម្មេយ្យ ទ ចស្ស កាយេ ពលមត្តា ។ សោ អបវេទ
 សមយេទ គត្តា អាពាជា មុត្តេយ្យ កត្តត្ថុស្ស ជាធម្មេយ្យ
 សំយា ចស្ស កាយេ ពលមត្តា តស្ស វិវមស្ស អហិ
 ទោ ឫទ្ធិ អាពាជិកោ អហោសិ ទុក្ខំតោ ពាណ្ណុតិលា-
 ចោ កត្តត្ថុ មេ ទ ជាធម្មំ ទ ច មេ អាសិ កាយេ
 ពលមត្តា សោម្ហិ វិវមហិ គត្តា អាពាជា មុត្តា
 កត្តត្ថុ មេ ជាធម្មំ អត្ថំ ច មេ កាយេ ពលមត្តាតិ ។
 សោ គតោចំនាចំ លកេដ ចាមោដ្ឋំ អនិកេដ្ឋយ្យ
 សោមនស្សំ ។ សេយ្យដាមិ មហារាជ ឫរិសោ ពទ្ធា-
 ការេ ពទ្ធា អស្ស សោ អបវេទ សមយេទ គត្តា
 ពទ្ធា មុត្តេយ្យ សោត្ថិតា អត្តយេទ ទ ចស្ស កិក្ខុ

១ អនិកេដ្ឋិយំ ឃើង ។

អាត្មាអញក៏មានសល់នៅជាច្រើន ល្មមនឹងចិញ្ចឹមវាយាបានដែរ ។ បុរស
 នោះគប្បីបានខ្ញុំបាមោដ្ឋៈ(សេចក្តីរីករាយ)គប្បីបានខ្ញុំសេចក្តីសោមនស្ស
 ដែលមានទ្រព្យចំណេញនោះជាហេតុ ។ បពិត្រមហារាជ មួយទៀត
 ប្រៀបដូចបុរស មានអាពាធ ដល់ខ្ញុំសេចក្តីទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ ហើយ
 បុរសនោះបរិភោគបាយមិនដូចដឹង កម្លាំងក្នុងកាយរបស់បុរសនោះ ក៏
 មិនមានផង ។ សម័យខាងក្រោយមក បុរសនោះក៏សះស្បើយ អំពីអាពាធ
 នោះ បុរសនោះ បានបរិភោគបាយដូចដឹង កម្លាំងក្នុងកាយរបស់បុរស
 នោះ ក៏មានផង ទើបបុរសនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា អាត្មា
 អញកាលអំពីដើម មានអាពាធ ដល់ខ្ញុំសេចក្តីទុក្ខ ឈឺធ្ងន់ អាត្មាអញ
 បរិភោគបាយមិនដូចដឹង កម្លាំងក្នុងកាយរបស់អាត្មាអញ ក៏មិនមានផង
 អំឡុងនេះ អាត្មាអញបានសះស្បើយអំពីអាពាធនោះហើយ អាត្មាអញបាន
 បរិភោគបាយដូចដឹង កម្លាំងក្នុងកាយរបស់អាត្មាអញក៏មានផង ។ បុរស-
 នោះ ក៏បានខ្ញុំបាមោដ្ឋៈ បានខ្ញុំសេចក្តីសោមនស្ស ដែលមានការសះ
 ស្បើយអំពីអាពាធនោះជាហេតុ ។ បពិត្រមហារាជ មួយទៀត ប្រៀបដូច
 បុរសដែលជាប់នៅ ក្នុងផ្ទះឃុំទាំង សម័យខាងក្រោយមក បុរសនោះ
 ក៏រួចអំពីការឃុំទាំងនោះ ដោយស្រួល មិនមានភ័យ ឯសេចក្តីបដិវាត
 វៃនៃការឃុំទាំងឡាយ របស់បុរសនោះ សូម្បីបន្តិចបន្តួច ក៏មិនមាន

សាមញ្ញវិស័យសុត្តន្ត បញ្ចវគ្គវិស័យសុត្តន្ត

កោតាជំ វាយោ តស្ស វិវេស្ស អហំ ទោ បុព្វ
 តទ្ធាតារា តទ្ធា អហោសី សោម្ហិ វិវេស្ស តត្ថា តទ្ធា
 មុត្តោ សោត្ថិថា អត្តយេន នត្ថិ ច មេ កំត្ថិ កោតាជំ
 វាយាតិ ។ សោ តត្ថោជំតាជំ លកេម ចាមោជ្ជិ អជំត-
 ច្ឆេយ្យ សោមនស្សំ ។ សេយ្យថាបិ មហារាជ បុរិសោ
 តាសោ អស្ស អនត្តាជីវោ បរាជីវោ ន យេនកាមន្ត-
 មោ សោ អបរាទ សមយេន តត្ថា តាសត្យា មុច្ឆេយ្យ
 អត្តាជីវោ អបរាជីវោ កុជំស្សោ យេនកាមន្តមោ តស្ស
 វិវេស្ស អហំ ទោ បុព្វ តាសោ អហោសី អនត្តាជីវោ
 បរាជីវោ ន យេនកាមន្តមោ សោម្ហិ វិវេស្ស តត្ថា
 តាសត្យា មុត្តោ អត្តាជីវោ អបរាជីវោ កុជំស្សោ

សាមញ្ញវិស័យសុត្តន្ត សេចក្តីទទេនិរោទិចំ ៥

ទើបបុរសនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា អត្តាអញ កាលដំដើម
 បានជាប់នៅក្នុងផ្ទះយុំទាំង ឥឡូវនេះអត្តាអញបានរួចអំពីការយុំទាំងនោះ
 ដោយស្រួល មិនមានភ័យហើយ ឯសេចក្តីបង់ទានកោតាជំទាំងឡាយ
 របស់អត្តាអញ សូម្បីបន្តិចបន្តួច ក៏មិនមានឡើយ ។ បុរសនោះ ក៏
 បានម្នីរមាដ្ឋៈ បានទូរសេចក្តីសោមនស្ស ដែលមានការរួច អំពីផ្ទះយុំ
 ទាំងនោះជាហេតុ ។ បពិត្រមហារាជ មួយទៀត ប្រៀបដូចបុរស
 ដែលជាទាសៈគេ វែមនិងបានធ្វើកិច្ចការនីមួយៗតាមអំពើចិត្តខ្លួន វែមនិង
 ធ្វើទៅតាមសេចក្តីតាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ ទៅកាន់ទីណា តាមចំណង់
 របស់ខ្លួនមិនបានឡើយ លុះសម័យពេលក្រោយមក បុរសនោះ ក៏បាន
 រួចអំពីការជាទាសៈនោះ ជាអ្នកបានធ្វើទូរំអំពើ តាមតាប់ចិត្តរបស់ខ្លួន
 មិនបានធ្វើទៅតាមសេចក្តីតាប់ចិត្ត របស់បុគ្គលដទៃ បានរួចជាអ្នកជា
 ទៅកាន់ទីណាតាមចំណង់របស់ខ្លួនបាន ទើបបុរសនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា អត្តាអញកាលដំដើម ជាទាសៈគេ មិនបានធ្វើកិច្ចការ
 នីមួយៗតាមអំពើចិត្តរបស់ខ្លួន តែធ្វើទៅតាមសេចក្តីតាប់ចិត្ត របស់បុគ្គល
 ដទៃ ទៅកាន់ទីណាតាមចំណង់ របស់ខ្លួនមិនបានឡើយ ឥឡូវនេះអត្តា
 អញ បានរួចអំពីការជាទាសៈគេនោះហើយ ជាអ្នកបានធ្វើកិច្ចការនីមួយៗ
 តាមអំពើចិត្តរបស់ខ្លួន មិនបានធ្វើទៅតាមសេចក្តីតាប់ចិត្តរបស់បុគ្គលដទៃ

យេនកាមម្ព័ន្ធមោតិ ។ សោ តតោនិទានំ លកេដ ចា-
 មោដ្ឋិ អធិតទ្ធកយ្យ សោមនស្សិ ។ សេយ្យថាបិ មហា-
 ភជ បុរិសោ សទនោ សកោតោ កត្តារំ អន្ទានមក្កំ
 បដិបទ្ទេយ្យ ទុក្កំកុំ សប្បដិកយំ សោ អមរេន សម-
 យេន តំ កត្តារំ ចិត្តេយ្យ សោត្តិទា តាមទ្ធិ អនុចា-
 បុណេយ្យ ទេមិ អប្បដិកយំ តស្ស វរេស្ស អហំ ទោ
 បុត្រេ សទនោ សកោតោ កត្តារំ អន្ទានមក្កំ បដិបទ្ធិ
 ទុក្កំកុំ សប្បដិកយំ សោម្ហំ វិសហំ តំ កត្តារំ ចិត្តិណ្ណោ
 សោត្តិទា តាមទ្ធិ អនុប្បត្តោ ទេមិ អប្បដិកយន្តិ ។
 សោ តតោនិទានំ លកេដ ចាមោដ្ឋិ អធិតទ្ធកយ្យ
 សោមនស្សិ ។ វរេសេវ ទោ មហាភជ ភិក្ខុ យថាសណំ
 បិដារកំ យថាទុក្ខតាការិ យថាទាសក្យំ យថា-
 កត្តារន្ទានមក្កំ វិរំ សមេ ចត្វា ដិវណោ អប្បហំនេ
 អត្តនិ សមនុបស្សតិ ។ សេយ្យថាបិ មហាភជ

ពុទ្ធសូតោ ទោតនំ វិហារតាមចំណង់របស់ខ្លួនបាន ។ បុរសនោះ
 ក៏បានឆ្លៀតចិត្ត បានខ្វល់ខ្វាយសោមនស្ស ដែលមានការរួចអំពីការ
 ជាទាសរកនោះជាហេតុ ។ បតិក្រមហារាជ មួយទៀត ប្រៀបដូចបុរស
 នាមទ្រព្យ មានគោតៈ ដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយដាច់ស្រយាល ជាផ្លូវរក
 បុរសនោះ ក៏បានចូលផុត ប្រកបដោយភ័យចំពោះមុខ សម័យនាទីក្រោយមក
 បុរសនោះ ក៏បានចូលផុត អំពីផ្លូវឆ្ងាយដាច់ស្រយាលនោះ បានដល់ស្រុក
 ក្នុងរោងយស្ស្ស ជាទីក្សែម មិនមានភ័យ ទើបបុរសនោះមានសេចក្តី
 ត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា កត្តាអញកាលអំពីដើម ជាអ្នកមានទ្រព្យ មានគោតៈ
 ដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយដាច់ស្រយាល ជាផ្លូវរកបុរសនោះដោយក្រ ប្រកប
 ដោយភ័យចំពោះមុខ ឥឡូវនេះ កត្តាអញបានចូលផុតផ្លូវឆ្ងាយដាច់ស្រ-
 យាលនោះហើយ បានដល់ស្រុកក្នុងរោងយស្ស្ស ជាទីក្សែម មិនមានភ័យ ។
 បុរសនោះ ក៏បានឆ្លៀតចិត្ត បានខ្វល់ខ្វាយសោមនស្ស ដែលមានការ
 បានដល់ស្រុកក្នុងរោងយស្ស្សនោះជាហេតុ ។ បតិក្រមហារាជ ភិក្ខុ
 ភិបាណោឃើញនូវនិរោធានៈនេះក្នុងខ្លួន ដែលមិនទាន់លះបង់ យ៉ាងនេះ
 ជាដូចជាបំណុល ដូចជាកេត ដូចជាផ្ទះសម្រាប់ឃុំទាំង ដូចជាភាវៈជាទា-
 សៈ ឬជាដូចជាផ្លូវឆ្ងាយដាច់ស្រយាល យ៉ាងនោះឯង ។ បតិក្រមហារាជ
 ដូចបុគ្គលភិបាណោឃើញ នូវការមិនចំពាក់បំណុលគេយ៉ាងណា នូវការ

យថាអាណាយំ យថាអាណេក្យំ យថាពទ្ធារោក្ខំ
យថាកុដិស្សំ យថាខេន្តក្ខមី វិវាទេ ទោ មហារាជ
ភិក្ខុ ឥមេ មត្យា ធីរណោ មហីនេ អត្តនិ
សមនុបស្សតិ ។

[១២៧] តស្សិមេ មុត្យា ធីរណោ មហីនេ អត្តនិ
សមនុបស្សតោ ចារោជ្ជំ ជាយតិ មម្មនិតស្ស បិគិ
ជាយតិ មិគិមនស្ស កាយោ មស្សម្ពុតិ មស្សន្ទកា-
យោ សុខំ បដិសិវេន្តិ(១) សុខិចោ ចិត្តំ សមាធិយតិ ។
សោ វិវាទេ កាមេហំ វិវុទ្ធ អត្យសលេហិ ធម្មេហិ
សវិត្តំ សវិចារិ វិវេកជំ មិគិសុខំ មម្មន្ទ្រិ ឧប-
សម្ពុជ្ជំ វិហារតិ ។ សោ ឥមមេវ កាយំ វិវេកដេន
មិគិសុខេន អភិសន្តេតិ បរិសន្តេតិ បរិច្ចមេតិ បរិច្ចរតិ
ចាស្ស តិញ្ចំ សញ្ញាវតោ កាយស្ស វិវេកដេន មិគិ-
សុខេន អម្មដិ(២) ហោតិ ។ មេយ្យថាមិ មហារាជ

១ ឧ. ម. វេទនំ ។ ២ ឧ. អប្បុតំ ។

មិនមានរោគ យ៉ាងណា ខ្ញុំការព្រមអំពីផ្ទះសម្រាប់យុវវាង យ៉ាងណា ខ្ញុំ
ភាពជាអ្នកជា យ៉ាងណា ខ្ញុំទើបរក្សមក្សន្ត យ៉ាងណា បពិត្រមហារាជ
ភិក្ខុពិចារណាឃើញខ្ញុំនិរោធិៈ ៥ នេះក្នុងខ្លួន ដែលបានលះបង់ហើយ
ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

[១២៧] កាលបើភិក្ខុនោះ បានពិចារណាឃើញច្បាស់ខ្ញុំនិរោធិៈ
ចំនួន៥ នេះក្នុងខ្លួន ដែលបានលះបង់ហើយ បាមោដ្ឋៈ (លេចក្តីរីករាយ)
ក៏កើតឡើង កាលបើ ចិត្តរីករាយហើយ បិគិកើត កាលបើ ចិត្ត
ប្រកបដោយបិគិហើយ នាមកាយ វេមនិស្សប់ស្លាត់ ភិក្ខុដែលមាន
នាមកាយ ស្សប់ស្លាត់ហើយ វេមនិទទួលខ្ញុំសុខ ចិត្តរបស់ភិក្ខុ ដែល
ប្រកបដោយសុខ តែងតម្កល់មាំបាន ។ ភិក្ខុនោះ លុះស្លាត់ចាក
កាមចំនុះឡាយ ស្លាត់ចាកអកុសលធម៌ចំនុះឡាយហើយ ក៏បានដល់ខ្ញុំ
បឋមជ្ឈានប្រកបដោយវិភក្តៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានបិគិនិសុខៈ ដែល
កើតអំពីវិវេក គឺសម្រេចសម្រាន្តទៅ (ដោយនិយាមចំនួន ៤) ។ ភិក្ខុ
នោះ វេមនិញ្ចាងតាយនេះ ឲ្យជ្រួតជ្រាប ត្រួតស្តប់ស្តួល បរិច្ចណិ ឲ្យព្រ
ឡាយ ដោយបិគិនិសុខៈដែលកើតអំពីវិវេក សរសេរធម៌បន្តបន្តនៃកាយ
ចំនុះរបស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាមិនបានឲ្យព្រឡាយ ដោយបិគិនិសុខៈ
ដែលកើតអំពីវិវេក មិនមានឡើយ ។ បពិត្រមហារាជ ប្រៀបដូចជា

នត្ថោ នហាមកោ វា នហាមកោនោវាសី វា កំសថា-
 លេ នហាជីយចុណ្ណានិ អាភិវិត្តា ឧទកេន បរិច្ឆោសកំ
 សន្នេយ្យ សាយំ នហាជីយមំណ្ហិ ស្មេហានុកតា ស្មេ-
 ហាមវេតា សន្តរោហិក ដុដា^(១) ស្មេហោ ន ច
 បស្សនំ ឯវមេវ ទោ មហារាជ ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ
 វិវេកាជេន មិត្តសុខេន អភិសន្តេតិ បរិសន្តេតិ បរិច្ចរេតិ
 បរិច្ចរេតិ ឯស្ស កិញ្ចំ សញ្ញាវេតា កាយស្ស វិវេកាជេន
 មិត្តសុខេន អប្បដំ ហោតិ ។ ឥទិច ទោ មហារាជ
 សន្និដ្ឋិកំ សាមញ្ញដលំ បុរិមេហិ សន្និដ្ឋិកេហិ សា-
 មញ្ញដលេហិ អភិក្កន្តនាញ ចណីតនាញ ។

(១២៤) បុទ ចបរំ មហារាជ ភិក្ខុ វិតក្កវិបាកនិ
 វុបសមា អដ្ឋង្គំ សម្បសាននំ ចេតសា ឯកោនិការំ
 អវិតក្កំ អវិហារំ សមាជិជំ មិត្តសុខំ នុតិយដ្ឋានំ ឧប-
 សម្បដ្ឋំ វិហាតិ ។ សោ ឥមមេវ កាយំ សមាជិជេន

១ ដុដាដំ ឃោ ។

កេម្មតិកំ បុគ្គលអ្នកជំនួយការនៃជនអ្នកផ្គត់ផ្គង់ ដែល ល្ងាសរោយ
 រូបិយអិកសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ទ្រាយ ក្នុងការជំនុំជំរុំ ព្រោះត្រូវដោយទឹក
 កើយស្លូងដុំ លុះដល់វេលាល្ងាច ដុំអិកសម្រាប់(លាប)ផ្គត់(ទោះ)
 ក៏ស្អិតចាប់ចូលគ្នា ស្អិតល្អិតទាំងទាំងក្នុងទាំងក្រៅ មិនបានកត់រាយ
 ខ្លាយចេញឡើយ យ៉ាងណាបិញ ចតិក្រមហារាជ ភិក្ខុដែលញ៉ាំងកាយ
 មេះឱ្យជ្រួតជ្រាប ត្រួតស្តប់ស្តប់ បរិច្ចណិ ផ្សព្វផ្សាយ ដោយបិតិទិនិសុខ
 ដែលកើតអំពីវិវេក សរិវង្គមបន្តិចបន្តួច នៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ
 ឈ្មោះថា មិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយបិតិទិនិសុខ ដែលកើតអំពីវិវេក មិន
 មានឡើយ យ៉ាងនោះឯង ។ ចតិក្រមហារាជ នេះឯង ជាផលនៃសមណ-
 ប្បដិបត្តិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដំរើរឡើងដោយវិសេសផង
 ថ្ងៃថ្ងាដោយវិសេសផង ជាផលនៃសមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញច្បាស់
 ដោយខ្លួនឯង ដូចបានកាលមកទានដើម ។

(១២៥) ចតិក្រមហារាជ ប្រការមួយទៀត ភិក្ខុបានចូលដល់ទុតិ-
 យជ្ជាន ជាធម្មជាតិកើតមានក្នុងសន្តានចិត្ត ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា
 ហាមសភាពជាចិត្តទូលំទូលាយ មិនមានវិភក្តុះ មិនមានវិចារះ មានតែបិតិទិនិ
 សុខៈដែលកើតអំពីសមាធិ ព្រោះរម្ងាប់ខ្សឹវិតក្តុះ មិនវិចារះ ក៏សម្រេច
 សម្រាន្តទៅ ។ ភិក្ខុនោះ វេចិត្តញ៉ាំងកាយនេះ ឱ្យជ្រួតជ្រាប ត្រួតស្តប់

បីតិសុខេន អភិសន្តេតិ បរិសន្តេតិ បរិប្បេតិ បរិប្បាតិ
 ចាស្ស កំត្យំ សត្វារតា កាយស្ស សមាធិដេន
 បីតិសុខេន អប្បដំ ហោតិ ។ សេយ្យជាបិ មហាកជ
 ឧទកាហោតោ កម្ពីរោ ឧត្តំតោនកោ^(១) ភស្ស ទេវស្ស
 បុត្តិមាយ ជិសាយ ឧទកស្ស អាយមុទំ ន ធក្ខិណាយ
 ជិសាយ ឧទកស្ស អាយមុទំ ន បដិមាយ ជិសាយ
 ឧទកស្ស អាយមុទំ ន ឧត្តរាយ ជិសាយ ឧទកស្ស
 អាយមុទំ នេវ វា^(២) ជំ កាលេន កាលំ សម្មាធារំ
 អនុប្បវេន្ទយ្យ អជំទោ តម្ហា វា^(៣) ឧទកាហោតា
 សីតា វារិយា^(៤) ឧត្តំដ្ឋិតា តមេវ ឧទកាហោជំ សីតេន
 វារិយា អភិសន្តេយ្យ បរិសន្តេយ្យ បរិប្បេយ្យ បរិប្បេយ្យ
 ចាស្ស កំត្យំ សត្វារតា ឧទកាហោជស្ស សីតេន វារិយា
 អប្បដំ អស្ស វរិមេវ ទោ អហាកជ កិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ
 សមាធិដេន បីតិសុខេន អភិសន្តេតិ បរិសន្តេតិ បរិប្បេ-
 បតិ បរិប្បាតិ ចាស្ស កំត្យំ សត្វារតា កាយស្ស ស-
 មាធិដេន បីតិសុខេន អប្បដំ ហោតិ ។ ឥទិមំ ទោ

១ ឧ. ឧត្តកាហោ ។ ២ ឧ. ប. ០ ។ ៣ ឧ. វិលាទោ ទិស្សតិ ។ ម. ០ ។ ៤ ឧ. សំគវិយា ។

ស្តេវបរិបូណិ វ្យក្ខវ្យាយ ដោយបីតិវិនិសុខៈ ដែលកើតអំពីសមាធិ សរ-
 ដោបន្តិចបន្តួច នៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាមិនបានវ្យក្ខ
 វ្យាយដោយបីតិវិនិសុខៈ ដែលកើតអំពីសមាធិ មិនមានឡើយ ។ បពិត្រ
 មហោជៈប្រៀបដូចអន្លង់ទឹកដីជ្រៅ មានទឹកជ្រៅរឿង ប្រឡាយជាទី
 ហូរមកនៃទឹកក្នុងទិសខាងកើត នៃអន្លង់ទឹកនោះមិនមាន ប្រឡាយជាទី
 ហូរមកនៃទឹកក្នុងទិសខាងត្បូងមិនមាន ប្រឡាយជាទីហូរមកនៃទឹកក្នុងទិស
 ខាងលិចមិនមាន ប្រឡាយជាទីហូរមកនៃទឹកក្នុងទិសខាងជើង ក៏មិនមាន
 ទាំងភ្នំជ្រុងក៏មិនបានបង្កុំចុះទៅទឹកដោយស្រួល ក្នុងអន្លង់ទឹកនោះភាម
 កាលវេលាឡើយ ឯធារទឹកជ្រកជាក់ ក៏ស្រាប់តែដោះឡើងអំពីអន្លង់ទឹក
 នោះប៉ុណ្ណោះ ហើយញ៉ាំងអន្លង់ទឹកនោះ ឲ្យជ្រួតជ្រាបវែកដីបរិបូណិវ្យក្ខ
 វ្យាយដោយទឹកជ្រកជាក់ ទីប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃអន្លង់ទឹក ទាំងអស់នោះ
 ឈ្មោះថាមិនបានវ្យក្ខវ្យាយដោយទឹកជ្រកជាក់ មិនមានឡើយ យ៉ាងណា
 បិញ បពិត្រមហោជៈ ភិក្ខុញ៉ាំងកាយនេះឲ្យជ្រួតជ្រាប វែកស្តប់ស្តេវបរិ-
 បូណិ វ្យក្ខវ្យាយ ដោយបីតិវិនិសុខៈ ដែលកើតអំពីសមាធិ សរដោបន្តិច
 បន្តួចនៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាមិនបានវ្យក្ខវ្យាយដោយ
 បីតិវិនិសុខៈ ដែលកើតអំពីសមាធិ មិនមានឡើយ យ៉ាងនោះឯង ។ បពិត្រ

មហារាជ សន្តិដ្ឋិតំ សាមញ្ញដលំ ចុវមហំ សន្តិដ្ឋិតេ-
ហំ សាមញ្ញដលេហំ អភិក្កន្តតរញ្ច បណ៌តតរញ្ច ។

[១២៧] ចុន ចបវំ មហារាជ កិក្កុ បីតិយោ ច
វិរាតា ឧបេត្តកោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្បជាន-
នោ សុទត្ត កាយេន បដិសិវេនតិ យដ្ឋំ អវហ
អាចិក្កន្តំ ឧបេត្តកោ សតំមា សុទវិហរិកំ តតិយដ្ឋិ-
ចំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ។ សោ ឥមមេវ កាយំ ចិប្បិ-
តំកេន ឧសុទេន អភិសន្តេតិ បរិសន្តេតិ បរិប្បរតិ បរិប្បរតិ
ធាស្ស កិក្កុ សព្វវិរាតា កាយស្ស ចិប្បិតំកេន ឧសុទេន
អប្បដិ ហោតិ ។ សេយ្យជាបិ មហារាជ ឧប្បលិខិយំ
វ(១) បទុមិខិយំ វ(២) បុណ្ណវិកិខិយំ វ(៣) អប្បេក្កច្ឆាចិ
ឧប្បលាចិ វ បទុមាចិ វ បុណ្ណវិកាចិ វ ឧទកោ
ជាតាចិ ឧទកោ សិវឱ្យាចិ ឧទកោទុតតាចិ អន្តោចិម្ពុត្ត-
ោសិវិ(៤) តាចិ យាវ ម អត្តា យាវ ច ម្ពុលា សិវេន
វិរាតា អភិសន្តាចិ បរិសន្តាចិ បរិប្បរាចិ បរិប្បដាចិ(៥)

១. ២. ៣ ឧ. វិសុទ្ធា ៥ ទិស្សនិ ។ ៤ ឧ. អន្តោនិម្ពុត្តោលិកិ ។ ៥ ឧ. បរិប្បដានិ ។
ឧ. បរិប្បដានិ ។

មហារាជ នេះឯងជាផលវៃសមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួន
ឯង រឿងរឿងដោយវៃសសផន ថ្លៃថ្លាដោយវៃសសផន ជាផលវៃសម-
ណប្បដិបត្តិដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដូចគោលមកទាំងដើម ។

[១២៧] បពិត្រមហារាជ ប្រការមួយទៀត កិក្កុមានចិត្តឡើយ
ណាយចាកបីតិហើយ ប្រកបដោយទុបេត្តាមានស្មារតីជីវិតខ្លួន បាទទទួល
ស្រីសុទ្ធ ដោយចាមកាយ ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ តែងសរសើរឲ្យបុគ្គល
ដែលបាននូវភតិយដ្ឋាននោះថា បុគ្គលអ្នកបានភតិយដ្ឋាន មានចិត្តប្រ-
កបដោយទុបេត្តា មានស្មារតី មានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុទ្ធ ដូច្នោះ ព្រោះ
ភតិយដ្ឋានណា ក៏បានដល់នូវភតិយដ្ឋាន(នោះ)ហើយសម្រេចសម្រាន្ត
នៅ ។ កិក្កុនោះ វេទន៍ញ៉ាំងកាយនេះឲ្យជ្រួតជ្រាប ឆ្អែកស្តប់ស្តល់បរិបូណ៌
ផ្សព្វផ្សាយដោយសុខៈ ដែលមិនមានបីតិ សិរីដោនបន្តិចបន្តួចវៃកាយ
ទាំងអស់របស់កិក្កុនោះ ឈ្មោះថាមិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយសុខៈ ដែល
គ្មានបីតិ មិនមានឡើយ ។ បពិត្រមហារាជ ប្រៀបដូចទីដែលដុះព្រលិតក្តី
ឈូកក្រហមក្តី ឈូកសក្តី មានព្រលិត ឬឈូកក្រហម ឬឈូកសក្តីខ្លះ
ដែលដុះក្នុងទឹក ចំរើនក្នុងទឹក មិនទាន់លូតឡើងផុតពីទឹក លិចនៅក្នុងទឹក
រស់នៅកាស្រ័យនឹងទឹក បទុបជាតិ(១)ទាំងនោះ វេទន៍ជ្រួតជ្រាបឆ្អែកស្តប់
ស្តល់បរិបូណ៌ផ្សព្វផ្សាយដោយទឹកក្រដាក់ ទាំងអំពីបុសាមើមហោរដល់ចុង

១ ព្រលិតព្រលិតផ្សេង ១ ហៅថា បទុបជាតិ ឬទ្រព្យជាតិកំណត់ ។

នាស្ស កំត្វិ សព្វាវតំ ឧប្បលាមំ វា បទុមាមំ វា តុណ្ណា-
វិកាមំ វា សីតេន វាវិទា អប្បដំ អស្ស ឯវមេវ ទោ
មហាកដ ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ ធិប្បីតិកេន សុខេន
អភិសាន្តតិ បរិសន្តេតិ បរិប្បតិ បរិប្បតិ នាស្ស កំត្វិ
សព្វាវតោ កាយស្ស ធិប្បីតិកេន សុខេន អប្បដំ
ហោតិ ។ ឥធិមំ ទោ មហាកដ សន្តិដ្ឋិកំ សាមញ្ញ-
ដលំ បុរិមេហំ សន្តិដ្ឋិកេហំ សាមញ្ញដលេហំ អភិក្កន្ត-
តវត្ថុ បណីតតវត្ថុ ។

[១៣០] បុទ ចមរំ មហាកដ ភិក្ខុ សុខស្ស ច
មហានា ទុក្ខស្ស ច មហានា បុត្រោ សោមនស្ស-
នោមនស្សានំ អនុត្តមា អទុក្ខមសុទិំ ឧបេក្ខាសតិ-
ចារិសុទ្ធិ ចតុត្ថជ្ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ។ សោ ឥមមេវ
កាយំ បរិសុទ្ធន ចេតសា បរិយោនាតេន ជរិត្វា
ធិសំន្នោ ហោតិ នាស្ស កំត្វិ សព្វាវតោ កាយស្ស
បរិសុទ្ធន ចេតសា បរិយោនាតេន អប្បដំ ហោតិ ។

បីប្រទេសបន្តិចបន្តួច នៃវារិជាតិទាំងអស់ ទោះជាព្រលិតក្តី ឈ្នួក
ក្រហមក្តី ឈ្នួកសក្តី ដែលឈ្មោះថា មិនបានផ្សព្វផ្សាយ ដោយទឹក
ដីត្រង់កំបិទមានឡើយ យ៉ាងណាមិញ បពិត្រមហាកដ ភិក្ខុដែលព្រាង
កាយនេះ ឲ្យជ្រួតជ្រាបវត្ថុស្តាប់ស្តាប់បរិទូណិផ្សព្វផ្សាយ ដោយសុខៈ
ដែលមិនមានបីតិ សរីរក្លានបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់ របស់ភិក្ខុនោះ
ឈ្មោះថា មិនបានផ្សព្វផ្សាយដោយសុខៈ ដែលគ្មានបីតិ មិនមានឡើយ
យ៉ាងនោះឯង ។ បពិត្រមហាកដ នេះឯងជាផលនៃសមណប្បដិបត្តិ
ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដ៏រុងរឿងដោយវិសេសផង ថ្ងៃថ្ងាដោយ
វិសេសផង ជាងផលនៃសមណប្បដិបត្តិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង
ដូចបានពោលមកខាងដើម ។

[១៣០] បពិត្រមហាកដ ប្រការច្រើនទៀត ភិក្ខុលះបង់ ខ្ញុំ
សុខផង លះបង់ខ្ញុំខ្ញុំផង មានសោមនស្សនឹងទោមនស្ស អស់ហើយ
ក្នុងកាលបុរេ ក៏បានខ្ញុំចក្ខុផ្សានដែលមិនមានទុក្ខ មិនមានសុខ មាន
តែសតិដ៏បរិសុទ្ធដែលកើតអំពីទុបេក្ខា ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ភិក្ខុ
នោះ វែមនិញក្នុងកាយនេះ ឲ្យផ្សព្វផ្សាយ ដោយចិត្តដ៏បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង
អង្គុយនៅ ឯសរីរក្លានបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់ របស់ភិក្ខុនោះឈ្មោះ
ថា មិនបានផ្សព្វផ្សាយ ដោយចិត្តដ៏បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិនមានឡើយ ។

សេយ្យថាចំ មហារាជ បុរិសោ ឱនាតេន វាគ្គេន ស-
 សីសំ ពារុប័ត្តា ធិសិទ្ធោ អស្ស ធាស្ស កំភំ សព្វា-
 វតា កាយស្ស ឱនាតេន វាគ្គេន អប្បដំ អស្ស វិវេរ
 ទោ មហារាជ ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ បរិសុទ្ធន ចេត-
 សា បរិយោនាតេន ឥវិត្តា ធិសិទ្ធោ ហោតិ ធាស្ស
 កំភំ សព្វាវតា កាយស្ស បរិសុទ្ធន ចេតសា
 បរិយោនាតេន អប្បដំ ហោតិ ។ ឥដំបំ ទោ មហារាជ
 សង្កម្ពុតំ សាមញ្ញដលំ បុរិមេហិ សង្កម្ពុតេហិ សា-
 មញ្ញដលេហិ អភិក្កន្តតត្ថា មណីតតត្ថា ។

[១៣១] សោ វិវិ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធ
 បរិយោនាតេ អនុត្តរោ វិកត្តបក្កិលេសេ មុទុក្ខេន^(១)
 កម្មដំរិយេ មិតេ អាទេញប្បត្តេ^(២) ញាណទស្សនាយ
 ធិត្តំ អភិវិហារិតំ អភិវិទ្ធាមតិ ។ សោ វិវិ មជាតាតិ
 អយំ ទោ មេ កាយោ រូបំ ពានុម្មហាក្ខតិកោ មាតា-
 ចេតិកសក្ករោ ឱនទក្កុម្មាសុបចាយោ អង្គច្ចុត្តាននប-

១ ១. មុទុក្ខេន ។ ២ ១. អនុត្តរេន ។

បពិត្រមហារាជ ប្រៀបដូចបុរសដែលយកសំពត់សណ្តក ទៅដណ្តប់
 កាយគ្របព័ទ្ធក្បាល ហើយអង្គុយនៅ ឯសរីរដ្ឋានបន្តិចបន្តួចនៃកាយ
 ពិន័រអស់ របស់បុរសនោះ ឈ្មោះថា មិនបានឲ្យព្រឡាយដោយសំពត់ស-
 ន្តកមិនមានឡើយ យ៉ាងណាមិញ បពិត្រមហារាជ ភិក្ខុដែលញ្ញាតិកាយ
 នេះ ឲ្យឲ្យព្រឡាយដោយចិត្តដ៏បរិសុទ្ធផ្លូវផ្លែ អង្គុយនៅ ឯសរីរដ្ឋានបន្តិច
 បន្តួចនៃកាយពិន័រអស់របស់ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា មិនបានឲ្យព្រឡាយដោយ
 ចិត្តដ៏បរិសុទ្ធផ្លូវផ្លែមិនមានឡើយ យ៉ាងនោះឯង ។ បពិត្រមហារាជ នេះ
 ឯងជាផលនៃសមណប្បដិបក្ខំ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដ៏រុងរឿង
 ដោយវិសេសផង ថ្ងៃថ្ងារដោយវិសេសផង ជាផលនៃសមណប្បដិបក្ខំ
 ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដូចបានពោលមកខាងដើម ។

[១៣១] ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តតាំងមាំបរិសុទ្ធផ្លូវផ្លែ មិនមានច័ទ្ធល
 ភិក្ខុលេស ប្រាសចាកទុក្ខលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់ការវិនិច្ឆ័យ
 ដល់ទូរសេចក្តីមិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាញ់ យ៉ាងនេះហើយ វិមនទាញ
 ចាំបង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីញាណទស្សនៈ គឺបញ្ញាសម្រាប់ដឹង សម្រាប់
 ឃើញ ។ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់ យ៉ាងនេះថា កាយរបស់គាត់អញ្ជានេះ
 មានរូបប្រកបដោយមហាក្ខតរូប ៤ កើតអំពីមាតានិវិបិតា មានសេចក្តី
 ចំរើនដោយជាតិបុយនិវិន័ន ជាសភាវៈមិនទៀង (ទោះបី) មានការលាប

វិមន្តទេវតាទេវត្តិសន្តត្តោ វន្តេ មន មេ វិញ្ញាណំ
 ឯកុ ធិស្សន៍^(១) ឯកុ បដិទទ្ធក្ខិ ។ សេយ្យជាបិ មហា-
 រាជ មណីវេជ្ជវិយោ សុភោ ជាតិមា អដ្ឋិសោ សុបរិ-
 កម្មករោ អប្រោ វិប្បសន្នោ សព្វាការសម្បន្នោ
 តត្រស្ស សុត្តំ អាវុត្តំ^(២) ដិលំ វ បិតំ វ លោហិតំ វ
 ឱណតំ វ បណ្ណាសុត្តំ^(៣) វ តមេដិ ធកុមា បរិសោ
 បាតុ ករិត្តា បទ្ធកេតុយ្យ អយំ ទោ មណីវេជ្ជវិយោ
 សុភោ ជាតិមា អដ្ឋិសោ សុបរិកម្មករោ អប្រោ វិប្ប-
 សន្នោ សព្វាការសម្បន្នោ តត្រិដិ សុត្តំ អាវុត្តំ ដិលំ
 វ បិតំ វ លោហិតំ វ^(៤) ឱណតំ វ បណ្ណាសុត្តំ
 វតិ ឯមេវ ទោ មហារាជ កំកុ ឯវំ សហហិតេ
 ធិត្តេ បរិសុទ្ធ បរិយោធាតេ អនុដ្ឋិលោ វិកត្តបត្តិ-
 លេសេ ឥទ្ធក្ខេតេ កម្មដិយេ បិតេ អាទេញ្ចព្យត្តេ
 ញ្ញាណទស្សនាយ ធិត្តំ អភិដិហានិ អភិធិន្នាមេតិ

១ ឧ. ម. សំគី ។ ២ អាវុត្តិបិ ប្រា. ។ ៣ ឧ. ម. បណ្ណសុត្តំ ។ ៤ ម. បិតំ
 វ លោហិតំ វ ។

ដុសខាត់បំបាត់ក្នុងខ្លួនគេក៏ប្រហែល ក៏គង់មានសេចក្តីបែកបាក់ ខ្លាត់ខ្លាយ
 ទៅជាធម្មតា ក៏ដំណែលរបស់ពួកអញ្ញានេះសោត ពាស្រ័យទៅក្នុង
 កាយនេះ ជាប់នៅក្នុងកាយនេះ ។ បតិក្រមហារាជ ប្រៀបដូចកែវមណី
 ទ័និកែវកិច្ចវ្យ ដ៏ល្អមានជាតិបរិសុទ្ធ មានជ្រុង ៨ ដែលជានិព្វានវិញ្ញាណ ហើយ
 មានសម្បុរភ្លឺថ្លា បរិបូណ៌ដោយពាក្យទាំងពួង (មានដុសលាងជាដើម)
 ប្រសិនបើមានចេស គេដាក់ទៅទ័និកែវនោះ ជាចេសមានពណ៌ខៀវក្តី
 លឿនក្តី ក្រហមក្តី សក្តី ជាចេសស្តីខ្លួនក្តី បុរសដែលមានវិភូត (ភ្នំ) គប្បី
 យកកែវនោះមកដាក់លើដៃ ហើយពិចារណាមើលថា នេះជាកែវមណីទ័និ
 កែវកិច្ចវ្យដ៏ល្អ មានជាតិបរិសុទ្ធ មានជ្រុង ៨ ដែលជានិព្វានវិញ្ញាណ ហើយ
 មានសម្បុរភ្លឺថ្លា បរិបូណ៌ដោយពាក្យទាំងពួង នេះជាចេសដែលគេ
 ដាក់ទៅក្នុងកែវនោះ ជាចេសមានពណ៌ខៀវក្តី លឿនក្តី ក្រហមក្តី សក្តី
 ជាចេសស្តីខ្លួនក្តី (ពិតមែន) យ៉ាងណាមិញ បតិក្រមហារាជ ក៏កុកាលបើចិត្ត
 គាំងបរិសុទ្ធផ្លូវផង មិនមានចីរ្យលក្ខណៈលេស ប្រាសចាកឧបក្ខិលេស មាន
 សភាវៈជាចិត្តទទំ គួរដល់ភាវនាកម្ម ដល់នូវសេចក្តីបិទញាប់ញ័រទៅតាម
 ការប្តូរយ៉ាងនេះហើយ ក៏ទាញនាំបង្ហើនចិត្តទៅ ដើម្បីញ្ញាណទស្សនៈ

សោ ឯវំ បដាបាតិ អយំ ទោ មេ កាយោ រូបិ
 បាតុម្មហាភូតិកោ មាតាបត្តិកាសម្ពុកោ ខុទ្ទកុម្មា-
 សុបថយោ អនិក្ខត្តាដទបរិមន្តនកេននវិជ្ជិសននន្តោ
 ឥនត្តា បទ មេ វិញ្ញាណំ ឯត្ត ចិស្សិតំ ឯត្ត បដិព-
 ទ្ធិត្តំ ។ ឥដិមំ ទោ មហារាជ សន្និដ្ឋិកំ សាមញ្ញផលំ
 បុរិមេហិ សន្និដ្ឋិកេហិ សាមញ្ញផលេហិ អភិក្កន្តត-
 រត្តា បណីតតរត្តា ។

[១៧២] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិន្តា បរិសុទ្ធិ
 បរិយោជានេ អនន្តរោ វិតត្តបក្កិលេសេ មុទុក្ខនេ
 កម្មធិយេ មិនេ អាទេញ្ចច្យត្តេ មាទាមយំ អភិចិម្ហិ-
 ទនាយ(១) ចត្តំ អភិចិហានិ អភិចិញ្ញាមេតិ ។ សោ
 ឥមន្ត កាយា អញ្ញំ កាយំ អភិចិម្ហិបាតិ រូបិ មទោ-
 មយំ សត្វន្តប្បក្កន្តិ អហិចិទ្រិយំ សេយ្យជាមិ មហារាជ
 បុរិសោ មុញ្ញត្តា ឥសិកំ(២) បព្វាហេយ្យ(៣) តស្ស

១ ខ. ម. មទេមយំ កាយំ អភិចិម្ហិទាយ ។ ២ ខ. ឥសិកំ ។ ត្បិសិកុំ កន្តិ
 បោក្កិកោ វិស្សតំ ។ ៣ ខ. បរិហេយ្យ ។

កិបញ្ញាសម្រាប់ជីវិតសម្រាប់ឃើញ ភិក្ខុនោះក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា កាយ
 របស់អត្តាអញនេះឯង មានរូបប្រកបដោយមហាក្ខត្តរូប ៤ កើតអំពី
 មាតានិងបិតា មានសេចក្តីចំរើនដោយជាតិបាយនិងទំ ជាសភាវៈមិនទៀង
 (រោះបី)មានការលាបដុសខាតបំបាត់ភ្លាមនឹងគក់ប្របាច់ ក៏គង់មានសេចក្តី
 បែកបាក់ខ្ចាត់ខ្ចាយជាធម្មតា ក៏ឯវិញ្ញាណ របស់អត្តាអញនេះសោត
 ពេស្រ័យនៅក្នុងកាយនេះ ជាប់នៅក្នុងកាយនេះ យ៉ាងនោះឯង ។ បពិត្រ
 មហារាជ នេះឯងជាផលនៃសមណប្បដិបក្ខិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយ
 ខ្លួនឯង ដឹងឃើញដោយវិសេសផង ថ្លែងដោយវិសេសផង ជាផល
 នៃសមណប្បដិបក្ខិទាំងឡាយ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដូច
 បានពាលមកខាងដើម ។

[១៧២] ភិក្ខុនោះកាលបើចិត្តតាំងមាំបរិសុទ្ធផ្លូវផង មិនមានទីមូល
 គឺកិលេស ប្រាសចាកបុកិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់ការវិចារ-
 កម្ម ដល់ខ្លួនសេចក្តីមិនញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍ យ៉ាងនេះហើយ វែមន៍
 ពាញទាំបង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីនិម្មិតនូវកាយ ដែលសម្រេចអំពីចិត្ត ។ ភិក្ខុ
 នោះ ក៏និម្មិតនូវកាយផ្សេងចេញអំពីកាយនេះ មានរូបដែលសម្រេចអំពីចិត្ត
 មានអវយវៈចំនឹងអវយវៈតូចសព្វគ្រប់ មានអំន្រ្តិយមិនថាភវយ បពិត្រ
 មហារាជ ប្រៀបដូចបុរសចាត់បញ្ចេញនូវបណ្តាល អំពីស្មៅយាបូន៍

ឯវេទស្ស អយំ មុញ្ញា អយំ ឥសិកា អញ្ញា មុញ្ញា
 អញ្ញា ឥសិកា មុញ្ញាត្រូវ ឥសិកា មញ្ញាឡាន
 សេយ្យថា ក(?) បទ មហាករ បុរិសោ អសី កោសិយា
 មញ្ញាហេយ្យ តស្ស ឯវេទស្ស អយំ អសី អយំ កោសិ
 អញ្ញា អសី អញ្ញា កោសិ កោសិយាត្រូវ អសី
 មញ្ញាឡាន សេយ្យថា ក(?) បទ មហាករ បុរិសោ
 អសី ករណ្ណា ឧទ្ធករោ តស្ស ឯវេទស្ស អយំ
 អសី អយំ ករណ្ណា អញ្ញា អសី អញ្ញា ករណ្ណា
 ករណ្ណាត្រូវ អសី ឧទ្ធករោតិ ឯវេទ ទោ មហាករ
 កិក្ខុ ឯវេ សមាហិត ចិត្តេ បរិសុទ្ធិ បរិយោធាត
 អនុដ្ឋោ វិតត្ថបត្តិលេសេ មុទ្ធករោ កម្មជ័យេ
 បិតេ អាទេញ្ញប្បត្តេ មនោមយំ អភិធម្មិទនាយ
 ចិត្តំ អភិធម្មិតិ អភិធម្មិទេតិ ។ សោ ឥមញ្ញា
 កាយា អញ្ញំ កាយំ អភិធម្មិតិ រូបំ មនោមយំ
 សព្វដ្ឋប្បន្នំ អភិធម្មិទេយំ ។ ឥធម្មំ ទោ មហាករ

១២ ១. បុរិសោ សេយ្យថា ។

បុរសនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា នេះជាស្ត្រីយាបូន នេះជា
 បណ្ឌូល ស្ត្រីយាបូនដោយវិជ្ជក បណ្ឌូលដោយវិជ្ជក តែជាបណ្ឌូល
 ដែលភាគាអញ ចាត់បញ្ជូនមកអំពីស្ត្រីយាបូនហ្នឹងឯង យ៉ាងណា
 មិញ បពិត្រមហាករ មួយទៀត ប្រៀបដូចបុរស ហូតដល់ចេញ
 អំពីស្រោម បុរសនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា នេះជាដាវ នេះ
 ជាស្រោម ដាវផ្សេង ស្រោមផ្សេង តែជាដាវដែលភាគាអញ ហូត
 ចេញមកអំពីស្រោមហ្នឹងឯង យ៉ាងណាមិញ បពិត្រមហាករ មួយទៀត
 ប្រៀបដូចបុរស ទាញយកសត្វពស់ចេញអំពីស្រោម បុរសនោះមាន
 សេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា នេះជាពស់ នេះជាស្រោម សត្វពស់ផ្សេង
 ស្រោមផ្សេង តែជាពស់ដែលភាគាអញ ទាញចេញមកអំពីស្រោមហ្នឹងឯង
 យ៉ាងណាមិញ បពិត្រមហាករ កិក្ខុកាលបើចិត្តកាំងមាំបរិសុទ្ធផ្លូវផង មិន
 មានទីចូលគឺកិលេស ប្រាសចាកទុបកិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរ
 ដល់ទូរការនាកម្ម ដល់ទូរសេចក្តីមិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាក់យ៉ាងនេះ
 ហើយ វែមនិចិត្តនាំបង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីនិមិត្តកាយ ដែលសម្រេច
 អំពីចិត្តបាន យ៉ាងនោះឯង ។ កិក្ខុនោះ វែមនិមិត្តកាយផ្សេង ចេញ
 អំពីកាយនេះ មានរូបដែលសម្រេចអំពីចិត្ត មានអវយវៈធំទង្វើអវយវៈតូច
 សព្វគ្រប់ មានវត្ថុនិមិត្តកាយ ។ បពិត្រមហាករ នេះឯងជាផល

សង្ខត្តិកំ សាមញ្ញាដលំ បុរិមេហំ សង្ខត្តិកេហំ សាមញ្ញាដលេហំ អតំក្កន្តតវេញ បណីតតវេញ ។

[១៣៣] សោ ឃី សមាហិតេ ចំត្ថេ បរិសុទ្ធបរិយោធាតេ អនុត្តរិណេ វិតត្ថបក្កិលសេ មុនុក្ខតេ កម្មជ័យេ វិតេ អាទេត្តប្បត្តេ ឥន្ទ្រិយាយ ចំត្ថំ អតំចិហារតំ អតំចិញ្ញាមេតំ សោ អទេកវិហិតំ ឥន្ទ្រិយំ បច្ឆុទុកោតិ ឯកោមិ ហុត្វា ឥហុតា ហោតិ ឥហុតាមិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ អារិការិ តិរោការិ តិរោកុទ្ធិ តិរោហាការិ តិរោមព្វតិ អស្សជ្ជិមារោ កច្ចតំ សេយ្យជាមិ អាកាសេ បរិវាយិ ឧម្មុជ្ជិឯម្មុជ្ជិ កាកោតិ សេយ្យជាមិ ឧទកេ ឧទកេមិ អតំជ្ជិមារោ កច្ចតំ សេយ្យជាមិ បរិវាយិ អាកាសេមិ បល្ល័ង្កេ កោតិ សេយ្យជាមិ បក្ខំ សក្កុលោ ឥទេមិ ចន្ទិមសុរិយេ ឃីមហិទ្ធិកេ ឃីមហាទុការេ

នៃសមណប្បជិត្តិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដ៏ត្រូវរឿងដោយវិសេសផង ថ្ងៃថ្នាំដោយវិសេសផង ជាងផលនៃសមណប្បជិត្តិពាក់ឡាយ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដូចបានពោលមកខាងដើម ។

[១៣៣] ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តភាន់មាំ បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិនមានទីទូលតិកិលេស ប្រាសពាក្យបក្ខិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់ការពាក្យ ដល់នូវសេចក្តីមិនញាប់ញ័រទៅតាមអាម្មណ៍ យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះ វេទន៍ពាក្យនាំបង្ហាត់ចិត្តទៅ ដើម្បីកាត់តែងប្លន្ទិ ភិក្ខុនោះទទួលនូវការកាត់តែងប្លន្ទិជាច្រើនប្រការបាន គឺជាមនុស្សម្នាក់ធ្វើឱ្យទៅជាច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ធ្វើឱ្យទៅជាម្នាក់ក៏បាន ធ្វើទឹកប៉ាន់ឱ្យទៅជាទឹកលក៏បាន ធ្វើទឹកលឱ្យទៅជាទឹកប៉ាន់ក៏បាន ដើរ (ទំលុះ) ទៅក្រៅផ្លូវភ្នំ ក្រៅកំពែង ក្រៅភ្នំ មិនទើសចាក់ ដូចដើរទៅក្នុងទឹកលក៏បាន ធ្វើនូវការមុជទឹកដើរលើបង្អួចក្នុងផែនដី ដូចមុជទឹកលើទឹកក៏បាន ដើរទៅលើទឹក មិនបែកប្លាយទឹក ដូចដើរលើផែនដីក៏បាន កេរ្តិ៍លាភទៅឯអាកាស ពាក់កណ្តាល ដូចជាសត្វស្វាបក៏បាន ចាប់ស្នាមអវិជ្ជុលប្រោចនូវនិព្វានអាទិត្យ ពាក់កណ្តាល ដែលមានប្លន្ទិច្រើនយ៉ាងនោះ បានកាន់កាប់ច្រើនយ៉ាងនោះ

ពាលិយា បរិមសន្តំ^(១) បរិមជ្ឈតំ យាវ ព្រហ្មណេតាមិ
 កាយេន វសំ វិត្តតំ សេយ្យជាមិ មហារាជ ទេត្តា កុម្ម-
 ការោ វា កុម្មការាណ្ណវសំ វា សុបរិកម្មកតាយ មន្ត្រិ-
 កាយ យំ យទេវ កាជទវិកតិ អាគន្ធូយ្យ ឥន្ទនេវ^(២)
 កាយេយ្យ អភិទិច្ឆានេយ្យ សេយ្យជា វា មន មហារាជ
 ទេត្តា ទន្ធការោ វា ទន្ធការាណ្ណវសំ វា សុបរិកម្មក-
 តស្មី ទន្ធស្មី យំ យទេវ ទន្ធវិកតិ អាគន្ធូយ្យ ឥន្ទនេវ
 កាយេយ្យ អភិទិច្ឆានេយ្យ សេយ្យជា វា មន មហារាជ
 ទេត្តា សុវណ្ណការោ វា សុវណ្ណការាណ្ណវសំ វា សុប-
 រិកម្មកតស្មី សុវណ្ណស្មី យំ យទេវ សុវណ្ណវិកតិ
 អាគន្ធូយ្យ ឥន្ទនេវ កាយេយ្យ អភិទិច្ឆានេយ្យ ឯវាមវ
 ទោ មហារាជ ភិក្ខុ ឯវិ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ
 បរិយោទានេ អនត្តំណោ វិកត្តបត្តិលេសេ មុទុក្ខតេ
 កម្មនិយេ បិតេ អាទេត្តាច្បត្តេ វិទិវិបាយ ចិត្តំ អភិ-
 ទិហរតិ អភិទិច្ឆាមេតិ ។ សោ អនេត្តវិហិតិ វិទិវិទិ

១ ច. ចាមសន្តំ ។ ២ ម. ម. តំ ពទេវ ។

ដោយវែងក៏បាន ញាណនិទានប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដកបដល់ព្រហ្ម-
 ណេតក៏បាន បព៌ក្រមហារាជ ប្រៀបដូចជាសូត្រនិទានក្តី អន្តរាសិកនៃសូត-
 ្រនិទានក្តី ដែលល្អាសវៃ កាលបើដំណើរដែលគេប្រថាប់ល្អហើយ បើចង់
 ធ្វើខ្លះកាជនដ៏ប្លែកណា ។ ក៏គប្បីធ្វើឲ្យសម្រេចទៅដល់កាជននោះ ។ បាន
 យ៉ាងណាមិញ បព៌ក្រមហារាជ មួយវិញទៀត ជានិក្ខតក្តី អន្តរាសិក
 របស់ជានិក្ខតក្តី ដែលល្អាសវៃ កាលបើក្នុងដែលគេធ្វើបរិកម្មល្អហើយ
 បើចង់ធ្វើខ្លះត្រៀមប្រើប្រាស់ ជាការវែងក្នុងដ៏ប្លែកណា ។ ក៏គប្បីធ្វើ
 ឲ្យសម្រេចខ្លះត្រៀមប្រើប្រាស់ ជាការវែងក្នុងដ៏ប្លែកនោះ ។ បាន យ៉ាង
 ណាមិញ បព៌ក្រមហារាជ មួយវិញទៀត ជានិមាសក្តី អន្តរាសិករបស់
 ជានិមាសក្តី ដែលល្អាសវៃ កាលបើមាសដែលគេធ្វើបរិកម្មល្អហើយ
 បើចង់ធ្វើខ្លះត្រៀមប្រើប្រាស់ ជាការវែងមាសដ៏ប្លែកណា ។ ក៏គប្បីធ្វើ
 ឲ្យសម្រេចខ្លះត្រៀមប្រើប្រាស់ ជាការវែងមាសដ៏ប្លែកនោះ ។ បាន យ៉ាង
 ណាមិញ បព៌ក្រមហារាជ ភិក្ខុកាលបើចិត្តតាំងបរិសុទ្ធផ្លូវផង មិនមាន
 ទិច្ចលតិកិលេស ប្រាសចាកឧបកិលេស មានសភាពជាចិត្តទង់ គួរដល់
 ការកោនា ដល់ខ្លះសចក្តិមិនញាប់ញ័រ ទៅតាមការម្នាក់យ៉ាងនេះហើយ
 ក៏វែងទាញនាំបរិក្ខានចិត្តទៅ ដើម្បីតាក់តែងឲ្យប្រដូចបានយ៉ាងនោះឯង ។
 ក៏គុះនោះ វែងទិច្ចលចំពោះខ្លះការកាត់តែងប្រដូច មានប្រការជាច្រើនបាន

បព្ពត្តកោតំ ឯកោចំ ហុត្វា ឧហុតា ហោតំ តហ្មតាបិ
 ហុត្វា ឯកោ ហោតំ អាវិការំ តិរោការំ តិរោកុដ្ឋំ តិ.
 រោតាការំ តិរោមត្វតំ អសដ្ឋមាណោ កច្ឆតំ សេយ្យដាបិ
 អាគារសេ បវរិយាបិ ឧម្មុដ្ឋចិម្មុដ្ឋំ កាកតំ សេយ្យដាបិ
 ឧទាភ ឧទាកេបិ អភិជ្ជមាទេ កច្ឆតំ សេយ្យដាបិ
 បវរិយំ អាគារសេបិ បស្សន្តំ កមតិ សេយ្យដាបិ
 បក្ខំ សកុណោ សមេបិ ចង្កមសុរិយ ឯវិមហំ ធូកេ
 ឯវិមហាទុកាវេ ពាលិណា បរិមសតិ បរិមដ្ឋតំ យាវ
 ព្រហ្មលោកាចំ កាយេន វសំ វត្តតំ ។ វសិបិ ទោ
 មហារាជ សន្និដ្ឋតំ សាមញ្ញសេសិ បុរិមេហិ សន្និដ្ឋិ-
 កេហិ សាមញ្ញសេសេហិ អភិក្កន្តតរញ្ច បណីតតរញ្ច ។

[១៣២] សោ ឯវិ សមាហិតេ ចិន្ត បរិសុទ្ធេ បរិ-

យោនាតេ អនុដ្ឋណោ វិកត្វបក្ខិលេសេ មុនុក្កតេ កម្ម-
 មីយេ បិទេ អាទេញ្ចប្បត្តេ ទិញ្ចាយ សោតនាតុយា
 ទិញ្ចំ អភិទិហាតិ អភិទិញ្ចាមេតិ ។ សោ ទិញ្ចាយ សោ-

និមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាច្រើននាក់ក៏បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅ
 ជាម្នាក់ក៏ញឹកបាន ធ្វើទឹកប៉ាន់ឲ្យទៅជាទឹកលក់បាន ធ្វើទឹកលឲ្យទៅជាទឹ
 កប៉ាន់ក៏បាន ដើរ (ទំលុះ) ទៅក្រៅជញ្ជាំង ក្រៅកំពែង ក្រៅភ្នំ មិនទើស
 ទាក់ ដូចជាដើរទៅក្នុងទឹកលក់បាន ធ្វើទូកមុជទុះទឹកកាលដើរទៅក្នុង
 ផែនដី ដូចជាមុជទឹកក្នុងទឹកក៏បាន ដើរទៅលើទឹកមិនបែកបាក់ ដូចជា
 ដើរទៅលើផែនដីក៏បាន អវលោកិតទៅឯភាពាសទាំងគ្រួស ដូចជាសត្វស្លាប
 ក៏បាន ចាប់ស្លាបអវិជ្ជលព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានប្លង់
 ច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ដោយវិជ្ជក៏បាន ញ៉ាំង
 មំណពង្សប្រព្រឹត្តទៅដោយកាយ ដល់ដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។ បពិត្រ
 មហារាជ នេះឯងជាដល់នៃសមណប្បដិបក្ខិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយ
 ខ្លួនឯង ដ៏រុងរឿងដោយវិសេសផង ថ្ងៃថ្ងាដោយវិសេសផង ជាងដល់នៃ
 សមណប្បដិបក្ខិទាំងឡាយ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដូចបាន
 ពោលមកទាំងដើម ។

[១៣២] ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តតាំងមាំបរិសុទ្ធផ្លូវផង មិនមានទំលុះ
 គិតិលេស ប្រាសចាកទុក្ខិលេស មានសភាពជាចិត្តទង់ គួរដល់ការភា-
 វិតា ដល់ខ្ញុំវិសេចក្តីមិនញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍ យ៉ាងនេះហើយ វិមន
 ពញ្ញាមាំបរិសុទ្ធចិត្តទៅក្នុងសោតនាតុជាទិញ្ច ។ ភិក្ខុនោះ កាលបើមាន

នពានុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមាណុសិកាយ ឧកោ
 សន្នេ សុណាតិ ធិព្វេ ច មាណុសេ ច យេ ទ្វារ សន្និកេ
 ច សេយ្យថាមិ មហារាជ បុរិសោ អន្ធានមគ្គប្បដិបន្នោ
 សោ សុណាយ្យ កេរិសន្និមិ មុនិធន្តសន្និមិ សន្និមន្តិមិ
 បណាវសន្និមិ ទេន្តិមសន្និមិ^(១) កស្ស វិវេស្ស កេរិសន្នោ
 វតិមិ មុនិធន្តសន្នោ វតិមិ សន្និមន្តិមន្តិម វតិមិ បណាវស-
 ន្នោ វតិមិ ទេន្តិមសន្នោ វតិមិ^(២) វិវេស្ស ចោ មហារាជ
 ភិក្ខុ វិវិ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោនាតេ
 អនន្តណោ វិតគ្គមគ្គិលេសេ មុនុក្កាត កម្មជ័យេ វិគេ
 អាទេញ្ចប្បត្តេ ធិព្វាយ សោគនាគុយា ធិត្តំ អភិជិហានិ
 អភិធិន្នាមេតិ សោ ធិព្វាយ សោគនាគុយា វិសុទ្ធាយ
 អតិក្កន្តមាណុសិកាយ ឧកោ សន្នេ សុណាតិ ធិព្វេ
 ច មាណុសេ ច យេ ទ្វារ សន្និកេ ច ។ វតិមិ ចោ
 មហារាជ សន្និមន្តិកំ សាមញ្ញដលំ បុរិមេហិ សន្និមន្តិកេ-
 ហិ សាមញ្ញដលេហិ អតិក្កន្តកវត្តា បណីតកវត្តា ។

១ ឧ.ម. សន្តិបណវទន្តិមន្តិមិ ។ ២ ឧ. មុនិធន្តសន្នោ ធិតិមិ សន្តិបណវទន្តិមន្តិមន្តិម
 វតិមិ ។

សោគនាគុយាជាទិវសាគពាគ កន្លងបង្កើនសោគនាគុយារបស់មនុស្សធម្ម-
 ភាហើយ វេមនិព្វត្តវិសម្រេចតាំងពី តិសម្រេចទិព្វ ១ សម្រេចមនុស្ស ១
 ដែលនៅក្នុងទិព្វយក្តី ក្នុងទិព្វក្តីបាន បពិត្រមហារាជ ប្រៀបដូចបុរស
 ដែលដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ បុរសទោះឮសម្រេចស្តាំធាតុក្តី សម្រេចសំភារក្តី
 សម្រេចស្នំក្តី សម្រេចស្នើយក្តី សម្រេចស្នូក្តី បុរសទោះ ក៏មាន
 សេចក្តីគ្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា នេះជាសម្រេចស្តាំ ទោះជាសម្រេចសំភារ
 នេះជាសម្រេចស្នំ នេះជាសម្រេចស្នើយ នេះជាសម្រេចស្នូក្តី យ៉ាងណា
 មិញ បពិត្រមហារាជ ភិក្ខុកាលបើចិត្តកាន់មាំបរិសុទ្ធផ្លូវផង មិនមានទី
 ទួលភិកិលេស ប្រាសចាកទុក្ខិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរដល់
 ការការិនា ដល់នូវសេចក្តីបិទញាប់ញាប់ទៅតាមការម្នាក់ យ៉ាងនេះហើយ
 វេមនិព្វត្តវិសម្រេចតាំងពី សោគនាគុយាជាទិវសាគពាគ កន្លងបង្កើនសោគនាគុយារបស់មនុស្សធម្ម-
 ភាហើយ វេមនិព្វត្តវិសម្រេចតាំងពី តិសម្រេចទិព្វ ១ សម្រេចមនុស្ស ១ ដែល
 នៅក្នុងទិព្វយក្តី ក្នុងទិព្វក្តី យ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រមហារាជ នេះឯង
 ជាផលនៃសមណប្បនិបត្តិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដ៏ជឿជាក់
 ដោយវិសេសផង ថ្ងៃថ្ងៃដោយវិសេសផង ជាផលនៃសមណប្បនិបត្តិ
 តាំងឡាយ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដូចបានពោលមកទាំងដើម ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយស្ស សីលប្បទានុ

[១៣៥] សោ ឃី សមាហំនេ ចំត្តេ បរិសុទ្ធេ
 បរិយោនានេ អចន្តំណោ វិតត្ថបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ
 កម្មធិយេ បិភេ អាណេញប្បត្តេ ចេតោបរិយញ្ញាណាយ
 ចំត្តំ អភិដ្ឋេហតិ អភិដ្ឋេហមេតិ ។ សោ បរសត្តាដំ
 បរមុក្កលាដំ ចេតសា ចេតោ បរិក្ខ បដាចាតិ
 សភកំ វា ចំត្តំ សភកំ ចំត្តង្គំ បដាចាតិ វិតភកំ វា
 ចំត្តំ វិតភកំ ចំត្តង្គំ បដាចាតិ សនោសំ វា ចំត្តំ
 សនោសំ ចំត្តង្គំ បដាចាតិ វិតនោសំ វា ចំត្តំ វិតនោសំ
 ចំត្តង្គំ បដាចាតិ សមោហំ វា ចំត្តំ សមោហំ ចំត្តង្គំ
 បដាចាតិ វិតមោហំ វា ចំត្តំ វិតមោហំ ចំត្តង្គំ បដាចាតិ
 សង្ខិកំ វា ចំត្តំ សង្ខិកំ ចំត្តង្គំ បដាចាតិ វិទ្ធិកំ
 វា ចំត្តំ វិទ្ធិកំ ចំត្តង្គំ បដាចាតិ មហាត្ថកំ វា ចំត្តំ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ សីលប្បទានុ

[១៣៥] ភិក្ខុនោ កាលបើចិត្តតាំងមាំបរិសុទ្ធជ្រូវផង មិនមានទីទួល
 គឺកិលេស ប្រាសចាកបុគ្គលេស មានសភាពជាចិត្តទង់ គួរដល់ការភា-
 វនា ដល់ខ្យល់សេចក្តីមិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាស់ យ៉ាងនេះហើយ វាម្តង
 ខាញតាំងបង្កើនខ្លួនចិត្តទៅ ដើម្បីចោតបរិយញ្ញាណ (ប្រាថ្នាជានុក្រឹត្តិ
 កំណត់ដឹងខ្លួនចិត្តសត្វដទៃ) ។ ភិក្ខុនោ ក៏កំណត់ដឹងច្បាស់ខ្លួនចិត្តនៃសត្វ
 តាំងខ្យល់ដទៃ នឹងចិត្តនៃបុគ្គលតាំងខ្យល់ដទៃ ដោយចិត្តរបស់ខ្លួនបាន
 ចិត្តដែលប្រកបដោយពភៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយពភៈ ចិត្ត
 ដែលប្រាសចាកពភៈហើយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តប្រាសចាកពភៈហើយ ចិត្ត
 ដែលប្រកបដោយទោសៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្ត
 ដែលប្រាសចាកទោសៈហើយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាកទោសៈ
 ហើយ ចិត្តដែលប្រកបដោយមោហៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយ
 មោហៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកមោហៈហើយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាក
 មោហៈហើយ ចិត្តដែលរក្សាថយ^(១)ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរក្សាថយ ចិត្ត
 ដែលរាយមាយ^(២)ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរាយមាយ ចិត្តដែលជាមហាគុកៈ
 គឺចិត្តដល់នូវការដោះដំ (បានដល់ច្រាវចរនឹងអរុច្ឆាវចរ)ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់

១ អន្តរាថា ៣ ចិត្តដែលច្រើនមិនប្រៀបបាលគ្នា ។ ២ ចិត្តដែលច្រើនរាយខ្លះ ។

មហាត្តតំ ចិត្តន្ទំ បដាទាតិ អមហាត្តតំ វា ចិត្តំ អមហាត្តតំ
 ចិត្តន្ទំ បដាទាតិ សឧត្តរំ វា ចិត្តំ សឧត្តរំ ចិត្តន្ទំ
 បដាទាតិ អធិត្តរំ វា ចិត្តំ អធិត្តរំ ចិត្តន្ទំ បដាទាតិ
 សមាហិតំ វា ចិត្តំ សមាហិតំ ចិត្តន្ទំ បដាទាតិ
 អសមាហិតំ វា ចិត្តំ អសមាហិតំ ចិត្តន្ទំ បដាទាតិ
 វិមុត្តំ វា ចិត្តំ វិមុត្តំ ចិត្តន្ទំ បដាទាតិ អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ
 អវិមុត្តំ ចិត្តន្ទំ បដាទាតិ ។ សេយ្យជាបិ មហាពជ
 តត្ថំ វា បុរិសោ វា ធម្មារោ វា យុវំ មណ្ឌានកា-
 ជាតិកោ^(១) អាទាស វា បរិសុទ្ធ បរិយោទាន
 អន្ទេ វា ឧទកបន្តេ សកំ មុខចំមិត្តំ បន្ទុវត្ថុ-
 មារោ សកណិកំ វា សកណិកន្ទំ ជាធម្មេ
 អកណិកំ វា អកណិកន្ទំ ជាធម្មេ វិរមេវ ចោ
 មហាពជ កិត្តុ វិរំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ
 បរិយោទានេ អន្ទុណោ វិកត្តបក្កិលសេ មុទុក្ខេ

១ ១. ម. មណ្ឌានិកោ ។

ថាចិត្តជាមហាត្តតៈ ចិត្តដែលមិនមែនជាមហាត្តតៈ គឺជាតាមាវចក្កី ក៏ដឹង
 ច្បាស់ថា ចិត្តមិនមែនជាមហាត្តតៈ ចិត្តដែលមានចិត្តដទៃក្រៅលក្ខណ៍
 គឺជាតាមាវចក្កី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមានចិត្តដទៃក្រៅលក្ខណ៍ ចិត្ត
 ដែលមិនមានចិត្តដទៃក្រៅលក្ខណ៍ គឺប្រាថាវិនិយោគចក្កី ក៏ដឹងច្បាស់
 ថា ចិត្តមិនមានចិត្តដទៃក្រៅលក្ខណ៍ ចិត្តដែលគាំងមាំហើយក្តី ក៏ដឹង
 ច្បាស់ថា ចិត្តគាំងមាំហើយ^(១) ចិត្តដែលមិនបានគាំងមាំក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា
 ចិត្តមិនបានគាំងមាំ ចិត្តដែលរូបស្រឡះ^(២)ហើយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរូប
 ស្រឡះហើយ ចិត្តដែលមិនទន់រូបស្រឡះក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនទន់
 រូបស្រឡះ។ បតិក្រមហោជ ប្រៀបដូចស្រ្តីក្តី បុរសក្តី ដែលនៅក្មេង ជា
 ក្រមុំ កម្លោះ ដែលនៅកំពុងតែចូលចិត្តនឹងប្រជាបំភាគវិនិច្ឆ័យកាយ កាល
 គួរមើលនូវស្រមោល ខែមុខរបស់ខ្លួនក្នុងភារក៏ដំបូរស្តុស្តុក្តី ក្នុងភារដ៏
 ដ៏ពេញដោយទឹកថ្លា បើស្រមោលខែមុខប្រកបដោយទោស មានមុខជា
 ងើម ក៏ដឹងថាមុខប្រកបដោយទោស បើស្រមោលខែមុខមិនប្រកបដោយ
 ទោសក្តី ក៏ដឹងថាមុខមិនប្រកបដោយទោស យ៉ាងណាមិញ បតិក្រមហា-
 រាជ ភិក្ខុកាលបើចិត្តគាំងមាំ បរិសុទ្ធផ្លូវផ្លែ មិនមានទិព្វលក្ខណ៍លេស ប្រាស

១ ចិត្តជាអច្ចុតានមាតិ ឬធម្មារោមាតិ ។ ២ ចិត្តដែលរូបស្រឡះគឺវិមុត្តិវិមុត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ សីលទុត្តរោ

កម្មធម៌យេ វិភេត អាទេត្តាប្បុរោ ទេតោ បរិយោណាយ
 ចិត្តំ អភិដំហាវតំ អភិចិច្ឆាមេតំ សោ បរសន្តាដំ
 បរមុត្តណាចំ ទេតសា ទេតោ បរិក្ខ បដាបាតិ
 សវាតំ វា ចិត្តំ សវាតំ ចិត្តច្ចំ បដាបាតិ វិវាវាតំ
 វា ចិត្តំ វិវាវាតំ ចិត្តច្ចំ បដាបាតិ សនោសំ វា
 ចិត្តំ សនោសំ ចិត្តច្ចំ បដាបាតិ វិវាវាតំ វា
 ចិត្តំ វិវាវាតំ ចិត្តច្ចំ បដាបាតិ សមោហំ វា
 ចិត្តំ សមោហំ ចិត្តច្ចំ បដាបាតិ វិវាវាតំ វា ចិត្តំ
 វិវាវាតំ ចិត្តច្ចំ បដាបាតិ សម្មិត្តំ វា ចិត្តំ សម្មិត្តំ
 ចិត្តច្ចំ បដាបាតិ វិវាវាតំ វា ចិត្តំ វិវាវាតំ ចិត្តច្ចំ
 បដាបាតិ មហាត្ថតិ វា ចិត្តំ មហាត្ថតិ ចិត្តច្ចំ ប-
 ដាបាតិ អមហាត្ថតិ វា ចិត្តំ អមហាត្ថតិ ចិត្តច្ចំ
 បដាបាតិ សទុត្តរំ វា ចិត្តំ សទុត្តរំ ចិត្តច្ចំ បដា-
 បាតិ អទុត្តរំ វា ចិត្តំ អទុត្តរំ ចិត្តច្ចំ បដាបាតិ
 សមាហំតំ វា ចិត្តំ សមាហំតំ ចិត្តច្ចំ បដាបាតិ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ សីលទុត្តរោ

ចាកទុបក្កិលស មានសភាពជាចិត្តទម្ងន់ គួរដល់ការការពារ ដល់ខ្លួនសេចក្តី
 មិនញាប់ញ័រទៅតាមការមូល យ៉ាងនេះហើយ វេមនិទាញតាមប្រាសាទចិត្ត
 ទៅដើម្បីចេតោបាយញាណ វិក្កុទានា វេមនិកំណត់ដឹងច្បាស់ ខ្លួនចិត្ត
 នៃសត្វទាំងឡាយដទៃ នឹងចិត្តរបស់សត្វទាំងឡាយដទៃ ដោយចិត្តរបស់
 ខ្លួនបាន ចិត្តដែលប្រកបដោយកត្តៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយ
 កត្តៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកកត្តៈហើយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាក
 កត្តៈហើយ ចិត្តដែលប្រកបដោយទោសៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកប
 ដោយទោសៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកទោសៈហើយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្ត
 ប្រាសចាកទោសៈហើយ ចិត្តដែលប្រកបដោយមោហៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់
 ថា ចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកមោហៈហើយក្តី ក៏ដឹង
 ច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាកមោហៈហើយ ចិត្តដែលញាថយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់
 ថា ចិត្តញាថយ ចិត្តដែលរាយមាយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរាយមាយ
 ចិត្តដែលជាមហាត្ថកៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តជាមហាត្ថកៈ ចិត្តដែលមិន
 មែនជាមហាត្ថកៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនមែនជាមហាត្ថកៈ ចិត្តដែលមាន
 ចិត្តដទៃក្រៃលែងជាងក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមានចិត្តដទៃក្រៃលែងជាង
 ចិត្តដែលមិនមានចិត្តដទៃក្រៃលែងជាងក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនមានចិត្ត
 ដទៃក្រៃលែងជាង ចិត្តដែលតាំងមាំហើយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តតាំង

សមញ្ញវិលសុត្ត បុព្វេនិរោធិសុត្តនិទាន

អសមាហិតំ វា ចិត្តំ អសមាហិតំ ចិត្តន្តិ បដាទាតិ
 វិមុត្តំ វា ចិត្តំ វិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បដាទាតិ អវិមុត្តំ
 វា ចិត្តំ អវិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បដាទាតិ ។ ឥដិមិ
 ទោ មហាកថ សង្ខត្តិកំ សាមញ្ញដលី បុរិមេហិ
 សង្ខត្តិកេហិ សាមញ្ញដលេហិ អភិក្កន្តកាញ
 បណីតតាញ ។

[១៣៦] សោ ឯវិ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធ
 បរិយោទាតេ អនុត្តរោ វិតត្តបក្កិលេសេ មុនុក្ខតេ
 តាម្ពដិយេ មិតេ អាណេញប្បត្តេ បុព្វេនិរោធិសុត្ត-
 និទានាយ ចិត្តំ អភិដិហិតំ អភិចិញ្ចាមេតិ ។ សោ
 អនេកវិហិតំ បុព្វេនិរោធិ អនុស្សតិ សេយ្យថិដំ
 ឯតំមិ ជាតិ ទ្វេមិ ជាតិយោ តិស្សោមិ ជាតិយោ
 ចតស្សោមិ ជាតិយោ បញ្ចមិ ជាតិយោ ឧសមិ
 ជាតិយោ វិសមិ ជាតិយោ តិសមិ ជាតិយោ ចត្តា-
 ឡិសមិ^(១) ជាតិយោ បញ្ចាសមិ ជាតិយោ សតិមិ

១ ឧ ចល្លិសម្បិ ។

សមញ្ញវិលសុត្ត បុព្វេនិរោធិសុត្តនិទាន

ពេហឹយ ចិត្តំដែលមិនគាំងមាំភ្លឺ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនគាំងមាំ ចិត្ត
 ដែលរួចស្រឡះហើយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តរួចស្រឡះហើយ ចិត្ត
 ដែលមិនទាន់រួចស្រឡះក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិនទាន់រួចស្រឡះ យ៉ាង
 នោះឯង ។ បរិក្រមហោរាជ នេះឯងជាផលនៃសមណច្បងបក្កិ ដែល
 ឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដ៏រុងរឿងដោយវិសេសធន ថ្លៃថ្នូរដោយ
 វិសេសផង ជាផលនៃសមណច្បងបក្កិទាំងឡាយ ដែលឃើញច្បាស់
 ដោយខ្លួនឯង ដូចបានពោលមកខាងដើម ។

[១៣៦] ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តគាំងមាំបរិសុទ្ធផ្លូវដំ មិនមានទីចូល
 កិតិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទង់ គួរដល់ការគោ-
 រោ ដល់នូវវិសេសចិត្តមិនញាប់ញ័រទៅតាមការប្តូរ យ៉ាងនេះហើយ វិមង
 ទាញដោយភ្លើងចិត្តទៅ ដើម្បីបុព្វេនិរោធិសុត្តនិទាន (ប្រាថ្នាជាគ្រឿង
 លើកតាមខ្លះខ្លួន ដែលសត្វចាប់កាស្រ័យទៅ ក្នុងភពមុន) ។ ភិក្ខុនោះ
 វេលាលើកតាមនូវបុព្វេនិរោធិស គឺខ្លួនដែលសត្វ ចាប់កាស្រ័យទៅហើយ
 ក្នុងភពមុនជាច្រើនប្រការ ការលើកបាននោះ តើដូចម្តេច តើលើកបាន
 ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ញ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ ៥ ជាតិខ្លះ ១០ ជាតិ
 ខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ ១០០ ជាតិ

ជាតិយោ សហស្សំបិ ជាតិយោ សតសហស្សំបិ
 ជាតិយោ អនេកេបិ សំវដ្តកេច្ឆេ អនេកេបិ វិដ្តកេច្ឆេ
 អនេកេបិ សំវដ្តវិដ្តកេច្ឆេ អមុត្រាសំ ឯវំនាមោ
 ឯវំតោត្តា ឯវំវណ្ណោ ឯវំមាហា ក ឯវំសុទ្ធកុច្ឆប្បដិសំ-
 វេដិ ឯវំមាយុបរិយន្តោ សោ គតោ ពុតោ អមុត្រ
 ទុទទាទិ គត្រាមាសំ ឯវំនាមោ ឯវំតោត្តា ឯវំវណ្ណោ
 ឯវំមាហាកេ ឯវំសុទ្ធកុច្ឆប្បដិសំវេដិ ឯវំមាយុបរិយន្តោ
 សោ គតោ ពុតោ ឥន្ទ្របបន្នោតិ ឥតិ សាការំ
 សឧទ្ទេសំ អនេកេវិហិតំ បុព្វុទិវាសិ អនុស្សាតិ ។
 សេច្ឆេថាបិ មហាភជំ បុរិសោ សក្កន្តា តាមា អញ្ញំ
 តាមំ កច្ឆេយ្យ ក្កន្តាបិ តាមា អញ្ញំបិ តាមំ កច្ឆេយ្យ
 សោ ក្កន្តា តាមា សកិយេវ តាមិ បព្វាកច្ឆេយ្យ

ខ្លះ ១ កាន់ជាតិខ្លះ ១ វិសេដិភិខ្លះ អនេកសំវដ្តកេច្ឆេ គិកេច្ឆេវិសេវិទានស
 ជាច្រើនខ្លះ អនេកវិដ្តកេច្ឆេ គិកេច្ឆេវិសេចម្រើនជាច្រើនខ្លះ អនេកសំវដ្ត-
 វិដ្តកេច្ឆេខ្លះ(១)ថា អត្តាអញ បានកើតក្នុងភពឯណោះ មានឈ្មោះ យ៉ាង
 នេះ មានតាត្រ យ៉ាងនេះ មានសម្បូរ យ៉ាងនេះ មានកហោរ យ៉ាងនេះ
 បានទទួលសុខនឹងទុក្ខ យ៉ាងនេះ មានកំណត់កាយត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះអត្តា
 អញច្យុតចាកភពនោះហើយ បានទៅកើតក្នុងភពឯណោះ ដែលអត្តា
 អញបានកើតក្នុងភពនោះ មានឈ្មោះ យ៉ាងនេះ មានតាត្រ យ៉ាងនេះ
 មានសម្បូរ យ៉ាងនេះ មានកហោរ យ៉ាងនេះ បានទទួលសុខនឹងទុក្ខ
 យ៉ាងនេះ មានកំណត់កាយត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះអត្តាអញ ច្យុតចាកភព
 នោះហើយ ក៏បានមកកើតក្នុងភពនេះ ។ កិច្ចនោះ លើកតាមខ្លះបុព្វ-
 និវាសជាច្រើនក្រការ ព្រមទាំងអាការ គឺសម្បូរនឹងកហោរជាដើម ព្រម
 ទាំងទទួល គឺឈ្មោះនឹងតាត្រក្រុម ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ បពិត្រ
 មហាភជំ ប្រៀបដូចបុរសដែលចេញអំពីស្រុករបស់ខ្លួន ទៅកាន់ស្រុក
 ដទៃ រួចចេញអំពីស្រុកនោះ ហើយទៅកាន់ស្រុកដទៃទៀត បុរសនោះ
 ចេញអំពីស្រុកនោះហើយ ទើបត្រឡប់មកកាន់ស្រុករបស់ខ្លួនវិញ

១ ព្យាមនេ គឺ គិតតាំងពីថ្ងៃដែលនាវាវិទាន ទៅទល់គ្នានឹងភ្លើងចេះអស់លើគ ហៅថា
 សិវន្តិកប្ប ១ កាន់គំនិតច្រើនដល់ ទៅលើនៃអាការសព្វទៀត ហៅថាសំវដ្តក្នុងយក្ស ១
 កាន់គំនិតកើតឡើងជាថ្មី ទៅទល់នឹងភព ដែលកើតមានព្រះអរិយ្យព្រះចន្ទ ហៅថា
 វិដ្តិកប្ប ១ កាន់គំនិតព្រះអរិយ្យព្រះចន្ទ កើតឡើងទៅទល់នឹងវិទានវិញ ហៅថា វិវដ្តក្នុងយ-
 ក្ស ១ រួមក្សទាំង ៤ នេះទូលជាមួយគ្នា ហៅថា សំវដ្តិកប្ប ឬហៅថា មហាក្សេម សំវដ្តិ-
 កប្បដែលច្រើន ហៅថា អនេកសំវដ្តិវិដ្តិកប្ប ។

សមញ្ញវិលសុទ្ធ បុព្វនិរុទ្ធសុទ្ធិញ្ញាណ

តស្ស វិវេស្ស អហំ ទោ សកត្តា តាមា អមុំ
 តាមំ អតត្ថិ តត្រាចំ(១) វរំ អដ្ឋាសិ វរំ ចិសិទិ
 វរំ អកាសិ វរំ តុណ្ហិ អហោសិ តត្តាចិ តាមា
 អមុំ តាមំ អតត្ថិ តត្រាចាហំ(២) វរំ អដ្ឋាសិ វរំ
 ចិសិទិ វរំ អកាសិ វរំ តុណ្ហិ អហោសិ ហេម្ហិ
 តត្តា តាមា សកំយេវ តាមំ បព្វាកតោតិ វរិវេរ
 ទោ មហារាជ ភិក្ខុ វរំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធ
 បរិយោទាត អនន្តរោ វិតត្ថបក្កិលេសេ មុទុក្ខត
 កម្មចិយេ បិតេ អាណេត្ថប្បត្តេ បុព្វនិរុទ្ធសុទ្ធិញ្ញា
 ណាយ ចិន្ទំ អគំធិហិតិ អគំធិដ្ឋាមេតិ សោ អនេក-
 វិហិតំ បុព្វនិរុទ្ធសិ អនុស្សតិ សេយ្យេនិទំ ឯកំបិ ជាតិ
 ទ្រុបិ ជាតិបេក តិស្សេបិ ជាតិយោ ចតស្សេបិ ជាតិយោ
 មញ្ជុបិ ជាតិយោ ធនបិ ជាតិយោ វិសិបិ ជាតិយោ
 តិសិបិ ជាតិយោ ពត្តាធីសិបិ ជាតិយោ បញ្ញាសិបិ
 ជាតិយោ សតិបិ ជាតិយោ សហស្សិបិ ជាតិយោ សត-
 សហស្សិបិ ជាតិយោ អនេកេបិ សិវដ្ឋកម្មេ អនេកេបិ
 វិដ្ឋកម្មេ អនេកេបិ សិវដ្ឋវិដ្ឋកម្មេ អមុត្រាសិ

១ ខ. ត្រា ។ ប. ត្រាចិ ។ ២ ខ. ប. ត្រាចិ ។

សមញ្ញវិលសុទ្ធ បុព្វនិរុទ្ធសុទ្ធិញ្ញាណ

បុសេនាវេកប្បិវាទសេក្តិគ្រិះ យំវនេថា អក្ខអញ បានចេញអំពី
 ស្រុករបស់ខ្លួន ទៅកាន់ស្រុកឯណោះ ក្នុងស្រុកនោះ អក្ខអញ បាន
 ឈរយំទំនេរ បានអង្គុយយំទំនេរ បាននិយាយយំទំនេរ បានស្ងៀម
 យំទំនេរ លុះអក្ខអញ ចេញអំពីស្រុកនោះហើយ បានទៅកាន់ស្រុក
 ឯណោះទៀត ក៏ក្នុងស្រុកនោះឯង អក្ខអញ បានឈរយំទំនេរ បាន
 អង្គុយយំទំនេរ បាននិយាយយំទំនេរ បានស្ងៀមយំទំនេរ អក្ខអញ
 ចេញអំពីស្រុកនោះហើយ ក៏បានត្រឡប់មកកាន់ស្រុក របស់ខ្លួនវិល
 វិញ យំទំនេរណាមិញ បត់ត្រឡប់រាជ ភិក្ខុកាលបើចិត្តតាំងមាំបរិសុទ្ធផ្លូវផ្លើ
 មិនមានទិព្វលក្ខណៈលេស ប្រាសចាកបក្ខិលេស មានសភាពជាចិត្តទម្រង់
 គួរដល់ការកាត់ថា ដល់ខ្លួនសេចក្តីមិនញាប់ញ័រទៅតាមការម្នាក់ យំទំនេរ
 ហើយ វេមន៍ទាញនាំបង្ហើនចិត្តទៅ ដើម្បីបុព្វនិរុទ្ធសុទ្ធិញ្ញាណ ភិក្ខុ
 នោះ វេមន៍លើកតាមម្លប់ុព្វនិរុទ្ធសជាច្រើនប្រការ ការលើកបាននោះ
 តើដូចម្តេច ដំលើកបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ញ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិ
 ខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ ១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ
 ៥០ ជាតិខ្លះ ១ រយជាតិខ្លះ ១ ពាន់ជាតិខ្លះ ១ សែនជាតិខ្លះ អនេកសំ-
 វដ្តកប្បខ្លះ អនេកវិដ្តកប្បខ្លះ អនេកសំវដ្តវិដ្តកប្បខ្លះថា អក្ខអញបាន

ឯវិទាមោ ឯវិកោត្តោ ឯវិវណ្ណោ ឯវិហហារោ ឯវិសុ-
 ទទុក្ខប្បដំសំវេទី ឯវិមាយុបរិយន្តោ សោ - តតោ
 ទុតោ អមុត្រ ឧទទាទី តត្រាហាសី ឯវិទាមោ
 ឯវិកោត្តោ ឯវិវណ្ណោ ឯវិហហារោ ឯវិសុទទុក្ខប្បដំ-
 សំវេទី ឯវិមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ទុតោ ឥន្ទ-
 បបន្នោតំ ឥតំ សាការំ សទុទ្ធសំ អនេកវិហិតំ
 មុត្រេនិវាសី អនុស្សាតិ ។ ឥទិមំ ទោ មហារាជ
 សន្និដ្ឋិតំ សាមញ្ញសំ មុរិមហំ សន្និដ្ឋិតហំ
 សាមញ្ញសលេហំ អភិក្កន្តនរាតុ បណីតនរាតុ ។

[១៣៧] សោ ឯវិ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ
 បរិយោទានេ អនុដ្ឋលោ វិតត្ថបក្កិលេសេ មុទុក្ខ-
 តេ កម្មទិយេ បិតេ អានេក្ខប្បត្តេ សត្តានំ ទុក្ខ-

កើតក្នុងករណីនោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគាត្រយ៉ាងនេះ មាន
 សម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខនឹងទុក្ខយ៉ាងនេះ
 មានកំណត់តាមត្រឹមច្បាប់ឈ្មោះ លុះអាត្មាអញច្យុតចាកករណីនោះហើយ បាន
 ទៅកើតក្នុងករណីនោះ ដែលអាត្មាអញបានកើតក្នុងករណីនោះ មានឈ្មោះ
 យ៉ាងនេះ មានគាត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាង
 នេះ បានទទួលសុខនឹងទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់តាមត្រឹមច្បាប់ឈ្មោះ លុះ
 អាត្មាអញ ច្យុតចាកករណីនោះហើយ ក៏បានមកកើតក្នុងករណីនោះ ក៏ក្នុងនោះ
 វែងវែកលើកតាមផ្លូវច្បាប់នៃសីល ជាច្រើនប្រការ ព្រមទាំងការ ព្រមទាំង
 ទេស ដោយប្រការផ្សេងៗ យ៉ាងនោះឯង ។ បញ្ចក្រមហារាជ នេះឯងជា
 ផលនៃសមណប្បដិច្ចតិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដ៏រុក្ខិរុក្ខិដោយ
 វិសេសផង ថ្លៃថ្នូរដោយវិសេសផង ជាផលនៃសមណប្បដិច្ចតិទាំងឡាយ
 ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដូចបានពោលមកទាំងដើម ។

[១៣៧] ក៏ក្នុងនោះកាលច្រើនក្នុងទំនាក់ទំនងបរិសុទ្ធផ្លូវផង មិនមានទិស
 ឆ្លើយស ប្រាសចាកទេសកិលេស មានសភាពជាចិត្តទំនំ គួរដល់ការ
 ការពារ ដល់នូវវិសេសចិត្តមិនញាប់ញ័រ ទៅតាមអាម្មណ៍ យ៉ាងនេះហើយ

បចាតញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិធម៌ហរតិ អភិធម៌ប្រាមេតិ ។
 សោ ធិត្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាទុសកេន ឧបសម្មា
 សត្ត បស្សតិ ចរោនេ ឧបបដ្ឋមាទេ ហិរេ បណីតេ
 សុវណ្ណេ ទុក្ខណ្ណេ សុគតេ ទុក្ខតេ យថាភម្មបកេ
 សត្ត បដាបាតិ ឥមេ វត កោត្តោ សត្តា កាយទុច្ចរិ-
 តេន សមញ្ញាតតា វចីទុច្ចរិតេន សមញ្ញាតតា មនោ-
 ទុច្ចរិតេន សមញ្ញាតតា អរិយាទំ ឧបវាទកា មិច្ឆាធិដ្ឋិ-
 កា មិច្ឆាធិដ្ឋិកម្មសមាទាមា តេ កាយស្ស កេនា
 បរម្មណា អនាយំ ទុក្ខតិ វិចិត្តតិ ធិរយំ ឧបបដ្ឋា
 ឥមេ វា បទ កោត្តោ សត្តា កាយសុចរិតេន
 សមញ្ញាតតា វចីសុចរិតេន សមញ្ញាតតា មនោសុចរិ-
 តេន សមញ្ញាតតា អរិយាទំ អនុបវាទកា សម្មាធិដ្ឋិ-
 កា សម្មាធិដ្ឋិកម្មសមាទាមា តេ កាយស្ស កេនា
 បរម្មណា សុគតិ សត្តំ លោកំ ឧបបដ្ឋាតិ ឥតិ
 ធិត្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាទុសកេន សត្ត
 បស្សតិ ចរោនេ ឧបបដ្ឋមាទេ ហិរេ បណីតេ

វេមនិទាញាតំបរម្មាចិត្តេវ ដើម្បីចក្កុបបាតញ្ញាណ (ប្រាថ្នាជាគ្រឿងដឹង
 ខ្លួនចិត្តនិងបដិសន្ធិ) នៃក្នុងសត្វ គឺចិត្តចក្កុញ្ញាណ ។ ភិក្ខុនោះ មានចក្កុដូច
 ជាចិត្តដ៏បរិសុទ្ធស្អាត កន្លងបដិស្រួចចក្កុជាបសមុស្សធម្មតា បានឃើញ ខ្លួន
 សត្វទាំងឡាយ ដែលច្យុត ដែលកើតឡើង ជាការបដិសន្ធិទុក្ខម មានសម្បុរ
 ល្អ មានសម្បុរគោត្រក់ មានគតិល្អ មានគតិគោត្រក់ វេមនិទំនិច្ចរិតសុចរិត
 សត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួនជា ដើម្បីសត្វពួកនេះ ប្រកបដោយ
 កាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវិចិត្តច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាអ្នកគិះ
 វៀលខ្លួនព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ជាមិច្ឆាធិដ្ឋិ កាន់យកខ្លួនអំពីជាមិច្ឆាធិដ្ឋិ
 សត្វពួកនោះ លុះចំលាយកាយទាន់នាយអំពីសេចក្តីស្លាប់ វេមនិទំកើរ
 ក្នុងវិចិត្ត ប្រេត អសុរកាយ ទរក ដើម្បី ចំណែកឯសត្វពួកនេះ ប្រកប
 ដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយវិចិត្តចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត ជា
 អ្នកមិនគិះវៀលខ្លួនព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ជាសម្មាធិដ្ឋិ កាន់យកខ្លួនអំពី
 ជាសម្មាធិដ្ឋិ សត្វពួកនោះ លុះចំលាយកាយទាន់នាយ អំពីសេចក្តីស្លាប់
 វេមនិទំលូតទៅកាន់លោក គឺមុស្ស សុគតិនិងវាទស្សតិ ភិក្ខុនោះមានចក្កុ
 ដូចជាចិត្តដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបដិស្រួចចក្កុជាបសមុស្សធម្មតា បានឃើញ
 ខ្លួនសត្វទាំងឡាយ ដែលច្យុត ដែលកើតឡើង ជាសត្វជាករណីយនិងទុក្ខម

សុវណ្ណោ ធុត្តណ្ណោ សុគតេ ធុត្តតេ យថាភិក្ខុមគេ
 សត្តេ បដាធាតុំ ។ សេយ្យថាចិ មហារាជ មជ្ឈ
 សិដ្ឋាដកេ ធាសានោ ភត្រុ ធុត្តុមា បុរិសា វិពោ
 បស្សេយ្យ មនុស្សេ កេហំ បរិសន្តិមិ ធុត្តុមន្តិមិ
 រថិយាយ វិចិ សត្តារន្តិមិ មជ្ឈេ សិដ្ឋាដកេ ធុសិទ្ធ
 មិ ភស្ស វិមស្ស វិមេ មនុស្សា កេហំ បរិសន្តិ
 វិមេ ធុត្តុមន្តិ វិមេ រថិយាយ វិចិ សត្តារន្តិ វិមេ
 មជ្ឈេ សិដ្ឋាដកេ ធុសិទ្ធាតុំ វិមេវ ទោ មហារាជ
 ភិក្ខុ វិរិ សមាហិតេ ធុត្តុ បរិសុទ្ធេ បរិយោធាតេ
 អនុត្តរណោ វិភត្តបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ កម្មជិយេ វិមេ
 អាទេញ្ចប្បត្តេ សត្តាជំ ធុត្តុបទាតក្ការណាយ ធុត្តុ អភិ
 ជីហរតិ អភិធុត្តារមតិ សោ ធុទ្ធល ធុត្តុមា វិសុទ្ធល
 អភិក្កន្តមាទុសតេ ធុ សត្តេ បស្សតិ ទវហារេ ធុប.

មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរពាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិពាក្រក់ វេមនិជីនី
 ច្បាស់នូវពួកសត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 បតិក្រមហារាជ ប្រៀបដូចជាប្រាសាទ ដែលគាំទ្រនៅក្បែរផ្លូវបកជា ៣^(១)
 ភាគកណ្តាលក្រុង បុរសដែលមានភ្នែក (ភ្នំ) ឈរនៅលើប្រាសាទនោះ
 ក៏ឃើញនូវមនុស្សទាំងឡាយ ដែលចូលទៅកាន់ផ្ទះក្តី ចេញអំពីផ្ទះក្តី
 ត្រាច់ទៅមកអំពីច្រកផ្លូវទៅកាន់ផ្ទះក្តី អង្គុយនៅក្នុងផ្លូវបកជា ៣ ភា
 គកណ្តាលក្រុងក្តី បុរសនោះឃើញមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា មនុស្ស
 ទាំងខ្លះចូលទៅកាន់ផ្ទះ មនុស្សទាំងខ្លះចេញអំពីផ្ទះ មនុស្សទាំងខ្លះដើរទៅ
 មកអំពីច្រកផ្លូវទៅកាន់ផ្ទះ មនុស្សទាំងខ្លះអង្គុយនៅក្នុងផ្លូវបកជា ៣ ភា
 គកណ្តាលក្រុង យ៉ាងណាមិញ បតិក្រមហារាជ ភិក្ខុកាលបើចិត្តគាំទ្រមាំបរិ
 សុទ្ធផ្លូវផង មិនមានទិព្វលក្ខណៈលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស មានសភាព
 ជាចិត្តខន់ គួរផលការភាវិតា ផលនូវសេចក្តីមិនញាប់ញ័រទៅតាមអាម្មណ៍
 យ៉ាងនេះហើយ វេមនិពញាទាំងបង្កើតចិត្តទៅ ដើម្បីបញ្ជាជានុជីនី
 ទូរុក្ខិណិបដិសន្ធិនៃពួកសត្វ ភិក្ខុនោះមានចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធកន្ធនិបដ
 ទូរុក្ខិណិបដិសន្ធិនៃមនុស្សធម្មតា វេមនិឃើញនូវសត្វទាំងឡាយដែលច្បុក

១ សព្វនេះ ព្រៃចា ឆ្នាំចេតនា ៤ កំណាម ។

បដ្ឋិមាទេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណោ ធុត្តល្លោ សុកតេ
 ធុត្តតេ យថាភក្កម្មបតេ សត្តេ បដាបាតិ ឥមេ វត
 កោដ្ឋោ សត្តា កាយធុត្តវតេន សមញ្ញាភតា វចីធុត្ត-
 វតេន សមញ្ញាភតា មនោធុត្តវតេន សមញ្ញាភតា អិ-
 យាមិ ឧបវាទកា មិញ្ញាធិដ្ឋិកា មិញ្ញាធិដ្ឋិកម្មស-
 មាណា តេ កាយស្ស ភេណា បរិ មរណា អមាយិ
 ធុត្តតិ វិទំបាតិ ធិវយិ ឧបបញ្ញា ឥមេ វា មន កោដ្ឋោ
 សត្តា កាយសុចរិតេន សមញ្ញាភតា វចីសុចរិតេន
 សមញ្ញាភតា មនោសុចរិតេន សមញ្ញាភតា អិយាមិ
 អនុបវាទកា សម្មាធិដ្ឋិកា សម្មាធិដ្ឋិកម្មសមាណា
 តេ កាយស្ស ភេណា បរិ មរណា សុកតិ សត្តំ
 លោកិ ឧបបញ្ញាតិ ឥតិ ធិទ្វេន ធម្មតា វិសុទ្ធន
 អតិក្កាដ្ឋមាទុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចរិមាទេ ឧប-
 បដ្ឋិមាទេ ហីនេ បណីតេ សុវណ្ណោ ធុត្តល្លោ សុកតេ
 ធុត្តតេ យថាភក្កម្មបតេ សត្តេ បដាបាតិ ។ ឥធិមិ

ដែលកើតឡើង ជាសក្ខីថាភយ នឹងខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ មាន
 សម្បុរកាក្រក់ មានភក្តិល្អ មានភក្តិកាក្រក់ វេមនីជីវិត្តស្រស់ ខ្លួនពួក
 សត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ តាមកម្មរបស់ខ្លួនថា អើយ្យំ សត្វពួកនេះ ប្រ-
 កបដោយភាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយមាតាទុច្ចរិត
 កិះដៀលខ្លួនព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ជាមិត្តាទិដ្ឋិ កាន់យកខ្លួនអំពើជាមិត្តាទិដ្ឋិ
 សត្វពួកនោះ លុះចំលាយភាយទៅទាំងនាយអំពីសេចក្តីស្លាប់ វេមនីចូល
 ទៅកើតក្នុងកំណើតនៃកិច្ចខ្លួន ប្រេត អសុភាយ នេត អើយ្យំ ចំណែក
 ឯសត្វពួកនេះ ប្រកបដោយភាយសុចរិត ប្រកបដោយចីសុចរិត ប្រកប
 ដោយមាតាសុចរិត មិនបានកិះដៀលខ្លួនព្រះអរិយៈទាំងឡាយ ជាសម្មា-
 ទិដ្ឋិ កាន់យកខ្លួនអំពើជាសម្មាទិដ្ឋិ សត្វពួកនោះ លុះចំលាយភាយទៅ
 ទាំងនាយអំពីសេចក្តីស្លាប់ វេមនីចូលទៅកាន់លោក ភិមនុស្សសុភក្តិទិវិ
 ហនស្ថិតិ ភិក្ខុនោះមានចក្ខុដូចជាចំណុចវិសុទ្ធផ្លូវផង កន្លងបង្អស់ចក្ខុជា
 របស់វេមនុស្សធម្មតា វេមនីឃើញខ្លួនសត្វទាំងឡាយ ដែលច្បុក ដែល
 កើតឡើងជាសក្ខីថាភយនឹងខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរកាក្រក់
 មានភក្តិល្អ មានភក្តិកាក្រក់ វេមនីជីវិត្តស្រស់ខ្លួនពួកសត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 តាមកម្មរបស់ខ្លួន យ៉ាងនោះឯង ។ ចព្រមហាពជ នេះឯងជាផល

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស សីលក្កន្តវគ្គ

១៦ មហាភជ សង្ក្ខេប្បិកំ សាមញ្ញដលំ បុរិមេហិ
សង្ក្ខេប្បិកេហិ សាមញ្ញដលេហិ អភិក្កន្តនាពុ បណ្ឌិ-
តនាពុ ។

[១៣៨] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធ
បរិយោជានេ អនត្តំណោ វិតត្តបញ្ញិលេសេ ធុត្តត្ត
កម្មប័យេ ឋិតេ អាណេញប្បត្តេ អាសវាមិ ទយញ្ញា-
ណាយ ចិត្តិ អភិច្ចិហិតំ អភិច្ចិហិតេ ។ សោ
ឥទិ ធុត្តចិត្តិ យថាភ្នតំ បជាតាតំ អយំ ធុត្ត-
សមុទយោតិ យថាភ្នតំ បជាតាតំ អយំ ធុត្តចិ-
រោជោតិ យថាភ្នតំ បជាតាតំ អយំ ធុត្តចិរោ-
ជនាមិច្ចិ បដិបទាតិ យថាភ្នតំ បជាតាតិ ឥមេ
អាសវាតិ យថាភ្នតំ បជាតាតិ អយំ អាសវាស-
មុទយោតិ យថាភ្នតំ បជាតាតិ អយំ អាសវាចិរោ-
ជោតិ យថាភ្នតំ បជាតាតិ អយំ អាសវាចិរោជនាមិច្ចិ
បដិបទាតិ យថាភ្នតំ បជាតាតិ ។ តស្ស ឯវំ
ជាទតោ ឯវំ បស្សតោ កាសាសវាមិ ចិត្តិ វិធុត្តិ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ សីលក្កន្តវគ្គ

នៃសមណប្បវិចិត្តិ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដ៏រុងរឿងដោយ
វិសេសផង វែងវែងដោយវិសេសផង ជាងផលនៃសមណប្បវិចិត្តិទាំង
ខ្យាយ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដូចបានពាលមកខាងដើម ។

[១៣៨] ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តភាន់មាំ បរិសុទ្ធផ្លូវផង មិនមាន
ទិទ្ធគុលនិកិលេស ប្រាសចាកឧបកិលេស មានសភាពជាចិត្តខ្ពង់ គួរដល់
ការនាកម្ម ដល់ខ្លួនសេចក្តីមិនញាប់ញ័រទៅតាមការឃ្នោណ៍ យ៉ាងនេះហើយ
វែងវែងញាប់ញ័រចិត្តទៅ ដើម្បីកាសវត្ថុយញ្ញាណ (ប្រាថ្នាដ៏នឹងទ្រាំធម៌ជា
គ្រឿងអស់ទៅនៃកាសវៈ) ។ ភិក្ខុនោះ វែងវែងតាមពិតថា នេះជាទុក្ខ
ដ៏នឹងតាមពិតថា នេះជាទីប្រជុំកើតឡើងនៃទុក្ខ ដ៏នឹងតាមពិតថា នេះជា
ព្រះនិព្វានជាគ្រឿងលេក់ទុក្ខ ដ៏នឹងតាមពិតថា នេះជាផ្លូវប្រតិបត្តិដំណើរ
ទៅកាន់ព្រះនិព្វានជាគ្រឿងលេក់ទុក្ខ ដ៏នឹងតាមពិតថា នេះជាកាសវៈ ដ៏នឹង
តាមពិតថា ធម៌^(១)នេះជាទីប្រជុំកើតឡើងនៃកាសវៈ ដ៏នឹងតាមពិតថា ធម៌
នេះជាគ្រឿងលេក់នៃកាសវៈ ដ៏នឹងតាមពិតថា ធម៌នេះជាផ្លូវប្រតិបត្តិដំណើរ
ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជាគ្រឿងលេក់នៃកាសវៈ ។ កាលបើភិក្ខុនោះដឹង
យ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះហើយ ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាកកាសវៈ^(២)ផង

១ សេចក្តីកើតឡើងនៃវិជ្ជាណាហេតុនាំឲ្យកើតកាសវៈ ។ ២ សេចក្តីស្រឡះចាកកាសវៈត្រូវទៅក្នុងកថា
ហោតិ កថាសៈ ។

កកសភមិ ចំត្តំ វិមុត្តតិ អវិជ្ជាសភមិ ចំត្តំ វិមុត្តតិ ។
 វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិតិ ញ្ញាលំ ហោតិ ។ ចំណា ជាតិ
 វុសិតិ ព្រហ្មចរិយំ កាតិ កាលិយំ ឆាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ
 មជាធាតិ ។ សេយ្យថាបិ មហារាជ មត្តតសាធ្មេ ឧទ-
 ករហនោ អន្នោ វិប្បសន្នោ អនាវិលោ តត្ថ ធម្មតា មុ-
 សោ តំវេ បិគោ បស្សេយ្យ សិល្បិកសម្មតំបិ^(១) សត្តរ-
 កមលំបិ មធម្មតំបិ ចរតំបិ តិដ្ឋតំបិ តស្ស វិវាស្ស
 អយំ ទោ ឧទករហនោ អន្នោ វិប្បសន្នោ អនាវិលោ
 តត្ថមេ^(២) សិល្បិកសម្មតាបិ សត្តរកមលំបិ^(៣) មធម្ម-
 តម្ពាបិ ចរតំបិ តិដ្ឋតំបិ^(៤) វិវាសេវ ទោ មហារាជ ភិក្ខុ
 វិវិ សមាហិតេ ចិត្ត បរិសុទ្ធេ បរិយោធាតេ អនត្តំលោ
 វិកត្តមក្ខិលេសេ មុទុក្ខតេ កម្មដិយេ បិគេ អាទន្នប្បន្នេ

១ ១ សិល្បិកសម្មតំ ។ ២ ១. ម. ធម្មតេ ។ ៣ ១ សត្តរកមលំបិ ។ ម. សត្តរកមលំបិ ។ ៤ ម. ចរតំបិ តិដ្ឋតំបិ ។

ចិត្តកំផុតស្រឡះចាកកវសវិ^(១) ផង ចិត្តកំផុតស្រឡះចាកអវិជ្ជាសវិ^(២)
 ផង ។ កាលបើចិត្តកំផុតនោះ បានផុតស្រឡះហើយ សេចក្តីដឹងកំភើប
 ឡើងដល់កំភើបនោះ ចិត្តរបស់អាក្ខាអញ្ញមុតស្រឡះហើយ ។ កំភើបនោះ
 ដឹងច្បាស់ថា ជាតិរបស់អាក្ខាអញ្ញអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ អាក្ខាអញ្ញ
 បានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោច្យសកិច្ច អាក្ខាអញ្ញ ក៏បានធ្វើស្រេច
 ហើយ មគ្គការីនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោច្យសកិច្ចនេះទៀតមិន
 មានឡើយ ។ បពិត្រមហារាជ ប្រៀបដូចជាអាណិទិក លើកិច្ចលក្ខណ៍ទឹក
 ដីថ្នាំស្អាត មិនល្អក៏ បុរសដែលមានវិភូត (ភ្នំ) ឈរនៅមាត់ទន្លេអាណិទិក
 នោះ ក៏គប្បីឃើញផ្លូវឡើងទឹកទៅផង ឡើយស្រឡះទឹកដុំដុំផង ឡើយច្រើនគ្រីផង
 កំពុងគ្រាប់ទៅក្តី ឈប់នៅក្តី ក្នុងអាណិទិកនោះ បុរសនោះ គប្បីមានសេចក្តី
 ត្រូវរិះយ៉ាងនេះថា អាណិទិកនេះឯង ថ្នាំស្អាតមិនល្អក៏ ឡើងទឹកទៅចាំង
 ឡាយក្តី ត្រូវស្រឡះទឹកដុំដុំក៏ ហូរច្រើនចាំងនេះក្តី គ្រាប់ទៅទុះ ឈប់នៅទុះ
 ក្នុងអាណិទិកនោះ យ៉ាងណាមិញ បពិត្រមហារាជ កំភើបកាលបើ ចិត្តកំផុតមាំបរិ-
 សុទ្ធផុំផង មិនមានចំណូលគិតិលេស ប្រាសចាកឧបកិលេស មានសភាព
 ជាចិត្តទន់ គួរដល់ការីនាកម្ម ដល់ទូរសេចក្តីមិនញាប់ញ័រទៅតាមការច្នៃណ៍

១ សេចក្តីប្រាកដអស់គ្រប់ទីកន្លែងព្រំទាំង ៣ ហៅថា វិភូត ។ ២ សេចក្តីមិនដឹង
 ក្នុងសច្ចៈទាំង ៤ ទាំងបីដឹងទូរចំណែកនៃទុក្ខរាជនើម រាជទុក្ខ ទាំងរាជនើម រាជពុទ្ធនឹង
 បដិច្ចសមុប្បទនមិហោថា អវិជ្ជាសវិ ។

អាសវាចំ ទយញ្ញាលាយ ចិត្តំ អភំជំហានតិ អភំជំញ្ញា-
 មេតិ សោ ឥទ្ធិ^(១) ទុក្ខច្នំ យថាក្ខតំ បដាបាតិ
 អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាក្ខតំ បដាបាតិ អយំ
 ទុក្ខនិរោធាតិ យថាក្ខតំ បដាបាតិ អយំ ទុក្ខនិ-
 រោធាតមិធំ បដិបទាតិ យថាក្ខតំ បដាបាតិ ឥមេ
 អាសវាចំ យថាក្ខតំ បដាបាតិ អយំ អាសវសមុទ-
 យោតិ យថាក្ខតំ បដាបាតិ អយំ អាសវនិរោធាតិ
 យថាក្ខតំ បដាបាតិ អយំ អាសវនិរោធាតមិធំ បដិ-
 បទាតិ យថាក្ខតំ បដាបាតិ ។ គស្ស ឃិវំ ជាទតោ
 ឃិវំ បស្សតោ កាមាសវាចំ ចិត្តំ វិមុត្តតិ កវាសវាចំ
 ចិត្តំ វិមុត្តតិ អវិជ្ជាសវាចំ ចិត្តំ វិមុត្តតិ ។ វិមុត្តស្សិ
 វិមុត្តមិតិ ញ្ញាលំ ហោតិ ។ ទីលា ជាតិ ស្រីតិ ក្រហ្ម-
 ចរំយំ កតំ កវណិយំ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដាបាតិ ។
 ឥទ្ធិបំ ទោ មហារាជ សន្និដ្ឋិតិ សាមញ្ញដលំ

១. ឃ. ឥមំ ។

យ៉ាងនេះហើយ វិមលទាញនាំបង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីកាសវកុយញ្ញាលា
 ភិក្ខុនោះឯង វិមលដឹងតាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងតាមពិតថា នេះជាទី
 ប្រជុំកើតឡើងនៃទុក្ខ ដឹងតាមពិតថា នេះជាព្រះនិព្វានជាគ្រឿងរលក់
 ទុក្ខ ដឹងតាមពិតថា នេះជាផ្លូវប្រតិបត្តិដំណើរទៅកាន់ព្រះនិព្វានជាគ្រឿង
 រលក់ទុក្ខ ដឹងតាមពិតថា នេះជាអាសវៈ ដឹងតាមពិតថា ធម៌នេះជាទី
 ប្រជុំកើតឡើងនៃអាសវៈ ដឹងតាមពិតថា ធម៌នេះជាគ្រឿងរលក់នៃអាសវៈ
 ដឹងតាមពិតថា នេះជាផ្លូវប្រតិបត្តិដំណើរទៅ កាន់ព្រះនិព្វានជាគ្រឿង
 រលក់នៃអាសវៈ យ៉ាងនោះឯង ។ កាលបើភិក្ខុនោះ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញ
 យ៉ាងនេះហើយ ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាកកាមាសវៈផង ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាក
 កវាសវៈផង ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាកអវិជ្ជាសវៈផង ។ កាលបើចិត្តនៃភិក្ខុនោះ
 បានផុតស្រឡះហើយសេចក្តីដឹង ក៏កើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះថា ចិត្តរបស់
 កាត្មាអញផុតស្រឡះហើយ ។ ភិក្ខុនោះ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិរបស់
 កាត្មាអញអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ កាត្មាអញ បានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់
 ហើយ សោច្យសកិច្ច កាត្មាអញ ក៏បានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គភាវនាកិច្ចដទៃ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោច្យសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ បពិត្រមហា-
 រាជ នេះឯងជាដល់នៃសណប្បវេណី ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង

បុរិមេហិ សន្តិដ្ឋិតេហិ សាមញ្ញដលេហិ អភិក្កន្ត-
 ភវត្ថុ បណ្ឌិតភវត្ថុ ។ ឥមស្ស ច បទ^(១) មហាភជ
 សន្តិដ្ឋិតា សាមញ្ញដលា^(២) អញ្ញំ សន្តិដ្ឋិតិ
 សាមញ្ញដលំ ឧត្តរិតំ វា បណ្ឌិតភវំ វា ធីត្តិតំ ។

[១៣៧] ឃី រុក្ខោ វាជា មាតា អជាតសត្វ

វេទេហិបុត្តា ភវត្តិ ឯតទេវេច អភិក្កន្តិ កន្ត
 អភិក្កន្តិ កន្ត សេយ្យជាចំ កន្ត ធីត្តិដ្ឋិតំ វា
 ឧត្តរេយ្យ បដិដ្ឋិតំ វា វិរេយ្យ ម្ពធិស្ស វា មត្តិ
 អាតិក្ខេយ្យ អនុកាម វា តេលប្បដ្ឋោតំ ជាយេយ្យ
 ធីត្តិមន្តា រុទាចំ ធីត្តិដ្ឋិតំ ឃីវេទេ^(៣) ភវត្តា
 អនុកមវិយាយេន ធានា មកាសិកោ ឯសាហំ^(៤)

១ ខ. ឥមញ្ញ ។ ២ ខ. សន្តិដ្ឋិតេហិ សាមញ្ញដលេហិ ។ ៣ ម. ធីតេវ កន្ត ។
 ៤ ខ. លោ អហំ ។

ដ៏រឹងរៀងដោយវិសេសផង ថ្ងៃថ្នាំដោយវិសេសផង ជាងផលនៃសមណ.
 ប្បដិបត្តិទាំងឡាយ ដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ដូចបានពាលមក
 ខាងដើម ។ បពិត្រមហាភជ មួយវិញទៀត ផលនៃសមណប្បដិបត្តិដែល
 ឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯងដទៃទៀត ដំលើសលុបដោយវិសេសក្តី ថ្ងៃថ្នាំ
 ដោយវិសេសក្តី ជាងផលនៃសមណប្បដិបត្តិដែលឃើញច្បាស់ដោយខ្លួន
 ឯងនេះទៅទៀត មិនមានឡើយ ។

[១៣៧] កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ព្រះធម៌
 ទេសនាយ៉ាងនេះចប់ហើយ ព្រះបាទអជាតសត្វទេហិបុត្ត ជាតិក្នុងវិជន
 មគធៈ ក៏ប្រាបបង្គំទូលចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន គឺពេរពេកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន គឺពេរពេកណាស់
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ប្រៀបដូចជាបុគ្គល ដូចឡើងទ្វារក្នុងផលផ្កាប់ ឬ
 បើកទ្វារក្នុងផលគេបិទបាំង ឬក៏ប្រាប់ផ្លូវ ដល់មនុស្សអ្នកវង្វេងផ្លូវ តុំ
 គោរសោត ដូចគេទ្រាលបំភ្លឺផ្លូវប្រដិបត្តិទាំងនឹង ដោយគិតថា ចុះស
 អ្នកមានវត្ថុ (ភ្នំ) នឹងបានឃើញផ្លូវដូចទាំងឡាយបាន យ៉ាងណាមិញ
 ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយ ដោយចំរើយាយជាច្រើន
 ក៏យ៉ាងនោះឯង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ចំព្រះអង្គនេះ សូមផលផ្លូវ

កន្ត កកវន្តំ សរណំ កត្តាមិ ធម្មញ្ញ ភិក្ខុសង្ឃញ្ញ
 ទចាសកំ មិ កកវំ ធារេតុ អដ្ឋតត្ត ចាណុមេតិ
 សរណន្តំ អន្ធយោ មិ កន្ត អន្ធកមា យជាពាលំ
 យជាម្ពុជ្ឈំ យជាអកុសលំ យោហំ កន្ត មិវា ធម្មិ-
 កំ ធម្មវាជំ ឥស្សរិយស្ស ការណា ជីវិតា កេ-
 រោមេសិ តស្ស មេ កន្ត កកវំ អន្ធយំ អន្ធយតោ
 បដិក្កណ្ណតុ អាយតិ សិវាយាតំ ។ តត្ថ ភិ ម-
 ហារាជ អន្ធយោ អន្ធកមា យជាពាលំ យជាម្ពុជ្ឈំ
 យជាអកុសលំ យោ ភិ មិវា ធម្មិកំ ធម្មវាជំ
 ឥស្សរិយស្ស ការណា ជីវិតា កេរោមេសិ យតោ
 ៤ ទោ ភិ មហារាជ អន្ធយំ អន្ធយតោ ទិស្វា
 យជាធម្មិ បដិករោសិ កន្ត មយំ បដិក្កណ្ណម

ព្រះមានព្រះភាគព្រមទាំងព្រះធម៌ទាំងព្រះសង្ឃ ជាសរណៈ សូមព្រះមាន
 ព្រះភាគចុកឱ្យខ្ញុំព្រះអង្គថា ជាទុក្ខសក្ការៈដល់ខ្ញុំសរណៈគម៌ ស្មើ
 ដោយជីវិត ក្នុងកាលបានថ្ងៃនេះជាដើមរៀងទៅ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ទោសកំហុស ប្រព្រឹត្តកន្លង ខ្ញុំព្រះអង្គ ដែលជាមនុស្សល្ងង់យ៉ាង
 ណា ជាមនុស្សរង្វើនយ៉ាងណា ជាមនុស្សមិនឃ្លាសវៃ យ៉ាងណា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គណា បានផ្តាច់បង្កព្រះជន្មយុវ ខែព្រះបិតា
 ដែលជាព្រះធម្មរាជ ប្រកបដោយធម៌ ព្រោះហេតុតែឥស្សរិយយស
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ អត់ខ្ញុំទោសកំហុស តាម
 ទោសកំហុសរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ ដើម្បីនឹងសង្រួមទៅ ។ ព្រះមានព្រះ
 ភាគត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ តើទោសកំហុសប្រព្រឹត្តកន្លងខ្ញុំមហារាជ
 ហើយ ដែលជាមនុស្សល្ងង់យ៉ាងណា ជាមនុស្សរង្វើនយ៉ាងណា ជា
 មនុស្សមិនឃ្លាសវៃយ៉ាងណា មហារាជដែលបានផ្តាច់បង្កព្រះជន្មយុវខែ
 ព្រះបិតា ដែលជាធម្មរាជ ប្រកបដោយធម៌ ព្រោះហេតុតែឥស្សរិយយស
 បពិត្រមហារាជ មួយវិញទៀត មហារាជ បានឃើញខ្ញុំទោសកំហុស
 តាមទោសកំហុសពិត ហើយសំដែងទោសតាមធម៌ ដោយហេតុណា
 (ហេតុនោះ) កថាគត អត់ខ្ញុំទោសកំហុសនោះ ចំពោះមហារាជ

វុទ្ធិ ហោសា មហារាជ អរិយស្ស វិទយេ យោ អទ្ធកម្មំ
អទ្ធកម្មតោ ធិស្វា យជាធម្មំ បដិគារោតិ អាយតិ
សិរិ អាបជ្ជិតិ ។

[១៤០] ឃីវុត្តោ រាជា មាគតោ អដាតសត្ត វេទេ-
ហិបុត្តោ កកវន្តំ ឯតវោច ហន្ត ចណងំ មយំ កន្ត
កត្វាម តហុតិក្វា មយំ កហុករណិយាតិ ។ យស្ស-
នាងំ ភ្នំ មហារាជ កាលំ មញ្ញាសិទិ ។ អដទោ រាជា
មាគតោ អដាតសត្ត វេទេហិបុត្តោ កកវតោ កាសិទិ
អភិទទ្ធិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា កកវន្តំ អភិ-
វាទេត្វា បទក្កុណិ កត្វា បក្កាមិ ។ អដទោ កកវា
អដិវប្បក្កន្តស្ស រញ្ញោ មាគតស្ស អដាតសត្តស្ស
វេទេហិបុត្តស្ស កិក្ខុ អាមន្តេសិ ទតាយំ កិក្ខុវេ រាជា

បតិគ្រមហារាជ បុគ្គលណាឃើញទោសកំហុស តាមទោសកំហុសពិត
ហើយសំដែងទោសតាមធម៌ ដល់ទូរសេចក្តីសង្រួមតទៅ នេះជាសេចក្តី
ចំរើន (របស់បុគ្គលនោះ) ក្នុងអាយុវ័យ ។

[១៤០] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានបន្ទូលយ៉ាងនេះ
ហើយ ព្រះបាទអជាតសត្តវេទេហិបុត្ត ជាឯក្នុងដែនមគធៈ ក្រាបបង្គំទូល
ព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ក៏ឥឡូវនេះ យើងខ្ញុំ
ព្រះអង្គ សូមក្រាបថ្វាយបង្គំលា (ផ្សិត) យើងខ្ញុំព្រះអង្គមានកិច្ចច្រើន
មានការងារច្រើន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា បតិគ្រមហារាជ
សូមមហារាជទ្រង់ជ្រាបទូរកាលដ៏ខ្លីនឹងស្តេចទៅ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។
លំដាប់នោះ ព្រះបាទអជាតសត្តវេទេហិបុត្ត ជាឯក្នុងដែនមគធៈ ទ្រង់
ក្រេកអរអនុមោទនានឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ ទើបក្រោក
ចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយក៏ស្តេច
ចេញទៅ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ កាលដែលព្រះបាទអជាត-
សត្តវេទេហិបុត្ត ជាឯក្នុងដែនមគធៈ ស្តេចចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ទ្រង់
ត្រាស់ចំរើនកិច្ចចាំឯឡាយថា ម្នាលភិក្ខុចាំឯឡាយ ព្រះរាជាអង្គនេះដឹក
រំលឹកគុណធម៌របស់ខ្លួនចេញអស់ហើយ ម្នាលភិក្ខុចាំឯឡាយ ព្រះរាជា

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយស្ស សីលបុគ្គលិក្ខ

ទុមហតាយំ ភិក្ខុវេ រាជា សតាយំ ភិក្ខុវេ រាជា មំតវ
ធម្មិកំ ធម្មរាជាជំ ជីវិតា ១ វេរោមេស្សថ ឥមស្មី-
យេវស្ស អាសនេ វិជំ វិគមលំ ធម្មចក្កំ ទុប្បជ្ជិស្ស-
ដាតិ ។ វធមវោច ភគវា ។ អន្តមចា តេ ភិក្ខុ
ភគវតោ ភាសិតំ អភិទទ្គំ ។

សាមញ្ញសីលសុត្តំ ខំដ្ឋិតំ ទុតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ សីលបុគ្គលិក្ខ

អង្គនេះ ផ្តល់បង្កិតបង្កើតឱ្យមានប្រាសាទស្រស់ស្អាត ឱ្យមានភិក្ខុទាំងឡាយ
ប្រសិនបើព្រះរាជាអង្គនេះ មិនបានផ្តល់បង្កិតបង្កើតនៃព្រះបិតា ដែលជា
ព្រះធម្មរាជ ប្រកបដោយធម៌ទេ ធម្មចក្កនិសាគាបភ្នំមគ្គ ដែលប្រាស
ពាក្យសី ប្រាសពាក្យនិល ខឹងកើតឡើង ដល់ព្រះរាជាអង្គនោះ លើ
កាលនេះ មិនខានឡើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូល
ដូច្នោះហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក៏មានសេចក្តីស្រេកអរ រីករាយ
នឹងភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ សាមញ្ញសីលសុត្តំ ទី ២ ។

អម្ពជ័ស្តតំ តតិយំ

អម្ពជ័ស្តត្រ ទី ៣

(១២១) ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកក
កោសលេសុ ចារិកញ្ចុរមាថោ មហាតា កិក្ខុសង្ឃ្រូ
សន្និ បញ្ចមត្តេហំ កិក្ខុសតេហំ យេន ឥន្ទាន្ត្រល-
ដ្ឋម កោសលានំ ព្រាហ្មណ្ឌាត្តាមោ តទេសវិ ។
តត្រ សុដំ កកក ឥន្ទាន្ត្រលេ វិហាតំ ឥន្ទាន្ត្រល-
វេសស្មោ ។

(១២២) តេន ទោ បទ សមយេន ព្រាហ្ម-
ណោ ចោក្កុរសាតំ^(១) ឧត្តដ្ឋំ អដ្ឋាវសតំ សត្ត-
ស្សនំ សតិណត្តោធាតំ សទញ្ញំ រាជកោតំ ញ
បសេននិកោសលេន នំដ្ឋំ រាជតាយំ ព្រហ្មធម្យំ ។
អសេដ្ឋសិ ទោ ព្រាហ្មណោ ចោក្កុរសាតិ សម-
ណោ ខលុ ភោ ភោតមោ សត្យមុត្តោ សត្យ-
តុលា មទ្ធជិតោ កោសលេសុ ចារិកញ្ចុរមាថោ
មហាតា កិក្ខុសង្ឃ្រូ សន្និ បញ្ចមត្តេហំ កិក្ខុសតេហំ

១ ។ ចោក្កុរសាតំ ។

(១២១) (សូត្រនេះ) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យ
យូរ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធជំណើរទៅកាន់ចារិក^(១) ក្នុងកោសល-
ជនបទ ព្រមដោយកិក្ខុសង្ឃ្រូច្រើន ចំនួន៥០០ ប្រ បានស្តេចទៅដល់ស្រុក
ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះឥន្ទាន្ត្រលៈ របស់វេនកោសល ។ ព្រះមានព្រះភាគ
គន្លឹះនៅក្នុងដងព្រឈ្មោះឥន្ទាន្ត្រលៈ ទៀបស្រុកឥន្ទាន្ត្រលៈនោះ ។

(១២២) សម័យនោះឯង ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះចោក្កុរសាតិ ទៅ
គ្រប់គ្រងក្នុងជនបទ ដែលជាគ្រងកុរោដោយសត្វ (និងមនុស្ស) បរិបូណ៌
ដោយស្មៅ ទស ទឹក បរិបូណ៌ដោយស្រូវអង្ករ ជាព្រះរាជទ្រព្យដែល
ព្រះបាទបសេននិកោសល ទ្រង់ព្រះរាជទាន ជាព្រះរាជអំណោយ ជា
ក្លែងដ៏ប្រសើរ គឺទ្រង់ប្រទានដោយដាច់ខាត ។ ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះ
ចោក្កុរសាតិ បានក្នុង ព្រះសមណគោតមដ៏បរិវិន ជាសក្យបុត្រ ចេញ
ចាកសក្យត្រកូល ទៅទ្រង់ព្រះវិញ្ញាណ ឥឡូវ ទ្រង់ពុទ្ធជំណើរមកកាន់ចារិក
ក្នុងកោសលជនបទ ព្រមដោយកិក្ខុសង្ឃ្រូច្រើន ចំនួន៥០០ ប្រ មកដល់

១ គន្លឹះពិត ជា ចារិកពុទ្ធជំនេះ សំពៅយកដ្ឋិក្រាយ ។

ឥន្ទ្រាទង្គលី អនុប្បត្តោ ឥន្ទ្រាទង្គលេ វិហារតិ ឥន្ទ្រាទង្គលវ-
 ទសន្តោ តំ ទោ បទ កវន្តំ តោនមំ ឃិកល្យាណា
 តិក្ខិសន្តោ អនុត្តតោ ឥតិមំ សោ កកវិ អរហំ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធា វិដ្ចាចរណសម្បទ្ធា សុតតោ លោកវិទូ
 អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្វា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា
 កកវាតិ^(១) សោ ឥមំ លោកំ សទេវតំ សមារកំ
 សត្រហ្មតំ សស្សមណាត្រាហ្មណី បដិ សទេវមនុស្សំ
 សយំ អភិញ្ញា សង្កតត្វា បវេទេតិ សោ ធម្មំ ទេសេតិ
 អាធិកល្យាណំ មន្មេកល្យាណំ បរិយាសាទក-
 ល្យាណំ សាត្តំ សត្យញ្ញំ កោវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិ
 ត្រហ្មចរិយំ មកាសេតិ សាទុ ទោ បទ កថា-
 ចានំ អរហតិ ទស្សនំ មោតិតិ ។

• ១. ម. និកាយា ១ វិស្សនំ ។

ស្រុកឈ្មោះឥន្ទ្រាទង្គលៈ គង់នៅក្នុងជន់ព្រៃឈ្មោះឥន្ទ្រាទង្គលៈ ទៀបស្រុក
 ឈ្មោះឥន្ទ្រាទង្គលៈ កិត្តិសត្វសំឡេងសរសើរនៃព្រះសមណគោតមដ៏ចម្រើន
 ពោះកំពោះព្រះគ្រូខ្លាម សុសសាយមកយ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គ
 ពោះ ព្រះអង្គត្រូវយថាសេចក្តីសៅហ្មងគ្រប់យ៉ាង ព្រះអង្គគ្រាស់ដឹង
 ព្រះអង្គត្រូវយថាសេចក្តីសៅហ្មងគ្រប់យ៉ាង ព្រះអង្គបរិច្ចារិយដោយ
 វិជ្ជាវិនិច្ឆ័យៈ គិសេចក្តីចេះដឹង នឹងត្រឹមត្រូវ ដែលបុគ្គលគប្បីប្រព្រឹត្ត
 ព្រះអង្គមានដំណើរល្អ ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ទូរព្រៃលោក ព្រះអង្គប្រសើរ
 ដោយសីលាទិគុណ កេបុគ្គលណាមួយស្មើគ្នា ព្រះអង្គជាបុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់
 បុរសដែលគួរទូន្មានបាន ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទៅកាន់មនុស្សទាំងឡាយ
 ព្រះអង្គបានគ្រាស់ដឹងទូរអាយសច្ចុធមិ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់កត្តិ
 ទៀត ព្រះអង្គបានគ្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ចំពោះព្រះអង្គ ហើយ
 ញ៉ាំងលោកនេះព្រមទាំងទៅលោក មារលោក ព្រហ្មលោក នឹង
 ពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណាត្រាហ្មណី ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព នឹង
 មនុស្សដ៏សេស ឲ្យបានគ្រាស់ដឹងផង ទ្រង់សំដែងធម៌មានលំអបទដើម
 បរកណ្តាល នឹងបទដ្ឋង ទ្រង់ប្រកាសត្រាហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអក្ខន្តិ
 ព្យញ្ជនៈដ៏ពេញបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធជាទាំងអស់ គឺការដែលបានឃើញ បានជួប
 នឹងព្រះអរហន្តទាំងឡាយ មានសភាពដូច្នោះ ជាការប្រពៃណាស់ ។

[១២៧] គេច ទោ បទ សមយេន ព្រាហ្មណ៍ ស្ស ចោត្តរសាតិស្ស អម្ពុដ្ឋា ធាម មាណវេ អន្តរសី ហោតិ អជ្ឈាយកោ មន្តនេតិ ឡាំ វេនាមិ ចារក្ខ សនិយណ្ឌកេតុកាមិ សាក្ខយ្យកេនាមិ វតិហាសបត្តាមាមិ បនកោ វេយ្យកេរណា លោកាយតមហាបុរិសលត្តុណេសុ អនយោ អនុញាតប្បដិញ្ញតោ សកេ អាចរិយកេ តេវិជ្ជកេ ចារពនេ យមហំ ជាតាមិ តំ ភិំ ជាតាសិ យំ ភិំ ជាតាសិ ធមហំ ជាតាមិ តិ ។

អថទោ ព្រាហ្មណា ចោត្តរសាតិ អម្ពុដ្ឋំ មាណវិ អាមន្តរសី អយំ តាត អម្ពុដ្ឋំ សមណោ តោនមោ សក្សបុត្តោ សក្សកុលា បទ្ធជិកោ កោសលេសុ ហិកត្តារមាធា មហាតា កិក្ខុសធឿន សង្ឃិ មត្តាមត្តហំ កិក្ខុសតេហំ វត្តាទង្គលី អនុប្បត្តោ

[១២៧] សម័យនោះឯង មាណវេឈ្មោះអម្ពុដ្ឋ ជាសិស្សរបស់ ព្រាហ្មណ៍ ចោត្តរសាតិ ជាអ្នករាយមន្ត ចេះចាំខ្ញុំមន្ត ជាអ្នកដល់ខ្ញុំក្រើយ ខែត្រវេទ^(១) ព្រមទាំងគម្ពីរនិយ្យណ៍^(២) គម្ពីរកេតុកៈ^(៣) ព្រមទាំងអក្ខរាវិរុទ្ធ គឺសុត្តនិទានខ្ញុំ ដែលមានគម្ពីរអភិហាសៈ^(៤) ជាគំរូ ៥ ជាអ្នករៀនយក ខ្ញុំបទនិងវិយ្យករណ៍ ជាអ្នកមិនទទេថយគឺស្ងាត់ដ៏ទាញ ក្នុងលោកាយកសាស្ត្រ និងមហាបុរិសលត្តុណេសាស្ត្រ ជាអ្នកដែលពោធិ៍ប្រទាន អនុញ្ញាតហើយ ទាំងខ្លួនក៏បានប្តេជ្ញាហើយថា ខ្ញុំចេះអ្វី អ្នកក៏ចេះនោះដែរ អ្នកចេះអ្វី ខ្ញុំក៏ចេះនោះដែរ ក្នុងបារិវាទៈ (ពាក្យជាប្រទានគឺលទ្ធិសាសនា) ដែលប្រគល់ដោយគ្រូវិជ្ជា ក្នុងសំណាក់អាចារ្យរបស់ខ្លួន ។ ត្រាទោះ ចោត្តរសាតិព្រាហ្មណ៍ ហៅអម្ពុដ្ឋមាណាមកប្រាប់ថា នៃអម្ពុដ្ឋ ព្រះ សមណកោតមជាសក្សបុត្រនេះចេញចាកសក្សត្រកូលទៅទ្រង់ផ្ទុយហើយ គ្រូចមកកាន់ចារិកក្នុងកាលសលដ៍បទ ឥឡូវទ្រង់ទទួលបានដោយ កិក្ខុសង្ឃប្រើន ចំនួន ៥០០ ប្រមាណដល់ស្រុកវត្តនគ្គិលៈ គង់ក្នុងវត្តព្រៃ

១ អង្គកថា ថា ព្រៃវេទនោះបានដល់វេទ ៣ គឺ វិទ្យា ១ យជុំ ១ ១ លាមវេទ ១ ។
 ២ ធិកាថា គម្ពីរដែលសំដែងអំពីសត្វនិងវិទិវិធីនៃសត្វ ពាមសំដាប់ពាក្យ (អត្តភាពនៃសត្វ ឬ សត្វវេទនាធិប្បាយ) ។ ៣ ធិកាថា គម្ពីរដែលនិយាយអំពីអំណត់វិធីយាសន្ត មានវិញ្ញ្រ្រឹម យ៉ាង ដែលចែកចេញទៅជាវិញ្ញ្រ្រឹម ១១ សម្ពុទ្ធ ដំនន្តនៃ១១ ជាដើម ដែលហៅថា មូលកិរិយា- ធម្មសាស្ត្រ ។ ៤ អង្គកថា ថា គម្ពីរដែលនិយាយពីវ្រឹកប្រែន ប្រកបដោយពាក្យថា ផតិ- ហោសៈនិធិហោសៈ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគយស្ស សីលបុគ្គលោ

ឥត្តានុស្សេ វិហាតិ ឥត្តានុស្សេវនសស្មោ កំ ទោ
 បទ កវុទ្ធំ កោតមំ ឃិវិកាស្សាលោ កំត្តំសន្នោ
 អត្តត្ថោ ឥតិមំ សោ កតវំ អរហំ សត្តាសម្មុទ្ធោ
 វិជ្ជាចរណសម្មុទ្ធោ សុតតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ
 បុរិសធម្មសារថិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ កតវំ
 តំ សោ ឥមំ លោកំ សទេវកំ សមាវកំ ស-
 ព្រហ្មកំ សស្សមណាព្រាហ្មណំ បដិ សទេវមនុស្សំ
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្តា បវេទេតិ សោ ធម្មិ
 ទេសេតិ អាទិកាស្សាលំ មជ្ឈិកាស្សាលំ បរិ-
 យោសានកាស្សាលំ សាត្តិ សព្វញ្ញំ កេរលម-
 វិបុលំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ សាទុ-
 ទោ បទ កតាវុចានំ អរហតំ ធម្មនំ យោតិតិ
 ឃិវា ត្វំ តាត អម្ពដ្ឋ មាណវ យេន សមណោ
 កោតមោ ទេពុបសន្តម ឧបសន្តមិត្តា សមណំ

សុត្តន្តបិដក វិយាគយ សីលបុគ្គលោ

ឥត្តានុស្សេ ៖ ទៀបស្រុកឥត្តានុស្សេ កំត្តិសត្តសំឡេងសរសើរព្រះសមណ-
 គោតមដ៏ចំរើនខោះ ចាំព្រះពុទ្ធជាមួយសុសហយមកយ៉ាងនេះថា ព្រះមាន
 ព្រះភាគអង្គខោះ ព្រះអង្គត្រូវបានសេចក្តីសៅហ្មងគ្រប់យ៉ាង ព្រះអង្គ
 គ្រាស់ដឹងខ្លាំងញញឹមចាំងព្រះ ដោយប្រព្រឹត្តិការព្រះអង្គ ព្រះអង្គប្រ-
 កបដោយវិជ្ជាវិនិច្ឆ័យ គឺសេចក្តីចេះដឹងវិនិច្ឆ័យដែលបុគ្គលគប្បីប្រព្រឹត្ត
 ព្រះអង្គមានដំណើរល្អ ព្រះអង្គប្រាបច្បាស់ទូទៅគ្រលោក ព្រះអង្គប្រសើរ
 ដោយសីលទិគុណ កេរ្តិ៍បុគ្គលណាមួយស្មើគ្នា ព្រះអង្គខ្លាចខ្លាចបុគ្គល
 ដែលគួរខ្លាចបាន ព្រះអង្គជាគ្រូទៅកាន់វិនិច្ឆ័យច្បាស់ ព្រះអង្គ
 បានគ្រាស់ដឹងខ្លាំងចុះក្រោយសព្វ ព្រះអង្គលែងលែងមកកាន់កតប្បិទៀត ព្រះ
 អង្គបានគ្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយព្រះអង្គឯង ហើយញ៉ាត់
 លោកនេះ ព្រមទាំងទៅលោក មារលោក ព្រហ្មលោក វិនិច្ឆ័យសត្វ
 ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព វិនិច្ឆ័យសេស
 ឲ្យបានគ្រាស់ដឹងផង ទ្រង់សំដែងធម៌មានលំអបទដ៏ម បទកណ្តាលវិនិច្ឆ័យ
 ចុង ទ្រង់ប្រកាសឲ្យព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអង្គវិនិច្ឆ័យព្រះ ដ៏ពេញបរិ-
 បូណិ បរិសុទ្ធភ័យអស់ ក៏ការដែលបានឃើញបានជួបនឹងព្រះអរហន្តទាំង
 ខ្យល់ មានសភាពយ៉ាងខ្លាំងខ្លាចការប្រព្រឹត្តិការសំ ខែអម្ពដ្ឋមាណាត អ្នក
 ចូរមកលោះ ចូរចូលទៅក្រសែសមណគោតម លុះចូលទៅដល់ហើយ

កោតម៌ ជាជាហិ យធី វា តំ កវ៌ កវ៌ កោតម៌
 តថាសន្តិយេវ សន្តោ អត្តត្ថោ យធី វា យោ
 តថា យធី វា សោ កវ៌ កោតមោ តាធិសោ
 យធី វា ន តាធិសោ តថា មយន្តំ កវ៌
 កោតម៌ វេទិស្សានតំ ។ យថាកម៌ មជាហិ
 កោ តំ កវ៌ កោតម៌ ជាវិស្សាមិ យធី វា
 តំ កវ៌ កោតម៌ តថាសន្តិយេវ សន្តោ អត្តត្ថោ
 តោ យធី វា យោ តថា យធី វា សោ កវ៌
 កោតមោ តាធិសោ យធី វា ន តាធិសោតំ ។
 អាតតាធិ ទោ តាត អម្ពដ្ឋ អម្ពតំ មន្តេស្ស
 ទ្ធីសមហាបុរិសលក្ខណាធិ យេហិ សមញ្ញាតតស្ស
 មហាបុរិសស្ស ទ្វេ រ(១) តតិយោ កវ៌ អនត្តា សចេ
 អតារំ អដ្ឋារសតិ វាជា ហោតិ ចក្កវត្តិ ធម្មិកោ
 ធម្មវាជា ជាតុរោ វិជិតារិ ជនបទដ្ឋាវិយប្បតោ
 សត្តវតនសមញ្ញាតតោ តស្សិមាធិ សត្តវតនាធិ កវ៌
 សេយ្យមិធិ ចក្កវតនំ ហត្ថវតនំ អស្សវតនំ មណិវតនំ

ព្រះសមណោតោមមើល ពោះបិកិត្តិសត្តសំឡេងសរសើរ
 ព្រះសមណោតោមដ៏ចំរើននោះ ព្រះសមណោតោមដ៏ចំរើននោះ ព្រះសមណោតោមដ៏ចំរើននោះ
 បែរផ្លូវចុះទេ ពោះបិព្រះសមណោតោមដ៏ចំរើននោះ ព្រះសមណោតោមដ៏ចំរើននោះ
 បិម្ពប្រាកដផ្លូវចុះក្តី យើងនឹងដឹង នូវព្រះសមណោតោមដ៏ចំរើននោះ
 ដោយពិត ។ ម្នាលស្រីយើងដ៏ចំរើន ពោះបិកិត្តិសត្តសំឡេងសរសើរ
 ព្រះសមណោតោមដ៏ចំរើននោះ ព្រះសមណោតោមដ៏ចំរើននោះ ព្រះសមណោតោមដ៏ចំរើននោះ
 ព្រះសមណោតោមដ៏ចំរើននោះ ព្រះសមណោតោមដ៏ចំរើននោះ ព្រះសមណោតោមដ៏ចំរើននោះ
 បិម្ពប្រាកដផ្លូវចុះក្តី យើងនឹងដឹង នូវព្រះសមណោតោមដ៏ចំរើននោះ
 ដោយប្រការណាមួយ មិនខានឡើយ ។ ម្នាលអម្ពដ្ឋ មហា-
 បុរិសលក្ខណៈទាំងឡាយ ៣២ ប្រការ មានប្រាកដមកក្នុងមន្តទាំងឡាយ
 របស់យើងហើយ គាលរបើមហាបុរិស ប្រកបដោយមហាបុរិសលក្ខណៈ
 ណាហើយ គង់មានគតិជាពីរយ៉ាង មិនទុសអំពីគតិទាំងពីរយ៉ាងនេះ
 ទេ គឺបើមហាបុរិសនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ទីនឹងបានជាស្តេចចក្កវត្តិបិកិត្តិ
 ធម៌ ជាស្តេចប្រកបដោយធម៌ មានជ័យជំនះផ្សាយក្នុងអំណាចរបស់
 ដល់ផែនដី ដែលមានសព្វទ្រទាំង២៤ តំរូវវិញ ព្រះអង្គដល់នូវការៈ
 ជាអ្នកម្ចាស់មន្តដទៃបទ ប្រកបដោយគនៈ៧ ប្រការ គនៈ៧ ប្រការ
 របស់ព្រះអង្គនោះ គឺ ចក្កវតន៍ ១ ដំរីវតន៍ ១ សេរីវតន៍ ១ មណីវតន៍ ១

ឥត្តិវត្ថុនំ កហមតិវត្ថុនំ បរិណាយករាគនៈមវ សន្តមំ
 បរោសហស្សំ ទោ ចនស្ស បុត្តា កវន្តំ ស្វភ វិវុទ្ធិតា
 បរសេនប្បមទ្ធា សោ ឥមំ បទវិ សាគរមវិយម្ពំ
 អនណ្ណោ អសត្តោ ធម្មោ អភិវជ្ជិយ អជ្ឈាវសតិ
 សាធ មន អការស្មា អនការិយំ មទ្ធជតិ អរហំ
 ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ លោកេ វិវដ្ឋនោ អរហំ ទោ
 មន តាត អម្ពដ្ឋំ មត្តានំ ធាតា តិ មត្តានំ បដិក្កហៈ
 តាតិ(*) ។ ឃិ រោតិ ទោ អម្ពដ្ឋា មាណវោ
 ព្រាហ្មណស្ស ទោត្តរសាតិស្ស បដិស្សត្វា ឧដ្ឋាយា-
 សនា ព្រាហ្មណំ ទោត្តរសាតិ អភិវាទេត្វា មនក្កុណំ
 កត្វា វជ្ជាវាជមារុយ្ហេ សម្ពហុលហំ មាណវេហំ សទ្ធិ
 យេន ឥត្តានម្ពលវនសំណោ គេន ចាយាសំ យាវ
 តិកា យានស្ស ក្ខមំ យានេន កត្វា យានា បទ្ហា-
 រេហិត្វា បត្តិកោ វ អារមំ ចាវិសំ ។

១ ឧ. ម. បដិក្កហេតិ ។

ស្រីត្រីនំ គហមតិវត្ថុនំ (អ្នកជាប្រធានគ្រូគ្រាគារតិរក្សត្រូវព្រះរាជវាំង) ១
 នឹងបរិណាយករត្ថំ គឺអន្តមហារសនាធិបតីមួយទៀត ជាតំថេវ ចំណែក
 ព្រះរាជទេសរបស់ទ្រង់ ក៏មានចំនួនច្រើននាក់ សុទ្ធតែជាអ្នកត្រូវត្រា
 ហនប្រសណ្ឋានជាអ្នកអង្គកាច អាចញាំញីទូរសេនារបស់ស្តេចបានទៀតបាន
 ព្រះអង្គទ្រង់ប្រាបប្រាម គ្រប់គ្រងខ្លះផងនេះ ដែលមានសាគរជាចំបុគ្គ
 ដោយធម៌ គឺសីល ៨ មិនចាប់ប្រើកដអាថ្ន មិនចាប់ប្រើស្រ្តាទ្រឡើយ
 បើព្រះអង្គចេញពីព្រះរាជវាំងណាស់ទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស នឹងបានគ្រាស់ជាព្រះ
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធក៏លោក ជាអ្នកមានកិលេសជាត្រៀមបិទបាំងបើក
 ហើយ ម្នាលអម្ពដ្ឋ អញឯងជាអ្នកឱ្យទូរមន្តទាំងឡាយ(ដល់អ្នក)អ្នកក៏បាន
 ទទួលរឿនទូរមន្តទាំងឡាយហើយ ។ អម្ពដ្ឋមាណពបានទទួលរោក្សរបស់
 បោកសាតិព្រាហ្មណ៍ថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន យ៉ាងនេះឯង ហើយក៏
 គ្រោកចាកអាសនៈថ្វាយបង្គំបោកសាតិព្រាហ្មណ៍ ធ្វើប្រទេស្យណហើយ
 ឡើងជិវរថដែលទឹមដោយសេះ ទៅជាមួយនឹងមាណពមានចំនួនច្រើននាក់
 សំដៅទៅគេដង្ហែត្រង់ច្បាច់ន្តលៈ បយោនទៅទល់គ្រឹមទី ដែលយានល្មម
 ឈប់បាន ហើយក៏ចុះពីយានដើរទៅដោយជើងទ្រទេ ឆ្ពោះទៅកាន់អាម ។

(១២២) គេន ទោ បទ សមយេន សម្ពុហុលា ភិក្ខុ អញ្ញោកាសេ ចង្កម្ពង្គិ ។ អថទោ អម្ពដ្ឋោ មាណវោ យេន តេ ភិក្ខុ តេនុបសង្កម្ពិ ឧបសង្កម្ពិ មិត្តា តេ ភិក្ខុ ឯតទភោត កហំ នុ ទោ កោ ឯតរហំ សោ កវី តោតមា វិហារតំ តំ ហំ មយំ កវុំ តោតមំ នស្សនាយ ឥន្ទបសង្កត្តាតិ ។ អថ- ទោ តេសិ ភិក្ខុ ឯ ឯតទហោសិ អយំ ទោ អម្ពដ្ឋោ មាណវោ អភិញ្ញាតកោលញោ ទេវ អភិញ្ញាតស្ស ច ព្រាហ្មណស្ស ទោក្ករសាតិស្ស អន្តរាសិ អតុ ទោ បទ ភតវតោ ឯតុបេហិ កុលបុត្តហិ សន្និ កាថា- សល្លាទោ ហោតិ ។ តេ អម្ពដ្ឋំ មាណវំ ឯតទ- ភោតិ ឯសោ អម្ពដ្ឋំ វិហារេ សុវត្តនារេ គេន អប្បសន្នោ ឧបសង្កម្ពិត្តា អតរមាថោ អាឡិទ្ធិ បវិសិ- ត្តា ឧត្តាសិត្តា អតុឡិ អាតោដេហំ វិស្សតំ តេ ភតវំ ឡាទ្ធិ ។ អថទោ អម្ពដ្ឋោ មាណវោ យេន សោ វិហារេ សុវត្តនារេ គេន អប្បសន្នោ ឧប- សង្កម្ពិត្តា អតរមាយោ អាឡិទ្ធិ បវិសិត្តា ឧត្តាសិត្តា

(១២២) សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយប្រើប្រាស់ កំពុងច្រៀមនៅ ក្នុងទីវាល ។ គ្រានោះ អម្ពដ្ឋមាណាចូលទៅរកភិក្ខុទាំងនោះ លុះចូល ទៅដល់ហើយ បានពោលពាក្យនេះ នឹងភិក្ខុទាំងឡាយនោះថា បពិត្រ លោកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ព្រះភាគដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គគង់នៅ ក្នុងទីវាល ដ្បិតយើងទូទាំងឡាយ ចូលមកក្នុងទីនេះ ដើម្បីនឹងគាល់ព្រះ ភោគដ៏ចម្រើននោះ ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុទាំងនោះ មានសេចក្តីត្រង់ ដូច្នោះថា អម្ពដ្ឋមាណានេះ ជាមនុស្សភិក្ខុក្រកូល ល្បីល្បាញផង ត្រូវជាសិស្សរបស់ទូករសាតិព្រាហ្មណ៍ ដែលល្បីល្បាញ (ដោយប្រ ជាតិ មន្ត ក្រកូល និងប្រទេស) ផង ការសំណេះសំណាលជាមួយ នឹងកុលបុត្រ មានសភាពយ៉ាងនេះ ជាការមិនច្របល់ព្រះមាតាព្រះភាគ ចំនួនទេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ក៏និយាយពាក្យនេះទៅនឹងអម្ពដ្ឋមាណា ថា ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ វិហារ (គន្ធកុដិ) នេះ បិទទ្វារហើយ ព្រោះហេតុនោះ ចូរ អ្នកស្ងៀមស្ងប់សំឡេង ដើរចូលទៅកុំរលេរលាំង លុះចូលទៅដល់របៀង ហើយក្អកក្រហែម គោះសន្ទុះទ្វារ ព្រះមាតាព្រះភាគ គង់នឹងបើកទ្វារឲ្យ អ្នក ។ គ្រានោះ អម្ពដ្ឋមាណាស្ងៀមស្ងប់សំឡេង ដើរចូលទៅរកវិហារ ដែលមានទ្វារបិទ បិទរលេរលាំង ចូលដល់ទៅរបៀងហើយក្អកក្រហែម

អន្តរាគមន៍ អាណាដេសី ។ វិវិ កកក ថ្ងៃវិ ។ ចារិសី
អម្ពដ្ឋា មាណវេ ។ មាណវតាមិ ទោ^(១) មវិសិត្តា
កកវតា សន្តិ សម្មោទិសុ សម្មោទនិយំ កាដិ សា-
រាណិយំ វិភិសារេត្តា ឯតមន្តំ ឯសិទិសុ ។

[១២៤] អម្ពដ្ឋា ចន មាណវេ ចន្តមន្តោមិ
ឯសិទ្ធន កកវតា កកត្ថំ កកត្ថំ^(២) កាដិ សារាណិ-
យំ វិភិសារេតិ មិគោមិ ឯសិទ្ធន កកវតា កកត្ថំ
កកត្ថំ កាដិ សារាណិយំ វិភិសារេតិ ។ អថទោ
កកក អន្តរាគមន៍ មាណវិ ឯតនវេច ឯវិ ទុ^(៣) កេ
អម្ពដ្ឋ ព្រាហ្មណេហិ វុន្តេហិ មហាប្បកេហិ អាចរិយ-
ទាចរិយេហិ សន្តិ កថាសស្វាទោ ហោតិ យដយិទិ
ចរិ និទ្ធិ ឯសិទ្ធន មយា កកត្ថំ កកត្ថំ កាដិ សា-
រាណិយំ វិភិសារេសីតិ ។ ទោ ហិទិ កោ កោតម
កត្តន្តោ វិ ហិ កោ កោតម កត្តន្តោ ព្រាហ្មណោ
ព្រាហ្មណោ សន្តិ សល្លបិគុមហតិ មិគោ វិ ហិ

១ ១ ប រោសតោ ន បញ្ចយនិ ។ ២ ម. កិក្ខំ កិក្ខំ ។ ៣ ១. ១ ទោ ។

គោសន្តទ្ធារ ។ ព្រះមានព្រះភាគកំបើកទ្វារទៀ ។ អម្ពដ្ឋមាណា
កិច្ចលទៅ ។ ចំណែកខាងភ្នកមាណា ចូលទៅដល់ហើយ បានពោល
ពាក្យសំណេះសំណាលនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះព្រាប់ពាក្យដែលគួរសំ-
ណេះសំណាល នឹងពាក្យគួរលើកហើយ ទើបអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

[១២៥] ឯអម្ពដ្ឋមាណា សូម្បីកំពុងដើរ ក៏ហិនចរចោទ្ធវាក្យដែល
គួរលើកណាមួយ ជាមួយព្រះមានព្រះភាគ ដែលទ្រង់កំពុងនឹង សូម្បីខ្លួន
ឈរក៏ហិនចរចោទ្ធវាក្យដែលគួរលើកណាមួយ ជាមួយព្រះមានព្រះភាគ
ដែលទ្រង់កំពុងនឹង ។ គ្រាឆេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ពាក្យ
នេះទៅនឹងអម្ពដ្ឋមាណាថា ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ អ្នកធ្លាប់តែចរចោទ្ធវាក្យនឹងភ្នក
ព្រាហ្មណ៍ចាស់ៗ មានអាយុច្រើន ជាតាចារ្យក្នុងអាចារ្យជំ (បេសំអ្នក)
ដូចអ្នកកំពុងដើរ កំពុងឈរ ហើយចរចោទ្ធវាក្យ ដែលគួរលើកណាមួយ
ជាមួយនឹងភាគដែលកំពុងអង្គុយយ៉ាងហ្នឹងឬ ។ អម្ពដ្ឋមាណាព្រាហ្មណ៍
ចូលថា បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមេន ហេតុនេះមិនមែនឱ្យចរចោទ្ធវាក្យ
ព្រះភាគមជ្ឈិមេន ព្រោះថា ព្រាហ្មណ៍កំពុងដើរ គួរនិយាយជាមួយនឹង
ព្រាហ្មណ៍កំពុងដើរ បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមេន ព្រាហ្មណ៍កំពុងឈរ គួរ

អង្គជំនុំជម្រះ និង អង្គជំនុំជម្រះ

កោ គោតម វិទេន ប្រាហ្មណោ ប្រាហ្មណោ សដ្ឋិ
 សល្លបិគុមរហតិ ធិសិទ្ធា វា ហិ កោ គោតម
 ធិសិទ្ធា ប្រាហ្មណោ ប្រាហ្មណោ សដ្ឋិ សល្លបិ-
 គុមរហតិ សយាយោ វា ហិ កោ គោតម សយា-
 នេន ប្រាហ្មណោ ប្រាហ្មណោ សដ្ឋិ សល្លបិគុមរ-
 ហតិ យេ ច ទោ កោ គោតម មុណ្ណាតា សម-
 ណាតា ឥត្តា កណ្ណា ពុទ្ធានមប្បា^(១) តេហិបិ មេ
 សដ្ឋិ ឯវំ កតាសល្លាទោ យោតំ យថវិ កោតា
 គោតមេនាតិ ។ អត្ថកវតោ ទោ បទ តេ អម្ពដ្ឋ
 ឥតាតមនំ អហោសិ យាយេវ ទោ បទត្ថាយ អា-
 តញ្ញយ្យាដ តមេវ អត្ថំ សាទុកំ មនសិករយ្យាដ
 អវសិតវាយេវ ទោ បទ អម្ពដ្ឋោ មាណវេ វុសិត-
 មាទិ កិមត្តាត្រ អវសិតត្តានិ ។ អថទោ អម្ពដ្ឋោ មា-
 ណវេ កតវតា អវសិតវនេន វុទ្ធានោ តុបិតោ
 អនត្តមនោ កតវន្តិយេវ ទុំសេន្តោ កតវន្តិយេវ វម្ព-
 ន្តោ កតវន្តិយេវ វនមនោ^(២) សមណោ ច មេ កោ
 គោតមោ ជាបិតោ កវិស្សតិវិ កតវន្តិ ឯតទវេន

អង្គជំនុំជម្រះ និង ប្រឹក្សាជំនុំជម្រះ

និយាយ ជាមួយនឹងប្រាហ្មណ៍កំពុងឈរ បតិក្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន
 ប្រាហ្មណ៍កំពុងអង្គុយ គួរនិយាយជាមួយនឹងប្រាហ្មណ៍កំពុងអង្គុយ បតិក្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ប្រាហ្មណ៍កំពុងដេក គួរនិយាយជាមួយនឹងប្រាហ្មណ៍
 កំពុងដេកដូចគ្នា បតិក្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន តែការនិយាយចរចា បេស័ទ្ធ
 ជាមួយព្រះគោតមដ៏ចំរើន ដូចគ្នានឹងការនិយាយចរចា បេស័ទ្ធជាមួយនឹង
 ពួកសមណៈគ្រឿងល ដែលជាគោត្រកូលគហបតិ ជាគណ្ណគោត្រ
 កើតអំពីព្រះបាទបេស័មហាប្រាជ្ញាដូច្នោះដែរ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រង់
 ត្រាស់ថា ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ ចំណែកអ្នកមានសេចក្តីត្រូវការហើយ ទើប
 បានមកក្នុងទីនេះ ហើយគាំទ្រឡើយមក ដើម្បីប្រយោជន៍ណា គួរធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តប្រយោជន៍នោះឯង ឱ្យសម្រេចទៅចុះ តែអម្ពដ្ឋមាណវ ជា
 អ្នកមិនធ្លាប់បានសិក្សាទេ ប្រកាន់ថា ខ្លួនធ្លាប់បានសិក្សាមកហើយ
 ការប្រកាន់ដូច្នោះម្តេចបាន ព្រោះអ្នកមិនបានសិក្សាក្នុងក្រកូលនៃអាចារ្យ
 ដទៃសោះ ។ លំដាប់នោះ អម្ពដ្ឋមាណវកាលត្រូវព្រះមានព្រះភាគត្រាស់
 ឈាមវន្តិថា ខ្លួនមិនបានសិក្សា(ដូច្នោះ)ហើយ ក៏នឹងកេងអន់ចិត្ត កាល
 នឹងពោលព្រះការទៅក្រព្រះមានបុណ្យ កាលនឹងពោលសន្តិក៍ព្រះមាន
 បុណ្យ កាលនឹងពោលផ្សំព្រះមានបុណ្យ ក៏នឹកថា ព្រះសមណៈគោតម
 ដ៏ចំរើន មុនជាម្ចាស់អញ្ជាញក្រព្រះ ហើយបានពោលពាក្យនេះនឹងព្រះ

១ ពុទ្ធានមប្បាទិ ព្រហ្ម ។ ២ ទ. ប. បេវទេវោ ។

ធន្នា កោ តោតម សក្យជាតិ វេស្សា កោ តោតម
 សក្យជាតិ លហុសា កោ តោតម សក្យជាតិ
 វេស្សា កោ តោតម សក្យជាតិ ឥន្តា សន្តា ឥន្តា
 សមាទា ន ព្រាហ្មណេ សន្តារោន្តិ ន ព្រាហ្មណេ
 កុក្ការោន្តិ ន ព្រាហ្មណេ មារោន្តិ ន ព្រាហ្មណេ
 ឫទេន្តិ ន ព្រាហ្មណេ អបចាយន្តិ តយេនិំ កោ
 តោតម ន ចន្តិ តយេនិំ នប្បបិរុមិ យេនិមេ សក្យា
 ឥន្តា សន្តា ឥន្តា សមាទា ន ព្រាហ្មណេ សន្តារោន្តិ
 ន ព្រាហ្មណេ កុក្ការោន្តិ ន ព្រាហ្មណេ មារោន្តិ ន
 ព្រាហ្មណេ ឫទេន្តិ ន ព្រាហ្មណេ អបចាយន្តិ ។
 ឥតិហ អម្ពុដ្ឋា មាលាវេ ឥមិ បឋមិ សក្យេសុ
 ឥន្តារាជិ វិចារេសិ ។

[១៤៦] កី បទ តេ អម្ពុដ្ឋ សក្យា អបរទុ-
 ន្តិ ។ ឯកមិចាហំ កោ តោតម សមយំ អាចារិយស្ស
 ព្រាហ្មណស្ស វោត្តរសាតិស្ស តេចចិនេវ កាលិ-
 យេន កមិលវត្ថុ អកមាសិ យេន សក្យានំ សណ្ឋា-

មានព្រះភាគថា ខែព្រះគោតមដ៏ចំរើន ជាតិសក្យៈភាចណាស់ ខែព្រះ
 គោតមដ៏ចំរើន ជាតិសក្យៈពាក្យកំណាស់ ខែព្រះគោតមដ៏ចំរើន ជាតិ
 សក្យៈមានចិត្តស្រាលណាស់ ខែព្រះគោតមដ៏ចំរើន ជាតិសក្យៈជាតូជ
 ភយបតិ មានសំដីច្រើនណាស់ ជាតូជភយបតិ ឥតធ្វើសក្ការៈពួកព្រាហ្មណ៍
 ឥតធ្វើសេចក្តីគោរពពួកព្រាហ្មណ៍ ឥតរាប់អានពួកព្រាហ្មណ៍ ឥតបូជាពួក
 ព្រាហ្មណ៍ ឥតកោតគ្រឿងពួកព្រាហ្មណ៍ឡើយ ខែព្រះគោតមដ៏ចំរើន
 គ្រឿងដែលពួកសក្យៈនេះ ជាតូជភយបតិ ពួកភយបតិ ឥតធ្វើសក្ការៈពួក
 ព្រាហ្មណ៍ ឥតធ្វើសេចក្តីគោរពពួកព្រាហ្មណ៍ ឥតរាប់អានពួកព្រាហ្មណ៍
 ឥតបូជាពួកព្រាហ្មណ៍ ឥតកោតគ្រឿងពួកព្រាហ្មណ៍ នេះឯងជាអំពើមិនត្រូវ
 ទំនងទេ នេះឯងជាអំពើមិនសមគួរទេ ។ អម្ពុដ្ឋមាលាពបាននិយាយបន្ត
 បង្កាប់ពួកសក្យៈ ថាជាតូជភយបតិ នេះជាពាក្យដ៏បូជ ដោយប្រកាផ្សេងៗ ។

[១៤៦] ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់អម្ពុដ្ឋ ចុះពួកសក្យៈបាន
 ប្រមូសន៍អ្នកដូចម្តេច ។ អម្ពុដ្ឋមាលាពឆ្លើយថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំ-
 រើន សមីយមួយ ខ្ញុំបានទៅកាន់នគរមិលត៍សុ ដោយគំច្នៃមួយរេស
 ទោក្ករសាតិព្រាហ្មណ៍ ជាអាចារ្យ (រេសខ្ញុំ) ហើយបានចូលទៅកាន់
 សណ្ឋាគារ ភិសាលបង្រៀនចំណេះវិជ្ជា សម្រាប់គ្រឿងរាជសម្បត្តិរេស

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការ

ការ តែធុបស្តីមី តែង ទោ បន សមយេន សម្ពុហ្ម-
 ណា សក្យា ទេវ សក្យកុមារា ច សណ្ឋាតារ
 ឧត្តសុ អាសនេសុ ជិសិដ្ឋា ហោត្តិ អញមតា អង្គ-
 លីប្បតោនតេហិ^(១) សញ្ញក្សត្តា សង្កិដ្ឋត្តា អញទត្តិ
 មមតោ^(២) មតោ អនុជក្សត្តា^(៣) ឧ មី កោចិ អាស-
 នេធិបិ ធិមន្តេសិ តយិទិ កោ កោតម ឧ ធិត្ថំ តយិទិ
 ឧប្បជ្ឈិយំ យទិមេ សក្យា ឥត្តា សន្តា ឥត្តា សមាបា
 ឧ ព្រាហ្មណោ សញ្ញកោត្តិ ឧ ព្រាហ្មណោ កុក្កោត្តិ ឧ
 ព្រាហ្មណោ មាណេត្តិ ឧ ព្រាហ្មណោ ប្រជេត្តិ ឧ ព្រាហ្ម-
 ណោ អបេតាយម្ពិទិ ។ ឥតិហ អម្ពុដ្ឋា មាណវេ
 ឥដំ ធុតិយំ សក្យសុ ឥត្តារិទិ ធិតោតេសិ ។

(១៤៧) លដ្ឋតិកាបិ^(៤) ទោ អម្ពុដ្ឋ សកុណិកា
 សតេ កុណាវតេ កាមលាបិទិ ហោតិ សកំ ទោ
 បនេតិ អម្ពុដ្ឋ សក្យាទិ យទិទិ កបិលវត្តំ ឧ
 អហតា^(៥) យស្មា អម្ពុដ្ឋា ឥមាយ អប្បមត្តាយ
 អភិសដ្ឋិត្តិ ។ ចត្តារោមេ ទោ កោតម វណ្ណា

១ ប. អង្គសិបពោទកេន ។ ២ វ. អញទត្តិ មមយេវ ។ ម. អញទត្តិមមញ្ជេវ ។
 ៣ វ. អនេជក្សត្តា ។ ៤ ប. សង្កិដ្ឋត្តិ ។ ៥ វ. អហតិ ។ ៦. អហតា ។

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការ

តួសក្សៈ សម័យនោះឯង តួសក្សៈនឹងតួកុមារវេនសក្សៈជាច្រើនកំពុង
 អង្គុយនៅលើតាសនៈដ៏ទូលំទូលាយ សណ្ឋាតារ កំពុងតែសើចលេង ប្រឡែង
 គ្នា ចាក់ក្រឡេកគ្នាទៅវិញទៅមក ទំនងជាសើចចំអកមកកន្លះដោយពិត
 ឥតមានអ្នកណាមួយអាញញ័រ ដោយអាសនៈសោះ នៃព្រះភាគមជ្ឈិមវេន
 ការនេះមិនទំនងទេ ការនេះមិនសមគួរទេ ត្រង់ដែលតួសក្សៈនេះជាក្នុង
 របបភិ តួកុមារភិ ឥតធ្វើសក្ការៈតួកុមារាណ៍ ឥតធ្វើសេចក្តីគោរពតួ
 កុមារាណ៍ ឥតរាប់គោរពតួកុមារាណ៍ ឥតបូជាតួកុមារាណ៍ ឥតតោត
 ក្រែងតួកុមារាណ៍ ។ អង្គជំនុំជម្រះ បាននិយាយបន្តបន្ទាប់តួសក្សៈ
 ជាក្នុងរបបភិ នេះជាក្រឹត្យភិវេន ដោយប្រការដូច្នោះ ។

(១៤៧) ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ខ្ញុំអម្ពុដ្ឋ ប៉ុន្តែអម្ពុលសក្សៈបក្ស
 ចៀបកប្បាស នៅក្នុងសំបុករបស់ខ្លួន ក៏និយាយទៅតាមចំណង់បាន
 ហួសអម្ពុដ្ឋ ឯឥតរកបិលវត្តនេះ ជាប់សក្សៈទាំងឡាយផងគេ ព្រោះ
 ហេតុនោះ អម្ពុដ្ឋមិនគួរទំនងសំបុកក្នុងការសើចគិតគូរនេះទេ ។ អម្ពុដ្ឋមា-
 ណាវតោលពាក្យរបស់ ព្រះភាគមជ្ឈិមវេន វណ្ណៈ(ក្រកូល) ទាំងឡាយ

ទត្តិយា ព្រាហ្មណា វេស្សា សុទ្ធា ឥនេសំ ហិ
 កោ កោតម ចត្តង្គំ វណ្ណំ គយោ វណ្ណា ទត្តិយា ច
 វេស្សា ច សុទ្ធា ច អញ្ញនត្តុំ ព្រាហ្មណស្សេវ បរិចារកា
 សម្បជ្ជន្តំ គយំទំ កោ កោតម ទ ជន្តំ គយំទំ
 ឧប្បជ្ជំ យនិមេ សក្យា ឥត្តា សត្តា ឥត្តា សមាទា
 ទ ព្រាហ្មណោ សក្ការេន្តំ ទ ព្រាហ្មណោ កុក្ការេន្តំ
 ទ ព្រាហ្មណោ មារេន្តំ ទ ព្រាហ្មណោ ពូជេន្តំ ទ
 ព្រាហ្មណោ អបបាយន្តិតំ ។ ឥតិហ អម្ពុដ្ឋា មា-
 ណារោ ឥទំ គតិយំ សក្យសុ ឥត្តារាទំ ជិចារតសំ ។

[១២៨] អថទោ កតវកោ ឯកទយោសំ អតិកាជ្ឈ
 ទោ អយំ អម្ពុដ្ឋា មាណារោ សក្យសុ ឥត្តារាទទ
 ទិម្ពុទតិ យទ្ធាហំ កោតំ ឪទ្ធយ្យន្តំ ។ អថទោ
 កតវា អម្ពុដ្ឋំ មាណារំ ឯកទរោច កតិ កោត្តាសំ
 អម្ពុដ្ឋាតិ ។ កណ្ណាយនោហមស្មំ កោ កោតមាតិ ។
 ចោរណំ ទោ បទ តេ អម្ពុដ្ឋំ មាតាថេត្តិកំ
 ចាមកោត្តំ អនុស្សវតោ អយ្យបុត្តា សក្យា កវន្តិ

៤ នេះ គឺ ទត្តិយៈ ១ ព្រាហ្មណ៍ ១ វេស្សៈ ១ សុទ្ធៈ ១ បតិគ្រព្រះនាគម
 ដំបំរើន ភាមិត បណ្ណវណ្ណៈ ទាំងឡាយ ៤ នេះ វណ្ណៈ ទាំង ៣ គឺ ទត្តិយៈ ១
 វេស្សៈ ១ សុទ្ធៈ ១ ត្រូវតែចំរើប្រតិបត្តិត្រាហ្មណ៍ នៃព្រះនាគមដំបំរើន
 ការនេះមិនទំនងទេ ការនេះមិនសមគួរទេ ត្រង់ដែលសក្យៈ ទាំងឡាយនេះ
 ជាតូជនហឫតិ ពួកហឫតិ ឥតស្មោះស្មារតីព្រាហ្មណ៍ ឥតស្មោះស្មារតីគោរព
 ពួកព្រាហ្មណ៍ ឥតរាប់អានពួកព្រាហ្មណ៍ ឥតបូជាពួកព្រាហ្មណ៍ ឥតកោត
 ត្រង់ពួកព្រាហ្មណ៍ ។ អម្ពុដ្ឋមាណា បាននិយាយបន្តិះបង្ខំបំពួកសក្យៈ
 ថាជាតូជនហឫតិ នេះជាពាក្យនាំបំបែក ដោយប្រការដូច្នោះ ។

[១២៨] សំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ
 ថា អម្ពុដ្ឋមាណានេះ ទ្វាំងណាស់គឺ ហិនឆ្នាំញ្ញីពួកសក្យៈ ដោយវាទៈថា
 ជាតូជនហឫតិ បើដូច្នោះ ត្រូវតែជាគតស្មោះគោត្រមើល ។ ទើបព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់ពាក្យនេះនឹងអម្ពុដ្ឋមាណាថា ម្ចាស់អម្ពុដ្ឋ អ្នកជាគោត្រម្តី ។
 អម្ពុដ្ឋមាណារឿយឆាប់ថា នៃព្រះនាគមដំបំរើន ខ្ញុំជាគណ្ណាយនោត្រ ។
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អម្ពុដ្ឋ អ្នកកាលបើនឹកទៅកេតម
 នឹងគោត្ររបស់មាតាចិតា អំពីបុរាណ (នឹងដឹងថា) មានព្រះអង្គម្ចាស់

នាសីបុត្រា គូមសី សក្យាចំ សក្យា ទោ បទ
អង្គជំនុំជម្រះ រាជានិ ឧត្តរាណី(១) ចំនាមហិ ឧបាណ្ណំ ។

[១៤៧] ក្នុងធម្មត្ថំ អង្គជំនុំជម្រះ រាជានិ ឧត្តរាណី យា
សា មហេសី ចំយា មហាទា គស្យា បុត្តស្ស រដ្ឋិ
បរិណាមេតុកាមោ រដ្ឋិកុមារេ រដ្ឋិស្នា បព្វាជេសិ
ឧត្តរាណី កាសណ្ណំ ហត្ថិណិ សិណិបុរិ(២) ។ តេ រដ្ឋិស្នា
បព្វាជិតា(៣) ហិមវន្តបស្សេ ចោក្ខុណិយា តិរ
មហាសាគវន្តសណ្ឋា(៤) តត្ថ វាសិ កាប្បេស្សិ ។ តេ
ជាតិសម្ពេទ្ធកយា សកាហិ កតិណិ សន្និ សិវាសិ
កាប្បេស្សិ ។ អថទោ អង្គជំនុំជម្រះ រាជានិ ឧត្តរាណី អមន្ត
ចារិសន្នេ អាមន្តសិ កហិ ទុ ទោ កោ វិសាហិ
កុមារា សម្មន្តិតំ ។ អត្ថំ លេវ ហិមវន្តបស្សេ ចោក្ខុ-
ណិយា តិរ មហាសាគវន្តសណ្ឋា តត្ថុតរហិ កុ-

១ ឧ ឧត្តរាណី ។ ២ ខ. កាណ្ណំ ហត្ថិណិ សិណិបុរិ ។ គ. កាណ្ណំ ហត្ថិណិ សិណិបុរិ ។
៣ ឧ ឧត្តរាណី យន្តានិ យលេ ទិស្សតិ ។ ៤ ឧ. ម. មហាសាគវន្តសណ្ឋា ។

ជាពួកសក្យៈ ឯខ្លួនអ្នកជាពួកវិនាសិរបស់ពួកសក្យៈ (នោះ) ម្នាលអង្គជំនុំជម្រះ
ពួកសក្យៈវិភិក្ខវាណិព្រះរាជាទ្រង់ព្រះនាម ឧត្តរាណី ជាបុព្វបុរស ។

[១៤៧] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលអង្គជំនុំជម្រះ ក្នុងកាល
ពីដើម មានព្រះរាជាទ្រង់ព្រះនាម ឧត្តរាណី មានព្រះមហេសីជាទីស្រឡាញ់
ជាទីពេញព្រះហឫទ័យ ទ្រង់មានបំណងនឹងបង្កើតរាជសម្បត្តិ ឲ្យរាជបុត្រ
របស់ព្រះមហេសីនោះ ហើយក៏បង្វែរពួកព្រះរាជកុមារដាច់ច្បង (៤ព្រះអង្គ)
គឺព្រះរាជកុមារនាម ឧត្តរាណី ១ កាណ្ណា ១ ហត្ថិណិ ១ សិណិបុរិ ១ ឲ្យ
ចេញអំពីវាំងនន ។ ព្រះរាជបុត្រទាំងនោះ លុះព្រះបិតាបង្វែរចេញអំពីវាំងនន
ហើយ ក៏នាំគ្នាទៅកាស្រ័យនៅក្នុងផ្ទះព្រះឈ្មោះមហាសាគ ទៀបរដ្ឋ
ស្រុកបុព្វបុរស ជិតទាសិហិមវន្តប្រទេស ។ ព្រះរាជបុត្រទាំងនោះ បាន
សម្រេចការរម្ងាប់រម្ងាញ់មួយនឹងពួកព្រះកតិណិរបស់ខ្លួន ព្រោះការខ្វះច្រក
ក្លាយខ្វះជាតិ ។ ម្នាលអង្គជំនុំជម្រះ ព្រះបាទឧត្តរាណី បានត្រាស់ហៅ
ពួកអាមាត្យដែលដាច់បរិការមកថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដឹងចំរើន ឥឡូវនេះ
កុមារទាំងឡាយទៅនៅក្នុងទីណា ។ ពួកអាមាត្យត្រាបទូលថា បពិត្រ
ព្រះសម្មតិទេព មានផ្ទះព្រះឈ្មោះមហាសាគ នៅទៀបរដ្ឋនៃស្រុក
បុព្វបុរស ជិតទាសិហិមវន្តប្រទេស ឥឡូវនេះពួកព្រះរាជកុមារទៅនៅក្នុង

មាណសម្មាសម្ពុទ្ធំ តេ ជាតិសក្កេនភយោ សតាហំ ភតិ-
 ធិហំ សទ្ធិំ សំវាសំ កម្មេន្តិ ។ អជទោ អម្ពដ្ឋ
 រាជា ឧត្តារកោ ឧទានំ ឧទានេសិ សក្សា វត កោ
 កុមារោ បរមសក្សា វត កោ កុមារាតិ ។ តទត្ថេ
 ទោ បទ អម្ពដ្ឋ សក្សា បញ្ញាយន្តិ ។ សោ ច
 សក្សាចំ^(១) មុត្តបុរិសោ ។ រតោ ទោ បទ អម្ពដ្ឋ
 ឧត្តារកស្ស ធិសា ធាម ធាសិ អហោសិ សា កណ្ណិ
 ធាម ជិនេសិ ។ ជាតោ កណ្ណោ បព្វហាសិ លោវថ
 មិ អម្ព ធម្មាបេថ មិ អម្ព ឥស្សា មិ អម្ព អនុច្ឆិស្សា
 បរិមាចេថ អត្តាយ តេ^(២) ភវិស្សាមីតិ ។ យថា ទោ
 បទ អម្ពដ្ឋ ឯនេហំ មនុស្សា មិសាចេ មិសាចាតិ
 សញ្ញានន្តិ ឯវិមេវ ទោ អម្ពដ្ឋ តេន ទោ បទ សម-
 យេន មនុស្សា មិសាចេ កណ្ណាតិ សញ្ញានន្តិ ។
 តេ ឯវិមាហំសុ អយំ ជាតោ បព្វហាសិ កណ្ណោ
 ជាតោ មិសាចោ ជាតោតិ ។ តទត្ថេ ទោ
 បទ អម្ពដ្ឋ កណ្ណាយថា បញ្ញាយន្តិ ។ សោ ច

១ ម. ទេសំ ។ ២ រតិចិ ធម្មេ ។

ដង្ហែព្រះនោះ ព្រះរាជកុមារទាំងនោះ សម្រេចការនៅមួយមួយនឹងពួក
 ព្រះភិក្ខុវិបស្សន្ត ដោយការខ្ជាប់គ្រងកាយខ្ជាប់ជាតិ ។ ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ
 ព្រះនោះ ព្រះបាទឧត្តារករាជ ក៏បង្ខំឱ្យព្រះទោនវិបាថ អើហ្ន៎ កុមារទាំង
 ខ្យល់ពេញជាអង្គភាព អើហ្ន៎ កុមារទាំងខ្យល់ពេញជាមោះមុតមែន ។
 ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ ចាប់ដើមពីកាលនោះមក ពួកសក្សវន្តក៏កើតប្រាកដឡើង ។
 ព្រះបាទឧត្តារករាជនោះហើយ ជាបុព្វបុរសរបស់ពួកសក្សៈ ។ ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ
 ព្រះបាទឧត្តារករាជ មានទាសិម្ភាកំណ្លោះទានិទិសា ទានិទោនបង្កើតក្នុង
 ប្រុសម្នាក់ឈ្មោះកណ្ណៈ ។ លុះកណ្ណកុមារប្រសូតមក ក៏ស្រែកយំថា ម៉ែ
 ពូរោងខ្ញុំ ម៉ែ ចូរផ្គូផ្គងខ្ញុំ ម៉ែ ចូរទាំខ្ញុំអំពីទីស្នាក់ប្រាកដនេះចេញ
 ខ្លួនខ្ញុំមុនជាងនឹងមានប្រយោជន៍ដល់ម៉ែ ។ ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ
 មនុស្សទាំងខ្យល់ស្គាល់ពួកមិសាចេថា ជាមិសាចេ យ៉ាងណា ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ
 ក្នុងសម័យនោះឯង មនុស្សទាំងខ្យល់ ក៏ស្គាល់ខ្ញុំពួកមិសាចេថាដូចជា
 កណ្ណកុមារ យ៉ាងនោះដែរ ។ មនុស្សទាំងនោះទាំងពួកពាក្យយ៉ាង
 នេះថា កុមារនេះកើតមកហើយស្រែកយំថា កុមារខ្ញុំកើតហើយ មិសាចេ
 កើតហើយ ។ ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ ចាប់ដើមពីកាលនោះមក មានពួកដទៃ
 កណ្ណាយនោគត្រ ក៏កើតប្រាកដឡើង ។ កណ្ណកុមារនោះឯងហើយ

កណ្តាលយោធា បុគ្គលិកសា ។ ឥត ទេ តេ អង្គជំនុំជម្រះ
យោធាណ៍ មានប្រតិបត្តិការ ជាមួយគ្នា អនុស្សាវរីយ៍ អយ្យ-
បុត្តា សក្យា ភវន្តិ ជាសិប្បត្ថា ត្រូវសិ សក្យា ធន្តិ ។

[១៥០] ឃុំ វ្រុត តេ មាណវតា ភកវន្តិ ឃុំ ធន្តិ
មា ភវ តោតមេ អង្គជំនុំ មាណវ អតិពាណិ ជាសិប្បត្ថ-
ករ ធន្តិ ធន្តិ ធន្តិ សុជាតោ ច ភោ តោតម អង្គជំនុំ
មាណវ កុលបុត្តោ ច អង្គជំនុំ មាណវ តហ្មស្សតោ
ច អង្គជំនុំ មាណវ កល្យាណវត្តារណា ច អង្គជំនុំ
មាណវ បណ្ឌិតោ ច អង្គជំនុំ មាណវ បហោតិ ច
អង្គជំនុំ មាណវ ភោតា តោតមេ ធន្តិ អស្មិ វចន
បតិមន្តត្តិ ។ អថ ទា ភកវ តេ មាណវតេ ឃុំ ធន្តិ-
វចន សរេ ទោ តុត្តា មាណវតាណិ^(៤) ឃុំ ហោតិ
ធន្តិ ច អង្គជំនុំ មាណវ អកុលបុត្តោ ច អង្គជំនុំ
មាណវ អប្បស្សតោ ច អង្គជំនុំ មាណវ អកល្យា-
ណវត្តារណា ច អង្គជំនុំ មាណវ ធន្តិ ច
អង្គជំនុំ មាណវ ធន្តិ ច បហោតិ អង្គជំនុំ មាណវ

១. ១. មាណវ ។

ជាបុគ្គលិកសា របស់ក្រុមការងារយោធា ។ ហួសអង្គជំនុំ កាលបើអ្នកនឹក
ទៅរកមន្ត្រីយោធា ជាបេសកកម្មភាពអំពីដើម (នឹងដឹងថា) មានព្រះ
អង្គហួសជាបុគ្គលិកសា ឯខ្លួនអ្នកជាកូនខែនាសី របស់បុគ្គលិកសា (រោង)
ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

[១៥០] កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានពុទ្ធប្រាស័យ៉ាង
នេះហើយ ពួកមាណវទាំងនោះ ក៏ពោលពាក្យនេះនឹងព្រះមានព្រះភាគ
ថា ព្រះនាគមជ័ចំរើន កុំញ៉ាំញីភ្នំនៃពេកនូវអង្គជំនុំមាណវ ដោយពាក្យ
ជាកូនខែនាសី បង្កព្រះនាគមជ័ចំរើន អង្គជំនុំមាណវជាអ្នកមានកំណើត
ល្អផង អង្គជំនុំមាណវជាកូនខែនាសីមានគ្រកូលផង អង្គជំនុំមាណវជាអ្នកចេះ
ដឹងច្រើនផង អង្គជំនុំមាណវជាអ្នកមានវិញ្ញាណផង អង្គជំនុំមាណវជា
បណ្ឌិតផង អង្គជំនុំមាណវជាអ្នកសមនឹងប្រឹក្សាធើយធើភ្នំ ក្នុងពាក្យនោះ
ជាមួយនឹងព្រះនាគមជ័ចំរើនផង ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ បាន
ប្រាសពាក្យនេះនឹងពួកមាណវទាំងនោះថា ប្រសិនបើអ្នកទាំងឡាយ ជា
មាណវ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អង្គជំនុំមាណវមានកំណើតមិនល្អ
ផង អង្គជំនុំមាណវមិនមែនជាកូនខែនាសីមានគ្រកូលផង អង្គជំនុំមាណវចេះ
ដឹងតិចផង អង្គជំនុំមាណវមានវិញ្ញាណមិនល្អផង អង្គជំនុំមាណវជាមនុស្ស
អតបញ្ញាផង អង្គជំនុំមាណវមិនសមនឹងប្រឹក្សាធើយធើភ្នំក្នុងពាក្យនោះ

សមណោ កោតមេន សន្តិ អស្មី វចនេ បតិមន្តេត្ថន្តិ
តិដ្ឋតុ អម្ពដ្ឋា មាលារោ តុម្ពេ មយា សន្តិ មន្តវោ
អស្មី វចនេ សាច មន តុម្ពាតំ មាលារកានំ ឃី ហោតិ
សុជាតោ ច អម្ពដ្ឋា មាលារោ តុលយុត្តោ ច អម្ពដ្ឋា
មាលារោ ពហុស្សុតោ ច អម្ពដ្ឋា មាលារោ កល្យាណា
ណវក្ករណោ ច អម្ពដ្ឋា មាលារោ បណ្ឌិតោ ច
អម្ពដ្ឋា មាលារោ បហោតិ ច អម្ពដ្ឋា មាលារោ
សមណោ កោតមេន សន្តិ អស្មី វចនេ បតិមន្តេត្ថន្តិ
តិដ្ឋតុ តុម្ពេ អម្ពដ្ឋា មាលារោ មយា សន្តិ អស្មី វចនេ
បតិមន្តេត្ថន្តិ ។ សុជាតោ ច ភោ កោតមេន អម្ពដ្ឋា
មាលារោ តុលយុត្តោ ច អម្ពដ្ឋា មាលារោ ពហុ-
ស្សុតោ ច អម្ពដ្ឋា មាលារោ កល្យាណាណវក្ករណោ
ច អម្ពដ្ឋា មាលារោ បណ្ឌិតោ ច អម្ពដ្ឋា មាលារោ
បហោតិ ច អម្ពដ្ឋា មាលារោ កោតា កោតមេន សន្តិ
អស្មី វចនេ បតិមន្តេត្ថន្តិ តុម្ពា មយេ កវិស្សាម អម្ពដ្ឋា
មាលារោ កោតា កោតមេន សន្តិ អស្មី វចនេ
បតិមន្តេត្ថន្តិ ។

ជាមួយនឹងព្រះសមណៈភាគមបាទផង ដូច្នោះ ចូរឱ្យអម្ពដ្ឋមាលាពលយប់
ចុះ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រឹក្សាក្នុងពាក្យនោះជាមួយនឹងតថាគតវិញ តែបើ
អ្នកទាំងឡាយ ជាមាលា មានសេចក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អម្ពដ្ឋមាលា
ហានកំណើតល្អផង អម្ពដ្ឋមាលាជាកូននៃអ្នកមានគ្រូល្អផង អម្ពដ្ឋមា-
លាជាអ្នកចេះដឹងច្រើនផង អម្ពដ្ឋមាលាមានវាចាភ័ក្ត្រផង អម្ពដ្ឋមា-
លាជាបណ្ឌិតផង អម្ពដ្ឋមាលាសមនឹងប្រឹក្សាឆ្លើយឆ្លងគ្នា ក្នុងពាក្យ
នោះ ជាមួយនឹងព្រះសមណៈភាគមបាទផង ដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ
យប់ចុះ ចូរឱ្យអម្ពដ្ឋមាលាប្រឹក្សាឆ្លើយឆ្លងគ្នា ក្នុងពាក្យនោះជាមួយ
នឹងតថាគត ។ ពួកមាលាពិភោលថា បពិត្រព្រះភាគមដ៏ចំរើន
អម្ពដ្ឋមាលាជាអ្នកមានកំណើតល្អផង អម្ពដ្ឋមាលាជាកូននៃអ្នកមាន
គ្រូល្អផង អម្ពដ្ឋមាលាជាអ្នកចេះដឹងច្រើនផង អម្ពដ្ឋមាលាជាអ្នក
មានវាចាភ័ក្ត្រផង អម្ពដ្ឋមាលាជាបណ្ឌិតផង អម្ពដ្ឋមាលាសមនឹង
ប្រឹក្សាឆ្លើយឆ្លងគ្នា ក្នុងពាក្យនោះជាមួយនឹងព្រះភាគមដ៏ចំរើនបាទផង
យើងទាំងឡាយ នឹងនៅស្ងៀម ឱ្យតែអម្ពដ្ឋមាលាប្រឹក្សាឆ្លើយឆ្លងគ្នា
ក្នុងពាក្យនោះជាមួយនឹងព្រះភាគមដ៏ចំរើនចុះ ។

(១៥០) អដទោ ភគវា អង្គជំនុំជម្រះ មាណវី ឯតទលោច
អយំ ទោ បទ តេ អង្គជំនុំជម្រះ សហជម្មតោ បញ្ញា
អាតច្ចតិ អនាមាបិ ព្យាភាតព្វោ សចេ ត្វិ ច
ព្យាភាស្សសិ អញ្ញោ វា អញ្ញិ បតិចរិស្សសិ គុណ្ឌិ វា
ភរិស្សសិ បញ្ញិមិស្សសិ វា ឯតុវ តេ សត្តនា មុត្តា
ដលិស្សតិ តិ តី មញ្ញសិ អង្គជំនុំជម្រះ កំណ្ឌិ តេ សុតិ
ព្រាហ្មណាមិ វុឡាមិ មហល្លកាមិ អាចរិយចាចរិយាមិ
កាសមាទាមិ កុតោបក្ខតិកា កណ្តាយទា កោ ច
កណ្តាយទាមិ បុត្របុរិសោតិ ។ ឯវិ វុត្តេ អង្គជំនុំជម្រះ
មាណវី គុណ្ឌិ អហោសិ ។ ទុតិយម្យិ ទោ ភគវា
អង្គជំនុំជម្រះ មាណវី ឯតទលោច តិ តី មញ្ញសិ អង្គជំនុំជម្រះ
តេ សុតិ ព្រាហ្មណាមិ វុឡាមិ មហល្លកាមិ អាចរិយ-
ចាចរិយាមិ កាសមាទាមិ កុតោបក្ខតិកា កណ្តាយ-
ទា កោ ច កណ្តាយទាមិ បុត្របុរិសោតិ ។ ទុតិយម្យិ
ទោ អង្គជំនុំជម្រះ មាណវី គុណ្ឌិ អហោសិ ។ អដទោ

(១៥១) លីដាប់ទោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ពាក្យនេះ
នឹងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ម្ចាស់អង្គជំនុំជម្រះ ប្រសូប្រកបដោយហេតុនេះឯង មក
ដល់អ្នកហើយ ទោះបីអ្នកមិនប្រាថ្នានឹងឆ្លើយ ក៏ត្រូវឆ្លើយ បើអ្នក
នឹងមិនឆ្លើយក្តី នឹងនិយាយវាសវាទៅក្រៅហេតុផង ដោយរឿងផ្សេងក្តី
អ្នកនឹងនៅស្ងៀមក្តី នឹងដើរចេញទៅក្តី ក្បាលអ្នកនឹងបែកថា វា ភាគ
ក្នុងចំណេះមិនខាន ម្ចាស់អង្គជំនុំជម្រះ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អ្នកភ្ជាប់
បានព្រមទេ ពាក្យរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍ ចាស់ៗ មានអាយុច្រើនជាអាចារ្យ
ក្នុងនឹងអាចារ្យធំ និយាយថា ពួកកណ្តាយទាគាត្រ តើគម្ពីរណា អ្នក
ណា ជាបុព្វបុរសរបស់ពួកកណ្តាយទាគាត្រ ។ កាលបើព្រះហស្តាទ្រង់
ត្រាស់សួរយ៉ាងនេះហើយ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ។ ព្រះមានព្រះ
ភាគបានត្រាស់ពាក្យនេះនឹងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ម្ចាស់
អង្គជំនុំជម្រះ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អ្នកភ្ជាប់បានព្រមទេ ពាក្យរបស់ពួក
ព្រាហ្មណ៍ ចាស់ៗ មានអាយុច្រើនជាអាចារ្យក្នុងនឹងអាចារ្យធំនិយាយថា
ពួកកណ្តាយទាគាត្រ តើគម្ពីរណា អ្នកណាជាបុព្វបុរស របស់ពួក
កណ្តាយទាគាត្រ ។ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញអស់វាៈពីរផង ។ ព្រះនោះ

កកវា អម្ពដ្ឋា មាលារំ វិសទ្ធកោច ព្យាគរោហិតាធិ^(១)
អម្ពដ្ឋា ធនាធិ តេ គុណ្ណិកាវស្ស កាលោ យោ ទោ
អម្ពដ្ឋា តថាគរោច យាវតតិយតិ សហទម្ពុកំ បញ្ញំ
មុដ្ឋោ ន ព្យាគរោតិ វិគ្គោវស្ស សត្តនា មុដ្ឋា
ដលីស្សតិ ។

[១៥២] តេន ទោ បទ សមយេន វិជីវោណិ^(២)

យត្តោ មហន្តំ អយោគ្មដំ អាទាយ អាទិកំ សម្មដ្ឋា-
វរិកំ សំដោតិក្ខតំ អម្ពដ្ឋាវស្ស មាលារំស្ស ឧបវិវហាសិ
វិគោ ហោតិ សទាយំ អម្ពដ្ឋា មាលារំ កកវា
យាវតតិយតិ សហទម្ពុកំ បញ្ញំ មុដ្ឋោ ន ព្យាគរ-
វិស្សតិ វិគ្គោវស្ស សត្តនា មុដ្ឋំ ជាលេស្សាមិ ។ តំ
ទោ បទ វិជីវោណិ យត្តំ កកវា ទេវ បស្សតិ
អម្ពដ្ឋា ច មាលារំ ។ អថទោ អម្ពដ្ឋា មាលារំ
គិគោ សិវិក្កោ លោមហដ្ឋជាតោ កកវន្តិយេវ តាលំ
កវេសិ^(៣) កកវន្តិយេវ លេណំ កវេសិ កកវន្តិយេវ
សរណំ កវេសិ ឧបទិសិទិក្ខា កកវន្តិ វិសទ្ធកោច កិមេតំ

១ ១. ព្យាគរោតិ ធនាធិ ។ ២ ១. ឃ. វិជីវោណិ ។ ៣ ១. ឃ. កវេសិ ។

ព្រះមានព្រះភាគ បាទព្រាស់ពាក្យនេះនឹងអម្ពដ្ឋមាលាពថា ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ
អ្នកចូរឆ្លើយឥឡូវនេះមក ឥឡូវនេះមិនមែនជាពេលក្រូវអ្នកទៅស្ងៀមទេ
ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ បុគ្គលណាដែលគេថាគតសូត្រស្រា ប្រកបដោយហេតុ
អស់វារៈ ព្យាដងហើយ មិនឆ្លើយ ក្បាលរបស់បុគ្គលនោះនឹងវិបកជា ៧
ភាគ ក្នុងទីនេះ មិនខាន ។

[១៥២] សម័យនោះឯង ហទយក្ស^(១) ឈ្មោះវិជីវោណិ (យក្ស

មានវិកវិជីវក្នុងដែ) កាន់ដំបងដែកយ៉ាងធំ ដែលភ្លើងកំពុងនេះប្រាល
ម្ចាស់សន្តោសនៅ មកឈរឯកកាស ព័ទ្ធជុំវិញអម្ពដ្ឋមាលា ដោយ
គិតថា បើអម្ពដ្ឋមាលានេះ ព្រះមានព្រះភាគសូត្រស្រាប្រកបដោយហេតុ
អស់វារៈ ព្យាដងហើយ នឹងមិនឆ្លើយទេ អញនឹងសំពង់ក្បាលមាលានេះ
ឲ្យវិបកជា ៧ ភាគ ក្នុងទីនេះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគនឹងអម្ពដ្ឋមាលា ក៏
ឃើញខ្លាចយក្សឈ្មោះវិជីវោណិទៅវិជីវ ។ គ្រានោះ អម្ពដ្ឋមាលាពត័យ
គត់ស្ងួត ត្រីពេម្បាតឡើង ក៏ស្ទុះទៅរកព្រះមានព្រះភាគ យកជាទីពឹង
ព័ទ្ធជុំវិញ ស្ទុះទៅរកព្រះមានព្រះភាគ យកជាទីជ្រកកាន់ ស្ទុះទៅរកព្រះមាន
ព្រះភាគយកជាសរណៈ ហើយចូលទៅអង្គុយជិត ទើបក្រាបបង្គំទូល

១ អន្តរា ថា យក្សក្នុងទីនេះ គឺព្រះព្រាហ្មណ៍ ។

អង្គជំនុំជម្រះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

អង្គជំនុំជម្រះ ពេលដំបូងសាលាដំបូង

ក៏ គោតមោ អាហា ចុំ គោតមោ ព្រះគ្រូតិ^(១) ។
តំ ក៏ មញ្ញសិ អង្គជំ កំនុំ តេ សុតិ ព្រាហ្មណ៍
វិស្សាដិ មហាស្ថានាដិ អាចារ្យចារ្យយាដិ កាសមាដាដិ
កុតោបក្ខតិកា កណ្តាយនា តោ ច កណ្តាយនាដិ
បុត្របុរិសោតិ ។ ឯវិទេវ កោ^(២) គោតម សុតិ យ-
នេវ^(៣) ក៏ គោតមោ អាហា គោតមក្ខតិកា កណ្តា-
យនា សោ ច កណ្តាយនាដិ បុត្របុរិសោតិ ។

[១៤៣] ឯវិ វត្ត តេ^(៤) មាណវកា ឧត្តាដិបោ
ឧត្តាសន្តា មហាសន្តា អហោសិ ឧត្តាតោ កិរ
កោ អង្គជំ មាណវកេ អកុលបុត្តោ កិរ កោ
អង្គជំ មាណវកេ ធាសិបុត្តោ កិរ កោ អង្គជំ
មាណវកេ សក្យាដិ អយ្យបុត្តោ កិរ កោ អង្គជំ-
ស្ស មាណវស្ស សក្យា ករុំ ធម្មវិធីយេវ^(៥) កិរ
មយំ សមណំ គោតមំ អបសាទេតព្វំ អមញ្ញាតិ ។

១ ទ. ព្រះមេត្ត ។ ម. ព្រះវិទូ ។ ២ ទ. ម. ឯវិទេវ កោ ។ ៣ ទ. ម.
យនេវ ។ ៤ ទ. តេស្សោ ។ ៥ ទ. ធម្មវិធី ។ ៦ ទ. ម. ធម្មវិទ្ធកោ ។

ពាក្យនេះនឹងព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះគោតមដ៏ចំរើន គ្រាន់ហើយនូវពាក្យ
នុះដូចម្តេច សូមព្រះគោតមដ៏ចំរើន គ្រាន់ម្តងទៀត ។ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គ្រាន់ស្តេច ម្ចាស់អង្គជំ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អ្នកទ្វាប់
បានឮឬទេ ពាក្យរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍ ចាស់ៗ មានអាយុច្រើនជាពេញ
តូចនឹងអាចារ្យធំ និយាយថា ពួកកណ្តាយនាគោត្រ កើតមកពីណា អ្នក
ណា ជាបុត្របុរសរបស់ពួកកណ្តាយនាគោត្រ ។ អង្គជំមាណវក្រាបបង្គំ
ទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពាក្យដែលទ្រង់ទ្រាយបានឮមក អូច
ព្រះគោតមដ៏ចំរើន បានគ្រាន់ហើយថា កណ្តាយនាគោត្រទាំងឡាយ
កើតមកពីត្រកូលនោះ កណ្តាយនាគោត្រនោះហើយ ដែលជាបុត្របុរស
របស់ពួកកណ្តាយនាគោត្រ ដូច្នោះដែរ ។

[១៤៣] កាលបើអង្គជំមាណវក្រាបបង្គំនេះហើយ មាណវ
ទាំងនោះ ក៏បន្តិសំឡេងនឹកនឹមរំពងថា ម្ចាស់គ្នាយើង អង្គជំមាណវជា
បុគ្គលមានជាតិទំហំទេតើ ម្ចាស់គ្នាយើង អង្គជំមាណវមិនមែនជាកូន
នៃអ្នកមានត្រកូលទេតើ ម្ចាស់គ្នាយើង អង្គជំមាណវ ជាកូននៃធាសិ
របស់ពួកសក្យាទេតើ ម្ចាស់គ្នាយើង ពួកសក្យាជាម្ចាស់នៃអង្គជំមាណវ
ទេតើ ព្រះសមណគោតមជាអ្នកពាលស្រីប្រក្រតិក យើងទាំងឡាយបែរ
ជាស្មានថាព្រះសមណគោតម ជាបុគ្គលដែលយើងធម្មវិទ្ធករទៅវិញ ។

អដទោ ភវករោ ឯតទហោសី អតិពាណិ ។ ទោ សមេ
 មាលាវកោ អម្ពដ្ឋំ មាលាវំ ធាសីបុត្តវំទេន ធិញ្ញានេនិ
 យទ្ធជាហំ បរិមោធយ្យន្តំ ។ អដទោ ភវកវំ តេ
 មាលាវកេ ឯតទវេច មា ទោ តុម្ពេ មាលាវកោ
 អម្ពដ្ឋំ មាលាវកំ អតិពាណិ ធាសីបុត្តវំទេន ធិញ្ញានេន
 ឧទ្យានេ ច^(១) សោ កណ្ណោ សសី អហោសី សោ
 ទត្តុណំ ជនបទំ ភត្តា ព្រហ្មមន្តេ អជិយិត្តា វជានិ
 ឧត្តាភិ ឧបសន្តមិត្តា មទ្ធរូបិ ជីតវំ យាចំ ។ តស្ស
 វជានិ ឧត្តាភោ ទេវេ មញ្ជិ ធាសីបុត្តោ សមាទោ
 មទ្ធរូបិ ជីតវំ យាចតីតិ កុមិទោ អនត្តមទោ ទុរាជ្ជំ
 សទ្ធជ្ជិ ។ សោ ភិ ទុរាជ្ជំ ទេវ វសក្ខិ មុត្តាតិ
 ទោ បតិសំហវិតិ ។

(១៥៤) អដទោ មាលាវកោ អម្ពដ្ឋា ធាវិសដ្ឋា
 កណ្ណំ សសី ឧបសន្តមិត្តា ឯតទវេចំ សោត្តុ
 កទន្តេ ហោតុ វញ្ញា សោត្តុ ភទន្តេ ហោតុ

១. ១. ២ ពលកោ ន ទិស្សតិ ។

គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រិះរិះដូច្នោះថា មាលាវតាំងនេះមើល
 ងាយទាំងណាស់ នូវអម្ពដ្ឋមាលាវ ដោយពាក្យពោលថាជាកូននៃទាសីបើ
 ដូច្នោះ គួរតែថាគនដូយដោះស្រាយចេញ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះ
 ភាគទានគ្រាស់ពាក្យនេះ ខឹងពួកមាលាវតាំងនោះថា មាលាវតាំង
 ឡាយ អ្នកទាំងឡាយកុំមើលងាយទាំងពេកនូវអម្ពដ្ឋមាលាវ ដោយពាក្យ
 ពោលថាជាកូននៃទាសីឡើយ (កាលពីដើម) ភាគវេកល្អដ៏សីជាអ្នកថ្លឹង
 ក្នុង ភាគទៅកាន់ទុក្ខណាជនបទ (នៅជាទាំងស្រុងនៃទេវត្តក្ខំ) បានរៀន
 នូវព្រហ្មមន្តទាំងឡាយ ហើយចូលទៅកាលព្រះបាទឧត្តករាជ ហើយ
 ចូលសូមព្រះរាជធិតាទ្រង់ព្រះនាមមទ្ធរូបិ ។ ព្រះបាទឧត្តករាជ ក៏ទ្រង់
 ក្រោធពិរោធអាក់អន់ព្រះហឫទ័យខឹងសីនោះថា មនុស្សច្រើន ជាកូននៃ
 ទាសី មិនគួរនឹងហិនមកសូមនាមមទ្ធរូបិ ជាដីការបស់អញសោះ ទើប
 ទ្រង់ផ្តងសរឡើង ។ ព្រះបាទឧត្តករាជនោះ មិនអាចខឹងប្លែង មិនអាចខឹង
 ដាក់ចុះ នូវសរនោះចេញបាន (ដោយអនុភាពនៃបទ្ធរបស់សីនោះ) ។

(១៥៤) គ្រានោះ ពួកមាលាវតាំងពាក្យ រាជបរិស័ទចូលទៅ
 រកកណ្ណសី ហើយបាទពោលពាក្យនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូម
 ស្នូស្តិមានដល់ព្រះរាជា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមស្នូស្តិមានដល់ព្រះ

អង្គជំនុំជម្រះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

រក្សាទុក ។ សេចក្តី ករិស្សតិ រក្សា អមិច រាជា យជិ
 អណ្ណ ទុរយ្យំ មុត្តិស្សតិ យាវតា រក្សា វិជិតិ ឯ-
 ត្តាវតា បឋវី ទុធិយិស្សតិ^(១) ។ សេចក្តី កន្តេ
 ហោតុ រក្សា សេចក្តី ជនបទស្សតិ ។ សេចក្តី ក-
 រិស្សតិ រក្សា សេចក្តី ជនបទស្ស អមិច រាជា
 យជិ ទុត្តិ ទុរយ្យំ មុត្តិស្សតិ យាវតា រក្សា វិជិតិ
 ឯត្តាវតា សត្ត វស្សាទិ ទេវេ ឧ វស្សិស្សតិ^(២) ។
 សេចក្តី កន្តេ ហោតុ រក្សា សេចក្តី ជនបទស្ស
 ទេវេ បវស្សតិ^(៣) ។ សេចក្តី ករិស្សតិ រក្សា
 សេចក្តី ជនបទស្ស ទេវេ បវស្សិស្សតិ^(៣) អមិច រាជា
 ជេដ្ឋកុមារេ ទុរយ្យំ បតិដ្ឋាបេតុ សេចក្តីកុមារេ បណ្ណោ-
 មោ ករិស្សតិ^(៤) ។ អដទោ មាលាវតា រាជា ទុត្តា-
 តោ ជេដ្ឋកុមារេ ទុរយ្យំ បតិដ្ឋាបេសិ សេចក្តីកុមារេ
 បណ្ណោមោ ករិស្សតិ^(៤) ។ អដទោ មាលាវតា^(៥)

១ ទ្រឹយ្យស្សតិ កន្តេ យេដ្ឋ ទិស្សតិ ។ ២ ទ. ម. ទេវេ ឧ វស្សតិ ។
 ៣ ទ. ម. ទេវេ ឧ វស្សតិ ។ ៤ ទ. ម. អដទោ មាលាវតា អមត្ត ទុត្តាស្ស
 អាមាវេសំ ។ ទុត្តាតោ ជេដ្ឋកុមារេ ទុរយ្យំ បតិដ្ឋាបេតុ សេចក្តីកុមារេ បណ្ណោមោ
 ករិស្សតិ ។ ៥ ទ. ម. មាលាវតា ទិ ទិស្សតិ ។

អង្គជំនុំជម្រះ សាលាដំបូងសំខេត្តបាត់ដំបង

រាជា ។ កណ្តុស្សិកបថា ស្នូតិកន្តិកន្តិមានដល់ព្រះរាជា ប៉ុន្តែបើព្រះ
 រាជាខឹងច្រើនសព្វព្រាម វែងដីកន្តិស្រុកហេតុទាំងព្រះរាជាណា-
 ខេត្ត ។ ពួករាជអាមាត្យពោលថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមស្នូតិមាន
 ដល់ព្រះរាជា សូមស្នូតិមានដល់ជនបទ ។ កណ្តុស្សិកបពិញ្ញាថា ស្នូតិ
 កន្តិកន្តិមានដល់ព្រះរាជា ស្នូតិកន្តិកន្តិមានដល់ជនបទ ប៉ុន្តែបើព្រះរាជា
 ខឹងច្រើនសព្វព្រាម ភ្លៀងខឹងមិនទាក់អស់ ៧ ឆ្នាំ ពេញទាំងព្រះរាជា-
 ណាខេត្ត ។ ពួករាជអាមាត្យពោលអង្វរថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូម
 ស្នូតិមានដល់ព្រះរាជា សូមស្នូតិមានដល់ជនបទ សូមឱ្យភ្លៀងបង្កុំ
 មក ។ កណ្តុស្សិកបពិញ្ញាថា ស្នូតិកន្តិកន្តិមានដល់ព្រះរាជា ស្នូតិកន្តិ
 កន្តិមានដល់ជនបទ ភ្លៀងកន្តិកន្តិមក ប៉ុន្តែបើព្រះរាជាទ្រង់ប្រគល់
 សរទុកលើព្រះរាជកុមារច្បង ព្រះរាជកុមារខឹងជាអ្នកមានស្នូតិ ខឹង
 មានរោមសម្បជុះ ភិវិទិតិកិយ ។ លំដាប់នោះ ពួកមាលាវតាខឹង

ភជា ឧត្តារោ ជេដ្ឋកុមារ ខុប្បំ មតិដ្ឋាបេសិ ។
 សោត្តិកុមារោ បល្លោមោ សម្ពរិ ។ (១) តស្ស ភជា
 ឧត្តារោ ភីតោ ព្រហ្មណ្ណោ តដ្ឋិតោ មន្តរុបិ(២)
 ជីតិ អនាសិ ។ មា ទោ តុម្ពេ មាលាវតា អម្ពដ្ឋិ
 មាលាវ អតិពាជ្ឈំ ធាសិប្បត្តវាទេន ចិន្ទានេន ឧទ្យារោ
 សោ តណ្ហោ ភសិ អហោសិតិ ។

[១៥៥] អថទោ ភគវា អម្ពដ្ឋិ មាលាវ អាមន្តេសិ
 តំ តិ មញ្ញសិ អម្ពដ្ឋ ភទ ខត្តិយកុមារោ ព្រាហ្មណ-
 កញ្ញាយ សន្តិ សិវាសិ តាប្បេយ្យ តេសំ សិវាស-
 មន្ទាយ បុត្តា ជាយេថ យោ សោ ខត្តិយកុមារោ
 ព្រាហ្មណកញ្ញាយ បុត្តា ឧប្បន្ទោ អបិទុ សោ
 លភេថ ព្រាហ្មណសុ អាសនំ វា ឧទកំ វាតិ ។
 លភេថ កោ តោតម ។ អបិទុ ទិ ព្រាហ្មណា កោ
 ជេយ្យំ សន្តេ វា ថាលិចាតោ វា យញ្ញោ វា ចាហុនេ
 វាតិ ។ កោជេយ្យំ កោ តោតម ។ អបិទុ ទិ ព្រាហ្ម-
 ណា មន្តេ វាជេយ្យំ វា នោ វាតិ ។ វាជេយ្យំ កោ

១ ខ. ប. ឯកុមារ ឆបទោតិ វិស្សតិ ។ ២ ខ. វិស្សតិ ។

ព្រះបាទឧត្តារករ ទ្រង់ប្រគល់សរសេរលើព្រះរាជកុមារច្បង ។ ព្រះ
 រាជកុមារ ដែលមានស្នូស្តី ក៏មានរាមសម្បបចុះ ។ ព្រះបាទឧត្តារករ
 ត្រូវព្រហ្មណ្ណកម្រាម ក៏ទូចទូច ទើបទ្រង់ព្រះរាជទានព្រះរាជធិតាទ្រង់
 ព្រះនាមមន្តរុបិ ដល់កណ្តតសីនោះ ។ ម្ចាស់ពួកមាណព អ្នកទាំង
 ខ្សោយ កុំមើលងាយអម្ពដ្ឋមាណព ដោយវេទៈថាជាកូនខែចាសិ ទាំង
 ពេកឡើយ កណ្តតសីនោះ ជាមនុស្សរឹងមាំថ្លៃថ្លៃដែរ ។

[១៥៥] លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ទឹងអម្ពដ្ឋ-
 មាណពថា ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ខត្តិយកុមារ
 ក្នុងលោកនេះ នៅមេសំវាស ជាមួយទឹងព្រាហ្មណកញ្ញា ក៏តើតបុត្រ
 ឡើង ព្រោះតាស្រ្តីយតារមោមេ ខែជនទាំងពីរនោះ កូនណាដែលកើត
 រំពឹខត្តិយកុមារទើងព្រាហ្មណកញ្ញា កូននោះគួរបានភាសនៈបូជិត ក្នុង
 ពួកព្រាហ្មណ៍ ដែរឬទេ ។ អម្ពដ្ឋមាណព គ្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះ
 តោតមដ៏ចំរើន កូននោះគួរបាន ។ ចុះពួកព្រាហ្មណ៍ គួរអញ្ជើញកូន
 នោះឲ្យបរិភោគ ក្នុងគាល់ដែលរឺក្នុង ទិដ្ឋិសឲ្យមនុស្សស្លាប់ក្តី ក្នុងការ
 ជាបង្គំលក្ខី ក្នុងពិធីបូជាក្តី ក្នុងការទទួលភ្ញៀវក្តី បានដែរឬ ។ បពិត្រ
 ព្រះតោតមដ៏ចំរើន ពួកព្រាហ្មណ៍ គួរអញ្ជើញកូននោះឲ្យបរិភោគបាន ។
 ចុះពួកព្រាហ្មណ៍គួរយង្រៀនបង្កកូននោះបាន ឬបិទបានទេ ។ បពិត្រព្រះ

អង្គជំនុំជម្រះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

អង្គជំនុំជម្រះ ពេលអំពីវិទ្យុរបស់អង្គជំនុំជម្រះ

តោតម ។ អប៊ីធីតា ស៊ីសុ អាវ៉ាដ វ៉ា អស្ស
អប៊ីធីតា វ៉ាត ។ អប៊ីធីតា ហ៊ីស្ស កោ តោតម ។
អប៊ីធីតា ទន្ធិយាគីសេតេន(១) អភីសីញេយ្យន្តិ ។ ចោ
ហ៊ីន(២) កោ តោតម ។ តំ កំស្ស ហេតុ ។
នាតិភា ហ៊ី កោ តោតម អប៊ីធីតា ។

[១៥៦] តំ កំស្ស អប៊ីធីតា ឥន ប្រាហ្មណកុ-
មារេ ទន្ធិយកញ្ញាយ សន្តិ សំវាសិ កេម្យយ្យ
តេសិ សំវាសមន្ទាយ បុត្តា ជាយេដ យោ សោ
ប្រាហ្មណកុមារេ ទន្ធិយកញ្ញាយ បុត្តា ឧប្បន្ន
អប៊ីធីតា សោ លកេដ ប្រាហ្មណេ វុ អាសនី វ៉ា ឧន-
តំ វ៉ាត ។ លកេដ កោ តោតម ។ អប៊ីធីតា ធំ
ប្រាហ្មណ កោដេយ្យំ សន្តិ វ៉ា ថាសិចារក វ៉ា
យេញ វ៉ា ចាហុទេ វ៉ាត ។ កោដេយ្យំ កោ តោតម ។
អប៊ីធីតា ធំ ប្រាហ្មណ មន្ត វ៉ាដេយ្យំ វ៉ា ចោ វ៉ាត ។

១ ខ. ម. អប៊ីធីតា ឥ ទន្ធិយាគីសេតេន ។ ២ ខ. គោ ហេតុ ។

តោតមដំបំរើន គួរបង្រៀនមន្តកូននោះបាន ។ ចុះគួរហាមមិនឱ្យទន្ធិយ-
កុមារនោះបានពួកស្រី (ដែលជាប្រាហ្មណកញ្ញា) ឬមិនគួរហាមទេ ។
បពិត្រព្រះភាគមដំបំរើន មិនគួរហាមទេ ។ ចុះជនទាំងឡាយគួរអភិសេក
កូននោះឱ្យជាស្រ្តីបានដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះភាគមដំបំរើន ហេតុ
នេះមិនគួរទេ ។ ពាក្យដែលខ្ញុំចោលនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ បពិត្រ
ព្រះភាគមដំបំរើន ព្រោះហេតុថា កូននោះមិនបានកើតមក អំពីមាតា
(ជាទន្ធិយកញ្ញា) ។

[១៥៧] ព្រះអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង អស់សាលាហេតុនោះ
ដូចម្តេច ប្រាហ្មណកុមារក្នុងលោកនេះ នៅរួមសំរាប់ជាមួយនឹងទន្ធិយ-
កញ្ញា ក៏កើតបុត្រឡើង ព្រោះអាស្រ័យការនៅរួម នៃជនទាំងពីរនាក់នោះ
កូនណាដែលកើតអំពីប្រាហ្មណកុមារនឹងទន្ធិយកញ្ញា កូននោះ គួរបាន
ភាសនៈច្រើន ក្នុងពួកប្រាហ្មណដែរឬទេ ។ អង្គជំនុំជម្រះ ប្រាហ្មណ
ខ្លួនចា បពិត្រព្រះភាគមដំបំរើន កូននោះគួរបាន ។ ចុះពួកប្រាហ្មណគួរ
អញ្ជើញកូននោះឱ្យបរិភោគ ក្នុងភាលធ្វើភ្នំទន្ធិយទន្ធិយស្រ្តី ក្នុង
ការលំបង្គំលក្ខី ក្នុងគិលីបូជិត ក្នុងការទទួលរៀន បានដែរឬទេ ។
បពិត្រព្រះភាគមដំបំរើន ពួកប្រាហ្មណ គួរអញ្ជើញកូននោះឱ្យបរិភោគ
បាន ។ ចុះពួកប្រាហ្មណ គួរបង្រៀនមន្តកូននោះបាន ឬមិនបានទេ ។

វាធម្មំ ភោ ភោតម ។ អបិទុស្ស ឥត្តិសុ អារដំ
វា អស្ស អនាវដំ វាតិ ។ អនាវដំ ហិស្ស ភោ
ភោតម ។ អបិទុ ឯ ទត្តិយាគិសតេន អភិសិ-
ញោយ្យុន្តំ ។ នោ ហិទំ ភោ ភោតម ។ តិ តិស្ស
ហេតុ ។ មិគតោ ហិ ភោ ភោតម អទុប្បន្នោតិ ។

[១៥៧] ឥតិ នោ អម្ពដ្ឋ ឥត្តិយា វា ឥត្តិ ករិត្តា
បុរិសេន វា បុរិសំ ករិត្តា ទត្តិយា ។ សេដ្ឋា ហិទា
ប្រាហ្មណា ។ តិ តិ មញ្ញសិ អម្ពដ្ឋ ឥទ ប្រាហ្មណា
ប្រាហ្មណំ តិស្មិត្តំទេវ(១) មគរណោ ទុរុម្មណំ ករិត្តា
កស្សបុរិសេន វិទិត្តា វដ្ឋា វា ឧគរា វា មញ្ញាធម្មំ អ-
បិទុ សោ លកេម ប្រាហ្មណេសុ អាសនំ វា ទុទកំ
វាតិ ។ នោ ហិទំ ភោ ភោតម ។ អបិទុ ឯ ប្រាហ្ម-
ណា ភោធម្មំ សន្តេ វា ដាលិទាភេ វា យញ្ញោ វា ទា-
ហុន វាតិ ។ នោ ហិទំ ភោ ភោតម ។ អបិទុ

១ ១. កិស្មិត្តំទេវ ។

បពិត្រព្រះភោតមដ៏ចំរើន គួរបង្រៀនមនុស្សនោះបាន ។ ចុះគួរបោមមិន
ឲ្យប្រាហ្មណកុមារនោះបានពួកស្រី (ដែលជាទត្តិយភក្ខា) ឬមិនគួរបោម
ទេ ។ បពិត្រព្រះភោតមដ៏ចំរើន មិនគួរបោមទេ ។ ចុះផងទាំងឡាយ
គួរកែសេកកូននោះឲ្យជាក្សត្រិយ៍បានដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះភោតមដ៏ចំរើន
ហេតុនេះមិនគួរទេ ។ ឯក្សត្រិយ៍ដែលទុំពោលនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ បពិត្រ
ព្រះភោតមដ៏ចំរើន ព្រោះកូននោះមិនបានកើតមកអំពីបិតាជាក្សត្រិយ៍ ។

[១៥៧] ព្រះមានព្រះភាគ គ្រាសំសួរថា ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ ប្រៀប
ដ្ឋមិស្រីនឹងស្រីក្តី ប្រៀបដ្ឋមិប្រុសនឹងប្រុសក្តី (ឃើញថា) ពួកក្សត្រិយ៍ជា
ត្រកូលប្រសើរជាង ពួកប្រាហ្មណ៍ជាត្រកូលទាបដូច្នោះឯង ។ ម្ចាស់
អម្ពដ្ឋ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ពួកប្រាហ្មណ៍ក្នុងលោកនេះ ភោ
ក្សាលប្រាហ្មណ៍ ព្រោះទោសណាមួយ ហើយពេយ្យែងមួយក្តាប់ ដាក់
(លើក្បាល) រួចបណ្តេញចេញចោលផែនក្តី ចាកទៅក្តី ក៏ប្រាហ្មណ៍
នោះគួរបានអាសនៈឬទឹក ក្នុងពួកប្រាហ្មណ៍ដែរឬទេ ។ អម្ពដ្ឋហណព
គ្រាបបន្តិទូលថា បពិត្រព្រះភោតមដ៏ចំរើន នេះមិនគួរបានទេ ។ ចុះពួក
ប្រាហ្មណ៍ គួរអញ្ជើញប្រាហ្មណ៍ ឲ្យបរិភោគក្នុងកាលធ្វើភក្ត ទុំស្រដល់
មមុស្សស្លាប់ក្តី ក្នុងការងារមន្តលក្តី ក្នុងពិធីបូជាក្តី ក្នុងការទទួលភ្ញៀវក្តី
បានដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះភោតមដ៏ចំរើន នេះមិនគួរបានទេ ។ ចុះ

អង្គជំនុំជម្រះ អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ

ចំ ប្រាហ្មណ៍ មន្ត្រី វាចេយ្យំ វា លោ វាតិ ។ លោ ហិទិ
កោ តោតម ។ អបិទុស្ស ឥត្ថិសុ អាវជំ វា អស្ស អនា-
វជំ វាតិ ។ អាវជំ ហិស្ស កោ តោតម ។

[១៧៨] តំ កិ មញ្ញសិ អម្ពដ្ឋ ឥធន ខត្តិយោ
ខត្តិយំ កិស្មិត្តំ ទេវ មត្តិយោ ខុរមុណំ កវិកា កស្ស-
មុដេន វជិត្តា វដ្ឋា វា ធន វា មញ្ញេយ្យំ អបិទុ
សោ លកេជ ប្រាហ្មណេសុ អាសនិ វា ឧទតិ វាតិ ។
លកេជ កោ តោតម ។ អបិទុ ចំ ប្រាហ្មណ៍ កោ-
ជេយ្យំ សន្ត វា ជាវិចារកោ វា យញ្ញោ វា ចាហុន
វាតិ ។ កោជេយ្យំ កោ តោតម ។ អបិទុ ចំ ប្រាហ្មណ៍
មន្ត្រី វាចេយ្យំ វា លោ វាតិ ។ វាចេយ្យំ កោ តោតម ។
អបិទុស្ស ឥត្ថិសុ អាវជំ វា អស្ស អនាវជំ វាតិ ។
អនាវជិត្តិស្ស^(១) កោ តោតម ។ ឯត្តាវតា ចោ អម្ពដ្ឋ
ខត្តិយោ មាមជិហិធនប្បត្តោ^(២) ហោតិ យទិទិ

អង្គជំនុំជម្រះ ពេលអំពីវប្បចេសន៍អង្គជំនុំជម្រះ

ពួកប្រាហ្មណ៍គួរត្រៀមមន្ត្រីប្រាហ្មណ៍នោះបាន ឬមិនបានទេ ។ បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន នេះមិនគួរត្រៀមទេ ។ ចុះគេគួរហាមមិនឱ្យប្រាហ្ម-
ណ៍នោះបានពួកស្រី (ដែលជាប្រាហ្មណកញ្ញា) ឬមិនគួរហាមទេ ។
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន គួរហាម ។

[១៧៩] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ហ្នាលអម្ពដ្ឋ អ្នក
សំគាល់ហត្ថនោះដូចម្តេច ពួកក្សត្រិយ៍ក្នុងលោកនេះ គោរពបូជាក្សត្រិយ៍
ព្រោះទោសណាមួយ ហើយពេលដែលមួយភ្លែត ដាក់ (លើក្បាល) រួច
បណ្តេញចោលដៃខ្លួន ចាកខ្លួន ចុះក្សត្រិយ៍នោះ គួរបានភាសនៈឬទឹក
ក្នុងពួកប្រាហ្មណ៍ដែរឬទេ ។ អម្ពដ្ឋមានពាក្យបង្កើតថា បពិត្រព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន គួរបាន ។ ចុះពួកប្រាហ្មណ៍ គួរអញ្ជើញក្សត្រិយ៍នោះ
ឱ្យបរិភោគ ក្នុងកាលធ្វើភក្តិ ឧទ្ទិសឱ្យមនុស្សស្លាប់ភក្តិ ក្នុងការជាមន្ត្រីលក្ខិ
ក្នុងពិធីបូជាភក្តិ ក្នុងការទទួលភ្ញៀវភក្តិ បានដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន គួរអញ្ជើញឱ្យបរិភោគបាន ។ ចុះពួកប្រាហ្មណ៍គួរត្រៀមមន្ត្រី
ក្សត្រិយ៍នោះបាន ឬមិនបានទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន គួរត្រៀម
បាន ។ ចុះគេគួរហាមមិនឱ្យក្សត្រិយ៍នោះបានពួកស្រី (ដែលជាប្រាហ្ម-
ណកញ្ញា) ឬមិនគួរហាមទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនគួរហាម
ទេ ។ ហ្នាលអម្ពដ្ឋ ក្សត្រិយ៍ជាមនុស្សថោកទាបយ៉ាងណាក៏ស្រេច ព្រោះពួក

១ ឧ. អនាវជំ ហិស្ស ។ ២ ឧ. ម. ចម្រើនដ៏ចម្រើន ចញ្ញោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយស្ស សិលក្ខន្ធា

ទត្តិយោ ខុរុខុណ្ហិ កកិកា ភស្សបុដេន វជិត្តា រដ្ឋា វា
នគរា វា បញ្ចជេដ្ឋិ ។ វតិ ខោ អម្ពដ្ឋ យនាមិ ទត្តិយោ
បរមធម៌នកប្បត្តោ ហោតិ ភនាមិ ទត្តិយោ ។ សេដ្ឋា
ហិពា ព្រាហ្មណា ។ ព្រហ្មចា ចេសា អម្ពដ្ឋ ស-
នដ្ឋនារេន តាថា ភាសិតា

[១៥៧] ទត្តិយោ សេដ្ឋា^(១) ជនេតស្មី
យេ កោត្តប្បជំសារិទោ
វិដ្ឋាចរណសម្បទ្ធា
សោ សេដ្ឋា^(២) នេវមាទុសេតិ ។

[១៦០] សា ខោ បរេសា អម្ពដ្ឋ ព្រហ្មចា ស-
នដ្ឋនារេន តាថា សុតិកា ន ទុតិកា សុភាសិតា ន
ទុក្ខាសិតា អនុសញ្ញិតា ខោ អនុសញ្ញិតា អនុមតា
មយា អហិមិ អម្ពដ្ឋ ឃិ វនាមិ

[១៦១] ទត្តិយោ សេដ្ឋា ជនេតស្មី
យេ កោត្តប្បជំសារិទោ
វិដ្ឋាចរណសម្បទ្ធា
សោ សេដ្ឋា នេវមាទុសេតិ ។

កណារិ ឃមិ ។

១-២. ដើម្បីដំណើរការ យោគាទេ វិស្សនិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សិលក្ខន្ធា

ក្សត្រិយ៍ផនត្ថា គោរក្សាលហើយកេយ៍ផ្សេងមួយក្តាប់ដាក់ (លើក្សាល) រួច
បណ្តាញចេញចាកផែនក្តី ចាកនក្តី ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ
ដែរ ។ ម្នាលអម្ពដ្ឋ ក្នុងវេលាណាក្សត្រិយ៍ទោដល់ខ្ញុំភាវៈជាអ្នកថោកទាប
យ៉ាងក្រៃលែងដូច្នោះ វេលានោះ ពួកក្សត្រិយ៍ក៏នៅប្រសើរជាង ឯពួក
ព្រាហ្មណ៍ជាមនុស្សថោកទាប ។ ម្នាលអម្ពដ្ឋ សមដូចជាព្រហ្មណ្ណៈ
សន្តិទា បានពោលតាថា ថា

[១៥៧] ក្សត្រិយ៍ជាមនុស្សប្រសើរឯង ក្នុងប្រជុំជន ដែល
ពោលអាណិតគ្រូ បុគ្គលដែលបរិច្ចេណិ ដោយវិជ្ជាវិនិច្ឆ័យ
ជាមនុស្សប្រសើរឯង ក្នុងពួកទៅតានិមនុស្ស ។

[១៦០] ម្នាលអម្ពដ្ឋ តាថានោះ ព្រហ្មណ្ណៈសន្តិទាបានច្រៀង
ត្រូវហើយ ទំនរមនច្រៀងខុសទេ ជាសុភាសិត មិនមែនជាទុក្ខាសិតទេ
ប្រកបដោយប្រយោជន៍ ទំនរមនប្រកបដោយប្រយោជន៍ទេ ភថាគត
ក៏យល់ឃើញតាម ម្នាលអម្ពដ្ឋ សូម្បីភថាគត ក៏តែងពោលយ៉ាងនេះថា

[១៦១] ក្សត្រិយ៍ជាមនុស្សប្រសើរឯង ក្នុងប្រជុំជន ដែល
ពោលអាណិតគ្រូ បុគ្គលដែលបរិច្ចេណិ ដោយវិជ្ជាវិនិច្ឆ័យ
ជាមនុស្សប្រសើរឯង ក្នុងពួកទៅតានិមនុស្ស ។

ឃមិ កណារិ ឃមិ ។

[១៦២] កាតមី បង តំ កោ តោតម ចរណ៍
 កាតមា សា វិជ្ជាតិ ។ ១ ទោ អម្ពដ្ឋ អនុត្តរាយ
 វិជ្ជាបណ្ឌិតសម្បទាយ ជាតិវាណោ វា វុច្ចតិ តោត្តវាណោ
 វា វុច្ចតិ មាណវាណោ វា វុច្ចតិ អរហសី វា មិ ត្វិ ១
 វា មិ ត្វិ អរហសីតិ យតុ ទោ អម្ពដ្ឋ អាវហោ វា
 ហោតិ វិវហោ វា ហោតិ អាវហាវិវហោ វា ហោតិ
 ឯត្ថេតិ វុច្ចតិ ជាតិវាណោ វា^(១) ឥតិបិ តោត្តវាណោ
 វា^(២) ឥតិបិ មាណវាណោ វា^(៣) ឥតិបិ អរហសី វា
 មិ ត្វិ ១ វា មិ ត្វិ អរហសីតិ យេ ហិ កោតិ
 អម្ពដ្ឋ ជាតិវាណវិទិត្តា^(៤) វា តោត្តវាណវិទិត្តា វា
 មាណវិទិត្តា វា អាវហាវិវហាវិទិត្តា វា អាវហោ តេ
 អនុត្តរាយ វិជ្ជាបណ្ឌិតសម្បទាយ មហាយ ទោ អម្ពដ្ឋ

១.២.៣ ១. វិស្សោ ១ វិស្សោ ។ ២ ១. វាតិវាវិទិត្តា ។

[១៦២] អង្គជំនុំជម្រះ ក្រាបបង្គំទូលថា ចក្រិត្រព្រះភាគមង្គលីនៃ
 ចរណៈនោះនឹងដូចម្តេច វិជ្ជាបណ្ឌិតសម្បទា ។ ព្រះអង្គជ្រាបក្រាបថា
 ម្ចាស់អង្គជំនុំជម្រះ ការពេលប្រកាន់ជាតិក្តី ការពេលប្រកាន់គាត្រក្តី ការ
 ពេលប្រកាន់មានថា អ្នកគួរដល់យើង ឬមិនគួរដល់យើងដូច្នោះក្តី ព្រោះ
 បិទបិទ ដោយវិជ្ជាបណ្ឌិតសម្បទា ដែលមិនមានគុណជាតិដទៃក្រៅលើជាន់
 គតិគម្ពីរបានពេលទេ ម្ចាស់អង្គជំនុំជម្រះ លុះតែគងទីណា ដែលមានវាវា
 ហៈក្តី វិវហៈក្តី អាវហៈនឹងវិវហៈក្តី ទីនោះទើបគេថាគតិពេលបិទការ
 ពេលប្រកាន់ជាតិដូច្នោះខ្លះ ការពេលប្រកាន់គាត្រដូច្នោះខ្លះ ការពេល
 ប្រកាន់មានថា អ្នកគួរដល់យើង ឬមិនគួរដល់យើងដូច្នោះខ្លះ ម្ចាស់អង្គជំនុំជម្រះ
 បើពួកជនណាមួយ ដែលនៅជាប់ចំពាក់ ដោយការពេលប្រកាន់ជាតិក្តី
 ជាប់ចំពាក់ ដោយការពេលប្រកាន់គាត្រក្តី ជាប់ចំពាក់ដោយការពេល
 ប្រកាន់មានថា ជាប់ចំពាក់ ដោយការពេលវិវហៈក្តី ពួកជននោះឈ្នះ
 ថាជាអ្នកគួរយល់គុណសម្បត្តិ គឺវិជ្ជាបណ្ឌិតសម្បទា ដែលមិនមានគុណជាតិ
 ដទៃក្រៅលើជាន់ ម្ចាស់អង្គជំនុំជម្រះ ការដែលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវគុណសម្បត្តិ
 គឺវិជ្ជាបណ្ឌិតសម្បទា ដែលមិនមានគុណជាតិដទៃលើសលុបជាន់ រឺមិនមាន

ដាត់កំណើតពុទ្ធកិច្ច គោត្តកំណើតពុទ្ធកិច្ច មានកំណើតពុទ្ធកិច្ច
អាណាហិកហិកពុទ្ធកិច្ច អនុត្តរយ វិជ្ជាចរណសម្ម-
ទាយ សច្ចិកំរិយា ហោតីតិ ។

[១៦៣] កតមំ បទំ តំ ភោ ភោតម ចរណំ
កតមា សា វិជ្ជាតិ ។ សទំ អម្ពដ្ឋ តថាគភោ
លោកេ ឧប្បជ្ឈតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ។ បេ ។
[យថា សាមញ្ញដលេ(១) ឃី វិជ្ជាភេតិ] ។ វេ ។
ឃី ទោ អម្ពដ្ឋ ភិក្ខុ សីលសម្មុទ្ធោ ហោតិ
។ បេ ។ បធមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ សទំ-
មិស្ស ហោតិ ចរណស្មី ។ បេ ។ វិភត្តាវិចារានំ
វ្រុសមា ធុតិយំ ឈានំ តតិយំ ឈានំ ចតុត្ថិ
ឈានំ ឧបសម្បជ្ឈ វិហរតិ ។ សទំមិស្ស ហោតិ
ចរណស្មី ។ សទំមិ ទោ តំ អម្ពដ្ឋ ចរណំ ។
ញាណទស្សទាយ ចិត្តំ អភិធិហរតិ អភិធិញាមេតិ
។ បេ ។ សទំមិស្ស ហោតិ វិជ្ជាយ ។ បេ ។
តាបរំ សត្តតាយាតិ បដាទាតិ ។ សទំមិស្ស ហោតិ
វិជ្ជាយ ។ អយំ ទោ សា អម្ពដ្ឋ វិជ្ជា ។ អយំ វុច្ចតិ

១ ឧ. សាមញ្ញវិ ។

ព្រោះបានលះបង់នូវការជាប់ជំពាក់ ដោយការពោលប្រកាន់ជានិច្ច លះ
បង់នូវការជាប់ជំពាក់ ដោយការពោលប្រកាន់គាត្រផង លះបង់នូវការ
ជាប់ជំពាក់ ដោយការពោលប្រកាន់មានផង លះបង់នូវការជាប់ជំពាក់
ដោយអាណាហិកហេផង ។

[១៦៣] អម្ពដ្ឋមាណា ក្រាបបង្គំទូលថា បដិគ្រព្រះភាគមដិច្ចខែ
ចរណះនោះភីដូចម្តេច វិជ្ជាខោះភីដូចម្តេច ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា
ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ ព្រះភថាគត អហោនុសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតឡើង ក្នុងលោកនេះ
។ បេ ។ (បណ្ឌិតប្រស្រីស៊ីដង្សិក្សាដូចក្នុងសាមញ្ញដលសូត្រ) ។ បេ ។
ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ ភិក្ខុជាអ្នកចម្រើនដោយសីលយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ចូលកាន់
បធម៌ជ្ជាន នេះជាចរណះរបស់ភិក្ខុនោះ ។ បេ ។ ព្រោះការព្រួយវិភត្តវិចារ-
ហើយ ក៏ចូលកាន់ចុតិយជ្ជាន តតិយជ្ជាន ចតុត្ថជ្ជាន ។ នេះជាចរ-
ណះរបស់ភិក្ខុនោះ ។ ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ នេះឯងហៅថា ចរណះ ។ ភិក្ខុវែម
ពាញតំបង្កើនចិត្តទៅដើម្បីញាណទស្សនៈ ។ បេ ។ នេះជាវិជ្ជាបេសភិក្ខុ
នោះ ។ បេ ។ (ភិក្ខុ) ដឹងច្បាស់ថា កិច្ចដ៏ទៃក្រៅ អំពីសោឡសតិច្ច
នេះទៅទៀតមិនមាន ។ នេះជាវិជ្ជាបេសភិក្ខុនោះ ។ ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ នេះ
ឯងហៅថា វិជ្ជា ។ ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ ភិក្ខុនេះភាគពោលថា ជាអ្នកចម្រើន

អង្គជំនុំជម្រះវិជ្ជាបណ្ឌិតសម្រាប់ អោយមុខងារ

អង្គជំនុំជម្រះវិជ្ជាបណ្ឌិតសម្រាប់ ឥតមិ ចរណ៍សម្រាប់ ឥតមិ
វិជ្ជាបណ្ឌិតសម្រាប់ ឥតមិ ។ ឥតមិ ច អង្គជំនុំជម្រះ
វិជ្ជាបណ្ឌិតសម្រាប់ ចរណ៍សម្រាប់ អង្គ វិជ្ជាបណ្ឌិតសម្រាប់
ចរណ៍សម្រាប់ ទុក្ខវិភាគ វា បណ្ឌិតវិភាគ វា ទុក្ខ ។
ឥតមិ ទោ អង្គជំនុំជម្រះ អង្គជំនុំជម្រះ វិជ្ជាបណ្ឌិតសម្រាប់
ចត្តាវិ អោយមុខងារ កវិជ្ជា ។ ឥតមិ ចត្តាវិ ។
ឥត អង្គជំនុំជម្រះ ឯកសារ សមណ វា ប្រាណ្ឌិត វា
ឥតមិ អង្គជំនុំជម្រះ វិជ្ជាបណ្ឌិតសម្រាប់ អង្គជំនុំជម្រះ
ចោ ទាវិជ្ជាបណ្ឌិតសម្រាប់ អង្គជំនុំជម្រះ ចត្តាវិ
កោដិចោ កវិស្សាមិ ។ សោ អង្គជំនុំជម្រះ វិជ្ជាបណ្ឌិត
សម្រាប់ ស្រុក បរិចារកា សម្រាប់ ។ ឥតមិ ទោ
អង្គជំនុំជម្រះ អង្គជំនុំជម្រះ វិជ្ជាបណ្ឌិតសម្រាប់ ឥត បរិចារ
អោយមុខងារ កវិជ្ជា ។

[១៦២] បុគ្គល ចមរ អង្គជំនុំជម្រះ ឥតមិ ឯកសារ សមណ
វា ប្រាណ្ឌិត វា ឥតមិ^(១) អង្គជំនុំជម្រះ វិជ្ជាបណ្ឌិត
សម្រាប់ អង្គជំនុំជម្រះ ចោ បរិចារកា កោដិចត្តា
អង្គជំនុំជម្រះ ក្រុមប្រឹក្សា អោយ អង្គ-

១ ១. ឥតមិ ។

អង្គជំនុំជម្រះ ប្រធាននៃសេចក្តីសម្រេចនៃតុលាការ វិជ្ជាបណ្ឌិត

ដោយវិជ្ជាបណ្ឌិត បរិចារកា ដោយចរណ៍ បរិចារកា ដោយវិជ្ជាបណ្ឌិត ចរណ៍ ។
អង្គជំនុំជម្រះ ការបរិចារកា ដោយវិជ្ជា ការបរិចារកា ដោយចរណ៍ ដ៏ទៃលើស
លុច ប្តីប្តី ជំនុំជម្រះ តុលាការ វិជ្ជា ជំនុំជម្រះ តុលាការ ចរណ៍ ទេ មិន
មានឡើយ ។ អង្គជំនុំជម្រះ ប្រធាននៃសេចក្តីសម្រេច នៃតុលាការ
វិជ្ជាបណ្ឌិត ចរណ៍ ដែលតុលាការ ជំនុំជម្រះ លើសលុប ជំនុំជម្រះ ទេ មាន ២
យ៉ាង ។ ប្រធាននៃសេចក្តីសម្រេច ២ យ៉ាង ទោះបី អង្គជំនុំជម្រះ ។ អង្គជំនុំជម្រះ
សមណៈក្តី ប្រាណ្ឌិត ក្នុងករណី ក្នុងករណី ក្នុងករណី ក្នុងករណី ក្នុងករណី ក្នុងករណី
តុលាការ វិជ្ជាបណ្ឌិត ចរណ៍ ដ៏ប្រសើរ ទេ ហើយ ក្នុងករណី ក្នុងករណី
ដ៏ត្រូវ ដោយបរិចារកា ក្នុងករណី ដោយឥត ក្នុងករណី ក្នុងករណី ក្នុងករណី
លើសលុប ទេ ។ សមណៈក្តី ប្រាណ្ឌិត ក្នុងករណី ក្នុងករណី ក្នុងករណី
អង្គជំនុំជម្រះ បរិចារកា ដោយវិជ្ជាបណ្ឌិត ចរណ៍ ដោយឥត ។ អង្គ
ជំនុំជម្រះ ទេ ដ៏ប្រធាននៃសេចក្តីសម្រេច ១ នៃតុលាការ វិជ្ជាបណ្ឌិត
ចរណ៍ ដែលមិនមានតុលាការ ជំនុំជម្រះ លើសលុប ជំនុំជម្រះ ។

[១៦៤] អង្គជំនុំជម្រះ ម្យ៉ាងទៀត ជា សមណៈក្តី ប្រាណ្ឌិត
ក្នុងករណី ក្នុងករណី ក្នុងករណី ក្នុងករណី ក្នុងករណី ក្នុងករណី
មិនមានតុលាការ ជំនុំជម្រះ ក្នុងករណី ក្នុងករណី ក្នុងករណី ក្នុងករណី
មិនមានតុលាការ ជំនុំជម្រះ ក្នុងករណី ក្នុងករណី ក្នុងករណី ក្នុងករណី
ដ៏ត្រូវ ដោយបរិចារកា ក្នុងករណី ដោយឥត ក្នុងករណី ក្នុងករណី
លើសលុប ទេ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស សីលកុទ្ធិក្ខ

វេទនេជ្ឈោកាហតំ^(១) កណ្ណម្ហូលវេលកោជិតោ កវិស្សា-
មិតំ ។ សោ អញ្ញនត្ថំ វិជ្ជាចរណសម្បជ្ជាស្សវំ បរិចារ-
កោ សម្បជ្ជតិ ។ នំហយ ទោ អម្ពជ្ជ អនុត្តរយ
វិជ្ជាចរណសម្បជ្ជាយ នំនិ នុតិយំ អនាយមុទំ កវតិ ។

[១៦៥] បុទ ចប់ អម្ពជ្ជ នំនេកន្តោ សមណោ
វា ប្រាហ្មណោ វា នំមញ្ជេវ អនុត្តរំ វិជ្ជាចរណសម្បជ្ជិ
អនតិសម្ពុណាមាទោ បវត្តវេលកោជិតត្ថេវ អនតិសម្ពុ-
ណាមាទោ កណ្ណម្ហូលវេលកោជិតត្ថេវ អនតិសម្ពុណា-
មាទោ តាមសាមន្តំ វា ជិកមសាមន្តំ វា អក្សកាវិ
កាវិត្តា អក្កិ បរិចារន្តោ អជ្ជតំ ។ សោ អញ្ញនត្ថំ វិជ្ជា-
ចរណសម្បជ្ជាស្សវំ បរិចារកោ សម្បជ្ជតិ ។ នំហយ
ទោ អម្ពជ្ជ អនុត្តរយ វិជ្ជាចរណសម្បជ្ជាយ នំនិ
នុតិយំ អនាយមុទំ កវតិ ។

១ ឧ. អញ្ជា វេទ អជ្ជោកាហតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ សីលកុទ្ធិក្ខ

ដោយគិតថា អត្តាអញ្ញនីតិយកមើមជំពូន័នីវដ្ឋុវេយ្យំជាអហារ ។ សម-
ណាប្រាហ្មណំនោះឈ្មោះថា គ្រាន់តែជាអ្នកបំរើ របស់បុគ្គលអ្នកបរិបូណិ
ដោយវិជ្ជាជំនំចរណៈដោយពិត ។ ម្នាលអម្ពជ្ជ នេះជាប្រធាននៃសេចក្តី
សាបសូន្យទី ២ នៃគុណសម្បទា គឺវិជ្ជាជំនំចរណៈជំប្រសើរនេះឯង ។

[១៦៦] ម្នាលអម្ពជ្ជ ម្យ៉ាងទៀត សមណៈបូក្រាហ្មណំភ្នកខ្លះ ក្នុង
លោកនេះ មិនសម្រេចខ្លួនគុណសម្បទា គឺវិជ្ជាជំនំចរណៈជំប្រសើរនេះ
ឯងផង មិនសម្រេចខ្លួនការបរិភោគវដ្ឋុវេយ្យំដែលជ្រុះឯងផង មិនសម្រេច
ខ្លួនការបរិភោគមើមជំពូន័នីវដ្ឋុវេយ្យំផង តែធ្វើរោងភ្លើងទុកជំនុំស្រុកឬដឹក
ទំនិម ហើយនៅបំរើភ្លើង ។ សមណប្រាហ្មណំនោះឈ្មោះថា គ្រាន់
តែជាអ្នកបំរើ របស់បុគ្គលអ្នកបរិបូណិ ដោយវិជ្ជាជំនំចរណៈដោយពិត ។
ម្នាលអម្ពជ្ជ នេះជាប្រធាននៃសេចក្តីសាបសូន្យទី ៣ នៃគុណសម្បទា
គឺវិជ្ជាជំនំចរណៈជំប្រសើរនេះឯង ។

អង្គជំនុំជម្រះវិជ្ជាជន្មសម្បទាយ អបាយមុខាធិ

[១៦៦] មុន ចប់ អង្គជំនុំជម្រះ ឥន្ទ្រកោស្ត សមណោ កំ ព្រាហ្មណោ កំ ឥមភោវ អនុត្តរំ វិជ្ជាជន្មសម្បទាធិ អនតំសម្ពុណាមាថោ បវត្តផលកោដនត្តញ្ច អនតំសម្ពុណាមាថោ កណ្ណម្ពុលផលកោដនត្តញ្ច អនតំសម្ពុណាមាថោ អត្តិបរិចរិយញ្ច អនតំសម្ពុណាមាថោ ចាតុម្ពហាបថេ ចតុន្ទារំ អតារំ កវិទ្យា អន្តតិ យោ ឥមាហិ ចត្វហិ ធិសាហិ អាគមិស្សតិ សមណោ កំ ព្រាហ្មណោ កំ ឥមហំ^(១) យថាសត្តំ យថាពលំ បដិច្ចដិស្សនិមិតំ ។ សោ អញ្ញនត្តំ វិជ្ជាជន្មសម្បទាធិស្សេវ បរិចារកោ សម្បជ្ជតិ ។ ឥមាយ ទោ អង្គជំនុំជម្រះ អនុត្តរាយ វិជ្ជាជន្មសម្បទាយ ឥធិ ចតុត្តំ អបាយមុខំ កវតិ ។ ឥមាយ ទោ អង្គជំនុំជម្រះ អនុត្តរាយ វិជ្ជាជន្មសម្បទាយ ឥមាធិ ចត្តារំ អបាយមុខាធិ កវតិ ។

[១៦៧] តំ កំ មញ្ញសិ អង្គជំនុំជម្រះ អបិមុ ត្តិ ឥមាយ អនុត្តរាយ វិជ្ជាជន្មសម្បទាយ សន្និស្សសិ សាចរិយកោតិ ។ វោ ហិធិ កោ កោតម កោ ចាហិ

១ ១. ធិ អហំ ។

អង្គជំនុំជម្រះ ប្រធាននៃសេចក្តីសាបសូន្យនៃគុណសម្បទា ធិវិជ្ជាជន្មចរណៈ

[១៦៦] ម្ចាស់អង្គជំនុំជម្រះ សមណៈបុព្វប្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនសម្រេច ខ្ញុំគុណសម្បទា ធិវិជ្ជាជន្មចរណៈ ដ៏ប្រសើរនេះឯងផង មិនសម្រេចខ្ញុំការបរិភោគវត្ថុឈើដែលជ្រុះឯងផង មិនសម្រេចខ្ញុំការបរិភោគម៉ែមង្គល្យនិងវត្ថុឈើផង មិនសម្រេចខ្ញុំការបំរើភ្នំនិងផង តែធ្វើពេទ្យមានទ្វារ៤ នៅស្បែកច្រំចំ ហើយគិតថា អ្នកណា មករំពឹងសំពង់ ៤ នេះ ពោះសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ពាក្យអញ្ញនិធិ ឬជាខ្ញុំសមណព្រាហ្មណ៍នោះ តាមអំណាច តាមកម្លាំង ។ សមណព្រាហ្មណ៍នោះអញ្ជះថា ត្រាន់តែជាអ្នកបំរើ របស់បុគ្គលអ្នកបរិបូណ៌ ដោយវិជ្ជាជន្មចរណៈដោយពិត ។ ម្ចាស់អង្គជំនុំជម្រះ នេះជាប្រធាននៃសេចក្តីសាបសូន្យ ៦ នៃគុណសម្បទា ធិវិជ្ជាជន្មចរណៈដ៏ប្រសើរនេះឯង ។ ម្ចាស់អង្គជំនុំជម្រះ ប្រធាននៃសេចក្តីសាបសូន្យនៃគុណសម្បទា ធិវិជ្ជាជន្មចរណៈ ដ៏ប្រសើរមាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

[១៦៧] ម្ចាស់អង្គជំនុំជម្រះ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ខ្លួនអ្នកព្រម ចាំឯងអាចរៀនយល់ច្បាស់ក្នុងគុណសម្បទា ធិវិជ្ជាជន្មចរណៈដ៏ប្រសើរនេះ ខ្លះវែងវែយ ។ បពិត្រព្រះភោគមជ្ជិមំរោ ហេតុមេរម៉ែម៉ែម៉ែ បពិត្រព្រះ

កោ កោតម សាចរិយកោ កា ច អនុត្តរ វិជ្ជាចរ-
 ណសម្បទា អាតោហំ^(១) កោ កោតម ឥមាយ អ-
 នុត្តរយ វិជ្ជាចរណសម្បទាយ សាចរិយកោតិ ។ តិ
 កី មញ្ញសិ អម្ពដ្ឋ អបិទុ ភ្នំ ឥមិយេវ អនុត្តរំ វិជ្ជា-
 ចរណសម្បទំ អនតិសម្ពុណាមាទោ ទារិវិធមនាយ
 អញ្ញវធមជ្ឈោតាហសិ សាចរិយកោ បវត្តដលកោជ-
 នា^(២) កវិស្សាមាតិ ។ នោ ហិទំ កោ កោតម ។ តិ
 កី មញ្ញសិ អម្ពដ្ឋ អបិទុ ភ្នំ ឥមញ្ញេវ អនុត្តរំ វិជ្ជាចរ-
 ណសម្បទំ អនតិសម្ពុណាមាទោ បវត្តដលកោជនត្តក្ខ
 អនតិសម្ពុណាមាទោ កុណ្ឌាម្ពលដលកំ អាទាយ អញ្ញ-
 វធមជ្ឈោតាហសិ សាចរិយកោ កុណ្ឌាម្ពលដលកោ-
 ជនា កវិស្សាមាតិ ។ នោ ហិទំ កោ កោតម ។ តិ
 កី មញ្ញសិ អម្ពដ្ឋ អបិទុ ភ្នំ ឥមញ្ញេវ អនុត្តរំ
 វិជ្ជាចរណសម្បទំ អនតិសម្ពុណាមាទោ បវត្តដល-
 កោជនត្តក្ខ អនតិសម្ពុណាមាទោ កុណ្ឌាម្ពលដល-
 កោជនត្តក្ខ អនតិសម្ពុណាមាទោ តាមសាមន្តំ វា

១ ១. អាតោហំ ។ ២ ១. ច. ចរិត្តដលកោជនា ។

ភោតមដំចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គព្រមទាំងពពារ្យដោយវិទ្យុកផ្សេង គុណសម្បទា
 គឺវិជ្ជាទាំងបីនោះដ៏ប្រសើរដោយវិទ្យុកផ្សេង បពិត្រព្រះភោតមដំចំរើន ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គព្រមទាំងពពារ្យ ជាមនុស្សត្រូវបានចាកគុណសម្បទា គឺវិជ្ជាទាំងបី-
 នោះដ៏ប្រសើរនេះ ។ ម្នាលអម្ពដ្ឋ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ខ្លួនអ្នក
 ព្រមទាំងពពារ្យ កាលបើមិនបានសម្រេចនូវគុណសម្បទា គឺវិជ្ជាទាំង
 បីនោះដ៏ប្រសើរនេះទេ ហើយនាំយកនូវអំពែកដីពេញ ដោយគ្រឿងបរិស្ថា-
 តត្រកចូលទៅកាន់ព្រៃដោយគិតថា យើងទាំងយកវិជ្ជាឈើដែលជ្រុះឯងជា
 អាហារផ្លូវចេះឬ ។ បពិត្រព្រះភោតមដំចំរើន ហេតុនេះមិនមែនដូច្នោះ
 ទេ ។ ម្នាលអម្ពដ្ឋ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ខ្លួនអ្នកព្រមទាំងពពារ្យ កាលមិន
 សម្រេចនូវគុណសម្បទា គឺវិជ្ជាទាំងបីនោះដ៏ប្រសើរនេះផង ជាអ្នកមិន
 សម្រេចនូវការបរិភោគវិជ្ជាឈើដែលជ្រុះឯងផង កាន់បង្កើនល្អី កត្រក
 ចូលទៅកាន់ព្រៃ ដោយគិតថា យើងទាំងយកនូវមើមដ៏ល្អនឹងវិជ្ជាឈើជា
 អាហារផ្លូវចេះដែរ ។ បពិត្រព្រះភោតមដំចំរើន ហេតុនេះមិនមែនដូច្នោះ
 ទេ ។ ម្នាលអម្ពដ្ឋ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ខ្លួនអ្នកព្រមទាំងពពារ្យ
 កាលមិនបានគ្រាន់ដឹងនូវគុណសម្បទា គឺវិជ្ជាទាំងបីនោះដ៏ប្រសើរនេះផង
 ជាអ្នកមិនសម្រេចនូវការបរិភោគនូវវិជ្ជាឈើដែលជ្រុះឯងផង ជាអ្នកមិនស-
 ម្រេចនូវការបរិភោគនូវមើមដ៏ល្អនឹងវិជ្ជាឈើផង កែច្នៃកេងកើតដ៏ស្រុកក្តី

និគមសាមន្តំ វា អក្សតារំ កាវិត្តា អត្ថំ បរិចារោ
 អន្តសំ សាចរិយកោតិ ។ នោ ហិដំ កោ កោតម ។
 តំ កំ មញ្ញសំ អង្គដ្ឋ អបិទុ ភ្នំ ឥមញ្ញាវ អនុត្តរំ
 វិជ្ជាធរណសម្បទំ អនកិសម្ពុណាមាណោ បវត្តដលកោ-
 ដទត្តញ្ច អនកិសម្ពុណាមាណោ កណ្ណម្ពុលដលកោដ-
 ទត្តញ្ច អនកិសម្ពុណាមាណោ អត្ថំបរិចរិយញ្ច អនកិ-
 សម្ពុណាមាណោ ធាតុម្មហាមថេ ចតុញ្ញាវ អកាវ កាវិត្តា
 អន្តសំ សាចរិយកោ យោ ឥមាហិ ចត្វហិ ធិសាហិ
 អាតមិស្សតិ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ភមហិ
 យថាសត្តំ យថាទលំ បដិប្បធិស្សមីតិ^(១) ។ នោ ហិដំ
 កោ កោតម ។ ឥតិ ទោ អង្គដ្ឋ ឥមាយ ទេវ ភ្នំ
 អនុត្តរាយ វិជ្ជាធរណសម្បទាយ បរិហិណោ សាចរិយ-
 កោ យេ ហិ កេតិមេ^(២) អនុត្តរាយ វិជ្ជាធរណសម្ប-
 ទាយ ចត្តាវ អមាយមុទាធិ កវន្តំ កតោ ច^(៣) បរិហិ-
 ណោ សាចរិយកោ ។

១ ខ. ម. បដិប្បធិស្សមីតិ ។ ២ ខ. ម. យេចិមេ ។ ៣ ខ. លិ ។ ម. ច ភ្នំ ។

និគមនិមត្តិ ហើយនៅចាំបំរើភ្នំដូច្នោះដែរ ។ បពិត្រព្រះនោតមដ៏ចំរើន
 ហេតុនេះមិនមែនដូច្នោះទេ ។ ម្នាលអង្គជំនុំជម្រះ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច
 ខ្លួនអ្នកព្រមទាំងអាចារ្យ កាលមិនសម្រេចខ្ញុំគុណសម្បទា អវិជ្ជាធិនិ
 ចរណៈដ៏ប្រសើរនេះផង មិនសម្រេចនូវការបរិភោគនូវផ្លែឈើដែល
 ជ្រះងងឹផង មិនសម្រេចនូវការបរិភោគនូវមើមដ៏ទ្រូងនឹងផ្លែឈើផង មិន
 សម្រេចនូវការបរិភោគទេ តែធ្វើពេទ៌មានទារ ២ ក្បែរផ្លូវធំ ២ ហើយនៅ
 ដោយគិតថា អ្នកណាមកអំពីទិសទាំង ៤ នេះ ចោះសមណៈភ្នំ ព្រាហ្មណ៍ភ្នំ
 ភាគ្នាអញ្ជើងប្តូរនូវសមណព្រាហ្មណ៍នោះ តាមអំណាច តាមកំច្បាំង
 ដូច្នោះដែរ ។ បពិត្រព្រះនោតមដ៏ចំរើន ហេតុនេះមិនមែនដូច្នោះទេ ។
 ម្នាលអង្គជំនុំជម្រះ ខ្លួនអ្នកព្រមទាំងអាចារ្យ ជាអ្នកសាបសូន្យហើយ ចាកគុណ-
 សប្បទា អវិជ្ជាធិនិចរណៈដ៏ប្រសើរនេះផង ខ្លួនអ្នកព្រមទាំងអាចារ្យ
 ជាអ្នកសាបសូន្យចាកប្រធាន នៃសេចក្តីសាបសូន្យនៃគុណសម្បទា
 អវិជ្ជាធិនិចរណៈដ៏ប្រសើរមាន ២ យ៉ាងនោះផង ។

[១៦៨] កាសិកា ទោ បទ តេ វិសា អម្ពដ្ឋ
 អាចារ្យេន ព្រាហ្មណេន ទោត្តរសាតិទា វិហា តេនំ^(១)
 មុណ្ណកា សមណកា ឥត្តា កណ្ណា ពុទ្ធហាទបច្ចា^(២)
 តា ច ភេវិដ្ឋានំ ព្រាហ្មណានំ សាគត្តាតិ ។ អត្តទា
 អាចារ្យិកោបិ អបរិប្បរមាទោ ។ បស្ស អម្ពដ្ឋ យាវ
 អបរុត្តេ ភេ ឥទំ អាចារ្យស្ស ព្រាហ្មណស្ស ទោត្ត-
 រសាតិស្ស ។ ព្រាហ្មណោ ទោ បទ អម្ពដ្ឋ ទោត្ត-
 រសាតិ រត្តោ បសេនទិកោសលស្ស ធន្តិកំ កុរាតិ
 តស្ស រាជា បសេនទិកោសលោ សម្មទីការិបិ ទ
 ធនាតិ យនាបិ ភេន មន្តេតំ តិរោទុស្សន្តេន មន្តេតំ ។
 យស្ស ទោ បទ អម្ពដ្ឋ ធម្មិកំ បយានំ^(៣) កិក្ខិ
 បដិក្កណ្ណោយ្យ កថំ តស្ស រាជា បសេនទិកោសលោ
 សម្មទីការិបិ ទ ធនេយ្យ ។ បស្ស អម្ពដ្ឋ យាវ អប-
 រុត្តេ ភេ ឥទំ អាចារ្យស្ស ព្រាហ្មណស្ស ទោត្ត-
 រសាតិស្ស ។

១ ឧ. ប. ៣៧ ។ ២ ឧ. ពុទ្ធហាទបច្ចា ។ ៣ ឧ. បយានំ ។

[១៦៨] ម្នាលអម្ពដ្ឋ ទោត្តរសាតិព្រាហ្មណ៍ ជាអាចារ្យរបស់អ្នក
 បានពោលពាក្យនេះថា ពួកសមណៈគ្រូនៃលោកមួយ ធ្លាប់ជាគ្រូកូល
 គហបតី ជាកណ្តារតាគ្រូ កើតអំពីព្រះបាទនៃមហាព្រហ្ម ពួកព្រាហ្មណ៍
 ដែលបានត្រូវផ្លូវនឹងសាក្កបាដ្ឋចម្ពេទបាទ ។ ខ្លួនឯងសូម្បីតែនឹងបំពេញ
 វត្តដែលជាផ្លូវសាមសូទ្យចាក (វិដ្ឋា) ក៏នៅមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ ។ ម្នាល
 អម្ពដ្ឋ អ្នកចូរមើលកំហុសប៉ុណ្ណោះ របស់ទោត្តរសាតិព្រាហ្មណ៍ជាអាចារ្យ
 នៃអ្នកចុះ ។ ម្នាលអម្ពដ្ឋ ទោត្តរសាតិព្រាហ្មណ៍បានបរិភោគខ្សែវត្តដែល
 ទ្រង់ជ្រោសព្រះរាជទាននៃព្រះបាទបសេនទិកោសល នៃព្រះបាទបសេន-
 ទិកោសល ទ្រង់មិនបានព្រះរាជទានដល់ព្រាហ្មណ៍នោះចំពោះព្រះគ្រូទេ
 សូម្បីតែកូនវេលា ដែលទ្រង់ប្រឹក្សាជាមួយនឹងព្រាហ្មណ៍នោះ តែងប្រឹក្សា
 ពីខាងក្រៅព្រះសាលា (រោង) ។ ម្នាលអម្ពដ្ឋ ព្រាហ្មណ៍ណាដែល
 គួរទទួលនូវភិក្ខុវាដែលគេនាំមកថ្វាយ ប្រកបដោយធម៌ហើយ ចុះហត្ថដូច
 ម្តេច បានជាព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់មិនព្រះរាជទានដល់ព្រាហ្ម-
 ណ៍នោះចំពោះព្រះគ្រូចុះ ។ ម្នាលអម្ពដ្ឋ អ្នកចូរមើលកំហុសប៉ុណ្ណោះ
 របស់ទោត្តរសាតិព្រាហ្មណ៍ជាអាចារ្យរបស់អ្នកចុះ ។

[០៦៧] តំ តី មញ្ញាសិ អង្គជំនុំជម្រះ ឥន រាជា
 បសេនទិណសាលា ហត្ថក្រឹត្យិកិយំ វា ជិសិទ្ធា(១) រដ្ឋ-
 បន្តរ វា វិសោ ឧត្តមា វា រាជញ្ញាតិ វា(២)
 កិញ្ញាដេវ មន្ត្រិ មន្ត្រយ្យ ។ សោ តត្តា បទេសា
 អបក្កុយ ឯកមន្ត្រិ(៣) តិដ្ឋយ្យ អថ អាត្រយ្យ សុត្តោ
 វា សុទ្ធាសោ វា សោ តស្មី បទេសេ វិសោ(៤) មន្ត្រិ
 មន្ត្រយ្យ ឯវិចិ រាជា បសេនទិណសាលា អាហ
 ឯវិចិ រាជា បសេនទិណសាលា អាហានិ ។ អថុ
 ទោ រាជកណ៌តិ វា កណ៌តិ រាជមន្ត្រិ វា មន្ត្រិ
 តាវតា សោ អស្ស រាជា វា រាជមហាមត្តោ វាតិ(៥) ។
 យោ ហិទំ កោ តោតម ។ ឯវិមេវ ទោ ភិ អង្គជំនុំជម្រះ យេ
 តេចិ(៦) អហោសុំ ព្រាហ្មណ៍ ចុត្តកា ឥសយោ

១ ១. ម. ឯត្តមរ កស្សិចិ វា ជិសិទ្ធា វិស្សិ ។ ២ ១. រាជញ្ញាតិ វា ។
 ៣ ១. ឯកមន្ត្រិ ។ ៤ ១. ម. ឯត្តមរ តទេវិទិ វិស្សិ ។ ៥ ១. ឯវិចិ រាជា
 បសេនទិណសាលា អហានិ ។ អថុ យោ រាជកណ៌តិ វា កណ៌តិ រាជមន្ត្រិ
 វា មន្ត្រិ តាវតា សោ អស្ស រាជា វា រាជមហាមត្តោ វាតិ ។ ៦ ១. ម. តេ ។

[១៦៧] ខ្មោលអង្គជំនុំជម្រះ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ព្រះបាទបសេ-
 នទិណសាលាក្នុងជនបទនេះ គង់នៅលើ កងក្តី បិតនៅលើកស្មោះក្នុង
 យក្តី ទំនៀមក្រៃបង្រៀន ជាមួយទំនៀមក្រៃបង្រៀន ឬជាមួយទំនៀមព្រះរាជ-
 វង្សានុវង្ស ។ ព្រះអង្គបាទស្តេចចេញពីប្រទេសនោះ ទៅទ្រង់បិតនៅ
 ក្នុងទីដីសមរម្យ ក៏ស្រាប់តែមានបុរសជាតិស្ងួត ឬទាសៈរបស់បុរសជាតិ
 ស្ងួតនោះ មកឈរក្នុងប្រទេសនោះនិយាយថា ព្រះរាជាបសេនទិណ-
 សាលាទ្រង់មានព្រះរាជឡារយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះរាជាបសេនទិណសាលាទ្រង់
 មានព្រះរាជឡារយ៉ាងនេះខ្លះ ។ បុរសនោះបើគ្រាន់តែនិយាយតាមទំនង
 ដែលស្តេចទ្រង់មានព្រះរាជឡារក្តី ប្រឹក្សាទូរការដែលស្តេចទ្រង់ប្រឹក្សាក្តី
 ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ក៏នឹងហៅជាស្តេច ឬហៅជាអាមាត្រ
 ធំរបស់ស្តេច បានដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះរាជាកមជីចិរិយោ សេចក្តីនេះ
 មិនមែនដូច្នោះទេ ។ ខ្មោលអង្គជំនុំជម្រះ ខ្លួនអ្នកក៏ដូច្នោះដែរ ម្យ៉ាងទៀត
 ឥសីទាំងឡាយណា ដែលជាបុគ្គល របស់ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ

មន្តាធំ កត្តារោ មន្តាធំ បវត្តារោ យេសមិធំ ឯតារោ
 ព្រាហ្មណា ចោរណំ មន្តបធំ ភីតំ បវត្តំ សមិហិតំ
 គន្ធាយុត្តិ គន្ធាយុត្តិ កាសិវមន្តិ កាសិវមន្តិ វាធំត-
 មន្តិវេទន្តំ បេយ្យដិធំ អដ្ឋកោ វាមកោ វាមនេវា
 វេស្សមិត្តោ យមន្តិ(១) អដ្ឋិវេសោ ការទ្វាជោ
 វាសេដ្ឋោ កស្សុចោ កកុ ក្សាណំ មន្ត អនិយាមិ
 ណនិយោកោ កាវតា ភិ ភវិស្សសំ ភសិ វា ភសិ-
 តាយ វា បដិច្ចាតិ ទេតិ ហំធំ វិជ្ជតិ ។ តំ
 កី មន្តាសំ អម្ពដ្ឋ កិធំ តេ សុតំ ព្រាហ្មណាធំ
 វុឡ្យាធំ មហាស្សុកាធំ អាចរិយចាចរិយាធំ កាសមាធំ
 យេ តេ អហេសុំ ព្រាហ្មណាធំ បុត្តតោ ភសយោ
 មន្តាធំ កត្តារោ មន្តាធំ បវត្តារោ យេសមិធំ ឯតារោ
 ហិ ព្រាហ្មណា ចោរណាមន្តបធំ(២) ភីតំ បវត្តំ
 សមិហិតំ គន្ធាយុត្តិ គន្ធាយុត្តិ កាសិវមន្តិ

ជាអ្នកសាងមន្ត ជាអ្នករាយមន្ត លំអាននៃមន្តបុរាណនេះ ដែលពួកវេសិ
 ណាបាន (ស្វាឡាយ) មកហើយ បានស្ម័គ្រមកហើយ បានសម្បុ
 រមកច្រើនហើយ ឥឡូវនេះព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តែងច្រៀង (ស្វាឡាយ)
 តាមលំអាននៃមន្តនោះ តែងស្ម័គ្រតាមលំអាននៃមន្តនោះ តែងពោលតាម
 លំអាននៃមន្តដែលពួកវេសិបានពោលមក តែងបង្រៀនតាមលំអាននៃមន្ត
 ដែលពួកវេសិបានបង្រៀនមក វេសិទាំងនោះគឺវេសិណាខ្លះ គឺវេសិឈ្មោះ
 អដ្ឋកៈ ១ វាមកៈ ១ វាមទេវៈ ១ វេស្សមិត្តៈ ១ យមក្តិ ១ អដ្ឋិវេសៈ ១
 ការទ្វាជៈ ១ វាសេដ្ឋៈ ១ កស្សុបៈ ១ កកុ ១ កថាភក្តិភ្ជាប់បានរៀនមន្ត
 ទាំងនោះដែរ ឯមន្តអ្នកព្រមទាំងអាចារ្យនឹងបានឈ្មោះថាជាវេសិឬជាអ្នក
 ប្រច្រៀត ដើម្បីការិះថាវេសិដោយការរៀនមន្តប៉ុណ្ណោះ ហេតុនេះមិនមែន
 ដូច្នោះទេ ។ ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អ្នកភ្ជាប់បានព្រ
 ពួកព្រាហ្មណ៍ចាស់ ៗ មានអាយុច្រើន ជាអាចារ្យក្នុងចំ ភ្ជាប់និយាយមក
 ដូចម្តេច វេសិទាំងឡាយណាដែលជាបុត្របុរស របស់ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ
 ដែលជាអ្នកសាងមន្ត ជាអ្នករាយមន្ត លំអាននៃមន្តបុរាណនេះ ដែលពួក
 វេសិណាបានច្រៀង (ស្វាឡាយ) មកហើយ បានស្ម័គ្រមកហើយ បាន
 សម្បុរមកច្រើនហើយ ឥឡូវនេះព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ តែងស្ម័គ្រតាម
 លំអាននៃមន្តនោះ តែងស្ម័គ្រតាមលំអាននៃមន្តនោះ តែងពោលតាម

១ យមក្តិ ជិតិ ពាល ។ ២ ១. ២. ២. ចោរណំ មន្តបធំ ។

កាសន្តិ វាចិកមនុវានន្តិ សេយ្យដីដំ អដ្ឋកោ វា-
 មកោ វាមនេវា វេស្សមិត្តោ យមតត្ថំ អន្តិវេសា
 ការាជានោ វាសេដ្ឋោ កស្សវោ ភត្តុ ឃី សុ តេ
 សុទហានា សុវិលិត្តា កប្បិកតេសមស្ស អាមុត្ត-
 មាលាភរណា^(១) ឱនាតវត្តវសនា បញ្ចហិ កាមតុ-
 ណេហិ សមប្បិកា សមន្តិក្ខតា បរិចារេន្តិ សេយ្យ-
 ថាមិ ភ្នំ ឯតវហិ សាចរិយកោតិ ។ ទោ ហិដិ
 កោ តោតម ។ មេ ។ ឃី សុ តេ សាលីនិ
 ឱននិ វិចិត្តកាឡកំ អនេកស្សមិ អនេកត្យញ្ញនិ
 បរិកុញ្ញន្តិ សេយ្យថាមិ ភ្នំ ឯតវហិ សាចរិយកោតិ ។
 ទោ ហិដិ កោ តោតម ។ មេ ។ ឃី សុ តេ វេដ្ឋកា-
 តមស្សហិ^(២) នារិហិ បរិចារេន្តិ សេយ្យថាមិ ភ្នំ ឯតវហិ
 សាចរិយកោតិ ។ ទោ ហិដិ កោ តោតម ។ មេ ។

១ ម. អាមុត្តមណិកុណាលាវរណា ។ ២ ម. វេដ្ឋកតតស្សហិ ។

លំភាន់ខែមន្តវេលាក្នុងសី បានពោលមក តែនិបត្រៀនតាមលំភាន
 ខែមន្តវេលាក្នុងសីបានបង្រៀនមក វេសីចំពោះនោះគឺវេសីណាខ្លះ គឺវេសី
 ឈ្មោះអដ្ឋកៈ ១ វាមកៈ ១ វាមទៅៈ ១ វេស្សមិត្តៈ ១ យមតត្ថំ ១ អន្តិ-
 សេៈ ១ ការាជានៈ ១ វាសេដ្ឋៈ ១ កស្សវេៈ ១ ភត្តុ ១ ឃី ១ វេសីចំពោះ
 បានន្ទឹមតំដ៏ស្អាត លាចស្រឡាបដោយគ្រឿងក្រអូបសាយល្អ មានសក់
 នឹងពុកមានកំភាន់ស្រេចហើយ ពាក់កម្រងផ្កានឹងគ្រឿងប្រដាប់ ស្បៀក
 សំពត់ស ជាម្នាក់ឆ្អែកស្តាប់ស្តាប់ មានគ្រាប់ផ្កាបម្រើដោយកាមគុណ ៥
 ដូចជាខ្លួនអ្នកព្រមចាំនិភាពារៀ ក្នុងកាលវេលានោះយ៉ាងនេះដែរ ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីនេះមិនមែនដូច្នោះទេ ។ មេ ។ វេសីចំពោះ
 បរិភោគបាយខែស្រូវសាលី ប្រាសចាកមន្ទិលមានសម្បូរច្រើនមុខ នឹងបូប
 ក្រៀមច្រើនមុខ ដូចជាខ្លួនអ្នកព្រមចាំនិភាពារៀ ក្នុងកាលវេលានោះយ៉ាង
 នេះដែរ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីនេះមិនមែនដូច្នោះទេ
 ។ មេ ។ វេសីចំពោះត្រេកត្រអាលដោយពួកស្រ្តីមានចង្ហែររៀ ដោយ
 សំពត់វ័ញ្ជន្ត ដូចជាខ្លួនអ្នកព្រមចាំនិភាពារៀ ក្នុងកាលវេលានោះយ៉ាងនេះ
 ដែរ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីនេះមិនមែនដូច្នោះទេ ។ មេ ។

ឯវិ សុ តេ កុត្តកាលេហិ វជ្ជវារមេហិ ធិយាហិ
 បតោនលដ្ឋីហិ វហនេ វិតុទត្តា វិចរិស្សន្តិ សេយ្យ-
 ថាមំ ភ្នំ ឯតវហិ សាចរិយកោតិ ។ ខេ ហិទំ កោ
 តោតម ។ មេ ។ ឯវិ សុ តេ ឧត្តិណ្ណាបរិក្ខាសុ
 ឧត្តិក្កបលិយាសុ^(១) នក្កបកាវិកាសុ ធិយាសិកេន្ទ-
 ហិ^(២) មុរិសេហិ វត្តាមន្តិ សេយ្យថាមំ ភ្នំ ឯតវហិ
 សាចរិយកោតិ ។ ខេ ហិទំ កោ តោតម ។ មេ ។
 ឥតិ ទោ អម្ពដ្ឋ ខេវ ភ្នំ ឥសិ ន បន^(៣) ឥសិកាយ
 ជនិបន្នោ សាចរិយកោ យស្ស ទោ បន អម្ពដ្ឋ
 មយេ កត្តា វា វិមតិ វា សោ មិ បក្កោន អហិ
 វេយ្យាករណោន សោធិស្សមីតិ ។

[១៧៦] អថទោ កកវា វិហារា ធិត្តម្ម ធន្តមិ
 អត្តដ្ឋាសិ ។ អម្ពដ្ឋោមិ មាណវេ វិហារា ធិត្តម្ម
 ធន្តមិ អត្តដ្ឋាសិ ។ អថទោ អម្ពដ្ឋា មាណវេ កកវន្តិ
 ធន្តមន្តិ អនុធន្តមមាណោ កកវតោ កាយេ ទ្ធត្តិសម-
 ហាបុរិសលត្តណាធិ សម្មន្នេសិ ។ អនុសា ទោ
 អម្ពដ្ឋោ មាណវេ កកវតោ កាយេ ទ្ធត្តិសមហាបុរិស-

១ ឧ. ម. ឧត្តិក្កបលិយាសុ ។ ២ ម. វិយាសិវុទ្ធិហិ ។ ៣ ម. បនសក្កោន បក្កាយតិ ។

ឥសិទំនិទោ គ្រាចំទៅដោយរថ ដែលទំមាដោយសះកាត់រោមកន្ទុយ
 ពាក់ពាហនៈ ដោយដងចន្ទ្យាដីវៃវង ដូចជាអ្នកព្រមទាំងភាពារ្យ ក្នុង
 កាលឥឡូវនេះ យ៉ាងនេះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន សេចក្តីនេះ
 មិនមែនដូច្នោះទេ ។ មេ ។ ឥសិទំនិទោ ប្រើប្រាស់ដែលសៀកដាវវៃវង
 ឲ្យរក្សាទៀបជើងកំពែងនគរ មានស្នាមក្លោះក្លាយដុំវិញ ទាំងសិកត្តិខ្លះខ្លាប់
 ដូចជាខ្លួនអ្នកព្រមទាំងភាពារ្យ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ យ៉ាងនេះដែរឬ ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចំរើន សេចក្តីនេះមិនមែនដូច្នោះទេ ។ មេ ។ ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ
 ខ្លួនអ្នកព្រមទាំងភាពារ្យ មិនមែនជាឥសិ មិនមែនជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បី
 ការិយាឥសិទេ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ម្ចាស់អម្ពដ្ឋ ម្យ៉ាងទៀត អ្នក
 ណា មានសេចក្តីសង្ស័យ ឬទៀងទ្រង់ចំពោះភថាគត ឲ្យអ្នកនោះមកសួរ
 ប្រស្នាចំពោះភថាគតចុះ ភថាគតនឹងដំរើដោះស្រាយឲ្យ ។

[១៧៧] លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចចេញអំពីវិហារ
 ហើយទ្រង់យាងទៅកាន់ទីចត្រ័ម ។ អម្ពដ្ឋមាណាព ក៏ចេញអំពីវិហារទៅ
 កាន់ទីចត្រ័មដែរ ។ លំដាប់នោះ អម្ពដ្ឋមាណាព ក៏ចត្រ័មតាមព្រះមាន
 ព្រះភាគដែលកំពុងចត្រ័ម បានសង្កេតមើលខ្ញុំមហាបុរិសលក្ខណៈ ព្យង់
 ប្រការ ក្នុងព្រះកាយ លើសព្រះមានព្រះភាគ ។ លុះអម្ពដ្ឋមាណាពបាន
 ឃើញខ្ញុំមហាបុរិសលក្ខណៈ ព្យង់ ប្រការ ក្នុងព្រះកាយ លើសព្រះមាន

លក្ខណ៍ យេកុយ្យោ វេបេត្វា ទេ ភ្នំសុ មហាបុរិស
 លក្ខណ៍សុ កត្តដ្ឋាន វិចិត្តដ្ឋាន វាជិម្ពដ្ឋាន ធន
 សម្បស័នតិ កោសោហិតេ ច វត្តកុយ្យេ បហុតដ្ឋិតាយ
 យ ច ។ អថទោ ភកវតោ វិកនហោសិ បស្សតិ ទោ
 មេ អយំ អម្ពដ្ឋោ មាណវេ ទុក្ខសមហាបុរិសលក្ខណ៍
 លក្ខណ៍ យេកុយ្យោ វេបេត្វា ទេ ភ្នំសុ មហាបុរិស
 លក្ខណ៍សុ អម្ពដ្ឋោ កត្តដ្ឋាន វិចិត្តដ្ឋាន វាជិម្ពដ្ឋាន ធន
 សម្បស័នតិ កោសោហិតេ ច វត្តកុយ្យេ បហុតដ្ឋិតាយ
 យាតិ ។ អថទោ ភកវ តថារូបំ វិញ្ញាណិសង្ខារំ អភិ
 សង្ខារេសំ^(១) យថា អនុស អម្ពដ្ឋោ មាណវេ ភកវតោ
 កោសោហិតវត្តកុយ្យេ^(២) ។ អថទោ ភកវ ដ្ឋិតំ វិញ្ញា
 មេត្វា ទុកោបិ កណ្ណសោតាធិ អនុមសិ បដិមសិ
 ទុកោបិ វាសិកសោតាធិ អនុមសិ បដិមសិ កេវ
 លម្បំ ធនាដមណ្ឌលំ ជិក្ខុយ ជាទេសិ ។

១ ខ. ភកិសង្ខារំ ។ ម. ភកិសង្ខារិ ។ ២ ខ. ម. កោសោហិតំ វត្តកុយ្យេ ។

ព្រះភាគដោយច្រើន វៀរវេលនៃតមហាបុរិសលក្ខណៈ ២ ប្រការ គឺវត្ត
 កុយ្យេប្រទេសដែលស្រោចដោយស្រោម^(១) ១ ព្រះជីក្ខុល្មមល្មន់ល្ម^(២) ១
 កំហានសេចក្តីនឿនឆ្ងល់សន្ស័យ មិនសំប៉ិចក្តី មិនជ្រះថ្លា ។ គ្រោះនោះ ព្រះ
 មានព្រះភាគ មានសេចក្តីគ្រោះដូច្នោះថា អម្ពដ្ឋមាណវេនេះ បានឃើញ
 តូចមហាបុរិសលក្ខណៈ ៣២ ប្រការ របស់គេដោយច្រើនហើយ វៀរ
 វេលនៃតមហាបុរិសលក្ខណៈ ២ ប្រការ គឺវត្តកុយ្យេប្រទេស ដែលស្រោច
 ដោយស្រោម ១ ព្រះជីក្ខុល្មមល្មន់ល្ម ១ កំហានសេចក្តីនឿនឆ្ងល់សន្ស័យ
 មិនសំប៉ិចក្តី មិនជ្រះថ្លា ។ អម្ពដ្ឋមាណវេបានឃើញវត្តកុយ្យេប្រទេសដែល
 សំបូលទៅក្នុងស្រោម របស់ព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងណា លំដាប់នោះ
 ព្រះមានព្រះភាគក៏ទ្រង់និម្មិតខ្លះប្រទេស ដែលសម្រេចដោយបូជិយោនោះ ។
 គ្រោះនោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់លៀនទូទៅព្រះជីក្ខុ ហើយមូសិក តាមខ្ល
 ព្រះកាណិទាំងពីរផង មូសិកតាមទ្រព្យនាសិកទាំងពីរផង បិទបាំង
 តូចមណ្ឌលនៃព្រះមហាដទាំងអស់ ដោយព្រះជីក្ខុផង ។

១ អន្តរាជា ជា កុយ្យេប្រទេស របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដូចជាអង្គជាន់ខ្ពស់ មិនដឹង
 ដែលសំបូល ឬបិទបាំងដោយស្រោម ស្រឡៅនឹងផ្ទៃនៃផ្កាឈូកមាស ។ ២ អន្តរាគព្វ
 ជនវិទ្យោត ក្រាស់កំហាន ភ្នំកំហាន មិនភ្លើតំហាន ។ ៣ ព្រះជីក្ខុរបស់ព្រះ
 មហាបុរសទន់ វែង ទាំងឡាយ ព្រះចង់ដោយសក្ការ ។ ព្រះអង្គអាចទូទៅព្រះជីក្ខុនោះ ស្បៀង
 បាន ព្រោះព្រះជីក្ខុនោះទន់ ហើយសិក្ខុល្មមល្មន់ល្មនៃព្រះនាសិក មិនទូទៅព្រះកាណិទាំង
 ពីរបាន ព្រោះព្រះជីក្ខុរបស់ព្រះអង្គនៃ អាចបិទបាំងទូទៅព្រះមណ្ឌល ត្រឹមជើងព្រះមហា
 ព្រះព្រះជីក្ខុនៃផ្កាឈូក ។

[១៧១] អដទោ អម្ពដ្ឋស្ស មាណវស្ស ឯតធ-
ហោសិ សមន្តាភតោ ទោ សមណោ តោតមោ
ធូត្តិសមហាបុរិសលក្ខណោហិ បរិបុណ្ណោហិ ធា អបរិ-
បុណ្ណោហិតំ ។ កកវន្តំ ឯតធភោច ហន្ត ចធានំ មយំ
កោ តោតម កត្តាម ពហុកិច្ចា មយំ ពហុករណិ
យាតិ ។ យស្សធានំ ភ្នំ អម្ពដ្ឋ កាលំ មញ្ញសីតិ ។
អដទោ អម្ពដ្ឋោ មាណវោ វជ្ជារាជមារុយ្ហេ^(១) បក្កាមិ ។

[១៧២] តេន ទោ បទ សមយេន ព្រាហ្មណោ
ចោត្តរសាតិ ឧដ្ឋាយ ធិត្តមិត្តា មហាតា ព្រាហ្ម-
ណាគណេន សន្តិ សតេ អារមេ ធិសំដ្ឋោ ហោ-
តិ អម្ពដ្ឋិយេវ មាណវំ បដិមាទេន្តោ ។ អដទោ
អម្ពដ្ឋ មាណវោ យេន សតោ អារមោ តេន
ចាយាសិ យាវតិកា យានស្ស ភ្នមិ យានេន កត្តា
យាធា បច្ឆោរោហិត្តា បត្តិកោ វ យេន ព្រាហ្មណោ
ចោត្តរសាតិ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្តា ព្រាហ្មណំ
ចោត្តរសាតិ អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ ធិសីតិ ។ ឯ-
កមន្តំ ធិសីតិ ទោ អម្ពដ្ឋិ មាណវំ ព្រាហ្មណោ

១. ឧ. ម. វជ្ជារាជ អរុយ្ហេ ។

[១៧១] គ្រានោះ អម្ពដ្ឋមាណព មានសេចក្តីគ្រិះរិះដូច្នោះថា ព្រះ
សមណតោតម ប្រកបដោយមហាបុរិសលក្ខណៈ ៣២ ប្រការ គ្រប់គ្រាន់
មិនមែនមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ ។ អម្ពដ្ឋមាណព បានគ្រាបបង្ខំទូលពាក្យនេះ
នឹងព្រះមានព្រះភាគថា ចរិត្តព្រះភាគមដំបំរើន ឈ្លើយចុះ យើង
ជាអ្នកមានកិច្ចច្រើន យើងជាអ្នកមានការងារត្រូវធ្វើច្រើន សូមលាទៅ
ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។ ព្រះអង្គច្រង់ត្រាស់ថា ខ្លាលអម្ពដ្ឋ អ្នកសំគាល់
មើលទូរកាលដ៏សមគួរ ក្នុងវេលានេះចុះ ។ លំហែបំនោះ អម្ពដ្ឋមាណព
ក៏ឡើងដំរើប ទីមដោយសេះ បរចេញទៅ ។

[១៧២] សម័យនោះឯង បោត្តរសាតិព្រាហ្មណំ ក្រោកឡើង
ដើរចេញទៅ ជាមួយនឹងពួកព្រាហ្មណ៍ច្រើននាក់ ទៅអង្គុយក្នុងអារាម
របស់ខ្លួន នឹងអម្ពដ្ឋមាណពនោះដែរ ។ គ្រានោះ អម្ពដ្ឋមាណព បរ-
ចេសំដៅទៅរកពាក្យរបស់ខ្លួន បរយានទៅទល់ត្រីមទី ដែលល្មមឈប់
យាន ហើយកំចុះអំពីយាន ដើរទៅដោយដើនទេ ចូលសំដៅទៅរក
បោត្តរសាតិព្រាហ្មណំ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏សំពះបោត្តរសាតិ
ព្រាហ្មណំ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអម្ពដ្ឋមាណព អង្គុយ
ក្នុងទីដ៏សមគួរសំប៉ះហើយ បោត្តរសាតិព្រាហ្មណំក៏បានពោលពាក្យនេះថា

ចោទស្តីស្រី ឯកទ័ព កង តាត អង្គជំនុំជម្រះ អង្គជំនុំជម្រះ
 តំ កង តាត អង្គជំនុំជម្រះ អង្គជំនុំជម្រះ ទោ មយំ កោ
 តំ កង តាត អង្គជំនុំជម្រះ កង តាត អង្គជំនុំជម្រះ តំ កង
 តាត មី តថាសន្តិយេវ សន្តិ អង្គជំនុំជម្រះ ចោ
 អញ្ញា កង បទ កោ សោ កំ តាត មោ តាតិសោ
 ចោ អញ្ញា តាតិសោ កង តថាសន្តិយេវ កោ តំ កង
 តាត មី តថាសន្តិ អង្គជំនុំជម្រះ ចោ អញ្ញា តាតិសោ
 វ កោ សោ កំ តាត មោ ចោ អញ្ញា តាតិសោ សមញ្ញា-
 កតោ វ កោ សោ កំ តាត មោ ទ្វិភ័សមហាបុរិស-
 លក្ខណេហិ បរិបុណ្ណេហិ ចោ អបរិបុណ្ណេហិ កំ ។
 អហុ បទ តេ តាត អង្គជំនុំជម្រះ សមណោ តាតមេន
 សន្តិ កោចិទេវ កថាសន្តិចោតិ ។ អហុ ទោ
 មេ កោ សមណោ តាតមេន សន្តិ កោចិទេវ
 កថាសន្តិចោតិ ។ យថាកមី បទ តេ តាត
 អង្គជំនុំជម្រះ អហុ សមណោ តាតមេន សន្តិ កោចិទេវ
 កថាសន្តិចោតិ ។ វេទិទោ អង្គជំនុំជម្រះ មាណវេ

ម្ចាស់អង្គជំនុំជម្រះ អង្គជំនុំជម្រះ ឃើញព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះដែរ ។ អង្គជំនុំជម្រះ
 ណាឆ្លើយថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំបានឃើញព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 នោះហើយ ។ ចោទស្តីស្រីសួរថា ម្ចាស់អង្គជំនុំជម្រះ ភិក្ខុសព្វសរសើរ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ល្បីខ្លះខ្លះមានដូច្នោះមែនឬ ឬមិនមែន
 ដូច្នោះទេ ម្ចាស់អង្គជំនុំជម្រះ ចុះព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ព្រះអង្គប្រាជ្ញ
 ដូច្នោះមែន មិនមែនផ្សេងពីនោះទេ ។ អង្គជំនុំជម្រះឆ្លើយថា បពិត្រ
 លោកដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសព្វសរសើរព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ល្បីខ្លះខ្លះទៅ
 មានដូច្នោះមែន មិនមែនជាយ៉ាងដទៃទេ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើននោះ ព្រះអង្គប្រាជ្ញដូច្នោះមែន មិនមែនផ្សេងពីនោះទេ បពិត្រ
 លោកដ៏ចម្រើន ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ប្រកបដោយមហាបុរិសលក្ខណៈ
 ក្បួន ប្រកាស ដ៏បរិបូណ៌ មិនមែនមិនបរិបូណ៌ទេ ។ ចោទស្តីស្រី-
 សួរថា ម្ចាស់អង្គជំនុំជម្រះ ចុះអង្គជំនុំជម្រះនិយាយចរចា ជាមួយនឹងព្រះ
 សមណគោតមខ្លះដែរ ។ អង្គជំនុំជម្រះឆ្លើយថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 ខ្ញុំបាននិយាយចរចា ជាមួយនឹងព្រះសមណគោតមខ្លះដែរ ។ ចោទស្តី-
 ស្រីសួរថា ម្ចាស់អង្គជំនុំជម្រះ ចុះអង្គជំនុំជម្រះនិយាយចរចា ជាមួយនឹង
 ព្រះសមណគោតម ថាដូចម្តេចខ្លះ ។ លឺដំប៉ំនោះ អង្គជំនុំជម្រះបាន

យាវតកោ^(១) អហោសិ ភកវតា សទ្ធិ កថាសាលាទោ
តំ សទ្ធិ ព្រាហ្មណស្ស ទោត្តរសាតិស្ស អាណេចសិ ។

[១៧៣] ឃីវ វុត្ត ព្រាហ្មណោ ទោត្តរសាតិ អម្ពដ្ឋិ
មាលាវិ ឯតទលោច អហោ វត វេ អម្ពាតិ បណ្ឌិតត
អហោ វត វេ អម្ពាតិ ពហុស្សុតត អហោ វត វេ
អម្ពាតិ តេវជ្ជត ឯវុបេច កិវ កោ បុរិសោ អត្ថ-
ចរកេច កាយស្ស ភេតា បិ មរណា អចាយំ
ទុក្ខតិ វិធិចាតំ ធិរយំ ឧបបដ្ឋេយ្យ យេនេវ ទោ ភិ
អម្ពដ្ឋ តំ ភវន្តិ តោតមិ ឃីវ អាសដ្ឋ អាសដ្ឋ អវចាសិ
អដទោ^(២) ភវិ តោតមោ អម្ពេហិ ឃីវ ឧបទេយ្យិ
ឧបទេយ្យិ អវច អហោ វត វេ អម្ពាតិ បណ្ឌិតត
អហោ វត វេ អម្ពាតិ ពហុស្សុតត អហោ វត វេ
អម្ពាតិ តេវជ្ជត ឯវុបេច កិវ កោ បុរិសោ អត្ថ-
ចរកេច កាយស្ស ភេតា បិ មរណា អចាយំ ទុក្ខតិ
វិធិចាតំ ធិរយំ ឧបបដ្ឋេយ្យតិ ។ កុបិតោ^(៣) អនត្តម-
នោ អម្ពដ្ឋិ មាលាវិ បទសាយេវ បវន្តសិ វុត្តតិ ច

១ ម. យាវតកោ ។ ២ ឧ. ទុក្ខដ្ឋ លោតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ឧ. លោ កុបិតោ ។

ដំណាលពាក្យដែលខ្លួនបានចរា ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ ប្រាប់
ទោត្តរសាតិព្រាហ្មណ៍ ដោយសព្វគ្រប់ ។

[១៧៣] កាលដែលអម្ពដ្ឋមានព ពោលយ៉ាងនេះហើយ ទោត្ត-
រសាតិព្រាហ្មណ៍ ក៏ពោលពាក្យនេះ ទាំងអម្ពដ្ឋមានព ។ អាចវ្រ័ត្រ
អ្នកប្រាជ្ញយើង ។ អាចវ្រ័ត្រ អ្នកពហុស្សុតយើង ។ អាចវ្រ័ត្រ អ្នកក្រៅថ្នាក់
យើង ខែអ្នកដំបើង បានព្រាជ្ជ ព្រោះវេតការប្រព្រឹត្តិទៅប្រយោជន៍ មាន
សភាពយ៉ាងនេះ បុរស លុះទំលាយកងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
ទៅ ត្រូវចូលទៅកាន់ភិព្វាន ប្រេត អសុរកាយ ទរក មាលអម្ពដ្ឋ
អ្នកបានពោលស្តាប់ទំនងខាស់ យ៉ាងនេះ ទីនៃព្រះភាគមដំបើងនោះ
ដោយពាក្យណា ខណៈនោះ ព្រះភាគមដំបើង ត្រឡប់យកពាក្យទោ
ចកនិយាយជាគ្រឿងប្រៀបធៀបនឹងពួកយើងយ៉ាងនោះ ។ ។ អាចវ្រ័ត្រ
អ្នកប្រាជ្ញយើង ។ អាចវ្រ័ត្រ អ្នកពហុស្សុតយើង ។ អាចវ្រ័ត្រ អ្នកក្រៅថ្នាក់
យើង ខែអ្នកដំបើង បានព្រាជ្ជ ព្រោះវេតការប្រព្រឹត្តិទៅប្រយោជន៍ មាន
សភាពយ៉ាងនេះ បុរស លុះទំលាយកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ
ត្រូវចូលទៅកាន់ភិព្វាន ប្រេត អសុរកាយ ទរក ។ ទោត្តរសាតិ
ព្រាហ្មណ៍ ក៏ទាំងអស់អំពីក្តី ពាក់អម្ពដ្ឋមានពផ្ទុយ ច្រកចំបងចូលទៅ

អង្គជំនុំជម្រះ ចៅហ្វាយជំនុំជម្រះ

ការដេរ កកវង្គំ ឧបស្សនាយ ឧបស្សន្តមីតុំ ។ អថទោ
តេ ប្រាហ្មណា ប្រាហ្មណំ ចោត្តរសាតិ ឯតទរោតុំ
អត់វិការលោ ទោ ភោ អង្គ សមណំ តោតមី ឧបស្ស-
នាយ ឧបស្សន្តមីតុំ ស្សនាចំ កវំ ចោត្តរសាតិ
សមណំ តោតមី ឧបស្សនាយ ឧបស្សន្តមីស្សនីតិ ។

[១៧២] អថទោ ប្រាហ្មណា ចោត្តរសាតិ សកេ
ឯវេសនេ បណីតំ ខាធិធីយំ កោដធីយំ បដិយោនាបេត្តា
យានេ អាណេបេត្តា ឧត្តាសុ ធាវយមាធាសុ ឧត្តាដ្ឋាយ
ធិយ្យាសំ យេន ឥច្ឆានុត្តលវនសល្លោ តេន ចាយាសិ
យាវតីតា យានស្ស ក្ខមំ យានេន ឥច្ឆា យានា
បច្ឆោរោហិត្វា បត្តិកោ វ យេន កកវំ តេឧបស្សន្តមី
ឧបស្សន្តមីត្វា កកវតា សង្កំ សម្មោធិ សម្មោធិធីយំ
កតិ សាវណីយំ វិគីសារត្វា ឯកមង្គំ ធិសិធិ ។
ឯកមង្គំ ធិសិធា ទោ ប្រាហ្មណា ចោត្តរសាតិ
កកវង្គំ ឯតទរោត អាតមា ធុ ច្ចុន ភោ តោតម

អង្គជំនុំជម្រះ ប្រឹក្សាប្រាសាទសំណេរចេញរសាតិ

គាល់ព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងវេលាមួយវេលាពនោះ ។ គ្រោះនោះ ប្រាហ្ម-
ណំតាំងនោះ បានពាលពាក្យនេះនឹងបោករសាតិប្រាហ្មណំថា បពិត្រ
លោកដ៏ចំរើន ថ្ងៃនេះហួសកាល នឹងដើរទៅព្រះសមណគោតមហើយ
បរិព្រឹតស្ត្រកសិន សិរលោកបោករសាតិដ៏ចំរើន អញ្ជើញទៅជួបនឹង
ព្រះសមណគោតមចុះ ។

[១៧២] លំដាប់នោះបោករសាតិប្រាហ្មណំឲ្យរតតាត់ចែងខាងនេះ
កោដធិយា ហារជីនិកដ្ឋង្គំ ក្នុងលំនៅរបស់ខ្លួន ហើយឲ្យលើកដាក់ក្នុងទេរ
មានមនុស្សកាន់គប់ភ្លើងដាំមុខ បរេចញ្ជាអំពីឧក្ខដ្ឋនតរ សំដៅទៅក្នុងដីព្រៃ
ឈ្មោះវត្តនាគ្គិលៈ បរយានទៅទល់ត្រីមជ្ជី ដែលល្មមឈប់យានហើយ
ក៏ចុះអំពីយាន ដើរទៅរោយជើងទេរ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះ
ចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពាលពាក្យសំណេះសំណាល នឹងព្រះមានព្រះ
ភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យសំណេះសំណាល នឹងពាក្យដែលគូរលើកហើយ
ទើបអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបោករសាតិប្រាហ្មណំអង្គុយក្នុងទីដ៏សម
គួរហើយ ក៏ពាលពាក្យនេះ នឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះគោតម

អង្គកំ អន្តរាសី អម្ពដ្ឋោ មាណវោតិ ។ អាតមា
ខោ ភេត ព្រាហ្មណ អន្តរាសី អម្ពដ្ឋោ មាណវោតិ ។
អហុ បទ តេ ភោ ភោតម អម្ពដ្ឋោ មាណវោ
សន្តិ កោតិទេវ កតាសន្តាចោតិ ។ អហុ ខោ មេ
ព្រាហ្មណ អម្ពដ្ឋោ មាណវោ សន្តិ កោតិទេវ
កតាសន្តាចោតិ ។ យថាភទ្ធំ បទ តេ ភោ ភោតម
អហុ អម្ពដ្ឋោ មាណវោ សន្តិ កោតិទេវ កតា-
សន្តាចោតិ ។ អថខោ ភកា យាវតតោ អហាសិ
អម្ពដ្ឋោ មាណវោ សន្តិ កតាសន្តាចោ តំ សត្វំ
ព្រាហ្មណស្ស ចោត្តរសាតិស្ស អាណេសិ ។

[១៧២] ឃី វុត្តេ ព្រាហ្មណោ ចោត្តរសាតិ ភកា-
មេតនភោច ពាលោ ភោ ភោតម អម្ពដ្ឋោ មាណវោ
ទមតុ ភវី ភោតមោ អម្ពដ្ឋស្ស មាណវស្សាតិ ។ សុទ្ធំ
ហោតុ ព្រាហ្មណ អម្ពដ្ឋោ មាណវោតិ ។ អថខោ

ដំចំរើន អម្ពដ្ឋមាណពជាគូសសិស្សរបស់ខ្ញុំ បានមកក្នុងទីនេះដែរឬ ។ ព្រះ
មានព្រះភាគច្រើនគ្រាន់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អម្ពដ្ឋមាណព ជាគូសសិស្ស
របស់អ្នកបានមកក្នុងទីនេះដែរ ។ បុគ្គលសាតិព្រាហ្មណ៍គ្រាបបង្គំទូលថា
បពិត្រព្រះភោតមដំចំរើន ចុះព្រះអង្គបានពោលចរោពាក្យណាមួយ ជា
មួយនឹងអម្ពដ្ឋមាណពដែរឬ ។ ព្រះអង្គច្រើនគ្រាន់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
ភកាភកបានពោលចរោពាក្យនីមួយៗ នឹងមាណពខ្លះដែរ ។ បុគ្គ-
លសាតិព្រាហ្មណ៍គ្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះភោតមដំចំរើន ពាក្យនីមួយ
ដែលព្រះអង្គបានពោលចរោ ជាមួយនឹងអម្ពដ្ឋមាណពនោះ តើដូច-
ម្តេចខ្លះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏បានប្រាប់ពាក្យដែលបាន
ពោលចរោ ជាមួយនឹងអម្ពដ្ឋមាណពទាំងអស់នោះ ដល់បុគ្គល-
សាតិព្រាហ្មណ៍ដោយសព្វគ្រប់ ។

[១៧៣] កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ច្រើនគ្រាន់យ៉ាងនេះហើយ
ទើបបុគ្គលសាតិព្រាហ្មណ៍ពោលពាក្យយ៉ាងនេះ នឹងព្រះមានព្រះភាគថា
បពិត្រព្រះភោតមដំចំរើន អម្ពដ្ឋមាណពជាមនុស្សល្អៗ សូមព្រះភោតម
ដំចំរើនរត់ខោស ដល់អម្ពដ្ឋមាណពផងចុះ ។ ព្រះអង្គច្រើនគ្រាន់ថា ម្ចាស់
ព្រាហ្មណ៍ សូមឲ្យអម្ពដ្ឋមាណព ហានសេចក្តីសុខខ្លះ ។ លំដាប់នោះ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយស្ស សីលក្កវគ្គ

អដទោ ប្រាហ្មណស្ស ចោត្តរសាតិស្ស ឯតនហោសិ
សមណ្ឌតតោ ទោ សមណោ តោតមោ ទ្ធិត្តិសមហា-
ប្បិសលក្កុណោហិ បរិបុណ្ណោហិ ចោ អបរិបុណ្ណោហិតិ ។
កកវន្តំ ឯតនភោជ អធិវសេតុ មេ កវី តោតមោ
អជ្ជតនាយ កត្តំ សទ្ធិំ កិកុសុធឿ្យចាតិ ។ អធិវសេសិ
កកវ ត្តុណ្ណិកាវេទ ។ អដទោ ប្រាហ្មណោ ចោត្តរ-
សាតិ កកវតោ អធិវសនំ វិទិត្វា កកវតោ កាលំ
អាហោចេសិ កាលោ ភោ តោតម ធិដ្ឋិតិ កក្កន្តំ ។

[១៧៦] អដទោ កកវ បុព្វុណ្ណសម័យំ ធិវសេត្វា
បក្កដវមនាយ សទ្ធិំ កិកុសុធឿ្យន យេន ប្រាហ្មណស្ស
ចោត្តរសាតិស្ស ធិវសនំ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្ត-
មិត្វា បញ្ញត្តោ អាសនេ ធិសីទិ ។ អដទោ ប្រាហ្ម-
ណោ ចោត្តរសាតិ កកវន្តំ បណីតេន ទាទធិយេន
ភោជនីយេន សហត្វា សន្តម្យសិ សម្បវរសេ
មាណវកា ច កិកុសុធឿ្យំ ។ អដទោ ប្រាហ្ម-
ណោ ចោត្តរសាតិ កកវន្តំ កុត្តាវី ធិធិតបក្កនាណិ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ សីលក្កវគ្គ

លំដាប់នោះ ចោត្តរសាតិប្រាហ្មណ៍ មានសេចក្តីគ្រិះរិះដូច្នោះថា ព្រះ
សមណ្ឌតតមប្រកបដោយមហាប្បិសលក្កុណៈ ព្រះ ប្រការ ដ៏បរិបូណ៌
មែន មិនមែនទូរខាងទេ ។ គាត់ក៏ពោលពាក្យនេះនឹងព្រះមានព្រះភាគ
ថា សូមព្រះភាគមដីចំរើន ព្រមទាំងកិកុសុធឿ្យ ទទួលកត្តុបស័ទ្ធុព្រះអង្គ
ដើម្បីនាទំក្នុងវិជ្ជានេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលដោយត្រង់
ភាព ។ កាលបើចោត្តរសាតិប្រាហ្មណ៍ បានដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ
ទទួលនិមន្តហើយ ក៏ចង្អៀតគ្រាបបង្គំទទួលកត្តុកាល ចំពោះ
ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះភាគមដីចំរើន កាលដល់ហើយ កត្ត
ក៏សម្រេចហើយ ។

[១៧៦] វេលានោះ ក្នុងបុព្វុណ្ណសម័យ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្ងៀម
ប្រដាប់បាត្រនឹងចំរើ រស្មីចូលទៅកាន់លំនៅនៃចោត្តរសាតិប្រាហ្មណ៍
ព្រមដោយព្រះកិកុសុធឿ្យ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់គង់លើអាសនៈ
ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ កាលនោះចោត្តរសាតិប្រាហ្មណ៍ បានអង្គុស
ព្រះមានព្រះភាគ ដោយខាងយកាជនិយាហារដ៏ត្រង់ត្រង់ ដោយវ័ជ្ជខ្ល
ឯង ឲ្យវ័ជ្ជុតស្តាប់ស្តាប់ ចំណែកក្នុងមាណព ក៏អង្គុសកិកុសុធឿ្យវ័ជ្ជុត
ស្តាប់ស្តាប់ ។ កាលបើចោត្តរសាតិប្រាហ្មណ៍ ដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគ
សោយរួចហើយ លែងលូកព្រហស្តទៅក្នុងបាត្រហើយ ក៏កាន់យក

អញ្ជាត់ ជំនុំ អាសន៍ ក្រោយ ឯកមន្ត្រី ជំនុំ ។
 ឯកមន្ត្រី ជំនុំ ប្រាហ្មណ៍ ស្ប ខោត្តរសា-
 តិស្ស កកវ អង្គជំនុំ ក្រោយ សេយ្យជំនុំ
 ធានកម្ម សីលកម្ម សក្កកម្ម កាណាជំ អាជំនុំ
 ឱកាវ សង្ក័លេសំ ទេត្តុខេ អាជំសំសំ បកាសេសិ ។
 យនា កកវ អញ្ជាសិ ប្រាហ្មណ៍ ខោត្តរសាតិ
 កាល្យជំនុំ មុន្តជំនុំ វិជំណាជំនុំ ទេត្តជំនុំ បស្ចជំនុំ
 អជំស្ស យា កុដ្ឋាជំ សាម្ពុត្តិសិកា ធម្មទេសនា តិ
 បកាសេសិ ធុត្តិ សមុទយេ ជំរោជំ មត្តិ ។ សេយ្យ-
 ដាច់ ធាម សុត្តំ វត្តិ អបកតកាឡកំ សម្មទេវ រជំជំ
 បជំក្លុណ្ណាយ្យ ឯកមេ ខោ^(១) ប្រាហ្មណ៍ ស្ប ខោត្តរ-
 សាតិស្ស តស្ម័យេ អាសនេ វិជំ វិភមលិ ធម្មទេត្តិ
 ធុនចានិ យំ កំត្យំ សមុទយេធម្មំ សត្តន្តំ ជំរោជធម្មន្តិ ។

១ ឧ. ម. រោសិខោ ២ ទំល្លិ ។

អាសនៈមួយ ជាប់ជាន់ អង្គជំនុំជម្រះ សម្បត្តិ ។ ព្រះមានព្រះភាគបាន
 ទ្រង់សំដែង ទូរអង្គជំនុំជម្រះ ចំពោះបុគ្គលសាតិប្រាហ្មណ៍ ដែលអង្គជំនុំ
 ក្នុងជំនុំសម្បត្តិ អង្គជំនុំជម្រះនោះ តើដូចម្តេច គឺព្រះអង្គប្រកាសទូរទា-
 កថា ១ សីលកថា ១ សក្កកថា ១ កាណាជំរកថា ដំណេក កាត្រកំ
 សៅហ្មង ១ ទេត្តុខានិសង្ស្រកថា ១ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រាថ្នា
 បុគ្គលសាតិប្រាហ្មណ៍ មានចិត្តស្រួល មានចិត្តទម្រង់ មានចិត្តប្រាសចាក
 វិវេណធម៌ មានចិត្តរីករាយ មានចិត្តជ្រះថ្លាក្នុងកាលណា ព្រះអង្គទ្រង់
 ប្រកាសព្រះធម្មទេសនា ដែលព្រះពុទ្ធាង្គជំនុំ ទ្រង់លើកឡើងសំដែង
 ដោយព្រះអង្គឯង គឺទុក្ខសច្ច ១ សមុទយេសច្ច ១ និរោធសច្ច ១ មត្តសច្ច ១
 ដល់បុគ្គលសាតិប្រាហ្មណ៍នោះ ក្នុងកាលនោះ ។ សំពត់ដីស្នាមប្រាស
 ចាកគណៈខ្មៅ គួរទទួលទូរទ្រង់ជ្រលក់ដោយល្អ យ៉ាងណាមិញ
 ធម្មទុក្ខ គឺសាតាចត្តិមត្ត ដ៏ប្រាសចាកគូលី ប្រាសចាកមន្ទិល ក៏
 តើកឡើង ដល់បុគ្គលសាតិប្រាហ្មណ៍ លើកាសនៈនោះឯងថា ធម្មជាតិ
 ណាមួយដែលតើកឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ វែងលែង
 ទៅវិញជាធម្មតា មានទុបយេឃ្យដូច្នោះឯង ។

(១៧៧) អដទោ ប្រាហ្មណោ ចោត្តរសាតិ តិដ្ឋ-
 ធម្មោ បត្តធម្មោ វិធិតធម្មោ បរិយោតាធម្មោ តិណ្ណវិ-
 ចិតិញ្ញោ វិភតកម៌កថោ វេសារជ្ជប្បត្តោ អបរិប្បត្តយោ
 សត្តុ សាសនេ កកវន្តំ ឯតទរោច អភិក្កន្តំ កោ តោតម
 អភិក្កន្តំ កោ តោតម សេយ្យដាមិ កោ តោតម ចិក្កជ្ជិតិ
 វា ឧក្កដ្ឋេយ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ ម្មធឿស្ស វា មត្តំ អា-
 ចិត្តេយ្យ អទ្ធការេ វា តេលប្បដ្ឋោតិ ធារេយ្យ ធម្មុ-
 មន្តោ រូបាចិ ធម្មុន្តិតិ ឯវមេវ ទោ កោតា កោតមេធន
 អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ឯសាមី កោ
 តោតម សបុត្តោ សករិយោ សមរិសោ សាមប្ចោ
 កវន្តំ តោតមី សរណំ កត្តាមិ ធម្មត្វា ភិក្ខុសង្ឃត្វា
 ឧបាសកំ មំ ករំ តោតមោ ធារេតុ អដ្ឋិតត្តោ
 ចាលុបេតិ សរណាផ្គតិ យថា ច ករំ តោតមោ

(១៧៧) ត្រាតោ បេត្តរសាតិប្រាហ្មណំ ឃើញ្ញអរិយសច្ចធមិ
 ច្បាស់ហើយ បានដល់អរិយសច្ចធមិហើយ បានដឹងច្បាស់អរិយសច្ចធមិ
 ហើយ បានចុះចិត្តស្ងប់ក្នុងអរិយសច្ចធមិហើយ ត្រូវផុតសេចក្តីសង្ស័យ មិន
 មានសេចក្តីភ្លឺនឡប់ ដល់នូវសេចក្តីភ្លឺក្រៃ មិនបាច់មានអ្នកដទៃដឹកនាំ
 ក្នុងពាក្យប្រៀបប្រដៅ របស់ព្រះសាស្តា ទើបគ្រាបបង្ខំទូលព្រះមានព្រះ
 ភាគថា បពិត្រព្រះភាគមដិចំរើន គឺពេរណាស់ បពិត្រព្រះភាគមដិចំ-
 រើន គឺពេរណាស់ បពិត្រព្រះភាគមដិចំរើន ធមិវិវេល ព្រះភាគមដិចំរើន
 ទ្រង់ប្រកាសដោយអានេកបរិយាយនេះឯង ប្រៀបដូចជាបុគ្គលបើករបស់
 ដែលដាក់បំប្លែងឡើង ឬដូចជាបើកបន្តិញរបស់ដែលគេបិទបាំងទុក ឬ
 ដូចជាគេប្រាប់ដល់អ្នកផ្សេងផ្សំ កុំនោះសោត ដូចជាគេប្រោលប្រថីប
 ក្នុងទីនឹងតដោយគិតថា មនុស្សដែលមានភ្នែក (ភ្នំ) នឹងមើលឃើញនូវប្រ
 ព័ន្ធក្រយបាន បពិត្រព្រះភាគមដិចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គព្រមព័ន្ធត្រករិយា
 នឹងចរិសឲ្យ ព្រមព័ន្ធតាមពាក្យ សូមដល់នូវព្រះភាគមដិចំរើនផង នូវព្រះ
 ធមិផង នូវព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាសរណៈ សូមព្រះភាគមដិចំរើន ចាំទុក
 នូវខ្ញុំព្រះអង្គ ថាជាទុបាសកអ្នកដល់នូវព្រះភាគមដិចំរើនជាសរណៈស្មើដោយ
 ជីវិត ព័ន្ធព័ន្ធជាដើមរៀនទៅ ហ្ន៎និទៀត (បើ) ព្រះភាគមដិចំរើន

អង្គជំនុំជម្រះ លោកសាស្ត្រស្យា អង្គជំនុំជម្រះ

ឧត្តាធិការ អង្គជំនុំជម្រះ ឧបសគ្គកុលាធិ ឧបសគ្គមតិ
 ឯកភាព ទោ ភវី ភោតមោ ចោត្តរសាតិកុល ឧប-
 សគ្គមតុ ទត្ត យេ តេ ណាណាណា វា ណាណាណា
 វា ភវីន្តិ ភោតមំ អតិវាធស្សន្តិ វា បទ្ធាន្តិស្សន្តិ វា
 អាបនិ វា ឧទកិ វា ធស្សន្តិ ធិន្តិ វា បសាធស្សន្តិ
 តេសំ ភិ ភវីស្សន្តិ ដ៏យរន្តិ ហំតាយ សុខាយាតិ ។
 កល្យាណំ វុទ្ធិតិ ព្រាហ្មណាតិ ។

អង្គជំនុំជម្រះ អង្គជំនុំជម្រះ អង្គជំនុំជម្រះ ។

អង្គជំនុំជម្រះ ការអោយបានច្បាស់ត្រូវហ្មឺនស្រីស្រីស្រីស្រីស្រី

ស្តេចចូលទៅក្រកូលទុកសកងទៀត ក្នុងក្រុមជនយោងណា សូម
 ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចូលមកក្រកូលបាតុរសាតិ ភិយ៉ាងនោះដែរ នឹង
 បានក្នុងមនុស្សកំឡោះក្រមុំណា ក្នុងក្រកូលនោះៗ ក្រាបថ្វាយបង្គំ ក្រោក
 ទទួល ឬថ្វាយពាសនៈ ឬទឹក ឬធ្វើចិត្តជ្រះថ្លាចំពោះព្រះគោតមដ៏ចំរើន
 ក៏ចូរមានការថ្វាយបង្គំជាដើមនោះ ភិយ៉ាងប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីសុខ ដល់
 ក្នុងជនកំឡោះក្រមុំទាំងនោះ អស់កាលជាអន្តរាគមន៍ ។ ព្រះមានព្រះភាគច្រើន
 គ្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ពាក្យដែលអ្នកនិយាយ(មកទេះ)ពីកេះហើយ ។

ចប់ អង្គជំនុំជម្រះ ទំ ៣ ។

សោណទណ្ឌស្និត្តិ បង្កំ

[១៧៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវំ
អង្កេសុ ចារិកត្តារមាដោ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃេន សង្ឃិ
មញ្ញមត្តេហំ ភិក្ខុសតេហំ យេន ចេម្បា តនេសវំ ។
តត្រ សុទ្ធំ កកវំ ចេម្បាយំ វិហារិ តត្តកយេ ចោត្ត-
រណំយា តិរ ។

[១៧៩] ខេន ខោ មន សមយេន សោណទណ្ឌា
ប្រាហ្មណោ ចម្បំ អង្កេសុតំ សុត្តស្សនិ សតិណ-
កដ្ឋានកំ សនត្តំ កដកោត្តិ រញ្ញា មាតនេន សេ-
យេន តិម្ពិសារេន និទ្ធិ កដនាយំ ប្រហ្មនេយ្យំ ។
អស្សោសុំ ខោ ចម្សេយ្យកា ប្រាហ្មណាគហមតិកា
សមណោ ទល្យ កោ តោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យ-
កុលា មត្តនិសោ អង្កេសុ ចារិកត្តារមាដោ មហាតា
ភិក្ខុសង្ឃេន សង្ឃិ មញ្ញមត្តេហំ ភិក្ខុសតេហំ ចម្បំ

សោណទណ្ឌស្និត្តិ ទី ៤

[១៧៧] (សូត្រនេះ) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើទៅកាន់បារិក ក្នុងអង្គជនបទ ព្រមដោយ
ភិក្ខុសង្ឃច្រើន ចំនួន ៥០០ រូប បានស្តេចទៅដល់ក្រុងចម្បា(១) ។
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់នង់ទៀបឆ្នេរនៃស្រះបាតុរណី ឈ្មោះតត្តក(២)
ជិតក្រុងចម្បាទោះ ។

[១៧៨] សម័យទោះងង រសោណទណ្ឌប្រាហ្មណំ កេស្រយេ ទៅក្នុង
ក្រុងចម្បា ដែលជាក្រុងកុករ ដោយមនុស្សសត្វ បរិបូណ៌ដោយស្មៅ
ឈើ នឹងទឹក ព្រមទាំងធាតុជាតិ ជាព្រះរាជទ្រព្យដែលព្រះបាទមាតន-
សេនិយតិម្ពិសារ ទ្រង់ប្រទាន ជាករដ្ឋានដ៏ប្រសើរ ។ ប្រាហ្មណំនឹង
គហបតិទាំងឡាយអ្នកក្រុងចម្បា បានពូថា ព្រះសមណគោតម ជាសក្យ-
បុត្រ ចេញចាកសក្យក្រុមលទៅទ្រង់ព្រះផ្នួសហើយ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើមក
កាន់បារិកក្នុងដែនអង្គៈ ព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃច្រើន ចំនួន ៥០០ រូប ទ្រង់ពុទ្ធ-

១ ដីភាគខ្យល់ថា នគរតោះចានដំណើរដូច្នោះ ព្រោះមានដើមឈើច្រើន តាំងពី
កាលដែលសាងនគរនោះមក ។ ២ អង្គរជាតិខ្យល់ថា ស្រះតោះចានដំណើរដូច្នោះ ព្រោះ
ព្រះរាជបរោសីព្រះនាម ធម្មត ឲ្យដឹកដីក្រុងចម្បាទោះ ទៅដំឡើងស្រះតោះចានដំណើរ
ដ៏ធំ ប្រដាប់ដោយដើមឈើមានផ្លាស កណ៌ មានកណ៌ទៀតជាដើម ។

អនុប្បត្តោ ចម្បាយំ វិហារតិ គត្តភយ ចោត្តុរណីយា
 តិរេ តំ ទោ បទ ភវន្តិ ភោគមំ ឃីកិកល្យណោ
 កិក្ខុសន្តោ អត្តកុតោ វតិមំ សោ ភគវំ អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បដ្ឋោ សុតតោ លោក-
 វិនុ អនុត្តរេ បុរិសធម្មសារមី សត្វា នេវមនុស្សាធិ
 ពុទ្ធោ ភគវតិ សោ វតិ លោកំ សនេវតំ សមារកំ
 សត្រហ្មតំ សស្សមណាត្រាហ្មណំ បដិ សនេវមនុស្សំ
 សយំ អភិញ្ញា សង្ខិកត្វា មរណេតិ សោ ធម្មំ នេសេ-
 តិ អាណិកល្យណំ មជ្ឈេកល្យណំ មរិយោសាធន-
 កល្យណំ ហេតុំ សត្យញ្ញំ កើវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិ
 ត្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ សាទុ ទោ បទ តថាវុទ្ធាធិ
 អរហតិ ន ប្បដិ ហោតិ វ អថទោ ចប្បយ្យតា

អំណើ មកដល់គ្រូចម្បូរហើយ គង់ទៅទៀបឆ្នេរស្រះបាតុរណីយ្យៈ
 គត្ត ដិតគ្រូចម្បូរ កិក្ខុសន្តដ៏ពិពេសសេវាស្រះគោមតដ៏ចំរើននោះ ពុទ្ធ
 ភាយសុសសាយយ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ព្រះអង្គត្រូវបាន
 សេចក្តីសេចក្តីច្របំយ៉ាង ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងទូរញ្ជយ្យធម៌ទាំងគ្រប់ដោយ
 ប្រពៃចំពោះព្រះអង្គ ព្រះអង្គចំប្បណិយាយវិញ្ញាណចំណេះគឺសេចក្តីចេះ
 ដឹងដឹងត្រឹមត្រូវដល់បុគ្គលធម៌ប្រព្រឹត្ត ព្រះអង្គមានដំណើរល្អទៅកាន់ព្រះ
 ទិព្វាន ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ទូរព្រះលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលាទិ-
 កុណារកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្នាន ព្រះអង្គជាសារមីអ្នកទូន្មានទូរស្រវនដល់
 គូរទូន្មានបាន ព្រះអង្គជាត្រូវទៅកាន់ដឹងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គបាន
 ត្រាស់ដឹងទូរអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់ភព្វិទៀត ព្រះអង្គ
 បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ទូរព្រះទិព្វានចំពោះព្រះអង្គ ហើយ
 ញ៉ាំងលោកនេះព្រមទាំងទៅលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ញ៉ាំងប្រជា-
 ជន ព្រមទាំងសមណត្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេព ទាំងមនុស្សដ៏
 សេសទៀតបានត្រាស់ដឹងផង ទ្រង់សំដែងធម៌មានលំអបទដ៏ម បទកណ្តាល
 ទាំងបទចុង ទ្រង់ប្រកាសទូរព្រហ្មចរិយធម៌ព្រមទាំងអត្តទាំងគ្រូព្រះដ៏ពេញ
 បរិបូណ៌បរិសុទ្ធទាំងអស់ ក៏ដំណើរដល់បានឃើញ បានជួបប្រទះព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយ មានសភាពដូច្នោះ ជាការប្រពៃណាស់ ។ ព្រះនោះ

ប្រាហ្មណ៍កហមតំកា ចម្បាយ ចំក្ខមិត្តា សង្ឃាសង្ឃិ-
កណីក្ខតា យេន កក្កា ចោក្ខុរណី តេនុបសង្កម្ពិទ្ធិ ។

[១៨០] តេន ទោ បន សមយេន សោណានិណ្ណា
ប្រាហ្មណោ ឧបវិប្បាសានេ ធិវាសេយ្យំ ឧបកតោ
យោតំ ។ អន្តសា ទោ សោណានិណ្ណោ ប្រាហ្មណោ
ធម្មេយ្យកេ ប្រាហ្មណ៍កហមតំកេ ចម្បាយ ចំក្ខមិ-
ត្តា សង្ឃាសង្ឃិកណីក្ខតេ យេន កក្កា ចោក្ខុរណី
តេនុបសង្កម្ពិទ្ធិ ធិស្វា ទត្ថំ អាមន្តសិ កី នុ ទោ
កោ ទត្ថំ ធម្មេយ្យកោ ប្រាហ្មណ៍កហមតំកា ចម្បាយ
ចំក្ខមិត្តា សង្ឃាសង្ឃិកណីក្ខតា យេន កក្កា ចោក្ខុ-
រណី តេនុបសង្កម្ពិទ្ធិតិ ។ អត្ថំ ទោ កោ សម-
ណោ កោតោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្វជីវតា
អន្តេស្ម ទារិកត្តារមាថា មហតា កិក្ខុសង្ឃេន សន្តិ

ពួកប្រាហ្មណ៍នឹងគហមតិអ្នកគ្រងចម្បា ទាំងពេញពីគ្រងចម្បា ជាពួកជា
កង ដើរត្រសងចូលសំដៅទៅគ្រងស្រះបោក្ខុរណី ឈ្មោះគន្ធកនោះ ។

[១៨០] សមីយនោះឯង សោណទណ្ឌប្រាហ្មណ៍ ចូលទៅកាន់
ដំណែកក្នុងវេលាថ្ងៃ ក្នុងប្រាសាទដាន់ទាំងលើ ។ សោណទណ្ឌប្រាហ្ម-
ណ៍បានឃើញពួកប្រាហ្មណ៍គហមតិ អ្នកគ្រងចម្បា ចេញអំពីគ្រងចម្បា
ជាពួកជាកង ដើរត្រសងចូលសំដៅទៅគ្រងស្រះបោក្ខុរណីឈ្មោះ គន្ធក
លុះឃើញហើយ ទើបហៅទន្តមហាមាត្យ^(១)មកសួរថា វិនិច្ឆ័យនឹងចំរើន
ដូចម្តេចហ្ន៎ ក៏បានជាពួកប្រាហ្មណ៍គហមតិអ្នកគ្រងចម្បា ចេញអំពីគ្រង
ចម្បា ជាពួកជាកង ដើរត្រសងចូលសំដៅទៅគ្រងស្រះបោក្ខុរណីឈ្មោះ
គន្ធក ។ ទន្តមហាមាត្យឆ្លើយថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ដ្បិតព្រះសមណ-
គោតមជាសក្យបុត្រ ទ្រង់ចេញចាកសក្យក្រគូលទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស ហើយ
ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ចារិកក្នុងវែនអង្គ ព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃច្រើនចំនួន

១ គន្ធកជាព្យាសនា អាមាត្យនេះជាអាមាត្យចំ អាចនោះសា អាទិប្រសា ដែលសោណ-
ទណ្ឌប្រាហ្មណ៍សួរបាន ។ គីកតឡប់ថា បុរសណាដែលជាអ្នកប្រាថ្នាក្នុងអាជ្ញារបស់វិស្សា-
ជនទាំងឡាយមានស្តេចទ្រង់រាជ្យ នឹងស្តេចដែលមិនបានអភិសេកជាដើម ជាអ្នករក្សាអង្គនៃ
វិស្សាជនទាំងនោះ បុរសនោះហៅថា ទន្ថ ។ បុរសនោះបើវិស្សាជន មានការប្រើត្រូវទៅ
ទំលាក់ ។ ពេរការការពោស របស់វិស្សាជនទាំងនោះ ក្នុងទំនោះ ។ ។ (ហេតុថា
អាមាត្យទន្ថ) ។

សោណទណ្ឌសូត្រ ភគវគោ កិច្ចិសក្កោ

មញ្ជមត្តេហំ កិក្កុសានេហំ ចម្បំ អនុប្បត្តា ចម្បយំ
 វិហារតំ គត្តរាយ ហោត្តារណិយា តិរ តំ ទោ មធ
 កវន្តំ គោតមំ ឯវិកល្យាលោក កំត្តិសន្តោ អនុត្តតោ
 ឥតិមិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណា-
 សម្បវេណី សុតតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសធម្ម-
 សារថិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ តុន្តោ ភគវតំ គមេតេ កវន្តំ
 គោតមិ ធម្មស្សនាយ ឧបសង្កម្ពន្តិ ។ គេណហិ កោ
 ទត្តេ យេន ចម្បយ្យតោ ប្រាហ្មណគហមតិកា គេនុ-
 មសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា ចម្បយ្យតោ ប្រាហ្មណគហ-
 មតិកោ ឯវិ វិទេសិ សោណទណ្ឌោ កោ^(១) ប្រាហ្ម-
 ណោ ឯវិមាហ អាតមេន្ត តិរ កវន្តោ សោណទណ្ឌោមិ
 ប្រាហ្មណោ សមណំ គោតមិ ធម្មស្សនាយ ឧបសង្ក-

សោណទណ្ឌសូត្រ កិច្ចិសក្កោច្ឆេត្តមាទច្ឆេកោត

ប្រាមយូប ឥឡូវទ្រង់ពុទ្ធដំណើរ មកដល់ក្រុងចម្បាយហើយ ព្រះអង្គ
 គង់សម្រាន្តព្រះវិហារបីនៅក្បែរទ្រូងស្រះបោក្រណី ឈ្មោះគត្តរា ដឹក
 ក្រុងចម្បាយ កិច្ចិសក្កដំពីរសរសើរព្រះគោតមដ៏ចំរើននោះ ព្យុទ្ធជាយ
 សុសសាយយ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ព្រះអង្គជួយចាកសេចក្តី
 សៅហ្មងគ្រប់យ៉ាង ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងខ្លះញញើតមិទាំងពួង ដោយប្រពៃ
 ចំពោះព្រះអង្គ ព្រះអង្គចំបូលវិញយ៉ាងនឹងចរណៈ គឺសេចក្តីចេះដឹងនឹង
 ត្រឹក្សវិសេសបុគ្គលធម្មិប្រព្រឹត្ត ព្រះអង្គមានដំណើរល្អទៅកាន់ព្រះវិហារ
 ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់ខ្លះក្រលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលាទិគុណរក
 បុគ្គលណាមួយស្មើគ្នា ព្រះអង្គជាសារថិអ្នកទូន្មានខ្លះបុរសវិសេសទូន្មាន
 បាន ព្រះអង្គជាត្រូវទៅកាន់ដឹងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គបានត្រាស់ដឹង
 ខ្លះតិរយសច្ចធមិ ព្រះអង្គវិលនិលយកកាន់កងខ្លះទៀត ពួកប្រាហ្មណ៍គហ-
 មតិទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាទៅគាល់ព្រះគោតមដ៏ចំរើនអង្គនោះ ។ សោណ-
 ទណ្ឌប្រាហ្មណ៍ ច្រើនក្តមហាហត្យថា ខែទក្កៈដ៏ចំរើន បើដូច្នោះអ្នកចូល
 ទៅរកពួកប្រាហ្មណ៍គហមតិអ្នកក្រុងចម្បាយ លុះចូលទៅដល់ហើយប្រាប់
 ពួកប្រាហ្មណ៍នឹងគហមតិអ្នកក្រុងចម្បាយ យ៉ាងនេះថា ខែអ្នកទាំងឡាយ
 ដ៏ចំរើន សោណទណ្ឌប្រាហ្មណ៍និយាយយ៉ាងនេះថា ឲ្យពួកអ្នកដ៏ចំរើន
 បង្កើនចំបូលពេចសិន ដ្បិតសោណទណ្ឌប្រាហ្មណ៍នឹងចូលទៅគាល់ព្រះ

• ១. កោសក្កោ ១ ទិស្សនិ ។

មិស្សតីតិ ។ ឃីវំ កោតិ ទោ សោ ទត្តា
សោណនណ្ឌស្ស ព្រាហ្មណស្ស ចជិស្សត្តា យេន
ចម្សៀយ្យកា ព្រាហ្មណភហមតិកា តេនុបសង្កម្មិ
ឧបសង្កម្មិត្តា ចម្សៀយ្យកេ ព្រាហ្មណភហមតិកេ
ឯតនវេច សោណនណ្ឌោ កេ ព្រាហ្មណោ ឃីវាហ
អាគមន្តុ កំវ កវន្តោ សោណនណ្ឌោមិ ព្រាហ្មណោ
សមណំ តោតមំ នស្សនាយ ឧបសង្កម្មិស្សតីតិ ។

(១៨១) តេន ទោ បទ សមយេន ជាធាវេដ្ឋកាចំ
ព្រាហ្មណាចំ បព្វមត្តាចំ ព្រាហ្មណសតាចំ ចម្បាយិ
ចជិវសង្កិ កេនចិវេវ ករណីយេន ។ អស្សោស្សិ
ទោ តេ ព្រាហ្មណា សោណនណ្ឌោ ព្រាហ្មណោ ស-
មណំ តោតមំ នស្សនាយ ឧបសង្កម្មិស្សតីតិ ។
អថទោ តេ ព្រាហ្មណោ យេន សោណនណ្ឌោ ព្រាហ្ម-
ណោ តេនុបសង្កម្មិស្ស ឧបសង្កម្មិត្តា សោណនណ្ឌំ
ព្រាហ្មណំ ឯតនវេចុំ សង្កំ កំវ កវំ សោណនណ្ឌោ
សមណំ តោតមំ នស្សនាយ ឧបសង្កម្មិស្សតីតិ ។

សរណោភាគមវែវ ។ ទត្តមហាមាត្រ្យនោះក៏ទទួលពាក្យរបស់សោណ-
នណ្ឌព្រាហ្មណ៍ថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន យ៉ាងហ្នឹងហើយ រួចក៏ចូល
សំដៅទៅ គ្រងទីដែលពួកព្រាហ្មណ៍នឹងតបភិក្ខុក្រុងចម្បូរទៅ លុះ
ក្នុងពេលវេលាហើយ ក៏បានសាកសួរដំណើរនេះ ចំពោះពួកព្រាហ្មណ៍ នឹង
រហេបភិក្ខុក្រុងចម្បូរថា ខ្ញុំអ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន សោណ ទណ្ឌព្រាហ្មណ៍
និយាយយ៉ាងនេះថា ឱពួកអ្នកដ៏ចម្រើន បង្កើនបំណងចិត្តសិន ឱពួក
សោណទណ្ឌព្រាហ្មណ៍ នឹងចូលទៅគាល់ព្រះសមណោភាគមវែវ ។

(១៨១) ដូចជាសម័យនោះឯង ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ដែលមក
រំពើថ្មើសីមាថ្ងៃ ។ គ្នា (មានដែនកាសិទ្ធិដែនកាសលជាដើម) ចំនួន
៨០០ នាក់ មកទៅអាស្រ័យក្នុងក្រុងចម្បូរ ដោយករណីយកិច្ច(១)ឯណា
ក៏ប្លែក ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះបានពូជ ។ សោណទណ្ឌព្រាហ្មណ៍នឹង
ចូលទៅគាល់ព្រះសមណោភាគម ។ លំដាប់នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំង
នោះក៏នាំគ្នាចូលសំដៅទៅគ្រងទី ដែលសោណទណ្ឌព្រាហ្មណ៍ទៅ លុះ
ក្នុងពេលវេលាហើយ ក៏បានសួរសោណទណ្ឌព្រាហ្មណ៍ដូច្នោះថា បានពូ-
ជ ។ សោណទណ្ឌដ៏ចម្រើន នឹងទៅគាល់ព្រះសមណោភាគមពិតមែនឬ ។

១ ពន្លាថា ថា ពួកព្រាហ្មណ៍ដែលមកប្រជុំគ្នាតែនោះនោះ ដោយមានករណីយកិច្ចយ៉ាង
ក៏ដើម្បីបំភោគគ្នាជ្រៀមបាយឆ្ងាត ។ ដើម្បីស្រាវជ្រាវប្រែប្រួល ។ ឯក្នុងនោះនោះទៅវិលវិលនោះ
ពេលមេត្រៀមបាយឆ្ងាត ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះទៅប្រជុំគ្នា ប្រៀបដូចស្រាវជ្រាវប្រែប្រួល ។ ព្រោះ
ពេលករណីយកិច្ចទាំង ២ យ៉ាងនោះ ទើបពេលវេលា ដោយមានករណីយកិច្ចឯណាប្លែក ។

សោណទណ្ឌសុត្តំ សោណទណ្ឌប្រាហ្មណ៍គុណកថា

ឃី ខោ មេ កោ ហោតិ អហោម្យិ សមណំ កោតមិ
 ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សមិតំ ។ មា ភវំ សោណា-
 ទណ្ឌោ សមណំ កោតមិ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិ
 ទ អហោតិ ភវំ សោណាទណ្ឌោ សមណំ កោតមិ
 ទស្សនាយ ឧបសង្កមិតុំ សទេ ភវំ សោណាទណ្ឌោ ស-
 មណំ កោតមិ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សិតំ កោ តា
 សោណាទណ្ឌោស្ស យសោ ហាយិស្សិតំ សមណស្ស
 កោតមស្ស យសោ អភិវឌ្ឍិស្សិតិ យម្យិ កោតោ
 សោណាទណ្ឌោស្ស យសោ ហាយិស្សិតំ សមណស្ស
 កោតមស្ស យសោ អភិវឌ្ឍិស្សិតិ ឥបិថា ច(១)
 ទ អហោតិ ភវំ សោណាទណ្ឌោ សមណំ កោតមិ
 ទស្សនាយ ឧបសង្កមិតុំ សមណោ ត្រូវ កោតោ
 អហោតិ ភវំ សោណាទណ្ឌំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិតុំ
 ភវំ ហិ សោណាទណ្ឌោ ឧកតោ សុជាតោ មាតិកោ
 ច បិតកោ ច សំសុទ្ធក្ខហណិកោ យាវ សន្តមា
 បិតាមហយុតា អក្ខតោ អនុបក្កដោ ជាតិវារេន

• ឧ. ឆ. ២៧៥ ។

សោណទណ្ឌសុត្តំ តុណកថាបដសោណទណ្ឌប្រាហ្មណ៍

សោណទណ្ឌប្រាហ្មណ៍ថ្វីយថា (អើ អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ខ្ញុំមានសេចក្តី
 គ្រំវិះយ៉ាងហ្នឹងមែន ខ្ញុំនឹងចូលទៅគាល់ព្រះសមណគោតមវេរ ។ ពួក
 ប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះគឺយាត់ថា សោណទណ្ឌដ៏ចំរើន កុំចូលទៅជួបនឹងព្រះ
 សមណគោតមឡើយ សោណទណ្ឌដ៏ចំរើន មិនគួរចូលទៅជួបនឹងព្រះ
 សមណគោតមទេ ប្រសិនបើសោណទណ្ឌដ៏ចំរើន ចេះចូលទៅជួប
 នឹងព្រះសមណគោតម សោណទណ្ឌដ៏ចំរើន នឹងសាបសូន្យយស ឯព្រះ
 សមណគោតមវើរតែចំរើនយសឡើង សោណទណ្ឌដ៏ចំរើន នឹងសាប
 សូន្យយស ព្រះសមណគោតម នឹងវើរតែចំរើនយសឡើង ហេតុនេះ
 ពុទ្ធជាសោណទណ្ឌដ៏ចំរើន មិនគួរចូលទៅជួបនឹងព្រះសមណគោតមទេ
 ព្រះសមណគោតមទេតើ ទើបគួរចូលមកជួបនឹងសោណទណ្ឌដ៏ចំរើនវិញ
 ប្រការមួយទៀត សោណទណ្ឌដ៏ចំរើន ជាឧកតោសុជាត (មានជាតិដ៏ល្អ
 ទាំងពីរចំណែក) គឺចំណែកខាងមាតានិងចំណែកខាងបិតា កើតអំពីផ្លូវ
 ដ៏បរិសុទ្ធស្អាត កាំងអំពីគំណាវនដីដូនដីតាវ ផ្លូវ(១)មក មិនដែលទរណា
 មួយ ពោលទោសគិរដៀល ដោយពោល ដល់ជាតិកំណើតឡើយ

• គន្ធកថា ចា មាតា ដ៏ដូន ដ៏ដូនចូល ពិប្រាហ្មណ៍ បិតា ដីកា ដ៏តារូត ពិប្រាហ្មណ៍
 ជា ៦ (ជាតិរបស់ ៧ ជួននៃខ្លួន) ហើយថា ឧកតោសុជាត ។

យម្យំ កវំ សោណទណ្ណោ ឧកតោ សុបាតោ មាតិកោ
 ច បិតិកោ ច សំសុទ្ធកុហាលីកោ យាវ សុត្តន្តា
 បិកាមហាយុតា អត្តិកោ អនុវត្តដោ ជាតិវាទេន
 ឥមំចា ចន្ទេន ច អរោតិ កវំ សោណទណ្ណោ សម-
 ណំ កោតមំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិត្តំ សមណា
 ត្រូវ កោតមោ អរហតិ កវន្តំ សោណទណ្ណំ ទស្សនា-
 យ ឧបសង្កមិត្តំ កវំ ហិ សោណទណ្ណោ អាឡា
 មហាន្តោ មហាកោតោ ។ មេ ។ កវំ ហិ សោណ-
 ទណ្ណោ អជ្ឈាយកោ មន្តនរោ តិណ្ឌិ វេនាទំ ចារុត្ត
 សនិយណ្ណុកោតុភាទំ សាត្វាម្បរេនាទំ ឥតិហាស-
 បញ្ចមាទំ បទកោ វេយ្យាករណោ លោកាយតម-
 ហាបុរិសសត្តណោសុ អទវយោ កវំ ហិ សោណ-
 ទណ្ណោ អត្តរោច ទស្សនិយោ ចាសាទិកោ បរមាយ
 វណ្ណោចោត្តរតាយ សមន្តាតកោ ព្រហ្មវណ្ណិ ព្រហ្ម-
 វណ្ណសិ^(១) អត្តន្តាវកាសោ ទស្សនាយ កវញ្ញិ

១ ៤. ព្រហ្មវណ្ណំ ព្រហ្មវណ្ណសិ ។

ក៏ឯសោណទណ្ណដំបំរើន ជាឧកតោសុបាត មាតិកាតិកាតិកាវដ្ឋ
 ដំបំរើសុទ្ធកុហាលីកា តាំងអំពីកណ្តែងដំបូងដីភាវជ្ជាមក មិនដែលមាននរណា
 បួយ ពោលគឺដៀល ដោយពោលដល់ជាតិកំណើតបាន ហេតុនេះ
 បានជាសោណទណ្ណដំបំរើន មិនគួរចូលទៅដួប នឹងព្រះសមណគោតម
 ឡើយ ព្រះសមណគោតមទេតិ ទើបគួរចូលមកដួបសោណទណ្ណ
 ដំបំរើនវិញ ប្រការមួយទៀត សោណទណ្ណដំបំរើន ជាអ្នកស្តុកស្តម្ភ
 មានទ្រព្យសម្បត្តិច្រើន មានគ្រឿងប្រើប្រាស់ច្រើន ។ មេ ។ ប្រការ
 មួយទៀត សោណទណ្ណដំបំរើន ជាអ្នកកយមន្ត ចេះចាំមន្ត ជាអ្នក
 ដល់ទូរគ្រឿងនៃគ្រឿង ព្រមទាំងគម្ពីរទើយណ្ណ គម្ពីរកកុកៈ ព្រមទាំង
 អក្ខរាវិរុទ្ធិ គឺសិក្ខានិវេទិត្តិ ដែលមានគម្ពីរផេតិហាសៈជាគំរប់ ៥ ជាអ្នក
 ស្គាល់បទនឹងវេយ្យាករណ៍ ជាអ្នកមិនខុសយ គឺជាអ្នកបច្ចេកទេស ស្គាល់
 ជំនាញ ក្នុងលោកាយភស្តុស្ត្រ នឹងមហាបុរិសលក្ខណព្យាករណសាស្ត្រ
 ប្រការមួយទៀត សោណទណ្ណដំបំរើន មានប្រល្ល គួរពិតពិត មើល
 មើល គួរជ្រុះថ្លា ប្រកបដោយសម្បវណ្ណវិក្រលេង មានសម្បវណ្ណវិសា
 បានសរិះស្រឡើងនឹងព្រហ្ម មានសក្ខីភាពកាយ គួរឲ្យចង់មើលមិនលែង

សោណទណ្ឌ សីលវា វុឡសីលី^(១) វុឡសីលេធស-
មញ្ញតតោ ភវី ហិ សោណទណ្ឌ កល្យាណវិចារ
កល្យាណវាគ្គរណោ ហោរិយា វាចាយ សមញ្ញតតោ
វិស្សដ្ឋាយ អនេសតលាយ អនុស្ស វិញ្ញាបនិយា ភវី
ហិ សោណទណ្ឌ ពហុនំ អាចរិយថាចរិយោ ភីណិ
មាលាវកសកាធិ មន្តេ វាចេតិ ពហុតោ ទោ^(២) មន
នាណិសា ចាណជេមនា មាលាវកា អាគន្ធន្តំ កោ-
តោ សោណទណ្ឌស្ស សន្តិកេ មន្តត្តុតោ មន្តេ អនិ-
យំតុតោមា ភវត្តំ សោណទណ្ឌ ជីណោ វុឡោ
មហាលុតោ អនុតតោ វិយាអនុប្បត្តោ សមណោ
តោតមោ តុលោ ថេវ តុលាប្បទូជិតោ ច ភវត្តំ
សោណទណ្ឌ រញ្ញោ អាគនស្ស សេនិយស្ស ចម្ពិសា-
រស្ស សក្កតោ តុតតោ មាធិតោ បូជិតោ អបជិតោ
ភវត្តំ សោណទណ្ឌ ប្រាហ្មណស្ស ចោតុរសាតិស្ស
សក្កតោ តុតតោ មាធិតោ បូជិតោ អបជិតោ

• ១. ម វុឡសីលី ១ ២ ១. ម. ពហុ ២៧ ។

ប្រការមួយទៀត សោណទណ្ឌដំបើង ជាអ្នកមានសីលធម៌ មានសីលធម៌
ដំបើង ប្រកបដោយសីលធម៌ដំបើង ប្រការមួយទៀត សោណទណ្ឌដំ
បើង មានវត្ថុសុភាព មានពាក្យពិរោគក្បាល ប្រកបដោយសំរិទ្ធិជា
របស់អ្នកគ្រូ ជាវត្ថុស្រស់លាស់ប្រាសចាកពោស ជាវត្ថុពេញនឹងអ្នក
ស្តាប់ឲ្យចូលចិត្តសេចក្តីបានជាតំលាក់ ប្រការមួយទៀត សោណទណ្ឌដំ
បើង ជាអាចារ្យដ៏ជំនាញរបស់ដំបើង បានបង្រៀនមន្តមាណា
ពរយនាតំ មាណាជាច្រើនដែលមានសេចក្តីត្រូវការដោយមន្ត មាន
ប្រាថ្នានឹងរៀនមន្តក្នុងសំណាក់នៃសោណទណ្ឌដំបើង ហើយនាំគ្នាមកអំ-
បិទិសផ្សេងៗ អំពីជម្រកផ្សេងៗ ប្រការមួយទៀត សោណទណ្ឌដំបើង
ជាមនុស្សចាស់ត្រឡប់ចាញ់ មានអាយុច្រើន រស់នៅបានយូរឆ្នាំមកហើយ
មានអាយុក៏ផ្អែលចូលមក ក្នុងបច្ចុប្បន្នហើយ ឯព្រះសមណៈគាតមនៅ
ក្មេងជើង ទើបនឹងបូសថ្មីៗ ផង ប្រការមួយទៀត សោណទណ្ឌជាមនុស្ស
ដែលព្រះបាទមោគសេនិយពុំម៉ឺសារ ទ្រង់ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន
បូជា កោតក្រែង ប្រការមួយទៀត សោណទណ្ឌដំបើង ជាមនុស្សដែល
ចោតុរសាតិប្រាហ្មណ៍បានធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង

កវុត្តំ សោណាទណ្ណោ ចម្បំ អន្ល្ហាវសតិ សត្តុស្សនិ
 សតិណាតោទណ្ណំ សទត្តំ រាជកោត្តំ រញ្ញា មាគទេន
 សេនិយេន តិម្ពិសារេន និទ្ធិំ រាជនាយំ ព្រហ្មនេយ្យំ
 យម្បំ កវុ សោណាទណ្ណោ ចម្បំ អន្ល្ហាវសតិ សត្តុស្សនិ
 សតិណាតោទណ្ណំ សទត្តំ រាជកោត្តំ រញ្ញា មាគទេន
 សេនិយេន តិម្ពិសារេន និទ្ធិំ រាជនាយំ ព្រហ្មនេយ្យំ
 ឥមំនា ធម្មេន ន អវហតិ កវុ សោណាទណ្ណោ ស-
 មណំ តោតមិ នស្សបាយ ឧបសង្កមិគុំ សមណោ
 ភ្លេវ តោតមោ អវហតិ កវុត្តំ សោណាទណ្ណំ នស្ស-
 បាយ ឧបសង្កមិគុំ ។

[១៧២] ឃីវុ វុត្តេ សោណាទណ្ណោ ព្រាហ្មណោ
 ភេ ព្រាហ្មណោ ឯតទរេន ភេនហំ ភោ មមមំ
 សុណាថ យថា មយមេវ អវហម តំ កវុត្តំ តោ-
 តមិ នស្សបាយ ឧបសង្កមិគុំ ន ភ្លេវ អវហតិ សោ
 កវុ តោតមោ អន្លាតំ នស្សបាយ ឧបសង្កមិគុំ
 សមណោ ទលុ ភោ តោតមោ ឧកតោ សុជាតោ
 មាតិភា ច បិតតោ ច សំសុទ្ធក្ខហណិភោ យាឥ

ប្រការមួយទៀត សោណាទណ្ណដំបើង នៅគ្រប់គ្រងគ្រូនិចម្បា ដែលជា
 គ្រូនិក្ខុករ ដោយប្រជាជននិក្ខុសត្វ សម្បូណិដោយស្មៅ ឈើ នីតិទឹក
 បរិបូណិ ដោយធួញ្ញាហារ ជាព្រះរាជទ្រព្យដែលព្រះបាទមាគទេសេនិយ-
 តិម្ពិសារ គ្រងព្រះរាជទានឱ្យ ជាព្រះរាជបំណាច់ដ៏ប្រសើរ ប្រការមួយ
 ទៀត សោណាទណ្ណដំបើង នៅគ្រប់គ្រងគ្រូនិចម្បា ដែលជាគ្រូនិក្ខុករ
 ដោយប្រជាជននិក្ខុសត្វ ព្រមទាំងស្មៅ ឈើ ទឹក បរិបូណិដោយធួញ្ញាហារ
 ជាព្រះរាជទ្រព្យដែលព្រះបាទមាគទេសេនិយតិម្ពិសារ គ្រងព្រះរាជទានឱ្យ
 ជាព្រះរាជបំណាច់ដ៏ប្រសើរ ព្រោះហេតុនេះ ទើបថា សោណាទណ្ណដំបើង
 មិនគួរចូលទៅជួបនឹងព្រះសមណគោតមឡើយ ព្រះសមណគោតមទេភិ
 ទើបគួរចូលមកជួបនឹងសោណាទណ្ណដំបើងវិញ ។

[១៧២] កាលដែលពួកព្រាហ្មណ៍និយាយយ៉ាងនេះហើយ សោណា-
 ទណ្ណព្រាហ្មណ៍ បាននិយាយនឹងព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះដូច្នោះថា វិនិច្ឆ័យទាំង
 ឡាយដំបើង បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយស្តាប់ទូសិន ដូចយ៉ាងយើងគួរ
 នឹងចូលទៅជួបនឹងព្រះគោតមដំបើងនោះដោយពិត ឯព្រះគោតមដំបើង
 នោះ មិនគួរនឹងចូលមកជួបនឹងយើងទេ បានព្រោះ ព្រះសមណគោតម
 ដំបើង ជាទុក្ខតាសុជាតកំភាគព្រះមាតានិក្ខុសត្វព្រះបិតា ពើកអំពីវដ្ត

សត្តមា បិតាមហយុតា អត្តុត្តោ អនុបក្កុដ្ឋា ជា-
 និកំទេន យម្យំ កោ សមណោ តោតមោ ឧកតោ
 សុជាតោ មាតិកោ ច បិតិកោ ច សិស្សនុត្តហ-
 ណិកោ យា? សត្តមា បិតាមហយុតា អត្តុត្តោ
 អនុបក្កុដ្ឋា ជានិកំទេន ឥមិថា ចន្ទំន ឧ អរហតិ
 សោ កំ តោតមោ អម្ពាតំ ទស្សនាយ ឧបសង្ក-
 មិគំ អដិទោ មយមេវ អរហាម តិ កវុទ្ធំ កោតមិ
 ទស្សនាយ ឧបសង្កមិគំ សមណោ ទលុ កោ តោត-
 មោ មហន្តំ ញាតិសង្ឃំ ឱហាយ បទ្ធជិតោ ។ បេ ។
 សមណោ ទលុ កោ តោតមោ បហុតំ ហិរញ្ញសុ-
 វណ្ណំ ឱហាយ បទ្ធជិតោ ក្ខមិធនតុ វេហាសដ្ឋតុ
 សមណោ ទលុ កោ តោតមោ ទហារេ វ ស-
 មាទោ សុស្ស(១) កាឡុកេសោ កន្រ្ទេន យោត្វទេន
 សមន្តាតតោ បវមេន វេយសា អការស្មា អនតា-
 វយំ បទ្ធជិតោ សមណោ ទលុ កោ តោតមោ
 អតាមតាមំ មាតាបិតុនំ អស្សុមុទានំ រុទ្ធានំ

១ ១. សុសុ ។ ២. យុក សុសុ ។

ដំបូរស្មុទ្ធស្តា តាំងអំពីគំណាវនដ៏ដូនដីតា ៧ ដូរមកដែរ មិនដែលមាននរ
 ណាមួយ ពោលទោសតិរដៀល ដោយពោលដល់ជាតិកំណើតឡើយ
 ព្រះសមណគោតមដ៏ចំរើន ជាឧកតាសុជាត អំពីខាងព្រះមាតានិងខាងព្រះ
 បិតា តើអំពីផ្ទះដំបូរស្មុទ្ធស្តា តាំងអំពីគំណាវនដ៏ដូនដីតា ៧ ដូរមកដែរ
 មិនដែលមាននរណាមួយ ពោលទោសតិរដៀល ដោយពោលដល់ជាតិ
 កំណើតបាន ព្រោះហេតុនេះបានជាព្រះគោតមដ៏ចំរើននោះ មិនគួរស្តេច
 ចូលមកដួបនឹងយើងទេ តាមដែលពិតនោះ មានវត្តយើងទៅតិ ទើបគួរ
 ចូលទៅដួបនឹងព្រះគោតមដ៏ចំរើននោះវិញ បានព្រោះ ព្រះសមណគោតម
 ដ៏ចំរើន ទ្រង់លះបង់ពួកញាតិដ៏ច្រើន ហើយ (ចេញទៅ) ទ្រង់ព្រះផ្នួស
 ។ បេ ។ បានព្រោះ ព្រះសមណគោតមដ៏ចំរើន ទ្រង់លះបង់ប្រាក់នឹង
 មាសដ៏ច្រើន ដែលបិកនៅក្នុងផែនដី បិកនៅឯពាសាស (ប្រាសាទដាម
 លើ) ហើយទ្រង់ព្រះផ្នួស បានព្រោះ ព្រះសមណគោតមដ៏ចំរើន ទ្រង់
 នៅក្នុងគម្ពោះ មានព្រះភេសាឡស្រស់ ប្រគល់ដោយវ័យកំចំរើន កំផ
 នៅក្នុងបឋវយនៅឡើយ ទ្រង់ស្តេចចេញចាកគេហដ្ឋាន ហើយទ្រង់
 ព្រះផ្នួស បានព្រោះ ព្រះសមណគោតមដ៏ចំរើន កាលដែលព្រះមាតា និង
 ព្រះបិតាមិនពេញព្រះវ័យ (និងឲ្យទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស) កំពុងមានព្រះកម្រ
 ដោយទឹកព្រះពន្លឺ ទ្រង់ព្រះកន្សែងសាយសោត ព្រះផ្នួសទ្រង់

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស សីលក្កដា

តោសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយាទំ វត្តាទំ អន្ទានត្វា
 អនាវស្មា អនករិយំ មត្តជិតោ សមណោ ទលុ
 កោ តោតមោ អភិក្កុចោ នស្សជិយោ ចាសាទិតោ
 បរោយ វណ្ណោចោក្កុតាយ សមន្ទានតោ ព្រហ្មវណ្ណិ
 ព្រហ្មវណ្ណសិ អកុត្តាវកាសោ នស្សចាយ សមណោ
 ទលុ កោ តោតមោ សីលវា អរិយសីលី កុសល-
 សីលី កុសលបីលេខ សមន្ទានតោ សមណោ
 ទលុ កោ តោតមោ កល្យាណវាចោ កល្យាណវា-
 ក្ករណោ ចារិយោ វាចាយ សមន្ទានតោ វិស្សដ្ឋាយ
 អាទលកលាយ អកុស្ស វិញ្ញាបនិយោ សមណោ
 ទលុ កោ តោតមោ ពហ្វំ អាចរិយនាចរិយោ សម-
 ណោ ទលុ កោ តោតមោ ទីណាណាមវតោ វិគតចា-
 បល្លោ សមណោ ទលុ កោ តោតមោ កម្មវាទី កិរិ-
 យវាទី អនាមបុរេត្វារោ ព្រហ្មញ្ញាយ មជ្ជាយ សម-
 ណោ ទលុ កោ តោតមោ ឧត្តា កុលា មត្តជិតោ
 អភិក្កុទត្តិយកុលា^(១) សមណោ ទលុ កោ តោតមោ

១ ខ. អាទិទ្ធពិយកុលា ឃ. អសន្តិទ្ធពិយកុលា ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស សីលក្កដា

ងក់ព្រះភោគសាទីន៍ព្រះមស្ស ហើយទ្រង់ព្រះពន្យល់ស្រួលតំទឹកអម្កត់ ទ្រង់
 ចេញចាកគេហដ្ឋានទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស បានពួង ព្រះសមណគោតម មាន
 ព្រះបុរោចារល គួរពិតពិល មើលមើល គួរជ្រះថ្លា ប្រកបដោយព្រះធីវិជ្ជល្អ
 ក្រៃលែង មានព្រះធីវិជ្ជប្រសើរ មានព្រះសិរិស្រដៀងនឹងព្រហ្ម មាន
 ព្រះសព៌ន្តកងកាយគួរឲ្យចង់មើលមិនលែង បានពួង ព្រះសមណគោ-
 តមដ៏ចំរើន មានសីល មានសីលដ៏ប្រសើរ មានសីលដ៏កុសល ព្រះអង្គ
 ប្រកបដោយសីលដ៏កុសល បានពួង ព្រះសមណគោតមដ៏ចំរើន មាន
 ព្រះវេទសុភាព មានពាក្យភិរេក្សៈក្សាយ ព្រះអង្គប្រកបដោយសំដី
 ជ័រចស្ម័គ្រច្រក ជ័រចច្បាស់លាស់ប្រាសចាកគោស ជ័រចតាចញ្ច័ន
 អ្នកស្តាប់ឲ្យចូលចិត្តសេចក្តីបានជ័រចលាក់ បានពួង ព្រះសមណគោតម
 ដ៏ចំរើន ជាកាព្យង់ជាន់អាចារ្យរបស់ជនជាច្រើន បានពួង ព្រះសមណ-
 គោតមដ៏ចំរើន អស់តាមពន្លឺហើយ ប្រាសចាកសេចក្តីស្រើមស្រាល
 ហើយ បានពួង ព្រះសមណគោតមដ៏ចំរើន ជាកម្មវាទី ជាកិរិយវាទី
 រឿម្លូវលោកុត្តាធម៌ឲ្យជាប្រធានដល់ប្រជាជនអ្នកដ៏ប្រសើរ បានពួង ព្រះ
 សមណគោតមដ៏ចំរើន ទ្រង់ចេញចាកត្រកូលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ជាត្រកូលក្សត្រិយ៍
 ដែលមិនបានលាយច្រឡំដោយត្រកូលដទៃ មកទ្រង់ព្រះផ្នួស បានពួង

អន្ទូល^(១) កុណ ចត្វជិតោ មហានុនា មហាកោតា
 សមណំ ខលុ ភោ តោតមំ តំរោរដ្ឋា តិរោជនបនា
 សំបុត្តិភ្នំ អាត្មត្ថិ សមណំ ខលុ ភោ តោតមំ អទេ-
 កានំ ទេវតាសហស្សានំ ចាលោហំ សុវណ្ណត្ថិតានំ
 សមណំ ខលុ ភោ តោតមំ វិកល្យាលោ កិត្តិសន្តោ
 អនុត្តតោ ឆតិមំ សោ កកវា អរិយំ សម្មាសមុទ្ធោ
 វិជ្ជាធរណសម្បទ្ធោ សុតតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ
 បុរិសទម្មសារថិ សត្វា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ កកវាតិ
 សមណោ ខលុ ភោ តោតមោ ទ្ធក្តិសមហាបុរិស-
 ល ក្ខុណោហិ សមញ្ញករោ សមណោ ខលុ ភោ
 តោតមោ វិហិតសាតកវាធិ^(២) សទិលោ សន្តោទតោ

១ អន្ទូលិមំ អន្ទូលាតិមំ អន្ទូលានិមំ បាលី ។ ២ វិហិតសាតកវាធិ ឆតិមំ បាលី ។

ព្រះសមណគោតមដ៏ចំរើន ទ្រង់ចេញចាកគ្រូគូលដ៏ស្តុកស្តម្ភ មាំមួនមាន
 ទ្រព្យច្រើន មានគ្រឿងប្រើប្រាស់ច្រើន មកទ្រង់ព្រះផ្នួស បានពូ
 ថា ពួកមនុស្សដែលនៅក្នុងដៃខ្លួន ក្នុងដៃបងដៃខ្លួន ទាំងមកសាកសួរ
 (ប្រស្នា) ទ្រង់ព្រះសមណគោតម បានពូថា ពួកទេវតាច្រើនពាន់ពាន
 ដល់ទូរព្រះសមណគោតមជាសរណៈស្មើដោយជីវិត បានពូថា កិត្តិសត្វ
 ដ៏ពិរោសេសសិទ្ធរូបតាតម ពុទ្ធកោយសុសសាយយ៉ាងនេះថា ព្រះមាន
 ព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះអង្គត្រាយចាកសេចក្តីសៅហ្មងគ្រប់យ៉ាង ព្រះអង្គ
 ត្រាស់ដឹងនូវព្រះយុទ្ធមិចាំងពូជ ដោយប្រពៃចំពោះព្រះអង្គ ព្រះអង្គបរិ-
 ចូលដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ គឺសេចក្តីចេះដឹងនឹងត្រិះត្រាស់ដែលបុគ្គលគប្បី
 ប្រព្រឹត្ត ព្រះអង្គមានព្រះដំណើរល្អទៅកាន់ព្រះនិរ្ាន ព្រះអង្គប្រាបច្បាស់
 នូវគ្រាលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលាទិតុណ រកបុគ្គលណាមួយស្មើ
 គ្មាន ព្រះអង្គជាសារថ្នាក់អ្នកទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ព្រះអង្គ
 ជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គបានត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច-
 ធម៌ ព្រះអង្គលែងត្រឡប់មកកាន់កតិច្ចិរៀក បានពូថា ព្រះសមណ-
 គោតមដ៏ចំរើន ប្រកបដោយមហាបុរិសលក្ខណៈ ល្ងង់ ប្រការ បានពូថា
 ព្រះសមណគោតមដ៏ចំរើន វ័យនឹងមានព្រះវាចាកត់ទាក់ថា អ្នកចូរមកចុះ
 បកល្អហើយ ទ្រង់មានព្រះវាចាទំនំ ទ្រង់ល្អសរសៃក្នុងការទទួលកត់ទាក់

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលបុគ្គល

អញ្ញាត្តជំគោ ឧត្តាធម្មទោ បុព្វកាសី សមណោ ទល្យ
 កោ កោតមោ ចន្ទ្គំ បរិសាទំ សក្កតោ កុក្កតោ
 មាទំតោ បូជិតោ អបចិតោ សមណំ ទល្យ កោ
 តោតមំ^(១) តហ្ម ទេវំ ទ^(២) មនុស្សំ ច អភិច្ឆស្សន្តា
 សមណោ ទល្យ កោ កោតមោ យស្មី តាមេ វ
 ធិតមេ វ បដិវសតិ ទ តស្មី តាមេ វ ធិតមេ វ
 អមនុស្សំ មនុស្សំ វិហោមេន្តំ សមណោ ទល្យ កោ
 កោតមោ សង្ឃិកណិកណាចរិយោ បុត្តុតិកុក្ករាទំ អក្ក-
 មត្តាយតិ យថា ទោ បទ កោ ឯតេសំ សមណ-
 ប្រាហ្មណាទំ យថា វ តថា វ យសោ សមុត្តា-
 ត្ថតិ ទ ហេវិ សមណស្ស តោតមស្ស យសោ
 សមុត្តាតោ អថទោ អនុត្តរាយ វិជ្ជាចរណសម្មនាយ
 សមណស្ស តោតមស្ស យសោ សមុត្តាតោ សម-
 ណំ ទល្យ កោ តោតមំ វជា មាតតោ សេនិយោ
 តិម្ពិសារោ សមុត្តោ សករិយោ សបរិសោ សាមត្តោ
 ចារណាហិ សរណាត្តតោ សមណំ ទល្យ កោ តោតមំ

១ ឧ. សមណោ ១ល្យ កោ កោតមេ ។ ឃ. សមណោ ទល្យ កោ កោតមោ ។
 ២ ឧ. ធសត្វោ ទ ធិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ សីលបុគ្គល

ទ្រង់មានព្រះកត្រូវករាយ ទ្រង់មានព្រះឧស្សរូស្សកាយ ទ្រង់មានព្រះវរា
 មុនាត (តែក្នុងកាលគួរ) បានព្រះព្រះសមណគោតមដ៏ចម្រើន មាន
 បរិសេស្យចំនួន ៤ ពួក ធ្វើសក្ការៈ គោតេ រាប់ពាន ចូរ កោតក្រែង
 បានព្រះពួកទៅតា ទាំងមនុស្សជាច្រើន ជ្រះថ្ល់ទ័ងព្រះសមណគោតម
 បានព្រះ (បើ) ព្រះសមណគោតមដ៏ចម្រើន ទៅកស្រយក្នុងស្រុក
 ណា ឬនិគមណា ពួកអមនុស្សមិនហៀកហៀន ផលមនុស្សទាំង
 ខ្សោយក្នុងស្រុក ឬនិគមនោះឡើយ បានព្រះព្រះសមណគោតម មាន
 ពួកមានក្រុម ទាំងអចារ្យនៃពួកក្រុម (ជាច្រើន) ប្រជុំជនតែងពោលថា
 ព្រះអង្គប្រសើរជាងពួកនិយមច្រើន នៃអ្នកទាំងខ្សោយដ៏ចម្រើន ក៏យស
 របស់សមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ តែងចម្រើនរឿងឡើង ដោយហេតុតាម
 តែបាន យ៉ាងណាមិញ ឯយសរបស់ព្រះសមណគោតម មិនមែនចម្រើន
 រឿងឡើងយ៉ាងនោះទេ តាមដែលពិតនោះ យសរបស់ព្រះសមណ-
 គោតម ចម្រើនរឿងឡើង ព្រោះការបរិបូណ៌ ដោយវិជ្ជាទាំងចរណៈ
 ដ៏ប្រសើរ បានព្រះព្រះបាទមាតតេសេនិយតិម្ពិសារ ព្រមទាំងព្រះរាជបុត្រ
 ព្រះអគ្គមហេសី រាជបរិសេស្យទ័ងរាជមាត្រ បានផលនូវព្រះសមណ-
 គោតមជាសរណៈ ស្មើដោយជីវិត បានព្រះព្រះបាទបរិសេនទិរកាសល

រាជា មសេនទិកោសលោ សប្បុត្តា សករិយោ សម-
 រិសា សាមថោ ពាលោហិ សារណ្ណំតោ សមណំ
 ទលុ ភោ តោតមំ ព្រាហ្មណោ តោក្កុរសាតិ សប្បុត្តា
 សករិយោ សមរិសា សាមថោ ពាលោហិ សារណ្ណំតោ
 សមណោ ទលុ ភោ តោតមោ រញ្ញោ មាគទស្ស
 សេនិយស្ស ពិម្ពិសារស្ស សក្កតោ កុក្កតោ មាទិកោ
 ប្លជិតោ អបទិតោ សមណោ ទលុ ភោ តោតមោ
 រញ្ញោ មសេនទិកោសលស្ស សក្កតោ កុក្កតោ
 មាទិកោ ប្លជិតោ អបទិតោ សមណោ ទលុ ភោ
 តោតមោ ព្រាហ្មណស្ស តោក្កុរសាតិស្ស សក្កតោ
 កុក្កតោ មាទិកោ ប្លជិតោ អបទិតោ សមណោ
 ទលុ ភោ តោតមោ ចម្បំ អនុប្បត្តោ ចម្បាយំ
 វិហរតិ កក្ករាយ តោក្កុរណិយោ តិវេ យេ ទោ បទ
 ភោ^(១) កេចិ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា អម្ពាតិ
 តាមក្ខេត្តំ អាគច្ឆន្តិ អតិមំតោ តេ ហោត្ថំ អតិមំ
 ទោ^(២) បទម្ពេហំ សក្កាតត្វា កុក្កាតត្វា មាទេតត្វា

១ ខ. កោសរុទ ឆ ទិស្សពិ ៧ ៤ ១ អតិមិ ភោ ។

ព្រមទាំងព្រះរាជបុត្រ ព្រះអន្តមហេសី រាជបរិស័ទ្យនិងអាមាត្យ បានដល់
 ឮព្រះសមណតោតមដំបំរើដាសារណៈ ស្មើដោយជីវិត បានព្យាបាល បោក្កុរ-
 សាតិព្រាហ្មណ៍ព្រមទាំងបុត្រករិយា បរិស័ទ្យនិងអាមាត្យ បានដល់ឮព្រះ
 សមណតោតមដាសារណៈស្មើដោយជីវិត បានព្យាបាល ព្រះបាទមាគទសេនិ-
 យពិម្ពិសារ ទ្រង់បានធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា ភោគក្រែងព្រះ
 សមណតោតម បានព្យាបាល ព្រះបាទមសេនទិកោសល ទ្រង់បានធ្វើសក្ការៈ
 គោរព រាប់អាន បូជា ភោគក្រែងព្រះសមណតោតម បានព្យាបាល បោក្កុរសាតិ-
 ព្រាហ្មណ៍បានធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា ភោគក្រែងព្រះសមណ-
 តោតម បានព្យាបាល ព្រះសមណតោតម ទ្រង់ពុទ្ធដំណើមកដល់ក្រុងចម្បូរ
 ហើយ ឥឡូវទ្រង់គង់ទៀបរដ្ឋស្រះបោក្កុរណ៍ឈ្មោះគុក្ក ជិតក្រុងចម្បូរ
 នៃគ្នាយើងដំបំរើ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ឯណាមួយ ដែលមកដល់
 តាមក្នុងរូបសំយោងហើយ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍អម្បាលនោះ សុទ្ធតែ
 ជាក្រឡាវរបស់យើង ធម្មតាក្រឡាវ គួរតែយើងធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន

ប្តូរជេតព្វា អបចេតព្វា យម្យំ កោ សមណោ កោតមោ
 ពម្យំ អនុប្បត្តោ ចម្បាយំ វិហារតំ កត្តារាយ មោក្ខរ-
 ណំយោ តំវេ អតិថិស្នាតិ សមណោ កោតមោ អតិថិ
 ទោ បទម្ពហំ សក្កាតព្វោ គុកាតព្វោ មារទតព្វោ
 ប្តូរជេតព្វោ អបចេតព្វា វមិថា ចន្តេន ទ អហតិ
 សោ ភវំ កោតមោ អម្ពាតំ ទស្សនាយ ឧបសង្កម្ពិកុំ
 អថទោ មយមេវ អហាម តិ ភវុំ កោតមិ ទស្សនាយ
 ឧបសង្កម្ពិកុំ ឯត្តកេ ទោ អហំ កោតោ កោតមស្ស
 វិណ្ណោ បរិយាប្បណាមិ ទោ ទ ទោ សោ ភវំ
 កោតមោ ឯត្តកវិណ្ណោ អបរិហណាវិណ្ណោ ហិ សោ
 ភវំ កោតមោតិ ។

[១៨៣] ឯវំ វុត្តោ ភេ ព្រាហ្មណា សោណទណ្ឌំ
 ព្រាហ្មណំ ឯតទរោទិំ យថា ទោ ភវំ សោណ-
 ទណ្ឌោ សមណស្ស កោតមស្ស វិណ្ណោ ភាសតិ វតោ
 ជេបំ សោ ភវំ កោតមោ យោជនសតេ វិហារតិ

បូជា កោតវគ្រង វិនិច្ឆាយិកំដំចំរើន ព្រះសមណគោតម ច្រង់តុទ្ធដំរោលីវ
 បកដល់គ្រងចម្បារហើយ វង្សវច្រង់គង់ទៀបទ្រូស្រះបោក្ករណីឈ្មោះគត្តក
 ដីគ្រងចម្បារ ព្រះសមណគោតមឈ្មោះថា ជាក្ស័រិលសំយេងហើយ
 ធម្មតាក្ស័រិ គួរតែយេងធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតវគ្រង
 ព្រោះហេតុនេះ ព្រះសមណគោតមដំចំរើននោះ មិនគួរចូលមកជួប
 នឹងយេងទេ តាមវេលាពិភពនោះ យេងទេតើ ទើបគួរចូលទៅគាល់ព្រះ
 សមណគោតមដំចំរើននោះវិញ ខ្ញុំរៀបរាប់គុណរបស់ព្រះគោតមដំចំរើន
 បានតែប៉ុណ្ណោះ ឯព្រះគោតមដំចំរើននោះ មិនមែនមានគុណត្រឹមប៉ុណ្ណោះ
 ទេ ព្រោះថា ព្រះគោតមដំចំរើននោះ មានគុណនឹងប្រមាណកុំបាន ។

[១៨៣] ភាលវេលសោណទណ្ឌព្រាហ្មណំ និយាយយ៉ាងនេះហើយ
 ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បាននិយាយទៅ នឹងសោណទណ្ឌព្រាហ្មណ៍
 ដូច្នោះថា អម្បាលយ៉ាងសោណទណ្ឌដំចំរើន ម្តេចគង់ពោលសរសើរ
 គុណព្រះសមណគោតមទៅហើយ ព្រោះហេតុនោះ បើទុកជាព្រះសមណ-
 គោតមដំចំរើននោះ គង់ទៅក្នុងទីឆ្ងាយឬយាយយោជនំ អភិទិរោក្ខិ

អលរមេវ សន្នេទ កុលបុត្តេន ទស្សនាយ ឧប-
 សង្កម៌តុំ អថ បុដាសេនាតិ^(១) ។ តេនហំ កោ-
 សទ្ធេ ។ មយំ សមណំ តោតមំ ទស្សនាយ
 ឧបសង្កម៌ស្សនាតិ ។ អថទោ សោណទណ្ឌោ
 ប្រាហ្មណោ មហតា ប្រាហ្មណគលោន សង្ឃិ យេន
 កក្ករ ចោក្ករណី តេទុបសង្កម៌ ។ អថទោ សោណ-
 ទណ្ឌស្ស ប្រាហ្មណស្ស តំរោវេនសណ្ឌាតតស្ស ឯវំ
 ទេតសោ^(២) បរិក្ខេត្តោ ឧទទាទិ អហក្សេវ ទោ
 បន សមណំ តោតមំ បញ្ញំ បុត្តយ្យំ គុត្រ ចេ-
 មំ សមណោ តោតមោ ឯវំ វទេយ្យេ ន ទោ
 ឯស^(៣) ប្រាហ្មណ បញ្ញោ ឯវំ បុត្តិកត្វោ ឯវំ
 ចាមេស ប្រាហ្មណ បញ្ញោ បុត្តិកត្វោតិ តេន មំ
 អយំ មរិសា មរិកវេយ្យ ពាលោ សោណទណ្ឌោ
 ប្រាហ្មណោ អទ្យត្តោ ចាសត្តំ សមណំ តោតមំ
 យោធិសោ បញ្ញំ បុត្តិកុត្តិ យំ ទោ បទាយិ មរិសា
 មរិកវេយ្យ យសោមិ តស្ស ហាយេថ យស្ស

១ ខ. បុដសេនាតិ ។ ២. បុគ្គិសេនាតិ ។ ៣ ខ. ចេតសោ ។ ៤ ខ. ទេស ។

កុលបុត្រវ័ជលមានសទ្ធា ក្នុងណាស់តែរកស្បៀងយកទៅ ដើម្បីនឹងចូល
 ទៅគាល់ឲ្យបាន ។ សោណទណ្ឌប្រាហ្មណ៍និយាយថា នៃអ្នកទាំងឡាយ
 ដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះយើងទាំងអស់គ្នា នឹងចូលទៅគាល់ព្រះសមណ-
 គោតម ។ លំដាប់នោះ សោណទណ្ឌប្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងកូនប្រាហ្មណ៍
 ជាច្រើន បានចូលសំដៅទៅគ្រងស្រះបាតុណ្ណវណ្ណៈគុត្រ ។ លុះ
 សោណទណ្ឌប្រាហ្មណ៍ ចូលទៅដល់ទាំងគ្រងស្រះ^(១) ក៏កើតសេចក្តី
 គ្រិនៈក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា ប្រសិនជាពាក្យអញ សូមប្រស្នាចំពោះព្រះសម-
 ណគោតម បើព្រះសមណគោតម ពោលយ៉ាងនេះ នឹងពាក្យអញក្នុង
 ប្រស្នានោះថា ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ ប្រស្នាខ្ញុំ អ្នកមិនត្រូវសូរ យ៉ាងនេះទេ
 ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ ធម្មតាប្រស្នាបែបខ្ញុំ គេគួរសូរយ៉ាងនេះវិញ (បើដូច្នោះ)
 បរិសេឡនេះមុខជានឹងមើលអាយពាក្យអញដោយហេតុនោះ ថាសោណ-
 ទណ្ឌប្រាហ្មណ៍ជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅ មិនល្អសរវៃ មិនអាច ដើម្បីនឹង
 សូមប្រស្នាចំពោះព្រះសមណគោតម ដោយយោបល់បាន បរិសេឡនេះ
 បើមើលអាយបុគ្គលណាហើយ យសរបស់បុគ្គលនោះ គប្បីសាបសូន្យ

១ បើតាមអង្គកថាឧប្បស្សនិកថា កងក្នុង កិវិច្ឆន្តិយសោត្រងិច្ឆេនិទិដិលព្រះអង្គកង ។

ទោ បទ យសោ ហាយេដ កោតាបិ ឧស្ស ហា-
 យេយ្យំ យសោសទ្ធា ទោ បទ ម្ហាតំ កោតា មញ្ជោ
 បទ^(១) សមណោ តោតមោ បញ្ញំ មុច្ឆេយ្យ ឧស្ស
 ចាហំ បញ្ញស្ស វេយ្យាករណោ ចំត្តំ ន អារាជេយ្យំ
 ត្រ ទេ មិ សមណោ តោតមោ ឯវំ វេយ្យ
 ន ទោ ឯស^(២) ព្រាហ្មណ បញ្ញោ ឯវំ ព្យាកា-
 តញ្ចា ឯវំ ចាមេស ព្រាហ្មណ បញ្ញោ ព្យាកាតញ្ចាតំ
 តេន មំ អយំ ចរិសា ចរិកវេយ្យ ពារណា សោណ-
 ទណ្ណោ ព្រាហ្មណោ អត្យតោ ចាសត្តិ សមណស្ស
 តោតមស្ស បញ្ញស្ស វេយ្យាករណោ ចំត្តំ អារា-
 ជេតុម្ពំ យំ ទោ បចាយំ ចរិសា ចរិកវេយ្យ យសោ-
 បិ ឧស្ស ហាយេដ យស្ស ទោ បទ ឯវំ យសោ
 ហាយេដ កោតាបិ ឧស្ស ហាយេយ្យំ យសោសទ្ធា
 ទោ បទ ម្ហាតំ កោតា អបាញ្ជោ ទោ បទ ឯវំ
 សមិបតតោ សមាទោ អនិស្វា វ សមណំ តោតមិ
 ចំវេយ្យំ តេន មិ អយំ ចរិសា ចរិកវេយ្យ ពារណា

១ ខ. មិ យេ ទោ បទ ។ ប មមញ្ជោ ទោ បទ ។ ២. ខ. ន លេស ។

យសរបស់បុគ្គលណា ដែលសាបសូន្យហើយ ភោគៈទាំងឡាយរបស់
 បុគ្គលនោះគប្បីសាបសូន្យដែរ ធឿតាភោគៈទាំងឡាយរបស់យើង សុទ្ធតែ
 បានដោយយស មួយទៀត បើព្រះសមណភោគម សូប្រស្នាទ័និកាត្តា
 អញ ១ មុខជាទ័និកាត្តាទ័យរបស់ព្រះអង្គ ឲ្យគ្រូកអរវាយបញ្ជា-
 វេយ្យាករណ៍នោះមិនបានទេ បើព្រះសមណភោគម ពោលទ័និកាត្តាអញ
 ក្នុងប្រស្នានោះ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ប្រស្នាមុះ អ្នកមិនត្រូវធ្វើយ
 យ៉ាងនេះទេ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ធម្មតាប្រស្នាវៃបង្កុះ គេគួរធ្វើយ៉ាងនេះ
 វិញទេតើ (បើដូច្នោះ) ចរិសទ្យនេះមុខជាទ័និកាត្តាអញ ដោយ
 ហេតុនោះ ថា សោណទណ្ណព្រាហ្មណ៍ ជាមនុស្សល្ងង់ទៅ មិនល្អាសវៃ
 មិនអាចដើម្បីធ្វើព្រះទ័យ របស់ព្រះសមណភោគម ឲ្យគ្រូកអរវាយ
 បញ្ជាវេយ្យាករណ៍ទេ ចរិសទ្យនេះ បើមើលតាមបុគ្គលណាហើយ យស
 របស់បុគ្គលនោះគប្បីសាបសូន្យ យសរបស់បុគ្គលណាសាបសូន្យហើយ
 ភោគៈទាំងឡាយរបស់បុគ្គលនោះ ក៏គប្បីសាបសូន្យដែរ ធឿតាភោគៈទាំង
 ឡាយរបស់យើង សុទ្ធតែបានដោយយស មួយវិញទៀត បើតាត្តាអញ
 បានទៅដល់ទិវិតយ៉ាងនេះហើយ តែមិនទាន់បានឃើញព្រះសមណភោ-
 គមនៅឡើយ ក៏ស្រាប់តែត្រឡប់មកវិញ ចរិសទ្យនេះមុខជាទ័និកាត្តាអញ

សោណ១ទណ្ឌសូត្រ ព្រាហ្មណោ អច្យតោ មាទដំឡោ គីតោ
នោ វិសហិ សមណំ កោតមំ ទស្សនាយ ឧបសង្កម្ភ-
មិត្តំ កថញ្ញំ ធាម វិវិ សមិចគតោ សមាទោ អជិ-
ស្វា សមណំ កោតមំ ជិវត្តិស្សតិ យំ ទោ បទាយំ
បរិសា បរិកវេយ្យ យសោមិ តស្ស ហាយេថ យស្ស
ទោ ថទ យសោ ហាយេថ កោតាមិ តស្ស ហា-
យេយ្យំ យសោសទ្ធា ទោ បទញ្ញតិ កោតាតិ ។

[១៨៤] អថទោ សោណ១ទណ្ឌសូត្រ ព្រាហ្មណោ យេន
កកវា តេនុបសង្កម្ភមំ ឧបសង្កម្ភមិត្តា កកវតា សម្មិ
សម្មោទិ សម្មោទិយំ កថំ សារាណីយំ វិតិសារេត្វា
ឯកមទ្គំ ឯសីទិ ។ ធម្មេយ្យកាមិ ទោ ព្រាហ្មណ-
កថាបតិកា អច្យេកត្វេ កកវទ្គំ អកិវាទេត្វា ឯកមទ្គំ
ឯសីទិសុ អច្យេកត្វេ កកវតា សម្មិ សម្មោទិសុ
សម្មោទិយំ កថំ សារាណីយំ វិតិសារេត្វា ឯកមទ្គំ

កក្កាអញ ដោយហេតុនោះ ថា សោណ១ទណ្ឌព្រាហ្មណំជាមនុស្សល្ងង់
ទៅ មិនឃ្លាសវៃ មានមានរឹងក្អឹង ខ្លាច មិនហ៊ានចូលទៅគាល់ព្រះ
សមណគោតមទេ មិនសមមើលសោណ១ទណ្ឌព្រាហ្មណំ ចូលមកដល់
ទីជិតយ៉ាងនេះហើយ មិនទាន់បានឃើញព្រះសមណគោតមនៅឡើយ
ក៏ស្រាប់តែត្រឡប់មកវិញសោះ បរិសទ្យនេះ បើមើលអោយបុគ្គលណា
ហើយ យសរបស់បុគ្គលនោះត្រូវសាបសូន្យ យសរបស់បុគ្គលណា
សាបសូន្យហើយ កោតៈទាំងឡាយរបស់បុគ្គលនោះ ក៏ត្រូវសាបសូន្យ
ដែរ ដ្បិតកោតៈទាំងឡាយរបស់យើង សុទ្ធតែទានដោយយស ។

[១៨៥] លំដាប់នោះ សោណ១ទណ្ឌព្រាហ្មណំ ដើរចូលសំដៅ
ទៅត្រង់ទីដែលព្រះមានព្រះភាគគង់ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោល
ពាក្យរាក់ទាក់ សំណេះណាល ទៅក្រព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់
ពាក្យដែលគួររើករយ ទ័ន្ធពាក្យដែលគួរលើក ល្មមឲ្យក៏គសេចក្តីស្និទ្ធ
ស្នាលហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ចំណែកទានព្រាហ្មណំ
ភហមតិទាំងឡាយអ្នកត្រង់ចម្បូរ ពួកខ្លះគ្រាបង្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ
ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះពោលពាក្យរាក់ទាក់សំណេះសំណាល
ទៅក្រព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររើករយ ទ័ន្ធពាក្យ
ដែលគួរលើកល្មមឲ្យក៏គសេចក្តីស្និទ្ធស្នាលហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស សីលកុម្មវិគ្គ

ចំសីដីសុ អប្បេកាទ្ធ យេន ភកវា តេនញ្ចលំម្បណា-
 មេត្តា ឯកមន្តំ ចំសីដីសុ អប្បេកាទ្ធ បាមតោត្តំ
 សាវេត្តា ឯកមន្តំ ចំសីដីសុ អប្បេកាទ្ធ កុណ្ឌីក្ខតា
 ឯកមន្តំ ចំសីដីសុ ។ គត្រ សុនំ សោណាធខណ្ណោ
 ព្រាហ្មណោ ឯកទេវ(*) ពហុលមនុវតក្កោត្តោ ចំសិទ្ធា
 ហោតិ អហោត្យេវ ទោ បទ សមណំ តោតមំ បញ្ញំ
 បុច្ឆយ្យំ គត្រ ទេ មំ សមណោ តោតមោ ឯវំ វទេយ្យ
 ន ទោ ឯស ព្រាហ្មណោ បញ្ញោ ឯវំ បុច្ឆិតតោ ឯវំ
 បាមេស ព្រាហ្មណោ បញ្ញោ បុច្ឆិតតោតិ តេន មំ អយំ
 បរិសា បរិកវេយ្យ ពាលោ សោណាធខណ្ណោ ព្រាហ្មណោ
 អក្សត្តោ បាសក្ខិ សមណំ តោតមំ យោចិសោ បញ្ញំ
 បុច្ឆិតត្ថំ យំ ទោ បតាយំ បរិសា បរិកវេយ្យ យសោមិ
 តស្ស ហាយេថ យស្ស ទោ បទ យសោ ហាយេថ
 កោតាមិ តស្ស ហាយេយ្យំ យសោលត្ថា ទោ បទត្តាកំ
 កោតា មត្យេវ ទោ បទ សមណោ តោតមោ

* ឧ. ឯពវោតិ ឧ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយស្ស សីលកុម្មវិគ្គ

ពួកខ្លះប្រណាម្យអញ្ជាបី ឆ្ពោះទៅក្រព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរ ពួកខ្លះប្រកាសនាមនឹងគាត្រ (របស់ខ្លួន) ហើយអង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរ ពួកខ្លះអង្គុយស្ងៀម ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ សោណាធខណ្ណព្រាហ្មណំ
 អង្គុយត្រិះរិះ ដូច្នោះមានប្រមាណច្រើន ក្នុងទីនោះ ដូច្នោះថា ប្រសិន
 បើអាក្ខាអញ សូរប្រស្នាទីនីព្រះសមណតោតម បើព្រះសមណតោតម
 ពោលយ៉ាងនេះនឹងអាក្ខាអញ ក្នុងប្រស្នានោះ ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណំ ប្រស្នា
 † ឱ៖ អ្នកមិនត្រូវស្នេហ៍យ៉ាងនេះទេ ម្ចាស់ព្រាហ្មណំ ធម្មតាប្រស្នាបែប
 † ឱ៖ គេគួរស្នេហ៍យ៉ាងនេះវិញទេតើ បរិសទ្យនេះមុខជាមិនមើលងាយក្នុង
 អញ ដោយហេតុនោះ ថា សោណាធខណ្ណព្រាហ្មណំជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅ
 មិនល្អសរវៃ មិនកាចនឹងសូរប្រស្នាទីនីព្រះសមណតោតម ដោយហេ-
 បស់បាន បរិសទ្យនេះ បើមើលងាយបុគ្គលណាហើយ យសរបស់បុគ្គល
 នោះគប្បីសាបសូន្យ យសរបស់បុគ្គលណា សាបសូន្យហើយ កោតៈ
 ទាំងឡាយរបស់បុគ្គលនោះ គឺគប្បីសាបសូន្យដែរ ឪវិតកោតៈទាំងឡាយ
 របស់យើងស្នេហ៍តែបានដោយយស មួយវិញទៀត បើព្រះសមណតោតម

បញ្ចំ បុច្ឆយ្យ ឥស្ស ជាហំ បញ្ចស្ស វេយ្យាគារណោ
ចំន្តំ ឧ អាវាធយ្យំ តត្រ ទេ មំ សមណោ កោតមោ
ឃីវ វេយ្យ ឧ ទោ ឃីស ព្រាហ្មណ បញ្ចា ឃីវ ព្យា-
កាតព្វោ ឃីវ ជាមេស ព្រាហ្មណ បញ្ចា ព្យា កា-
តព្វោតិ ភេទ មំ អយំ បរិសា បរិកវេយ្យ ពាលោ
សោណទណ្ឌោ ព្រាហ្មណោ អទ្យត្តោ ជាសត្តំ សម-
ណស្ស កោតមស្ស បញ្ចស្ស វេយ្យាគារណោ ចំន្តំ
អាវាធតុន្តំ យំ ទោ បជាយំ បរិសា បរិកវេយ្យ
យសោបិ ឥស្ស ហាយេជ យស្ស ទោ ថទ យសោ
ហាយេជ កោតាបិ ឥស្ស ហាយេយ្យំ យសោលទ្ធា
ទោ ថទញ្ញតិ កោតា អហោ វត មំ សមណោ
កោតមោ សកេ អាចរិយកេ កេវ្លកេ មំ បញ្ចំ
បុច្ឆយ្យ អដ្ឋា វ ឥស្សហំ ចំន្តំ អាវាធយ្យំ បញ្ចស្ស
វេយ្យាគារណោនាតិ ។

សូប្រស្នាទិវិភាគាអញ ។ មុខជាធ្វើព្រះទ័យរបស់ព្រះអង្គឱ្យត្រេកអរ
ដោយបញ្ចវេយ្យាករណ៍មិនបានឡើយ បើព្រះសមណកោតមោលទិវិ
ភាគាអញ ក្នុងប្រស្នានោះ ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ប្រស្នាខ្ញុំអ្នកមិនត្រូវធ្វើ
យ៉ាងនេះទេ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ធម្មតាប្រស្នាបែបខ្ញុំ គេគួរធ្វើយ៉ាងនេះ
វិញទេតើ បរិសទ្យនេះមុខជាទិវិមើលនិយមភាគាអញ ដោយហេតុនោះ
ថា សោណទណ្ឌប្រាហ្មណ៍ ជាមនុស្សល្ងង់ទៅ មិនឃ្លាសវៃ មិនអាច
ធ្វើព្រះទ័យរបស់ព្រះសមណកោតមឱ្យត្រេកអរ ដោយបញ្ចវេយ្យាករណ៍
បាន បរិសទ្យនេះ បើមើលនិយមបុគ្គលណាហើយ យសរបស់បុគ្គល
នោះគប្បីសាបសូន្យ យសរបស់បុគ្គលណាសាបសូន្យហើយ ភោគៈ
ទាំងឡាយរបស់បុគ្គលនោះ គប្បីសាបសូន្យដែរ ដ្បិតភោគៈទាំងឡាយ
របស់យើង សុទ្ធតែបានដោយយស ។ ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ទិវិបានព្រះសមណ-
កោតមសូប្រស្នាទិវិភាគាអញ ត្រង់ត្រូវទៅដល់ភាគាអញបានសិក្សាមក
អំពីសំណាក់អាចារ្យរបស់ខ្លួនអេះ ភាគាអញមុខជាទិវិធ្វើព្រះទ័យព្រះ
សមណកោតម ឱ្យត្រេកអរដោយបញ្ចវេយ្យាករណ៍បានដោយពិត ។

(១៨៥) អថទោ កកវកោ សោណាណុស្ស ព្រាហ្មណស្ស ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ ឯតទយោសិ វិហញ្ញតិ ទោ អយំ សោណាណុស្សា ព្រាហ្មណសកេន ចិត្តេន យទ្ធាហំ សោណាណុស្សំ ព្រាហ្មណសកេ អាចរិយកេ តេវិជ្ជកេ បញ្ញំ បុច្ឆេយ្យន្តិ ។

អថទោ កកវ សោណាណុស្សំ ព្រាហ្មណសិ ឯតទលោកតិហំ បទ ព្រាហ្មណ អង្កេហិ សមម្ពាគតំ ព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណំ បញ្ញាបេន្តំ ព្រាហ្មណាស្មីតិ ច វទនាចោ សម្មា វទេយ្យ ទ ច បទ ទុសារាទំ អាចេយ្យានិ ។

អថទោ សោណាណុស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯតទយោសិ យំ វត ទោ អយោសិ វត្ថុនំ យំ អាគម្ព័នំ យំ អង្កេយ្យនំ យំ អភំបត្តិ អយោ វត មំ សមណោ កោតមោ សកេន អាចរិយកេ តេវិជ្ជកេ បញ្ញំ បុច្ឆេយ្យ អន្តា វតស្សាហំ ចិត្តំ អាវទេយ្យំ បញ្ញាស្ស វេយ្យា កាវណោតិ

(១៨៥)-គ្រាថោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្ត របស់សោណទណ្ឌព្រាហ្មណ៍ ដោយព្រះហឫទ័យហើយ ក៏ទ្រង់ព្រះគម្រិះ យ៉ាងនេះថា សោណទណ្ឌព្រាហ្មណ៍នេះចង្អៀតចង្អៀល ព្រោះវត្តនិក របស់ខ្លួន បើដូច្នោះ គួរកថាគត សូរប្រស្នាឱ្យសោណទណ្ឌព្រាហ្មណ៍ ត្រង់ត្រវែង ដែលគាត់បានសិក្សា មកអំពីសំណាក់ភាពរៀ របស់ខ្លួន (ឲ្យត្រូវតាមបំណងចុះ) ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ គ្រាស់សូរសោណទណ្ឌព្រាហ្មណ៍ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ចុះពួកព្រាហ្មណ៍ បញ្ញាកម្មទុស្សប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន ថាជាព្រាហ្មណ៍ (មនុស្សដែល ប្រកបដោយអង្គប៉ុន្មាន) កាលបើពាលថា ខ្លួនខ្ញុំជាព្រាហ្មណ៍ដូច្នោះ ឈ្មោះថា និយាយដោយប្រពៃផង មិនត្រូវមុសារាទផង ។ គ្រាថោះ សោណទណ្ឌព្រាហ្មណ៍ មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា ឧហ្មិ ភក្ខាអញ មានសេចក្តីប្រាថ្នា សេចក្តីប៉ិនប៉ង សេចក្តីពេញចិត្ត សេចក្តីប្រុង ទុកណា រួចមកហើយថា ឧ ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ នឹងបានព្រះសមណ- ភោគម សូរប្រស្នាឱ្យភក្ខាអញ ត្រង់ត្រវែង ដែលភក្ខាអញបាន សិក្សាមក អំពីសំណាក់ភាពរៀរបស់ខ្លួន ភក្ខាអញនឹងធ្វើព្រះទ័យនៃ ព្រះសមណភោគមឱ្យត្រូវហេ ដោយបញ្ញាវេយ្យាករណ៍បានដោយតិច

តត្រ ចេ មី សមណោ កោតមោ សកេ អាចរិយកេ
តេវជ្ជកេ បញ្ញំ បុច្ឆតំ អត្តា វ តស្សហំ ចិត្តំ
អាវទេស្សមិ បញ្ញស្ស វេយ្យាករណោចាតិ ។

(១៨៦) អថោ សោណទណ្ឌោ ព្រាហ្មណោ
អក្កន្តាមេត្តា កាយំ អនុវិលោកេត្តា បរិសំ ភកវន្តិ
ឯតទភេទ បញ្ចហំ កោ កោតម អន្តេហំ សមញ្ញាតតិ
ព្រាហ្មណោ ព្រាហ្មណំ បញ្ញមេន្តំ ព្រាហ្មណោស្មីតិ ច
វទមោតោ សម្មា វទេយ្យ ទ ច បទ មុសាវាទំ អា-
បដ្ឋេយ្យ កតមេហំ បញ្ចហំ វទ កោ កោតម^(១) ព្រាហ្ម-
ណោ ទុកតោ សុជាតោ ហោតិ មាតិកោ ច បិតិកោ
ច សិស្សទុក្ខហាលិកោ យាវ សន្តមា បិតាមហាយុកា
អត្តត្តោ អនុបក្កដោ ជាតិវទេទ អជ្ឈាយកោ
ទ^(២) ហោតិ មន្តទរោ តិណ្ណំ វេទានំ ទារក្ខ សនិ-
យណ្តកេតុកានំ សាក្ករច្បកេទានំ វតិហាសមញ្ញ-
មាទំ បទកោ វេយ្យាករណោ លោកាយតមហា-
បុរិសលក្ខណោសុ អនវយោ អកិរុទោ ទ^(៣) ហោតិ

១ ទ. កោតមា ម ទិស្សតិ ។ ២-៣. ទ ម. បរិសា ទ ទិស្សតិ ។

កំវត្សវនេ ព្រះសមណោតាតម សូប្រស្នាទិវិតាត្តាអញ្ញត្រងីត្រវេទ
ដែលពាក្យអញ្ញត្រងីសិក្សមក អំពីសំណាក់កថាប្រយោស្ត្រ ត្រូវ
សេចក្តីប្រាថ្នាអញ្ញត្រងីហើយ ពាក្យអញ្ញត្រងីជាធ្វើព្រះទ័យ ខែព្រះសម-
ណោតាតម ឲ្យគ្រួសារដោយបញ្ញវេយ្យាករណ៍ បានដោយពិត ។

(១៨៦) លំដាប់នោះ សោណទណ្ឌព្រាហ្មណ៍ ក៏បង្កើតខ្លួនអើត
មើលចាំសុទ្ធ ហើយគ្របបង្កិច្ចលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រ
ព្រះតាតមដ៏ចំរើន ក្នុងព្រាហ្មណ៍ វេទនិបក្កតមនុស្សដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៥ ថាជាព្រាហ្មណ៍ (មនុស្សដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នោះ) កាលបើ
ពោលថា ខ្លួនខ្ញុំជាព្រាហ្មណ៍ដូច្នោះ ឈ្មោះថា និយាយដោយប្រពៃផង
មិនត្រូវមុសាវាទផង អង្គទាំង ៥ នោះគឺដូចម្តេច បពិត្រព្រះតាតម
ដ៏ចំរើន ព្រាហ្មណ៍ក្នុងលោកនេះ មានជាតិដ៏ល្អទាំងពីរចំណែក គឺ
ចំណែកខាងមាតានិចំណែកខាងបិតា កើតអំពីផ្ទះដ៏បរិសុទ្ធស្អាត ជរាប
អំពីគំណាវៃដ៏ដូនដីតាជាតំប ពិមក មិនដែលមាននរណា ពោលទោស
តំរូវរៀល ដោយពោលផលជាតិកិណិត ១ ជាអ្នករាយមន្ត ចេះចាំមន្ត ជា
អ្នកផល់ឲ្យគ្រើយខែត្រវេទ ព្រមទាំងគម្ពីរនិយណ្ឌ គម្ពីរកតុកៈ អក្ខរ-
ប្បកេទគិស្តុក្ខនិទ្ទក្តិ ដែលមានគម្ពីរវតិហាសៈជាតំប ៥ ជាអ្នកស្គាល់
បទទិវិតវេយ្យាករណ៍ ជាអ្នកប៉ាន់ទុនវេយ្យាករណ៍ដ៏ចាញ ក្នុងលោកាយត-
សាស្ត្រ នឹងមហាបុរិសលក្ខណព្យាករណសាស្ត្រ ១ ជាអ្នកមានប្រសូ

សុត្តន្តបិដក វិមនិកាយស្ស សីលក្ខន្ធវិទ្ធា

ឧស្សមីយោ ចាសាទិកោ បរោយ វណ្ណោចោត្តុរតាយ
សមន្តាគតោ ព្រហ្មវណ្ណំ ព្រហ្មវច្ឆសិ អត្តុត្តារតាសោ
ឧស្សបាយេ សីលវា ច ហោតិ វុឡ្ហសីលី វុឡ្ហសីលេន
សមន្តាគតោ បណ្ឌិតោ ច ហោតិ មេធាវី បថមោ វា
ធុនំយោ វា បូជំ^(១) បត្តត្តាត្ថាជំ ឥមេហំ ទោ ភោ
ភោតម បព្វហំ អន្តេហំ សមន្តាគតំ ព្រាហ្មណា
ព្រាហ្មណំ បញ្ចមេន្តិ ព្រាហ្មណោស្មីតំ ច វធមាចោ
សម្មា វធម្យ ធន ច បន មុសារាជំ អាបដ្ឋេយ្យាតំ ។

[១៨៧] ឥមេសំ បន ព្រាហ្មណ បព្វត្ថំ អន្តោជំ
សត្តា ឯតំ អន្តំ វេយយេត្វា ចត្វហំ អន្តេហំ
សមន្តាគតំ ព្រាហ្មណំ បញ្ចមេន្តិ ព្រាហ្មណោស្មីតំ ច
វធមាចោ សម្មា វធម្យ ធន ច បន មុសារាជំ
អាបដ្ឋេយ្យាតំ ។ សត្តា ហោ ភោតម ឥមេសំ ហំ
ភោ ភោតម បព្វត្ថំ អន្តោជំ វណ្ណំ វេយយោម តិ
ហំ វណ្ណោ កាវិស្សតំ យភោ ទោ ហោ ភោតម

១ ១ ច. សុដំ ។

សុត្តន្តបិដក វិមនិកាយ សីលក្ខន្ធវិទ្ធា

គួរឱ្យពិតព្រមមើលមើល គួរឱ្យជ្រះថ្លា ប្រកបដោយសម្បុរដ៏ស្អាតក្រៃ
លែង មានសម្បុរដ៏ប្រសើរ បានសិរៈស្រដៀងនឹងព្រហ្ម មានសក្ខី
ភវិកាយគួរឱ្យចង់មើលមិនរំលង ១ ជាអ្នកមានសីល មានសីលដ៏ចម្រើន
ប្រកបដោយសីលដ៏ចម្រើន ១ ជាអ្នកប្រាជ្ញមានប្រាជ្ញា ជាបុគ្គលទី ១ ឬទី ២
របស់ពួកព្រាហ្មណ៍ អ្នកទទួលគ្រឿងបូជា ១ បព៌ត្រព្រះភាគមដ៏ចម្រើន
ពួកព្រាហ្មណ៍ វេទបញ្ញាមនុស្សដែលប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង
ជាព្រាហ្មណ៍ (មនុស្សដែលប្រកបដោយអង្គ ៥នេះ) កាលបើកាល
ថា ខ្លួនទុំជាព្រាហ្មណ៍ដូច្នោះ ឈ្មោះថា និយាយដោយប្រពៃផង មិន
ត្រូវមុសារាជផង ។

[១៨៧] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បណ្តា
អង្គទាំង៥ប្រការនេះ អ្នកអាចរលឹកអង្គ ១ ចេញ ហើយបញ្ញត្តិមនុស្ស
ដែលប្រកបដោយអង្គត្រឹមតែ ២ ថាជាព្រាហ្មណ៍វិញ (មនុស្សដែល
ប្រកបដោយអង្គ ២ នោះ) កាលបើកាលថា ខ្លួនទុំជាព្រាហ្មណ៍ដូច្នោះ
ឈ្មោះថា និយាយដោយប្រពៃផង មិនត្រូវមុសារាជផង គឺបាន
ឬទេ ។ រសាណទណ្ឌព្រាហ្មណ៍ទូលថា បព៌ត្រព្រះភាគមដ៏ចម្រើន អាច
បញ្ញត្តិបាន បព៌ត្រព្រះភាគមដ៏ចម្រើន ក៏បណ្តាអង្គទាំង ៥ យើងរលឹកអង្គ
គឺសម្បុរចេញ ជុំវិញសម្បុរនឹងយកជាការពុំបាន បព៌ត្រព្រះភាគមដ៏ចម្រើន

ព្រាហ្មណោ ឧកតោ សុជាតោ ហោតិ មាតិកោ ច
 មិតិកោ ច សំសុទ្ធក្ខណ៍កោ យាវ សន្តមា មិតា-
 មហាយុកា អក្ខតោ អនុបក្ខតោ ជាតិវនោ អដ្ឋាយ-
 កោ ច ហោតិ មន្តនេ វិញ្ញាណំ វេទានំ ចារុត្ថ សនិយ-
 ណុកេតុកានំ សាក្ករម្យកេនានំ ឥតិហាសមញ្ញានំ
 បទកោ វេយ្យាករណោ លោកាយតមហាបុរិសលក្ខ-
 ណេសុ អនវយោ សីលវា ច ហោតិ វុឌ្ឍិសីលំ វុឌ្ឍិសិ-
 លេន សមញ្ញាតតោ បណ្ឌិតោ ច ហោតិ មេទាវី
 បវេនា វា ទុតិយោ វា ពូជំ^(១) បក្កណ្ណញ្ញានំ ឥមេហិ
 ទោ កោ តោតម ចត្វហិ អន្តេហិ សមញ្ញាតតំ
 ព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណំ បញ្ញាបេតុំ ព្រាហ្មណោស្មីតិ
 ច វនោនោ សម្មា វនេយ្យេ ន ច បទ មុសាវាទំ
 អាបដ្ឋេយ្យតិ ។

[១៨៨] ឥមេសំ បទ ព្រាហ្មណា ចតុត្ថំ អន្តោទំ
 សញ្ញា ឯកំ អន្តំ វេបយំត្វា តិហិ អន្តេហិ សមញ្ញាតតំ
 ព្រាហ្មណំ បញ្ញាបេតុំ ព្រាហ្មណោស្មីតិ ច វនោនោ

១. ឧ. ប. សុត្តំ ។

ព្រាហ្មណំ (ដែលប្រកប ដោយអង្គត្រីមកែ ២ នោះ) គឺជាអ្នកមាន
 ជាតិដ៏ល្អ ចាំបំបែកលោក គឺចំលោកទានិមាតា ទីនិចំលោកទានិបិតា
 កើតអំពីវិទូដ៏បរិសុទ្ធស្អាត ផលអំពីកំណែនៃដីដូនដីតាជាគំរូ ពីមក មិន
 ដែលមានទរណា ពោលពោសតិះដៀល ដោយពោលដល់ជាតិកំណើត
 បាន១ ជាអ្នករាយមន្ត ចេះចាំមន្ត ជាអ្នកដល់ខ្លូប្រិយនៃត្រៃវិទុក្រមចាំនិ
 កម្មិនិយណុ កម្មិកកុកៈ ព្រមចាំនិក្ខរម្យកេតិសិក្ខានិទិវិក្ខិ ដែល
 មានកម្មវិធីសាសៈជាគំរូ ៤ ជាអ្នកស្គាល់បទនិវេយ្យករណ៍ ជាអ្នកមិន
 ទេវយ គឺស្ងាត់ដំនាញក្នុងលោកាយតសាស្ត្រ ទីនិមហាបុរិសលក្ខណ-
 ព្យាវណេសាស្ត្រ ១ ជាអ្នកមានសីល មានសីលដ៏ចំរើន ប្រកបដោយសីល
 ដ៏ចំរើន ១ ជាអ្នកប្រាជ្ញមានប្រាជ្ញា ជាបុគ្គលទី ១ ឬទី ២ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍
 អ្នកទទួលខ្លូត្រៀមបូជា ១ បតិគ្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ពួកព្រាហ្មណ៍
 បញ្ញាតមនុស្ស ដែលប្រកបដោយអង្គត្រីមកែ ២ នេះឯង ថាជាព្រាហ្មណ៍
 (មនុស្សដែលប្រកបដោយអង្គ២នេះ) តាលហើពោលថា ខ្លួនខ្ញុំជាព្រាហ្មណ៍
 ដូច្នោះ លឿនថា និយាយដោយប្រកែកផង មិនត្រូវមុសាវាទផង ។

[១៨៨] ព្រះមានព្រះភាគ ច្រងំត្រាស់សួរថា មូលព្រាហ្មណ៍
 បណ្តាអង្គចាំនិ ២ នេះ អ្នកកាចលើកអង្គ ១ ចេញ ហើយបញ្ញត្តិមនុស្ស
 ដែលប្រកប ដោយអង្គត្រីមកែ ៣ ថាជាព្រាហ្មណ៍វិញ (មនុស្ស

សង្ហា វរទេយ្យ ១ ៨ ៨១ មុសាវាដំ អាមជ្ជេយ្យាតិ ។
 សន្តា ភោ ភោតម ឥមេសំ ហំ ភោ ភោតម ចត្តន្តិ
 អង្គានំ មន្តេ វេសយាម ភី ហិ មន្តា កវិស្សន្តិ
 យតោ ទោ ភោ ភោតម^(១) ប្រាហ្មណោ ឧគតោ
 សុដាតោ ហោតិ មាតិកោ ច មិតិកោ ច សំសុទ្ធក-
 ហណិកោ យាវ សន្តមា មិតាមហយុតា អក្កុតោ
 អនុមត្តោ ជាតិវរទេន សីលវា ច ហោតិ វុឡ្យសីល
 វុឡ្យសីលេន សមញ្ញតោ ចណ្ឌិតោ ច ហោតិ មេហវ
 ចវេហោ វា នុតិយោ វា វូជិ^(២) មត្តណ្ណានំ ឥមេ-
 ហិ ទោ ភោ ភោតម ភីហិ អង្គេហិ សមញ្ញតតំ
 ប្រាហ្មណោ ប្រាហ្មណំ មញ្ញមេន្តិ ប្រាហ្មណស្មីតិ ច
 វរទោតោ សង្ហា វរទេយ្យ ១ ៨ ៨១ មុសាវាដំ
 អាមជ្ជេយ្យាតិ ។

១ ១. ភោតមាតំ ១ វិស្សន្តិ ។ ២ ១. ម. សុតំ ។

(ដែលប្រកបដោយអង្គព្យាគោះ) កាលបើពោលថា ខ្លួនខ្ញុំជាប្រាហ្មណ៍ដូច្នោះ
 ឈ្មោះថា វិយាយដោយប្រពៃផង មិនត្រូវមុសាវាដំផង កើតបានទេ ។
 សោណទណ្ឌប្រាហ្មណ៍ទូលថា បពិត្រព្រះភោតមដ៏ចំរើន អាចបញ្ចក
 បាន បពិត្រព្រះភោតមដ៏ចំរើន ក៏បណ្តាអង្គតាំង ៤ នេះ យើងលើក
 អង្គ ភីមន្តេចេញ ជូនមន្តនឹងធ្វើអ្វីកើត បពិត្រព្រះភោតមដ៏ចំរើន
 ប្រាហ្មណ៍ (ដែលប្រកបដោយអង្គត្រឹមតែ ព្យាគោះ) គឺជាអ្នកមានជាន
 ដ៏ល្អទាំងពីរវិណាក គឺវិណាកខាងមាតានិងវិណាកខាងបិតា កើតអំពី
 ផ្នែកដំបូងសុទ្ធស្អាត ដកបំណែកនៃដីដូនដីតាជាគំរប់ ៧ មក មិនដែល
 មាននរណា ពោលទោសកិះដៀល ដោយពោលដល់ជាកំណើតបានទេ
 ជាអ្នកមានសីល មានសីលដ៏ចំរើន ប្រកបដោយសីលដ៏ចំរើន ១ ជាអ្នក
 ប្រាជ្ញមានប្រាជ្ញា ជាបុគ្គលទី ១ ឬទី ២ របស់គូគ្រាហ្មណ៍ អ្នកទទួល
 គ្រឿងឬទី ១ បពិត្រព្រះភោតមដ៏ចំរើន គូគ្រាហ្មណ៍ រមែងបញ្ចក
 បទុស្សវដែលប្រកបដោយអង្គត្រឹមតែ ព្យាគោះនេះឯង ថាជាប្រាហ្មណ៍ (មនុស្ស
 ដែលប្រកបដោយអង្គ ព្យាគោះ) កាលបើពោលថា ខ្លួនខ្ញុំជាប្រាហ្មណ៍
 ដូច្នោះ ឈ្មោះថា វិយាយដោយប្រពៃផង មិនត្រូវមុសាវាដំផង ។

[១៧៧] ឥមេសំ មន ប្រាហ្មណ តំណ្ហំ អង្គាធំ
 សត្តា ឯតំ អង្គំ វេយយិត្តា ផ្ទីហំ អន្តេហំ សមន្តាគតំ
 ប្រាហ្មណំ មញ្ញាមេតុំ ប្រាហ្មណោស្មីតិ ច វេទនាទោ
 សង្ខា វេទយ្យ ទ ច មន មុសាវាធំ អាមជ្ជេយ្យតិ ។
 សត្តា ភោ ភោតម ឥមេសំ ហំ ភោ ភោតម តំណ្ហំ
 អង្គាធំ ជាតិ វេយយាម តិ ហំ ជាតិ កាវស្សតិ
 យោ ទោ ភោ ភោតម ប្រាហ្មណោ សីលវា ច ហោតិ
 វុឌ្ឍសីលី វុឌ្ឍសីលេន សមន្តាគតោ មណ្ឌិតោ ច
 ហោតិ មេតាវី មវេនោ វា ធុតិយោ វា ម្លដំ មត្តន្តាត្តាធំ
 ឥមេហំ ទោ ភោ ភោតម ផ្ទីហំ អន្តេហំ សមន្តា-
 គតំ ប្រាហ្មណា ប្រាហ្មណំ មញ្ញាមេតុំ ប្រាហ្មណោស្មីតិ
 ច វេទនាទោ សង្ខា វេទយ្យ ទ ច មន មុសាវាធំ
 អាមជ្ជេយ្យតិ ។

[១៧៧] ព្រះនាគព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍
 បណ្តាអង្គទាំង ៣ នេះ អ្នកអាចលើកអង្គ ១ ចេញ ហើយបញ្ជាក់មុខស្រូវ
 ដែលប្រកបដោយអង្គត្រឹមតែ ២ ថាជាប្រាហ្មណ៍វិញ (មនុស្សប្រកប
 ដោយអង្គ ២ នោះ) កាលបើពេលថា ខ្លួនខ្ញុំជាប្រាហ្មណ៍ ដូច្នោះ
 ឈ្មោះថា និយាយដោយប្រកែកផង មិនត្រូវមុសាវាធំផង កើតបានឬទេ ។
 សោណទណ្ឌប្រាហ្មណ៍ទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អាចបញ្ជាក់
 បាន បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ក៏បណ្តាអង្គទាំង ៣ នេះ យើងលើក
 អង្គ គឺជាតិចេញ ផ្សិតជាតិទាំងអស់ក៏ត បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ប្រាហ្មណ៍ (ដែលប្រកបដោយអង្គត្រឹមតែ ២ នោះ) គឺជាអ្នកមានសីល
 មានសីលដ៏ចម្រើន ប្រកបដោយសីលដ៏ចម្រើន ១ ជាអ្នកប្រាជ្ញមានប្រាជ្ញា
 ជាបុគ្គលទី ១ ឬទី ២ របស់ពួកប្រាហ្មណ៍ អ្នកទទួលគ្រឿងបូជា ១
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពួកប្រាហ្មណ៍ វេទនបញ្ជាក់មុខស្រូវដែលប្រកប
 ដោយអង្គ ត្រឹមតែ ២ នេះឯង ថាជាប្រាហ្មណ៍ (មនុស្សដែលប្រកប
 ដោយអង្គ ២ នេះ) កាលបើពេលថា ខ្លួនខ្ញុំជាប្រាហ្មណ៍ដូច្នោះ ឈ្មោះ
 ថា និយាយដោយប្រកែកផង មិនត្រូវមុសាវាធំផង ។

[១៧០] ឃី វុត្តេ តេ ព្រាហ្មណា សោណទណ្ឌិ
 ព្រាហ្មណិ ឯតទភេតុំ មា កវំ សោណទណ្ឌោ ឃី
 អវច មា កវំ សោណទណ្ឌោ ឃី អវច អបវទតិ
 កវំ សោណទណ្ឌោ វណ្ណិ អបវទតិ មន្ត អបវទតិ
 ជាតិ ឯកំសេច កវំ សោណទណ្ឌោ សមណស្សៈ
 យេវ(១) តោតមស្ស វាទិ អនុបក្កន្ធនីតិ ។ អថទោ
 កកវា តេ ព្រាហ្មណោ ឯតទភេត សវេ ទោ គុញ្ញកំ
 ព្រាហ្មណាទំ ឃី ហោតិ អប្បស្សតោ ច សោណ-
 ទណ្ឌោ ព្រាហ្មណោ អកល្យណាវក្ក្ករណោ ច សោ-
 ណទណ្ឌោ ព្រាហ្មណោ ធុប្បញ្ញោ ច សោណទណ្ឌោ
 ព្រាហ្មណោ ទ ច បហោតិ សោណទណ្ឌោ ព្រាហ្ម-
 ណោ សមណោ តោតមេច សន្តិ អស្មំ វចេន បតិ-
 មន្តេត្តំ តិដ្ឋតុ សោណទណ្ឌោ ព្រាហ្មណោ គុត្ត
 មយា សន្តិ មន្តេត្តិ សវេ បទ គុញ្ញកំ ព្រាហ្មណាទំ
 ឃី ហោតិ កហុស្សតោ ច សោណទណ្ឌោ ព្រាហ្មណោ
 កល្យណាវក្ក្ករណោ ច សោណទណ្ឌោ ព្រាហ្មណោ

១ ឧ. សមណស្ស ។ ម. សមណស្ស ។

[១៧០] កាលវដលសោណទណ្ឌព្រាហ្មណំ ពោលយ៉ាងនេះហើយ
 ពួកព្រាហ្មណំទាំងនោះ ក៏បាទនិយាយនឹងសោណទណ្ឌព្រាហ្មណំថ្មីចុះ
 ថា សោណទណ្ឌដំបើង កុំនិយាយយ៉ាងនេះ សោណទណ្ឌដំបើង
 កុំនិយាយយ៉ាងនេះឡើយ សោណទណ្ឌដំបើង និយាយបង្កាប់សម្បុរ
 ឯយាយបង្កាប់មន្ត និយាយបង្កាប់ជាតិ សោណទណ្ឌដំបើង បណ្តោយ
 ភាមវៈ របស់ព្រះសមណគោតម ដោយចំណែកមួយហើយភើ ។ គ្រា
 នោះ ព្រះមាទព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងពួកព្រាហ្មណំទាំងនោះដូច្នោះថា
 បើអ្នកទាំងឡាយជាព្រាហ្មណំមានសេចក្តីយល់ឃើញថា សោណទណ្ឌ-
 ព្រាហ្មណំ ជាមនុស្សចេះជំនិកចផង សោណទណ្ឌព្រាហ្មណំ ពោលពាក្យ
 បំបិទរោងផង សោណទណ្ឌព្រាហ្មណំជាអ្នកដកប្រាជ្ញាផង សោណទណ្ឌ-
 ព្រាហ្មណំ ទំនល្មមនឹងនិយាយឆ្លើយឆ្លងពាក្យនេះ ជាមួយនឹងព្រះសមណ-
 គោតមបាទផង សោណទណ្ឌព្រាហ្មណំ ចូរឈប់ចុះ អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរនិយាយឆ្លើយឆ្លងជាមួយនឹងគេវាឆ្លើយ កែប្រែអ្នកទាំងឡាយជាព្រាហ្ម-
 ណំមានសេចក្តីយល់ឃើញយ៉ាងនេះថា សោណទណ្ឌព្រាហ្មណំជាមនុស្ស
 ចេះជំនិកច្រើនផង សោណទណ្ឌព្រាហ្មណំ ពោលពាក្យពីរោះផង

បណ្ឌិតោ ៥ សោណទណ្ឌក្រាហ្វិក បណ្ឌិតោ ៥
សោណទណ្ឌក្រាហ្វិក សមណោ តោតមេន
សន្តិ អស្មី វេទេ បតិមន្តេត្ថិ តិដ្ឋជ កុម្មេ សោណ-
ទណ្ឌក្រាហ្វិក មយា សន្តិ បតិមន្តេត្ថិ ។

[១៧១] ឃី វុត្តេ សោណទណ្ឌក្រាហ្វិក ក-
កវន្តំ ឯតទេវេន តិដ្ឋតុ កវំ តោតមោ តុណ្ណិ កវំ តោត-
មោ យោតុ អមាមេវ តេសំ សមាទម្មេន បដិវេទំ
កវំស្សមីតិ ។ អថទោ សោណទណ្ឌក្រាហ្វិក(១) តេ ក្រាហ្វិ-
កោ ឯតទេវេន មា កវន្តោ ឃី អវត្ថុតុ មា កវន្តោ
ឃី អវត្ថុតុ អបវនតិ កវំ សោណទណ្ឌក្រាហ្វិក
វណ្ណំ អបវនតិ មន្តេ អបវនតិ ជាតិ ឯកំសេន កវំ
សោណទណ្ឌក្រាហ្វិក សមណស្សេវ តោតមស្ស
វាទំ អនុបត្តេត្ថិ ជាតិ កោ អបវនតិ វណ្ណំ វា
មន្តេ វា ជាតិ វាតិ ។

១. ឃ. សោណទណ្ឌក្រាហ្វិក ។

សោណទណ្ឌក្រាហ្វិក ជាអ្នកប្រាជ្ញផង សោណទណ្ឌក្រាហ្វិក
ឈ្នួមនឹងនិយាយឆ្លើយឆ្លងពាក្យនេះ ជាមួយនឹងព្រះសមណតោតមេនផង
អ្នកទាំងឡាយ ចូរឈប់ចុះ ចូរឱ្យសោណទណ្ឌក្រាហ្វិកនិយាយឆ្លើយ
ឆ្លងជាមួយនឹងគាត់វិញ ។

[១៧១] កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
សោណទណ្ឌក្រាហ្វិក បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា សូម
ព្រះតោតមដំចំរើន បង្គំសិនចុះ សូមព្រះតោតមដំចំរើន គង់ស្ងៀមចុះ
ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងធ្វើឱ្យពាក្យសបត ប្រកបដោយហេតុ ដល់ក្រាហ្វិកទាំងនោះ
វិញ ។ លំដាប់នោះ សោណទណ្ឌក្រាហ្វិកបាននិយាយនឹងក្រាហ្វិក
ទាំងនោះដូច្នោះថា ខ្ញែអ្នកទាំងឡាយដំចំរើន អ្នកទាំងឡាយកុំពោល
យ៉ាងនេះឡើយ ខ្ញែអ្នកទាំងឡាយដំចំរើន អ្នកទាំងឡាយកុំពោលយ៉ាង
នេះថា សោណទណ្ឌក្រាហ្វិកដំចំរើន និយាយបង្គាប់សម្បុរ និយាយ
បង្គាប់មន្ត និយាយបង្គាប់ជាតិ សោណទណ្ឌក្រាហ្វិកដំចំរើនបរណ្តាយ
កាមវេទរបស់ព្រះសមណតោតម ដោយចំណែកមួយដូច្នោះឡើយ ម្ចាស់
អ្នកដំចំរើនទាំងឡាយ ខ្ញុំមិនមែននិយាយបង្គាប់សម្បុរ ឬមន្តនឹងជាតិទេ ។

[១៧២] តេន ខេ បទ សមយេន សោណទណ្ណាស្ស
 ព្រាហ្មណស្ស កាតំនេយ្យោ អន្តំកោ ខាម មាណា-
 វកោ ឥស្សំ បរិសាយំ ចិសំប្លោ ហោតិ ។ អថខេ
 សោណទណ្ណោ ព្រាហ្មណោ តេ ព្រាហ្មណោ ឯតទេវេច
 បស្សន្តំ នោ កោប្លោ ឥមំ អន្តំកំ មាណាវកំ អន្តាតំ
 កាតំនេយ្យន្តំ ។ ឯវំ កោ អន្តំកោ ខេ កោ មាណា-
 វកោ អភិក្កោ ទស្សនីយោ ចាសាទំកោ បរមាយ
 វណ្ណាចាត្តវតាយ សមន្តាគតោ ព្រាហ្មវណ្ណិ ព្រាហ្មវណ្ណសិ
 អក្កុទ្ធាវកោសោ ទស្សនាយ ខាស្ស ឥមិស្សំ បរិសា-
 យំ^(១) សមសរោ អត្ថំ វណ្ណោ វេចេត្តា សមណំ
 តោតមំ ។ អន្តំកោ ខេ កោ មាណាវកោ អជ្ឈិ-
 យកោ មទ្គនកេ តិណ្ណំ វេទានំ ចារត្ថ សនិយណ្ណា-
 តេត្ថកាទំ សាត្តាប្បវេទានំ ឥតិហាសបព្វមាទំ
 បទកោ វេយ្យាករណោ លោកាយ ឥមហាបុរិស-
 លត្តាលោសុ អទវយោ អហមស្ស មន្តេ វិចេតា

១ ១. និច្ចស្ស បរិសាយ ។

[១៧២] សម័យនោះឯង មានមាណព (មនុស្សជំទង់) ម្នាក់
 ឈ្មោះអន្តិកៈ ត្រូវជាក្មួយសោណទណ្ណព្រាហ្មណ៍ អន្តិយក្នុងភូមិសិស្ស
 ទៅវេជ្ជ ។ លំដាប់នោះ សោណទណ្ណព្រាហ្មណ៍ បាននិយាយនឹងពួក
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះដូច្នេះថា អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ បានឃើញមាណព
 ឈ្មោះអន្តិកៈនេះជាក្មួយយើងវេជ្ជបុរោ ។ ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ក៏ឆ្លើយ
 ថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន បានឃើញវេជ្ជ បពិត្រលោកដ៏ចំរើន អន្តិក-
 មាណព មានរូបឬ គួរពិភពិល មើលមើល គួរជ្រះថ្លា ប្រកបដោយ
 សម្បុរម៉ែល្អិត្រវៃលង មានសម្បុរវ័ញ្ជស័រ មានសរិះស្រដៀងនឹងព្រហ្ម
 មានសក្តិវង្សកាយ គួរឲ្យចង់មើលមិនលែង ក្នុងបរិសិស្សនេះ គេអ្នក
 ណាឲ្យមានសម្បុរស្មើនឹងអន្តិកមាណពនេះ គ្មានឡើយ លើកលែងតែ
 ព្រះសមណគោតមទេពញ ។ សោណទណ្ណព្រាហ្មណ៍ពោលថា ម្ចាស់អ្នក
 ទាំងឡាយដ៏ចំរើន អន្តិកមាណព ជាអ្នកយមន្ត ចេះចាំមន្ត ជាអ្នក
 ផល់ទូរត្រើយវែងត្រូវវេជ្ជ ព្រមទាំងឥម្ហរ ឱយណ្ណ ឥម្ហរ កេតុកៈ អត្ត-
 ប្បវេទនិសំគូនីនិមិត្ត ដែលមានឥម្ហរឥតិហាសៈជាគំរប់ ៥ ជាអ្នកចាំ
 ស្តាប់ខ្យល់នឹងវេយ្យាករណ៍ ជាអ្នកស្តាប់ដំនាញ ក្នុងលោកាយគសាស្ត្រ
 នឹងមហាបុរិសលុណត្យករណេសាស្ត្រ ឯង្គំជាអ្នកបង្រៀនមន្ត ផល់វេជ្ជ

អង្គកោ ទោ កោ មាលាវកោ ឧតតោ សុជាតោ មាត់-
 កោ ច មិតតោ ច សិស្សទ្ធក្កហាលាកោ យាវ សត្តមា
 មិតតមហយុតា អត្តតោ អនុបត្តាដ្ឋា ជាតិវនន
 អហមស្ស មាតាមិតរោ ជាទាមិ អង្គកោ ទោ កោ
 មាលាវកោ មាលាវិម ហនេយ្យ អនិទ្ធិមិ អាទិយេយ្យ
 បរទាវិម កន្ទេយ្យ មុសាមិ កាសេយ្យ មជ្ជិមិ មិវេយ្យ
 ឯតុនាមិ^(១) កី វណ្ណា កាវស្សតិ កី មត្តា^(២) កី ជាតិ
 យតោ ទោ កោ ព្រាហ្មណោ សីលវា ច ហោតិ
 វុឡសីលី វុឡសីលេន សមន្តាគតោ បណ្ឌិតោ ច
 ហោតិ មេទាវី បមហោ វា ទុតិយោ វា បូជី បត្តណ្ណាដ្ឋាដិ
 វមេហិ ទោ កោ ទ្ធិហិ អង្គហិ សមន្តាគតិ ព្រាហ្មណោ
 ព្រាហ្មណំ បញ្ចមេដ្ឋិ ព្រាហ្មណោស្មីតិ ច វនមាដោ
 សម្មា វនេយ្យ ទ ច បទ មុសាវាដិ អាចន្ទេយ្យតិ ។

១ ខ. ឆ. ឯតុនាមិ ហោ វ ២ ឆ. មត្ត ។

ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ឯអង្គកម្ពុជាកថាមានជាតិដ៏ល្អទាំងពីរចំណែក
 គឺចំណែកទាំងបាតានិងចំណែកទាំងបិតា កើតអំពីវដ្តដំបូងសុទ្ធស្អាត ដល់
 អំពីចំណែកដ៏ដូនដីគាត់ជាគំរាប់ ជមក មិនដែលមាននរណាមួយពោលពោស
 គំរះជឿល ដោយពោលដល់ជាតិកំណើតបាន រ៉ូក្រិស្តាល់មាតាបិតារបស់វា
 ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន តែអង្គកម្ពុជាកថាសម្រាប់សក្ខុៗ យកទ្រព្យ
 ដែលគេមិនបានឱ្យខ្លះ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកិរិយាអ្នកដទៃខ្លះ និងយាយកុហក
 ខ្លះ ដឹកទឹកស្រវឹងខ្លះ ដទៃបើបើលើកយកសេចក្តីនេះមកនិយាយ វណ្ណៈ
 និងយកជាការអ្វីបាន មន្តនិងយកជាការអ្វីបាន ជាតិនិងយកជាការអ្វីបាន
 ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយ ដ៏ចំរើន ព្រាហ្មណ៍ (ដែលប្រកបដោយអង្គ២)
 គឺជាអ្នកមានសីល មានសីលដ៏ចំរើន ប្រកបដោយសីលដ៏ចំរើន ១ ជា
 អ្នកប្រាជ្ញមានប្រាជ្ញា ជាបុគ្គលទី១ឬទី២ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍ អ្នកទទួល
 គ្រឿងបូជា ១ ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ពួកព្រាហ្មណ៍ វមនិបត្តាត
 មនុស្ស ដែលប្រកបដោយអង្គ គ្រឹមតែ ២ នេះឯង ថាជាព្រាហ្មណ៍
 (មនុស្សដែលប្រកបដោយអង្គ ២ នេះ) កាលបើពោលថា ខ្លួនខ្ញុំជា
 ព្រាហ្មណ៍ដូច្នោះ ឈ្មោះថា និយាយដោយប្រកែកផង មិនត្រូវមុសាវាទ
 ផង ។

[១៧៣] ឥមេសំ បទ ព្រាហ្មណ ផ្គុំផ្គំ អង្គានិ
 សន្តា ឯតំ អង្គី ឥមយំត្វា ឯកេន អង្គេន សមន្តាតតំ
 ព្រាហ្មណំ បញ្ញាបេតុំ ព្រាហ្មណោស្មីតិ ច វេទមាទោ
 សន្តា វេទយ្យ ទ ច បទ មុសាវាទំ អាបដ្ឋេយ្យាតិ ។
 ទោ ហិទំ កោ កោតម សីលបរិទោតា ហំ កោ
 កោតម បញ្ញា បញ្ញាបរិទោតំ^(១) សីលំ យន្ត សីលំ តត្ថ
 បញ្ញា យន្ត បញ្ញា តត្ថ សីលំ សីលវតោ បញ្ញា បញ្ញា-
 តោ សីលំ សីលប្បញ្ញាណញ បទ លោកស្មី អត្តមត្តា-
 យតិ សេយ្យថាបិ កោ កោតម ហេតុន វា ហត្ថំ គោ-
 វេយ្យ ទាទេន វា ទាទំ ទោវេយ្យ វិវមេវ ទោ កោ កោតម
 សីលបរិទោតា បញ្ញា បញ្ញាបរិទោតំ សីលំ យន្ត សីលំ
 តត្ថ បញ្ញា យន្ត បញ្ញា តត្ថ សីលំ សីលវតោ បញ្ញា

១ ១. បញ្ញាបរិទោតំ ។

(១៧៣) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្រាស់សួរថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 បណ្តាអង្គទាំង២នេះ អ្នកអាចលើកអង្គមួយចេញ ហើយបញ្ចកមុនុស្ស
 ដែលប្រកបដោយអង្គត្រឹមត្រូវ ថាជាព្រាហ្មណ៍វិញ (ទាំងមនុស្សដែល
 ប្រកបដោយអង្គត្រឹមត្រូវនោះ) កាលបើកាលថា ខ្លួនខ្ញុំជាព្រាហ្មណ៍ដូច្នោះ
 ឈ្មោះថា និយាយដោយច្រវែងផង មិនត្រូវមុសាវាទផង តើបានឬទេ ។
 លោកទណ្ឌព្រាហ្មណ៍ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះភាគមដិចំរើន អង្គ
 ទាំង២នេះ នឹងលើកអង្គណាមួយចេញមិនបានទេ បពិត្រព្រះភាគមដិ
 ចំរើន ដ្បិតប្រាជ្ញាវេទនិជំរះសីលឱ្យបរិសុទ្ធ សីលលោកកំរើមនិជំរះប្រាជ្ញា
 ឱ្យបរិសុទ្ធរដែរ សីលនៅត្រង់ណា ប្រាជ្ញាក៏នៅត្រង់នោះ ប្រាជ្ញានៅ
 ត្រង់ណា សីលក៏នៅត្រង់នោះដែរ អ្នកមានសីលក៏មានប្រាជ្ញា អ្នកមាន
 ប្រាជ្ញាក៏មានសីល ឯសីលនឹងប្រាជ្ញាប្រាកដជាគុណធម៌ប្រសើរក្នុងលោក
 បពិត្រព្រះភាគមដិចំរើន បុគ្គលលាងដៃ ដោយដៃក្តី លាងជើង ដោយ
 ជើងក្តី សេចក្តីនេះមានឧបមាហិង្សាមិញ បពិត្រព្រះភាគមដិចំរើន
 មានឧបមេយ្យដូចជា ប្រាជ្ញា វេទនិជំរះសីលឱ្យបរិសុទ្ធ សីលលោក
 កំរើមនិជំរះប្រាជ្ញាឱ្យបរិសុទ្ធរដែរ សីលនៅត្រង់ណា ប្រាជ្ញាក៏នៅត្រង់នោះ
 ប្រាជ្ញានៅត្រង់ណា សីលក៏នៅត្រង់នោះដែរ អ្នកមានសីលក៏មានប្រាជ្ញា

សោណទណ្ឌសូត្រ សីលប្បញ្ញាណថា

ចញ្ញាវតោ សីលំ សីលប្បញ្ញាណញ្ច បទ លោកស្មី
អក្កមត្តាយត្ថិតិ ។

[១៧២] ឯវមេតំ ព្រាហ្មណ ឯវមេតំ ព្រាហ្មណ
សីលបរិទោតា ហិ ព្រាហ្មណ ចញ្ញា ចញ្ញាបរិទោតំ
សីលំ យត្តុ សីលំ តត្តុ ចញ្ញា យត្តុ ចញ្ញា តត្តុ
សីលំ សីលវតោ ចញ្ញា ចញ្ញាវតោ សីលំ សីល-
ប្បញ្ញាណញ្ច បទ លោកស្មី អក្កមត្តាយត្ថិ សេយ្យ-
ជាបិ ព្រាហ្មណ ហត្ថេន វា ហត្ថំ ទោវេយ្យ ទាទេន
វា ទានំ ទោវេយ្យ ឯវមេវ ទោ ព្រាហ្មណ សីល-
បរិទោតា ចញ្ញា ចញ្ញាបរិទោតំ សីលំ យត្តុ សីលំ
តត្តុ ចញ្ញា យត្តុ ចញ្ញា តត្តុ សីលំ សីល-
វតោ ចញ្ញា ចញ្ញាវតោ សីលំ សីលប្បញ្ញាណញ្ច
បទ លោកស្មី អក្កមត្តាយត្ថិតិ កកមំ បទ តិ
ព្រាហ្មណ សីលំ កកមា បទ សា ចញ្ញាតំ ។

សោណទណ្ឌសូត្រ ពោលអំពីសីលដ៏ចញ្ញា

អ្នកមានប្រាជ្ញាក៏មានសីល ឯសីលនឹងប្រាជ្ញានេះ អ្នកប្រាជ្ញក៏ត្រូវពោល
ថាជាកុណាធម៌ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលោក ។

[១៧២] ព្រះមានព្រះភាគ ច្រើនត្រាស់តបថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
សេចក្តីខ្ចុះយ៉ាងហ្នឹងហើយ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ សេចក្តីខ្ចុះយ៉ាងហ្នឹងហើយ
ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ដូនប្រាជ្ញ វេមនីជីវេសីលឱ្យបរិសុទ្ធ សីលសោក
ក៏វេមនីជីវេប្រាជ្ញាឱ្យបរិសុទ្ធក៏ដរ សីលនៅត្រង់ណា ប្រាជ្ញាក៏នៅត្រង់នោះ
ប្រាជ្ញានៅត្រង់ណា សីលក៏នៅត្រង់នោះដរ អ្នកមានសីលក៏មានប្រាជ្ញា
អ្នកមានប្រាជ្ញាក៏មានសីល ឯសីលនឹងប្រាជ្ញា អ្នកប្រាជ្ញក៏ត្រូវពោលថា
ជាកុណាធម៌ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលោក ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលលាងវែងដោយ
ដៃក្តី លាងជើងដោយដៃក្តី សេចក្តីខេមោនឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់
ព្រាហ្មណ៍ មានឧបមេយ្យដូចជាប្រាជ្ញា វេមនីជីវេសីលឱ្យបរិសុទ្ធ សីល
សោក ក៏វេមនីជីវេប្រាជ្ញាឱ្យបរិសុទ្ធក៏ដរ សីលនៅត្រង់ណា ប្រាជ្ញាក៏នៅ
ត្រង់នោះ ប្រាជ្ញានៅត្រង់ណា សីលក៏នៅត្រង់នោះដរ អ្នកមានសីល
ក៏មានប្រាជ្ញា អ្នកមានប្រាជ្ញាក៏មានសីល ឯសីលនឹងប្រាជ្ញា អ្នកប្រាជ្ញ
ក៏ត្រូវពោលថាជាកុណាធម៌ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលោក ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ចុះសីល
នោះដូចម្តេច ប្រាជ្ញានោះដូចម្តេច ។ សោណទណ្ឌព្រាហ្មណ៍ ក្រាប

ឯត្តកថា ៥^(១) មយំ កោ កោតម តំស្មី^(២)
អនុ សាទុ រត កវន្តិយេវ^(៣) កោតមំ បដិកាតុ
ឯតស្ស កាសិកស្ស អនោតិ ។

[១៧៥] គេធម៌ ព្រាហ្មណ សុណាហិ សាទុកំ
មនសិករោហិ កាសិកស្សមីតិ ។ ឯវិ កោតិ ទោ
សោណនិលោក ព្រាហ្មណោ កកវតោ បទ្កស្សេសិ ។
កកវ ឯតនេច ឥឯ ព្រាហ្មណ គតាកតោ លោ-
កោ ឧប្បជ្ជតិ អហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ។ បេ ។
(យថា សាមញ្ញផលេ ឯវិ វិញ្ញាវេនតិ) ។ បេ ។
ឯវិ ទោ បទ ព្រាហ្មណ កិកុ សីលសម្មុទ្ធោ
ហោតិ ។ ឥនំបិ ទោ តំ ព្រាហ្មណ សីលិ ។
បថមំ ឈានំ ឧបសម្មុទ្ធវិហារតិ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។
តតិយំ ឈានំ ។ តតុត្តំ ឈានំ ឧបសម្មុទ្ធវិហារតិ
។ បេ ។ ញាណនិស្សាយ ធិត្តំ អភិធិហារតិ អភិធិច្ឆា-
មេតិ ។ បេ ។ ឥនម្យិស្ស ហោតិ បញ្ញាយ ។ បេ ។

១ ១. ធម៌ ។ ២ ១. ម. ឯតស្មី ។ ៣ ១. កវន្តិយេវ កោ ។

ចន្តិទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គត្រាស់តែបានដឹងថា សីល
នឹងប្រាថ្នាចម្រើន ឯគ្រងសេចក្តីអធិប្បាយ (មិនដឹងថា) ដូចម្តេចទេ សូម
ព្រះគោតមដំរើន ទ្រង់ត្រាស់បក្តីសេចក្តីអធិប្បាយនៃកាសិកខ្ញុំឲ្យបាន ។

[១៧៥] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ
បើដូច្នោះ ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់ ចូរអ្នកយកចិត្តទុកដាក់ឲ្យប្រពៃចុះ គតាក
នឹងសំដែងប្រាប់ ។ សោណនិលោកព្រាហ្មណ ទទួលព្រះតុទ្ធវិការបស់
ព្រះមានព្រះភាគថា យ៉ាងហ្នឹងហើយ ព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ពាក្យនេះថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ ព្រះគតាកបានកើតឡើងក្នុង
លោកនេះ ជាអហោន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ បេ។ (រឿងនេះ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីសំដែង
ឲ្យពិស្តារដូចក្នុងសាមញ្ញផលសូត្រនេះ) ។ បេ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ កិកុ
រំលងជាអ្នកចិញ្ចាញដោយសីល យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ នេះ
ឯង ដែលហៅថាសីលនោះ។ កិកុបានសម្រេចបឋមជ្ឈាន សម្រេចអិរិយា-
បថនៅ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ តតិយជ្ឈាន ។ បានសម្រេចចតុត្ថជ្ឈាន សម្រេច
អិរិយាបថនៅ ។ បេ។ កិកុចាញនាំបង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីញាណទស្សនៈ
។ បេ។ នេះឯង ជា (សេចក្តីអធិប្បាយ) នៃប្រាថ្នារបស់កិកុនោះ ។ បេ។

ជាប់ ឥត្តុត្តាយាតិ មជាតាតិ ។ ឥនធម្ម្យស្ស មោត្ត
បញ្ចាយ ។ អយំ ចោ សា ប្រាហ្មណ មញ្ញាតិ ។

[១៧៦] ឃី វុត្តេ សោណទណ្ឌោ ប្រាហ្មណោ កកវដ្ឋំ
ឯតនរោច អភិក្កដ្ឋំ កោ តោតម អភិក្កដ្ឋំ កោ តោតម
សេយ្យជាវិ កោ តោតម ធិក្កដ្ឋនិ វា ឧក្កដ្ឋេយ្យ
មជ្ជដ្ឋំ វា វិវេយ្យ ម្ពុទ្ធស្ស វា មត្តំ វា ចិក្ខុយ្យ
អនុកាវេ វា តេសប្បដ្ឋោតិ ជាយេយ្យ ចក្កុមត្តោ វា ចាមិ
ធិក្កដ្ឋនិ ឃីវេវ កោតា តោតមេន អនេកមវិយាយេន
នម្មោ មកាសិរោ ឯសាហំ កវដ្ឋំ តោតមិ សវណំ
កត្តាមិ ចម្ពុត្តា ភិក្កុសធម្មត្តា ឧបាសកំ មិ កវំ តោត-
មោ ជាបតុ អដ្ឋតក្កេ ចាណុបេតិ សវណដ្ឋនំ អធិវា-
សេតុ ច មេ កវំ តោតមោ ស្វាតាយ កត្តិ
សដ្ឋំ ភិក្កុសធម្មតាតិ ។ អធិវាសេសំ កកវា
តុណ្ណិកាវេន ។ អធិវោ សោណទណ្ឌោ ប្រាហ្មណោ

ភិក្កុសធម្មតាតិ ភិក្កុសធម្មតាតិ ។ ឧបាសកំ (ជាសេចក្តី
អធិប្បាយ) នៃប្រាជ្ញាបេសំភិក្កុសោ ។ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ ទេវធិវេស
ហៅថា ប្រាជ្ញាតោ ។

[១៧៦] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យំនិទនាហើយ
សោណទណ្ឌប្រាហ្មណ៍ បានក្រាបបង្គំទូលចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះ
ថា បតិក្រព្រះភាគមដិចំរើន ពីករណាស់ បតិក្រព្រះភាគមដិចំរើន
ពីករណាស់ បតិក្រព្រះភាគមដិចំរើន តមិវេសព្រះភាគមដិចំរើនទ្រង់
សំដែង ដោយអនេកមវិយាយ (នេះ) គួរនាដូចជាមនុស្សក្នុងវត្តដែលក្តាប់
ឬបើកបង្ហិញវត្តដែលកំបាំង ឬក៏ប្រាប់ដូរដល់អ្នកផ្សេងទៀត ពុំនោះសោត
ដូចជាមនុស្ស កាន់ប្រទ័យប្រាលប់ភ្នែកធីត្តិកដោយភិកថា មនុស្សដែល
មានភ្នែក(ភ្នំ) មើលឃើញប្រចាំងឡាយបាន ទ្រង់ព្រះអង្គសូមដល់ព្រះគា-
តមដិចំរើនផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្កុសធម្មតាផង ជាសវណៈ សូមព្រះភាគម
ដិចំរើន ប្រាប់ថា ទ្រង់ព្រះអង្គជាឧបាសក ដល់សោណទណ្ឌមន្ត្រីដោយដីក
ចាប់ដើមអំពីថ្ងៃនេះទៅ មួយទៀត សូមព្រះភាគមដិចំរើន ព្រមចាំង
ភិក្កុសធម្មតាទ្រង់ទទួលចង្ហាន់របស់ទ្រង់ព្រះអង្គ ក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ទទួលនិមន្តដោយគុណិកាត ។ លុះសោណទណ្ឌប្រាហ្មណ៍

កកវតោ អធិវាសនំ វិធិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា កកវន្តិ
អភិវាទេត្វា បទក្កិលំ កត្វា បញ្ញាមំ ។

[១៧៧] អថទោ សោណាទណ្ណោ ព្រាហ្មណោ
កស្សា រត្តិយោ អច្ចយេន សកេ ចិវេសនេ ប-
ណីតំ ទានធិយំ កោជធិយំ បដិយោនាមេត្វា កកវ-
តោ កាលំ អាណចាមេសិ កាលេន ភោ តោគម
ធិដ្ឋិតំ កត្តន្តំ ។ អថទោ កកវំ បុព្វហ្គ្លាសមយំ
ចិវាសេត្វា បត្តចិវាមាយ សន្តិ កិក្កុសធឿន
យេន សោណាទណ្ណាស្ស ព្រាហ្មណាស្ស ចិវេសនិ
តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា បញ្ញាត្ត អាសនេ ធិសីទិ ។
អថទោ សោណាទណ្ណោ ព្រាហ្មណោ តុន្តប្បុទ្ធិ
កិក្កុសធឿ បណីតេន ទានធិយេន កោជធិយេន
សហត្វា សន្តប្បេសិ សម្បវាសេ ។

[១៧៨] អថទោ សោណាទណ្ណោ ព្រាហ្មណោ
កកវន្តិ កុត្តារិ ឱ ធិតបន្តចាណិ អញ្ញាតំ ធិចំ អាសនំ
កហេត្វា ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីទោ
ទោ សោណាទណ្ណោ ព្រាហ្មណោ កកវន្តិ ឯកទេវេន

ដីនិច្ចាសំថា ព្រះអង្គទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈថ្វាយបង្គំ
លាព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយដើរចេញទៅ ។

[១៧៧] លុះដល់វេលាព្រឹកឡើង សោណទណ្ណព្រាហ្មណ៍ បង្គាប់
ជនទាំងឡាយ ឲ្យចាត់ចែងធ្វើទានធិយោហារ ដ៏ធ្លាញ់ពីសា-
ក្កន៍លំនៅរបស់ខ្លួនស្រេចហើយ ទើបចាត់ចម្រើឲ្យទៅក្រាបបង្គំទូលកត្ត-
កាល ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា ចតិក្រព្រះតោគមដ៏ចំរើន ភក្តកាល
ដល់ហើយ ចង្អុនក៏បានរៀបចំស្រេចហើយ ។ លំដាប់នោះ លុះដល់
បុព្វហ្គ្លាសម័យ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បាត្រនិទិចិវហើយ ស្តេចចូលទៅ
កាន់លំនៅវៃសោណទណ្ណព្រាហ្មណ៍ ព្រមដោយកិក្កុសធឿ ទ្រង់ឆន់លើ
អាសនៈដែលគេរៀបចំថ្វាយ ។ វេលានោះ សោណទណ្ណព្រាហ្មណ៍បាន
អង្គុសទានធិយោហារ ដ៏ធ្លាញ់ពីសា ដោយវៃដ្ឋន្តឯង ប្រគេន
ព្រះកិក្កុសធឿមានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ឲ្យឆ្អែតស្តប់ស្តល់ ក្រាត្រប្រកែក
លែងទទួលទៀត ។

[១៧៨] លំដាប់នោះ សោណទណ្ណព្រាហ្មណ៍ លុះព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់សាយស្រេច លែងលូកព្រះហស្តទៅក្នុងបាត្រហើយ ក៏កាន់
យកអាសនៈចាប់មួយ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះសោណទណ្ណ-
ព្រាហ្មណ៍ អង្គុយស្តប់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះហឫទ្រព្រ

អហត្ថោ ទោ មទ ភោ តោតម បរិសគតោ សមាថោ
 អាសនា វុដ្ឋហិត្តា ភវន្តំ តោតមំ អភិវឌេយ្យំ ភេន មិ
 សា បរិសា បរិភវេយ្យ យំ ទោ មទ សា បរិសា បរិ-
 ភវេយ្យ យសោមិ តស្ស ហាយេថ យស្ស ទោ មទ
 យសោ ហាយេថ ភោតាមិ តស្ស ហាយេយ្យំ យសោ-
 លន្តា ទោ មទ ភ្នតំ ភោតា អហត្ថោ ទោ មទ ភោ
 តោតម បរិសគតោ សមាថោ អញ្ញាលី បត្តល្លោយ្យំ
 អាសនា មេ តំ ភវំ តោតមោ បទ្កដ្ឋានំ ជាបេតុ
 អហត្ថោ ទោ មទ ភោ តោតម បរិសគតោ សមាថោ
 វេដ្ឋនំ ធិម្បញ្ញេយ្យំ សិរសា មេ តំ ភវំ តោតមោ អភិ-
 វឌនំ ជាបេតុ អហត្ថោ ទោ មទ ភោ តោតម យា-
 នតតោ សមាថោ យាថា មទ្ធារោហិត្តា ភវន្តំ តោតមំ
 អភិវឌេយ្យំ ភេន មិ សា បរិសា បរិភវេយ្យ យំ ទោ
 មទ សា បរិសា បរិភវេយ្យ យសោមិ តស្ស ហាយេថ
 យស្ស ទោ មទ យសោ ហាយេថ ភោតាមិ តស្ស

ភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមំ បើខ្ញុំព្រះអង្គកំពុងនៅក្នុងបរិសេស្ស
 ហើយនឹងក្រោកចាកភាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះភាគមជ្ឈិមំ បរិសេស្សនោះ
 មុនជាងនឹងមើលដោយខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះហេតុនោះឯង បរិសេស្សនោះ (បើ)
 មើលដោយបុគ្គលណាហើយ យសរបស់បុគ្គលនោះ ក៏នឹងសាបសូន្យទៅ
 ផង (បើ) យសរបស់បុគ្គលណាសាបសូន្យហើយ ភោគៈទាំងឡាយរបស់
 បុគ្គលនោះ ក៏នឹងសាបសូន្យទៅផង ដ្បិតភោគៈទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ
 សុទ្ធតែបានមកដោយសារយសតែប៉ុណ្ណោះ បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមំ តែ
 បើខ្ញុំព្រះអង្គកំពុងនៅក្នុងបរិសេស្ស គួរប្រណម្យអញ្ញាលីបាន សូមព្រះភាគម
 ជ្ឈិមំ ចាំទុកខ្ញុំការប្រណម្យអញ្ញាលីនោះ ថាជាការក្រោកមតិភាសនៈ
 របស់ខ្ញុំព្រះអង្គចុះ បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមំ មួយទៀត (បើ) ខ្ញុំព្រះ
 អង្គកំពុងនៅក្នុងបរិសេស្ស គួរដោះឈ្នួតក្បាលបាន សូមព្រះភាគមជ្ឈិមំ
 ចាំទុកខ្ញុំការដោះឈ្នួតក្បាលនោះ ថាជាការថ្វាយបង្គំដោយសិរ្សៈរបស់ខ្ញុំ
 ចុះ បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមំ (បើ) ខ្ញុំព្រះអង្គកំពុងបិកនៅលើយានហើយ
 ចុះពីលើយានមកថ្វាយបង្គំព្រះភាគមជ្ឈិមំ បរិសេស្សនោះមុនជាងនឹងមើល
 ដោយខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះហេតុនោះឯង បរិសេស្សនោះ (បើ) មើលដោយ
 បុគ្គលណាហើយ យសរបស់បុគ្គលនោះ ក៏នឹងសាបសូន្យទៅផង យស
 របស់បុគ្គលណាសាបសូន្យហើយ ភោគៈទាំងឡាយ របស់បុគ្គលនោះ

ហាយេយ្យំ យសោលទ្ធា ទោ បទន្តានិ ភោតា អហា-
ញោវ ទោ បទ ភោ ភោតម យានភោតា សមាថោ
បតោនលដ្ឋិ អត្តនមេយ្យំ យាថា មេ តំ ភវំ ភោតមោ
បទ្ហោភោតានិ ជាបេតុ អហាញោវ ទោ បទ ភោ ភោតម
យានភោតា សមាថោ ធនំ អបថាមេយ្យំ សិរសា មេ
តំ ភវំ ភោតមោ អភិវាធនំ ជាបេតុតិ ។ អថទោ
ភតវា សោណនណ្ឌំ ព្រាហ្មណំ ធម្មិយា កថាយ
សន្តស្សត្វា សមាទមេត្វា សមុត្តដេត្វា សម្បហំ-
សេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ចក្កាមីតិ ។

លោកាណសុត្តំ ចតុតំ វិទ្ធិតំ ។

កំនិសាបស្សន្យោវផនំ វ្យុតភាគៈ ចិន្ទាយោសវេយ្យំ សុទ្ធិក្រោមមក
ដោយសារតែយសចំណេះ បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមំ មួយទៀត បើទុំ
ព្រះអង្គកំពុងបិកនៅលើយានហើយ ទិវិលើកដងដង្ហក្លាឡើង សូមព្រះ
ភោតមជ្ឈិមំ ទ្រង់ចាំទុកនូវកិរិយាលើកដងដង្ហក្លានោះ ថាជាកិរិយាចុះ
អំពីយានរបស់ទុំព្រះអង្គចុះ បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមំ មួយទៀត (បើ) ទុំ
ព្រះអង្គកំពុងបិកនៅលើយានហើយ គួរដំឡូងគ្រោត សូមព្រះភាគម
ជ្ឈិមំ ទ្រង់ចាំទុកនូវការដំឡូងគ្រោតនោះ ថាជាកិរិយាថ្វាយបង្គំដោយ
សិរ្សរបស់ទុំព្រះអង្គចុះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែង
ពន្យល់សោណនណ្ឌព្រាហ្មណ៍ (ឲ្យយល់ប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្ននិងបរ-
លោក) ឲ្យជឿជាក់ (ក្នុងកុសលធម៌) ឲ្យសង្វារធ្វើការកុសល ឲ្យរីក
រាយ (ដោយគុណដែលមានក្នុងខ្លួន) ដោយធម្មិកថា រួចទ្រង់ក្រោក
អំពីតាសនៈ ហើយទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចេញទៅ ។

ចប់ លោកាណសុត្តំ ទី ៤ ។